

Уш. 32

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ

К-26 АКАДЕМИЯ

**И. А. КАРИМОВ
МИЛЛИЙ ДАВЛАТЧИЛИК,
ИСТИҚЛОЛ МАФКУРАСИ,
ВА ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТ
ТЎҒРИСИДА**

**(Ўзбекистон Республикаси Президенти
асарларини ўрганувчиларга ёрдам)**

Тошкент 1999

И. А. Каримов миллий давлатчилик, истиқлол мафқураси ва ҳуқуқий маданият тўғрисида (Ўзбекистон Республикаси Президенти асарларини ўрганувчиларга ёрдам) / Тузувчилар: юридик фанлар докторлари, профессорлар У. Таджиханов, А. Саидов. – Т.: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 1999. – 573-б.

Китобга миллий давлатчилик, истиқлол мафқураси, ҳуқуқий маданиятни ошириш, демократик давлат, ҳуқуқий ва фуқаролик жамияти қурилишида маънавият ва мустақиллик ғояларининг ўрни ҳақида Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг асарлари, нутқлари ва ваъзларидан кўчирмалар келтирилган.

Юридик ўқув юртларининг ўқитувчилари, талабалари ва тингловчиларига, ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва давлат бошқаруви органларининг ходмларига, Президент асарларини ўрганаётган докторантлар, аспирантлар, адъюнктларга, шунингдек, кенг китобхоналар оммасига мўлжалланган.

Тузувчилар: юридик фанлар докторлари, профессорлар
У. Таджиханов, А. Саидов

© Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 1999 й.

*Мустақил ўзбек давлати –
халқимизнинг тарихий
ютуғидир.*

И. А. КАРИМОВ

МУСТАҚИЛ ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ-ҲУҚУҚИЙ ТАРАҚҚИЁТИ НАЗАРИЯСИНING АСОСЧИСИ

Муҳтарам китобхон!

Ўзбекистон Республикаси – инсоният руҳининг улуғворлиги ва ақл зиёсининг рамзи, умумбашарият тафаккурининг бешикларидан бири бўлмиш диёрдир. Ўзбекистон – ноёб маданият ва юксак маърифат, Шарқ фалсафаси, инсонпарварлик руҳи билан йўғрилган адабиёт ва нафис санъат мамлакатидир. Ўзбекистоннинг буюк тарихи ва ҳозирги замони ўзаро узвий боғлиқ. Ўзининг ақл-зиёси ва маънавий-тарихий салоҳияти туйғайли мамлакатимиз жаҳон ҳам-жамиятида муносиб ўрин эгаллайди.

XX асрнинг сўнгги ўн йиллиги тарихга, Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов таъкидлаганидек, жаҳон ҳамжамиятининг жуғрофий-сиёсий тузилишида туб ўзгаришлар даври бўлиб кирди. Бу даврнинг ўзига хос хусусиятлари қуйидагилардан иборат.

Биринчидан, ер куррасининг турли минтақаларида миллий-озодлик ва мустақиллик ҳаракатлари кучайиб борди. Мазлум халқларнинг истиқлол, эрк учун кураши асрнинг ғоясига айланди. Мустақиллик учун кураш «XX асрнинг энг асосий, энг муҳим ижтимоий-сиёсий тамойили сифатида ажралиб туради»¹.

¹ Каримов И. А. Ижобий ишларимизни охирига етказайлик. – Т.: Ўзбекистон, 1994. – 5-б.

Иккинчидан, социалистик лагернинг емирилиши, тоталитар тузумларнинг инкирози натижасида ёш мустақил давлатлар пайдо бўлди.

Учинчидан, эндиликда бутун дунё ягона ва ўзаро боғлиқдир. Давлатлар ва халқлар ўртасида яқинлашув жараёнлари ва ҳамкорликнинг кучайиши, яхлит сиёсий ва иқтисодий маконларнинг вужудга келиши, ягона халқаро меъёрлар ва қоидаларга ўтиш яққол намоён бўлмоқда.

Тўртинчидан, тоталитаризм даврида ақидага айланиб қолган «капиталистик олам» ва «социалистик олам» тушунчалари сиёсий лугатимиздан чиқиб кетганлиги туфайли мафкуравий қолиплардан холи бўлган янги эркин тафаккурни шакллантириш зарурати етилди.

Бешинчидан, ижтимоий ва тарихий анъаналарнинг хилма-хиллиги эътироф қилинди. Ҳар қандай мамлакат учун бирдай тавсия этиш мумкин бўлган таракқиёт моделлари, йўлларининг йўқлиги аниқ-равшан бўлиб қолди.

Олтинчидан, бугун ҳар қандай давлат тарихий ижтимоий-иқтисодий, миллий-руҳий, диний-демографик, табиий-иқлим ва бошқа шароитларни, минтақаларнинг объектив фарқини ҳисобга олган ҳолда ўз таракқиёт йўлидан бормоқда.

Дунёнинг умумий ижтимоий-сиёсий жараёнлари нуқтаи назаридан қараганда Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигига эришуви тарихий муқаррар ҳодисадир. Шунинг учун ҳам 1991 йилда жаҳон сиёсий харитасида янги мустақил давлат – Ўзбекистон Республикасининг пайдо бўлиши тасодиф ёки фавқулодда ҳодиса эмас, балки мамлакатимиз халқлари асрий орзусининг рўёбга чиқиши, олиб борилган машаққатли, аксарият ҳолларда фожиали курашнинг маҳсулидир.

Ўзбекистон кўҳна ва бой тарихга эга бўлган янги мустақил давлатдир. Ўзбек давлатчилиги тарихи «ўз илдиэлари билан асрлар қаърига бориб тақалади ва уч минг йилдан кўпроқ даврни ўз ичига олади. Қадимий

Турон, Мовароуннахр, Туркистон худудида равнак топган давлатлар жаҳон маданиятини ривожлантиришда ёркин из қолдирган»¹.

Истиклол йиллари мобайнида биз ўзбек миллий давлатчилигимиз ва ҳуқуқий тизимимизни шакллантиришда бутун бир тарихий даврни босиб ўтдик, давлат қурилиши ва ижтимоий ҳаётнинг барча жабҳаларида туб бурилишлар ясадик. Ҳаётимизнинг ҳамма соҳалари – сиёсат, иқтисодиёт, маданият, маънавиятда дадил одимлар ташланмоқда, ўзбек халқининг эзгу ниятлари ушалмоқда. Улар мустақиллик пойдевори устида қад кўтармоқда.

Бу – табиий ва иқтисодий куч-қадратимизу илмий салоҳиятимиз, маънавият гулшанларимизу теран тарихий маданий меросимиз, ватанпарвар, меҳнатсевар, дилкаш, бағри кенг халқимиз ғайрат-шижоатидир.

Бу – бизнинг шарқона урф-одатларимизу анъаналаримиз, ўзбекларга хос инсонпарварлик, меҳр-оқибатли, иймон-инсофли бўлишга интилишимиздир.

Бу – мустақил ўзбек давлатининг муттасил ўсиб бо-раётган халқаро нуфузи, жаҳон ҳамжамиятида тенглар ичида тенглиги тобора яққол намоён бўлаётганидир.

Истиклол шарофати билан жамиятимизда маънавий-мафкуравий иқлим тубдан ўзгарди. Одамларда янги дунёқараш шаклланмоқда, миллий ғурур, орият, шаън, қадр-қиммат, номус туйғулари кучаймоқда, ҳаётга ва меҳнатга муносабат ўзгармоқда, Ватанга, она юртга садоқат ҳисси ошмоқда, одамлар ўзларини мамлакат бойлигининг эгаси деб била бошладилар.

Хур Ўзбекистондаги барча туб ўзгаришлар юртбошимиз номи билан боғлиқдир. Ўзбекистон Республикасининг қонуний йўл билан сайланган биринчи Президент И. А. Каримов янги ўзбек Уйғониш – «Ренессанс» даврини бошлаб берган давлат арбобидир.

¹ Каримов И. А. БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза. – Т.: Ўзбекистон, 1993. – 4-6.

эътиқодларидан қатъи назар фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаб берадиган давлатдир», – дейилган эди.

«Ўзбекистон – келажаги буюк давлат», «Янги уйни қурмай туриб, эскисини бузманг», «Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик» сингари рисолаларда ўша фикрлар ривожлантирилган. Бундан ташқари, фуқаро, жамият ва давлат ўртасидаги муносабатларнинг ҳуқуқий асослари ишлаб чиқилди ва мамлакатимиз тараққиётининг асосий йўналишлари белгилаб берилди.

И. А. Каримов Мустақиллик қомуси – Конституция-мизнинг асосий ижодкоридир. Ўзбекистоннинг ёрқин келажаги, унинг мустақиллиги мустаҳкамлиги кўп жиҳатдан унинг Асосий қонунга боғлиқдир, чунки бу Қонун республиканинг ҳар бир фуқароси учун, давлат ҳокимияти учун аниқ йўлни белгилаб берадиган йўлчи юлдуз ҳисобланади. Конституция Мустақил Ватанимиз ва давлатимизнинг ижтимоий, сиёсий, иқтисодий, маданий ҳаётини ташкил этиш ва бошқариш учун зарурдир.

Моҳият жиҳатидан Конституция – узоқ муддатга мўлжалланган ҳужжат. Унинг илмий асосланган ва пухта-пишиқ бўлиши ҳаётий талаб ҳисобланади. Мустақил Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси инсон ҳуқуқларига, мустақиллик ва ижтимоий адолат, инсонпарварлик ва демократик ғояларга содиқлик, келажак авлодлар олдида масъулият сезиш, ўзбек давлатчилиги ривожини тажрибаси анъаналарига таяниш, халқаро ҳуқуқ меъёрларини эътироф этиш, ҳуқуқий давлат тузиш, халқимизга муносиб тинчлик, миллий тотувликни таъминлаш мақсади билан ғоят аҳамиятлидир.

«Бирон-бир жамият маънавий имкониятларини, одамлар онгида маънавий ва ахлоқий кадриятларни ривожлантирмай ҳамда мустаҳкамламай туриб ўз истиқболини тасаввур эта олмайди», – деб ёзади И. А.

Каримов. Президентимиз «Ўтмиш орқали олга бораёлик» деб номласа бўладиган ҳаракатни бошлади.

Мамлакатимиз табиий ва ақлий салоҳиятини, халқ манфаатларини, ўтиш даврининг моҳиятини чуқур англаган ҳолда, юртбошимиз: «Жамиятни иқтисодий ва маънавий жиҳатдан ривожлантириш сиёсий ислоҳотлардан олдинда бориши керак», – деб таъкидлаган эди Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида.

Шубҳасиз, жамият тараққиётида иқтисодий муаммоларни ҳал қилиш биринчи ўринда туради. Жамиятни бошқариш учун унда татбиқ этиладиган ислоҳотлар механизмини тўғри белгилаб олиш керак. Ўшандагина тажриба ва илмий асосларга таяниб, жамият тараққиёти стратегиясини ва унга мос ҳолда ички ва ташқи сиёсат йўналишларини ишлаб чиқиш мумкин.

И. А. Каримовнинг «Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли» ва «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» номли асарларида республикамызда халқининг моддий ва маънавий фаровонлигини ошириш йўлида олиб борилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг мақсади ва стратегиясининг илмий-назарий ва амалий томонлари ёритиб берилган. Ушбу асарлар ва юртбошимизнинг кўплаб жаҳон иқтисодий анжуманларида сўзлаган нутқлари ҳамда турли мамлакатларнинг тadbirkor ва ишбилармонлари билан бўлган суҳбатларда айтган фикр-мулоҳазалари бозор иқтисодиёти назариясига қўшилган салоҳиятли илмий-амалий ҳиссадир.

Мамлакатимиздаги ислоҳотлар дадил одимларининг сабаби жаҳон тажрибасига таянган ҳолда ўз тараққиёт ва ривожланиш йўлимизни белгилаб олганлигимизда ва бу йўлдан оғишмай, изчил, босқичма-босқич бораётганлигимиздадир. Юртбошимизнинг Олий Мажлиснинг VI сессиясида (1996 йил 29 август) сўзлаган нутқида ҳозирги босқичда демократик ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари баён этилган.

Сиёсий институтлар ва суд тизимини ислоҳ қилишни чуқурлаштириш ҳозирги кундаги энг муҳим вазифа сифатида белгилаб олинган. Бугунги кунда ушбу вазифалар изчиллик билан бажарилмоқда. Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий институтлар тизими шаклланди. Бу тизимга Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили, Амалдаги қонунлар мониторинги институти, Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ, «Ижтимоий фикр» жамоатчилик маркази киради. Ўзбекистон судьялари ассоциацияси ва Адвокатлар уюшмаси фаолият кўрсата бошлади.

Истиқлол йилларида Ўзбекистоннинг халқаро нуфузи, унинг жаҳон ҳамжамиятида тутган ўрни ва иштироки юксалиб, мустаҳкамланди. Ўзбекистоннинг истиқболини аниқ кўриш, унинг жўғрофий-сиёсий ва стратегик ҳолатини тўғри баҳолаш Ислом Каримовнинг хизматидир.

Юртбошимизнинг **«Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва таракқиёт кафолатлари»** асарининг чоп этилиши муаллифнинг самарали амалий ва илмий фаолиятининг мантикий маҳсули, дейиш мумкин.

И. А. Каримовнинг асарини ўқиганда Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг қуйидаги сатрлари ёдга тушади:

*«Ҳар вақтки, кўргайсен менинг сўзумни,
Сўзумни ўқуб англагайсен ўзумни».*

Ҳа, И. А. Каримов истиқлол йилларида амалга оширилган ишларни, орттирилган диққатга сазовор тажрибани, воқеа-ҳодисаларни аслича, қандай бўлса шундай – заррача ҳам бузмай, кўшмай-чатмай қоғозга туширган, ҳолисона қалам тебратган. Ҳозирги замон дунё сиёсий харитасининг атрофлича таҳлил қилинганлиги, тарихий воқеалар сабаб ва оқибатларининг, муайян давр шароити таъсирининг инobatга олинганлиги, улар-

га муносабатни аниқлаш ва билишга кўпроқ эътибор берилганлиги ушбу асарнинг хусусиятидир.

Тарих ҳукми олдимизга қўйган йирик вазифалар ўзининг ўткирлиги ва ҳаётийлиги билан ХХІ аср бўсағасида мустақил Ўзбекистонни тарихий синовдан ўтказмоқда. Миллий, минтақавий ва халқаро мураккаб омилларни назарда тутган ҳолда мустақил давлатни тарихий бурилиш нуқтаси бўлмиш ХХІ асрга муваффақият билан ўтказиш, уни тараққиётнинг юксак поғоналарига кўтариш йўллари кўрсатиш учун кўп қиррали билим, бой тажриба, теран ақл, сиёсий жасорат, миллий мафкурага таяниб ва келажакка бўлган ишонч руҳида ёзилган бу асар ҳар бир фуқаронинг дастуриламалига айланиш керак.

Ҳар қандай воқеликка ва ҳолатга Замон ва Макондаги жараёнларни кечмиш жараёнларга қиёслаган ҳолда баҳо бериш энг тўғри йўл ҳисобланади. Чунки окни қорадан, аччиқни чучукдан, иссиқни совуқдан, яхшини ёмондан ажратувчи мантиқ қиёслашда.

*Ҳар сўзнинг ўз жойи бор,
Ҳар нуқтанинг мақоми,*

деганларидек бу чексиз ва чегарасиз Замон ва Маконда ҳар бир давлатнинг, ҳар бир кишининг ўз ўрни, маскани ва манзили бор. Ҳаёт эса қиёсий ўлчовлар орқали меъёрий мутаносиблигини мангу сақлаб бораверади.

Юртбошимиз И. А. Каримовнинг «Ўзбекистон ХХІ аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» асари чексиз Замон ва Маконнинг ўткир мушоҳада билан чуқур идрок қилинган инъикосидир.

Президентимиз ёзганидек, ушбу китобда «... тилга олинган мавзунинг ўзи – хавфсизлик, барқарорлик, мамлакатнинг собитқадамлик билан ривожланишига эришиш учун ислохотларни амалга ошириш зарурлиги ва ана шу асосда одамларимизнинг фаровонлигини ва

муносиб турмуш кечиришини, жаҳон ҳамжамятида ўз ўрнини эгаллашини таъминлаш – моҳият эътибори билан давлат мустақиллиги ва суверенитетига, халқ эркинлиги ва тенглигига эришишнинг асосий мазмуни, айтиш мумкинки, пировард, абадий мақсадидир».

Умуман олганда, жаҳон миқёсидаги давлат арбоби, истеъдодли олим, академик И. А. Каримовнинг асарлари нафақат фаннинг иқтисодий ва сиёсатшунослик соҳаларига, балки ҳозирги замон ҳуқуқшунослик фани тараққиётига ҳам самарали ҳисса бўлиб қўшилди. Улар миллий ҳуқуқий мафкура ва янги тафаккур оламини тадқиқ этишга йўл очиб берди.

И. А. Каримов асарларида мустақил ўзбек давлати ва миллий ҳуқуқий тизими тараққиётининг асосий йўналишлари белгилаб берилган. Юртбошимизнинг фикр-мулоҳазалари миллий давлатчилик, истиклол мафкураси ва ҳуқуқий маданиятни шакллантириш ишида муҳим дастурдир. Шунинг учун биз ушбу фикрларни жамлаб, алоҳида китоб ҳолида нашр этишни лозим топдик. Зеро, «ҳар бир киши ўз ҳуқуқларини аниқ ва равшан билиши, улардан фойдалана олиши, ўз ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қила олиши лозим. Бунинг учун, аввало, мамлакатимиз аҳолисининг ҳуқуқий маданиятини ошириш зарур»¹.

Иқтибослар И. А. Каримовнинг 1991 – 1999 йилларда эълон қилинган асарлари, маъруза ва нутқларидан олинди ва хронологик тартибда жойлаштирилди. Олинган ҳар бир иқтибоснинг манбаи кўрсатилди.

У. Таджиханов, А. Саидов.

¹ Каримов И. А. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т.: Ўзбекистон, 1999. – 31-б.

ИСТИҚЛОЛ ЙЎЛИ: МУАММОЛАР ВА РЕЖАЛАР

СССР парчаланиб кетди. 74 йил мобайнида Ўзбекистон тақдирини ва таъминоти собиқ Иттифоқ кўлида эди. Собиқ Иттифоқ бу ердан маҳсулот ва хомашёни олиб кетиб, бизга сув ва ҳаводай зарур нарсаларни ўз кўрсатмаси билан келтириб берарди. Содда қилиб айтганда, пахта ва бошқа бойликларимиз олиб кетиларди, дон, шакар, ёнилғи ва бошқа халқ истеъмоли моллари, умуман, ҳаётимизга, иқтисодиётимизга ва халқ хўжалигимизга зарур бўлган маҳсулотлар олиб келинарди. Мана, биргина мисол. Собиқ СССР Канада ва Америкадан ҳар йили 40 – 50 миллион тонна ғалла сотиб оларди. Шунинг ҳисобидан Ўзбекистонга ҳам улуш берарди. Иттифоқ парчаланиб кетганидан кейин биз йиллик эҳтиёжимизга етарли 6 миллион тонна ғаллани қаёқдан олиб келишни, қаёқдан валюта топишни ўйлаб роса сарсон-саргардон бўлдик.

Истиклол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 3-б.

Ҳаммангизга маълум: Ўзбекистонда ҳукм ўтказадиган бошқарув таркиби ҳам пойтахтимиз Тошкентда, ҳам жойларда, тармоқлар ва умуман ишлаб чиқариш ва тақсимот соҳаларида, давлатни ва халқимизни ҳимоя қиладиган жабҳаларда, хуллас, ҳамма-ҳамма поғоналарда собиқ Иттифоққа бўйсунадиган ва Марказ чизигидан чиқмайдиган тарзда иш олиб борарди. Мана шу соҳаларни тубдан ўзгартириб, мустақиллик заминини да қайтадан тузишга тўғри келди.

Истиклол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 4-б.

Дунёга келган чақалоқ аввал эмаклаб, кейин тетапоя бўлади. Вазият шундай келдики, **Мустақил Ўзбекистон** туғилган куниёк оёққа туришга, ўзи юришга мажбур бўлди.

Ташқи сиёсатда, ташқи савдода мутлақо тажрибаси бўлмаган давлат биринчи кунлардан бошлаб қаерда ютқизиши мумкин, қаерда ютиши мумкин – ана шундай жиддий масалаларни ечишга тўғри келди.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 4-6.

Озодлигимизни, иқтисодий мустақиллигимизни йўқотмасдан, ким билан, қайси давлат билан муносабат ўрнатмайлик, халқимизнинг иззатини жойига қўядиган, унинг тенглигини таъминлайдиган йўлни танлашимиз керак бўлади. Шу билан бир қаторда, мудофаа, ҳарбий хизмат масалаларини ҳам ҳал этиш зарурлигини ҳаммамиз яхши тушунамиз.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 5-6.

Бугун Ўзбекистон – Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тенг ҳуқуқли аъзоси. Давлат мустақиллигимизни дунёнинг 120 мамлакати расман тан олди. Уларнинг 45 таси билан дипломатик алоқалар ўрнатилди. Тошкентда АҚШнинг, Олмония, Хитой, Туркия, Ҳиндистон, Покистон, Франция ва бошқа давлатларнинг элчихоналари очилди.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 5-6.

Ўзбекистон Республикаси Хельсинки шартномасига имзо чекди ва Европага йўл очди.

Ўзбекистон Европа тиклаш ва тараққиёт банкига аъзо бўлди. Халқаро валюта фондига, Жаҳон банкига,

Халқаро тиклаш ва таракқиёт банкига аъзолик масаласи ҳам ниҳоясига етай деб қолди.

Ўзбекистон Туркия, Эрон, Покистон томонидан ташкил этилган Иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти (ЭКО)га аъзо бўлиб кирди. Туркия, Хитой, Корея Республикаси, Россия, Қозоғистон ва бошқа давлатлар билан ўзаро иқтисодий ва маданий ҳамкорлик ҳақида битимлар тузилди. Ўзбекистоннинг халқаро обрўси кундан-кунга ортиб бораётганининг ҳаммамиз гувоҳи бўляпмиз.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 5-6.

Тошкент учрашувидаги энг катта ютуқ – Ўзаро хавфсизлик шартномаси бўлди. Айрим сиёсатдонлар бу шартномага қаттиқ ҳужум қилишни давом эттираётган бир пайтда мен ҳақиқатни алоҳида таъкидлаб айтмоқчиман. Бу битимнинг асосий аҳамияти шуки, у, аввало, минтақада давлатлараро мавжуд бўлган чегараларни дахлсиз сақлаш имконини беради. Кимки шунга қарши интилса ёки ҳаракат қилса, унинг танобини тортишга ҳам шароит туғдиради, тинчлик-осойишталикни сақлашга кафолат беради.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 7-6.

Биз ўз Армиямизни тузамиз. Бу йилдан бошлаб ҳарбий хизматга чақирилган йигитлар мамлакат ичкарасидаги кўшинларнинг асосий қисмини ташкил этади. Бу Армия Ўзбекистон халқини, Ўзбекистон мустақиллигини муҳофаза этиш қудратига эга бўлади. Халқимизнинг энг сара ўғлонларидан иборат миллий гвардия тузилади.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 7-6.

Миллий хавфсизлик ҳақида. Биз бу махсус ташкилотни қайтадан туздик. Сон жиҳатидан жуда оз, лекин мустаҳкам миллий хавфсизлик бошқармаси яратилди. Унинг асосий вазифаси – давлат тузумини ҳимоя қилиш, разведка ва контрразведка.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 8-б.

Бир нарсани яхши англаб олайлик, азиз ватандошлар. Мустақил Ўзбекистон ўз истиқлолини, ўз озодлигини ҳимоя қилишга, турли кўпоровчи ҳаракатларга муносиб зарба беришга, минтақага қурол ва аслаҳаларни киритишга йўл қўймасликка – ҳаммасига қурби ва қудрати етарли бўлиши зарур.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 8-б.

Янги махсус ташкилотнинг вазифасини яна бир марта таъкидлаб айтаман: **Миллий хавфсизлик.** Давлат бу ташкилот ёрдами билан ўзини ҳимоя этади.

Хавфсизлик бошқармаси зиммасига иқтисодий вазифалар ҳам юклатилади. Нотайин чет эл компаниялари билан тил бириктириш, улардан пора олиш ва халқнинг пешона тери билан топилган бойликларни чет элга арзон-гаровга сотиш деган гаплар энди кетмайди.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 8-б.

Бундай тартиб бутун дунёда бор. Бутун тарих давомида ҳам шундай бўлиб келган. Мана, охириги пайтларда дунёнинг кўпгина мамлакатларини кўриб келдик. Халқдан яширадиган сиримиз йўқ – ҳар бир сафар натижасини намойиш эта туриб, ўзимиз борган давлатларнинг ички тартиби, улардаги интизом ва ҳуқуқ-тартиботни ҳам очиқ кўрсатаёلمиз.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 8-б.

Ўзбекистоннинг йўли шуки, биз тинчлик ва осойишталикни сақлаб, бозор иқтисодиётига ўтишни шошмасдан, аҳолининг ночор қисмини асраб-авайлаб, уларга етарли шарт-шароитларни яратиб бериб, ана ундан кейин амалга оширишга бел боғладик.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 11-б.

Бозор иқтисодиётига ўтар эканмиз, миллий-тарихий турмуш тарзимизни, халқимиз урф-одатларини, анъаналаримизни, кишиларнинг фикрлаш тарзини ҳисобга оламиз. Ўзбек халқи азалдан жамоа туйғусига мойил.

Биз тўйида ҳам, азада ҳам ёнма-ён туриб, оддий кунларда ҳам бир-бирининг ҳолидан хабар олиб, каттанинг ҳурматини, кичикнинг иззатини жой-жойига қўйиб, бева-бечораларнинг, етим-есирларнинг бошини силаб, хуллас, одамгарчиликни барча нарсадан устун қўйиб яшаган инсонларнинг фарзандлари бўламиз.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 12-б.

Мустақил давлатимизнинг сиёсатини белгилаб олар эканмиз, ислом динимизни албатта назарда тутишимиз керак. Негаки, дин турмуш тарзимизга, маънавий қадриятларимизга, кишилар онгига ўзининг ўчмас муҳрини босган. Худога қарши курашганларнинг аҳволи нима кечганини кўрдик. Энди бу хил бесамар ва қуруқ инкор йўли ярамайди. Динга нисбатан ижобий муносабат ташқи сиёсатимизда, айниқса, мусулмон давлатлари билан ўзаро алоқаларимизни кенгайтиришда катта аҳамиятга эга.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 12-б.

Ўзбекистон – кўп миллатли мамлакат. Албатта, асосий кўпчилиликни ўзбеклар ва бошқа туб халқ вакиллари ташкил этади. Аммо биз бугунги кунда тупроғимизда яшаётган юздан кўпроқ миллат ва элат вакиллари, уларнинг маданиятлари ва анъаналари ривожини ҳам ўйламасак бўлмайди.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 13-б.

Ўзбекистоннинг геосиёсий мавқеи ҳам жуда қулай. Қадим қарвон йўллари бизнинг еримиздан ўтган. Бизнинг кўҳна шаҳарларимизда ва бозорларимизда юзлаб лаҳжалар жаранглаган. Дунё мамлакатларининг ўзаро савдо ва маданий алоқаларида ўзбек тупроғи кўприк воситасини ўтаган. Бугунги кунда ҳам Ўзбекистон Ўрта Осиёда етакчи ўрин тутади. Унинг автоном энергетика ва сув системалари бор. Кўп жиҳатлардан минтақа республикалари ўртасида боғловчи ролини ўйнайди ва хорижий мамлакатлар билан ҳамкорликни ривожлантиришда фаоллашиб бормокда.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 13-б.

Шўролар даври, нақ 74 йил изсиз йўқолди, деб ўйлаганлар хато қилади. Бу даврда шаклланган муайян қадриятлар бор. Кишилар онгига ижтимоий тенглик тушунчаси, яхши ишласам ҳам, ёмон ишласам ҳам давлат барибир боқади, деган мафкура кириб қолган. Бундай ёндашиш кишилардаги ташаббусни бўғиб қўйди. Ҳамма нарса – давлат мулки, деган ақида одамларнинг миясига сингдирилиб, кишилар мулкдорлик, эгалик туйғусидан бегона бўлиб қолган. Ўз мулки ва молига

эга бўлмаган одамнинг иш деб жон куйдириши жуда қийин. Бундай ҳолат ишчиларнинг меҳнатга интилишига, шахсий рағбатига, иш натижаси учун масъулиятини оширишга салбий таъсир этишини ҳаётимиздаги кўп мисолларда кўряпмиз. Шундай экан, бозор муносабатларига ўтишда кишиларимизнинг кайфиятини ҳисобга олиш, дастлабки кезларда ўтган даврдан қолган муайян ижобий тажрибалардан самарали фойдаланишни ҳам унутмаслигимиз керак.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 14-б.

Ички ва ташқи сиёсатимизнинг асосий йўналиши ва асосий мазмуни битта – чинакам мустақил Ўзбекистон давлатини барпо этиш.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 14-б.

Янги жамиятнинг сиёсий ва давлат тузумини белгилар эканмиз, унда ҳар бир одамнинг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва маънавий фаолияти учун етарли эрк берадиган шарт-шароитлар яратилмоғи керак. Сиёсий қурилма борасидаги вазифаларимиз, қисқача айтганда, қуйидагилардан иборат:

– ҳақиқий демократия қарор топар экан, унда республика аҳолисининг барча қатламлари манфаатлари, барча ижтимоий гуруҳларнинг миллий ва маданий ҳақ-ҳуқуқлари муҳофаза этилади;

– Ўзбекистон Республикаси миллий давлат қурилмасида ҳокимият учга ажратилади – қонунчилик, ижрочилик ва суд ҳокимиятига. Бу принципларга амал қилмасдан туриб, ҳеч қачон ҳуқуқий давлатга эришиб бўлмайди.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 15-б.

Айни замонда, агар кучли ижрочилик ҳокимияти бўлмас экан, энг одил ва энг оқил қонунлар ва қарорлар ҳам бажарилмай, шунчаки қоғозда қолиб кетиши мумкин. Бу ҳол қонунларни жорий этишга, фуқаролар ҳуқуқларини ва эрқларини муҳофаза қилишга, сиёсий ва иқтисодий ислоҳотларни ўтказишга қодир президентлик ҳокимиятини кучайтиришни тақозо этади.

Истиклол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 15-6.

Суд ҳокимияти – мустақил ҳокимият. Қонунга қатъий риоя қилиш ва унинг фуқаролар томонидан сўзсиз бажарилишини таъминлаш – суд ҳокимиятининг олий бурчидир;

– ҳуқуқий давлатнинг барча фуқаролари қонун олдида тенг. Қонун жамият тинчлиги ва хавфсизлигини муҳофаза этади. Қатъий тартиб ва интизом, қонунга ҳурмат, анъаналарга ҳурмат – ҳуқуқий давлат фуқаролари учун одатий ҳол;

Ўзбекистон ўз номи билан ўзбекларники. Асрлар мобайнида бошқаларга қарам бўлиб келган ўзбек халқининг иқтисодий ва маънавий раванқ топишини таъминлаш – мустақил Ўзбекистон Республикасининг олий бурчи.

Истиклол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 15-16-б.

Адолатли жамиятда яшамокчи эканмиз, бошқа халқ вакиллариининг манфаатларини ҳам муҳофаза этишимиз, уларга ҳурмат ва эътибор кўрсатишимиз зарур. Шу тупрокда туғилиб, шу юртга меҳнати сингган ҳар бир инсон – агар у бизнинг Ватанимизни, тупроғимизни худди биз каби муқаддас билса – Ўзбекистон фуқароси деб саналишга лойик.

Айни замонда, XX аср алғов-далғовларидан, қатанларидан озор чекиб, чет мамлакатларга мажбуран кетиб қолган биродарларимизга Ўзбекистон дарвезаларини катта очишимиз керак.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 16-б.

Ягона мафқура ҳукмрон бўлган жойда тенглик ва адолат бўлмайди. Биз буни ўтмишдаги аччиқ тажрибамиздан жуда яхши биламиз.

Биздаги мавжуд партия ва ҳаракатлар ҳақиқий демократия шароитида яшаб кўрмаган. Уларнинг ҳар бири ўзини мутлақ ҳақиқат жарчиси деб билади. Тўғриси айтсак, ўзаро ҳурмат, баҳс ва мунозара одоби етишмайди.

Бизнинг жамиятимизда турли партиялар ва ҳаракатларнинг пайдо бўлаётгани ижобий ҳол. Қарашларнинг ранг-баранглиги тўғри йўлни танлаб олишга ёрдам беради. Қайси ғоя инсоний бўлса, одамларга фойдаси тегса, ўша ғоя жамиятга керак.

Келажақда партиялар ва жамоат ҳаракатларининг роли ва маъноси янада ошади. Қайси партиянинг дастури халққа манзур бўлса, ўша партия ҳокимият тепасига келади.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 16-б.

Айни замонда, мавжуд конституциявий ҳокимиятни куч билан ағдаришни мақсад қилиб олган партия ва ҳаракатлар, шуни аниқ айтишимиз керак, тақиқлаб қўйилиши керак. Республика чегаралари дахлсизлиги ва хавфсизлигига қарши курашувчи, фашизм, ирқчилик, зўравонлик, миллий ва диний низоларни тарғиб этувчи, демократик эркинликлар ва халқ маънавияти асосларига тажовуз этувчи ҳар қандай партия

ва жамоат ҳаракатлари қонунга ҳилоф деб эълон қилиниши шарт.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 17-б.

Бизнинг баъзи жамоат ҳаракатларимиз Конституция йўлига итбат қиламиз, демократия йўлини тутамиз, деган шартлар билан рўйхатдан ўтди. Конституция кўзда тутган ҳуқуқларни олишди. Уларга майдонларга чиқиб бақиришга рухсат тегмагани ёқмайди. Биз бу нарсаларнинг оқибати не бўлишини бошимиздан ўтказдик-ку! Тожикистон воқеаси етарли эмасми?! Қанча одамлар, йигитлар нобуд бўлиб кетяпти, қанча аёллар бева қол-япти! Нима бўлаётганини англаш ҳам керакми, ахир?!

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 18-б.

Биз шу залда Ўзбекистонни иқтисодий тангликдан олиб чиқиш йўллари муҳокама этиб, янги дастурни тасдиқлаган эдик. У пайтда СССР деган давлат бор эди, нимаки иш бўлса, СССРнинг борлиги, ўша пайтда мавжуд бўлган ўзаро иқтисодий алоқалар ҳисобга олинган ҳолда режалаштирилган эди.

Бугун СССР йўқ. Унинг ўрнига навқирон миллий давлатлар дунёга келди. Афсуски, ўша пайтда тузилган дастурни икки қўллаб тасдиқлаган айрим биродарларимиз, бугун Каримовнинг аниқ дастури йўқ, деб жар солишдан уялишмаяпти. Менинг жавобим битта: Ўзбекистоннинг ўз дастури бор!

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 18–19-б.

Барчани тўйдириб, барчани кийдириб келаётган инсонлар, адолат юзасидан, тўқроқ ва тўқинроқ яшашлари керак эмасми?

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 19-б.

Имкони бўлса эди, биз Ўзбекистоннинг меҳнаткаш инсонлари устидан зар сочган бўлардик.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 20-б.

Баҳоларни бошқариб турмасдан Ўзбекистон шароитида бозор муносабатларига ўтиш кийин. Дехқончилик соҳаси билан саноат ўртасидаги тенглик маълум даражада таъмин этилса, эркин нархларга ўтиш мумкин бўлади.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 21-б.

Миллий валюта давлат мустақиллигининг асосий белги ҳисобланади.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 22-б.

Бозор инфраструктурасини шакллантириш, аввало, маиший ва бошқа турдаги хизмат кўрсатиш ҳамда савдо соҳасидан бошланиб, аста-секин банкларни, биржаларни, аудиторлик фирмалари, суғурта компанияларини ҳам қамраб олади.

Мулкчиликнинг барча шакллариغا эрк берилади, шахсий ташаббус ва ишбилармонликка кенг йўл очилади. Айни замонда локайдлик, танбаллик каби иллатлар барҳам топади. Бир сўз билан айтганда, ишлаган одам хор бўлмайди.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 23-б.

Ҳақиқий бозор муносабатларига ўтилганда эса турли қорхоналар, турли биржалар, суғурта идоралари, банк-

лар ва бошқа идоралар орасида ҳақиқий рақобат вужудга келади.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 24-б.

Маълумки, бизда яқинга қадар соҳа вазирликлари мақсулотларга ягона ҳоким эди. Эндиликда вазирликлар тугатилиб, уларнинг ўрнига концернлар ва уюшмалар тузилмоқда. Натижада давлатнинг хўжалик ишларига бевосита аралашуви камаяди. Корхона ва ташкилотларнинг эркинлик даражаси кенгайди.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 25-б.

Ҳокимларнинг иши Қонунни жойига қўйиш. Ҳокимларнинг иши тартибни сақлаш, солиқ сиёсатини жойига қўйиш. Агарки хўжаликларга иқтисодий эркинлик берсак, билиб қўйинглр, бир йил, жуда кўп бўлса, икки йилда гуллаб-яшнайдим бизнинг Ватанимиз.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 25-б.

Юксак маънавий бурчлар кеча ёки бугун ўйлаб топилган эмас. Улар инсониятнинг минг йиллик тарихи, ота-боболаримизнинг неча-неча авлодлари тажрибаси давомида юзага келган.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 26-б.

Бозор иқтисодиёти деб инсон маънавиятини унутиш гуноҳ бўлади. Нуқул пул ва фойда кетидан қувсак-да, аммо одамларимиз руҳан қашшоқ бўлиб қолишса – бундай жамиятнинг ҳеч кимга кераги йўқ.

Ўзбекистон мустақиллик сари йўл олар экан, дастлабки кунларданок ўтмиш маданияти ва кадриятларини

тиклаш, ноҳақ жабрланган инсонларнинг муборак номларини юзага чиқариш, миллий онгни ўстириш каби вазифаларни ўз олдимизга олий мақсад қилиб қўйдик.

Динга, диний ташкилотларга кенг йўл очиб берилди. Буюк ҳажга илгари нари борса беш-олти киши борарди. Энди ҳар йили минглаб одамлар муқаддас жойларга эмин-эркин зиёратга боришяпти...

Биз динга бундан кейин ҳам барча шарт-шароитларни яратиб берамиз. Диний расм-русумларга, байрамларга, диний тарбия ва таълимга доимо жиддий эътибор берилади.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 26-27-б.

Фан, маориф, медицина соҳалари ҳақида гапирар эканмиз, уларда эришган ютуқларимизни ҳам эслаш жоиз деб ўйлайман. Бизда ташкил топган маориф ва фан тизими, гапнинг рости, бозор иқтисодига неча ўн йиллаб олдин ўтган мамлакатларда ҳам йўқ. Булар – бизнинг бахтимиз, бойлигимиз. Мақсад – барпо этилган мукамал тизимни йўқотмаслик, уни миллий мустақиллик асосида қайтадан ташкил этиш ва янги миллий мазмун билан бойитишдир.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 28-б.

Хабарингиз бор, яқинда Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллигини нишонлаш ҳақида қарор чикди.

Бундан мақсад нима?

Авваламбор, бу улуғ зотнинг ўттиз йилдан кўпроқ Ўзбекистонимизга, халқимизга қилган хизматини улуғлаш, номини авлодлар учун тиклашдир. “Ўзбек иши”, “Пахта иши”, деган бўҳтонлар билан халқимизнинг пок номига доғ туширган, элни, мамлакатни ҳақорат қилган “ўғрилар”, “порахўрлар” деган айбларни бутунлай фош

қилиб, адолатни бугунги ва келажак ҳаёт учун тиклаш, тарихда сақлаш;

Иккинчидан, ўз яқинларини, халқини, мамлакатини сотган ялоқхўрларга тўғри баҳо бериш;

Учинчидан, бугун мустақилликка эришган пайтимизда ўз халқимизни, Ватанимизни бегоналар ҳукмига ташлаб қўймаймиз, одамларимизнинг тақдири оқибатига ўзимиз жавобгармиз, деган ҳақиқатни янада яхшироқ англаш;

Тўртинчидан, ўша оғир катагон йилларида ҳам қаддини букмаган, муттаҳам тухматчиларга бош этмаган, ўзининг ва халқининг шаънини қаттиқ туриб ҳимоя этган кишиларга миннатдорлик билдириш.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 29–30-б.

Ўтмишда яшаган инсонларнинг ҳурматини бажо этар эканмиз, бугунги кунда яшаб, мустақиллигимиз учун, халқимизнинг фаровон ҳаёти учун курашиб келаётган фидойи инсонларимизни асло унутмаслигимиз керак.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 30-б.

Бугунги “Демо-о-кратия!”, “демо-о-кратия!” деб бақираётганлар нима учун демократик усулларни эсдан чиқаряпти? Демократик йўл дегани – сайлов йўли билан ўз вакилларини мана шу залга ўтқазиб, адолат йўли билан иш юритиш, халқнинг иродасини холисона ифода этиш. Халқ вакиллари ўз халқи берган ваколатлари билан ҳукуматни тузади. Бу – демократик йўл.

Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 34-б.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЎЗ ИСТИҚЛОЛ ВА ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИ

Ўзбек халқининг ажралмас ҳуқуқи – ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқи рўёбга чиқарилди. 1991 йилнинг 31 августида Ўзбекистон Республикасининг мустақиллиги эълон қилинди. Муқаддас орзу ушалди – Ўзбекистон тинч, парламент йўли билан ўзининг ҳақиқий давлатчилигига эришди. Бу – халқимизнинг кўп асрлик тарихида буюк воқеадир. “Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги асослари тўғрисида”ги конституциявий қонунда республикадаги кўпмиллатли барча аҳолининг хоҳиш-иродаси мустаҳкамлаб қўйилди ва умумхалқ референдуми буни қатъий тасдиқлади. Бу тарихий воқеа давлатимиз йилномасига зарҳал ҳарфлар билан ёзиб қўйилди.

Ўртага қўйилган мақсадларнинг, танланган йўналишларнинг тўғрилигини ҳаётнинг ўзи ишонарли тарзда ва яққол тасдиқлади. Республика мустақиллигининг бир йили ичида асрлар мобайнида амалга оширилмаган кўп нарсаларга эришишга муваффақ бўлди. *Ўзбекистон халқи жонажон ўлкадаги беқиёс бойликнинг абадўлабад ҳақиқий эгаси бўлиб қолди.* Республика ўз олтинини, бошқа нодир ва қимматбаҳо металлларни мустақил қазиб чиқариб, қайта ишламоқда ва сақламоқда. Ер, ер ости бойликлари, бошқа табиий бойликлар, авлод-аждодларнинг меҳнати билан яратилган иқтисодий, илмий-техникавий ва маънавий куч-қудрат ва имкониятлар миллий бойлик бўлиб, одамлар фаровонлигининг кафолати, ижтимоий тараққиёт ва раванқнинг асоси бўлиб хизмат қилади.

Ўзгармас бир тартиб қарор топди: *Ўзбекистон Республикасининг ҳудуди ва иқтисодий қудрати бўлинмас, унинг чегаралари эса дахлсиз бўлиб, давлат ҳимоясидадир.*

Республикада демократик ҳуқуқий жамият асослари фаол равишида вужудга келтирилмоқда. Аввалги яккаҳокимлик тизимининг иллатлари қатъиян тугатилмоқда. Кўппартиявийлик, ғоялар ва фикрларнинг хилма-хиллигига тоқат қилиш реал воқеликка айланмоқда. Ягона мафқуранинг яккаҳокимлигига барҳам берилди. Умумбашарий қадриятларнинг устуворлиги, чинакам демократия, инсон эркинликлари ва ҳуқуқларининг бутун дунё тан олган маром ва қоидалари тобора кўпроқ қарор топмоқда.

Қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимияти ваколатларини тақсимлаш принципи изчиллик билан ўтказилмоқда.

Ўзбекистон халқи давлат ҳокимиятининг чинакам эгаси бўлиб қолди ҳамда уни бевосита ва шунингдек ўз вакиллари – ноиблар орқали ҳам амалга оширмоқда.

Республика парламенти қонун яратувчилик фаолияти билан фаол шуғулланмоқдаки, у ёш мустақил давлатнинг шаклланишини ҳуқуқий жиҳатдан ҳар томонлама таъминлашга қаратилгандир. Давлат бошқару-вининг янги, замонавий ва самарали тизими шаклланмоқда. Президентлик бошқарув усули – шу тизимнинг ўзагидир. Жойларда ҳам бошқарув тизими қайта ташкил этилмоқда – вилоятлар, районлар ва шаҳарларда ҳокимлик лавозими таъсис этилди. Суд ҳокимияти ислоҳ қилинмоқда, у қонуннинг устунлигини, барча фуқароларнинг қонун олдида тенглигини таъминлаши лозим. Фуқаролик жамиятининг турмуш тарзи таркибий қисмларини ташкил этувчи мана шу омилларнинг ҳаммаси қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботнинг, қаттиқ интизомнинг, ички уюшқоқлик ва масъулиятнинг негизи бўлиб хизмат қилади.

Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигини амалда намоён қиладиган ва рўёбга чиқарадиган ташкилий тузилмаларни шакллантириш жараёни давом этмоқда. Мудофаа

ва Ташқи иқтисодий алоқалар вазирликлари, Миллий хавфсизлик хизмати, Давлат божхона қўми-таси тузилди. Давлат мулкани бошқариш ва хусусийлаштириш, Қимматбаҳо металллар, Фан ва техника қўмиталари, Олий Аттестация комиссияси биринчи марта ташкил этилди. Марказий иқтисодий идораларнинг вазифалари ва фаолият йўналишлари тубдан ўзгартирилди.

Банк тизими қайта ташкил этилмоқда. Республиканинг Марказий банки бошқарув идораларидан мустақил бўлди. Ўзимизнинг Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкимиз очилди. Кўпгина тармоқ вазирликлари ва идоралари тугатилди. Мустақил миллий авиакомпания, ахборот агентлиги, кинокомпания ва бошқа умумдавлат хизматлари ишлаб турибди.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 36–38-б.

Ўзбек халқининг мустақилликка бўлган интилишини жаҳон ҳамжамияти, халқаро жамоатчилик қўллаб-қувватлади. *Дунёдаги 125 мамлакат Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигини тан олди. 40 дан зиёд хорижий мамлакатлар билан дипломатия муносабатлари ўрнатилди.* Тошкентда Туркия Жумҳуриятининг, Америка Қўшма Штатларининг, Ҳиндистон, Франция, Германия Республикаларининг ва бошқа давлатларнинг элчихоналари очилди. Бошқа хорижий давлатлар билан ҳам дипломатия ваколатхоналарини айирбошлаш тўғрисида музокаралар олиб борилмоқда.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 38-б.

Тарихда илк бор, 1992 йилнинг 2 мартида Ўзбекистон халқаро ҳуқуқнинг тенг ҳуқуқли субъекти сифатида Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул

қилинди. Республика Оврупода хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган Кенгашнинг Яқунловчи актини имзолаб, Хельсинки жараёнига қўшилди. Мана шуларнинг ҳаммаси республика тараққиётида мазмунан янги босқични бошлаб берди ва тенг ҳуқуқли асосларда халқаро иқтисодий илмий ва маданий соҳаларда фаол ҳамкорлик қилиш имкониятини очди.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 38-б.

Эндиликда Ўзбекистон бир қатор етакчи халқаро иқтисодий ва молиявий бирлашмаларнинг – Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилоти, Оврупо тиклаш ва тараққиёт банки, Қора денгиз мамлакатлари иқтисодий уюшмасининг аъзосидир. Халқаро валюта фонди, Халқаро қайта тиклаш ва тараққиёт банки, Халқаро меҳнат ташкилоти, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотига ва бошқа бирлашмаларнинг таркибига аъзо бўлиш борасидаги тайёргарлик ишлари ниҳоясига етказилди. Ўзбекистоннинг Қўшилмаган давлатлар ҳаракатига, БМТнинг Осиё ва Тинч океан учун Иқтисодий ва ижтимоий комиссиясига ҳамда бошқа ташкилотларга аъзо бўлиб кириши тўғрисида аризалар юборилди.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 38-39-б.

Ҳозир бизнинг жамиятимиз тарихий чорраҳада турибди. Республикани миллий-давлат, ижтимоий-иқтисодий ва маънавий камол топтирувчи ўз тараққиёт йўлини ишлаб чиқишимиз зарур. Бу мураккаб ва масъулиятли палладир. Ҳозир яшаб турганларнинг тақдиригина эмас, балки уларнинг фарзандлари, невараларининг ҳам тақдири, келажак авлодларнинг тақдири ҳам

шунга боғлиқ бўлади. Республика танг ҳолатларни қай даражада тезроқ бартараф этиши, яккаҳоқимлик тизимининг иллатларини батамом тугатиши, ривожланган маданиятли мамлакатлар даражасига чиқиб олиши шу нарса билан белгиланади. Биз ҳозир узоқ йўлнинг бошида турибмиз.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 39-б.

Барқарор бозор иқтисодиёти очиқ ташқи сиёсатга асосланган кучли демократик ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамиятини барпо этиш пировард мақсад бўлиб қолиши керак. Шундай жамиятгина Ўзбекистон халқининг муносиб турмушини, унинг ҳуқуқлари ва эркинлигини кафолатлаши, миллий анъаналар ва маданият қайта тикланишини, шахс сифатида инсоннинг маънавий-ахлоқий камол топишини таъминлаши мумкин.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 39-б.

Катталарни ҳурмат қилиш, оила ва фарзандлар тўғрисида ғамхўрлик қилиш, очиқ кўнгилчилик, миллатидан қатъи назар одамларга хайрихоҳлик билан муносабатда бўлиш, ўзгалар кулфатига ҳамдард бўлиш ва ўзаро ёрдам туйғуси кишилар ўртасидаги муносабатларнинг меъёри ҳисобланади.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 41-б.

Республикадаги ўзига хос демографик вазият – голят муҳим хусусиятлардан биридир. Жумҳуриятимизда аҳоли ва меҳнат ресурслари ҳар йили юксак суръатлар билан ўсиб бормоқда. Аҳолининг ярмидан кўпроги

қишлоқ жойларда яшайди ва асосан деҳқончилик билан шуғулланади. Аҳоли таркибида 60 фоиздан кўпроғи болалар, ўсмирлар, 25 ёшгача бўлган йигит-қизлар.

Ўз аجدодлари қадимдан яшаб келган жойларга боғланганлик, кўчиб юришга мойилликнинг йўқлиги республика аҳолисига хос хусусиятдир.

Республиканинг яна бир хусусияти – *миллий таркибининг ўзига хослигидир*. Этник таркибда туб аҳоли устун мавқени эгаллайди. Шу билан бир вақтда республика ҳудудида ўз маданияти ва анъанасига эга бўлган юздан зиёд миллат вакиллари яшаб турибди. Ўзбекистоннинг миллий-маданий жиҳатдан гоят ранг-баранглиги миллий ўзлигини англаш ва маънавий қайта тикланишнинг кучайиб бориши билан узвий бирликда жамиятни янгилаш, уни очиқ жамиятга айлантириш учун қудратли омил бўлиб хизмат қилади ва республиканинг жаҳон ҳамжамиятига қўшилиши учун қулай шароитларни вужудга келтиради.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 42-б.

Бир томондан, бу ижтимоий тенгликка, кафолатланган меҳнат қилиш ҳуқуқига, ялпи бепул таълим ва тиббий хизматга қатъий тарафдорликка интилишида намоён бўлмоқда. Иккинчи томондан эса, яккаҳоқимликдан иборат маъмурий-буйруқбозлик тизими келтириб чиқарган инсонни мулкка эгаликдан ва хўжайинлик туйғусидан бегоналаштирилганлиги, тайёрга айёрлик руҳияти юзага келтирилганлигида кўринмоқда.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 43-б.

Янгиланиш ва ижтимоий тараққиётнинг ўзимиз танлаган йўли – мураккаб жараён бўлиб, республика ижтимоий турмушининг иқтисодий, сиёсий, ижтимоий, маънавий-маданий ва бошқа барча соҳаларини қамраб олади. Бу йўл мустақил Ўзбекистон ички ва ташқи сиёсатининг умумий стратегиясини белгилаб беради.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 44-б.

Ички ва ташқи сиёсатнинг йўналишлари, уларнинг мантики тўлалигича пировард мақсад – чинакам мустақил Ўзбекистонни барпо этиш мақсади билан белгиланади. Республикада собитқадамлик билан халқчил адолатли жамиятни бунёд этиш – бош вазифадир. Меҳнатсевар ва бадавлат, маънавий етук ва маданиятли оила – шу жамиятнинг асосини ташкил этади.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 44-б.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат. Бу – мустақил, демократик, ҳуқуқий давлатдир. Бу – инсонпарварлик қоидаларига асосланган, миллати, дини, ижтимоий аҳволи, сиёсий эътиқодларидан қатъи назар фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаб берадиган давлатдир.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 44-б.

Халқ давлат ҳокимиятининг манбаидир. Унинг хоши-иродаси давлат сиёсатини белгилаб беради. Бу сиёсат инсон ва жамиятнинг фаровонлигини, Ўзбекистон барча фуқароларининг муносиб турмушини таъминлашга қаратилган бўлиши керак.

Янгиланган жамиятнинг сиёсий ва давлат тузилиши инсонга унинг сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий турмуш тарзини эркин танлаб олишини кафолатлаши керак.

Сиёсий соҳада бу қуйидагиларни билдиради:

– халқнинг турмуш тажрибасига, республика аҳолисининг миллий ва маданий анъаналарига, барча ижтимоий гуруҳлари ва қатламларининг манфаатларига мос келадиган ҳақиқий демократия принципларини қарор топтириш. Халқ ҳам бевосита, ҳам ўз вакиллари орқали давлат ҳокимиятини амалга оширишда тўлиқ имкониятга эга бўлиши лозим;

– қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимияти ваколатларини ажратиш асосида миллий давлатчиликни барпо этиш, жамиятнинг сиёсий тизимини, давлат идораларининг тузилмасини тубдан яхшилаш, республика ҳокимияти билан маҳаллий ҳокимиятнинг ваколатлари ва вазифаларини аниқ белгилаб қўйиш, адолатли ва инсонпарвар қонунчиликни вужудга келтириш лозим бўлади.

Кучли ижроия ҳокимияти бўлмаса, ҳатто энг демократик йўл билан қабул қилинган қарорлар ҳам бажарилмаслиги мумкин. Бу эса қонуний қарорларнинг рўёбга чиқарилишини, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамоя қилинишини, сиёсий ва иқтисодий ислохотлар турмушга таъбиқ этилишини таъминлайдиган президентлик ҳокимиятини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришни тақозо этади;

– барча фуқароларнинг қонун олдидаги ҳуқуқий тенглигини ва қонуннинг устунлигини, жамият манфаатлари ҳамоя қилиниши ва аҳолининг хавфсизлигини кафолатлайдиган ҳуқуқий давлатни барпо этиш. Қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот таътана қилмаса, шахснинг ҳуқуқлари ва эркинликлари, қаттиқ интизом, ички уюшқоқлик ва масъулият устувор бўлмаса, қонунлар ва

анъаналар ҳурмат қилинмаса, ҳуқуқий давлатни тасаввур этиб бўлмайди;

– Ўзбекистонда туғилган, унинг заминида яшаётган ва меҳнат қилаётган ҳар бир киши, миллий мансублигидан ва эътиқодидан қатъи назар, Республикамининг тенг ҳуқуқли фуқароси бўлишга муносибдир, деган инсонпарварлик ва ватанпарварлик қондасини рўёбга чиқариш. Авлод-аждодлари ёки ўзлари ўтмишдаги фожияли воқеалар сабабли хорижга кетиб қолишга мажбур бўлган ўзбеклар ҳам бемалол Республиканинг фуқароси бўлишлари керак. Ўзбекистон ҳудуди ўзбекларнинг миллий давлатчилиги бўлган бирдан-бир ҳудуд эканлигини эътиборга олиб, Республика ўзбеклар қаерда яшамасин, уларнинг ҳаммаси учун маданий ва маънавий марказ бўлиб қолиши лозим;

– озчиликдан иборат миллатларнинг манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, уларнинг маданияти, тили, миллий урф-одатлари ва анъаналари сақланиши ҳамда ривожланишини кафолатли таъминлаш, давлат тузилмаларининг фаолиятида ва жамоат турмушида фаол қатнашиш;

– бир мафқуранинг, бир дунёқарашнинг яққа-ҳокимлигидан қатъиян воз кечиш, сиёсий ташкилотлар, мафқуралар ва фикрлар хилма-хиллигини тан олиш. Биронта ҳам мафқура мутлақ ҳақиқатни билишга даъво қилиши мумкин эмас. Маънавийлик ва инсонпарварлик, республика ҳудудида яшаётган барча халқларнинг анъаналари ва урф-одатларини, дини, тили ва маданиятини ҳурмат қилиш қондаларига устуворлик берилиши;

– чинакам демократиянинг зарур ва қонуний таркиби сифатида кўп партиявийликни амалда шакллантириш. Айни вақтда ҳокимиятни зўравонлик билан ўзгартиришни мақсад қилиб қўйган, республиканинг давлат мустақиллигига, ҳудудий яхлитлиги ва хавфсизлигига қарши чиқадиган, миллий ва диний адоватни авж ол-

дирадиган, конституциявий тузумга, халқнинг демократик эркинликлари ва маънавий негизларига тажовуз қиладиган партиялар ва жамоат ҳаракатлари қонундан ташқари бўлиши керак.

Иқтисодий соҳада:

– миллий бойликнинг кўпайишини, республиканинг мустақиллигини, одамларнинг муносиб турмуш ва иш шароитларини таъминлайдиган қудратли, барқарор ва жўшқин ривожланиб боровчи иқтисодиётни барпо этиш;

– ижтимоий жиҳатдан йўналтирилган бозор иқтисодиётини босқичма-босқич шакллантириш, ташаббускорлик ва ишбилармонликни бутун чоралар билан ривожлантириш, тадбиркорликка эркинлик бериш, тажрибалар ва иқтисодий янгилликларни рағбатлантириш, иқтисодий омиллар воситасини ишга солиш, тайёрга айёрликни батамом тугатиш;

– мулк эгалари-ҳуқуқларининг давлат йўли билан ҳимоя қилинишини таъминлаш ва барча мулкчилик шакли – ширкат, давлат, хусусий ҳамда бошқа мулкчилик шакллариининг ҳуқуқий тенглигини қарор топтириш. Шу асосда инсоннинг мулкдан бегоналаштирилганига барҳам бериш;

– иқтисодиётни ўта марказлаштирмаслик ҳамда яққаоқимликка барҳам бериш, корхоналар ва ташкилотларнинг мустақиллигини кенгайтириш. Давлатнинг хўжалик фаолиятига бевосита аралашувидан воз кечиш. Буйруқбозлик билан ўз ҳукмини ўтказиб, тазйиқ қилиш, ҳамма нарсани тўраларча белгилаб, чеклаб қўйиш каби ўзини оқламаган эски усулларни қатъиян тугатиш. Иқтисодий воситалар устун мавқени эгаллайди;

– меҳнат қилиш, дам олиш, ҳар йилги ҳақи тўланадиган таътилга чиқиш, ишсиз бўлиб қолган тақдирда ижтимоий муҳофазага бўлган конституциявий ҳуқуқни амалга ошириш учун зарур шарт-шароитларни

яратиш. Инсоннинг ҳаёт таъминоти учун зарур бўлган иш ҳақи, пенсиялар ва нафақаларнинг кафолатланган энг кам миқдорини жорий этиш.

– табиий ресурслардан аёвсиз фойдаланишга, атроф-муҳитга зиён етказилишига ва республикадаги экологик вазиятнинг ёмонлашувига йўл қўймаслик. Бошқа давлатларнинг иштирокида Оролни кутқариш, Орол бўйидаги экологик шароитни соғломлаштириш борасида самарали чора-тадбирларни амалга ошириш, мазкур минтақанинг иктисоди ва ижтимоий соҳасидаги фалокатли оқибатларни бартараф этиш.

Ижтимоий ва маънавий соҳада:

– инсонпарварлик ғояларига содиқлик. Бу ғояларнинг олий мақсади инсон, унинг ҳаёти ва шахсий дахлсизлиги, эркинлиги, шон-шарафи ва қадр-қиммати, яшаш жойини танлаш ҳукуки. Ўзбекистоннинг кундалик ҳаётида инсон ҳуқуқларининг Умумий декларациясида мустаҳкамланган меъёрларни изчиллик билан, оғишмай қарор топтириш;

– маънавият ва ахлоқийликни қайта тиклаш. Халқларнинг маданий меросига эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиш. Ноёб тарихий ёдгорликларни сақлаш ва таъмирлаш, ўзбек халқи яратган ва миллий бойлик бўлган санъат асарларини излаб топиш ва Ўзбекистонга қайтариш;

– қадимги ва замонавий маданий бойликларни, адабиёт ва санъатни билиш ҳамда кўпайтириш. Халқнинг миллий маданияти ва ўзига хослигини ифода этувчи восита бўлмиш ўзбек тилини ривожлантириш, бу тилнинг давлат мақомини изчил ва тўлиқ рўёбга чиқариш, Республика ҳудудида яшовчи халқларнинг миллий маданиятлари ва тилларига ўзаро ҳурмат билан муносабатда бўлиш;

– ҳурфикрлилик, виждон ва дин эркинлиги қоидаларини қарор топтириш. Бир дунёқарашнинг яққаҳоқим-

лиги янгиланган жамиятга ётдир. Ҳар бир инсон ўз эътиқоди ва динга амал қилиш, ўзининг диний маросимларини бажо келтириш ҳуқуқига эга;

– ижтимоий адолат қоидаларини рўёбга чиқариш, аҳолининг энг ночор қатламлари – кексалар, ногиронлар, етим-есирлар, кўп болали оилалар, ўқувчи-ёшларнинг давлат томонидан ижтимоий муҳофазага бўлган кафолатли ҳуқуқларини таъминлаш. Энг тараққий этган мамлакатларда инсонни ижтимоий муҳофаза қилиш тизими кенг қўлланилади, бунга ниҳоятда муҳим аҳамият берилади, бизнинг шароитимизда эса бу – фуқаролар тотувлигини сақлаб қолиш кафолатидир;

– ҳамма учун маъқул сифатли тиббий хизматни таъминлаш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, чақалоқлар ўлимини камайтириш, одамлар умрини узайтириш бўйича самарали чора-тадбирларни амалга ошириш. Аҳолига юқори малакали тиббий ёрдам олиш шаклларини эрқин танлаш имкониятларини яратиш;

– умумий таълим олиш, касбни ва тегишли маҳсус тайёргарликни ўтишни эркин танлашда барчага баравар ҳуқуқ бериш. Янги демократик таълим концепциясини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш лозим бўлади. Бунда ўзбек халқининг ва республика ҳудудида яшовчи бошқа халқларнинг миллий, тарихий ва маданий анъаналари, маънавий тажрибаси таълим ва тарбия тизимимизга узвий равишда киритилиши зарур;

– ижоднинг барча турларини ривожлантириш, одамларнинг истеъдод ва қобилиятларини намоён этиш учун шарт-шароитларни яратиш, маънавий мулкни ҳимоя қилиш. Кишилар шуни аниқ ва равшан англаб етишлари керакки, маънавий потенциални илдам ривожлантирмай туриб, республиканинг чинакам мустақиллигини ва раванқ топишини таъминлаб бўлмайди.

Фуқаролар тинчлиги ва миллатлараро тотувликни таъминлаш, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботни қарор

топтириш мана шундай сиёсий, давлат ва конституциявий тузумга эришиш қалитидир.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 44–49-б.

Мустақил ўзбек давлати – халқимизнинг тарихий ютуғидир. Ўз давлати билан фахрланиш ва фуқароларнинг ватанпарварлиги жаҳондаги кўпгина мамлакатларнинг илғор марраларга чиқиб олишида ёрдам берган. *Мамлакатимиз тупроғида яшаб турган ва ўзини ватанпарвар деб ҳисоблаган ҳар бир киши унинг ахлитлиги ва бирлигини асраб-авайлаши шарт.*

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 49-б.

Халқи юз йиллар мобайнида озодликни орзу қилган Ўзбекистон чинакам мустақилликни қўлга киритиб, гуллаб-яшнаш ва фаровонликка эришиши, тараққий этган демократик давлатлар қатори халқаро ҳамжамиятда муносиб ўринни эгаллаши – биз кўзлаётган олий мақсаддир. Мустақил Ўзбекистоннинг биринчи Конституцияси бунинг ҳуқуқий кафолати бўлиб хизмат қилади.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 49-б.

Давлат мустақиллигига эришиш, БМТга ва бошқа халқаро ташкилотларга аъзо бўлиб кириш Ўзбекистонга ўзининг ташқи сиёсатини мустақил равишда ўтказиш, жаҳон ҳамжамиятига киришнинг ўз йўлларини ишлаб чиқиш, давлатлараро муносабатларнинг йўналишлари ва устуворлигини белгилаш имконини берди.

Ўзбекистоннинг миллий манфаатларига мос келадиган кўп томонлама фаол таъқиқ сиёсатини амалга ошириш – давлатимизнинг мустақиллигини мустаҳкамлаш, иқтисодий қийинчиликларни бартараф этиш ва халқ турмушини яхшилашнинг зарур шарти ва го-ят муҳим воситасидир.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 50-б.

Республика одамлар ва давлатлар ўртасидаги ўзаро муносабатларда умумбашарий қадриятларни устун қўйиб, халқаро майдонда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш учун, можароларни тинч йўл билан ҳал этиш учун курашади. Ўзбекистон ядросиз минтақа бўлиб қолади, тажовузкор ҳарбий блоklar ва уюшмаларга кириш нияти йўқ.

Инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги, ҳужум қилмаслик ҳақидаги, низоли масалаларни ҳал этишда куч ишлатишдан ва куч ишлатиш билан таҳдид қилишдан воз кечиш тўғрисидаги халқаро ҳужжатларни тан олади ва уларга оғишмай риоя қилади.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 51-б.

Ўзининг миллий-ҳуқуқий тизимини вужудга келтираётган ёш мустақил Ўзбекистон ички миллий қонунларидан халқаро ҳуқуқ нормаларининг устуворлигини тан олади. Бизнинг мустақил давлатимиз ўз қиёфасини йўқотмай, жаҳон ҳамжамиятига кирар экан, халқаро талабларга риоя қилишга тайёрдир.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 51-б.

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигини ташкил қилувчи мамлакатлар билан бевосита ва кўп томонлама муносабатларни ривожлантириш ташқи сиёсатимизнинг устувор йўналишларидан биридир. Ўзбекистон Ҳамдўстлик ғоясини қўллаб-қувватлади, унинг ташкилотчилари таркибига кирди, барча қатнашчиларнинг тенг ҳуқуқлиги асосида уни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш кераклигини қаттиқ туриб ёқламоқда.

Ўзбекистоннинг ўз истиклол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 52-б.

Ўзбекистоннинг Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигидаги иштирокини қуйидаги ҳолатлар белгилаб беради:

1. Янги мустақил республикалар илгари ягона давлатнинг таркибий қисмлари эди. Улар ҳам ҳудудий, ҳам жаҳон миқёсидаги сиёсий, ҳам ташкилий жиҳатдан бир бутун эдилар. Кўп йиллар мобайнида улар ўртасида таркиб топган муносабатлар ва алоқаларнинг кескин узилиши республикаларнинг ўзидагина эмас, шу билан бирга халқаро майдонда ҳам вазиятни чигаллаштиришга олиб келган бўлур эди.

2. Республика иқтисодиёти ягона транспорт ва энергетика тизимига эга бўлган собиқ умумиттифоқ иқтисодий макони доирасида шаклланди ва ривожланди. У бошқа минтақалар билан хўжалик алоқаларининг чамбарчас тугуни орқали боғланган бўлиб, улар юзасидан ўзаро ҳисоб-китоблар рубль маконида амалга оширилмоқда. Бу муносабатларни жаҳон хўжалик алоқалари билан тегишлича тўлдирмай узиб қўйиш (шундай алоқаларни ўрнатиш учун узок вақт талаб этилади) ишлаб чиқариш ҳажмларининг пасайиб кетишига, иқтисодий аҳволнинг ёмонлашувига, ижтимоий муаммоларнинг кескинлашувига олиб келиши мумкин ва ҳозирдаёқ шунга олиб келмоқда.

3. Барча мустақил республикаларда, хусусан, Ўзбекистонда ҳам собиқ Иттифок кўламида яқин қариндош-уруғчилик алоқаларига эга бўлган кўп миллатли аҳоли яшайди. Ҳамдўстлик доирасида чегараларнинг очиқлигини, аҳолининг бир жойдан иккинчи жойга бориши ва ахборот узатиш эркинлигини сақлаб қолиш республикада фуқаролар ҳамда миллатлараро тотувликни таъминлаш шарт, ижтимоий-сиёсий барқарорлиkning муҳим омили бўлиб хизмат қилади.

4. Ёш мустақил давлатлар ташки сиёсий ва ташки иқтисодий муносабатларда ҳали етарлича обрў-эътиборга эга эмаслар. Уларнинг халқаро мақомини мустаҳкамлаш учун вақт зарур. МДХга аъзолик хорижий давлатлар билан ўзаро манфаатли алоқалар ўрнатишни заррача ҳам чекламайди, дипломатия соҳасидаги фаоллигимизга эса салмоқ кўшиши аниқ.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 52–53-б.

Ўзбекистон Ҳамдўстлик доирасида бошқа мустақил мамлакатлар билан фаол ҳамкорлик қилаётганлиги туфайли қуйидагилар таъминланмоқда:

– Бирлашган Куролли Кучлар орқали миллий мудофаани мувофиқлаштириш, миллий ҳудуд яхлитлигини ва давлат чегарасини ҳимоя қилиш;

– Ҳамдўстликдаги бошқа давлатларнинг фан-техника тараққиёти ютуқларидан, янгиликларидан, технологиялари, телекоммуникациялар, космик алоқа воситаларидан баҳраманд бўлиш, зарур хомашё ва тайёр маҳсулотни, шу жумладан халқ истеъмол молларини жаҳон нархларидан паст нархларда сотиб олиш, шунингдек, ўз маҳсулотини сотиш учун кенг кўламдаги бозорнинг мавжудлиги;

– транспорт тармоғидан фойдаланиш, денгиз портларига чиқиш, хорижий мамлакатларга молларни транзит йўли билан етказиб беришда имкониятнинг кенглиги;
– кескин экология муаммоларини ҳал этиш чора-тадбирларини биргаликда амалга ошириш, табиий офатлар ва фалокатларнинг оқибатларини тугатишда ўзаро ёрдам бериш.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 54-б.

Мустақил Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон билан дўстона, қардошлик муносабатларини мустаҳкамлаш, улар билан қалин ижтимоий-иқтисодий муносабатларни чуқурлаштириш ва янада ривожлантириш, илмий ва маданий ҳамкорликни кенгайтириш Ўзбекистон ташқи сиёсатининг голят муҳим устувор йўналиши ҳисобланади.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 55-б.

Ўзбекистон бошқа мусулмон давлатлари билан ҳам ўзаро муносабатларни – шу жумладан кўп томонлама асосда чуқурлаштиришга интилмоқда. Бу йўлда ҳам ҳозирдаёқ муайян силжишлар бор. Ўрта Осиёдаги мамлакатлар, Қозоғистон, Эрон, Покистон, Туркиянинг Ашгабат учрашуви яхши умид туғдирмоқда. Ана шу учрашув давомида Трансosiё темир йўл магистралини биргаликда қуриш тўғрисида аҳдлашувга эришилди. Бу лойиҳани амалга ошириш Ўзбекистоннинг Жаҳон океанига, халқаро савдо марказларига чиқиш йўлини очади, ташқи иқтисодий фаолият йўналишларини танлашда ҳаракат эркинлигини анча оширади.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 57-б.

Ўзбекистоннинг Осиёдаги Хитой ва Ҳиндистон каби буюк мамлакатлар билан ҳам муносабатлари самарали ривожланиб бормоқда. Ҳозирдаёқ савдо ва иқтисодий соҳалардаги битимлар имзоланди.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 57-б.

Жануби-Шарқий Осиёдаги янги индустриал мамлакатлар билан тенг ҳуқуқли муносабатларни йўлга қўйиш – Ўзбекистон ташқи сиёсатини кучайтиришнинг муҳим йўналишидир.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 57-58-б.

Ўзбекистон ташқи сиёсатининг қўп томонламалиги ва очиқлиги иқтисодий ривожланган мамлакатлар билан мустаҳкам ўзаро фойдали муносабатларни ўрнатishга қаратилган ёндашувларни белгилаб беради.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 58-б.

Ўзбекистон Шарқий Оврупо мамлакатлари билан собик Иттифок доирасида шаклланган алоқаларни узиб ташламоқчи эмас. Республика улар томонидан технологик асбоб-ускуналар, ва эҳтиёт қисмлар, дори-дармонлар, озиқ-овқатлар ва бошқа товарлар етказиб берилишидан манфаатдордир. Шу билан бирга биз пахта толамиз ва бошқа ресурсларимиз бу мамлакатларнинг

иктисодиёти учун қандай аҳамиятга эга эканлигини ҳам реал баҳолаймиз.

Ўзбекистоннинг ўз истиклол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 58-б.

Мана шу йўналишларни рўёбга чиқариш Ўзбекистон иқтисодиётини жаҳон иқтисодий ҳамжамиятига кенг кўламда уйғунлаштириш учун иқтисодий ҳамда ташкилий-ҳуқуқий шарт-шароитларни яратиш имконини беради.

Ўзбекистоннинг ўз истиклол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 60-б.

Халқ манфаатларига жавоб берувчи мустақил иқтисодий сиёсат – Ўзбекистонни мустақил ривожлантиришнинг ажралмас шартидир.

Ўзбекистоннинг ўз истиклол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 61-б.

Ички сиёсатнинг негизи – инсон манфаатларига қаратилган меҳнатни рағбатлантириш кучли механизмига эга бўлган ва аҳолининг ижтимоий ночор қатламларини давлат йўли билан ҳимоя қиладиган бозор иқтисодиётини қуришдан иборатдир.

Ўзбекистоннинг ўз истиклол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 62-б.

Бозор механизмларини жорий этишдан олдин инсонларни ижтимоий ҳимоя қилиш тадбирлари амалга оширилмоғи лозим. Давлат ўз аҳолисини ҳимоя қила олган тақдирдагина инсонпарвар ҳисобланади. Давлат кишиларга, айниқса ёрдамга муҳтож бўлганларга, иж-

тимойй ночор қатламларга, етимлар, болалар, ўқувчилар, нафақахўрлар ва ногиронлар, ёлғиз оналар, кўп болали ва кам таъминланган оилаларга ўз вақтида ёрдам кўрсатиши керак.

Ўзбекистоннинг ўз истиклол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 65-б.

Ички иқтисодий стратегия ҳар қандай сиёсий мафқура таъсиридан бутунлай холи бўлиши керак.

Ўзбекистоннинг ўз истиклол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 65-б.

Ички сиёсатнинг етакчи принципларидан бири ҳар бир кишининг, корхоналар, тармоқлар, минтақалар ва умуман давлатнинг манфаатларини монанд равишда уйғунлаштиришни таъминлашдан иборатдир.

Инсонга муносиб ҳаёт шароити, унинг ўзини намоён қила олиши учун имкониятлар яратиш – иқтисодий-тимизни ва бутун жамиятни ривожлантиришнинг олий мақсадидир.

Ўзбекистоннинг ўз истиклол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 66-б.

Бутунги кунда жамиятни янгилаш, эркин ишбилармонлик изига кўчириш вазифаларини ҳал этиш учун кучли мустақил давлат, унинг идоралари таркиби, ҳуқуқий асослари, мудофаа ва миллий хавфсизлик тизимининг қарор топиши алоҳида аҳамиятга эга. Бу босқичда давлат манфаатлари устун бўлиши керак. Фақат шундай қилингандагина ҳам ишбилармонларнинг манфаатларини, ҳам аҳоли манфаатларини ҳимоя қилиш мумкин.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 66-б.

Бозорга ўтилган сари иқтисодийётни бошқариш ва тартибга солишда давлатнинг роли жиддий ўзгаради. *Давлат, унинг ҳокимият бошқарув тузилмалари тўғридан-тўғри хўжалик фаолиятига аралашшишдан четда бўлиши керак.* Бозор иқтисодийётининг ўзини ўзи тартибга солувчи механизмлари тобора катта роль ўйнайди. Давлатда фақат иқтисодий дастур ва рағбатлантириш вазифалари қолади.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 66-б.

Ўтиш даврида давлат халқ хўжалигининг, айниқса таркибий ҳал қилувчи тармоқларнинг ҳаётий қобилятини қўллаб-қувватлаб нархларни тартибга солиш, имтиёзли солиқлар белгилаш, тўғридан-тўғри дотация бериш йўли билан реал ёрдам кўрсатади. Бозор хўжалигининг асосий талаблари ва шартларидан бири – эркин нархлардир. Аммо нарх сиёсати, айниқса ўтиш даврида, бозор тармоқларини қарор топтириш даврида мутлақо тартибга солиб турилмайдиган биронта ҳам давлат йўқ жаҳонда.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 67-б.

Давлатнинг бурчи таркиб топиб келаётган ишбилармонлик тузилмаларини қарор топтириш ва ривожлантиришга ёрдам кўрсатишдан иборат. Шу билан бирга давлат ўз тузилмалари орқали қаттиқ ислоҳот ишларини амалга оширади, таркиб топган психологик ва бю-

рократик тўсиқларни йўқ қилади, бозор механизмини жорий этишга ундайди.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 67-б.

Давлат ижтимоий-иқтисодий жараёнларга бевоҳита иқтисодиётнинг давлат сектори орқали ҳам таъсир кўрсатади. Истиқболда унинг ҳиссаси жиддий равишда қисқаради. Давлат ихтиёрида фақат халқ хўжалигининг асосий ва стратегик аҳамиятга эга бўлган тармоқлари қолади. Булар ёқилғи, нефть ва газ саноати, электр энергетикаси, йўллар, темир йўл, ҳаво ва трубопровод транспорти, алоқа, сув ва газ таъминоти, ирригация иншоотлари қурилиши ва улардан фойдаланишдир.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 67-б.

Республиканинг барча фуқаролари ва юридик шахсларига ташаббус кўрсатиш ва ишбилармонликни ривожлантириш учун, хўжалик фаолиятининг қонун томонидан ман этилмаган барча турларини амалга ошириш учун тенг имкониятлар яратиш. Монополияга қарши фаол сиёсат ўтказиш, соғлом рақобат муҳитини шакллантириш, меҳнатни рағбатлантириш механизмини яратиш ана шунга ёрдам бериши керак.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 67-68-б.

Республиканинг бутун аграр сиёсатида ерга эгаллик қилиш ҳақидаги масала айниқса муҳимдир.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 68-б.

Сугурта ва аудиторлик хизматларининг, юридик ва консалтинг ташкилотларининг, шунингдек, бозор иқтисодиёти шароитида ишлашга қобилиятли бўлган мутахассислар тайёрлайдиган ҳар хил марказлар ишини фаоллаштириш бозор шароитларида тадбиркорларнинг барқарор ишлашига кўмаклашади.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 71-б.

Солиқ тизими ҳам бозор инфраструктурасининг таркибий қисми ҳисобланади. Уни ҳали чинакамига ташкил этишга тўғри келади. Солиқ хизмати фақат солиқ тўплаш идорасигина бўлиб қолмасдан, балки тадбиркорларга уларнинг молиявий фаолиятини ташкил этишда ҳамда молия интизомига риоя қилинишида кўмаклашиши керак.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 71-б.

Ўзбекистонни янгилаш ва ривожлантиришнинг ўз йўли тўртта асосий негизга асосланади. Бу негизлар:

- умуминсоний қадриятларга содиқлик;
- халқимизнинг маънавий меросини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш;
- инсоннинг ўз имкониятларини эркин намоён қилиши;
- ватанпарварлик.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 76-б.

Мустақил Ўзбекистоннинг куч-қудрати манбаи – халқимизнинг умуминсоний қадриятларга содиқлигидир. Халқимиз адолат, тенглик, аҳил кўшничилик ва

инсонпарварликнинг нозик куртакларини асрлар оша авайлаб-асраб келмоқда. Ўзбекистонни янгилашнинг олий мақсади ана шу анъаналарни қайта тиклаш, уларга янги мазмун бағишлаш, заминимизда тинчлик ва демократия, фаровонлик, маданият, виждон эркинлиги ва ҳар бир кишини камол топтиришга эришиш учун зарур шарт-шароит яратишдир.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 77-б.

Ўзбек оиласида бугунги кунда яхшилик ва ёруғлик, болаларга меҳр, катталарга ҳурмат, яқинларга ва бошқаларнинг қайғусига ҳамдардлик мужассамлашгандир.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 76–77-б.

Инсон ҳуқуқлари ва демократия сингари умумбашарий кадриятлар республикамизнинг миллий-давлатчилик манфаатларига, халқимизнинг ўзига хослигига, унинг анъаналарига тўла мос келади. Инсон ҳуқуқлари бизнинг жамиятимизда қонунлар билангина эмас, балки халқнинг ўз онги, унинг ахлоқий тажрибаси, меҳр-шафқати ва сезгирлиги билан ҳам мустаҳкамланади.

Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 78-б.

Инсоннинг энг устувор ва муқаддас ҳуқуқларидан бири – бу тинч яшаш ҳуқуқидир. Давлат ва жамиятнинг бурчи ана шу ҳуқуқни барча қонуний воситалар билан кафолатлаб беришдир. Бу ҳуқуқни амалга ошириш – давлат ва жамиятни демократиялаштиришнинг энг муҳим шартидир. Демократиянинг инсонпарварлиги шу билан белгиланади.

Ўзбекистоннинг ўз истиклол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 79-б.

Халқнинг маънавий руҳини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш – Ўзбекистонда давлат ва жамиятнинг энг муҳим вазифасидир.

Ўзбекистоннинг ўз истиклол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 80-б.

Инсоннинг ўзи ва ўз оиласининг бахт-саодати йўлида меҳнат қилишга шахсан тайёр эканлиги унинг ички имкониятларини таъкил этади.

Ўзбекистоннинг ўз истиклол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 82-б.

Ўзбекистон фуқаросининг ватанпарварлиги – бу қайта ўзгаришлар йўлини кўрсатувчи, кўзланган мақсаддан четга чиқмайдиган йўлчи юлдуз, шончли қонақдир.

Ўзбекистоннинг ўз истиклол ва тараққиёт йўли // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 83-б.

ХАЛҚИМИЗНИНГ ОТАШҚАЛБ ФАРЗАНДИ

Асрлар давомида ақлу заковати ила бунёд этган бой маънавияти туфайли халқимиз мағрур яшади, меҳнат қилди, доимо хуррият ва эрк сари интилди.

Халқимизнинг оташқалб фарзанди // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 87-б.

Сўнгги йиллар мобайнида биз тарихимиз, динимиз, маданиятимиз ва маънавий ўтмишимизни ўрганишда муайян ишлар қилдик. Тарихий, диний рисоаларни нашрдан чиқардик. Урф-одатларимизни, миллий маросимларимизни кенг тарғиб этдик. Борлиғимизни, бойлигимизни, қадриятларимизни дунёга аён қилмоқдамиз. Ана шулар эвазига халқимизнинг қаддини ростлашга, ҳақиқий миллий гурурни тиклашга эришяпмиз. Бунга Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг бир йиллигини нишонлашга бағишланган тантаналар яққол мисол бўла олади.

Халқимизнинг оташқалб фарзанди // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 88-б.

...Бугун, истиқлол шабадаси эсаётган пайтларда, халқимизни, Ватанимизни бегоналар ҳукмига ташлаб қўймаймиз. Одамларимизнинг тақдири оқибатига ўзимиз жавобгармиз, деган ҳақиқатни янада теранроқ англамоғимиз даркор.

Халқимизнинг оташқалб фарзанди // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 97-б.

ЎЗБЕКИСТОН – КЕЛАЖАГИ БУЮК ДАВЛАТ

Таъкид этиш лозим бўлган яна бир жиҳат борки, бу – танланган йўлга ишончимиз. Бу – халқнинг улуғ мақсадимизга ишонгани.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 105-б.

Давлат мустақиллигига эришилгандан кейин биз ўзимизнинг истиқлол ва тараққиёт йўлимизни танлаб олдик, бу эса Ўзбекистоннинг қатъий йўлидир.

Бу жараён Ўзбекистонда ҳозирдаёқ бошланиб кетди. Республиканинг Олий Кенгаши чиқарган қонунларга таянган ҳолда шу жараённинг ҳуқуқий негизи яратилди. Республиканинг барча фуқаролари ва корхоналари-га ташаббус ҳамда тадбиркорликни ривожлантириш учун тенг имкониятлар берилган. Бозор муносабатларини босқичма-босқич ривожлантириш таъминлан-моқда. Мулкчиликнинг хилма-хил шаклларини вужудга келтириш, рақобатни авж олдириш, бошқаришнинг маъмурий-буйруқбозлик усуллари-дан қатъиян воз кечиш, иқтисодий омиллар ва воситаларни кенг жорий этиш бозор муносабатларининг ўзагидир.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 108-б.

Республиканинг Халқаро молия корпорациясига, Халқаро меҳнат ташкилотига, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотига ва бошқа бирлашмаларга аъзо бўлиб кириши тўғрисидаги масалалар ҳал қилинди. Ўзбекистон ёрдам кўрсатиш объекти сифатида Европа тараққиёт ва ҳамкорлик қўмитасининг рўйхатига киритилди. Жаҳондаги 24 тараққий этган мамлакат ана шу қўмитанинг аъзосидир. Зарур озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармон ва технология ускуналарини харид қилиш учун Ўзбекистонга кредит йўлларини очиш тўғрисида ҳукуматлараро қарорлар қабул қилинди. Қўшма корхоналар барпо этиш, чет эл банкларининг бўлимларини очиш тўғрисида кўпгина фирмалар билан шартномалар имзоланди.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 111-б.

Республиканинг қишлоқлари ва шаҳарларида ижтимоий-сиёсий барқарорликни, фуқаролар тинчлиги ва

миллатлараро тотувликни, осойишталикни таъминлаш учун ҳамма ишлар қилинмоқда.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 113-б.

Яна бир ниҳоятда муҳим ишимиз – аҳолининг ижтимоий ночор табақаларини ҳимоя қилиш. Бу масала асло пайсалга солиб бўлмайдиган энг асосий вазифа бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Сессияда фаолиятимизнинг мана шу йўналишини халқимизга бозор сари олиб борадиган бош йўли деб эълон қилиш мумкин. Ижтимоий муҳофаза қилиш воситасини такомиллаштириш лозим бўлади. Бу воситани ўзгариб бораётган шароитларга мослаштириб, нарх-навонинг ўсишига ва пулнинг қадрсизланишига тезда мувофиқ ҳолга келтириладиган қилиш керак. Шундай бир восита зарурки, бунда аҳолининг турмуш даражаси турли иқтисодий ва ижтимоий ларзаларнинг таъсиридан пухта ҳимояланган, кафолатланган бўлсин. Кишиларнинг ижтимоий кафолатларини юридик жиҳатдан мустаҳкамлаб қўядиган аниқ-равшан қонунлар ва янги норматив ҳужжатлар қабул қилиш керак.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 115-б.

Яна бир муҳим йўналиш – Ўзбекистоннинг экспорт имкониятини ошириш масаласи. Бир вақтлар Иттифоқда Ўзбекистон четга маҳсулот чиқариш ҳажми жиҳатидан учинчи ўринни эгаллар эди. Тўғри, бу улушнинг катта қисми пахта экспортига тўғри келарди. Экспортнинг бундай йўналишини сақлаб қолиш биз учун мақбул эмас.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 118-б.

Давлатнинг ва корхонанинг маблағлари алоҳида-алоҳида бўлиши керак. Корхоналар ўз маблағига ёки тижорат банклари берадиган қарзга умид боғлашлари лозим. Бюджет маблағларидан фақат энг кечиктириб бўлмайдиган эҳтиёжларни, аввало, ижтимоий соҳа, янги таркибий йўналишлар эҳтиёжларини таъминлаш учун фойдаланиш қоида тусига кириш керак. Ҳозир банklar сармоя сарфлаш дастурларининг ташкилотчиларидан бири, ҳар бир тармоққа бевосита сарфланадиган маблағларнинг кафили бўлиши зарур. Давлат энг зарур ҳоллардагина корхоналарнинг, ташкилотлар, тижорат банklarининг фаолиятига қисман аралashi мумкин.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иктисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 119–120-б.

Юртимизнинг истиқболи – бозор хизмат тармоқларини шакллантириш билан, келгусида мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, яккахокимликка қарши тадбирларни амалга ошириш, рақобат муҳитини вужудга келтириш билан узвий боғлиқдир. Ишлаб чиқаришни, яъни кўпчилик саноат корхоналарини акционерларга бериш лозим. Шу билан бирга маиший хизмат, маҳаллий саноат, савдо ва умумий овқатланиш корхоналарини хусусийлаштиришни жуда тезлаштириш керак. Давлат хусусий мулкни барча қонунлар ва ўз нуфузи кучи билан ҳимоя қилади, бу эса янги Конституция лойиҳасида ёзиб қўйилган.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иктисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 120-б.

Шубҳасиз, эркини қўлга киритган ҳар бир халқ ўз тараққиёт йўлини излайди, янги жамият бунёд этишда ўз андасини ишлаб чиқишга ҳаракат қилади. Биз ҳам

республикаимизнинг миллий давлатга хос бўлган ижтимоий-иқтисодий, маънавий камолот ва тараққиёт йўлини белгилаётимиз. Шу билан бирга, барқарор ва ҳалол бозор иқтисодиётига, очиқ ташқи сиёсатга асосланган демократик ҳуқуқий давлатни, фуқаролик жамиятини барпо этамиз. Ҳозир яшаб турганларнинг қисматигина эмас. Биздан кейин ҳам шу ерда яшайдиган фарзандларимиз ва набираларимизнинг, дунёга келajak авлодларнинг тақдири ҳам биз қандай давлат қуришимизга боғлиқдир. Биз қурадиган жамият Ўзбекистон халқининг муносиб турмушини, ҳуқуқлари ва эркинликларини кафолатлаши, миллий кадриятларимиз ва маданиятимиз қайта тикланиши, инсоннинг маънавий-ахлоқий баркамоллигини таъминлаши керак.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 123-б.

Табиики, ҳар қандай давлатнинг Конституцияси унда яшовчи халқнинг иродасини, руҳиятини, ижтимоий онги ва маданиятини акс эттиради. Конституция халқнинг ~~ажасий донолиги~~ ва ~~гафаккури маҳсулидир~~. Биринчи Конституциямиз лойиҳаси ана шундай халқчил қомус бўлишига ишонаман. Сабаби – унинг лойиҳаси устида тахминан икки йил давомида ишладик. У икки ярим ой мобайнида умумхалқ муҳокамасидан ўтди, халқнинг фикр хазинаси дурдоналари билан бойитилди, сайқал топди.

Унда бу ҳужжатга амал қилиб яшовчи фуқароларнинг аҳиллиги, халқимизга хос одамийлик, умуминсоний кадриятларга ихлос каби яхши сифатлар ўз аксини топади, деб ишонамиз. Юртимизга хос қардошлик ва дўстлик аъъаналари, ўзининг бой ва теран тарихига эга бўлмиш халқларнинг ўзаро тотувлиги ва қўшничилиги принциплари ҳам лойиҳада муҳим ўрин тутди.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 124-б.

Янги Конституциямизнинг ижобий жиҳатлари, янги томонлари, аввалги Конституциялардан фарқлари нималардан иборат? Авваламбор, бу Конституция ўзининг туб моҳияти, фалсафаси, гоёсига кўра янги ҳужжатдир. Унда коммунистик мафқура, синфийлик, партиявийликдан асар ҳам йўқ. Жамики дунёвий неъматлар орасида энг улуғи – инсон, деган фикрни илгари сурдик ва шу асосда “**фуқаро – жамият – давлат**” ўртасидаги ўзаро муносабатнинг оқилона ҳуқуқий ечимини топишга интилдик.

Лойиҳа инсон ҳуқуқлари ва давлат мустақиллиги гоёларига садоқат, ҳозирги ва келажак авлодлар олдидаги юксак масъулиятни англаш, ўзбек давлатчилигининг тарихий тажрибасига таяниш, демократия ва қонунийликни ҳурматлаш, халқаро ҳуқуқнинг жаҳонда эътироф этилган қоидаларини тан олиш, Ўзбекистон фуқароларининг муносиб ҳаёт кечиришларини таъминлаш, инсонпарвар ҳуқуқий жамият барпо этиш ва, ниҳоят, фуқаролар тинчлиги ва миллий ҳамжиҳатликни кафолатлаш каби олижаноб мақсадларни кўзлади.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 124-б.

Ўзбекистонда давлат ҳокимиятининг бирдан-бир манбаи халқ бўлиб, давлат халқнинг иродасини ифода қилади, унинг манфаатларига хизмат қилади.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 125-б.

Эндиликда инсон, унинг ҳаёти, эрки, шаъни, қадрқиммати ва бошқа ажралмас ҳуқуқ ҳамда эркинликла-

ри муқаддас саналиб, улар давлат томонидан кафолатланади.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 125-6.

Ҳуқуқий давлатнинг асосий белгиси – барча фуқароларнинг қонун олдида тенглиги, Конституция ва қонунларнинг устунлиги таъминланишидир.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 125-6.

Инсон ва фуқароларнинг ҳуқуқлари ҳамда эркинликлари соҳасида Конституцияда талайгина ижобий жиҳатлар мавжуд. Бу борада лойиҳа Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг деярли барча принциплал қоидаларини ўзига сингдирган. Инсоннинг ҳаёти, шахси ва эркинлиги дахлсиздир.

Фуқаролар билан давлат ўзаро ҳуқуқлар ва бурчлар орқали узвий боғлиқдирлар. Фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликлари дахлсиз бўлиб, ҳеч ким уларни суднинг қарорисиз маҳрум этиши ёки чеклаши мумкин эмас. Айни вақтда фуқароларнинг ўз ҳуқуқ ва эркинликларини амалга оширишлари бошқа фуқароларнинг, давлат ва жамиятнинг қонуний манфаатларига зид бўлмаслиги лозим.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 125-126-б.

Давлат сиёсий партияларнинг, жамоат бирлашмаларининг ҳуқуқий манфаатларини муҳофаза этади, уларга ижтимоий турмушда иштирок этиш учун тенг ҳуқуқий эркинлик яратиб беради. Айни вақтда яққаҳоқимликка интилишларга ва бир мафқура имтиёзли бўлиб қолишига йўл қўймаслик керак. Зеро, Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигига, ҳудудий яхлитлиги-

га ва ҳавфсизлигига раҳна соладиган, миллий ва диний адоватни авж олдирадиган, уруш ва зўравонликни тарғиб қилувчи, Конституциявий тузумга, халқнинг демократик эркинликларига ва маънавиятига тажовуз қиладиган партиялар ва жамоат ҳаракатлари қонундан ташқари бўлиши лозим.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 126-б.

Конституция лойиҳасида ҳурфикрлик, виждон ва диний эътиқод эркинлиги масалаларига катта эътибор берилган. Диннинг халқимиз маънавиятига, руҳиятига, ўтказаетган ҳаётбахш таъсирини кўриб турибмиз. Диннинг тарбиявий аҳамияти янада кўпроқ бўлиши лозим. Ҳар бир инсон ўз эътиқодига ва динга амал қилиш ёки ҳеч қайси динга эътиқод қилмаслик ҳуқуқига эга.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 126-б.

Давлат ҳокимиятининг ташкил этилиши ва фаолият тартиби ваколатларнинг тақсимланиш принципи асосида амалга оширилади. **Қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимияти – давлатнинг учта асосий таянчидир.**

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 127-б.

Асосий қонун лойиҳасида Ўзбекистоннинг таркибига кирувчи Қорақалпоғистон Республикасига алоҳида боб бағишланди.

Ўзбекистон Қорақалпоғистон Республикасининг мақомини тан олади ва унинг суверенитетини муҳофаза этади. Ўзбекистон билан Қорақалпоғистоннинг ўзаро муносабатлари ҳар икки республика ўртасида тузилади-

ган шартномалар ва келишувлар асосида тартибга солинади. Ўзбекистон Конституцияси ва қонунлари Қорақалпоғистон ҳудудида ҳам мажбурийдир.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 127-б.

Хур Ўзбекистонимизнинг тарихида биринчи Конституцияни қабул қилиш – жумҳуриятимизнинг янгидан туғилишидир, ҳақиқий мустақиллигимизга мустаҳкам пойдевор қуришдир.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 128-б.

“ЎЗБЕКИСТОННИНГ КЕЛАЖАГИ БУЮКЛИГИГА ИШОНЧИМ КОМИЛ!”

Давлат ўз фуқароларини муҳофаза қилишга қодир бўлсагина давлат бўлади. Бу борада бошқача йўл йўқ...

“Ўзбекистоннинг келажаги буюклигига ишончим комил!” // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 156-б.

Аминманки, Ўзбекистоннинг келажаги буюк. Давлатимизда ҳамма нарса: табиий бойликлар, унумдор ерлар, азим дарёлар бор. Бу муқаддас заминда меҳнатсевар, истеъдодли халқ яшайди. Хўш, бу – бойлик эмасми!..

“Ўзбекистоннинг келажаги буюклигига ишончим комил!” // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 156-б.

Мен Ўзбекистонда Конституция асосий қонун эканини яна бир бор эслатиб ўтишга мажбурман. Унда инсон ҳуқуқлари кафолатланган, кўп партиялилик негизидаги сайлов назарда тутилган.

“Ўзбекистоннинг келажаги буюклигига ишончим комил!” // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 156-б.

Ўзбекистонда ҳарбий доктрина ишлаб чиқилган, парламент эса мудрофаа ва курулли кучлар тўғрисида бир канча конунларни қабул қилди. Зобитлар ҳарбий хизматчиларга ҳақ тўлаш, уларнинг ижтимоий кафолати масалалари ҳал этилган. Хуллас, Республика Армиясидан кетишга интилаётганлар йўқ.

“Ўзбекистоннинг келажаги буюклигига ишончим комил!” // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 162-б.

Биз наслимиз соғлом бўлишини таъминлашни ўзимизга буюк мақсад қилиб олдик. Дунёда биринчи бўлиб Ўзбекистон “Соғлом авлод учун” деган икки даражали орден таъсис этди. Бизнинг вазифамиз – энг ривожланган мамлакатлар қаторига чиқиб олиш. Жисмоний, маънавий, моддий жиҳатдан соғлом авлодсиз бунга эришиб бўлмайди. Шунинг учун Ўзбекистонда бангфурушликка, жиноятчиликка қарши олиб борилаётган шафқатсиз курашни авваламбор ўзимизнинг порлоқ келажагимиз учун кураш деб биламан. Биз турли мамлакатлардаги бангфурушликка қарши кураш соҳасидаги мутахассислар билан яқиндан ҳамкорлик қилибгина қолмай, уларнинг тажрибасини ўрганишимиз ва Интерполга киришимизни тезлаштиришимиз керак.

“Ўзбекистоннинг келажаги буюклигига ишончим комил!” // Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 163-б.

Ҳозир мустақил бўлган Ўрта Осиёдаги барча республикалар Россия билан чамбарчас боғланган. Фақат иқтисодий жиҳатдангина эмас, аввало хавфсизлик нуқтаи назаридан ҳам боғланган. Ўзаро алоқаларимиз

жуда мустақкам. Ўзбекистонда бир миллиондан кўпроқ руслар яшамокда. Агар бутун минтақа миқёсида олади-ган бўлсак, бундан анча кўп. Маънавий қардошлик ҳам бизни боғлаб турибди. Мен амалиётчиман, шу боисдан ҳам бизнинг манфаатларимиз билан Россиянинг манфаатлари чамбарчас боғлиқ деб ҳисоблайман. Россия ўзининг куч-қудрати билан Марказий Осиё хавфсизлигининг кафолати бўлиши керак, лекин битта шарт билан: ўзининг мустақиллигини ҳурмат қиладиган давлат бошқаларнинг ҳам истиқлол йўлидаги қадамларига кўмаклашиши зарур. Бошқача бўлиши мумкин эмас. Бизда мустақил армия бўлган тақдирда ҳам улар Россия армияси билан дўст бўлади, албатта. Мен Россиянинг келажагига ишонаман ва жами орзуларимизнинг ушалишини унинг юксалиши билан боғлайман. Бу давлат, албатта, илғор марраларга чиқади, биз ҳаммамиз биргаликда кўп ютуқларни қўлга киритамиз.

“Ўзбекистоннинг келажаги буюклигига ишончим комил!” // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 169–170-б.

АДОЛАТ МЕЗОНИ БУЗИЛСА...

Давлатникими, жамоаникими, хусусийми, хўжалик юритиш шаклидан қатъи назар, мулк муқаддасдир.

Адолат мезони бузилса // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 180-б.

ЭЛНИ ВАТАН МАНФААТИ БИРЛАШТИРАДИ

Ўзбекистоннинг келажаги буюклигига ишонаман. Мана, чет элдан келган катта-катта олимлар, давлат ар-боблари ҳам Ўзбекистон шу йўл билан кетаверса, 10–

15 йилда энг тараққий этган давлатлар сирасига кирди, деб таъкидламоқда. Шу боис мен битта шиорни, катта масалани ўртага қўймоқчиман. Яқинда Минскдаги учрашувда айтган, газеталарда босилиб чиққан гапимни одамларга, халққа етказишимиз керак. Ўзбекистоннинг бугун фақат битта йўли бор, у ҳам бўлса – ўзининг мустақиллигини мустаҳкамлаб, фақат олға юришдир. Бошқа йўл йўқ.

Элни ватан манфаати бирлаштиради // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 191-б.

Мустақил фикр юритадиган, тўғри ва ҳалол, жасур авлодни тарбиялаш давримизнинг долзарб муаммоларидандир. Бу соҳада фахрийлар катта иш қила олиши мумкин. Ҳозир республикамызда ярим миллион нафар фахрий бор. Уларнинг таъсири, йиллар синовидан ўтган ақл-заковати тарбия соҳасида ижобий натижалар бериши аниқ.

Элни ватан манфаати бирлаштиради // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 193-б.

Яна бир гап. Шунинг тўғри тушунинглари, одамни ҳурмат қилиш, унинг ишларини қўллаш – яхши одат.

Элни ватан манфаати бирлаштиради // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 195-б.

БУЮК МАҚСАД ЙЎЛИДАН ОФИШМАЙЛИК

Ўзбекистон тарихида янги давр бошланди. Биз мустақилликни қўлга киритиб, эндиликда уни мустаҳкамлаш ва шунинг асосида янги, адолатли жамият қуриш йўлига ўтдик. Тарих шунинг кўрсатадигани, истиқлолнинг қадри доимо баланд бўлган. Бугунги шароитимизни осон деб бўлмайди. Биз жуда катта қийинчи-

ликларни бошдан кечирдик. Олдинда яна қанчадан-қанча синовлар турибди. Бугунги мураккаб вазиятда танлаб олинган ва азалий миллий манфаатларимизга, халқимизнинг табиатига, онгига маъқул бўлган йўлдан адашмаслик чоралари ҳақида, Ўзбекистоннинг порлоқ истиқболга етиш йўли хусусиятлари тўғрисида гаплашиб олишимиз зарур деб ўйлайман.

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 200-б.

Давлатимизнинг, халқимизнинг, эл-юртимизнинг мақсади ўзининг улуғворлиги, ҳаётийлиги ва ҳаққонийлиги билан ҳаммамизни жалб этадиган бўлмоғи лозим. Токи халқни халқ, миллатни миллат қила билсин, қўлимиздаги буюк бир қуролга айлансин.

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 200-б.

Халқнинг таъминотини ҳам амаллаб туриш мумкин. Аммо, маънавий ислоҳотлар – қуллик ва мутелик исқанжасидан озод бўлиш, қадни баланд тутиш, отабоболаримизнинг удумларини тиклаб, уларга муносиб ворис бўлиш – бундан оғирроқ ва бундан шарафлироқ вазифа йўқ бу дунёда!

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 202-б.

Миллий истиқлол мафқураси халқимизнинг азалий анъаналарига, удумларига, тилига, дилига, руҳиятига асосланиб, келажакка ишонч, меҳр-оқибат, инсоф, сабр-тоқат, адолат, маърифат туйғуларини онгимизга сингдириши лозим.

Шу билан бирга бу мафқура халқимизда, ўзининг қудрати ва ҳимоясига суянган ҳолда, умуминсоний қадриятларга асосланиб, жаҳон ҳамжамиятидаги мута-

раққий давлатлар орасида тенг ҳуқуқли ўлароқ муносиб ўрин эгаллашига доимий интилиш ҳиссини тарбияламоғи керак.

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 203-б.

Биз наслимизнинг келажаги – соғлом авлод учун кураш бошладик. Шу ном билан орден таъсис этдик ва махсус халқаро жамғарма туздик. Бу бежиз эмас. Соғлом деганда биз фақатгина жисман бақувват фарзандларимизни эмас, балки маънавий бой авлодни ҳам кўзда тутганмиз. Чунки ҳар тарафлама соғлом авлодга эга бўлган халқни ҳеч қачон енгиб бўлмайди. Буни ҳаммамиз яхши англаб олмағимиз шарт.

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 204-б.

Ягона ва кўпмиллатли хонадонимиз – жонажон Ўзбекистонимиз олдида барчамизнинг фарзандлик бурчимиз борлиги маълум. Муқаддас ўзбек диёрида яшовчи ҳар бир киши ўзининг ана шу бурчини қалб кўри, ақл-идроқи ва истеъдоди билан адо этиши ҳам қарз, ҳам фарздор.

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 204-б.

Кадрлар танлашда – ватанпарварлик, халқпарварлик туйғуси бугун жуда катта аҳамиятга эгадир.

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 204-б.

Республикада фуқаролар тинчлиги ва миллий тотувликни таъминлаш ички ва ташқи сиёсатимизнинг муҳим таркибий қисмидир. Бусиз бизнинг давлатимиз ва унинг 22 миллионли кўпмиллатли халқи олдида тур-

ган улуғ мақсадларни амалга ошириб бўлмайди. Неча бор айтганман ва яна бир бор таъкидлаб айтаманки, ҳар бир Ўзбекистонликнинг осойишталиги ва фаровонлиги учун, бахтли ҳаёт кечираши учун қўлимдан келганича хизмат қилишга тайёрман. Миллий тотувликни барбод этишга қаратилган ҳар қандай хатти-ҳаракат амалдаги қонунларга мувофиқ қаттиқ жазоланади.

Халқнинг бирлиги, жиқслиги, тинч-тотувлиги бизнинг бебаҳо бойлигимиздир.

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 208-б.

Хусусий мулкчиликка ҳам муносабат ўзгарди. У мулкнинг бошқа шакллари қаторида тўла эътироф этилди ва ҳуқуқий ҳимояга олинди. Бозор муносабатларини шакллантириш, тадбиркорлик ва ташки иқтисодий фаолиятни жадаллаштириш, корхоналарни давлат тасарруфидан чиқариш, хусусийлаштириш ва акциялаштириш жараёнларини ривожлантирмоқ учун ҳуқуқий асос яратувчи қонунлар мажмуи қабул қилинди.

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 210-б.

Ҳозирги вақтда давлат корхоналарини мулкнинг бошқа шаклига ўтказиш йўлидаги тўсиқлар олиб ташланди. Зарур қонуний ҳужжатлар қабул қилинди, ташкилий шарт-шароитлар ҳам яратилди.

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 211-б.

Болали оилаларга, келин-куёвларга қарийб 4 миллиард сўм миқдорида компенсация (товон пули) тўланмоқда. Камқонлик дардига чалинган ҳомиладор аёлларни, ёш болаларни ва ёлғиз нафақачиларни бепул

овқатлантириш учун бу йил бюджетдан уч юз миллион сўмдан кўпроқ пул сарфланди.

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 212-б.

Нарх-наво тинимсиз ўсаётгани туфайли иш ҳақи мунтазам равишда қайта кўриб чиқиляётганини ҳам аҳолини ижтимоий ҳимоялаш тадбирлари сирасига қўшиш керак.

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 212-б.

Раҳбарнинг ишига халқ ўзи баҳо беради. Энг олий ҳакам – вақт. Раҳбарлик лавозимига кўтарилган кишиларнинг энг буюк, энг муқаддас вазифаси – уни тарбия қилган, билим берган, юксак мартабага олиб чиққан халқига сидқидилдан хизмат қилиш.

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 216-б.

Бизнинг энг улуғ мақсадимиз, энг улуғ ғоямиз, энг улуғ шиоримиз шуки, Ўзбекистоннинг битта йўли бор: **мустақилликни мустаҳкамлаб, истиқлолни мустаҳкамлаб – олға юриш.**

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 217-б.

Аввал айтиб ўтганимдек, бизни танлаган йўлимиздан ҳеч ким, ҳеч қачон қайтаролмайди. Зотан, Ватанга бўлган меҳру муҳаббат ҳар қандай муаммони ечишга, ҳар қандай ёвуз кучни енгишга қодирдир. Энди ортга йўл йўқ. Ўзбекистон истиқболлини собитқадамлик билан барпо этмоғимиз зарур. Бу йўлда иккиланмок, манфаатпарастликнинг майда-чуйда ташвишларига

ўралашмоқ – Ватанга, халққа, келажак авлодга хиёнат бўлади!

Ўзбекистон манфаати ҳар қандай шахсий манфаатдан баланддир. Ватанга хизматкор бўлайлик! Нақадар буюк замонда яшаётганимизни унутмайлик.

Бугун биз истиқболдаги буюк мамлакат – Ўзбекистоннинг бўй-бастини режалаб турибмиз. У эртага қандай бўлиши сизу бизнинг бугунги ҳаракатимизга, тадбиркорлигимизга, иймону виждонимизнинг поклигига ва Ватан манфаатини шахс манфаатларидан қай даражада устун қўя олишимизга боғлиқдир.

Биз истиқлол шарофати билан кўп қадриятларни – иймонимизни, миллий ғуруримизни, озодликни, бир сўз билан айтганда, Парвардигорни қайтадан чинакамига танидик. Эндиги вазифа – боболаримизнинг поймол этилган орзу-умидлари ҳаққи, авлодларимизга, сизу бизнинг фарзандларимизга бутун дунё билан теппа-тенг бўйлашадиган буюк Ўзбекистонни мерос қилиб қолдирмоқдир.

Истиқболдаги Ўзбекистон Ватан озодлиги насиб этмаган боболаримизга улуғвор ҳайқал бўлажак! Ўзбекистоннинг шуҳратига шуҳрат қўшувчи фарзандларимизга муқаддам бешик бўлажак.

Ватан кўнглимизда бўлса, Аллоҳ ишимизга ҳамиша мадақкор бўлғай!

Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 217-218-б.

ЯНГИ ВАЛЮТАГА ЎТИШ ИНҚИЛОБ БИЛАН БАРОБАР

Биз, авваламбор, халқ манфаатларини кўзлаб, бугунги ҳаётимизни, мустақил йўлимизни танлаб олганмиз ва шу йўлдан бораверамиз.

Янги валютага ўтиш инкилоб билан баробар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 225-б.

“ҲАР ҚАНДАЙ МУҲОЛИФ БИЛАН БАҲСЛАШМОҚҚА ТАЙЁРМАН...”

Биз ўтиш даврининг бошқа конадаларига, чунончи, қонунларга қатъий риоя қилинишига, одамларни қонунга риоя этиш руҳида тарбиялашга ҳам амал қилаёلمиз; давлат аҳолининг энг ночор табақалари – талабалар, болалар, кўп болали оилаларни ҳимоя этиш учун зарур бўлган ҳамма ишни қиляпти. Бунинг учун дастурлар ишлаб чиқилмоқда ва ўзини оқлаган дастурлар амалга оширилмоқда.

“Ҳар қандай муҳолиф билан баҳслашмоққа тайёрман...” // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 232-б.

Агар миллатчилик кайфиятлари, қисувга олиш йўлидаги урғинишлар содир бўлса, ўша ерга бориб улар билан ёнма-ён тураман. Мен барчани қандайдир маъмурий чоралар билан ҳимоя қила олмайман. Бизда Конституция қабул қилинган, фуқаролик ҳақидаги демократик қонунлар қабул этилган, келинглари, уларни амалга оширайлик. Келинглари, агар керак бўлса, бунга тўсқинлик қиладиган кишиларга танбех бериб қўяйлик. Бу – нозик ва қалтис масала, аммо одамлар менга ишонаётган экан, бу зиммамга жуда катта масъулият юклайди.

“Ҳар қандай муҳолиф билан баҳслашмоққа тайёрман...” // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 234-б.

Биз ҳеч нарсага ишонмайдиган, ҳамма нарсани вайрон қиладиган ва нодон даҳрийлик муҳитида дин қадриятларини билмай тарбияланганмиз. Менинг тушунишимча, ислом демократик дин бўлиб, сабр-бардошли бўлишни, маънавийликни, инсонга муҳаббатни, софликни тарғиб қилади. Такводор киши муайян ахлоқий чегаралардан ташқарига чиқмайди. Хуллас, дин барча миллатлардаги ҳар бир инсон учун муқаддас қадриятдир. Шу жиҳатдан қараганда, ислом, агар уни бузиб талкин этишмаса, оддий, тушунарли диндир.

“Ҳар қандай муҳолиф билан баҳслашмоққа тайёрман...” // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 236–237-б.

Назаримда, муҳолифат амалий тусда бўлиши керак. Шу жиҳатдан қараганда, республикамизда рўйхатга олинган партиялар ва ҳаракатлар ишлаб турибди, улар самарали ишламоқда. Муҳолифлик умуман ҳокимият устида турган кишига нисбатан эмас, балки у амалга ошираётган, рўёбга чиқариш учун курашаётган ишга, ғояларга нисбатан бўлиши керак. Агар кимда муқобил ғоя бор экан, агар у бирор масаланинг бошқа тўғри ечими борлигини исботлаб беролса, мен буни албатта қабул қиламан.

“Ҳар қандай муҳолиф билан баҳслашмоққа тайёрман...” // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 238-б.

ИСЛОҲОТЛАР МУВАФФАҚИЯТИ – ИСТИҚЛОЛ КАФОЛАТИ

Илғор технология ва илм-фан ютуқларини ишлаб чиқаришга татбиқ этиш меҳнат унумдорлигини оши-

рибгина қолмасдан, кўшимча қиймат яратиш, даромадни кўпайтириш манбаи ҳам бўлади.

Ислохотлар муваффақияти – истиқлол қафолати // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 241-б.

Божхоналар мамлакат бозорини ҳимоя қилиш воситаларидан биридир. Лекин улар фаолиятидаги нуқсонлар ўзимизда ҳам тақчил бўлган кундалик истеъмол маҳсулотларининг ғайриқонуний равишда четга олиб чиқиб кетилишига сабаб бўлмоқда.

Ислохотлар муваффақияти – истиқлол қафолати // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 243-б.

ЎЗБЕКИСТОН – УЛКАН ИМКОНИАТЛАР МАМЛАКАТИ

Ҳозир Ўзбекистон – Жаҳон ҳамжамиятининг тўла ҳуқуқли аъзоси. Республикани дунёдаги салкам 160 та мамлакат тан олди, 60 та давлат билан дипломатия муносабатлари ўрнатилди. Биз Германия, Швейцария конфедерацияси, Австрия, Нидерландия қироллиги, Финляндия, Туркия ҳамда Европанинг бошқа давлатлари билан узоқ муддатли ва истиқболли муносабатларни йўлга қўйдик.

Бирлашув жараёнларига қўшилиш, бир томондан, жамиятдаги барқарорлик ва муқимликни, иккинчи томондан эса иқтисодий ва сиёсий ислохотлар изчил амалга оширилишини, ўзаро манфаатли ҳамкорлик учун ишончли қафолатлар яратилишини талаб қиладики, биз буни жуда яхши тушуниб турибмиз.

Ўзбекистон – улкан имкониятлар мамлакати // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 248-б.

Биз фуқаролик ҳақида қонун қабул қилдик. Бу қонун мамлакатда яшовчи барча миллатларнинг ҳуқуқларини шунчаки эълон қилиб қолмасдан, бу ҳуқуқларга кафолат ҳам беради.

Ўзбекистон – улкан имкониятлар мамлакати // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 250-б.

Орол муаммоси мамлакатимиздаги ёки Марказий Осиёгагина тааллуқли бўлиб қолмай, жаҳоншумул муаммо ҳамдир. Оролбўйидаги экология вазиятининг мушкуллашуви оқибатда бутун ер қуррасига таъсир қилиши мумкин. Бизга берган ёрдамлари учун Олмония ҳукуматига, турли мамлакатлардаги ҳукуматларга қарашли бўлмаган бир қанча ташкилотларга ташаккур билдирмоқчимиз. Шу билан бирга жаҳон ҳамжамиятининг куч-гайратларини бирлаштириш зарур, деб ҳисоблаймиз. Чунки бу кулфат эртага бундан ҳам мусибатли оқибатларни келтириб чиқариши мумкин.

Ўзбекистон – улкан имкониятлар мамлакати // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 253-б.

Ўзбекистон Республикаси амалий ҳамкорларга ҳурмат ва ишончга асосланган тенг, ўзаро манфаатли ҳамкорликка тайёр. Ҳозир республикада хорижий фирмалар билан биргаликда ташкил этилган мингта яқин корхона ишлаб турибди. Американинг “Ньюмонт”, Олмониянинг “Мерседес-Бенц” ва “Сименс”, Жанубий Кореянинг “ДЭУ” ва “Самсунг”, Япониянинг “Мицубиси”, Франциянинг “Элф-Акитен” каби жаҳонга машҳур компаниялари, Туркия, Италия ва бошқа мамлакатларнинг фирмалари Ўзбекистонда қўшма корхоналар барпо этмоқдалар.

Ўзбекистон – улкан имкониятлар мамлакати // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 253-б.

Ташқи сиёсатимизнинг асосий йўналишлари ва қоидалари ҳақида икки оғиз сўз. Биз энг қатта халқаро ташкилотларга, шу жумладан БМТга, Қўшилмаслик ҳаракатига, Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашга, халқаро молия муассасаларига аъзо бўлдик. Ташқи сиёсий фаолиятимизга суверенитетни ҳурмат қилиш, барқарорликни ва ички ишларга аралашмасликни ҳимоя қилиш, атом қуролини ва бошқа турдаги оммавий қирғин воситаларини тақиқлаш ва оммалаштирмаслик қоидалари асос қилиб олинган. Биз тажовузкор коммунистик ақидапарастликка барҳам бердик ва минтақада ашаддий фундаментализмга асосланган ҳар қандай доктриналарни тарқатиш йўлидаги уринишларга қатъиян қарши турамыз.

Ўзбекистон – улкан имкониятлар мамлакати // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 253-б.

ИСЛОҲОТДАН МАҚСАД ХАЛҚ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ЮКСАЛТИРИШДИР

Касаба уюшмаларининг асосий вазифаси ҳар бир масалага меҳнаткашларни ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилиш нуқтаи назаридан ёндашишдан иборат. Аслида, бу – давлатнинг ҳам асосий вазифаси. Фуқароларига ҳар томонлама ғамхўрлик қилган давлатгина одамлар меҳрини қозонади. Бу ғамхўрлик биринчи навбатда мамлакатда осойишталик ва барқарорликни таъминлаш билан боғлиқдир.

Ислохотдан мақсад халқ турмуш даражасини юксалтиришдир // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 257-б.

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТ: ИЛК САМАРАЛАР

...Биринчидан, мустақил давлатимизнинг олдига қўйган мақсади – иқтисодий ислохотлар натижасида халқ хўжалиги тармоқларини бозор иқтисодиётига ўтказиш борасидаги амалга оширилаётган ишларга баҳо бериш. Иккинчидан, ана шу ислохотларнинг таъминотда, халқ турмушини яхшилашдаги дастлабки натижалари нималардан иборат? Учинчидан, аҳоли эҳтиёжини қондириш, уни иш билан таъминлаш – ишлаб даромад топиши учун шарт-шароит яратиш борасида нималар қилинмоқда? Тўртинчидан, ана шу иқтисодий ислохотларни амалга оширишдаги дастлабки тажрибалардан хулоса чиқариш, бунда вилоят ва халқ хўжалиги тармоқларининг раҳбарлари қандай ўрин тутаётган хусусида фикрлашиб олиш зарур, деб ўйлайман.

Иқтисодий ислохот: илк самаралар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 269-б.

Мақсад – республика халқ хўжалиги тармоқларини бозор иқтисодиёти шароитига ўтказиб, четдан олиб келинаётган маҳсулотларни ўзимизда ишлаб чиқаришни йўлга қўйиб, Ўзбекистоннинг тўла иқтисодий мустақиллигига эришмоқдир.

Иқтисодий ислохот: илк самаралар // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1. – Т., 1996. – 270-б.

ЎЗБЕКИСТОН – БОЗОР МУНОСАБАТЛАРИГА ЎТИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ЙЎЛИ

XX асрнинг сўнги ўн йиллиги жаҳон тарихига ижтимоий дунёқарашда, жаҳон ҳамжамиятининг жуғрофий-сиёсий (геополитик) тузилишида туб ўзгаришлар даври бўлиб киради. Жаҳон янги даврга қадам қўйди. Бу даврнинг ўзига хос белгилари, бир томондан, давлатлар ва халқлар ўртасида яқинлашув жараёнлари ва ҳамкорликнинг кучайиши, яхлит сиёсий ва иқтисодий маконларнинг вужудга келиши, ягона халқаро меъёрлар (нормалар), қоидалар ва андозаларга ўтиш бўлса, иккинчи томондан, социалистик лагернинг емирилиши, тоталитар тузумларнинг тугатилиши, унитар тизимлар ўрнида ёш мустақил давлатларнинг пайдо бўлишидир. Ер қуррагининг олтидан бир қисмида туб ислохотлар давом этмоқда. Бу эса янги тузилган мустақил давлатларда давлат қурилиши ва ижтимоий-иқтисодий ислохотлар ўтказиш муаммолари минтақаларнинг доираларидан ташқари чиқиб, ҳақли равишда умум-жаҳон тусини олганидан яққол далолат беради.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 274-б.

СССР парчаланиб кетгани, бошқарувнинг маъмурий-бўйруқбозлик услубини тарғиб қилувчи ва юқоридан кўрсатма билан (директив) режалаштиришга ҳамда ресурсларни марказлаштирилган тартибда, ўзбошимчалик билан тақсимлашга асосланган социалистик хўжалик юритиш усулининг тарихий тажрибаси барбод бўлгани буни яққол исботлаб турибди.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 275-б.

Тоталитар тизим вайрон бўлаётган даврда собиқ иттифокдош республикалар ўрнида тузилган мустақил давлатларда иқтисодий қурилиш ва демократик ўзгартиришларга мутлақо янгича ёндашувлар ва нуқтай назарларни асослаб бериш муҳим аҳамиятга эга. Бу давлатлар ўзини мустақил деб эълон қилгани ҳар бир суверен республика ўз манфаатларига мос келадиган мустақил ички ва ташқи сиёсатни ўтказиш ниятида эканини билдиради.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 275-б.

... Ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётини барпо этишда республиканинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга оладиган, Ўзбекистоннинг ўтмиши, ҳозирги куни ва келгуси тараққиётига тўла-тўқис мос келадиган мутлақо янги андоза, ўзига хос йўл зарур. Энг муҳими – бизнинг бозор иқтисодиётига асосланган жамият қуришдан бошқа йўлимиз йўқ. Тўпланган тажриба, илмий таҳлил (анализ) ва ақл-идрок шундан далолат бермоқда.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. –276–277-б.

Ўзбекистонни ҳуқуқий демократик давлат сифатида қарор топтиришнинг дастурий қондалари, республиканинг бозор муносабатларига ўтиш, ички ва ташқи сиёсатни шакллантириш принциплари, иқтисодий ислохотларни амалга оширишнинг асосий устуворликлари ва йўналишлари “Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли” рисоласида баён қилиб берилган, кейинги нашр ва нутқларда ривожлантирилган ҳамда уларга аниқлик киритилган.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 277-б.

Республиканинг бозор муносабатларига ўтишида ўз йўлидан изчиллик билан бориши демократик ўзгаришлар, республикани ривожланган мамлакатлар қаторига олиб чиқиш, унинг халқаро обрў-эътиборини мустаҳкамлаш учун пухта моддий негиз яратади. Фақат иқтисодий турмуш тарзига асосланибгина унга мос келадиган давлат тузумини ва кучли сиёсий тузилмани (структурани) барпо этиш мумкин.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 277-б.

Энг муҳими – ижтимоий ларзаларсиз, қатъият ва изчиллик билан бозор муносабатларига ўтиш, жамики куч-қудрат ва бойликлардан самарали фойдаланишни, халқ хўжалигининг барқарор ривожланишини, республиканинг турмуш даражаси юксак бўлган, иқтисодий тараққий этган мамлакатлар қаторига чиқиб олишини таъминлайдиган қудратли иқтисодий негизни вужудга келтираётган давлатчиликнинг мустаҳкам пойдеворини барпо этиш керак.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 278–279-б.

Марказда ишлаб чиқилган дастурлар ва ислохотга оид чора-тадбирларда федерация субъектлари бўлмиш республикаларнинг манфаатлари эътиборга олинмай келинди. Бунинг устига Марказ ўзининг кўпгина барбод бўлган ишларини республикаларнинг гарданига юклашга интилиб, уларни озик-овқат, халқ истеъмоли

моллари ва моддий бойликлар билан ўзини ўзи таъминлашга мажбур қиларди.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 281-б.

Иқтисодий ислохот чуқур илдизларга эга бўлиб, республикада вужудга келган ижтимоий-иқтисодий тизимни тубдан янгилашнинг таркибий бўғини сифатида воқе бўлмоқда.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 285-б.

Жаҳон тажрибаси кўрсатишича, суверен давлатчиликка эришиш, янги иқтисодий негизнинг шаклланиши, халқнинг ижтимоий ва маънавий жиҳатдан уйғониши, собитқадам ва астойдил ҳаракат қилиш йўли билан ғоят катта қийинчиликларни енгиб ўтиш орқали амалга ошган. Мустақилликни қўлга киритган ҳар биқ мамлакат ўз тараққиёт йўлини излаган, янги жамият барпо этиш борасида ўз андозасини ишлаб чиққан. Бунда илк асос вазифасини кишиларнинг ўз кадриятлари тизими ва аниқ мақсадни кўзлаб тутилган йўл, миллий анъаналар ва тарихий шарт-шароит, реал ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий муҳит, одамларнинг таркиб топган турмуш тарзи ва дунёқараши ўтаган.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 285-б.

Биз бошқа давлатларнинг ривожланиш жараёнида тўпланган ва республика шароитига татбиқ қилса бўладиган барча ижобий тажрибалардан фойдаланиш имкониятини истисно қилмаймиз.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1.
– Т., 1996. – 289-б.

Айни мана шундай йўл Ўзбекистон халқининг муносиб турмушини, унинг ҳуқуқлари ва эркинликларини кафолатлаши, миллий анъаналари ва маданиятининг қайта тикланишини, инсоннинг шахс сифатида маънавий-ахлоқий камол топишини таъминлаши мумкин.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1.
– Т., 1996. – 290-б.

Республикадаги алоҳида демографик вазият ўз ижтимоий-иқтисодий тараққиёт йўлини танлаб олиш зарурлигини белгилаб берувчи ғоят муҳим хусусиятлардан биридир. Ўзбекистон туғилиш даражаси ва аҳолининг табиий ўсиши юқори бўлган мамлакатлар жумласига киради. Кейинги ўн йилликлар мобайнида республика аҳолиси ҳар йили ўрта ҳисобда 2,5 фоиздан кўпайиб борди, бу эса иқтисодий ўсиш суръатига, иш билан бандлик муаммоларини ҳал қилишга алоҳида талаблар қўяди.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1.
– Т., 1996. – 292-б.

Бозор муносабатларига ўтишнинг ўз йўлини танлаб олиш аҳолининг тафаккур ва миллий-тарихий турмуш тарзини, халқ анъаналари ва урф-одатларини ҳар томонлама эътиборга олишга ҳал қалувчи даражада боғлиқдир. Ижтимоий жиҳатдан уюшиб яшашнинг жамоа шакли Ўзбекистон халқига тарихан хос бўлиб, бу унинг анъанавий турмуш тарзи билан чамбарчас боғлиқдир.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// **Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура.** Т. 1.
– Т., 1996. –293-б.

Ўзбекистон халқининг миллий руҳиятига хос бўлган этнопсихологик меъёрларнинг хусусиятини ҳам эътиборга олиш зарур. Бу ҳол ижтимоий онг даражасида одамларнинг янгиликларга, кадриятлар тизимини ўзгартиришга, қарор топган меъёрларни, уларнинг хатти-ҳаракат кoinдалари ва андозаларини барбод қилишга олиб келадиган туб ўзгартишларга нисбатан эҳтиёт-корона муносабатида намоён бўлади.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// **Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура.** Т. 1.
– Т., 1996. – 293-б.

Иқтисодий ва демократик ислоҳотларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш чоғида ислом омили ҳар томонлама эътиборга олинishi лозим. Бу омил аҳолининг турмуш тарзига, руҳиятига, маънавий-ахлоқий кадриятларига таъсир ўтказди, ташқи сиёсий йўлдан мана шу динга эътиқод қилувчи мамлакатларга қараб белгилашни тақозо қилади. Ўзбекистонда диний анъаналар билан халқ анъаналари шу қадар чамбарчас боғланиб кетганки, уларни бир-биридан ажратиб бўлмайди.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// **Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура.** Т. 1.
– Т., 1996. –294-б.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат, деб таъкидламоқ учун барча асослар бор. Республикада ҳамма нарса: табиий бойликлар, унумдор ер, қудратли иқтисодий ва илмий-техникавий, инсоний ва маънавий салоҳият мавжуд. Энг муҳими – бу диёрда меҳнатсевар ва истеъдодли халқ яшайди.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 295-б.

**Ўзбекистон ўтмишнинг оғир оқибатларини барта-
раф этишга, тангликдан чиқиб олишга, иқтисодий
мустақилликка эришиб, ривожланган мамлакатлар
сафига қўшилишга имкон берадиган етарли куч-қуд-
ратга эгадир.**

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 295-б.

**Ўзбекистон кучли илмий салоҳиятга эгадир. Ай-
ниқса деҳқончилик, табиий ва аниқ фанлар соҳасидаги
салоҳияти кучли. Ўзбекистон олимларининг тарих, ма-
тематика, физика, қуёш билан боғлиқ материалшунос-
лик, зилзилага бардошли иншоотлар назарияси, ўсим-
лик моддалари кимёси ва бошқа соҳалардаги тадқиқот-
лари мамлакат ташқарисида ҳам машҳурдир.**

**Мавжуд улкан ресурслар, ақлзиё ва ишлаб чиқа-
риш потенциали давлат мустақиллиги билан бирга-
ликда республикада иқтисодиётни янгилаш, уни маъ-
рифий ривожланиш йўлига ўтказишга доир туб ис-
лоҳотларни амалга оширишга ҳақиқий шарт-шароит
ва имконият яратади.**

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 300-б.

**Бешга асосий қонда Ўзбекистон давлат қурилиши
ва иқтисодиётини ислоҳ қилиш дастурининг ўза-
гидир. Уларнинг моҳияти қуйидагича:**

...Иқтисодий ислоҳотлар ҳеч қачон сиёсат ортида
қолмаслиги керак, у бирор мафқурага бўйсундирилиши
мумкин эмас.

...Давлат бош ислохотчи бўлиши лозим. У ислохотларнинг устувор йўналишларини белгилаб бериши, ўзгартиришлар сиёсатини ишлаб чиқиши ва уни изчиллик билан ўтказиши, жаҳолатпарастлар (ретроградлар) ва консерваторлар қаршилигини бартараф этиши шарт.

...Қонун, қонунларга риоя этиш устувор бўлиши лозим.

...Аҳолининг демографик таркибини ҳисобга олган ҳолда кучли ижтимоий сиёсатни ўтказиш.

...Бозор иқтисодиётига ўтиш объектив иқтисодий қонунларнинг талабларини ҳисобга олган ҳолда, ўтмишдаги “инқилобий сакрашлар”сиз, яъни эволюцион йўл билан, пухта ўйлаб, босқичма-босқич амалга оширилиши керак.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. –300–301-б.

Иқтисодий турмуш тарзига асосланиб давлат қурилиши ва давлат тузилишини англаб етиш мумкин. Демократия – бошқарувнинг барча босқичларидаги эркинликдир. Энг муҳими, сўз эркинлиги ва иқтисодий фаолият билан шуғулланиш эркинлиги ҳуқуқини берадиган кучли қонунларимизга эга бўлишдир. Бу эса иқтисодий негиз қанчалик мустаҳкам барпо этилганлигига боғлиқ.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 302-б.

Ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиёти Ўзбекистоннинг давлат суверенитетининг иқтисодий асоси сифатида олинган, у республика ижтимоий тарақ-

қийётининг ҳозирги босқичига ҳамда ўзига хос шароитларига энг кўп даражада мувофиқ келади.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 304-б.

...Аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишнинг кучли механизмини жорий этиш, ҳуқуқий ижтимоий кафолатларини таъминлаш.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 306-б.

Ижтимоий йўналтирилган иқтисодиёт – бу аралаш иқтисодиётдир. Агар бозор – ишлаб чиқаришни одамларнинг ўсиб борувчи ва муттасил ўзгариб турувчи эҳтиёжларига энг юқори даражада йўналтиришни таъминловчи механизм бўлса, давлат барқарорлигининг, ҳимояланганликнинг ва ижтимоий адолатнинг ижтимоий кафолати ҳисобланади.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 307-б.

Кўп укладли бозор иқтисодиётининг шаклланишида, одамларда эгаллик туйғусининг уйғонишида, тенг ҳуқуқли рақобатни ривожлантиришда мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришга доир чора-тадбирлар муҳим роль ўйнаши керак.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 307-б.

Бозор муносабатларига ўтиш даврида давлат бош ислохотчи бўлиши, иқтисодиёт ва ижтимоий турмушнинг ҳамма соҳаларини ўзгартириш режаларини ту-

зиб, уни изчиллик билан амалга ошириши зарур. Жаҳон тажрибаси иқтисодий дaвлат йўли билан тартибга солиб туриш зарурлигидан далoлат бермоқда.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1.
– Т., 1996. – 309-б.

Тоталитар тузумнинг кўп вазифалари бекор қилинган, янги бозор муносабатлари ҳали шаклланмаган ўтиш даврида давлатнинг роли айниқса муҳимдир.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1.
– Т., 1996. – 310-б.

Бозор муносабатларининг қарор топиши даврида давлат ислоҳот жараёнида фаол иштирок этиши, унинг ташаббускори бўлиши ва ислоҳотни изчиллик ва қатъийлик билан амалга ошириши шарт.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1.
– Т., 1996. – 310-б.

Давлатнинг ислоҳотчилик вазифаси иқтисодий ислоҳотларнинг асосий йўналишларини ва бозорга ўтиш йўллари ишлаб чиқишда ташаббускор бўлишдан иборат. Давлат иқтисодий ислоҳотнинг асосий йўналишларини ишлаб чиқишда ўз органлари орқали бевосита иштирок этади. Энг муҳими эса, уларни бевосита амалга ошириши керак. Шундай қилиб, давлат ислоҳот жараёнининг барча босқичларида етакчи ўринда туриши, бу жараённинг марказида бўлиши шарт. Чунки, фақат давлатгина умуммиллий иқтисодий манфаатларни мужассам ифодалашга ва ҳимоя қилишга, аҳолининг барча кучларини ўртага қўйилган мақсадларга эришиш учун жипслаштиришга қодир.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1.
– Т., 1996. – 311-б.

Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида давлат иқтисодий эркинликларнинг кафолати бўлади. Айни шу туфайли давлат иқтисодиётга ўзининг тартибга солиш таъсирини мақбул равишда ўткази олади. Шунга мувофиқ равишда давлат йўли билан тартибга солиш услубияти негизида иқтисодий жараёнлардаги катта ва кичик даражалар аниқ фарқлаб кўйилиши лозим.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1.
– Т., 1996. – 312-б.

Тартибга солинадиган бозор шароитида асосий мақсад йўналишларини ишлаб чиқиш, ижтимоий-иқтисодий ислохотларни амалга оширишнинг стратегик йўлини белгилаш ва бу йўлни ўтказиш юзасидан тактик қарорлар қабул қилиш давлат зиммасига юклатилади. Ҳокимият вужудга келаётган иқтисодий вазиятни ўз вақтида тўғри баҳолашга, бошқарув тизимининг мақсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга қаратилган ижобий таъсири тизимидан кенг фойдаланиб, айрим жараёнларни зарур йўналишда ривожлантириш мақсадида уларга таъсир ўтказишга мажбурдир.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1.
– Т., 1996. –312-б.

Ижтимоий муаммоларни ҳал этишда, аҳолини ижтимоий ҳимоялашнинг самарали ва аниқ-равшан тизимини вужудга келтиришда давлат катта ўрин тутди. Соғлом атроф-муҳит шароитида инсоннинг яшаш ҳуқуқини таъминлаш учун кўп жиҳатдан давлат масъулдир. Давлат қайта тақсимлаш жараёнларида фаол иштирок

эта бошлагунга қадар эркин бозор иқтисодиёти ҳа-
миша ижтимоий кескинликни келтириб чиқараверган.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 312-б.

Давлат бозор институтларини яратиш учун қулай шароит туғдиради. Бунда бозор институтларининг шаклланиш жараёни рақобат қонунлари таъсири остида ва иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқ йўналишда амалга ошиши лозим.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 313-б.

Вужудга келаётган ишбилармонлик тузилмалари қарор топиши ва ривожланишига кўмаклашиш – давлатнинг бурчидир. Бундан ташқари, давлат ўз органлари орқали бозор механизмларини жорий қилишга даъват этади, таркиб топган руҳиятни ва тўрачилик тўсиқларини бузиб ташлайди.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. –313-б.

Аниқ мақсадга қаратилган тузилма сиёсатини амалга оширишда давлатнинг аҳамияти айниқса катта. Бу халқ хўжалигининг устун тармоқларига сармояларни жалб этиш учун имтиёзли шароит яратишгина эмас, шу билан бирга марказлаштирилган манбаларни янги истиқболли корхоналар қурилишига бевосита сарфлашдан ҳам иборатдир.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. –313-б.

Давлат иқтисодиётнинг бевосита давлат сектори орқали ҳам ижтимоий-иқтисодий жараёнларга таъсир ўтказиши. Келгусида давлат секторининг улуши анча камайди. Халқ хўжалигининг энг асосий ва стратегик аҳамиятга молик тармоқлари, яъни ёқилғи, нефть ва газ саноати, электроэнергетика, йўллар, темирйўл, ҳаво ва қувур транспорти, алоқа, сув ва газ таъминоти тизими, ирригация иншоотларини қуриш ва фойдаланиш, миллий хавфсизликни таъминлаш билан боғлиқ бўлган корхоналаргина давлат тасарруфида қолади. Шунингдек, давлат уларда ишлаб чиқаришни акциялашда иштирок этади.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 313-б.

Бозор шароитида иқтисодиётни давлат йўли билан тартибга солиш, одатда, иқтисодиётнинг давлат секторини ривожлантиришни бошқариш ҳамда ижтимоий муаммоларни ҳал этиш йўли билан бевосита, шунингдек ҳуқуқий ва иқтисодий воситалар ёрдамида билвосита амалга оширилади.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 313-б.

Давлат бевосита ва билвосита таъсир ўтказиш воситаларини ишга солиш йўли билан иқтисодий жараённи яхлит хўжалик тизимини шакллантириш манфаатларига мос келадиган стратегия ўзанига йўналтиради.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 313–314-б.

Жаҳон хўжалик алоқаларига қўшилишнинг асосий шарти сифатида умум қабул қилинган норма ва қои-

даларга кўпроқ яқинлашишга интилган ҳолда, республиканинг ўз ҳуқуқий асосларини ишлаб чиқишда унинг ижтимоий-иқтисодий ва миллий ўзига хос хусусиятлари иложи борича тўла ҳисобга олиниши керак. Шу билан бирга янги қабул қилинаётган қонун ҳужжатларида аҳолининг кундалик турмушига сингиб кетган калқ анъаналари, урф-одатлари, шахслараро ва миллатлараро муомала ҳамда диний эътиқодларнинг асрий тарихидан мерос қилиб олинган, умуминсоний кадриятларга, одамларнинг ҳуқуқ ва эркинликларига зид бўлмаган ахлоқий нормалар албатта акс эттирилиши керак.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 319-б.

Ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётининг қонунчилик асосини яратиш – бу фақат ўтиш даври-нинг мажбурий шартигина бўлиб қолмай, балки ҳуқуқий давлатни барпо этишнинг ўзига хос хусусияти ҳамдир.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 319-б.

Бозор механизмига мос келадиган ҳуқуқий асосни шакллантириш – бу узоқ давом этадиган, мураккаб ва муттасил такомиллаштириб бориладиган жараёндир. Аслида янги ҳуқуқий тизимни ишлаб чиқишга тўғри келади. Унинг ўзагини Асосий қонун – республика Конституцияси ташкил этади. Хўжалик юритувчи субъектларнинг хатти-ҳаракатларини тартибга солиб боровчи қонунларнинг етуқлиги ва барқарорлиги, уларни амалга оширишнинг пухта механизми мавжуд бў-

лиши – бу иқтисодий ислоҳотлар йўлидан муваффақиятли олға боришнинг зарур шартидир.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 319-б.

Мазкур қонун ҳужжатларида мулкчиликнинг барча шакллари тенг ҳуқуқлилиги, мулк эгаси ҳуқуқининг кафолати ва ҳимояланганлиги, турли ташкилий-ҳуқуқий шаклда хўжалик юритувчи субъектларни тузиш ва уларнинг фаолият кўрсатиш механизмини, ташқи иқтисодий фаолиятни ташкил этиш принциплари ва тизими каби нормалар ўз аксини топган.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 320-б.

Шу сабабли қонунга бўйсуниб бозор муносабатларига ўтишнинг барча амал қилиши керак бўлган етакчи принципларидан биридир. Ҳар қандай ҳуқуқий давлатнинг ўзига хос хусусияти шундан иборатдир.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 321-б.

Қонунчилик ва ҳуқуқ-тартибот тантана қилмас экан, ҳуқуқий давлат қуришни тасаввур қилиб бўлмайди. Иқтисодий фаолиятнинг, тадбиркорлик ва меҳнатнинг давлат томонидан кафолатланган эркинлиги, мулкчиликнинг барча шаклларининг тенг ҳуқуқлилиги ва ҳуқуқий ҳимояланганлиги қонунчилик ва ҳуқуқ-тартибот тантанасининг энг муҳим омилидир.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 321-б.

Қонуннинг устуворлиги – ҳуқуқий давлатнинг асосий принциpidир. У ҳаётнинг барча соҳаларида қонуннинг қатъиян ҳукмронлигини назарда тутлади. Ҳеч бир давлат органи, ҳеч бир хўжалик юритувчи ва ижтимоий-сиёсий ташкилот, ҳеч бир мансабдор шахс, ҳеч бир киши қонунга бўйсуниб мажбуриятдан халос бўлиши мумкин эмас. Қонун олдида ҳамма баробардир. Қонуннинг устуворлиги шунин билдирадики. Асосий ижтимоий, энг аввало, иқтисодий муносабатлар фақат қонун билан тартибга солинади, унинг барча қатнашчилари эса ҳеч бир истисносиз ҳуқуқ нормаларини бузганлиги учун жавобгар бўлади.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 321-б.

Давлатнинг фаол ислохотчилик мавқеида бутун диққат-эътиборни иқтисодиётни соғломлаштириш муаммоларини биринчи навбатда ҳал этишга, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботга риоя қилишга, эски иқтисодий муносабатларни бозор муносабатларига айлантиришга қаратиш ижтимоий барқарорлик учун мустаҳкам негизни вужудга келтиради.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 322-б.

Аҳолининг муҳтож табақаларини ижтимоий ҳимоялаш сира кечиктириб бўлмайдиган, энг устувор вазифа, амалий ҳаракатларнинг энг асосий қондаси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Бозор муносабатларига ўтишни жадаллаштириш даврида фаол ижтимоий сиёсатни кечиктириб бўлмайдиган вазифалар қаторига қўйиб бир қанча омиллар билан боғлиқ.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 323-б.

Ижтимоий йўналишдаги ўз бозор иқтисодиётимиз йўлини вужудга келтириш ижтимоий ҳимоялашнинг шунга мос келадиган яхлит тизимини барпо этишни талаб қилади. Бу тизим фуқароларнинг эркинликлари ва ҳуқуқларини таъминлашнинг иқтисодий ва ижтимоий кафолатларини ўз ичига олиши лозим.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 325-б.

Аҳолининг энг кам даромадли табақаларига – ногиронларга, нафақадорларга, кўп болали ва камбағал оилаларга, ўқувчи ёшларга, яъни энг қийин аҳволга тушиб қолган одамларга амалий ёрдам кўрсатиш ижтимоий ҳимоялаш тизимининг асосий йўналиши бўлди.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 326-б.

Аҳолини ижтимоий ҳимоялаш, одамларнинг моддий аҳолини яхшилаш вазифаларини ҳал қилишда давлат манбалари билан бир қаторда меҳнат жамоаларининг, жамоат ташкилотлари ва хайрия ташкилотларининг (“Наврўз”, “Маҳалла”, “Меҳр-шафқат” ҳамда бошқа хайрия жамғармаларининг) маблағлари фаол ишга солинмоғи керак. Ижтимоий ҳимоялаш давлатнинг ҳам, жамоат ташкилотларининг, турли хайрия жамғармаларининг ҳам асосий вазифаси бўлмоғи лозим.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 328-б.

Бозор муносабатларини шакллантиришнинг янги босқичида қуйидагилар ижтимоий сиёсатнинг асосий йўналишлари ҳисобланади.

...Фуқароларнинг иқтисодий фаолият, тадбиркорлик ва меҳнат қилиш эркинлиги, касбкорни ва меҳнат соҳасини эркин танлаш бўйича кафолатланган конституциявий ҳуқуқларини таъминлаш. Меҳнатга лаёқатли кишининг ўзи меҳнат фаолияти шаклини эркин танлаш ҳуқуқидан фойдалана бориб, ўзини ва ўз оиласини моддий жиҳатдан зарур даражада таъминлаши, оиласининг фаровонлиги учун, соғлом авлодни камол топтириш учун жавобгар бўлиши керак.

...Ижтимоий ҳимоялаш аниқ мақсадни кўзлаган ва ўз эгасига йўналтирилган бўлиши керак. Аҳолининг турли қатламларига алоҳида-алоҳида ёндашиш – ижтимоий муҳофаза янги тизимининг ўзига хос хусусияти бўлиб қолмоғи лозим.

Бу борада, аввало, асосий озик-овқат маҳсулотларининг нархларига дотация беришдан воз кечиш талаб этилади. Мавжуд тизимда давлат бюджетдан ажратаётган жуда катта маблағлар унга ҳаммадан кўра кўпроқ муҳтож бўлганларгагина етиб бормасдан, балки бутун аҳоли ўртасида тарқалиб кетмоқда. Бу ҳолда ижтимоий ҳимоялаш тадбирининг самараси кўзга кўринмай қолади:

...Аҳолини ижтимоий ҳимоялаш чора-тадбирлари тизимида реал меҳнат бозорини шакллантириш, меҳнатга лаёқатли ҳар бир кишига ўз меҳнати билан оиласининг турмуш даражасини яхшилаш имконини берадиган шароитни яратиш асосий ўринлардан бирини эгаллайди.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 329--331-б.

Бозор муносабатларига ўтишнинг бошқа принципларини амалга ошириш ҳам аҳолини ижтимоий жиҳатдан кучли ҳимоя қилиш дастурларини рўёбга чиқаришга батамом боғлиқдир. Самарали ижтимоий сиёсатни иқтисодиётни барқарорлаштириш, таркибий ўзгартиришлар, бозор муносабатларини босқичма-босқич жорий этиш чоратадбирлари билан уйғунлаштириб амалга ошириб борган тақдирдагина ижтимоий соҳага йўналтирилган бозор иқтисодиётини барпо этиш мумкин.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли // Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1. – Т., 1996. – 333-б.

Ўзбекистон мустақилликка эришганидан кейин ўзининг мустақил ташқи иқтисодий сиёсатини ўтказмоқда. Қуйидаги принциплар унга асос қилиб олинган:

– мафқуравий қарашлардан қатъи назар ташқи муносабатларда ошқоралик;

– тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик, бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралашмаслик;

– ўзининг миллий-давлат манфаатлари устуворлигида ўзаро манфаатларни ҳар томонлама ҳисобга олиш; республика бирон-бир буюк давлатнинг таъсир доирасига кирмаслиги дарқор;

– тўла ишонч, халқаро иқтисодий ва молиявий ташкилотлар доирасидаги ҳамкорликни чуқурлаштириш асосида икки томонлама, шунингдек, кўп томонлама ташқи алоқалар ўрнатиш ва уларни ривожлантириш;

– умум эътироф этилган халқаро ҳуқуқ нормаларига риоя қилиш ва халқаро тартибларга изчилик билан ўтиш.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1.
– Т., 1996. – 333-б.

Ўзбекистон ривожланиш ва тараққиёт йўлига кадам қўйиб, иқтисодий ҳамкорлик соҳасидаги кўпгина нуфузли халқаро ташкилотларнинг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлиб қолмоқда. Киска вақт ичида республика Халқаро валюта фонди, Жаҳон банки, Халқаро меҳнат ташкилоти, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, Халқаро электралоқа уюшмаси, Осиё ва Тинч океани иқтисодий ва ижтимоий комиссияси, Европа қайта тиклаш ва тараққиёт банки, Халқаро молия корпорацияси, Ҳамдўстликнинг минтақавий иқтисодий ташкилоти, Божхона ҳамдўстлиги кенгаши ва бошқа шу каби машҳур халқаро иқтисодий ҳамда молиявий ташкилотларга қабул қилинди.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1.
– Т., 1996. – 335-б.

Ерни деҳқонларга фойдаланиш учун мерос қилиб қолдириш ҳуқуқи билан бериш орқалигина қишлоқда бозор муносабатларини ривожлантиришга, деҳқонларда эгаллик туйғусини қайтадан тиклашга эришилади.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. Т. 1.
– Т., 1996. – 344-б.

Қишлоқ хўжалигида банд бўлган кучларнинг ортқчасини бўшатиб олиб, уларни саноат корхоналарида меҳнатга жалб этиш, ҳозирги аграр сиёсатнинг муҳим йўналишидир.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 345-6.

Халқ хўжалигининг хомашёвий йўналишини барта-
раф этиш республика иқтисодиётининг барқарор ва
бир маромда ривожланишини таъминлаш имконини
беради, иш билан таъминланмаган меҳнат ресурслари-
ни ишлаб чиқаришга жалб этишга, кадрларнинг
касб даражасини оширишга, маҳсулотни четдан кел-
тириш ва ташқарига чиқаришни мувофиқлашти-
ришга кўмаклашади, асосийси – Ўзбекистоннинг мус-
тақиллигига, унинг халқи турмуш даражасини ўси-
шига ишончли кафолатлар яратади...

Ўзбекистон, унинг тинч-тотув яшаётган кўп миллат-
ли барча аҳолиси ўз мустақиллигининг икки йиллигини
порлоқ келажакка ишонч ва фахр билан кутиб ол-
моқда. Бу қувончни бизнинг чет эллик дўстларимиз
хам шод-хуррамлик билан самимий баҳам кўр-
моқдалар. Улар республикамизда содир бўлаётган тари-
хий ўзгаришларни зўр эътибор билан кузатиб бор-
моқдалар. Унинг иқтисодиётини замонавийлаштиришда
фаол иштирок этмоқдалар. Ўзбекистоннинг халқаро
обруси мустақамланишида кўмаклашмоқдалар.

Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли
// Ўзбекистон: миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафқура. Т. 1.
– Т., 1996. – 357-б.

ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЙ СИЁСАТИНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ

Бу йиллар бой имкониятларга эга бўлган, республика
ва унинг аҳолисини танг ҳолатдан, моддий ва маънавий
инқироздан чиқариш, миллий давлатимиз пойдеворини

қуриш, иқтисодиётимизни сифат жиҳатдан янги босқичга кўтариш йиллари бўлди.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 3-б.

Ҳаётимизни, жамиятимизнинг асосий тамойилларини ва давлатимизнинг сиёсий-ижтимоий, ҳуқуқий, иқтисодий тузилмаларини ҳал қилувчи, умуминсоний қадриятларга асосланган, эркин демократик келажагимизни аниқ белгилаб берган Асосий Қонун – Конституция-мизни қабул қилдик.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 3-б.

Бизнинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўлимиз республиканинг ўзига хос турмуш тарзини, шарт-шароитлари ва хусусиятларини, халқ анъаналари ва урф-одатларини ҳар томонлама ҳисобга олишга асосланган.

Айни пайтда бизнинг йўл жаҳон амалиёти тўплаган, иқтисодий жиҳатдан ривожланган давлатлар қаторига ўтган мамлакатлар орттирган ижобий тажрибаларни ҳам ҳисобга олади.

Ўзбекистон танлаб олган йўл – республика ва унинг халқининг манфаатларига ниҳоятда мос келадиган, ижтимоий жиҳатдан йўналтирилган бозор иқтисодиётини шакллантиришга қаратилган иқтисоддир.

Иқтисодий ислохотлар сиёсий манфаатларга бўйсундирилган жойларда иқтисодиёт батамом барбод бўлади. Аҳолининг аҳволи кескин ёмонлашади. Ижтимоий зиддиятлар кучая бориб, тангликка олиб келади. Сиёсий кураш ботқоқига ботиб қолган бир қанча мамлакатларнинг аччиқ тажрибаси шундан далолат беради.

Биз иқтисодни ҳар хил сиёсий мафқурадан устун қўйиб, шу соҳада бўлган муаммоларни ҳал қила бориб, ижтимоий барқарорликни таъминлаяпмиз. Бутун жа-

миятимизни янгилаш асосини ва инсон учун муносиб шарт-шароитлар яратаяпмиз.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 4-б.

Республикадаги ҳар бир раҳбар, ҳар бир ходим, илғор фикрловчи ҳар бир одам ислоҳотлар ғояси билан яшаши лозим.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 4-б.

...Бозор муносабатларига ўтиш – иқтисодий дастуризмизнинг асосий мазмунини ташкил этади. Бизнинг принципларга мувофиқ бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш керак. Авваламбор, ўзини окламаган маъмурий-буйруқбозлик бошқарув принципларидан, ўта марказлаштирилган тақсимлаш системасидан, шаклланган текисчилик ва боқимандачилик психологиясидан қатъиян воз кечиш лозим.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 5-б.

Шу борада бугунги босқичда олдимизда турган энг муҳим масалалар:

биринчидан, давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш йўли, янги пайдо бўлаётган нодавлат, яъни ишлаб чиқариш фаолияти билан шуғулланаётган ва аҳолига хизмат кўрсатаётган хусусий, акционерлик, коллектив ва бошқа корхоналарни қўллаб-қувватлаш билан аралаш, кўп тармоқли иқтисодиётни шакллантиришдир;

иккинчидан, нарх-наволарни босқичма-босқич эркинлаштириш, монополияга қарши қаттиқ сиёсат ўтказиш, давлат корхоналарининг фаолиятини тижоратлаштириш ҳисобига рақобат муҳитини вужудга келтириш;

учинчидан, бевосита хўжалик алоқаларини ҳар томонлама ривожлантириш, товарлар, сармоя, иш кучи ва бошқа бозорларни шакллантириш борасидаги чора-тадбирларни амалга ошириш, бозор инфраструктурасини вужудга келтириш, бозор шароитида ишлай оладиган малакали кадрлар тайёрлашдир.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 5-б.

Бозор иқтисодиётига ўтиш биринчи навбатда ҳаётимизда, иқтисодиётимизда барқарорликка эришиш билан чамбарчас боғланган. Шунинг учун ҳам иқтисодиётни, молиявий аҳволни барқарорлаштириш – иқтисодий ислохотларимизни амалга оширишнинг муҳим шартидир.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 5-б.

Иқтисодий дастуримизнинг стратегик вазифаси – иқтисодимизнинг таркибини қайта куришдир.

Иқтисодиётимизнинг бир ёклама хомашёга йўналтирилганлигини қатъиян бартараф этиш ички сиёсатимизнинг энг муҳим устувор йўналишидир. Стратегик жиҳатдан ўсишга эришмоқ учун ишлаб чиқариш структурасини ўзгартириш зарур.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 6-б.

Иқтисодий ўзгаришларнинг ғоят муҳим бўғини – кишлоқ хўжалигида ислохотларни ўтказишдир.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 8-б.

...Ҳозирда кишлоқ хўжалигида банд бўлган ортиқча меҳнат қилувчиларни саноатга, хизмат кўрсатиш соҳа-

сига жалб қилиш аграр сиёсатимизнинг ғоят муҳим йўналишидир.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 8-б.

Сугорма деҳқончилик саноатида асосий бойлигимиз бўлмиш ерга муносабатни ўзгартириш биз учун устувор йўналишлардан биридир. Ерларнинг мелиоратив ҳолатига доимо катта эътибор берилмоғи лозим. Агар биз шундай қилмасак, истиқболимиздан маҳрум бўламиз.

Айтиб ўтилган устувор вазифаларни рўйбга чиқариш биз учун принципиал янги бўлган иқтисодий муносабатларни жорий этишга, маърифатли таракқиёт йўлига ўтиб олишга имкон беради. Айни пайтда иқтисодий мустақилликка эришишдек ниҳоятда муҳим вазифа ҳам шу муаммоларни ечиш билан боғлиқдир.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 9-б.

Вазиятни барқарорлаштиришнинг ғоят муҳим бўлини аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашдир.

Чинакам иқтисодий мустақилликка эришиш республикада озиқ-овқат муаммосини тубдан ҳал қилишни тақозо этади.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 9-б.

Базавий тармоқларни ривожлантириш иқтисодий мустақилликни мустаҳкамлашда муҳим аҳамиятга эга.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 10-б.

Экспорт қувватидан тўла-тўқис ва мумкин қадар кўп фойдаланиш ҳамда уни ривожлантириш иқти-

содиётимизни мустаҳкамлашнинг ғоят муҳим шартидир.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 10-б.

Биз хомашё бойликларига эгамиз. Чет эл технологияларини олиб келишимиз ва комплекс замонавий кўшма корхоналарни барпо этишимиз мумкин. Ана шу корхоналар замонавий техникадан фойдаланиб, рақобатга қодир маҳсулот ишлаб чиқара оладилар.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 11-б.

...Айни билимдонлик ва юқори маданийлик озодликдан ҳамманинг бахт-саодати йўлида фойдаланиш имконини беради.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 12-13-б.

Аслини олганда халқимизнинг ақлий бойликларини, жаҳон фани ва маданиятининг энг яхши ютуқларини ўзига сингдириб оладиган янги авлодни камол топтириш керак бўлади. Мана шу асосдагина миллатнинг онгли ватанпарвар бирлиги руҳини вужудга келтириш мумкин. Бу эса айрим мамлакатларнинг тараққиёт сари шиддат билан юришига имкон берган.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 13-б.

Давлат бундан буён ҳам энг асосий устувор тадқиқотларни қўллаб-қувватлаши шарт. Чунки республиканинг келажаги ана шу тадқиқотларга боғлиқдир.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 13-б.

Ақлий ва маданий салоҳиятни ривожлантириш яна бир узлуксиз принцип ҳисобланади. Халқимиз ўзини ҳақиқатан ҳам озод, эркин деб билиб, муҳтожлик ва қарамлик исканжаларидан халос бўлган, қаддини ростлаган, эркин нафас олганда иқтисодий ислоҳотлар муваффақиятли ривожланиши мумкин.

Аждодларимизнинг руҳи поклари ва урф-одатлари, бизнинг энг яхши анъаналаримиз қайта тикланганда ислоҳотлар муваффақиятга эришади. Ўта ўқимишли, руҳан бардам ва жисмонан бақувват кишиларгина истиқлол ва тараққиёт йўлини босиб ўта олади. Сарчашмалари буюк аждодларимизнинг тафаккурлари ва муддаоларидан бошланадиган халқимизнинг маънавий қадриятлари иқтисодий ўзгартиришларимизнинг мустаҳкам пойдевори бўлиб хизмат қилади.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 13-б.

Ислоҳотлар муқаррарлигининг ғоят муҳим шарти бўлмиш аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш ҳақиқатан ҳам асосий узлуксиз устувор йўналиш ҳисобланади.

Бозор ислоҳотларининг ҳамма босқичларида олдиндан ўтказиладиган кучли ижтимоий сиёсат Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўлининг етакчи принципларидан биридир.

Бозор иқтисодиётини барпо этиш – шунчаки бир мақсад эмас. Барча иқтисодий, демократик, сиёсий ислоҳотларнинг пировард мақсадларининг ўзи, бу энг аввало инсон учун муносиб турмуш ва фаолият шароитларини яратишдир.

Ўз навбатида, аҳолининг энг кам ҳимояланган ва муҳтож табақаларини ўз вақтида қўллаб-қувватлаш ислоҳотларни муваффақиятли ўтказиш кафолатидир. Бу бошланган ислоҳотлар ва покланиш жараёнининг орқа-

га қайтишига имкон бермайдиган ижтимоий таянч бўлиб хизмат қилади.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 14-б.

Аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, кишиларнинг моддий аҳволини яхшилаш вазифаларини ҳал этишда давлат манбалари билан бир қаторда меҳнат жамоаларининг, жамоат ва хайрия ташкилотларининг ҳамда жамғармаларнинг маблағлари ишга туширилиши зарур.

Аҳолининг ижтимоий жиҳатдан энг муҳтож табақалари ва гуруҳларини – болалар, қариялар, ногиронлар ва бошқаларни қўллаб-қувватлаш, аввалгидек, ижтимоий сиёсатимизнинг устувор йўналиши бўлиб қолаверади. Аммо у ҳам аниқ йўналишдаги сиёсат тусини олиши лозим. Бу ҳол болалар учун нафақалар ҳамда тўловларнинг мавжуд турлари ва шаклларини ягона тизимга солишни тақозо этади.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 15-б.

Бозор муносабатларига ўтиш даврида ижтимоий соҳа – соғлиқни сақлаш, таълим, фан, маданият ва санъат айниқса мушкул аҳволга тушиб қолади. Биз учун маънавий, тарихий ва маданий қадриятлар, аҳолининг ахлоқий ҳолати, ёш авлодни тарбиялаш асосий устувор вазифа экан, ҳозирги мураккаб даврда мазкур тармоқларни қўллаб-қувватлаш, уларда ишловчи одамларнинг меҳнатига муносиб баҳо бериш, уларнинг ижодий имкониятларини намоён этиш учун шарт-шароит яратиш зарур.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 15-б.

Авваламбор, марказлаштирилган маъмурий-буйруқ-бозлик тизимидан бозор муносабатларига ўтишга асос қўйилди, тегишли қонунлар бозор иқтисодиётини барпо этишнинг ҳуқуқий негизини ташкил қиляпти. Мулкчилик шакллариининг хилма-хиллиги юридик жиҳатдан эътироф этилди. Хусусий мулкчилик тан олинди.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 15-б.

Бозор инфраструктурасини шакллантириш жараёни бораёпти. Халқ хўжалигини моддий-техникавий жиҳатдан таъминлаш тизими шартнома асосига ўтказилди. Савдо уйлари, биржалар, аудиторлик фирмалари, сугурта компаниялари тармоғи таркиб топаёпти. Кредит-банк тизими тубдан ўзгармоқда. Солиқ структураси ва солиқ қонунчилиги такомиллашмоқда.

Ҳозирги сессияда биз қимматли қоғозлар ва фонд биржаси тўғрисидаги қонунни қабул қилишимиз лозим. Бу қонун сармоялар бозорини вужудга келтиришнинг ҳуқуқий асосларини яратади.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 17-б.

...Давлат бюджети даромадлари харажатлардан оширилган ҳолда ижро этиляпти.

Пухта ўйланган бюджет ва пул-кредит сиёсати, халқ хўжалигини тартибга солиш воситаларининг давлат кўлида сақланиб қолиши ташқи салбий жараёнларнинг иқтисодиётга таъсирини камайтириш имконини берди. Иқтисодиётни барқарорлаштиришнинг дастлабки белгилари пайдо бўлди.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 17-б.

Экспорт таркибини жиддий яхшилаш лозим бўлади. Пахта билан эмас, балки тайёр маҳсулот билан савдо қилишга интилмоқ керак. Маърифатли мамлакатларнинг ҳаммаси шундай қилади. Валюта ишлаб топиш, шу жумладан, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигидаги мамлакатлардан валюта ишлаб топиш зарур.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 22-б.

Ҳозир Ўзбекистон валютани ўзи ишлаб топмокда. Ишлаб топганда ҳам ақл-фаросат билан пухта ўйлаб тоаяпти. Агар биз илгари ҳар бир фирмага “ёпишиб” олган бўлсак, эндиликда биз тендер эълон қилиш, шартномаларнинг энг кўп наф келтирадиган шартларини танлаб олиш имкониятига эгамиз. Биз дунё бўйлаб қўл чўзиб тиланчилик қилаётганимиз йўқ, балки ўзаро манфаатли ҳамкорликни ташкил қилишга интилаяпмиз.

Ҳозирги вақтда собиқ Иттифок мамлакатлари билан савдо-иқтисодий муносабатлар самарадорлигини ва ҳисобкитоблар тизимини такомиллаштириш йўлида амалий қадамлар қўйилапти, четдан олиб келинаётган маҳсулот ҳажмини камайтиришга эришаяпмиз. Шундай қилинса, маҳсулот келтириш ва олиб кетиш мутаносиблиги таъминланади.

Биз бундан буён ҳам иқтисодиётимизнинг Марказий Осиё мамлакатлари билан бирлашишини чуқурлаштира борамиз. Энг муҳим вазифаларни бирга-лиқда куч-ғайрат сарфлаб ҳал қиламиз.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 22-23-б.

Дунёда гоёт машҳур бўлган Туркия давлати, Хитой, Германиянинг, Жанубий Кореянинг, Америка қўшма Штатлари ва бошқа давлатларнинг кўзга кўринган

фирмалари билан қўшма корхоналар барпо этилмоқда. Бу шундан далолат берадики, ишлаб чиқаришнинг техникавий даражасини жиддий равишда оширмай туриб, юқори сифатли маҳсулотлар олиш, айниқса, жаҳон бозорига чиқиш мумкин эмас.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 23-б.

Германия, Туркия, Корея Республикаси, Индонезия, Малайзия, Ҳиндистон билан инвестицияларни рағбатлантириш ва ўзаро ҳимоя қилиш тўғрисида битимлар тузилди. Ана шу битимлар халқаро инвестиция ҳамкорлигини мустақкамлашда муҳим роль ўйнайди.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 23-б.

Биз ишлаб чиқаришни барқарорлаштириш ва ривожлантириш вазифасини шунчаки бир мақсад эмас, балки узлуксиз устувор йўналиш орқали энг муҳим ижтимоий муаммоларни ҳал қилиш воситаси деб биллашмиз.

Шу сабабли бизнинг давлатимиз МДҲдаги бошқа мамлакатлардан фарқли ўлароқ барқарорлаштириш муаммоларини аҳолининг даромадларини кескин чеклаб қўйиш ҳисобига ҳал қилиш йўлидан бормади. Мустақиллик йилларида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишнинг тамоман янги механизми яратилди. Бунда реал иқтисодий вазият, мавжуд ресурслар ва имкониятлар ҳисобга олинди.

Давлат аввало аҳолининг энг муҳтож гуруҳларини ҳимоя қилишни ўз зиммасига олди. Бу нарса иш ҳақи ва пенсияларнинг энг оз даражаси кафолат топганида, ҳаётий муҳим товарларни норма асосида беришни ташкил қилишда, қоплаш тўловларини ва бошқа тадбирларни амалга оширишда ўз ифодасини топди.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 24-б.

Бозор шароитидаги ишлар кадрларнинг касб маҳоратларига нисбатан қаттиқ талаблар қўяди. Шунинг хисобга олиб, олий ўқув юртига, коллежларга талабалар тест синовлари асосида қабул қилинапти. Истеъдодли ёшлар танлов асосида, саралаб чет мамлакатларга ўқиш ва малака ошириш учун юборилапти.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 25-б.

...Биз қонун ишонч билан айта оламизки, муваффақият йиллари мобайнида биз янги жамият асосларини қўйишга, ўзгаришлар муқаррарлигининг негизини таъминлашга муваффақ бўлдик.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 25-26-б.

...Ҳанимлар нималар деб сафсата сотмасин, Ўзбекистон раҳбарияти ва халқининг тутган йўли қатъий ва мустаҳкам: биз доимо меҳр-муруват, меҳр-оқибат, юртимизда тинч-тотувлик, хотиржамликни сақлашга содиқ бўлиб қолаверамиз. Ватандошларимиз бир-бирларига елкадош, аҳилиноқ бўлиб яшашида, етим-есирлар, ногиронлар, қариялар ва болалар, қаровсиз ва муҳтож кишиларимиз ҳимоясини ташкил қилишда ўзи-мизнинг кучимизни ва меҳнатимизни ҳеч қачон аямаймиз.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 27-28-б.

Яқдиллик, иймон ва инсоф, сўз ва иш бирлиги, инсонпарварлик – биз қуражак жамиятнинг тамал тошларидан биридир.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 28-б.

Шу катта улуғвор мақсадлар йўли равон бўлишига ҳуқуқий замин яратиш, бугунги давр талабларига жавоб бера оладиган қонунларни қабул қилиш, Ўзбекистонимиз халқини ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш, келажакка оид барча йўналишларни аниқ белгилаб олишдаги катта хизматларингизни тарих ва замон албатта эслайди ва муносиб тақдирлайди.

Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 28-б.

...Ҳар бир давлат пул, банк, молия сиёсатини ўз қўлига олмаса, иқтисодий жиҳатдан мустақил бўлолмайди. Бу ҳаммамизга аён. Тарихга назар ташлайдиган бўлсак, мустақилликка эришган ҳар бир давлат ҳам шундай йўл тутган.

Яқунловчи нутқ // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 29-б.

БИЗДАН ОЗОД ВА ОБОД ВАТАН ҚОЛСИН!

Бугун янги Ўзбек давлатини барпо этар эканмиз, биз тарихдан, аجدодлар меросидан, уларнинг руҳи покидан, Туркистон халқларининг қадриятларидан, маънавий меросидан, санъатидан баҳраманд бўлишимиз табиийдир.

Ушбу саройда халқимизнинг, шунингдек, жаҳон халқларининг, айниқса, Марказий Осиё халқларининг анъанавий анжуманларини, санъат байрамларини ўтказишни ният қилганмиз. Бу кошона, иншоолло, миллатлар, эл-элатларнинг дўстлик, бирдамлик қалъасига айланади.

Бундай обидалар каттаю кичикда Ватандан фахрланиш туйғусини шакллантиради, бундай саройлар Ватан шаъни ва шухрати учун курашувчи, истиқлолни ҳамма

нарсадан муқаддас биладиган соғлом авлодни тарбия этувчи масканга айланади.

Биздан озод ва обод Ватан қолсин! // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. –38-б.

ХАЛҚАРО БАНКЛАР КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЧИЛИШИДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

Мустақил давлат қуриш йўлида ўтган икки йил биз учун ўта муҳим аҳамиятга эга:

– мамлакатимиз ҳамда хориждаги қатор социолог ва сиёсатчиларнинг башоратларига зид ўлароқ, биз жамиятда сиёсий барқарорлик ва ижтимоий тотувликни мустаҳкамлаш, кишиларнинг тафакқурини янги қадриятлар сари йўналтириш учун барча ишни қилдик;

– республикада ўтказилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг ҳаётийлиги таъминланди, эркин бозор муносабатлари принципларига асосланган демократик жамият қуришнинг мустаҳкам асоси яратилди;

– шу қисқа вақт ичида Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятининг сиёсий эътирофини қозонибгина қолмади. Жаҳоннинг ишбилармон, хусусан, молиявий доиралари ҳам Ўзбекистонга катта қизиқиш билан қарайдиган бўлиб қолди.

Халқаро банклар конференцияси очилишида сўзланган нутқ // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 39-б.

Ўзбекистоннинг танлаган йўли конституцион асосга эга, республика манфаатлари, шарт-шароити ва хусусиятларига тўла мос келадиган ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётини шакллантиришга қаратилган.

Ўзбекистонда ўтказилаётган иқтисодий ислоҳотлар стратегияси қуйидаги беш принципга асосланган:

1. Иқтисодиётни мафкура ақидаларидан холи қилиш;

2. Бош ислохотчи – давлат;
3. Ҳаётнинг барча жабҳаларида қонуннинг ҳукмронлиги;
4. Кучли ижтимоий сиёсатни амалга ошириш;
5. Бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтиш.

Бугунги кунда бу принципларнинг амалга оширилиши республикада ижтимоий-сиёсий барқарорликни, энг муҳими эса, бозор муносабатларини жорий этиш сари изчил ҳаракатни таъминлаяпти.

Халқаро банклар конференцияси очилишида сўзланган нутқ // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 40-б.

Умрини яшаб бўлган биронта тузум қаршиликсиз ўз жойини бўшатиб бермаслиги, биронта янги тузум қийинчиликларсиз оёққа тура олмаслиги сизларга яхши маълум. Шундай бўлса ҳам, Ўзбекистон ўз мустақиллигини мустақамлаш, иқтисодий ислохотларни амалга ошириш ва тенг ҳуқуқли халқаро ҳамкорликни ривожлантириш йўлидан четга чиқмайди, деб яна бир бор очиқ айтмоқчиман.

Бундай дейиш учун барча асосларимиз бор. Улардан энг муҳимларинигина санаб ўтаман:

– бозор муносабатларини жорий этишнинг ҳуқуқий базаси ишлаб чиқилган, хусусийлаштириш жараёни авж олдириб юборилган;

– давлат дотация берадиган нарх-наво рўйхати қисқармоқда;

– бозор талабларига мос келадиган ишлаб чиқариш ва банкнинг ёрдамчи соҳалари шаклланмоқда;

– ташқи иқтисодий алоқалар эркин йўлга қўйилмоқда.

Энг муҳими эса, одамларнинг руҳияти, тафаккури ўзгарапти, бозор тушунчаси билан фикрлайдиган кадрларнинг янги авлоди етишиб келмоқда...

Биз ички имкониятларимизни сафарбар қилиш билан бир қаторда хорижий сармояларни жалб этишга ҳам аҳамият беряпмиз.

Ўзбекистонда бунинг учун чинакам ҳуқуқий ва иқтисодий шарт-шароитлар яратилган. Уларнинг асосий-ларигагина эътиборингизни қаратмоқчиман:

– жумладан, валюта бойликларининг бир қисмини чет эл банкларида сақлаш ҳисобига миллий суғурта жамғармаси шаклланыпти;

– хорижий сармоя иштирокидаги корхоналарни бар-по этиш, рўйхатга олиш ва уларнинг фаолиятига анча эркин тус берилди. Ўз маҳсулотини рухсатномасиз экспорт қилиш ҳуқуқи берилган бундай корхоналар сони бугунги кунда 800 га етиб қолган;

– кўшма корхоналар даромадининг ишлаб чиқаришни кенгайтиришга, технологияни янгилашга ва ижтимоий дастурларни амалга оширишга сарфланадиган маълум қисми солиқдан озод қилинган;

– четдан келтириладиган барча товарларга солиқ бекор қилинган, озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармонлар ҳамда уларни ишлаб чиқарадиган жиҳозлар ва хомашёни четдан келтириш божхона тўловидан озод қилинган.

Халқаро банклар конференцияси очилишида сўзланган нутқ // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 41-б.

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ 48- СЕССИЯСИДАГИ МАЪРУЗА

Барча давлатлар тан олган мустақил Ўзбекистон эндиликда БМТнинг тўла ҳуқуқли аъзоси бўлиб қола-япти. Республикада кўпгина мамлакатларнинг элчихоналари, турли халқаро ташкилотлар ишлаб турибди.

Ўзбекистонда БМТ ваколатхонаси самарали ишлаётганини мамнуният билан таъкидлайман.

БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 47-б.

Мустақилликни эълон қилиб, Ўзбекистон ўзининг маънавий қадриятларини ва ақлий салоҳиятини қайта тиклаш даврига, иқтисодий, сиёсий ва ижтимоий соҳаларда туб ўзгартиришлар даврига қадам қўйди.

Биз очик бозор иқтисодиётига ва кучли ижтимоий ҳимоя тизимига эга бўлган ҳуқуқий, демократик ва дунёвий жамият барпо эта бошладик. Сиёсий институтларнинг ривожланиши, йўналишлари ва шакллари хусусида халқимизда яқдиллик бор. Демократик ўзгартиришлар йўлида сезиларли силжишлар бўлаяпти.

БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 48-б.

...Ўтган йилнинг декабрида Ўзбекистон Республикасининг тамоман янги Асосий Қонуни қабул қилинди. Халқаро холис экспертлар унга юқори баҳо беришди. Бизнинг Қомус демократик конституцияларга қўйилган юксак талабларга жавоб беради, инсон ҳамда фуқаронинг барча ҳуқуқлари ва асосий эркинликларини кафолатлайди.

БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 48–49-б.

...Ўзбекистонда давлат бошлиғи ва парламентга эркин ва муқобил асосда умумхалқ сайловлари ўтказилди. Ҳокимият ваколатлари давлат идоралари ўртасида аниқ ажратиб қўйилган. Кўп партиявийлик тобора ривожланаяпти.

БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 49-б.

...Ўзбекистонда сиёсий барқарорлик, тинчлик ва миллатлараро тотувлик сақланиб қолаётганлиги билан фахрланамиз.

БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 49-б.

Республика кучли илмий, ақлий ва маънавий салоҳиятга эга. Олимларимиз математика, физика, биология соҳасида олиб бораётган илмий тадқиқотлар минтақамиздан ташқарида ҳам яхши маълум. Аммо бизнинг энг асосий бойлигимиз – ўз шаъни ва қадр-қимматини ҳис эта олиши билан фарқ қиладиган кўнгли очик, меҳнатсевар, меҳмондўст ва мағрур халқимиздир.

БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 49-б.

Озод Ўзбекистон жамиятни ислоҳ қилишнинг бурунги ҳолатидан демократик жамият ва бозор иқтисодиёти кадриятларига ўтишнинг ўзига хос йўлини танлаб олди.

БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 49-б.

Мустақкам қонунчилик негизини, ҳуқуқий маданиятни, қарашлар ва фикрларнинг хилма-хиллигига тоқат қилиш ва ҳолислик руҳиятини тайёрлаш зарур. Энг муҳими эса биз кейинги 75 йил мобайнида яшаб келган маъмурий-бўйрукбозликдан иборат тоталитар тақсимот тизими юзага келтирган одамлар руҳиятини, уларнинг тафаккурини ўзгартириш лозим.

БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 50-б.

Эндиликда дунёда жамият ва ижтимоий-иқтисодий таракқиётнинг ҳар қандай мамлакат учун бир хилда мақбул бўлган ҳаммабоп йўллари йўқлиги равшан бў-

либ қолди. “Капиталистик” ва “социалистик” деган тушунчалар ўртасидаги фарқ амалда йўқ бўлиб борапти. Мафқуравий ақидалардан холи бўлган янги эркин тафаккурни шакллантириш зарурати етилди.

БМТ Бош ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 50-б.

Биз аниқ вазиятга, ўзбек халқининг руҳияти, турмуш тарзи ва анъаналарига асосланиб, ўз ислохотларимизнинг асосий тамойилларини ишлаб чиқдик.

Биринчидан, биз иқтисодиётнинг сиёсатдан устуворлигини, ҳам ички, ҳам ташқи иқтисодий муносабатларнинг мафқурадан холи бўлишини эълон қилдик.

Иккинчидан, биз ўтиш даврида давлат бош ислохотчи ва республикада амалга оширилаётган демократик ўзгартиришларнинг изчил ташаббускори бўлиши керак, деб ҳисоблаймиз.

Учинчидан, бу – қонунчиликни, ҳуқуқнинг устуворлигини таъминлашдир.

Тўртинчидан, фуқароларнинг, айниқса кам даромадли фуқароларнинг, давлат ва жамиятнинг мададига муҳтож бўлган барча кишиларнинг манфаатларини ҳимоя қиладиган кучли ижтимоий сиёсат биз учун ниҳоятда муҳим.

Ва, ниҳоят, бешинчидан, бизнинг шароитимизда бозор муносабатларига ўтиш босқичма-босқич, эволюцион йўл билан амалга оширилиши керак. Доно халқимиз айтганидек: “Янги уй қурмай туриб, эскисини бузма”.

БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 50-51-б.

Демократик ислохотлар учун жамиятнинг барқарорлиги ва давлатнинг хавфсизлиги ҳаётий зарурдир. Буларсиз бошқа масалаларни амалда ҳал қилиш мум-

кин эмас. Ўзбекистон барча минтақаларда ва аввало Марказий Осиёда хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш учун қатъият ва изчиллик билан ҳаракат қилиб келаяпти. Минтақамизнинг хусусияти, унинг жуғрофий-сиёсий мавқеи шундайки, воқеаларнинг салбий ривожланиши оқибатида у бутун дунёда беқарорликнинг катта манбаларидан бири бўлиб қолиши мумкин.

БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 51-б.

Ўзбекистон экстремизмни, террорчиликни, ҳар қандай кўринишдаги диний фанатизм ва ақида-парастликни қатъиян қоралайди. Биз можарони сиёсий воситалар ёрдамида тинч йўл билан ҳал қилиш, бири-бирига қарши курашувчи томонлар ўртасида музокара-лар олиб бориш, мустақил давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик тарафдори бўлиб, тожик халқига ва аввало Афғонистондан қайтиб келаётган қочоқларга бундан буён ҳам инсонпарварлик ёрдами беришга тайёرمىз.

БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 52-б.

Биз атроф муҳитни назорат қилиш ва жаҳон миқёсидаги экологик фалокатларнинг олдини олишда БМТнинг роли кучайтирилишини ҳам ёқлаб чиқаяпмиз. Мана шу олижаноб вазифани амалга оширишда ҳар жиҳатдан кўмак беришга тайёرمىз.

БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 56-б.

Жаҳон халқлари янги минг йиллик бўсағасида турибдилар. Улар ўз келажaginiнг порлоқ, истиқболли бўлишини истадилар. Жаҳон миқёсидаги мафқуравий

қарама-қаршилиқларнинг ағдар-тўнтарлари ўтмишда қолаётти. Халқларнинг тинчлиги, ҳамкорлиги, ўзаро хавфсизлигидан бошқа йўл йўқ эканлигига қатъий ишонч ортиб бораётти.

БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 57-б.

ВАТАН, ЭЛ МАНФААТИ – МУҚАДДАСИР

Шўро салтанати парчаланиб кетгач, ҳамма мустақил республикалар каби Россия ҳам ўзига хос тараққиёт йўлини танлаб олди. Менимча, ана шу йўл танлашда, иқтисодий ислохотларни амалга оширишда шошма-шошарлик қилинди. Ҳам сиёсатда, ҳам иқтисодда, ҳам маънавиятда одамларнинг руҳияти, дунёқарашига мос йўл танланмади. Бировларнинг гапига кириб, “шок терапияси” деб, ислохотлар сунъий равишда тезлаштирилди. Баъзи ижтимоий табақаларнинг эътиқоди назарга олинмади, тарихи оёқости қилинди. Одамларнинг турмуш даражаси пасайди. Натижада одамлар ўртасида зиддият, жамиятда бўлиниш рўй берди. Ҳокимият талашиш, одамларнинг бошини айлантириб ўзига қарашиш бошланди.

Бошқа давлатни, у амалга ошираётган ишларни танқид қилиш нотўғри. Лекин, нима бўлсаям, одамлар озор чекмаслиги, қон тўкилмаслиги керак.

Ватан, эл манфаати – муқаддасдир // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 59-б.

Аввал одамларнинг қорнини тўқ, устини бут қилайлик. Аввал иқтисод, кейин сиёсат деганларидек, оч одам мусиқани ҳам қорни билан эшитилади. Қулогига гап кирмайди. Ахир, ислохотлардан мақсад одамларнинг ҳаётини яхшилаш эмасми? Бошқа гаплар кейин

бўлаверади. Хулоса шуки, бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтишда биз ишлаб чиққан биринчи, асосий тамойилда кўзда тутилганидек, иқтисодиёт сиёсатдан устун туриши керак.

Ватан, эл манфаати – муқаддасдир // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 59-б.

Аҳолининг аҳолини ҳисобга олсак, бугунги энг долзарб масалалардан бири – халқни ичимлик суви ва газ билан таъминлашдир.

Ватан, эл манфаати – муқаддасдир // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 61-б.

Аҳолини иш билан таъминлаш борасида ташкилотчилик, ташаббускорлик сезилмаётир.

Ватан, эл манфаати – муқаддасдир // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 61-б.

Аҳолининг соғлиғини сақлаш, улар ҳақида гамхўрлик қилиш давр талабларига тўла жавоб бермайди. Вилоятда оналар ва болалар ўлимининг олдини олиш учун барча имкониятлар ишга солиняпти деб айта олмаймиз.

Ватан, эл манфаати – муқаддасдир // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 63-б.

Халқ таълими ва мактабгача тарбия муассасалари ишидаги жиддий камчиликлар бартараф этилмаётир. Мактаб, ҳунар-техника билим юрглари ва мактабгача тарбия муассасаларида таълим-тарбия бериш шу тизимга қўйилган талабларга жавоб бермайди. Ўқитиш ҳамон эскича. Умумий таълим мактабларида 100 дан ортиқ фан ўқитувчилари етишмайди.

Ватан, эл манфаати – муқаддасдир // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 63-б.

Биринчи – бешинчи синф ўқувчиларига бепул но-нушга бериш ҳам қониқарсиз аҳволда. Уларга кўп ҳолларда фақат чой ва нон берилмоқда. 1993 йилнинг биринчи ярим йиллигида боғчада тарбияланувчиларга тегишли маҳсулотларнинг атиги 30–50 фоизи берилган. Бунга нима деса бўлади? Бунинг ҳаммасига сабаб ўғрилиқ, юлғичлик эмасми? Нега шундай одамларнинг башарасини очиб ташламаяпмиз? Мактабларни қишки *мавсумга тайёрлаш ишлари ҳам қониқарсиз экани нега* ҳеч кимни ташвишга солмайди?

“Сирдарёсавдо” концернига қарашли ташкилот ва савдо шохобчаларида савдонинг ташкил қилиш, аҳолини белгиланган миқдордаги моллар билан таъминлашда жуда кўп хато ва камчиликларга йўл қўйилмоқда. Натижада ажратилган озиқ-овқат ва саноат моллари аҳолига етарли миқдорда етказиб берилмаяпти.

Ватан, эл манфаати – муқаддасдир // Биздан озод ва обод Ва-тан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 64-б.

Халқ нонини туя қилаётганларга нисбатан кескин чоралар кўрилмаяпти. Зиммасига юклатилган вазифани бажармаса бу идоранинг нима кераги бор? Порахўрлик учунми? Оддий фуқарони ҳимоя қилиш учун эмасми? Табиий савол туғилади: милиция ўз бурчини бажармаса, божхона ходимлари порахўр бўлса, прокурор заиф, ўйинчи бўлса, ҳокимларнинг қулоғи қар, кўзи кўр бўлса, оддий фуқаро кимга боради? Уни ким ҳимоя қилади? Унинг ғамини, ташвишини ким чекади? Қани адолат, қани ҳақиқат? Шу ишни бажармаса елкасига погон таққанлар нега керак? Нима учун уларга отнинг калласидек ойлик бериб қўйибмиз? Нима учун шунча шароит яратиб бердик? Одамларни ҳимоя қилиш учун эмасми?

Оддий одамлар, халқ ана шу воқеаларни, қинғир-ликларни кўради-да, унда ҳаммаси қуруқ гап, адолат

йўқ, бўлмаган ва бўлмайди ҳам деган фикр туғилади. Энг ёмони шунда.

Ахир, одамларга яқин бўлишимиз, муаммоларни ҳал этиб беришимиз керак эмасми? Улар бизга ишониб, бизни шунинг учун сайлаган эмасми?

Ватан, эл манфаати – муқаддасдир // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 67-б.

Ҳозир бир куни – бир ойга, бир ойи – бир йилга тенг тарихий даврни бошдан кечиряпмиз. Кечаги ўлчовлар бугунга тўғри келмайди. Шунинг учун ҳам агар мендан Президент, давлат раҳбари сифатида юрагингдаги энг катта, эзгу ниятинг нима деб сўралса – Аллоҳ таолога минг шукроналар айтиб, эл-юртимизга тинчлик-осойишталик сўрардим, халқимизнинг ризқини, насибасини сўрардим, ҳар бир хонадонимизнинг тотувлигини, фарзандларимизнинг бахтини илтижо қилардим.

Ана шу мақсад-муродимизга етиш учун нима керак, деб сўралса – авваламбор эл-юртимизга инсофли, диёнатли, билимдон, тажрибали раҳбарлар, фаоллар керак, эл-юрт обрўси учун, ватанимиз манфаати учун жонини тиккан жонкуяр, камарбаста раҳбарлар керак. Қани энди шундайлар ҳар қайси вилоятда, туманда кўпроқ бўлса, дер эдим.

Ҳар қайси шаҳар, туманларимизда, йўлларнинг ҳар бир чорраҳасида мана шу – ҳаммамизнинг қалбимизда бўлган, ҳаммамизни муқаддас ишларга чорлайдиган сермазмун шиорни катта-катта ҳарфлар билан ёзиб кўярдим: “Бу азиз Ватан – барчамизники. Унинг бахтсаодати, ёруғ истиқболи, фаровон келажаги учун яшаш, курашиш, керак бўлса жонни фидо қилиш шу муқаддас заминда яшаётган ҳар бир инсон учун бахтдир”.

Ватан, эл манфаати – муқаддасдир // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 69-б.

ФРАНЦИЯ ПРЕЗИДЕНТИ ТОМОНИДАН ЎТКАЗИЛГАН РАСМИЙ ҚАБУЛ МАРОСИМИДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

...Биз инсонпарварлик ва адолат қоидаларига асосланган очиқ демократик жамият қурмоқчимиз, бошқа - тараққиётнинг мураккаб йўлини босиб ўтган мамлакатлардаги барча фойдали жиҳатларни ўзида мужассамлаштирган эркин бозор иқтисодиётини барпо этмоқчимиз. Ҳар бир халқ тараққиёт ва янгиланишнинг ўз йўлини танлаб олади. Биз ҳам халқимизнинг миллий хусусиятлари ва анъаналарини, тарихи ва руҳиятини ҳисобга олиб, ўз йўлимизни танладик.

Франция Президенти томонидан ўтказилган расмий қабул маросимида сўзланган нутқ // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. - Т., 1996. - 73-б.

ФАН ВАТАН РАВНАҚИГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

Биз ҳозир ҳаётимиздаги ҳар бир байрам, ҳар бир қутлуг воқеани Ўзбекистон мустақиллиги, истиқлол ғояси ва халқимизнинг истиқболи билан, турмушимиз фаровонлиги ва юртимизда яшаётган ҳар бир фуқаронинг орзу интилишлари билан боғлаб нишонлаяпмиз. Буни бугунги замон, бугунги ҳаётнинг ўзи тақозо қилмоқда.

Фан Ватан равнақига хизмат қилсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. - Т., 1996. - 77-78-б.

Ўзбекистон – бой мамлакат. Буни бугун бутун дунё тан оляпти. Аммо, табиат инъом этган моддий бойликларимиздан ташқари яна бир битмас-туганмас бойлигимиз борки бу мамлакатимизнинг зиёлилари, фунда-

ментал фани, назариётчилик мактаби, интеллектуал ва илмий салоҳиятимиздир.

Фан Ватан равнақиға хизмат қилсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 78-б.

Бугун биз мустақил давлат қураёпмиз. Истиқболимиз, тараққиётимиз кўп жиҳатдан фан даргоҳларида ишлаётган олимларнинг изланишларига, уларнинг жасоратиға, фидойи эканиға, юксак илмий салоҳиятлари ва оқилна тавсияларига боғлиқдир.

Фан Ватан равнақиға хизмат қилсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 80-б.

Ҳар бир касбнинг ўз соҳиби, ўз устаси бўлади. Дунёда касб-ҳунар кўп, аммо ҳақиқий касб эгаси, ҳақиқий ҳунар соҳиби кам учрайди. Илму фанда ҳам ҳақиқий олим бўлиш учун кишиға Яратганнинг ўзи назар қилган бўлиши керак.

Юртимизда нодир истеъдодли олимлар кўпайиши лозим, аммо биз уларнинг сонига қараб эмас, сифатиға қараб баҳо берамиз. Замон эҳтиёжларини уларнинг олдига вазифа қилиб қўяр эканмиз, албатта бугунги замонға муносиб шарт-шароитлар ҳам яратиб беришимиз зарур. Шундагина биз бошқа эл-элатлар орасида ажралиб турадиган буюк миллатға айлана оламиз.

Илму фан тараққиёти биз учун энг устувор соҳалардан биридир. Бу соҳада хизмат қиладиган одамларнинг савияси, обрўси ҳақида ғамхўрлик қилишимиз, уларнинг ҳаётимизға қўшадиган ҳиссасиға қараб эътибор беришимиз шарт. Ўзининг келажагини ўйлайдиган жамият, давлат авваламбор ўз олимларини, илм-зиё аҳлини ҳурмат қилиши керак, уларни юксак даражаға кўтариши лозим.

Фан Ватан равнақиға хизмат қилсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 80-б.

Илму фан шундай бир соҳаки, қариб қолиш, кексайиш, сафдан чикиб қолиш каби ҳолатлар унинг табиатига бегонадир. Орамизда шундай мўътабар отахон олимларимиз ва онахон олималаримиз борки, улар билан суҳбатдош бўлиш, уларнинг доно фикрлари, насихатлари ва тавсияларини олишни биз ўзимизга катта маънавий бойлик деб ҳисоблашимиз лозим. Уларнинг кадрига етишимиз, узоқ умр тилаб дуо қилиб юришимиз биз учун ҳам қарз, ҳам фарздир.

Фан Ватан равнақиға хизмат қилсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 81-б.

ИҚТИСОДИЙ МУСТАҚИЛЛИК – ОЛИЙ МАҚСАДИМИЗ

...Одамларни озиқ-овқат, тоза сув ва табиий газ билан таъминлаш, ҳаётий эҳтиёжларини қондириш масаласи охири-оқибатда қишлоқ хўжалиғига тақалади.

Иқтисодий мустақиллик – олий мақсадимиз // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 85-б.

...Меҳнатқашларга елкадош бўлиш, нафс ва шахсий фойдани эмас, балки халқни ва жамиятни ўйлаб ишлаш керак. Мен Президент сифатида ана шундай ташаббускорлик билан ишлайдиганларни ҳар қандай шароитда ҳам ҳимоя қилишга тайёрман. Ташаббускорларга кўмак бериш, зарур бўлса, давлат маблағидан уларга имтиёзли кредитлар ажратиш керак. Савдо, маиший хизмат соҳаларида ишлайдиганларни рағбатлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш лозим.

Иқтисодий мустақиллик – олий мақсадимиз // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 86-87-б.

Миллий валютаимизга ўтишда баъзи бир масалаларни ҳал этмоқ керак. Биринчидан, ҳалол топилган пулни халқимизга тўлиқ алмаштириб беришимиз лозим. Одамларнинг харид имкониятларини ҳисобга олиб, уларга зарар етмайдиган қилиб, нарх-навонинг кескин ошиб кетишига йўл қўймасдан, аҳолининг эҳтиёжини тўла қондиришимиз керак. Мавжуд ижтимоий ҳимоя тизими – ночор оилаларга, талабаларга, қарияларимизга берилган имтиёзлар сақланиб қолади. Эски пулни алмаштиришда шов-шувсиз, узоқни кўзлаб, зарур ишларни амалга оширишимиз, жорий этилаётган ўз валютаимизни мол билан таъминлашимиз даркор. Халқимизга кундалик молларни етказиб беришда узилишга йўл қўйиб бўлмайди.

Иқтисодий мустақиллик – олий мақсадимиз // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 90-б.

БУЮК КЕЛАЖАГИМИЗНИНГ ҲУҚУҚИЙ КАФОЛАТИ

Бир йил муқаддам халқимизнинг кўп асрлик тарихида буюк воқеа содир бўлди. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн биринчи сессияси мамлакатимизнинг Асосий қонуни – янги Конституцияни қабул қилди ва 8 декабрь кунини умумхалқ байрами деб белгилади.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 92-б.

Бугун Ўзбекистон халқи улуғ аجدодларининг анъаналарини, урф-одатларини давом эттириб, тақдирини ўз қўлига олиб, қаддини ростлаб, эл-юртимизда осойишталик, барқарорликни, миллатлараро аҳиллик ва фуқаролар тотувлигини авайлаб-асраб, янги тарихий шаро-

итда келажagini курмокда, миллий давлатчилигини тикламокда.

Ўзбек миллати азалдан ўз фикри, ўз истиқлоли учун курашиб яшаган. Бунга мозий гувоҳ, Миллатимиз тарихи ҳақидаги ҳақиқат юртимизнинг фидойи, ўз йўлидан, маслагидан, сўзидан қайтмайдиган фарзандларига очилиши лозим. Билишимиз шарт бўлган тарих саҳифаларини қунт билан варақлаш ҳаммамиз учун ҳам фарз, ҳам қарзdir.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 92-б.

Сир эмас, ҳар қандай жамият келажакни кўзлаб яшайди ва унинг пойдеворини имкон қадар мустаҳкам-рок куришга ҳаракат қилади. Шу нуқтаи назардан қараганда, давлатимиз, жамиятимиз эришган буюк ютуқ – Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси бўлди.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 93-б.

Табийки, ҳар қандай давлатнинг юзи, обрў-эътибори унинг Конституцияси ҳисобланади. Зотан, Конституция давлатни давлат, миллатни миллат сифатида дунёга танитадиган Комусномадир. Шу маънода Асосий қонунимиз халқимизнинг иродасини, руҳиятини, ижтимоий онги ва маданиятини акс эттиради. Чунки уни ишлаб чиқиш ва муҳокама этишда бутун халқ иштирок этди. Бир сўз билан айтганда, Конституциямиз том маънода халқимиз тафаккури ва ижодининг маҳсулидир.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 93-б.

Асосий қонунимизни баҳолашда АҚШ, Буюк Британия, Франция, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Европа хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгаши каби нуфузли

давлат ва халқаро ташкилотларнинг олимлари фаол қатнашдилар. Лекин ҳеч ким, ҳаттоки бизни хуш кўрмайдиган кишилар ҳам унинг демократик моҳиятини инкор эта олмади.

Буюк келажакимизнинг ҳуқуқий қафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 93-б.

...Бизнинг Конституция ҳақиқатан ҳам демократик Конституциядир. Тарихда синалган умуминсоний, умумбашарий кадриятларни ўзида мужассам этган ҳужжатдир. Иккинчидан, бизнинг Конституция энг ривожланган, тараққий топган давлатларнинг тарихий тажрибасига таянган ҳолда яратилган, у дунё микёсида ҳам ҳар қандай илғор давлат Конституцияси билан бемалол куч синашмоқда.

Шу билан бирга бу Конституция, умумий мазмунидан тортиб оддий бир бандига қадар, Хўжа Аҳмад Яссавий бобомиз даврида, буюк Амир Темур замонида шаклланган миллий тафаккурни, муқаддас исломий кадриятларни ўзида акс эттиради. Шу кўҳна замон одамлари кўнглида устувор бўлган адолат, ҳақиқат, иймон, олижаноблик, бағрикенглик, мардлик, тантилик каби улуғ хислатлар бу муборак ҳужжатдан муносиб ўрин олган.

Дарҳақиқат, у Ўзбекистонимизда – шу азиз ва муқаддас заминимизда истиқомат қилаётган инсонларнинг дунёқарашини, уларга хос ўзаро муносабатларни, хусусиятларни, меҳр-оқибат, одамийлик, ўзга миллат ва элатларга нисбатан ҳурмат, илму фанга интилиш, орномус, иффиат ва ҳаё каби эзгу фазилатларни ўзига асос қилиб олган. Бизнинг Конституциямиз эски тоталитар-мустабидлик тузумидан, ўзини ҳаётда мутлақо оқламаган, касодга учраган, миси чиққан тизимдан воз кечиб, янги, замонавий ва эркин ҳаётимизни ҳар тарафлама ҳимоя этишимизга хизмат қилади.

Буюк келажегимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 93–94-б.

Ҳақиқатан ҳам, ҳеч бир муболағасиз айтиш мумкин-ки, бизнинг Конституциямиз умуминсоний гоълар – тенглик, эркинлик, биродарлик. Халқлар ва миллатлараро дўстлик, мамлакат ва дунё барқарорлиги каби энг улуғ гоъларга хизмат қилади. Ишончим комилки, буни барча халқимиз теран англайди ва бунга ишонади.

Буюк келажегимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 94-б.

Янги Конституциямизнинг энг муҳим моҳияти шундан иборатки, унда “Давлат органлари ва мансабдор шахслар жамият ҳамда фуқаролар олдида масъулдирлар” дейилган, яъни фуқаролар манфаатининг устунлиги қонуний равишда мустаҳкамланган ва кафолатланган. Собиқ тоталитар тузум шароитида бундай фикрни ҳеч ким ҳаёлига ҳам келтира олмас эди. Бугун эса инсон, унинг ҳаёти, эрки, шаъни, кадр-киммати ва бошқа ҳуқуқ ҳамда эркинликлари муҳаддас бўлиб, давлат ҳимоясидадир.

Буюк келажегимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 94–95-б.

Фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари борасида Конституциямиз Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг барча асосий гоъ ва қоидаларини ўзига сингдирган. Ўзбекистонда яшовчи ҳар бир шахс фуқаролик ҳуқуқига эга. Ҳеч ким фуқароликдан ёки фуқароликни ўзгартириш ҳуқуқидан маҳрум этилиши мумкин эмас.

Буюк келажегимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 95-б.

...Шахс Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини қабул қилар экан, бу билан у Конституциямиз ва қонунларимизда мустақкамлаб кўйилган ҳуқуқ ва эркинликларга эга бўлади. Шунингдек, у маълум бурчларни ҳам бажаришга мажбурдир. Табиийки, Ўзбекистон давлати ҳам фуқароларнинг манфаатлари ва эркинликларини республика ҳудудида ва унинг ташқарисида ҳимоя қилиш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 95-б.

Умум эътироф этган қоидага кўра, ҳар бир шахс фақат бир давлатнинг фуқароси бўла олади. Бу ўринда шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, баъзи бир давлатларнинг айрим сиёсий раҳбарлари муайян бир миллат вакилларига икки фуқаролик ҳуқуқини бериш масаласини олға сурмоқдалар. Бунда айрим миллатга мансуб шахсларнинг ҳуқуқларини тўлароқ ҳимоя этишни кўзда тутмоқдалар. Аслида уларнинг мақсади бошқа – бизнинг ички ишларимизга аралашиб, бизнинг мустақиллигимизни чеклаш, бизга шу йўл билан яна тазйиқ ўтказишга уринишдир.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 95-б.

Демократик ҳуқуқий давлатда фуқаролик фақат биргина миллий тамойил асосида белгиланса, инсонга миллатига қараб турли хил ҳуқуқий мақом берилса, бу охир-оқибатда жамият барқарорлигининг бузилишига олиб келади.

Икки давлат фуқаролигига мансублик ачинарли ҳолдир. Бу беватанлик билан баробардир.

Мамлакатимизда муайян кишилар ёки айрим миллат ёхуд этник гуруҳларнинг икки давлат фуқароси бўлиши

учун на сиёсий, на ҳуқуқий асос бор. Шунинг учун ҳам, “Фуқаролик тўғрисида”ги қонунимизга мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлган шахснинг бирон бир чет давлат фуқаролигига мансублиги тан олинмайди. Бу қонда 1930 йилги Гаага конвенциясида мустаҳкамланган икки фуқароликни тан олмаслик халқаро тамойилига ҳам тўла мос келади.

Буюк келажатимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 96-б.

Ўзбекистон фуқаролари, ўзларининг насл-насаби, ирки, миллатидан ва бошқа ҳолатларидан қатъи назар, тенг ҳуқуққа эгадир. Конституциямиз Ўзбекистон фуқароси деб ҳисобланган барча миллат ва элатларнинг тиллари, урф-одатлари ва миллий анъаналари ҳурмат қилинишини кафолатлайди.

Буюк келажатимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 96-б.

Конституцияда хусусий мулкнинг давлат томонидан ҳимоя қилиниши таъкидланган. Мақсад – иқтисодиётни ўта марказлаштирмаслик ҳамда яққаҳокимликка барҳам беришдан, корхоналар, ташкилотлар ва хусусий тадбиркорликнинг мустақиллигини кенгайтиришдан иборат. Унда хўжалик фаолиятига давлатнинг яққаҳокимчилик тарзида аралашувига чек қўйилган, иқтисодий фаолият эркинлиги таъминланган, ишбилармонлик ташаббусига ва эркин бозор муносабатларига кенг йўл очилган. Хуллас, ўз мулкига ўзи хўжайин бўлган кишилар ижтимоий ва сиёсий барқарорликнинг асосий таянчи бўлиб хизмат қилади.

Буюк келажатимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 96-б.

Конституцияда хурфикрлилик, виждон ва диний эътиқод эркинлиги масалаларига ҳам катта эътибор берилган. Бу эса республикада шаклланган урф-одатларга, халқимизнинг теран маънавий анъаналарига ба-
тамом мос келади.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 97-б.

Диний ташкилотлар ва бирлашмалар, давлатдан ажратилган ҳолда, қонун олдида тенгдирлар.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 97-б.

Янги Конституциямизнинг муҳим жиҳатларидан бири шуки, давлат ҳокимиятининг тузилиши ва фаолият тартиби ваколатларни тақсимлаш тамойили асосида амалга оширилади.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 97-б.

Улуғ бобокалонимиз Амир Темур “Қаерда қонун ҳукмронлик қилса, шу ерда эркинлик бўлади” деган сўзларни тарих саҳифаларига зарҳал ҳарфлар билан ёздирган эди.

Қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимияти – давлатнинг учта асосий таянчидир.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 97-б.

Конституцияда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг, Ўзбекистон Президентининг, Вазирлар Маҳкамасининг, Суд ҳокимияти идоралари бўлимиш – Конституциявий суд, Олий суд ва Олий ҳўжалик судининг ваколатлари аниқравадан белгилаб қўйилган.

Қонун чиқарувчи ҳокимият Олий Мажлис томонидан, ижроия ҳокимияти эса Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Вазирлар Маҳкамаси томонидан амалга оширилади.

Суд ҳокимияти Конституциявий суд, Олий суд ва Олий хўжалик суди томонидан амалга оширилиб, улар биргаликда республиканинг ягона суд тизимини ташкил этади.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 97-б.

Конституцияда жойлардаги давлат ҳокимияти органларига алоҳида эътибор берилган. Ўз-ўзини бошқариш тамойилларини мустаҳкамлаш билан бир қаторда, маҳаллий ҳокимиятнинг бошлиғи – ҳоким лавозими жорий этилади. Муайян ҳуқуқларга эга бўлган маҳаллий вакиллик ҳокимияти – халқ депутатлари кенгашларига, шунингдек, ижроия ҳокимиятига вилоят, туман, шаҳар ҳокимлари раҳбарлик қиладилар.

Шаҳарчалар, қишлоқлар ва овулларда маҳаллий ҳокимият ўз-ўзини бошқариш органлари шаклида амалга оширилади.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 97-98-б.

Асосий қонунимиз Ўзбекистон таркибидаги Қорақалпоғистон Республикасининг мақомини тан олади ва унинг суверенитетини муҳофаза этади. Қардош Қорақалпоғистон ҳам ўзининг асосий қонунини қабул қилди. Ўзбеклар билан қорақалпоқларнинг абадий бирлиги ва қон-қардошлигини тасдиқлади.

Конституциямизда коммунистик мафкура, синфийлик, яккапартиявийлик иллатларидан асар ҳам йўқ.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 98-б.

Давлат сиёсий партияларнинг, жамоат бирлашмаларининг, шу жумладан, касаба уюшмаларининг ҳуқуқий манфаатларини муҳофаза этади. Бундан ташқари, давлатга жамоат бирлашмаларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига риоя этилишини таъминлаш, уларга ижтимоий ҳаётда иштирок этиш учун тенг ҳуқуқий имкониятлар яратиб бериш вазифаси ҳам топширилган.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Тошкент, 1996. Т. 2. 98-б.

Конституцияда жамиятимизда кўппартиявийлик тизимини шакллантиришнинг ҳуқуқий асослари яратилган. Олий Мажлисга сайлов Ўзбекистон тарихида биринчи марта кўппартиявийлик асосида ўтади. Шунинг учун ҳам бугун сайлов тўғрисидаги қонун лойиҳаси қизгин муҳокама қилинмоқда.

Асосий қонунимизда ижтимоий ҳаёт сиёсий институтлар, мафқуралар ва фикрларнинг хилма-хиллиги асосида ривожланади, дейилган. Ҳеч қайси мафқура давлат мафқураси мақомига кўтарилгани мумкин эмас. Бу конституциявий қоида бизнинг олдимизга миллий истиқлол мафқурасини яратиш вазифасини қўяди.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 98-б.

Миллий истиқлол мафқураси халқимизнинг азалий анъаналарига, удумларига, тилига, динига, руҳиятига асосланиб, келажакка ишонч, меҳр-оқибат, инсоф, сабр-тоқат, адолат, маърифат туйғуларини онгимизга сингдиришга хизмат қилиши лозимлигини ҳеч қачон унутмайлик. Унда жамиятимиздаги барча кучлар, ҳаракатлар, жамоат ташкилотлари, аҳоли турли табақаларининг ўй-фикрлари, орзу-умидлари ўз ифодасини топмоғи лозим. У давлатимиз фуқароларини улуғ мак-

сад йўлида қалбан бирлаштиришга кўмаклашиши керак.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 98–99-б.

Биз эркин демократик жамият қурмоқчимиз. Биз халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини тан оламиз ва ҳурмат қиламиз. Биз мамлакатларнинг ҳудудий яхлитлигини ва суверенлигини ҳурмат қиламиз. Биз барча можароларни музокаралар, сиёсий йўл билан ҳал этиш тарафдоримиз. Биз тараққиёт фақатгина иқтисод, маданият, савдо-сотиқ ва маърифат соҳаларидаги алоқалар воситасида амалга оширилишини истаймиз.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 99-б.

Конституциямизнинг муҳим бир банди Аллоҳ таоло ато этган энг улугъ неъмат – инсоннинг яшаш ҳуқуқи ҳақида.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 99-б.

Ўзбекистон мустақиллигини эълон қилиб, ўзининг маънавий кадриятларини ва ақлий салоҳиятини тиклаш, иқтисодий ва ижтимоий соҳаларда туб ўзгаришлар, ижтимоий ҳимояни кўзда тутган ҳуқуқий демократик давлат пойдеворини куриш даврига қадам қўйди.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 100-б.

Бир йилда 40 та янги қонун қабул қилинди. Ўзгариб бораётган шарт-шароитларни эътиборга олиб, илгари қабул қилинган қонун ҳужжатларига тузатишлар кири-

тилди. Қабул қилинган бу муҳим қонунлар миллий давлатчиликни барпо этишга, эркин бозор иқтисодиётини ривожлантиришга, жаҳон ҳамжамиятидаги мамлакатлар билан фаол ҳамкорлик қилишга қаратилгандир.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий қафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 100-б.

Республикада қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш мақсадида демократик ислоҳотлар амалга ошириляпти. Бу ислоҳотлар барча ҳокимият тармоқларининг ваколатларини аниқ белгилаш ва улар ўртасида амалий ҳамкорликни йўлга қўйишни кўзда тутди.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий қафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 100-б.

Биз ташқи сиёсатимизни шакллантиришда Конституциявий тамойилларга амал қилган ҳолда, аввало, ўз куч-қудратимизга, маънавиятимизга, кўп авлодлар меҳнати билан яратилган халқимиз салоҳиятига таянғимиз.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий қафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 100-б.

Туркия, Германия Федератив Республикаси, Франция, Буюк Британия, Голландия, Австрия, Корея Республикаси, Хитой, Индонезия, Малайзия, Ҳиндистон билан сармояларни рағбатлантириш ва ўзаро ҳимоя қилиш тўғрисида икки томонлама битимлар тузилгани халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлашда муҳим аҳамият касб этади.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий қафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 101-б.

Ҳозирги кунда Халқаро валюта фонди, Жаҳон банки, Халқаро молия корпорацияси, Европа қайта тиклаш ва тараққиёт банки иштирокида бир қанча йирик лойиҳалар ишлаб чиқилиб, амалга ошириляпти. Жумладан, кун кеча Буюк Британияга қилган расмий ташрифимиз вақтида Европа қайта тиклаш ва тараққиёт банки билан битим имзоланди. Ушбу битимга кўра республикада кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш ва олтин қазиб чиқарувчи “Ньюмонт-Зарафшон” қўшма корхонасининг молиявий таъминоти учун 160 миллион доллардан кўпроқ маблағ ажратиладиган бўлди.

Дунёдаги энг катта Жаҳон банки, Дойче-банк, Малайан банки, “Креди коммерсаль де Франс” каби бир қанча банклар Тошкентда ўз ваколатхонасини очган. Бугунги кунда республика 70 дан ортиқ хорижий банк билан ўзаро муносабатлар ўрнатган.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий қафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 102-б.

Ички сиёсатимиз тоталитар тузумдан эркин бозор шароитига босқичма-босқич, қўпол инқилобий услубларни истисно этган ҳолда ўтишга қаратилди. Биз бозор муносабатларига ўз йўлимиз билан, беш асосий тамойилга асосланган ҳолда ўтаётганимиз ҳаммага аён. Маълумки, бозор муносабатларига ўтишни эълон қилиш билан янги иқтисодий муҳит ўз-ўзидан пайдо бўлиб қолмайди. Энг аввало, тегишли, замин ва шарт-шароитларни, ҳуқуқий асосларни яратиш керак.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий қафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 103-б.

Шу нуқтаи назардан қарайдиган бўлсак, биз мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, бунинг натижаси ўлароқ, турли мулк шакллари юзага

келтириш ва уларнинг ўзаро тенглигини таъминлаш бўйича анча ишларни амалга оширдик.

Иқтисодиётнинг турли тармоқларида хусусийлаштиришга оид 20 та давлат дастури қабул қилинди ва амалга ошириляпти. Шу кунга қадар 41,5 мингта корхона хусусийлаштирилди. Уларнинг 22 мингдан кўпроғи акционерлик ва жамоавий мулкчилик шаклига, 18, 5 мингдан кўпроғи эса хусусий ва оилавий мулкчилик шаклига ўтказилди.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий қафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 103-б.

Давлат, иқтисод, молия бошқарувини замон талабиға қараб ўзгартириш ва такомиллаштириш, ишлаб чиқаришни бозор услубларига ўтказиш ва рағбатлантириш, соғлом рақобат муҳитини яратиш, банк тизимини ислоҳ этиш, умуман, бозор муносабатларини шакллантириш борасида бир қанча ишлар қилинди.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий қафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 104-б.

Конституциявий қоидаларга мувофиқ, республикада замонавий солиқ ва кредит-банк тизими шаклланыпти, молия-бюджет сиёсатини амалга ошириш механизми такомиллаштириляпти, ўз пул тизимимизни барқарор қилиш, миллий валютага ўтиш йўлида биринчи қадам қўйилди.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий қафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 104-б.

Лекин бир нарсани алоҳида таъкидлашни истардим: Ўзбекистон ички сиёсатида фуқаролар тотувлигини таъминлаш, эҳтиёжманд ижтимоий табақаларни ҳимоя этиш доимо етакчи ўрин тутди. Бугунги кунда бизнинг ҳақ эканимиз нафақат собиқ СССР ўрнида

ташқил топган янги давлатларда, балки бутун дунёда ҳам тан олинди.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 104-б.

Мустақиллик йиллари мобайнида аҳолини ижтимоий муҳофаза қилишнинг моҳият жиҳатдан янги механизми яратилди. Бунда аниқ иқтисодий вазият, мавжуд имкониятлар ҳисобга олинди.

Давлат энг аввало аҳолининг ижтимоий мададга муҳтож бўлган табақаларини ҳимоя қилишни ўз зиммасига олди. Бу иш ҳақи ва пенсияларнинг энг оз миқдорларини кафолатлашда, ҳаётий муҳим маҳсулотлар билан меъёрланган миқдорда таъминлашни ташқил этишда, товон тўловлари ва бошқа чора-тадбирларни амалга оширишда ўз ифодасини топди.

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 105-б.

Агар эсласангиз, азиз биродарлар, қадим замонлардан бери бизнинг табаррук заминимизда тарбиячилар билан табиблар энг иззатли ва энг мўътабар инсон саналган. Шундай экан, бугунги сиёсатимизда ота-боболаримизнинг ана шу олийжаноб анъаналарига содиқ қолиб, ёш авлодни ўстиришга, тарбиялашга дахлдор инсонларга биринчи навбатда, қўлдан келганча эътибор кўрсатиб, уларга эҳтиром билдириб, алоҳида имтиёзлар бериш – давлатимизнинг муқаддас бурчидир. Бу келажаги буюк давлатнинг, эркин ва фаровон яшашга интилаётган жамиятнинг пойдеворига тамал тоши кўйиш билан баробардир. Юртимизга мард ва фидойи фарзандлар керак, азиз ватандошлар!

Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 111-б.

МАРД МАЙДОНДА СИНАЛАДИ

Аҳолининг тинчлигини, осойишталигини сақлаш, ҳар бир ҳудудда барқарорликни таъминлаш мустақил давлатимизнинг асосий вазифаларидан биридир. Вилоятда эса жамоат тартибини сақлаш ва уюшган жиноятчиликка қарши кураш ҳуқуқий ва маъмурий идораларнинг иш мезонига ҳали тўла айлангани йўқ. Қасддан одам ўлдириш, зўрлаш, ашаддий безорилик, талончилик, гиёҳвандлик, ўғрилик, порахўрлик каби жиноятлар кўпайиб бормокда. Ҳуқуқни ҳимоя қилиш ходимлари ўртасида ишларни хаспўшлаш, яшириб юбориш ҳоллари юз бермокда. Шу йилнинг ўтган даври мобайнида 35 нафар мансабдор шахс пора устида қўлга олинди.

Мард майдонда синалади // Биздан озод ва обод Ватан қолсин.
Т. 2. – Т., 1996. – 119-б.

Энди раҳбарлар ҳақида, уларнинг вазифалари ва масъулияти ҳақида гаплашиб олсак... Хўш, биз бутун катта ишонч билдириб, катта лавозимларга қўяётган кишилардан қайси сифатларни талаб қилишимиз зарур?..

Энг аввало, раҳбардан ақл-идрок талаб этилади. Ақл-идрокли бўлиш билан бир қаторда раҳбар одам мустаҳкам иродали, иймони бутун, ориятли бўлиши шарт. У бағри кенг, айни замонда талабчан бўлиши даркор.

Бизга ташкилотчи, ташаббус кўрсатиб, бошқаларни ҳам эргаштира оладиган раҳбарлар керак, чунки бундай инсонлар халқни жипслаштиради, савобли ишларга сафарбар этади.

Ичиқора одамлар раҳбар бўлолмайди. Юксак лавозимли киши кечиримли бўлиши, билмай хато қилган ходимларга хатолар тузатиш имконини бериши зарур.

Иккинчи талаб шуки, раҳбари чинакам юртпарвар, ватанпарвар бўлмаган жойда иш олға силжимаydi, эл-юрт ташвишини ўз ташвиши деб қабул қиладиган, эл дарди билан ёниб яшайдиган инсонгина халқ ҳурматига лойиқ бўлади.

Мард майдонда синалади // Биздан озод ва обод Ватан қолсин.
Т. 2. – Т., 1996. – 119–120-б.

Илгари бир “касб” бўларди. Унинг номи “партия ходими” эди. У замонлар ўтиб кетди. Биз раҳбарлик лавозимларида ўқимишли, илму фанга чанқоқ, изланувчан кишиларни кўрмоқни истаймиз. Раҳбар шахс энг камида битта касбу ҳунар негизини билиши, шу касб этаси сифатида бошқаларга устозлик қила оладиган даражада бўлиши шарт. Маданият, одоб-ахлоқ бобида ҳам кишилар ўз раҳбарларидан намуна олса нақадар ибратли бўларди!

Мард майдонда синалади // Биздан озод ва обод Ватан қолсин.
Т. 2. – Т., 1996. – 120-б.

Раҳбар одамларга ишониши керак. Ўз ўринбосарларига, ўз ёрдамчиларига ишониб, уларнинг ҳар бири ўз соҳасида мустақил тарзда иш юритишига имкон бериши зарур. Акс ҳолда, ҳамма вазифа ва бурчларни битта ўзи гарданига олиб, асосий йўналишдан чалғийди, диққати бўлинади, майда-чуйда ташвишларга кўмилиб қолиб, умумий раҳбарлик жиловини қўлдан чиқариб кўяди. “Ёлғиз отнинг чанги чиқмас, чанги чиқса-да – донғи чиқмас” деган нақл бор.

Бугун ўтказаетган сиёсатимиз аниқ, муддао равшан, тараққиёт дастуримиз мавжуд. Энди уларни амалга оширадиган, мустақиллигимиз ва халқимиз фаровонлиги йўлида фидойилик қила оладиган раҳбарлар керак.

Маълумки, Президентни халқ сайлаган. Унинг сиёсатини қўллаб-қувватламаган, кўнглидан ўтказмаган, ик-

киланган одам раҳбарлик лавозимида ишлай олмайди. Юраги, тафаккури, мафқураси, нияти бошқа бўлган кимсалар бундан буёғига аравадан тушиб қолаверади, деди Президент пировардида.

Мард майдонда синалади // Биздан озод ва обод Ватан қолсин.
Т. 2. – Т., 1996. – 120–121-б.

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТ – ТАРАҚҚИЁТИМИЗ АСОСИ

Республикада бошқарувнинг ташкилий тузилмаларини ислоҳ қилиш юзасидан катта ишлар бажарилди. Тармоқ вазирликлари ўрнида концернлар, уюшмалар, корпорациялар ташкил қилинди. Лекин айрим тузилмаларнинг номи ўзгарган бўлса-да, уларнинг раҳбарлари ҳамон аввалги маъмурий буйруқбозлик кўчасидан чиқа олмаяпти. Ижара, жамоа корхоналари, давлат акционерлик бирлашмаларининг шакллари нигина эмас, балки мазмун-моҳиятини ҳам ўзгартиришимиз лозим.

Иқтисодий ислоҳот – тараққиётимиз асоси // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 126-б.

ВАТАНИМИЗНИНГ САЛОҲИЯТИ ВА ОБРЎЙИНИ ЯНАДА ОШИРАЙЛИК

Шу тўрт йил мобайнида қанча-қанча синовлар, машаққатли тўфонларни, айни замонда шарафли, ҳаётимизда из қолдирган ишларни – воқеаларни бошимиздан кечирдик.

1. Ўзбекистонимизнинг биринчи Президенти биринчилар қаторида сайланди, шу билан бирга мустақиллик йўлида илк қадам қўйилди.

2. Юртимизни, жафокаш халқимизни ноўрин иғво-маломатлардан халос этиш, ўзбек номини тоза-пок сақлаш мақсадида қилинган ҳаракатларимиз ўз натижасини берди.

3. Мустамлакачилик, мустабиллик, мутелик исканжасидан, собиқ марказ тайзиқларидан озод бўлдик, ўз тақдиримизни ўз кўлимизга олдик.

4. Истиқлол йўлида дадил юрдик. Тарихимизга, маданиятимизга, маънавиятимизга, ўзлигимизга таяниб, жаҳоннинг илғор тажрибасига суяниб ички ва ташқи сиёсатимизни аниқладик, дунё ҳамжамиятига тенг ҳуқуқли аъзо бўлиб кирдик ва Ўзбекистоннинг салоҳиятию обрўсини намоёйиш этдик.

5. Маънавиятимизни инқироз исканжасидан олиб чиқдик: аждодларимиз, шу муқаддас заминда яшаган, башарият тарихида улкан из қолдирган алломалар, олимлар – бобокалонларимиздан қолган меросни асраб-авайлаб, эъозлаб, халқимизнинг миллий мафқурасини шакллантириш, дину иймонимизни, анъаналаримизни қадрлаш, обрўйимизни, урф-одатларимизни, миллий қадриятларимизни тиклаш борасида катта ишлар амалга оширилди.

6. Эски иқтисодий сиёсат, ўзини оқламаган тизимни кескин ўзгартириш, янгилаш, замон талабига жавоб берадиган бозор иқтисодиётига ўтишда ўзимизга хос, ўзимизга мос, беш тамойилга асосланган йўлимизни танлаш ва уни теран англаш, шу тариқа демократик, адолатли жамият, фаровон ҳаёт қуриш жабҳасида қадам-бақадам ҳаракат қилишимиз.

7. Эришган ютуқларимизнинг пойдевори – эл-юртимизда тинчлик, тоғувлик ва барқарорликни сақлашда, халқимизни жипслаштиришда катта-катта савобли ишларни амалга оширдик.

Ватанимизнинг салоҳияти ва обрўйини янада оширайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 128–129-б.

Бугун жаҳонда ва яқин атрофимиздаги давлатлар ва халқлар ўртасида обрўйимизни, ҳурматимизни, салоҳиятимизни юксалтирадиган, миллатни миллат, давлатни давлат қиладиган, бугун ҳар қанча ғурурлансак арзийдиган ишларимиз туфайли бир-биримизни танидик, анча тажриба орттирдик ва мустаҳкам бўлдик.

Ватанимизнинг салоҳияти ва обрўйини янада оширайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 129-б.

Яна бир муҳим масала. Фаолларимизни, раҳбарларимизни, Президентдан то оддий фуқарога, ёши ва вазифасидан қатъи назар – ҳаммани бугунги замон талабларига, бозор иқтисодиёти қонун-қоидаларига ўргатиш, малакасини ошириш. Бу вазифани бажариш учун ҳар қанча вақтни ва ҳар қандай маблағни аямаслик зарур.

Керак бўлса, республикамиз бўйича шу мақсадга қаратилган махсус дастур тузамиз. Ўзининг кучига, савиясига, билимига танқидий кўз билан қараш ва тўғри баҳо бериш ҳеч кимга зарар қилмаган, айб ҳам эмас. Буни ҳаммамиз тушунишимиз лозим.

Замон талабларига мос бўлиш учун ҳаммамиз қайтадан ўқишимиз даркор. Бунинг айби йўқ. Ўқиш ва ўрганиш ҳеч кимга зарар етказмаган.

Ватанимизнинг салоҳияти ва обрўйини янада оширайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 135-б.

Жойлардаги ҳокимлар ва мутахассисларга кўпроқ ишониш ва уларга эркинлик бериш вақти келди. Келаётган маълумотлар ва текширишлар шуни кўрсатадики, масъулиятини яхши англаётган, ваколатлари ва халқ ишончидан тўғри фойдаланаётган ҳокимлар жуда катта ижобий ишларни амалга ошириб, эл ҳурматиغا сазовор бўлмоқдалар.

Ватанимизнинг салоҳияти ва обрўйини янада оширайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 136-б.

Ўтган сессияда биз “Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида”ги қонунни қабул қилган эдик. Ҳокимлик бошқарувини, унинг ҳуқуқ ва вазифаларини, шу билан бирга, масъулиятини аниқ белгилаб берган эдик. Энди улардан иш ва ҳисоб талаб қилиш вақти ҳам келди, деб ўйлайман.

Ватанимизнинг салоҳияти ва обрўйини янада оширайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 136-б.

Ўзимизнинг валютага ўтиш – иқтисодий ислоҳотларнинг энг муҳим масаласидир.

Халқимизнинг турмуш даражаси, жамиятнинг, давлатнинг тақдири ва келажаги нафақат молиявий ва иқтисодий барқарорликка, ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, валюта ислоҳоти, унинг куч-қудрати, обрўси, харид имконияти, жаҳоннинг бошқа валюталари билан муносабатига ҳам боғлиқдир.

Ватанимизнинг салоҳияти ва обрўйини янада оширайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 137-б.

...Олтин фақат бизники эмас, келажак авлоднинг ҳам насибасидир, давлатимиз фаровонлигининг пойдеворидир. Шундай экан, хорижий банклардаги валютамыз захирасини янада кўпайтиришимиз зарур.

Ватанимизнинг салоҳияти ва обрўйини янада оширайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 141-б.

ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИДАН ТАРАҚҚИЁТ САРИ

...Биз тараққиётнинг ўзимизга хос йўлини танладик. Бу йўл беш принципга асосланган бўлиб, улар қуйидагилардан иборат:

1. Иқтисодиёт сиёсатдан устун туриши керак...
2. Давлат иқтисодий ислохотларнинг ташаббускори ва уларни ҳаётга татбиқ этадиган асосий кучдир...
3. Ижтимоий ҳаётдаги барча соҳаларда қонуннинг устунлиги...
4. Аҳолини айниқса унинг ижтимоий ночор қисмини, ногиронлар, болалар ва серфарзанд оилаларни муҳофаза қилишни таъминлашга қаратилган кучли ижтимоий сиёсат юргизиш...

5. Бозорга босқичма-босқич ўтиш.

Ҳамкорлик йўлидан тараққиёт сари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. - Т., 1996. - 145-146-б.

...Бизнинг ички сиёсатимиз инқилобий ларзаларга ва халқнинг оммавий равишда қашшоқланишига йўл қўймайдиган, ижтимоий йўналишдаги бозор иқтисодиётига босқичма-босқич, аста-секин ўтишга қаратилган.

Ҳамкорлик йўлидан тараққиёт сари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. - Т., 1996. - 147-148-б.

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси бозор муносабатларига кенг йўл очиб беради, эркин ишбилармонликни қўллаб-қувватлайди. Давлатнинг хўжалик фаолиятига аралашishiга, монополия ҳуқуқи олдиға ғов солади. Асосий Қонунимизда хусусий мулк давлат муҳофазасида экани таъкидланган.

Ҳамкорлик йўлидан тараққиёт сари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. - Т., 1996. - 148-б.

Давлат ишбилармонлик фаолиятини ривожлантиришга мадад бермоқда. Республикада ишбилармонликни ривожлантириш, кичик ва ўртача бизнесни ривожлантиришга кўмаклашиш жамғармалари тузилган. Қишлоқ фермерларига пул қарз бериш учун “Тадбиркор” банки тузилган.

Ҳамкорлик йўлидан тараққиёт сари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 150-б.

Кучли ижтимоий сиёсатни ўтказиш биз учун ислохотларнинг ҳамма босқичларида устун йўналиш, ислохотлар муқаррарлигининг гарови бўлди. Аслида мустақиллик йилларида аҳолини ижтимоий муҳофаза қилишнинг янги воситалари вужудга келтирилди, у бозор муносабатларига ўтиш шароитида аҳолининг эҳтиёжманд табақаларига аниқ-равшан мадад бериб боришга қаратилган.

Бу сиёсат иш ҳақи ва пенсиянинг кафолатли энг кам миқдорида, энг муҳим озиқ-овқат маҳсулотлари билан белгиланган миқдорда таъминлаб туришни ташкил этишда, компенсация тўловлари ва бошқа чораларда ўз ифодасини топди.

Ҳамкорлик йўлидан тараққиёт сари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 151-б.

Ўзбекистонда ташқи муносабатларнинг очиқ бўлиши тамойили қабул қилинган, бу ҳам иқтисодиёт ички таркибини қайта қуриш талабларига мос келади. Мамлакатимиз ўз мустақиллигининг бошланғич давридаёқ кўпгина нуфузли халқаро иқтисодий ва молия ташкилотларининг тўла ҳуқуқли аъзоси бўлди.

Халқаро валюта жамғармаси, Жаҳон банки, Халқаро молия корпорацияси, Европа қайта тиклаш ва тараққиёт банки иштирокида ишлаб чиқилган бир қанча қатта лойиҳалар амалга оширилмоқда.

Ҳамкорлик йўлидан тараққиёт сари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 151-б.

Давлатлар ўртасидаги иқтисодий муносабатларни сиёсий ва мафкуравий мақсадлардан холи қилишга, Уларни тенг ҳуқуқлилиқ ва ўзаро манфаатдорлик, тижорат турмушидаги мустаҳкам алоқалар негизида

қуришга қаратилган саяй-ҳаракатларда халқаро конгресс муҳим ўрин тутуши, ишбилармонлик тузилмаларининг самарали фаолияти учун шароит яратиши мумкин.

Ҳамкорлик йўлидан тараққиёт сари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 157-б.

ДЕХҚОНЧИЛИК ТАРАҚҚИЁТИ – ФАРОВОНЛИК МАНБАИ

Аввало, қишлоқ аҳолисини иш билан таъминлаш, ишсиз юрганларни ва доимий унумли иш билан банд бўлмаганларни (ҳисоб-китоб бўйича, бундай кишилар икки миллионга яқин) ишлаб чиқариш соҳаларига жалб этиш, уларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш зарур.

Дехқончилик тараққиёти – фаровонлик манбаи // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 159-б.

Айрим чет эл арбоблари ва матбуот вакиллари қам бугунги кунда Ўзбекистон тутган йўли эски маъмурий-буйруқбозлик тизимидан бозор муносабатларига ўтишда энг маъқул, энг пухта ўйланган ва энг ижобий йўл эканини очик тан оляпти. Мен бу гапни мақтаниш учун эмас, аксинча, сизу биз танлаган ва оғишмай амалга ошираётган ислоҳотдан фахрланишимиз учун айтипман.

Дехқончилик тараққиёти – фаровонлик манбаи // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 162-б.

Республикамизда қабул қилинган қонунлар, фармон ва қарорлар қишлоқ хўжалиги соҳасида мулкчилик шакллариини ўзгартириш, хўжаликларга кўпроқ эркинлик бериш, дехқон (фермер) хўжаликларининг тадбир-

корлик фаолиятига кенг йўл очиш масалаларида муҳим омил бўлиб, ҳаётимизда ўз самарасини берапти.

Дехқончилик тараққиёти – фаровонлик манбаи // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 162-б.

Қишлоқда аҳоли турмуш шароитини яхшилаш ва меҳнат самарадорлигини ошириш мақсадида ўтказилаётган ислохотнинг кўпгина нуқсон-камчиликлари, ҳал этилмаган муаммолари ҳақида хулоса чиқариш ва шу масалалар бўйича замон талабларига мос келадиган, пухта ўйланган қарорларни қабул қилиш вақти келди.

Дехқончилик тараққиёти – фаровонлик манбаи // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 163-б.

Агар биз ўз вазифасини суистеъмол қилиб, ўз манфаатини ўйлаб, нафс балосига гирифтор бўлиб юрган айрим мансабдорларнинг сонини камайтирмоқчи бўлсак, уларнинг насибасини кесиб қўймоқчи бўлсак, қонуний, ҳуқуқий ҳужжатларимизни тез тайёрлаб, тезроқ қабул қилишимиз керак.

Дехқончилик тараққиёти – фаровонлик манбаи // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 167-б.

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОХОТ: МАСЪУЛИЯТЛИ БОСҚИЧ

Биз юритаётган иқтисодий снѐсатнинг негизи шуки, мулк албатта эгасини топиши керак.

Иқтисодий ислохот: масъулиятли босқич // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 176-б.

Хусусий мулкнинг ўз ўрни ва давлат тарафидан ҳимоя этилиши – Асосий Қонунимиз – Ўзбекистон Конституцияси саҳифаларида зикр этилган.

Иқтисодий ислоҳот: масъулиятли босқич // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 177-б.

Биз хусусий мулкнинг ҳуқуқий асосларини пухта яратдик. Навбатдаги вазифа – хусусий мулкчиликни ривожлантиришнинг механизмларини ишлаб чиқишдан иборат эди.

Иқтисодий ислоҳот: масъулиятли босқич // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 177-б.

Ҳақиқий меҳнаткашга муносиб шароит яратиш – Президент сифатида менинг вазифам, ҳукуматнинг, давлатнинг, ҳар бир раҳбарнинг, бутун жамиятнинг вазифаси.

Иқтисодий ислоҳот: масъулиятли босқич // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 177–178-б.

Маълумки, бозор иқтисодиётига ўтишда халқнинг туб манфаатларини кўзлаб, энг устувор ва энг муҳим йўналишларни давлатнинг ўзи танлаб олиб, уларни амалга оширишда ҳам унинг ўзи етакчилик қилади.

Шу билан бирга, бундай қарашнинг иккинчи томони ҳам бор. Биз меҳнатга яроқли ва иштиёқли одамлар ҳақида гапирдик. Лекин меҳнатга иштиёқли бўла туриб, лаёқати бўлмаган инсонлар ҳам оз эмас. Ногиронлар, кексалар, серфарзанд оналар, миллионлаб вояга етмаган норасида болаларимиз бор. Адолатли давлат қурмоқчи эканмиз, салтанатнинг ночор ижтимоий табақаларга муносабати қандай бўлади?

Бу ўринда хулоса битта: бундай кишиларни давлат ўз паноҳига олиши керак. Иккинчи тамойилнинг мазмуни, яъни: “давлат – бош ислоҳотчи” деган ақиданинг моҳиятига кўра, давлатимиз ишга лаёқатсиз, ногирон одамларни, кўп болали оилаларни ҳар тарафлама қўллаб-қувватлаши зарур.

Ўтиш даврида давлат жиловни қўлдан бермаслиги керак. Шундагина у давлат бўла олади. Жилов қўлдан кетган жойларда аҳвол қандай аянчли эканини ҳаммамиз кўриб турибмиз.

Яна такрорлаб айтаман: давлат давлатчилигини қилмоқчи бўлса фуқарони ўз паноҳига олиши зарур.

Иқтисодий ислоҳот: масъулиятли босқич // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 178-б.

...Хар бир фуқаронинг кўнгли тинч бўлиши лозим. Хотиржам одамгина унумли меҳнат кила билади. Бошқача айтганда, давлат ҳар бир фуқаросини ҳимоя этиши, унга ҳуқуқий ёрдам бўлиши шарт.

Учинчи тамойилнинг, яъники, қонун устуворлигининг маъзи ва маъноси ҳам ана шунда. Қонун олдида барча баробар. Мамлакат қонунларига жами фуқаро – ёшидан, мансабидан, миллати, ирқи ва динидан қатъи назар – барча баробар бўйсунмоғи фарз.

Иқтисодий ислоҳот: масъулиятли босқич // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 178–179-б.

Биз ўз йўлимизни танлаб олдик. Шу йўлдан боришга аҳду паймон қилдик. “Кемага тушганнинг жони бир”, деган нақл бор. Фараз қилинги, Ўзбекистон бамисоли бир кема, Бухоро, Хоразм, Самарқанд, Фарғона, умуман, вилоятлар, барча туманлар шу кемага тушган жон. Демак, уларнинг мақсади ҳам, ниятлари ҳам, ҳаракатлари ҳам бир бўлиши керакми-йўкми? Бирортаси агар ўзини у ёққа-бу ёққа ташлайдиган бўлса, бу кеманинг тақдири нима бўлади?! Гирдобларга, тўфонларга дош беролмай чўкиб кетади.

Иқтисодий ислоҳот: масъулиятли босқич // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 189-б.

...Амалга ошириляётган ислохотлар авваламбор раҳбарлар учун ҳаёт-мамонт масаласига айланиши шарт.

Иқтисодий ислохот: масъулиятли босқич // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 189-б.

Халқ таълими ва мактабгача тарбия соҳасидаги амалга ошириляётган ишларда ҳам жиддий камчиликлар мавжуд. Мактаб, ҳунар-техника билим юртлари ва мактабгача тарбия муассасаларида таълим-тарбия шу тизимнинг талаблари асосида ташкил этилмаяпти. Янги мактаб ва болалар боғчаси куришда ички имкониятлардан кенг фойдаланилмаяпти. Ўқувчиларни бепул нонушта ва овқат билан таъминлашда улар ҳақидан уриб-қолиш ҳоллари рўй бераётир.

Иқтисодий ислохот: масъулиятли босқич // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 193-б.

Вилоятда қонунбузарлик, давлат ва молия интизомини бузиш ҳолларига йўл қўйилган. Назорат-тафтиш бошқармаси томонидан аниқланган камомад ва талон-тороғликлар ҳақидаги ҳужжатлар тергов органларига ўз вақтида юборилмагани ҳар бир кишида шубҳа туғдириши табиий ҳолдир.

Иқтисодий ислохот: масъулиятли босқич // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 193-194-б.

Маъмурий, ҳуқуқ-тартибот идоралари раҳбарлари ҳуқуқбузарликнинг олдини олишда, жиноятчиликка қарши курашда етарли қатъият кўрсатмаганлар. Бунинг оқибатида оғир жиноятлар 5 фоиз, вояга етмаганлар орасида оғир тан жароҳати етказиш эса 50 фоиз ортган.

Иқтисодий ислохот: масъулиятли босқич // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 194-б.

Сабаб шундаки, кўлчилик масъул раҳбарларда изчил ҳаётий позиция, фуқаролик бурчини теран англаш, бугунги давлат сиёсатига аниқ муносабат етишмайди. Бухоро вилоятидаги баъзи ҳокимлар фаолиятида ана шундай беқарорлик изларини кузатиш мумкин. Раҳбар бўлиш учун авваламбор курашчи бўлиш керак, иродаси бақувват, иймони бутун бўлиши даркор.

Иқтисодий ислоҳот: масъулиятли босқич // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 196-б.

Етакчи, раҳбар шахс биринчи галда пок ва шижоатли, азму қарор соҳиби бўлиши лозим. Амир Темур бобомизнинг бу борадаги ўғитлари ҳар биримизга ибрат бўла олади.

...Улуғ бобомиз айтганидек, ишбилармон, тадбиркор, хушёр, азми қатъий, мардлик ва шижоат соҳиби бўлган бир одам минг-минглаб тадбирсиз, лоқайд кишилардан яхшидир. Чунки, масъулиятсиз ва бепарво раҳбар минг кишига ортиқча иш орттириши муқаррар.

Иқтисодий ислоҳот: масъулиятли босқич // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 196-б.

Айтайлик, раҳбар одам бугунги иқтисодий ислоҳотларга ўзи ишонмаса, уларнинг моҳияти ва оқибатларини билмаса, тасаввур қилолмаса, бунинг устига иродаси бақувват бўлмаса, бир сўз билан айтганда, “ўйинчи” бўлса, қандай қилиб бошқаларни бунга ишонтиради? Қандай қилиб уларни ўз ортидан эргаштира олади?!

Биз ҳаммамиз эски замон тузумини бошимиздан ўтказдик ва ундан аччиқ, аммо зарур хулосалар чиқардик.

Энг асосий хулоса шу бўлдики, маъмурий-буйруқ-бозлик йўли билан иқтисодиётни ривожлантириб бўл-

мас экан. Бутун жаҳон тажрибаси ҳам, ўзимизнинг тажрибамиз ҳам шуни исботлаб турибди.

Иқтисодий ислохот: масъулиятли босқич // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 196-б.

ЙЎЛИМИЗ – МУСТАҚИЛ ДАВЛАТЧИЛИК ВА ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИ

...Ислохотнинг янги босқичига ўтиш учун керакли шарт-шароит яратилди. Бу борада шу йил 21 январда чиқарилган Фармонни алоҳида эслатиб ўтиш мақсадга мувофиқ бўлур эди...

Биринчидан, у мамлакатимизда ўтказилаётган иқтисодий ислохотларни янада юксак босқичга кўтарди, уларга янги сифат йўналишларини ва қафолатларини берди.

Иккинчидан, хусусий мулкка кенг йўл очиб бериш ва уни ҳимоялаш, мулкнинг барча шаклларидаги ҳар бир корхона ҳамда ишбилармонларнинг тadbиркорлик фаолиятини кучайтириш учун янги имкониятлар очади.

Учинчидан, бизнинг жаҳон бозорига чиқиш имкониятларимизни кенгайтиради, чет эл сармоялари учун юртимизга йўл очади, уларга ҳуқуқий ва иқтисодий имтиёзлар беради, пировардида Ўзбекистоннинг экспорт салоҳияти ва имкониятларини кескин кўпайтиради.

Шу билан бирга, бу Фармон миллий валюта обрўсини кучайтиради, бир сўз билан айтганда эса, давлатимизнинг иқтисодий қудратини оширади.

Тўртинчидан, у яқин келажакда маъмурий-буйруқ-бозлик замонидан қолган барча тўсиқларни бартараф этади, иқтисодий ҳаётимизга эркинлик бахш этади...

Зикр этилган Фармоннинг яна бир энг эътиборли жиҳати шуки, мамлакатимизда мулкчилик шаклини кескин ўзгартириш ва бу муҳим масалани ечиш, жон-

лантириш, ниҳоясига етказиш учун тегишли давлат бошқармаларининг таркиби ва низомлари ўзгарди.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 212–213-б.

Хусусийлаштириш жараёни республикада қабул қилинган дастур бўйича икки босқичда ўтказилади.

Биринчи босқичда давлат корхоналарини, ишлаб чиқариш бирлашмаларини ва ёпиқ турадаги ҳиссадорлик жамиятларини очик турдаги ҳиссадорлик жамиятларига айлантириш кўзда тутилади.

Иккинчи босқичда ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилган давлат корхоналари акцияларининг тегишли қисмлари меҳнат жамоаларига, юридик ва жисмоний шахсларга, шу жумладан, чет эл фуқароларига сотилади.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 213-б.

Дехқонларимизнинг томорқа майдони ҳам кенгаймоқда. Чорвачилик фермалари хусусийлаштирилмоқда, давлат хўжалиқларининг шакли ўзгартирилмоқда.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 215-б.

...Келажagini кўзлайдиган ҳар бир давлат, биринчи навбатда, қишлоқ хўжалиги ишларига алоҳида эътибор беради, кўмаклашади, тўсиқларни бартараф этишга ёрдам қилади, молиявий, агротехник, илмий ва сервис соҳаларида кўмагини аямайди.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 215-б.

Қишлоқ аҳолисини иш билан таъминлаш, ишсиз одамларни тўла ёки қисман ишлаб чиқариш тар-

моқларига жалб этиш, уларни ижтимоий ҳимоялаш доимо диққат-эътиборимизда бўлиши лозим. Саноат ва хизмат кўрсатув корхоналарини қишлоқ жойларига кўчириш, кичик ва ихчамгина тижорат шохобчалари куриш даркор.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 216-б.

...Миллий валюта – мустақил, эркин давлатнинг асосий белгиларидан биридир. Мустақил давлатнинг валютаси ҳам, Марказий банки ҳам, молия ишлари ҳам мустақил бўлиши шарт.

Молия-кредит сиёсати, ички бозорни нақд пул билан таъминлаш, пул чиқариш миқдори, унинг харид кучи, келажак истиқболимиз учун сармоя ажратиш, кимга қарз бериш ва кимдан қарз олиш, қарзни тўлаш ва ундириб олиш муддатлари, фоиз ставкалари ва шунга дахли бор масалалар – буларнинг барчаси ҳам ташқи ва ҳам ички иқтисодиётнинг асосий омилларидир.

Лўнда қилиб айтганда, ана шу ҳуқуқлардан ва имкониятлардан жудо бўлган давлат ҳеч қачон ўзини мустақил деб ҳисоблаши мумкин эмас ва уни ҳеч ким мустақил деб тан олмайди.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 218-б.

...Бир фикрни яхши англашимиз керак: модомики биз мустақил давлат қурмоқчи эканмиз, ўз келажакимизни ўзимиз тузмоқчи эканмиз, бунинг асл пойдевори – миллий валютадир.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 218-б.

Жаҳоннинг энг йирик ва қудратли давлатлари билан алоқаларимизни мустаҳкамлашимиз керак.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 219-б.

Ишлаб чиқарадиган молларимиз сифатли ва рақобатга бардошли бўлиши керак. Молларимизни, энг аввало, ташқи бозорда, айниқса кенг жаҳон бозорида қанчалик кўп сотиб олишга интилишса ва эҳтиёж билдиришса, оқибатда мамлакатимизга шунча кўп чет эл валютаси кириб келади ва шу баробари миллий валютамизнинг ҳам кучи ошади.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 220-б.

Ислоҳотлар ривожини халқ ўз тақдирини ишониб топширган раҳбарларга ҳам боғлиқ. Биз жамиятни қонун асосида ва қонун ёрдамида бошқаришга аҳд қилган эканмиз, ислоҳот қисматини айрим расмийликлар қўлига топшириб қўймаслигимиз зарур.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 221-б.

Баъзида шундай бўладики, қонун асосида қабул этилган жорий ҳужжатлар қонуннинг ўзидан ҳам кучлироқ бўлишга интилади. Бундай зарарли тажрибадан воз кечиш шарт. Қонун устуворлиги таъмин этилса, ҳуқуқий маданият тезроқ юксалса, жамиятнинг раванга ҳам шунчалик тезлашади.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 221-б.

Ҳокимларнинг бурчи – халқ тақдирини ўйлаш, майда-чуйда ташвишларга ўралашиб қолмасдан, энг йирик вазифаларни ҳал этиш, маданий ва маърифий ишларга тўғри йўналиш бериш. Ҳокимлар одамларнинг ташвишларидан, юмушларидан хабардор бўлиб, ўзаро бирлаштириб, руҳларини кўтариб, зарур шарт-шароитлар

ва маънавий иқлим яратиб, уларни олдимизда турган мақсадлар ижросига сафарбар этишлари лозим.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Тошкент, 1996. Т. 2. 223-б.

Бизнинг асосий бойлигимиз, ривожланган давлат тузишга олиб борадиган йўлдаги асосий таянчимиз – инсондир. Юксак малакали ва юксак маънавиятли инсондир.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 224-б.

Келажаги буюк давлат, энг биринчи навбатда, бўлажак фуқароларининг маданияти, маълумоти ва маънавияти ҳақида ғамхўрлик қилмоғи зарур.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 224-б.

Давлатимиз, мамлакатимиз кун сайин оёққа туриб, кучга тўлиб бормоқда... Жаҳондаги энг йирик ва қудратли давлатлар расмий делегацияларининг Ўзбекистонга ташрифи мамлакатимизнинг мавқеи ошаётганидан дарак беради.

Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 225-б.

ТАРИХИМИЗ ҲАМ, КЕЛАЖАГИМИЗ ҲАМ МУШТАРАК

Ёш авлодга биз озод ва обод ватанни мерос қолдирмоғимиз керакки, улар боболарнинг улуғ ниятлари ва ишларини давом эттирсинлар. Чунки ёшларнинг маънавий уйғоқлиги миллатни ғафлатдан асровчи асосий омиллардан бирдир.

Тарихимиз ҳам, келажагимиз ҳам муштарак // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 237-б.

ЭЛ МАНФААТИ – ФАОЛИЯТИМИЗ АСОСИ

...Ислохотни амалга оширишда давлат ташаббускор бўлар экан, у ислохотнинг муваффақиятини таъминлашга масъулдир.

Эл манфаати – фаолиятимиз асоси // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 247-б.

ИЛМУ ФАН МАМЛАКАТ ТАРАҚҚИЁТИГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

Ўзбекистоннинг кейинги 2–3 йил мобайнидаги халқаро фаолияти, имзоланган муҳим халқаро ҳужжатлар, жаҳондаги энг йирик, нуфузли давлатлар билан тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли алоқалар ўрнатилиши, мамлакатимизга оқиб келаётган йирик сармоялар давлатимизнинг ҳақиқатан ҳам келажаги буюк, деб комил ишонч билан гапиришга асос бўла олади.

Илму фан мамлакат тараққиётига хизмат қилсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 250-б.

Ички сиёсатимиз, ҳаракатларимизнинг асосий мақсади – халқимиз манфаатларини ўйлайдиган, унга фаровонлик ва эркинлик ато этадиган адолатли демократик жамиятни барпо этишдир.

Илму фан мамлакат тараққиётига хизмат қилсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 251-б.

Энг аввало, халқимизнинг асрий орзуларини рўёбга чиқариб, ўзимизнинг мустақил давлатчилигимизни

шакллантирдик. Мустақил, озод суверен давлатнинг ҳақиқий асоси яратилди. Мамлакат Конституцияси, давлат ва жамиятнинг мақсад ва вазифаларини белгиловчи ва йўлга солиб турувчи бир қанча қонунлар қабул қилинди.

Илму фан мамлакат тараққиётига хизмат қилсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 251-б.

Ўз олдига демократик давлат ва фуқаролар жамиятини барпо этишни мақсад қилиб қўйган давлат, жамоат ташкилотлари ва тизимлари шаклланмоқда.

Илму фан мамлакат тараққиётига хизмат қилсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 251-б.

Яқин ўтмишимизга танқидий кўз билан қараб, ижобий ишларни саралаб олиб, бугунги кунга мос келмайдиган ва йўлимизга тўсиқ бўладиган ишлардан ва сиёсатдан воз кечишимиз лозим.

Илму фан мамлакат тараққиётига хизмат қилсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 253-б.

Ақлий меҳнат туфайли тараққий топган давлатларни олғун қарайлик. Япония ёки Жанубий Кореянинг бизникидек улкан табиий бойликлари борми? Йўқ. Лекин дунёнинг энг илғор технологияси ана шу мамлакатларда жойлашган. Мен бу давлатнинг бугунги бойлиги ва тез ривож топиши, энг нуфузли ва энг қудратли давлатлар сафига кириши сабабларини, аввало, шу жамиятнинг, шу халқларнинг ўз интеллектуал бойлигидан оқилона фойдаланиши, бу мамлакатларда яшаётган инсонларнинг ўз бурчига, ўз вазифасига виждонан ва масъулият билан қарашида, деб биламан.

Илму фан мамлакат тараққиётига хизмат қилсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 254-б.

Мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, миллий давлатчиликни шакллантириш, ҳуқуқий демократик давлатни барпо этиш ва фуқаролар жамиятини қарор топтиришдек улуғ орзу-умидлар билан яшар эканмиз, ижтимоий фанлар соҳасидаги илмий изланишлар ва уларнинг натижаларига алоҳида эътибор бермаслик мумкин эмас.

Илму фан мамлакат тараққиётига хизмат қилсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 260-б.

Тилшунослик соҳасидаги илмий изланишлар, авваламбор, ўзбек тилига давлат тили мақомининг берилиши ва унинг қўлланиш соҳасининг анча кенгайтирилгани, халқаро муносабатларда ишлатиладиган тиллар қаторига киритилиши кейинги йилларнинг бу борадаги улкан ютуғидир. Шу муносабат билан мамлакатда Атамашунослик кўмитаси тузилди. Бир қанча луғатлар чоп этилди. Ўзбек тилининг лотин ёзувиغا асосланган орфографик қоидалари ишлаб чиқилди.

Илму фан мамлакат тараққиётига хизмат қилсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 260-б.

Агар иқтисодий ўсиш, тараққиёт – жамиятимизнинг танаси бўлса, маънавият-маърифат ва сиёсий онг етуқлиги унинг руҳи, ақли ва жонидир. Буюк давлат, буюк келажагимизга эришиш учун оқил, маърифатли, айти пайтда ўзининг ўтмиши, улуғ қадриятлари, миллати билан фахрланадиган ва келажакка ишонадиган инсонларни тарбиялашимиз керак. Бундай инсонни тарбиялаш эса ижтимоий фанимизнинг муқаддас бурчидир.

Илму фан мамлакат тараққиётига хизмат қилсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 261-б.

ҲАЛОЛЛИК ВА ФИДОЙИЛИК ФАОЛИЯТИМИЗНИНГ АСОСИЙ МЕЗОНИ БЎЛСИН

Ҳаётимиздаги ўзгаришлар, ютуқларимиз, шу билан бирга, катта-катта муаммоларимиз, ташқи ва ички сиёсатимизнинг одимларидан хабардорсиз, албатта. Мамлакатимиз меҳнаткашлари келажакларини, тақдирларини ўз кўллари билан бунёд этмоқдалар. Мустақиллигимиз эълон қилинганидан буён ўтган давр нисбатан қисқа бўлса-да, халқимиз ва давлатимиз тарихида гоят катта ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ўзгаришлар юз берди. Миллий давлатчилигимизни қайта тиклашда, кўп асрлик беқиёс маънавий меросимиз, тариху маданиятимиз, дину тилимиз, муқаддас урф-одатларимизнинг яна қад ростлашида сезиларли қадамлар кўйилди. Миллий ғуруримиз, ориятимиз тикланмоқда, қалбимизда асл ватанпарварлик туйғулари уйғонмоқда. Ўзбекистон ўзига хос ва мос тараққиёт йўлини танлаб, ўз ҳаётини қуряпти. Биз жаҳондаги тараққий этган мамлакатларнинг ривожланиш йўллари дикқат билан ўргандик ва ўрганиб бораётимиз. Улардан халқимиз руҳияти, табиатига мос келадиганларини танлаб олиб, фойдаланяпмиз. Шу билан бирга ўз тарихимизни жиддий ва синчиклаб таҳлил қилмоқдамиз.

Халоллик ва фидойилик фаолиятимизнинг асосий мезони бўлсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 265-б.

...Ўз ривожланиш йўлимизни аجدодларимизнинг турмуш тарзи ва ҳозирги пешқадам давлатларнинг иқтисодиётда эришган ютуқлари асосида белгиламоқдамиз.

Халоллик ва фидойилик фаолиятимизнинг асосий мезони бўлсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 265-б.

...Республикамызда бугунги кунда миллий валютани муомалага киритиш билан бирга қуйидаги муҳим дастурларни амалга оширишимиз зарур:

1. Ички бозоримизни истеъмол моллари билан тўлдириш.

2. Давлат харажатларини кескин қисқартириш, катъий молия, банк-кредит сиёсатини ўтказиш.

3. Экспорт имкониятларини кескин кучайтириш. Шу йўл билан чет мамлакатлардан, аввало, эркин валюта олиб келиш.

4. Республикада пул эмиссиясига, яъни мол билан таъминланмаган ортиқча пул муомалада бўлишига йўл қўймаслик. Аҳолига берилган пулни товарлар сотиш, хизматлар кўрсатиш орқали, уларнинг эҳтиёж ва талабини қондириш билан давлат хазинасига қайтариш.

Халоллик ва фидойилик фаолиятимизнинг асосий мезони бўлсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 267-б.

...Мустақиллик, танланган истиқлол йўли, аваламбор, ҳар қайси инсон, фуқаро бутун жамият келажаги учун муносиб ҳаёт, фаровонлик, барқарорлик бахш этган тақдирдагина халқимиз учун маъқул бўлиши муқаррардир.

Халоллик ва фидойилик фаолиятимизнинг асосий мезони бўлсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 268-б.

Бизнинг асосий вазифамиз – халқнинг турмуш даражасини кўтариш учун иқтисодий ислохотларни амалга оширишни жадаллаштириш ва ички бозорни маҳсулот

билан тўлдиришда тадбиркорларга кенг йўл очиб беришдан иборатдир.

Шу ўринда яна бир қарра раҳбарлик масъулияти ҳақида тўхталиб ўтишга тўғри келади. Чунки бугун ислохотнинг қай даражада амалга ошиши раҳбарларнинг дунёқарашига, ҳалол ва пок, тадбиркор ва ташаббускор бўлишига боғлиқдир.

Ҳалоллик ва фидойилик фаолиятимизнинг асосий мезони бўлсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 279-б.

Маъмурий, ҳуқуқ-тартибот органлари шаҳар ҳокимлиги билан биргаликда яна ҳам қаттиқроқ ишлаши шарт. Шаҳарда жиноятнинг олдини олиш борасида янада кўпроқ иш қилинмоғи, коррупция, порахўрлик ва рэкетга нисбатан бешафқат кураш олиб борилмоғи лозим.

Ҳалоллик ва фидойилик фаолиятимизнинг асосий мезони бўлсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 280-б.

Ўзбекистон ҳукумати маҳаллаларга катта эътибор билан қараяпти. Тошкент маҳаллаларида, айниқса, эски шаҳар қисмида амалга оширилган ишлар бунга гувоҳлик бериб турибди. Биз амалда барча маҳаллаларни ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлаб бўлдик. “Маҳалла” жамғармасининг ташкил этилиши, пойтахтимизда ишлаб чиқилган махсус “Маҳалла” дастури шаҳардаги кўпгина муаммоларни изчил ҳал этишга кўмаклашмоқда. Фурсатдан фойдаланиб, маҳалла аҳлига, фаолларига ўз миннатдорчилигимни ва ҳурмат-эҳтиромимизни билдирмоқчиман.

Ҳалоллик ва фидойилик фаолиятимизнинг асосий мезони бўлсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 281–282-б.

МУСТАҚИЛЛИГИМИЗ БОҚИЙ БЎЛСИН!

Биз учун мустақиллик – Аллоҳнинг ўзи эл-юртимизга инъом этган табиий бойликларга эгаллик қилиш, халқимиз қудрати, салоҳияти, ақлу заковатига таяниб, Ўзбекистонда яшаётган ҳар бир инсон, ҳар бир оила учун муносиб ҳаёт қуриш, келажак авлодлар учун озод ва обод ватан қолдиришдир.

Биз учун истиқлол – миллатимиз, мамлакатимизнинг жаҳонда обрў-эътибори, шон-шавкати кўтарадиган соғлом авлодни, ҳар жиҳатдан баркамол ва фидойи ўғил-қизларни тарбиялаш, уларни вояга етказиш ва бахтини кўришдир. Ҳар бир фуқаромиз учун – миллати, ирки ва диний эътиқодидан қатъи назар – эркинлик, тенглик, биродарлик, муносиб шароит яратиб беришдир.

Биз учун истиқлол – давлатчилигимизни мустаҳкамлаш, буюк келажакимизнинг пойдеворини қуриш, миллий онгимиз ва фахримизни юксалтириш, жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрнимизни эгаллашдир.

Мустақиллигимиз боқий бўлсин! // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 283–284-б.

ИЖОБИЙ ИШЛАРИМИЗНИ ОХИРИГА ЕТКАЗАЙЛИК

...Жамиятдаги ҳар қандай янгиланиш, ҳар қандай ўзгариш аввало инсон учун, унинг ҳаётини фаровон этиш учун амалга оширилмоғи даркор. Биз бу ғояни ўз фаолиятимизнинг бош мақсади деб белгиладик ва шу йўлдан оғишмай боришга интилоқдамиз.

Ижобий ишларимизни охирига етказайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 293-б.

Бизнинг бугун эришган энг катта ютуғимиз, энг катта бойлигимиз – халқимизнинг ақл-заковати, унинг танлаган йўлимизга ишончи, мамлакатимизда ҳукм сураётган халқлараро дўстлик, фуқаролар тотувлиги, юртимизнинг тинчлиги ва осойишталигидир.

Ижобий ишларимизни охирига етказайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 296-б.

Янги жамият ва давлат қуришда дадил қадамлар қўйдик.

Тоталитар тузумдан ва унинг бошқарув услубларидан батамом воз кечдик. Республикада жаҳон тажрибасига жавоб берадиган, ўзимизнинг дунёқарашимизга мос сиёсий тизим қарор топяпти.

Вилоятлар, шаҳар ва туманлар ҳудудида миллий онгимиз ва анъаналаримизга хос ҳокимлик институти барпо этилди. Айни замонда, маҳаллий ўз-ўзини бошқаришга, яъни маҳаллага катта эрк ва ҳуқуқлар берилди. Янги бошқарув тизими халқимиз табиатига, халқимиз талабига мос келиб, юртимизда тинчлик ва тотувликни сақлаш гарови бўлмоқда.

Бошқарувга янги ва ёш, жисмоний ва маънавий соғлом авлод вакилларининг кўпроқ жалб этилаётгани ҳам – бугунги куннинг яна бир фазилатидир.

Катта ютуқларимиздан яна бири шуки, биздан олдинги авлодлар озикланган муборак заминда янги юксак бино – буюк давлат қуриш ва жаҳон давлатлари орасида муносиб ўрин эгаллаш учун ҳаракат бошланди.

Ижобий ишларимизни охирига етказайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 298-б.

Шу йилнинг 1 июлидан жумҳурият ҳаётида, иқтисодий ислохотларни ривожлантириш соҳасида янги босқич бошланди. Янги миллий пул бирлиги – сўмни муомалага киритдик... Миллий валюта – бу миллий

гурур, давлат мустақиллиги рамзи ҳамда эгамен давлат белгисидир. У юксак кадр-қиммат ва куч-қувватга эга бўлмоғи керак.

Ижобий ишларимизни охирига етказайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 306-б.

Асосий вазифа миллий пул бирлигимизни мустаҳкамлаш ва уни дунёда ҳамма бирдай кадрлайдиган валютага айлантиришдан иборатдир.

Ижобий ишларимизни охирига етказайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 306-б.

Жумҳуриятимиздаги ҳар бир кишининг, корхонанинг фаровонлиги муомаладаги миллий валютанинг барқарорлигига боғлиқ эканини ҳеч қачон эсимиздан чиқармаслигимиз керак.

Ижобий ишларимизни охирига етказайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 306-б.

Ислохотларимизнинг муҳим тамойилларидан бири – аҳолининг кам таъминланган табақаси, яъни, қариялар, ногиронлар, болаларни муҳофаза остига олиш, уларни пухта ҳимоялашдир. Ёшларнинг билим олиши, касбунарсиз эгаллаши, иш билан таъминланишига ҳар томонлама ёрдам бериш давлатимизнинг муқаддас бурчидир.

Бундай керакли ва савобли мақсадларни амалга оширишда биз аҳолининг ўз-ўзини бошқариш тизимига, бугунги ҳаётимизда катта аҳамиятга эга бўлган маҳаллаларга суяниб ишлашга қарор қилдик.

Ижобий ишларимизни охирига етказайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 309-б.

Биз кураётган жамият адолат ўрнатишни, ҳеч кимни оғир аҳволда ва муҳтожликда қолдирмасликни ўзининг энг катта мақсади деб билади. Унинг оёққа туриши

учун зарур ёрдам беради... Инсон – ислоҳот учун эмас, ислоҳот – инсон учун хизмат қилиши керак.

Ижобий ишларимизни охирига етказайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 309-б.

Ўзбекистон парламенти ўз вазифасини шараф билан адо этди.

Давлатчилигимиз, иқтисодий ислоҳотлар ва умуман янги ҳаёт биносига тамал тошларини қўйиш сизларга – мана шу муҳташам залда ўтирган инсонларга насиб этди. Бу – катта бахт.

Конституцияда кўзда тутилган ва сизлар тасдиқлаган Олий Мажлис фаолиятига келсак, сайловга ҳозирдан тайёргарликни бошлашимиз керак.

Илгари баёнот берганимиздек, янги сайлов кўп партиялилиқ асосида, жамиятдаги барча сиёсий кучлар, ижтимоий табақаларнинг кенг иштирокида, халқаро ташкилотларнинг кузатуви билан, ҳақиқий демократик тарзда ўтишига шак-шубҳа йўқ.

Ижобий ишларимизни охирига етказайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 311-б.

...Бугунги устувор ақидамизда собит бўлайлик, яъни – жамиятимиздаги тинчлик, осойишталик ва барқарорликни янада мустаҳкамлайлик!

Ижобий ишларимизни охирига етказайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 312-б.

...Қонун устуворлиги заминида кучли тартиб ва интизом ўрнатайлик! Ирқи, миллати ва эътиқодидан қатъи назар, ҳар бир фуқаронинг ҳақ-ҳуқуқларини таъминлайлик!

Ижобий ишларимизни охирига етказайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 312-б.

...Иқтисодий ҳаётимизда мулк шаклини ўзгартириб, мулкни ўз эгасига топширайлик! Эркинлик, тadbиркорлик ва ташаббускорлик асосида халқимизга фаровон ҳаёт яратиб берайлик!

Ижобий ишларимизни охирига етказайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 312-б.

...Давлатчилик тизимини мустаҳкамлайлик. Дўстлик, ўзаро ҳурмат ва ҳамкорликни бош мезон этиб, дунё ҳамжамиятида муносиб ўринни эгаллайлик!

Ижобий ишларимизни охирига етказайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 312-б.

Ўйлайманки, бундай олижаноб мақсадлар ҳаётимизни эзгу мазмун ва мақсад билан бойитади, ҳар бир партиянинг, ҳар бир жамоат ташкилотининг, ҳар бир ижтимоий табақанинг, ҳар бир Ўзбекистон фуқаросининг орзу-ўйларига монанд келади ва улар томонидан маъқулланади.

Ижобий ишларимизни охирига етказайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 312-б.

МУСТАҚИЛЛИК – УЛКАН МАСЪУЛИЯТ

Мустақиллик шароитида яшаш, ишлаш кўнгилга бир олам ғурур ва шуқуҳ бахш этибгина қолмай, ҳар бир вазир, раҳбар, ҳатто оддий фуқаро зиммасига улкан масъулият ҳам юклайди...

Мустақиллик – улкан масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 314-б.

Биз бозор иқтисодиётини шакллантириш, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш борасида бир қанча қо-

нунлар қабул қилганмиз... Вазирликлар, корхона раҳбарлари ана шу қонунларга тўла амал қилмаяпти.

Шундай экан, Адлия вазирлиги, Прокуратура, Хўжалик суди қаёққа қараяпти? Нега улар баъзи муттаҳамларга қарзни тўлаш шартлигини эслатиб қўймайди. Қонунга мувофиқ жавобгарликка тортмайди? Ахир, биз ҳуқуқий давлат барпо этипмиз-ку! Шундай экан, бу давлатда қонунлар сўзсиз бажарилиши шарт эмасми?!

Мустақиллик – улкан масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 316-б.

Биз Ўзбекистоннинг танлаган ўз йўли бор деймиз. Иқтисодиётнинг устувор тармоқларига инвестициялар бериш, аҳолининг турмуш даражаси пастлаб кетишига йўл қўймаслик ана шу йўлимизнинг муҳим жиҳатларидандир.

Мустақиллик – улкан масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 317-б.

УЛУҒБЕК РУҲИ БАРҲАЁТ

Буюк давлат қуришни кўзлаб, порлоқ келажак учун, фарзандларимиз иқболи учун, авлодларга озод ва обод Ватан қолдирмоқ учун яшаш ва ҳалол меҳнат қилиш Ўзбекистонда истиқомат қилаётган ҳар бир инсоннинг муқаддас бурчидир.

Улуғбек руҳи барҳаёт // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 321-б.

САМИМИЙ МУЛОҚОТ

...Ягона парламент, ягона фуқаролик, ягона армия бўлишини кўзда тутувчи Евроосиё деб аталмиш иттифокни тузиш каби тақлифлар истиқлолга эришган давлатлар мустақиллигига жиддий хавф солишини таъкидлади.

Ягона тўғри йўл иқтисодий интеграция йўлидан боришдир... МДХ давлат раҳбарларининг навбатдаги учрашуви чоғида давлатлараро иқтисодий кўмитанинг ташкил этилиши бу борадаги муаммоларни ҳал қилишда муҳим ўрин тутди. Афсуски, орадан бир ярим ойга яқин вақт ўтса ҳам кўмитанинг ишида жонланиш сезилмаяпти. Агар МДХ мамлакатлари амалий ишга киришмас экан, бу муҳим аҳднома ҳам қоғозда қолиб кетади.

Самимий мулоқот // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 324-б.

БАРҚАРОР ТИНЧЛИК ВА ЎЗARO МАНФААТЛИ ҲАМКОРЛИК УЧУН

Бугунги кунда Ўзбекистон жамиятни қайта қуриш, кишиларнинг сиёсий ва миллий онги, янги демократик кадриятлар тикланиши ва мустақамланиши сингари қийин, бироқ табиий жараёни бошдан кечирмокда. Мамлакатда очик демократик давлат қуриш, бозор муносабатларини шакллантириш жараёни изчиллик билан бормокда.

Мустақилликка эришганимиздан кейин ўтган уч йил биз танлаган йўл тўғри эканини кўрсатди. Биз ўтказётган ислохотларнинг моҳияти, энг аввало, иқтисодиётни мафқурадан холи қилиш, унинг сиёсатдан устуңлиги, бизнинг шароитимизда “фалаж қилиб даво-

лаш” деб аталмиш усулни қўллаб бўлмаслиги, энг муҳими, кучли ижтимоий сиёсатни амалга ошириш, ўтказилаётган ислоҳотларнинг изчиллиги ва босқич-ма-босқич амалга оширилишини таъминлашдан иборат.

Демократия ва бозор ислоҳоти йўлидан муваффақият билан бориш учун минтақанинг ўзига хос хусусияти, яъни, айтган бўлардимки, маданий-тарихий заминини, шунингдек, халқимизнинг руҳиятини яхши билиш ва ҳисобга олиш талаб қилинади.

Биз кишилар тафаккурини ва уларнинг хусусий мулк ҳамда демократик кадриятларга муносабатини тубдан ўзгартирмай туриб, ислоҳотларнинг муваффақиятини таъминлаб бўлмаслигини яхши биламиз. Бу ўринда ўн йилликлар давомида ҳукм сурган тоталитар тузум даврида бир неча авлод бу кадриятларга мутлақ белисандлик руҳида тарбияланганини ҳам эътибордан соқит қилиб бўлмайди.

Барқарор тинчлик ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик учун // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 328-329-б.

Бизнинг Конституциямиз, қонунчилигимиз ва кундалик ҳаётимиз миллати ва динидан қатъи назар Ўзбекистон ҳудудида яшаётган барча кишиларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари тенглиги учун зарур шароит яратиб берган.

Барқарор тинчлик ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик учун // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 330-331-б.

Биз қўш фуқароликни тақозо этадиган турли-туман тақлифларни қабул қилолмаймиз, чунки қўш фуқаролик аҳолининг маълум қисмига устунлик бериб, мамлакатдаги ички барқарорлик ва тотувлик мувозанатини издан чиқариши, номақбул оқибатларга олиб келиши мумкин.

Барқарор тинчлик ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик учун // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 329-б.

ТАДБИРКОРЛИК – ИҚТИСОДИЁТ КЕЛАЖАГИ

Маълумки, биз янги жамият қуриш, демократик ҳуқуқий давлат тузиш, иқтисодиётни бозор муносабатларига ўтказиш мақсадида ўзимизга хос ва мос йўл танлаганмиз... Унинг асосий пойдевори, барча ҳаракатларимизнинг дастуриламали бўлмиш беш тамойил ҳақида кўпчилик билади. Ана шу тамойиллардан бири – устувор мақсадларимизни унутмасдан, йўлимиздан адашмасдан, халқимизнинг ҳаёт даражасини назарда тутиб, аҳолининг ижтимоий ҳимоясини таъмин этган ҳолда **бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтишдир.**

Тадбиркорлик – иқтисодиёт келажаги // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 335-б.

Энг муҳими, давлат, жамият ҳаётининг асосий қонуни – янги Конституциямиз қабул қилинди, мазкур жараённинг ҳуқуқий асослари яратилиб, тегишли қонун ва фармонлар чиқарилди ва ҳаётга татбиқ этила бошлади.

Тадбиркорлик – иқтисодиёт келажаги // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 335-б.

Давлат бошқаруви, вазирликлар, ташкилот ва корхоналар тизими ўзгартирилиб, улар янги тартиб – ҳаёт талаблари асосида ишламоқда. Бозор инфраструктурасини шакллантириш мақсадида банк, молия, солиқ тўзималари янги шароитга мослаштирилди.

Тадбиркорлик – иқтисодиёт келажаги // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 336-б.

Миллий валютамик – сўмни муомалага чиқариб, унинг мавқеини мустаҳкамлаш, харид қувватини кучайтириш чора-тадбирларини кўришга киришдик. Куйи погоналардаги ташкилот ва корхоналарга иқтисодий эркинлик бериб, уларни давлат тазйиқидан халос этиб, янги усулда ишлаш йўлига ўтдик. Иқтисодимиздаги заифликка барҳам бериш, халқ хўжалигининг кўп муҳим соҳаларида бошқа минтақа ва давлатларга қарамликдан кутулиш, яъни иқтисодий мустақилликка эришиш йўлида катта қадамлар кўйдик. Хусусан, илгари республикага олиб келинадиган маҳсулот миқдори четга чиқариладиганига нисбатан ортик эди. Ҳозир бу нисбат ўзгарди. Бунинг нечоғлик аҳамиятга эга экани кўпчиликка аён.

Тадбиркорлик – иқтисодиёт келажаги // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 336-б.

Биринчи ва асосий масала – мулкни давлат тасаруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш борасидаги ишларни охирига етказишдан иборат.

Ислохотнинг асосий маъноси ва, керак бўлса, негизи бу – мулкни ҳақиқий эгасига топшириш, тадбиркорликка кенг имкониятлар очиб беришдир.

Иккинчи муаммо ва устун йўналиш – иқтисодимиз таркибини кескин ўзгартириш, яъни хомашё эмас, тайёр маҳсулот чиқаришга ўтиш, унинг сифати ва рақобатлардошлилигини дунё бозори талабларига жавоб берадиган ҳолга етказиш...

Учинчи муҳим вазифа – миллий пулимиз нуфузини янада мустаҳкамлаш, унинг Америка доллари, немис маркаси, япон иени каби дунёдаги обрўли валюталар билан эркин алмашувига эришмоқдир. Зеро, миллий пул кучли бўлгандагина иқтисод бақувват бўлади.

Тадбиркорлик – иқтисодиёт келажаги // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 336-337-б.

Шуни яхши англаб олишимиз керакки, ислоҳотимизнинг тақдири, ҳаёт-мамоти, унинг самараси – халқимизнинг турмуш даражасини кўтариш, фаровон ҳаётга эришиш – ҳаммаси биринчи масалага тақалади. Яъни мулкни давлат тасарруфидан чиқариш, хусусийлаштириш, иқтисодий фаолият учун эркин шароит туғдириб бериш муаммосини ҳал этмай туриб кутилган натижага эришиб бўлмайди...

Тадбиркорлик – иқтисодиёт келажаги // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 337–338-б.

ФАОЛИЯТИМИЗ ДАВР РУҲИГА МОС БЎЛСИН

Мустақиллигимиз эълон қилинганидан буён қисқа давр ўтган бўлса-да, халқимиз ва давлатимиз ҳаётида ғоят катта ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ўзгаришлар юз берди.

Ҳуқуқий-демократик давлат қуришда, Ўзбекистоннинг бозор иқтисодига ўтишида, янги жамият барпо этишда биз ўзимизга хос ва ўзимизга мос йўлни танлаб, ўтган давр мобайнида бу йўлда улкан қадамлар қўйдик.

Шу вақт мобайнида биз мустақил давлатимизга мустаҳкам пойдевор яратдик, деб бугун тўла ишонч билан айта оламиз.

Буни давлатимизнинг Асосий Қонуни ҳисобланган янги Конституциямизни қабул қилганимизда, яратилган ҳуқуқий асос негизида қонунлар, тегишли Фармонларни ва низомларни ҳаётимизга қатъият билан татбиқ этишга киришганимизда яққол кўриш мумкин. Ўтган йил 25 декабрь куни республика Олий Мажлисига, халқ депутатлари маҳаллий кенгашларига биринчи бор кўп партиявийлик асосида ўтказилган сайлов мустақил давлатимизнинг халқаро обрўсига обрў қўшди.

Фаолиятимиз давр руҳига мос бўлсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 340-б.

Бундан кўриниб турибдики, маъмурий органлар олиб бораётган ишлар талабга жавоб бермайди... Жойларда ҳокимлар билан улар ўртасида ҳамкорлик, жиноятчиликнинг олдини олиш, унга қарши кураш олиб боришда жамоатчилик ёрдами сезилмаяпти. Мазкур камчиликларнинг содир бўлишига жойларда раҳбарлик лавозимларига нолайик, тасодифий кадрлар келиб қолиши сабаб бўлмоқда.

Фаолиятимиз давр руҳига мос бўлсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 347-б.

Айрим раҳбарлар эл-юрт манфаатидан ўз манфаатини устун қўймоқда, нопок ишларга қўл урмоқда. Натижада халқ хўжалигининг барча соҳаларини жадал ривожлантириш давр талабларидан орқада қолган. Фармон ва қарорлар бажарилиши ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Раҳбарлар ўртасида хотиржамлик, ўзи бўларчилик ҳоллари юзага келган. Бу эса вилоятда ижтимоий-сиёсий аҳволнинг ёмонлашувига сабаб бўлмоқда.

Фаолиятимиз давр руҳига мос бўлсин // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 347-б.

ХАЛҚ ИШОНЧИ – ЮКСАК МАСЪУЛИЯТ

Шу маънода Ўзбекистон ҳаётида, жамиятимиз тарихида илк бор эркин, кўп партиявийлик асосида сайловлар ўтказилиши улкан тарихий воқеа десак, асло муболаға бўлмайди.

Чунки биринчи марта ҳам Ўзбекистон парламентиغا – Олий Мажлисга, ҳам маҳаллий туман, шаҳар, вилоят кенгашларига номзодлар кўрсатишда, улар орасидан

ҳақиқатда энг муносиб шахсни сайлаб, танлаб, ажратиб олишга имконият туғдирилди.

Халқ ишончи – юксак масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 348-б.

Биринчи бор сайловчи инсон учун Конституция берган ҳуқуқдан фойдаланиб, ўзининг хоҳиш-иродасини тўла намоён қилишга замин яратилди.

Бугун биз ўз юртимизда эркин ва озод жамият – адолатли ҳаёт пойдеворини, демократик давлатимизнинг асослари ва қадриятларини қураётган ва тиклаётган бир даврда ўтган сайловлар ва уларнинг натижаларидан Ўзбекистоннинг халқаро обрўйига обрў қўшилаётганини жамоатчилигимиз сезиб турганига аминман.

Шу билан бирга ўтган сайловлар фуқароларимиз сиёсий савиясининг ўсишида, одамларимиз онгида адолатга ишонч пайдо бўлишида ғоят ижобий таъсир қилаётганини ҳам кўриш мумкин.

Халқ ишончи – юксак масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 348-б.

Адолат устун бўлган жойда иш юришади, юрда фойзу барака, одамларда меҳр-оқибат устуворлик касб этади. Адолат бўлмаган жойда адоват пайдо бўлади, кишилар орасида низо-нифоқлар кучаяди. Буни тарихимиздан ва сўнгги йилларда ўлкамизда юз берган воқеалар мисолдан ҳам яққол кўриш мумкин.

Халқ ишончи – юксак масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 349-б.

Ҳаётда адолат ўрнатиш, албатта, ижтимоий тараққиётнинг кўпдан-кўп омилларига боғлиқ. Аммо энг муҳим, ҳал қилувчи омиллардан бири – бу эркин, одил сайлов тизимидир.

Халқ ишончи – юксак масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 349-б.

...Одамларнинг бошини қовуштириб, тинчлик-тотувлигини сақлаб, уларнинг эзгу ниятларини амалга ошириш йўлига бошлайдиган, ҳамдард ва раҳнамо бўлиб, ўзидан ном қолдирадиган ҳам раҳбар... Бу фикрларнинг асосий маъноси шуки – депутатлар ҳам, улар орасидан танлаб олинadиган раҳбарлар ҳам сайлов пайтида сайланади. Қандай инсон эканлиги намоён бўлади.

Халқ ишончи – юксак масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 350-б.

Демократик давлат кураётган ҳозирги бир шаронгда кўппартиявийлик, муқобиллик йўли билан ўтказган дастлабки сайловларимиз ҳаётимизга катта ўзгаришлар олиб кириши табиий. Шундай сайловни ўтказиш жараёнининг ўзидаёқ одамларнинг онги ўзгарди, ҳаётга янги кўз билан қарайдиган бўлди.

Илгари сайловларни эсга оладиган бўлсак, ҳар беш йилда бир хил одамларни депутатликка сайлар эдик. Сайлов арафасида улар катта ваъдалар берарди-ю, ваколати тугаётганда эса ҳеч ким улардан ҳисобот талаб қилмасди. Муқобиллик, кўппартиявийлик асосида сайлов ўтказар эканмиз, буларнинг ҳаммасига ҳаётнинг ўзи чек қўйди.

Шунинг учун ҳам ўтган сайловларда сайловчиларга берилган ҳуқуқ – ўз овозини, ўз хоҳиш-иродасини билдириб, икки-уч номзоддан битта номзодни танлаб олиш ҳуқуқи ҳаётимизнинг янги босқичига қадам қўйиш билан баробар.

Келажакда жамиятимизда қандай партиялар тузилмасин, уларнинг сони қанча бўлмасин, қайси партия олдига қандай вазифа қўйилмасин – улар ўз мақсадларига, ўз ғояларини амалга оширишга сайловчилар-

нинг овозини, яъни ишонч-эътиборини қозонибгина эришиши мумкин.

Бошқача айтганда, одамларни ҳар хил бақириқ-чақириқлар билан майдону кўчаларга чорламасдан, уларнинг тинчлиги, тотувлиги, ижтимоий барқарорликни бузмасдан, адолатли сайлов орқали ҳокимият органларига вакилларини ўтказиш, ўзига ваколат олиш, туман, шаҳар, вилоят, республика кенгашларида ўзлари берган ваъдаларни, дастурларини амалга оширишга куч-ғайратини бағишлаш, сайловчилар олдида олган ваколатларини ўз муддатида масъулият билан адо этиш – бу партиялар фаолиятининг бош йўналиши бўлиши лозим.

Халқ ишончи – юксак масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 350–351-б.

Партия дегани – бу мансаб учун, лавозим учун кураш эмас, балки муайян ғоя учун, унинг жамиятда устувор бўлиши ва рўёбга чиқиши учун кураш демакдир. Агар партия маъносини мана шу нуқтаи назардан тушунар эканмиз, қанча партия бўлса бўлаверсин, уларнинг фаолиятига тегишли шароит яратиб берилади.

Аммо жамиятни бўлиб ташлаш, одамларни бир-бирига қарама-қарши қилиб қўйиш, турли беқарорликлар келтириб чиқарадиган ғоялар тарғиб қилинадиган бўлса, бундай партиялар бизга керак эмас.

Ўзбекистонда ҳали ўзини тутиб олган, мустаҳкам ғоясига эга бўлган партиялар шаклланиб улгурганича йўқ. ХДПнинг тузилганига мана уч-тўрт йил бўлди. Лекин ҳали бу партиянинг ҳам амалий ҳаракатлари, ғояси билан одамларни ўзига жалб қилиш, янги дастурлар ишлаб чиқиш борасида кўп заиф томонлари бор. Келажакда бу партия ҳам ўзини тутиб олишига ишонаман...

Умуман, чуқурроқ ўйлаб қарайдиган бўлсак, нима учун ёлғиз қандайдир сиёсий гуруҳ ўз манфаатини кўзлаб, ҳаётдан узок, сохта, баландпарвоз гаплар ва чақириқлар туфайли одамларни алдаб, ўз мансабпараст мақсадларига эришиши керак экан? Биз масаланинг бу тарзда қўйилишига бутунлай қаршимиз. Биз аввало халқимиз, жамиятимизнинг барча аъзолари фаровон ҳаёт кечириб яшасин, деган ақида тарафдоримиз. Ишончим комилки, шундагина биз фуқаролар тотувлигига, миллатлар ҳамжиҳатлигига асосланган мустаҳкам демократик жамият куришга эришамиз.

Сўнгги сайловларда маҳаллий кенгашлар, Халқ демократик партияси, “Ватан тараққиёти” партияларидан кўрсатилган номзодлардан депутатлар сайланди. Энди депутатлар қайси тоифадан, партиядан, қайси гуруҳдан сайланган бўлсалар, шулар номидан ишлаши, фаолият кўрсатиши лозим.

Кечаги сайловлар натижасида маҳаллий кенгашлардан тахминан 67 фоиз, ХДПдан 28 фоиз, “Ватан тараққиёти” партиясидан эса 5 фоиз депутат сайланди.

Кейинги сайловлар пайтида яна бир бор сайловчилар билан юзма-юз бўлганда ишга ноқобил, қуруқ ваъдалар билан сайловдан ўтган номзодларга халқ ўзи ҳакам бўлади. Агар одамлар дастлаб адашган бўлишса, навбатдаги учрашувларда анча пишиқ бўлиб қолишлари муқаррар.

Ишонаманки, халқаро тажрибада ўзини оқлаган мана шундай тизим-тартибга биз ҳам босқичма-босқич етиб борамиз, албатта.

Халқ ишончи – юксак масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 351–352-б.

Шундай кунлар келади, келмоқда ҳам. Ўзбекистон тобора жаҳон бозорига чиқиб бормоқда.

Аmmo бу улуғ мақсадларга етиш учун, фарзандларимизга озод, эркин, фаровон ҳаёт яратиб бериш учун кийинчиликларга мардона бардош бериб, сидқидилдан меҳнат қилишимиз керак.

Халқ ишончи – юксак масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 354-б.

Яна бир бор айтаман: бугунги босқичда кўп нарсая ҳокимлар ва хўжалик раҳбарларининг савиясига, инсофига, ишбилармонлиги ва тадбиркорлигига боғлиқ.

Халқ ишончи – юксак масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 356-б.

Ислохотларнинг тақдири, уларнинг самараси, ҳаётимизга таъсири авваламбор кадрларнинг малакасига, уларнинг ўз ишини қай даражада ўзлаштириб олганлигига, юртпарварлиги ва фидойилигига боғлиқдир. Бугунги ўтиш даврида бу муаммо энг мураккаб, энг оғир масалага айланиб қолиши кўпчиликка маълум. Бу муаммони тўғри ечишга эриша олсак, халқ ғамини, ташвишини ўз дардидай ҳис қиладиган, ишбилармон, тадбиркор, билимдон, инсофли, диёнатли, элим деб, юртим деб ёниб турган одамларни жой-жойига қўйиш масаласини ҳал эта олсак, аминманки, ишларимиз доимо бароридан келади, зафар ва омадлар ёр бўлади.

Халқ ишончи – юксак масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 358-359-б.

Ҳар қайси раҳбар ўз фаолиятини авваламбор одамларнинг бошини қовуштириш, бирлаштиришдан, аҳиллик ва тотувликни қарор топтиришдан бошлаши керак. Атрофида ишлаётган фаолларга иши билан ибрат бўлиб, уларни изидан эргаштира олиши зарур.

Халқ ишончи – юксак масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 360-б.

...Эътиборингизни буюк соҳибқирон Амир Темур бобомизнинг ушбу ҳикматларига қаратишни истар эдим. У киши “салтанат ишларида тўрт нарсага амал қилиш лозим” деб айтган эканлар:

- кенгаш
- маслаҳату машварат
- қатъий қарор
- тадбиркорлик, ҳушёрлик ва эҳтиёткорлик.

Бу тўрт омил, яъни – кенгаш, маслаҳату машварат, қатъият ва тадбиркорлик кейинчалик оқибатда надомат чекишдан сақлайди ва пушаймон бўлишнинг олдини олади, деб уқтиради соҳибқирон бобомиз.

Халқ ишончи – юксак масъулият // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 360–361-б.

ЎЗБЕКИСТОН ИСЛОҲОТЛАРНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИДА

Ўзбекистон мамлакатимизнинг ўзига хос хусусиятларини, халқимизнинг руҳиятини ҳисобга олган ҳолда ўзининг тараққиёт йўлини танлаб олгани маълум. Мустақилликка эришганимиздан бери ўтган уч йилдан ошиқроқ вақт тавлаб олган йўлимизнинг тўғрилигини исботлаб турибди.

Ўзбекистон бугунги кунда ўз салоҳиятидан самарали фойдаланган ҳолда бозор муносабатларига изчиллик билан, турли ларзаларсиз ўтишдек бош масалани ҳал қилмоқда.

Бу вазифа хорижий шериклар билан ўзаро фойдали ҳамкорлик қилинганидагина амалга оширилиши шубҳасиз, албатта.

Ўзбекистон ислохотларнинг янги bosқичида // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 362-б.

Муболағасиз айтиш мумкинки, ўтган 1994 йил биз учун муҳим бурилиш йили бўлди. Бозор инфраструктураси барпо этилди, ишбилармонлар синфини шакллантириш жараёни тезлашди. Деярли барча бюрократик устқурмалар тутатилди. Биз миллий валютамиз – СЎМни муомалага киритдик.

Ўзбекистон ислоҳотларнинг янги bosқичида // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 362-б.

Маълумки, жаҳондаги бирон-бир давлат хорижий сармояларни жалб қилмасдан туриб тараққиётга ҳамда иқтисодиёт ривожига эришолган эмас.

Шунинг учун ҳам бу иш бизнинг иқтисодий сиёсатимиз устувор йўналишларидан бирига айланган. Биз бу сиёсатни қуйидаги тамойиллар асосига қурмоқдамиз:

- ташқи иқтисодий фаолиятни эркинлаштириш;
- Республика иқтисодиётига капитал маблағларни жалб этишни таъминловчи ҳуқуқий асос, ижтимоий-иқтисодий ва бошқа шарт-шароитларни шакллантириш;

- жаҳон андозалари талабларига жавоб берадиган технологияларни етказиб берувчи ҳамда халқ хўжалигининг замонавий тузилмаларини барпо этишга кўмаклашувчи хорижий сармоядорларга нисбатан очиқ эшиклар сиёсатини мунтазам равишда юритиш;

- маблағларни рақобатбардошли маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштириш билан боғлиқ энг муҳим устувор йўналишларга сарфлаш.

Ўзбекистон ислоҳотларнинг янги bosқичида // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 363-б.

Биздаги мавжуд қонунчилик хорижий сармоядорларга бир қатор кафолат ва имтиёзлар берилишини таъминлайди.

Ўзбекистон ислохотларнинг янги босқичида // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 363-б.

Биз жаҳондаги 20 мамлакат билан сармояларни рағбатлантириш ва ҳимоя қилиш бўйича битим тузиб куйдик. Хорижий сармоядорларга уларнинг қонуний фаолият натижасида қўлга киритган фойда ва бошқа маблағларини хорижга ўтказиш кафолати; даромадни республика ҳудудида бемалол яна сармояга қўйиш ёки мулк эгасининг ихтиёрига қараб ундан бошқа тарзда фойдаланиш ҳуқуқи берилади.

Ўзбекистон ислохотларнинг янги босқичида // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 363-б.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси қонуни кейинчалик қабул қилинган қонунчилик сармоя шарт-шароитларига салбий таъсир кўрсатадиган тақдирда ҳам, хорижий сармоядорлар иш бошлаган пайтда амалда бўлган қонунчилик уларга нисбатан 10 йил давомида амал қилишини белгилаб қўйган.

Ўзбекистон ислохотларнинг янги босқичида // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 364-б.

Хорижий, жисмоний ва ҳуқуқий шахсларга давлат мулкни хусусийлаштириш жараёнига кириш учун бемалол йўл очиб қўйилган. Кўчмас мулкни сотиш, хусусийлаштирилган корхоналарнинг акцияларини сотиб олиш ҳам шунга киради. Уларга тураржой, савдо объектлари ва хизмат соҳаси корхоналарини хусусийлаштириш пайтида тураржой ва хўжалик бинолари қурилаётган ерларни хусусий мулк қилиб сотиб олиш ҳуқуқи берилган.

Ўзбекистон ислохотларнинг янги босқичида // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 364-б.

Тенг ва ўзаро ҳамкорлик учун Ўзбекистоннинг эшик-лари очик ҳамда биз келажакка – ХХІ асрга ишонч билан қараймиз.

Ўзбекистон ислохотларнинг янги босқичида // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 365-б.

САВДО УЙИДАН ИПАК ЙЎЛИНИ ТИКЛАШ САРИ

Мамлакатимиз мустақилликка эришганидан сўнг атиги уч йилдан сал кўпроқ вақт ўтди. У дадил оёққа турмоқда, бошқа мамлакатлар билан тенг ҳуқуқли сиёсий ва иқтисодий муносабатлар ўрнатмоқда, жаҳон бозорига чиқмоқда.

Шу қисқа давр ичида эски иқтисодий тизимни тугатиш учун, эркин бозор тамойиллари асосида миллий иқтисодиётни барқарорлаштириш учун кўп иш қила олдик.

Миллий валютани мустаҳкамлаш ҳамда уни эркин алмаштиришга тайёрлаш юзасидан жадал иш олиб борилмоқда.

Савдо уйидан ипак йўлини тиклаш сари // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 366-б.

ИСЛОХОТ ЙЎЛИДА ЯНАДА ҚАТЪИЯТЛИ БЎЛАЙЛИК

Республика Олий Мажлиси ва маҳаллий кенгашларга бўлган сайловнинг Ўзбекистон ҳаётидаги ўрни, одамлар онига таъсири катта аҳамиятга эгадир... Зеро, у демократик руҳда, муқобиллик асосида ўтгани билан халқаро миқёсда ҳам юртимиз обрўсига обрў қўшди.

Ислоҳот йўлида янада қатъиятли бўлайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 368-б.

...Мамлакатда амалга оширилаётган сиёсий ва иқтисодий ислоҳотнинг биринчи босқичи якунланди. Биз бу даврда, аввало, давлат бошқарув тизимини шакллантириб олдик. Маҳаллий кенгашлар, маҳалла оқсоқоллари йиғинлари ҳозирги осойишталик ва барқарорликнинг пойдевори бўлиб хизмат қиляпти, десак хато бўлмайди. Мустаҳкам бошқарув тизими қабул қилинган фармон ва қарорларнинг юқоридан қуйи поғонагача етиб боришини таъмин этмоқда. Бусиз ҳеч нарсага эришиб бўлмайди. Бошқача айтганда, бошқарув тизими мустаҳкам бўлсагина иш юришади.

Бу туман ва шаҳар кенгашларини қандай одамлар бошқаришига ҳам боғлиқ. Биз бугун шу масалани пухта ўйлаб ҳал қилишимиз лозим. Чунки ҳамма иш – ислоҳотнинг амалга оширилиши ҳам, аҳолининг таъминоти ҳам, ободонлаштириш ҳам кўп жиҳатдан ҳокимларнинг даражасига, қатъиятига боғлиқдир.

Конституцияга биноан вилоят ҳокимларини Президент тавсия этади. Мен кимни шу масъулиятли лавозимга лойиқ топган бўлсам – унга ишонч билдирганимдир. Бошқача айтганда, мен уларнинг кафолатини зиммамга оламан. Вилоят ҳокимлари эса туман ва шаҳар ҳокимлигига муносиб номзодларни топиб, тақдим этишлари ҳамда уларнинг фаолияти учун жавоб беришлари шарт. Бундай лавозимларга масъулиятсиз, қатъиятсиз, йўлдан тоядиган, халқ ҳақида хиёнат қиладиган одамлар тасдиқланиб қолмаслиги керак.

Ислоҳот йўлида янада қатъиятли бўлайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 369-б.

...Фақат Конституция доирасида, ортиқча ҳою ҳавасга, шовқин-суронга берилмасдан ҳаракат қилиш ке-

рак, холос. Очик, демократик давлат барпо этишининг йўли шу ва биз бу йўлдан қатъият билан бораверамиз. Чунки, барчамизнинг энг эзгу мақсадимиз бир, у ҳам бўлса – ҳуқуқий демократик жамият курмоқ, эркин иқтисодиёт барпо этмоқ. Авлодларга озод ва обод Ватан қолдирмоқдир.

Ислоҳот йўлида янада қатъиятли бўлайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 370-б.

Ҳамма мана шу ҳақиқатни, ҳаёт ўзгариб бораётганини тўғри тушуниб олиши, айниқса раҳбарлар буни чуқур ҳис этиши, дунёқарашини ўзгартириши, фаолиятини бугунги кун мезонларига мослаб ташкил этиши шарт... Акс ҳолда, у замон талабларига жавоб бера олмайди, охир-оқибатда аравадан тушиб қолади.

Ислоҳот йўлида янада қатъиятли бўлайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 371-б.

Қишлоқ хўжалигида ислоҳотнинг амалга оширилиши муҳим аҳамиятга эга. Чунки бу халқ хўжалигининг барча соҳаларига таъсир этади. Қишлоқ хўжалиги ўзгармас экан, ҳаётда ўзгариш бўлмайди. Бунинг учун эса шу соҳада хусусийлаштиришни жой-жойига қўйиш керак. Афсуски, биз бунга ҳали тўла эриша олганимиз йўқ.

Ислоҳот йўлида янада қатъиятли бўлайлик // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 372-б.

ИСЛОҲОТ МЕЗОНИ – ОДАМЛАР ҲАЁТИДАГИ ЎЗГАРИШДИР

Ўтган йилнинг муҳим воқеаларидан бири – республиканинг ўз миллий валютасига ўтиши бўлди... Бу мустақил ижтимоий-иқтисодий ислоҳотлар йўлини ўтқа-

зиш, суверен валюта сиёсати олиб бориш учун янада тўлиқроқ имкон берди. Бу, айниқса, пулнинг кадрсизланишини пасайтиришда намоён бўлди. Бизда шу йил январь ойида эмиссия 1,2 фоизга тушди. Бу катта ютуғимиздир.

Ислоҳот мезони – одамлар ҳаётидаги ўзгаришдир // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 375-б.

Биз хусусийлаштиришни иқтисодий ислоҳотнинг асосий шarti, деб биламиз. Шу маънода давлат мулкни хусусийлаштириш жараёни суръати ошмоқда.

Ислоҳот мезони – одамлар ҳаётидаги ўзгаришдир // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 375-б.

Ўзбекистон иқтисодини қарамлик, боқимандалик асоратидан халос қилиш ва устувор соҳаларда бутунлай мустақилликка эришиш, бу – иқтисодий мустақиллик демакдир.

Ислоҳот мезони – одамлар ҳаётидаги ўзгаришдир // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 376-б.

Республикада ижтимоий барқарорликни таъминлаш ва аҳоли турмуш даражасининг кескин пасайиб кетишига йўл қўймаслик мақсадида 1994 йилда нархларнинг эркинлаштирилиши билан бир вақтда иш ҳақи, пенсиялар ва стипендиялар миқдори бир неча марта оширилди.

Кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам кўрсатиш мақсадида ўз-ўзини бошқариш органларининг махсус ҳисобларига давлат бюджетидан 310 миллион сўмдан зиёд маблағ ўтказилди. Болали оилаларга давлат ёрдами кўрсатишнинг ягона тизими жорий этилди.

Ислоҳот мезони – одамлар ҳаётидаги ўзгаришдир // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 377-б.

Одамлар руҳиятини ўзгартириш борасидаги ҳаракатларимиз ҳам сезиларли натижа бермоқда. Одамлар аста-секин боқимандалик кайфиятидан ҳалос бўлмоқда. Бу ҳол, айниқса, ёшлар орасида кузатилаётгани кишини қувонтиради.

Ислоҳот мезони – одамлар ҳаётидаги ўзгаришдир // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 378-б.

Ўзлигини англаган ва ўзгаларни ҳам тан оладиган, ўз маданияти, санъати ва кўп асрлик ноёб меросини янада бойитиш ҳақида доимо қайғурадиган халқ билан ҳар қанча фахрланса арзийди. Биз истиқлол шарофати туйғайли эришган энг катта ютуғимиз одамларда пайдо бўлаётган ва тобора мустақкамланиб бораётган келажакка ишонч ва масъулият туйғусидир.

Ислоҳот мезони – одамлар ҳаётидаги ўзгаришдир // Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т., 1996. – 379-б.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ СИЁСИЙ-ИЖТИМОЙ ВА ИҚТИСОДИЙ ИСТИҚБОЛИНИНГ АСОСИЙ ТАМОЙИЛЛАРИ

Собиқ Олий Кенгаш мамлакатимиз тарихида биринчи бор Президентни сайлади. Мустақиллик декларациясини эълон қилди. Ўзбекистоннинг давлат мустақиллиги ҳақидаги тарихий қонунларини ва унинг асосий Қомусини қабул этди.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 4-б.

“Ўзбекистон янги аср бошида” деган узоқ муддатга мўлжалланган, кенг қамровли ривожланиш дастурини ишлаб чиқиш ва уни ҳаётга татбиқ этиш вақти келди.

Бу дастурда ҳар бир фуқаро, ҳар бир ватандошимизнинг бутунги ва келажак манфаатлари ўз ифодасини топиши лозим.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 5-б.

Авваламбор, давлатимизнинг ҳуқуқий пойдевори яратилди. Энг юксак демократик талабларга жавоб берадиган мустақил Ўзбекистон Республикасининг биринчи Конституцияси қабул қилинди.

Вакиллик ҳокимиятини вужудга келтиришнинг жаҳондаги энг демократик тизимларидан бири ташкил этилди. Ўзбекистон парламенти – Олий Мажлис илк марта кўппартиявийлик асосида сайланди.

Ҳокимият бўлинининг конституцион тамойиллари асосида қатор қонунлар ишлаб чиқилди ва ҳаётга жорий этилди. Ижро ва суд ҳокимияти тармоқлари шаклланди.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 6-б.

Давлат қурилиши борасида танқидий нуқтаи назарсиз қабул қилинадиган тайёр қолип ва андозалар йўқ. Дунёда бир-бирига айнан ўхшаган иккита инсон бўлмаганидек, бир-бирига айнан ўхшаган иккита давлат ҳам йўқ. Бундай бўлиши мумкин ҳам эмас.

Ҳар бир давлат – бетакрор ижтимоий ҳодисадир. У ҳар қайси халқ тарихий ва маънавий тараққиётининг ҳосилдир, унинг ўзига хос, ўзига мос маданияти ривожининг натижасидир.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 6-б.

...Бу тузум ўз халқининг тарихини, унинг руҳи ва урф-одатларини, ўз авлод-аждодларини билмайдиган манқуртларга таянар эди. Шунинг учун ҳам эски совет тузумининг байроқларида ва шиорларида баён қилинган ғоялар амалдаги ишларидан ниҳоятда узоқ эди. Худди шу боис бу давлатнинг ижтимоий тизими билан халқ эҳтиёжлари ўртасида жарлик пайдо бўлди. Яъни инсон, унинг моддий, маънавий, шу жумладан, миллий кадриятлари бу тизимда орқа ўринда турар эди.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 7-б.

Бугун бизнинг олдимизда шундай тарихий имкониёт пайдо бўлдики, биз босиб ўтган йўлимизни танқидий баҳолаб, миллий давлатчилигимиз негизларини аниқлаб, буюк маданиятимиз томирларига, қадимий меросимиз илдизларига қайтиб, ўтмишимиздаги бой анъаналарни янги жамият қурилишига татбиқ этмоғимиз керак.

Биз барпо этаётган давлат энг аввало, умумжаҳон цивилизациясига, давлат қурилиши соҳасида бошқа халқлар эришган тажрибаларга, ижтимоий кадриятларга асосланиши лозим.

Ватанимиз азалдан бағарият тафаккур хазинасига унутилмас ҳисса кўшиб келган. Асрлар мобайнида халқимизнинг юксак маънавият, адолатпарварлик, маърифатсеварлик каби эзгу фазилатлари Шарқ фалсафаси ва ислом дини таълимоти билан узвий равишда ривожланди. Ва ўз навбатида бу фалсафий-ахлоқий таълимотлар ҳам халқимиз даҳосидан баҳра олиб бойиб борди.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 7-б.

Маълумки, демократик жамиятнинг халқаро миқёсда эътироф этилган тамойиллари бор. Инсоннинг ўз хошия-иродасини эркин билдириши ҳамда уни амалга ошириши, озчиликнинг кўпчиликка бўйсунishi, барча фуқароларнинг тенг ҳуқуқлилиги, давлат ва жамият бошқарувида қонун устуворлиги, давлатнинг асосий органлари сайланиши, уларнинг сайловчилар оядида ҳисоб бериши, тайинлаш йўли билан шаклланадиган давлат органларининг сайловчи ташкилотлар олдидаги жавобгарлиги ва бошқалар шулар жумласига киради.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 8-б.

Жамиятни демократиялаштиришнинг иккинчи муҳим шарти одамларнинг тафаккури ва ижтимоий савияси билан демократик ўзгаришлар даражаси ва суръатлари бир-бирига қанчалик мутаносиб бўлишига боғлиқдир.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 9-б.

Демократик жараёнлар халқимиз миллий маданиятининг ўзига ҳос жиҳатларини, унинг табиатини ўзида мужассам этмоғи керак.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 9-б.

Буларнинг барчаси жамиятнинг бошқариш тизимини белгилаш пайтида алоҳида ҳисобга олиниши керак. Биз бунга ҳисобга олаёلمиз. Бунга маҳаллалар иши мисолида яққол кўришимиз мумкин.

Маълумки, асрлар мобайнида маҳаллаларда кўпдан-кўп ҳаётий муаммолар ўз ечимини топиб келади. Тўймаъракалар ҳам, ҳайиту ҳашарлар ҳам маҳалла аҳлисиз

ўтмайди. Маҳаллаларда сиёсий, иқтисодий ва бошқа масалаларга доир жамоатчилик фикри шаклланади. Бу эса халқимизнинг турмуш тарзи, ота-боболаримиздан бизга мерос бўлиб келаётган тафаккур тарзидир. Бинобарин, ҳаётнинг ўзи маҳаллаларни ривожлантириш ва уларни қўллаб-қувватлашни тақозо этмоқда. Мамлакатимизда кўп қиррали ислохотлар амалга ошаётган бир пайтда маҳалла жамият учун ишончли таянч ва таъсирчан куч бўлиб хизмат қилиши лозим.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 10-6.

Биз шунчаки демократик жамият эмас, демократик одил жамият қурмоқчимиз. Адолат ва ҳақиқатга интилиш эса халқимиз табиатининг энг муҳим фазилатларидан биридир. Ўтмишда олий адолат ғояси мансабдор шахсларга қўйиладиган талаб ва баҳонинг асоси бўлган. У давлатчилик негизларини белгилаш, исломий қондалар ва шариат мезонларининг пойдеворини ташкил этган. Биз тарихимиздаги ана шу жиҳатларни ҳисобга олмасдан, қудратли, эркин, демократик давлат қура олмаймиз.

Адолат ва ҳақиқат ғояси ижтимоий ҳаётимизнинг барча соҳаларини қамраб олмоғи даркор. Адолат ва ҳақиқат ғояси қонунчилик фаолиятимизнинг замини, бош йўналиши бўлмоғи шарт. Давлатчилик ва фуқаролик муносабатлари, меҳнат ва уй-жой, нафақа ва солик, табиатни муҳофаза қилиш ва жиноятчиликка қарши курашиш масалалари, қўйингки, ҳаётимизнинг ҳамма жабҳалари ана шу заминга таяниши зарур.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 10-11-б.

Бугун жамиятда ижтимоий мулкий жараёнларнинг объектив ўзгариши юз бераётган бир пайтда адолат гоёсини ихчам бир хулоса билан ифодалаш мумкин. Яъни давлат жамиятнинг кескин табақаланишига – ошиб-тошиб кетган бойлару камбағал-қашшоқларга бўлиниб кетишига йўл қўймаслиги керак.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 11-б.

Бизнинг асосий вазифамиз – одамлар ўз қобилият ва эҳтиёжларини тўла намоен қилишлари ва амалга оширишлари учун зарур бўлган дастлабки тенг имкониятларни, шу жараёни вужудга келтирадиган ҳуқуқий механизмни яратиб беришдан иборат. Шундан кейин инсоннинг жамиятдаги ўрни унинг салоҳиятига, меҳнат қилиш истағига, оқилу уддабуронлигига боғлиқ бўлади.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 11-б.

Шу билан бирга, биз барпо этаётган жамиятнинг яна бир муҳим вазифаси – ҳалол меҳнат қилаётган ҳар бир кишига ўз оиласини боқиш, билим олиш, тиббий хизматдан фойдаланиш, ўзининг ва қариндош-уруғларининг кадр-қимматини ҳимоя қилиш учун баробар имкониятлар вужудга келтиришдир.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 11-б.

Аммо ҳақиқий миллий раванққа биз фақат давлат ҳокимияти вазифалари катъий ва муқаммал белгилаб ва шу билан бирга чекланиб қўйилган фуқаролик жамияти шароитидагина эришмоғимиз мумкин. Бундай жамиятда давлатнинг бош вазифаси тараққиёт стратегиясини

аниқ белгилаш ва уни ҳаётга жорий этиш учун қаттиқ назорат олиб боришдан иборат бўлади.

Фуқаролик жамиятида давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари умум миллий манфаатларга дахлдор энг муҳим вазифаларнигина амалга оширади. Мудофаа, давлат хавфсизлиги, ташқи сиёсат, пул-молия ва солиқ тизимини шакллантириш, қонунчиликни ривожлантириш шулар жумласидандир.

Ана шундай давлат ва жамиятни қуриш, ҳақиқий демократик кадриятларни вужудга келтириш – бизнинг бош концепциямиз ва миллий равнақимиз асосидир.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 12-б.

Биринчидан, жамиятда сиёсий миллатлараро, ижтимоий ва моддий тенгликни таъминловчи самарали тизимга асосланган қонунлар қабул қилишимиз керак. Одамлар ўртасида мулкдорлик жиҳатидан тафовутнинг кучайиб бориш тенденцияси жамиятимиз учун ташвишли аломат бўлиб турмоғи керак. Бу тенденциянинг олдини олиш учун тегишли тарзда ҳаракат қиладиган ҳимоя механизмини шакллантириш даркор.

Давлатимизнинг олий қонунчилик органи – Олий Мажлис фаолиятининг энг муҳим вазифаларидан бири сифатида ана шундай таъсирчан ҳуқуқий механизмни вужудга келтириш деб биламан.

Иккинчидан, барча бўғиндаги давлат идоралари фаолиятининг ҳуқуқий асоси бўлиб хизмат қиладиган қонунлар тизимини барпо этиш лозим...

Учинчидан, иқтисодий, айниқса, сиёсий ислохотлар муваффақияти, аввало, бошқарув соҳасидаги кадрларни тайёрлаш даражасига, уларнинг бугунги ўзгаришларни амалга ошириш истаги ва лаёқатига боғлиқ...

Тўртинчидан, ҳуқуқ органлари фаолиятининг қонуний негизини мустақкамлашимиз зарур. Албатта, уларнинг мураккаб ўтиш даврида қонун, ҳуқуқ-тартиботга бўйсунитиши таъминлагани, МДХдаги айрим давлатларда юз берганидай, жиноятчиликнинг ҳаддан ташқари кучайиб кетишига йўл қўймаганини эътироф этиш керак. Шу билан биргаликда, биз ҳар ким ва ҳар бир нарса қонунга бўйсунитиши лозим бўлган ҳуқуқий давлат қурмоқчимиз. Бизнинг жамиятда қонун бошқарувнинг асосий ва кўп қиррали воситасига айланиши зарур. Бундай шароитда ҳуқуқни муҳофаза этиш органлари зиммасига катта масъулият юкланади. Уларнинг касб маҳорати ва ахлоқий сифатларига бўлган талаб кескин ошади. Шундан қелиб чиққан ҳолда, суд, прокуратура, милиция тўғрисидаги қонунларни такомиллаштириб бориш зарурати тобора кўзга ташланмоқда. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари тўғрисида қонун қабул қилишни ҳам ўйлаб кўриш лозим. Қонунда бу органларда кимнинг ишлашга ҳаққи бор, у қандай хусусиятларга эга бўлиши керак, унинг жавобгарлиги ва мансаб пиллапоясидан кўтарилиш шартлари ўз аксини топиши керак. Мазкур органларга қўли эгри, порахўр, виждонсиз кимсалар кириб қолишини бартараф этадиган тизимни қонун йўли билан белгилаб қўйиш мақсадга мувофиқдир.

Бешинчидан, яқин келажакда фуқароларнинг сиёсий жараёнларда, давлатни бошқаришда қатнашувини таъминлайдиган ҳуқуқий асосларни такомиллаштиришга алоҳида эътибор бериш зарур...

Олтинчидан, бозор муносабатлари шароитида давлатнинг иқтисодий ва бошқаришдаги роли кескин ўзгаради... Давлатнинг бош вазифаси иқтисодий, ишлаб чиқариш, ижтимоий ва савдо-иқтисодий муносабатларнинг ўз маромида ишлаши учун зарур шарт-шароитлар яратиб беришдан иборат...

Еттинчидан, иқтисодий ва сиёсий соҳалардаги барча ислоҳотларимизнинг пировард мақсади юртимизда яшаётган барча фуқаролар учун муносиб ҳаёт шароитларини ташкил қилиб беришдан иборатдир. Айнан шунинг учун ҳам маънавий жиҳатдан мукаммал ривожланган инсонни тарбиялаш, таълим ва маорифни юксалтириш, миллий уйғониш ғоясини рўёбга чиқарадиган янги авлодни вояга етказиш давлатимизнинг энг муҳим вазифаларидан бири бўлиб қолади...

Олий Мажлис бу борада ҳам изчил фаолият кўрсатиб, халқ таълимига оид давр талабларига жавоб берадиган, энг қулай, илғор тажрибаларга таянган ва ўзаро узвий боғлиқ бўлган қатор қонунлар қабул қилиши керак.

Жамиятимизнинг маънавий қиёфасини белгилаб берадиган барча ижодий меҳнат соҳалари ҳам қонун ҳимоясида бўлиши зарур...

Саккизинчидан, иқтисодий ва ижтимоий муаммоларнинг самарали ҳал этилиши пировард натижада инсон ҳуқуқларини таъминлашнинг моддий кафолатини яратишга олиб келади.

Бугун Ўзбекистонда шахс эркинлиги, инсон ҳуқуқларининг муҳофазаси ва кафолати, эътиқод, меҳнат ва касбни эркин танлаш ҳуқуқи, таълим олиш, ижтимоий муҳофаза ва бошқа имкониятлар қонун билан ҳимоя қилинган. Бугунги қийин ва зиддиятли бир пайтда, мамлакатимиз сарҳадига яқин жойларда урушлар рўй бериб, қон тўкилиб турган бир вазиятда, беғуноҳ одамлар қурбон бўлиб, сарсон-саргардон кишилар кўпайиб бораётган бир шароитда Ўзбекистонда инсон учун энг олий неъмат – яшаш ҳуқуқи ва осойишта ҳаёт кечириш ҳуқуқи тўла таъмин этилган.

Шу билан бирга инсон ҳуқуқлари ғояси Олий Мажлис фаолиятида доимий ўрин эгаллаши керак. Ҳар қандай қонун, ҳаракат соҳасидан қатъи назар, ишлаб

чиқилаётган ва муҳокама этилаётган пайтда инсоннинг асосий, бузилмас ҳуқуқларига қанчалик мос келишига алоҳида эътибор қаратиш зарур. Ана шу тамойилларга оғишмай рияз этган ҳолдагина биз чин маънодаги ҳуқуқий, адолатпарвар давлат қуришга эриша оламиз. Яқин кунларда ташкил қилиниши лозим бўлган Конституцион суд ўз фаолиятида ана шу тамойилга амал қилиши керак. Суд, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ва табиийки, давлат аппарати ҳам шу қоидага бўйсунishi тақозо этилади.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболнинг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 12–17-б.

Инсон ва давлат ўртасидаги муносабатларда инсон манфаатлари устувор бўлиши керак. Давлат ва давлат ҳокимиятининг барча тармоқлари ўз фаолиятини инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва қўриқлаш ишига сафарбар қилгандагина ўз вазифасини тўғри адо этган ҳисобланади. Бу қондан ҳамма тан олиши, бу қоидага ҳамма итоат қилиши шарт.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболнинг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 17-б.

...Фуқароларнинг манфаатлари ва ҳуқуқларини суд орқали ҳимоя қилиш соҳасини мумкин қадар кенгайтириш даркор. Ваҳоланки, айрим тармоқ қонунларида ҳуқуқлари поймол этилган фуқароларнинг шикоятларини судлов йўли билан эмас, маъмурий йўл билан қўриб чиқиш тартиби ҳам учрайди.

Албатта, бу ҳол – Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясига ва бизнинг Конституциямиз талабларига зид. Фуқаро, агар унинг қонуний манфаатлари ва ҳақ-ҳуқуқлари поймол этилган тақдирда, ҳар қандай масала

бўйича ҳимоя учун судга муурожаат қилиш ҳуқуқига эга бўлмоғи даркор!

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболнинг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 17–18-б.

Парламентимиз – Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари ва эркинлигини ҳимоя қилиш, уни амалга ошириш, унга кафолат бериш борасидаги таъсири хусусида сўз юритар эканмиз, қатор демократик мамлакатлар тажрибасидан келиб чиқиб, Олий Мажлис таркибида инсон ҳуқуқлари масаласи билан шуғулланувчи вакиллик ташкил этилса, мақсадга мувофиқ бўлур эди, деб ўйлайман.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболнинг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 18-б.

Олий Мажлис собиқ Олий Кенгашдан бутун мазмун-моҳияти билан фарқ қилади. Унинг шаклланишидан тортиб ўз фаолиятини ташкил этиш тартиблари ва усулларигача бунини яққол исботлайди.

Биринчидан, депутатлар сайлови биринчи марта кўппартиявийлик асосида ўтказилди. Ҳар бир сайлов округида икки-уч номзод депутатлик учун курашди. Сайловчиларга эса ана шу номзодлардан танлаб олишнинг реал ҳуқуқи берилди.

Кўппартиявийлик тамойили энди Олий Мажлис ишига жорий этилиши лозим. Ана шундан келиб чиқиб, партиявий фракциялар ва гуруҳлар фаолиятини қонулаштириш керак, деб ўйлайман. Фракциялар орқали партиялар қонунларни ишлаб чиқишга таъсир кўрсатиши ва шу тариқа давлат бошқарувига муносиб ҳисса қўшиши мумкин бўлади.

Олий Мажлис фаолиятида сиёсий ҳамжиҳатлик бош йўналиш бўлмоғи даркор. Масалага бундай ёндашув давлат ва ҳуқуқ тушунчаларини янгича англашга асосланган.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 19-б.

Биз яқин ўтмишимизда синфий ҳукмронликнинг қуроли сифатида давлат ҳақидаги марксча ғояни шиор қилиб олиб, бу назарияни догмага, давлат ва ҳуқуқни эса синфий қураш, синфий рақибларни енгиш воситасига айлантирган эдик. Демократия шароитларида эса давлат ижтимоий қарама-қаршиликларни зўрлик ва бостириш йўли билан эмас, балки ижтимоий келишув, халқ таъбири билан айтганда, муросаи мадора билан бартараф этиш воситасига айланади.

Ҳуқуқнинг ўзига эса ижтимоий ҳамжиҳатлик ва келишувга асосланган ижтимоий тартиб-интизомга эришиш, эркинлик, адолатпарварлик ва тенгликни вужудга келтириш воситаси сифатида ёндашилади.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 20-б.

..Республикамиз фуқаролари сайловларда катнашар экан, энг аввало, қўйилган номзодларнинг ижтимоий келиб чиқишига эмас, аксинча, уларнинг ишчанлик ва ахлоқий сифатларига, энг муҳими, дастурларининг мазмун-моҳиятига катта эътибор бердилар.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 20-б.

Депутатларнинг ўз сайловчилари олдида ҳисобот беришлари Олий Мажлис фаолиятида муҳим ўрин тутиши лозим.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 21-б.

Ҳуқуқий маданият даражаси фақатгина қонунларни билиш, ҳуқуқий маълумотлардан хабардор бўлишдангина иборат эмас. У – қонунларга амал қилиш ва уларга бўйсунуш маданияти демакдир. У – одил судни ҳурмат қилиш, ўз ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш учун судга мурожаат этиш эҳтиёжи демакдир. Ҳуқуқий маданият дегани – турли можароларни ҳал қилишда қонунга ҳилоф кучлардан фойдаланишни рад этиш демакдир.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 22-б.

Бу даврда мулк, корхоналар, ишбилармонлик, ташки иқтисодий фаолият, банклар ва банк фаолияти, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, хўжалик жамиятлари ва бирлашмалари тўғрисида қонунлар қабул қилинди. Ислохотларнинг ҳуқуқий асосини шакллантириш жараёнини таъминловчи бир қанча Президент Фармонлари ва ҳукумат қарорлари чикди.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 23-б.

Бу даврдаги қонун чиқариш жараёни конституциявий жиҳатдан асосланган икки муҳим принцип: турли шаклдаги (шу жумладан хусусий) мулк эркинлиги ва тенглиги принципи ҳамда иқтисодий фаолият эркинлиги принципи асосида ривожланди.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 23-б.

Иқтисодий ислохотларнинг бугунги босқичида энг муҳим ва долзарб вазифа – мулкий муносабатларни тубдан ўзгартирмоқдир. Унинг туб моҳияти – мулкни ҳақиқий эгалари қўлига беришни тезлаштириш, тадбиркорлик учун кенг йўл очиб бериш ва мулкдорда янги мулк эгаси ҳиссиётини тарбиялашдан иборат.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 27-б.

Тадбиркорларга ва бозор муносабатларини жорий эришга интилаётган шахсларга Ўзбекистон давлатининг фақатгина ҳуқуқий кафолатини бериш кифоя эмас. Шу ҳуқуқлардан ва кафолатлардан тўла фойдаланиш учун шарт-шароит яратиш, ишбилармон фаолиятига тўсқинлик қилувчиларнинг танобини тортиб қўйиш – бугунги куннинг бош масаласидир. Хусусий тадбиркорликни ҳар томонлама ривожлантиришга бугун республикамизнинг иқтисодий тараққиётини таъминловчи омил сифатида қарашимиз ва қонунчилик фаолиятимизда ҳам бу соҳага худди шу нуқтан назардан ёндашмоғимиз даркор.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 27-б.

Биз учун хусусийлаштиришнинг ўзидан ҳам, унинг ишлаб чиқаришни рағбатлантириши, меҳнат маҳсулоти сифатини яхшилаш ва кўпайтиришдан манфаатдорликни ошириши, аҳоли эҳтиёжини қондиришда рақобат муҳитини вужудга келтириши, яққаҳоқимликни йўқ

қилиши ва шу орқали эркин иқтисод пайдо бўлишига имкон яратиши муҳим ва қимматлироқдир.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 27–28-б.

Ташкил этилаётган корхоналарга асбоб-ускуналар харид қилиш учун давлат томонидан имтиёзли қарз ва ёрдам бериш, ишлаб чиқариш йўналишидаги маҳсулотларни чет элга сотишдаги чеклашларни бекор қилиш, ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтиришга маблаг сарфлаш, қарз бериш, солиқ солишнинг давлат томонидан мувофиқлаштириш воситаларини кучайтириш, суғуртанинг таъсирчан усулларини яратиш йўллари мустаҳкам ҳуқуқий асос негизида вужудга келтириш кичик ва ўртача тадбиркорлар учун ҳозир жуда муҳим.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 29-б.

Олий Мажлис давлат мулкни хусусийлаштиришга, кичик корхоналар ташкил этиш ва бу мулкни сотиб олишга Ўзбекистон фуқароларининг шахсий сармояларини жалб этишнинг қонуний асосларини ишлаб чиқиши лозим.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 30-б.

Нафақат иқтисодда, умуман республикада ўтказилаётган барча ислоҳотлар – бу, авваламбор, институцион ислоҳотлар, яъни эски, мустабид иқтисоднинг қотиб қолган, ғоят марказлаштирилган тизимини янги, эркин бошқарувга кўчириш, рағбатлантириш ва жонлантирувчи тизимга айланттириш пойдевори ҳисобланади. Шу ўзгаришларни нуфузли халқаро ташкилотлар тайёрла-

ган махсус дастурлар асосида ўтказиш, замонавий услуб ва компьютерлар тизимини жорий қилиш, ёш, истеъдодли мутахассисларимизни жадал суръатлар билан хорижий мамлакатларда ва ўз юртимизда ўқитиб-тарбиялаш диққат-эътиборимиз марказида турмоғи керак.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 31–32-б.

Мамлакатимизда ўтказилаётган нафақат иқтисодий, балки ижтимоий соҳалардаги ислоҳотлардан ҳам асосий кўзланган мақсад, барча ўзгаришларнинг натижаси ва белгиси миллий валютаимиз – сўммимизни мустаҳкамлаш, уни босқичма-босқич жаҳоннинг кучли валюталари билан конвертациялашга, яъни эркин алмашувига эришишдир. Бу соҳада талай ишлар қилинди. Лекин 1995 йил шу масалани узил-кесил ҳал қилиш йили бўлишига ишонаман.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 32-б.

Ўтиш даврида халқимизнинг муҳтож табақаларини ҳимоялаш, уларга тегишли ёрдам бериш – ислоҳотларнинг иккинчи босқичида ҳам давом этади. Ўзларингиз бир ўйлаб кўринглар: ислоҳотлардан мақсад нима? Янги жамиятимиз биноси авваламбор ким учун қуриляпти? Албатта, халқимиз учун! Фарзандларимиз учун!

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 32-б.

Ислохотлар давомида, мулкчиликнинг қайси шакли ва соҳаларида банд бўлишидан қатъи назар, барча меҳнаткашларни тенг ижтимоий кафолатлар билан таъминлаш, айниқса, аҳолининг ночор қатламларига ёрдам бериш, бошқача айтганда, эгаси аниқ ижтимоий кўллаб-қувватлаш тизимига ўтиш жараёнини фаоллаштириш талаб этилади. Менинг фикримча, биз ўз фаолиятимизда бир қондага ҳамиша амал қилишимиз зарур: Олий Мажлис кўриб чиқадиган ҳар бир қонун лойиҳасига ижтимоий муҳофазани кўзда тутган тадбирлар илова қилиниши шарт.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истикболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 32–33-б.

Эндиги асосий вазифа кишиларимизнинг мустақил фикрлашга ўрганиши, ўзига ишончининг орта боришидир. Чунки тафаккур озод бўлмаса, онг ва шуур тазйикдан, куллиқдан қутулмаса, инсон тўла озод бўлолмайди.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истикболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 34-б.

Биз иқтисодий ўнгланиш, иқтисодий тикланиш, иқтисодий ривожланишни маънавий ўнглаш, маънавий покланиш, маънавий юксалиш ҳаракатлари билан тамомила уйғун бўлишини истаймиз. Сиёсатимизни шунга қураимиз ва уни тўла татбиқ этамиз. Одамларимиз омилкор, салоҳиятли, оқибатли, ҳалол ва ижтимоий майдонларда собит турадиган бўлсинлар.

Маънавият ва иқтисод бир-бирини инкор этмайди, балки бир-бирини қувватлаб, ўзаро таъсирланиб ривожланиб боради. Миллий камолот йўли мана шу.

Аммо бу йўлни эсон-омон босиб ўтишимиз керак. Ана шу ўтиш даври катта қийинчиликлар туғдираётгани табиий.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболнинг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 35-б.

...Бир нарсани тан олишимиз даркор. Агарки, мафкура, маърифат, одамларимизнинг дунёқараши, тафаккури юксалишининг аҳамиятини жамиятимиз истиқболи учун яхши англаётган эканмиз, авваламбор, мана шу йўлда ўзини аямаётган, тадбиркор, ижодкор зиёлилар, ўқитувчилар, шифокорлар, олимларимизга етарли даражада шароит туғдириб, ижтимоий жиҳатдан таъминлаб бериш бизнинг вазифамиздир.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболнинг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 35-б.

Маънавий ва маданий-маърифий ишлар билан боғлиқ давлат сиёсати сизларнинг диққат-этиборингизда бўлиши керак.

Бу борадаги энг катта ишлардан бири – таълим, маданият, матбуот ва ноширлик фаолияти соҳаларига оид зарур қонунларни тайёрлаб тезда қабул қилишдир.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболнинг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 35-б.

Масъул паллада ўз тақдирини ишончли, билимли ва ғайратли шахсларга топшира олмаган миллат ўз бахтига зомиқ, келажакдан маҳрум бўлади. Ва аксинча, келажакда буюк бўлишини истаган миллат ўз тақдирини улут мақсадга эга, олижаноб, қатъиятли, маърифатли инсонларга ишонч билдириб топширган ҳолдагина ўз муродига етади.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 36-б.

Ёшларга йўл очиш учун, энг аввало, уларнинг ўзида шижоат ва шу билан бирга, ёши катталарга инсоф бўлиши керак.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 36-б.

...Сиёсий-маънавий ислохотларда ҳам, миллий тарбияни юксалтиришда ҳам давлат бош ислохотчи бўлишини тан олишимиз керак ва тегишли қонунлар орқали маънавий йўналишларнинг пойдеворини асослаб беришимиз даркор.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 37-б.

...Давр халқимиз дунёқарашини миллий истиқлол руҳида ислоҳ қилишини қатъий талаб қилмоқда. Маърифатпарвар бобомиз Абдулла Авлоний ёзганидек, “Тарбия бизлар учун ё ҳаёт – ё мамот, ё нажот – ё ҳалокат, ё саодат, ё фалокат масаласидир”. Шундай экан, миллий мафқурани онгимизга сингдирувчи амалий тарбияни йўлга қўйиш жамиятимизда соғлом муҳитни сақлаш билан баробар эканини англашимиз даркор.

Юртига, ватанига муҳаббат, инсонпарварлик туйғулари халқимизнинг қон-қонига сингиб кетган азалий хусусиятидир. Ана шу ноёб инсоний фазилатларни асраб, авайлаш ва янада такомиллаштириш, фарзандларимизни озод ва демократик Ўзбекистоннинг муносиб ўғил-қизлари этиб тарбиялаш масаласи маънавият

соҳасидаги ишларимизнинг асосий йўналишини ташкил этмоғи керак.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 38-б.

Боғчалардан тортиб олий ўқув юртларигача бўлган таълим-тарбия тизимларида мазкур фан ва билимларни ўқитишга муҳим сиёсий вазифа сифатида қаралмоғи лозим.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 38-б.

Маънавият тарбиянинг энг таъсирчан қуроли экан, ундан оқилона фойдаланиш, болаларимизни ватанпарварлик, ростгўйлик, ҳақсеварликка ўргатиш керак бўлади. Аслини олганда, ахлоқ – маънавиятнинг ўзаги. Инсон ахлоқи шунчаки салом-алик, хушмуомаладангина иборат эмас. Ахлоқ – бу аввало инсоф ва адолат туйғуси, имон, ҳалоллик дегани.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 39-б.

Ислом дини – бу ота-боболаримиз дини, у биз учун ҳам имон, ҳам ахлоқ, ҳам диёнат, ҳам маърифат эканлигини унутмайлик. У қуруқ ақидалар йиғиндиси эмас. Ана шу маърифатни кишиларимиз жон-жон деб қабул қиладилар ва яхши ўғитларга амал қиладилар. Мехр-оқибатли, номусли, ориятли бўлишга, иззат-эҳтиром тушунчаларига риоя этишга ҳаракат қиладилар.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 40-б.

Демак, дин халқ маънавиятининг, маърифатининг юксалишига катта ҳисса қўшиб келган экан, бугунги давлатчилигимиз ҳақида сўз юритганда, режалар тузганда, динни, энг аввало, ҳам миллий, ҳам умуминсоний қадрият сифатида эътиборда тутишимиз лозим.

Яна таъкидлаб айтаман, ҳамма гап мана шу икки улкан кучда: умуминсоний ва миллий қадриятларда, аниқроғи, уларни тобора уйғунлаштириб, ҳаётга татбиқ этишда.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 40–41-б.

Яна шунини эслатиш жоизки, Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига мувофиқ давлат ишларидан ажратилган ҳолда бизнинг мустақил, ҳур, кўпмиллатли мамлакатимизда ислом дини билан баробар православие, иудаизм, баптизм, адвентизм, католицизм сингари ўндан ортиқ бошқа конфессиялар мутлақо эркин фаолият кўрсатмоқда.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 41-б.

Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллигини мустаҳкамлаш, унинг ҳудудида барқарорликни таъминлаш, мамлакатимизнинг жаҳон кўжалиги тизимида ва жаҳон ҳамжамиятида муносиб жойни эгаллашига эришиш – давримизнинг асосий вазифасидир.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 42-б.

Биз жуда мураккаб, қарама-қаршилиқларга тўла дунёда давлатчилигимизни қуришимиз, мустақиллигимизни мустаҳкамлашимиз, жаҳон ҳамжамиятида ўзи-

мизнинг муносиб ўрнимизни эгаллашимиз лозим. Шу муносабат билан минтақада барқарорлик ва миллий хавфсизлик кафолатларининг шарт-шароитларини аниқлаш ва таъминлаш ғоят муҳимдир.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 46-б.

БМТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси 1993 йил февралда иш бошлаган эди. Албатта, бу унчалик катта муддат эмас.

Бироқ 1994 йил январига келиб, ваколатхона БМТнинг Тараққиёт дастури, Қочоқлар иши бўйича ваколатли олий комиссари, Болалар жамғармаси, Саноат тараққиёти дастури, Наркотикларни назорат қилиш бўйича дастур, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, Аҳоли жойлашиши жамғармаси сингари ихтисослашган муассасаларни ўз таркибига бирлаштиришга муваффақ бўлди. Шундай қилиб, БМТ билан ҳамкорлик қилиш режалари амалга ошиб бормоқда. Бу ҳамкорлик иқтисодиёт, ижтимоий соҳа, соғлиқни сақлаш, маданиятни тиклаш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва бошқа соҳаларни ҳам қамраб олмоқда.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 47-б.

Имзоланган ҳужжатларга сўзсиз риоя қилиш инсон ҳуқуқлари, кам сонли миллатлар ҳуқуқлари, бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик, тинч-тотув яшаш тамойиллари сингари соҳаларда, айниқса, долзарб аҳамият касб этади.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 49-б.

Бу ҳолат янги мустақил давлатлар ўртасидаги муносабатларда ҳам ўта муҳим роль ўйнайди. Ҳамдўстлик барпо этилганидан буён ўтган уч йилдан ошиқроқ вақт ичида турли муаммолар юзасидан бир неча юз битим ва шартномалар қабул қилинди. Таассуфки, уларнинг аксарияти қоғозда қолиб кетди. Шу боис тоҳида бир масала юзасидан бир неча қарор қабул қилинди. Бу мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни янада мустаҳкамлашга, дўстона ва ўзаро манфаатли алоқаларни ўрнатишга монелик қилмоқда.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 49-б.

Давлатлараро муносабатлар соҳасида ягона гоё амал қилиши лозим. Бу гоёнинг маъноси шуки, биргаликда тинч ҳаёт кечирish, ҳамкорликка интилиш, эгамен давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, турли нуқтаи назар ва фикрларга бардошли бўлиш тамойилларини ўзида акс эттирган қонунлар устуворлик касб этиши даркор.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 49-б.

Ўзбекистоннинг МДҲ таркибида коллектив тизимдаги иштироки минтақада барқарорлик ва тинчликнинг муҳим кафолатидир.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 50-б.

Шу жиҳатдан республикамиз Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Европада Ҳавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти ҳамда бошқа нуфузли давлатлараро ташкилот-

лар ҳомийлигида барпо этилаётган коллектив хавфсизлик тизимига фаол қўшилиши зарур.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 51-б.

Армиямиз, Курояли Кучларимиз, ҳарбий доктринамиз давлатимиз хавфсизлигининг муҳим кафолатидир.

Биз давлатларнинг тинч-тоғув яшаш, халқаро масалаларни ҳал қилишда куч ишлатмаслик, таҳдид қилмаслик тамойилини ташқи сиёсатимизга асос қилиб олганмиз. Ўзбекистон 1995 йилда муддати узайтирилиши лозим бўлган ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномани ядро қуролини йўқ қилиб ташлаш тўғрисидаги шартномага айлантириш тарафдоридир.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 51-52-б.

Хавфсизлик Кенгаши – давлатдаги олий мансабдор шахсларнинг маслаҳат органи ана шундай восита бўлиши мумкин. Хавфсизлик Кенгаши Республика Президенти ҳузурида тузилиши мақсадга мувофиқдир.

Хавфсизлик кенгаши миллий хавфсизлик муаммолари билан боғлиқ бўлган барча масалаларни чуқур ишлаб чиқиш ва мувофиқлаштиришни таъминлаши, бунинг учун жавобгар бўлиши лозим.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 52-б.

Давлатимиз хавфсизлигини таъмин этишнинг асоси – мамлакатимиз ёшлари. Ёшлар – бизнинг таянчимиз, эртанги кундан умидимиз, савоб ишларимизнинг давомчиларидир. Ҳаммамиз ҳам бу дунёда фарзандларимизни деб, уларнинг бахт-саодати, икболи деб яшаймиз

ва меҳнат қиламиз. Нафақат хавфсизлигимиз, шу билан бирга миллий уйғониш гоёсининг амалга ошиши, давлатимизнинг келажакда барқарор бўлиши ҳам ёшларимиз қандай шаклланишига бевосита боғлиқ.

Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 53–54-б.

МИНТАҚАВИЙ МУАММОЛАРДАН ЖАҲОНШУМУЛ МУАММОЛАРГА

Бу муаммоларни ҳал этиш йўлларини излаш ҳозирги пайтда тоталитар, маъмурий-буйруқбозлик тизимидан эркин бозор иқтисодиёти тизимига ўтиш даврининг қийин вазифаларини ҳал этаётган **собиқ Иттифок** ҳудудидаги давлатлар ва халқлар учун алоҳида аҳамият касб этади.

Ҳозирги кунда ижтимоий ва фуқаролараро тотувликни, ижтимоий тинчлик ва барқарорликни таъминлаш биз учун **миллий давлатчиликнинг** вужудга келиши ва мустақамланишида, **адолатли ижтимоий тузумни қарор топтиришда** чиндан ҳам ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлмоқда.

Шу билан бир вақтда мамлакатдаги мустақкам ижтимоий барқорликни сақлаб туриш ислохотлар дастурини изчиллик билан амалга оширишнинг, демократик институтлар ва демократик кадриятларни мустақкамлашнинг, жаҳон ҳамжамиятига қўшилиш жараёнларини тезлаштиришнинг муҳим шартидир.

Минтақавий муаммолардан жаҳоншумул муаммоларга // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 55-б.

...Миллий ва нуфус хусусиятларини ҳисобга олганда, бизнинг шароитимизда шуниси, айниқса муҳимки, жа-

миятнинг ҳаддан ташқари табақаланишига йўл қўймайдиган, аҳолининг энг эҳтиёжман қатламлари манфаатларини, оналик ва болалик манфаатларини ҳимоя қиладиган кучли ижтимоий сиёсат юритилмоқда.

Минтақавий муаммолардан жаҳоншумул муаммоларга // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 56-б.

Ўзбекистонда амалга оширилаётган ижтимоий тараққиёт муаммоларини ҳал қилишнинг ўз андозаси:

Биз учун шу мураккаб ўтиш даврида **қашшоқликка; оммавий ишсизликка; аҳолининг кўчиб кетиш жараёнлари авж олишига йўл қўймасликнинг муҳим шарт** бўлди. Биз ўтмишга баҳо беришда ва бундан буёнги тараққиётимиз истиқболларини белгилаб олишда умуммиллий тотувликка эришдик.

Равшанки, бу соҳадаги ютуқларга биз Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятига жадал қўшилиши туфайли, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг катта ёрдами туфайли эришдик. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг муассасалари ва ваколатхоналари Ўзбекистонда ўз фаолиятини кенг авж олдирмоқда.

Минтақавий муаммолардан жаҳоншумул муаммоларга // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 57-б.

Биз эътиборингизни жалб қилмоқчи бўлган масаланинг иккинчи туркуми халқаро жамиятнинг ҳозир дунёда тобора кучайиб бораётган элатлараро ва минтақалар қарама-қаршилиги ва урушлар хавфидан огоҳ этишга қаратилган, можароларнинг олдини олиш сиёсатини шакллантириш зарурлиги билан боғлиқ.

Минтақавий муаммолардан жаҳоншумул муаммоларга // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 58-б.

Бу мамлакатларда ўнлаб миллион одамлар очлик, қашшоқлик, вайронгарчилик шароитида яшамоқда.

Бундай шароит ижтимоий портлаш омили бўлиб, у фақат Марказий Осиё минтақасида эмас, балки бутун дунёда барқарорлик ва хавфсизликни ларзага солишга кодирдир.

Минтақавий муаммолардан жаҳоншумул муаммоларга // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 59-б.

ЎЗБЕКИСТОН ЙЎЛИ – ЖАҲОН ҲАМЖАМИЯТИГА ҚЎШИЛИШ ЙЎЛИДИР

Бу давр Ўзбекистоннинг БМТ, ЕХХТ ва бошқа халқаро ташкилотлар раҳбарлигида ўтказилган йирик халқаро анжуман ва тадбирларда фаол иштирок этгани билан алоҳида ўрин тутади. Биз бу тадбирларда иштирок этишга республикамизнинг жаҳон ҳамжамиятига қўшилишидаги муҳим восита, бизнинг сиёсий ва иқтисодий ҳаётимизда юз бераётган янгиликларга халқаро тузилмаларнинг эътиборини жалб этиш ва бу ишда уларнинг кўмагидан фойдаланиш, республикада амалга оширилаётган ислохотларнинг янада ривожланиши, миллий хавфсизликни, минтақамизда тинчлик ва барқарорликни сақлаб туришнинг муҳим гарови, деб қараймиз.

Биз ЕХХТнинг Будапештда ўтказилган йиғилишида Ўзбекистон делегациясининг иштирок этиши муҳим аҳамиятга эга, деб биламиз. Бу конгрессда Ўзбекистон минтақамизда барқарорлик ва тинчликни сақлаб туриш, ЕХХТнинг бу жараёнда, экология муаммоларини, хусусан бугунги кунда миллийлик доирасидан чиқиб, умуминсоний муаммога айланган Орол муаммосини ҳал этишда янада муайяноқ иштироки билан боғлиқ бир қанча ташаббусни кўтариб чиқди.

Ўзбекистон йўли – жаҳон ҳамжамиятига қўшилиш йўлидир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 60-б.

...Ўзбекистон Республикада амалга оширилаётган ижтимоий тараққиёт муаммоларини ҳал этишнинг ўзи танлаган йўлини тақдим этди. Бу йўл мураккаб ўтиш даврида жамиятда қашшоқлик, оммавий ишсизлик ва аҳолининг кўчиб кетиш жараёнларига йўл қўймасликнинг муҳим шарти бўлиб қолди.

Ўзбекистон йўли – жаҳон ҳамжамиятига қўшилиш йўлидир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 61-б.

Ҳозир Ўзбекистон СССР парчаланиб кетганидан сўнг Шарқий Европа давлатлари билан узилиб қолган анъанавий ва азалий алоқаларни жадаллик билан қайта тикламоқда.

Ўзбекистон йўли – жаҳон ҳамжамиятига қўшилиш йўлидир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 62-б.

Ўзбекистоннинг жуғрофий-сиёсий мавқеи республиканинг Шарқ мамлакатлари билан ташқи сиёсий алоқаларини ривожлантиришнинг алоҳида аҳамиятини белгилаб беради. Бизнингча, минтақада хавфсизлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш – Осиёнинг шу қисмидаги мамлакатлар бунёдкорлик йўлидан ривожланишининг асосий шартидир...

Ўзбекистон йўли – жаҳон ҳамжамиятига қўшилиш йўлидир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 64-б.

Ўзбекистон бир минтақадаги давлатларнинг бири-бирига яқинлашувини янада ривожлантиришнинг қатъий тарафдоридир. Марказий Осиёдаги беш давлат бошлиқларининг Туркманистондаги Тошҳовуз шаҳрида ўтган учрашувида Марказий Осиё мамлакатлари ҳамкорлигини чуқурлаштириш масалалари кўриб чиқилди. Олий даражадаги учрашув иштирокчилари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 1995 йил сентябрь ойида Нукус шаҳрида Орол денгизи муаммолари бўйича

ҳалқаро конференция ўтказиш тўғрисидаги таклифини маъқулладилар ва қўллаб-қувватладилар, бу оламшумул муаммони ҳал этишда жаҳон ҳамжамиятининг манфаатдорлик билан иштирок этишидан мамнун эканликларини изҳор этдилар.

Ўзбекистон йўли – жаҳон ҳамжамиятига қўшилиш йўлидир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 66-б.

Мамлакатимиз барқарорлик устуворлиги хусусий мулкчилик негизида қурилган бозор муносабатларини чуқурлаштириш устуворлиги билан ўрин алмашган янги ланишларнинг навбатдаги босқичга қадам қўйди. Тегишли фармонлар, қарорлар ва ҳуқуқий ҳужжатлар, жумладан, Вазирлар Маҳкамасининг “Республикада савдони эркинлаштиришни таъминлаш ҳақида” ва “Хусусий тадбиркорликда ташаббус кўрсатиш ва уни рағбатлантириш тўғрисида”ги қарорлари қабул қилинди.

Ўзбекистон йўли – жаҳон ҳамжамиятига қўшилиш йўлидир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 67-б.

Ўз миллий давлатчилигини қураётган, ҳокимиятнинг сифат жиҳатидан янги сиёсий тузилмаларини барпо этаётган Ўзбекистон учун Президент билан парламент ваколатлари муддатидаги номутаносибликни бартараф этиш, ижроия ҳокимияти, қонун чиқарувчи ҳокимият ва бутун халқ ҳаракатлари бирлигини таъминлаш гоят муҳимдир. Ўтказилган Референдумнинг моҳиятига айна шу жиҳатдан қарамоқ керак.

Ўзбекистон йўли – жаҳон ҳамжамиятига қўшилиш йўлидир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 69-б.

БИЗ ЖАМИЯТНИ ЯНГИЛАШ ЙЎЛИДАН БОРМОҚДАМИЗ

Биз бошқа мамлакатлар тажрибасини ўрганар экан-миз, адолатли жамият қуришда халқимизнинг анъаналари ва руҳиятига мос келадиган ўз йўлимизни изламоқдамиз.

Биз демократияга асосланган, ўзбек халқининг маънавий негизлари ва кадриятларига ҳамоҳанг бўлган давлат қурмоқдамиз.

Яқинда Ўзбекистон тарихида биринчи марта бизнинг парламентимиз – Олий Мажлисга кўппартиявийлик асосида демократик сайлов бўлиб ўтди. Шу билан янги давлат ҳокимияти тизимини шакллантиришнинг муҳим босқичига яқун ясалди.

Бугунги кунда иқтисодиётнинг самарали ривожланишини, жамиятда адолатли ижтимоий тенгликни, давлат бошқарувида фуқароларнинг иштирокини кенгайтиришни таъминлайдиган ҳуқуқий механизмларни яхшилаб ишлаб чиқиш масаласи олдинги ўринга чиқмоқда.

Ўзбекистонда янги жамият қуриш стратегияси мамлакат ичкарасидаги ижтимоий-сиёсий барқарорликнигина англаиб қолмайди. Бунёдкорона меҳнат учун зарур шарт-шароит қўшниларимизда ҳам тинчлик ва осойишталик барқарор бўлганидагина вужудга келади.

Биз жамиятни янгилаш йўлидан бормоқдамиз // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 72-б.

ВАТАН САЖДАГОҲ КАБИ МУҚАДДАСДИР

...Танлаган йўлимизга фуқаролар ишончининг нақадар мустаҳкамлигини намоён этди. У бошидан катта-катта қийинчиликлар, етишмовчиликлар, азобу укубатларни кечириб турган халқимизнинг машақ-

қатларга мардона бардош бериб, келажакка умид ва ишонч билан яшаётганини ифода қилди.

Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 76-б.

Референдумнинг натижасини мен халқимга қилган озми-кўпми хизматларимнинг жавоби деб биламан. Чуқур мамнуният билан айтмоқчиман: агар бу дунёда чексиз ишонч ва юксак ҳурмат-эътиборга сазовор бирор одам бўлса, мен – ўша, кечаю кундуз халқимнинг бахтини, иқболини тилаб худога минг шукроналар айтиб юрган инсонман.

Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 77-б.

...Олиб бораётган сиёсатимизни яна бир бор танқидий таҳлил қилиб, олдимизда турган мақсадларга тезроқ етказадиган, авваламбор, халқимизнинг аҳволини энгиллаштирадиган дастурларни кўриб чиқишимиз керак, деб ўйлайман.

Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 78-б.

Мамлакатимиз ижтимоий ҳаётида янги давр бошланмоқда. Кўппартиявийлик асосида сайланган парламент фаолият кўрсатмоқда. Жамиятнинг турли табақалари манфаатларини ифода этувчи партиялар аста-секин ўзлигини англамоқда ва кучга кирмоқда. Улар ўз дастурини халққа етказишга, сафларини мустаҳкамлаб, сиёсий тажриба орттиришга интилмоқда. Бу ҳам ҳаётимизнинг янги қирралари, янги саҳифаларидир.

Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 78-б.

Мана шундай шароитда юртимиз тақдири, келажакимиз учун ишонч ва қатъият билан курашадиган барча кучларни бирлаштирувчи, кимнинг қайси сиёсий куч ёки партия тарафдори бўлишидан қатъи назар – уларнинг интилишини яқинлаштирувчи нуқталарни топа билиш муҳим аҳамиятга эга.

Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 78-б.

Бир нарсани алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Уруш даври воқеаларини, жангчиларимизнинг жасоратини таҳлил этишда ва таърифлашда ҳам мафкурабозликни, баландпарвоз гапларни, дабдабали шiorларни камайтириб, умри эрта хазон бўлган оталаримиз, akalаримиз хотираси олдида изтироб билан бош эгиб, уларнинг жасоратини фахр билан эслаб, авваламбор, ҳалок бўлганларнинг оилаларига ғамхўрлик қилиш, бугун ҳаёт бўлган собиқ жангчиларга фақат тасаннолар айтиш билан чекланиб қолмасдан, уларга амалий ёрдам бериш биз учун ҳам қарз, ҳам фарздир.

Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 81-б.

Биз она Ўзбекистон истиклолини, унинг шаъну шавкатини қандай ҳимоя этишни ота-боболаримиздан мерос қилиб олишимиз ва унинг ҳимоясига ҳамиша тайёр турмоғимиз даркор.

Улуғ аждодларимиздан муқаддас мерос бўлиб келаётган ватанга муҳаббат туйғуси, фарзандларимиз, бугунги ва келажак авлодларимиз учун чинакам эътиқодга, чинакам ақидага айлансин.

Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 82-б.

Бундан чиқадиган хулоса: Марказий Осиё минтақасида ҳам иқтисодий, ҳам маънавий, ҳам сиёсий жиҳатдан ягона муҳит ташкил қилиш – бугунги куннинг энг долзарб масаласидир.

Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 84-б.

Бундай ҳаракат ўз фаолиятини, биринчи навбатда, минтақа давлатлари орасида бугун пайдо бўлган кўпгина сунъий тўсиқларга барҳам беришга, одамлар бир пайтлар бўлганидек, бепоён Туркистон ҳудудлари бўйлаб ўзаро борди-келдиларини, маданий-маънавий муносабатларини, савдо-иқтисодий алоқаларини эмин-эркин давом эттириши учун замин ҳозирлашга қаратса, айни муддао бўлур эди.

Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 84-85-б.

...Кўпроқ одамлар орасида бўлинглар, халқнинг турмушидан, ҳол-аҳволидан хабар олиб туринглар. Айниқса, муҳтожларнинг, етим-есир, бева-бечораларнинг, эҳтиёжманд оилаларнинг муаммолари Наврўз ёки Ҳайит кунларидагина эмас, доимий эътиборингизда бўлсин.

Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 85-б.

ДИЁРИМИЗ ТИНЧ, ОСМОНИМИЗ ДОИМО МУСАФФО БЎЛСИН

Биз яхши биламизки, ватанимизнинг мустақиллигини мустаҳкамлашда, ёшларимизни миллий гурур, миллий ифтихор руҳида тарбиялашда, ҳар кунлик ташвишла-

римизда фахрийларимиз биз учун энг ишончли таянч ва суянчдир.

Диёримиз танч, осмонимиз доимо мусаффо бўлсин // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 87-б.

ДАВР ТАҚОЗОСИ

Ўзбекистонни иқтисодий ривожлантириш стратегияси ҳақида гап борганда, бу стратегия биринчи навбатда давлатимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, халқнинг турмуш шароитини яхшилаш манфаатларидан келиб чиқиши керак... Шу жиҳатдан, иқтисодий стратегик мақсадларга эришишнинг асоси, аввало, тармоқ ва регионларнинг муҳим ишлаб чиқаришлар бўйича ривожланиши билан боғлиқдир.

Давр тақозоси // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 92-б.

Хусусийлаштириш, мулкдорлар сонини иложи борича кўпайтириш – мамлакатимизнинг, давлатимизнинг иқтисодий мустақиллигини таъминлаш, ҳар бир фуқаро даромадини, ҳаёт даражасини ошириш билан боғлиқ жуда муҳим омилдир.

Давр тақозоси // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 93-б.

Ҳар бир вилоят, шаҳар ва туман раҳбарлари ўз ишларини шундай ташкил қилишлари керакки, токи нақд пул ҳисобида берилаётган иш ҳақи, нафақа ва бошқа даромадлар аҳолининг харид қилиш қувватини ошириш, хилма-хил хизмат кўрсатиш ташкилотларини кўпайтириш орқали банкларга қайтиб келиши лозим. Бунинг учун эса вилоят, шаҳар ва туманларда катта ишларни амалга ошириш керак. Аввало, аҳоли олаёт-

ган даромадларнинг ички бозор товар ресурслари билан мувозанатини таъминлаш, қўшимча мол-мулк келишига кенг йўл очиш керак. Хуллас, юқоридан қўшимча пул ёки товар беришади, деган кайфиятдан воз кечиб ол-зим.

Давр тақозоси // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 95-б.

Ички бозоримизни маҳсулотлар билан тўлдириш ва экспорт имкониятларимизни кўпайтириш – устувор йўналишлардан биридир. Лекин, кимки фан-техника ютуқларини қўлламай, ортиқча харажатларни камай-тирмай, фақат маҳсулотлари нархини ошириш йўли билан яхши натижага эришаман деса – жуда катта хато қилган бўлади.

Давр тақозоси // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 96-б.

ДЎСТЛИГИМИЗ ҚУЁШИ МИНГ ЙИЛЛИКЛАР ҚАЪРИДАН НУР СОЧАДИ

Биз, қозоқлар, қирғизлар, туркманлар, тожиклар ва ўзбеклар, шу гўзал диёримизда яшаётган барча кўп сонли миллатлар ва элатлар, тақдир тақозоси билан аҳил бўлиб яшашга, дўст бўлиб яшашга, хонадонимизни, фарзандларимизни урушлардан, келишмовчиликлар ва бир-бирига қарама-қарши туришдан асраш учун, миннатдор авлодлар бизнинг шаънимизга, ҳозирги қийин шароитда муштарақ истиқболимиз биносининг пойдеворини барпо этаётган кишилар шаънига яхши сўзлар айтиши учун ўзимизга боғлиқ ҳамма ишни қилишга маҳкум этилганмиз.

Дўстлигимиз қуёши минг йилликлар қаъридан нур сочади // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 100-б.

Ажойиб аждодларимизнинг барча халқларнинг бирлик ва биродарлиги учун зўр бериб курашгани, фидокорлиги ва қадимги ўлкадаги бутун халқ қўллаб-қувватлашига интилиши ҳозирги кунда муштарак мулкимизга айланди ва аниқ ишларимизда рўёбга чиқмоқда.

Дўстлигимиз куёши минг йилликлар қаъридан нур сочади // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 103-б.

1993 йилнинг июль ойида Қозоғистон билан Ўзбекистон ўртасида 1994–2000 йилларда иқтисодий интеграцияни чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисидаги битим имзоланди. 1994 йилнинг январида ягона иқтисодий ҳудудни барпо этиш тўғрисидаги шартнома имзоланди (апрель ойида мазкур шартномага Қирғизистон Республикаси қўшилди).

Дўстлигимиз куёши минг йилликлар қаъридан нур сочади // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 103-б.

Икки давлатнинг ақл-зиё аҳли, миллий санъат юлдузлари, таниқли олимлар, адабиёт арбоблари, журналистлар, иқтисодчилар, тадбиркорлар, ишлаб чиқариш ходимлари бир дастурхон теварагида дўстона учрашадиган ҳозирдагидек тадбирлар, байрамона кўнгил очарлар, дунёвий суҳбатлардан иборат бўлиб қолмаслиги керак.

Биз халқимиз бошидан кечираётган даврнинг – ҳозирги кунда қадимги Турон – Туркистон диёрида юз бераётган воқеаларнинг муҳимлиги ва масъулиятини биргалиқда англаб етмоғимиз лозим.

Дўстлигимиз куёши минг йилликлар қаъридан нур сочади // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 106-б.

Шубҳасизки, турмушнинг барча соҳаларидаги ҳаёт-бахш ўзгаришлар маънавий ва ахлоқий қадриятларни

тиклашдан бошланади. Қадрли дўстлар, аynи шу соҳада сизларнинг эътиборли кишилар эканингиз, жамиятдаги, халқ орасидаги обрўйингиз катта аҳамият касб этади.

Сизлар ижодингиз, ижтимоий фаоллигингиз билан ривожланган ва гуллаб-яшнаган давлатлар сафи томон ҳаракатимизни тезлаштиришда ёрдам беришингиз мумкин. Энг муҳими, ниҳоят ўзимизнинг бир бутун, яхлит қадимий Туркистон фарзандлари эканимизни ҳис этишимизга ва аynи пайтда ўзлимизни, ўз мустақиллигимиз ва ўзимизга хос фазилатларимизни саклаб қолишга ёрдам беришингиз мумкин.

Дўстлигимиз куёши минг йилликлар қаъридан нур сочади // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 106-б.

ЎЗБЕКИСТОН КЕЛАЖАККА ИШОНЧ БИЛАН ҚАРАМОҚДА

Бу кун Ўзбекистон ва МДХдагина эмас, улардан ташқарида ҳам машҳур, айтишим мумкинки, бутун дунёда катта қизиқиш уйғотаётган ҳақиқий олтин қорхонангиз тараккиёти тарихига олтин саҳифа бўлиб киради.

Сизларнинг комбинатингиз бундан 30 йилдан ошиқроқ вақт муқаддам саҳро шароитида бир эртақ, афсонавий Хумо қуши сингари пайдо бўлган эди. Сизларнинг ноёб жамоангиз салоҳияти, жипелиги, юксак маълақаси, меҳнатдаги ва ҳаётдаги чиниқиши, эришган меҳнат ютуқлари билан жаҳоннинг энг йирик, энг тараккий этган давлатлари ҳам орзу қиладиган ҳақиқий бойликдир.

Ўзбекистон келажакка ишонч билан қарамокда // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 109-б.

...Бизнинг энг катта бойлигимиз – бизнинг кўп-миллатли меҳнатсевар халқимиздир. Бизнинг тарихимиз – буюк тарих. Бизнинг улуғ анъаналаримиз бор. Уялмасдан, кўркмасдан, дадил туриб: ҳа, Ўзбекистон ўз тарихи, ўзининг эзгу анъаналари билан фахрланади, дейиш лозим. Бизнинг томирларимизда жаҳон маърифатига салмоқли ҳисса қўшган буюк аждодларимиз қони оқмоқда. Бу заминда эзгулик ва инсонпарварлик, тинчлик ва ақиллик, яхшилик, адолатнинг буюк кадриятларидан таълим берган буюк мутафаккирлар яшаб ўтган.

Ўзбекистон келажакка ишонч билан қарамокда // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 111–112-б.

Бу – биз Ўзбекистон деб аталмиш уйимизда ўрната олган фуқаролар тинчлиги ва миллатлараро тотувликдир. Бу – кишиларни жипслаштириб турган, ҳар бир инсон, ҳар бир оила ўзининг бугунги кундаги ҳаёти, фарзандларининг келажаги, қариндош-уруғ ва яқинларининг тинчлиги учун хотиржамлигидир.

Ўзбекистон келажакка ишонч билан қарамокда // Ватан саждагоҳ, каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 113-б.

...Мана шу яқинлик, мана шу ўзаро ҳурмат ва турли миллат, турли эътиқод, турли авлодлар вакиллариининг бир-бирига дўстона муносабати ишларимизнинг энг зарур ва муҳим асоси, амалга ошган режаларимизнинг пойдевори бўлди.

Ўзбекистон келажакка ишонч билан қарамокда // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 113-б.

ҚИШЛОҚ ИСТИҚБОЛИ – ЮРТ ИСТИҚБОЛИ

...Қишлоқда тадбиркорликни ривожлантириш, ортиқча ишчи кучини жалб этиш мақсадида кичик кор-

хоналар барпо этиш ҳамон долзарб масала бўлиб турибди.

Қишлоқ истиқболи – юрт истиқболи // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 115-б.

Жаҳон тажрибасига кўра, қишлоқ жойларида кичик бизнесни ривожлантириш ва хизматлар кўрсатиш соҳасини кенгайтириш ушбу муаммони ҳал этишнинг энг самарали йўли ҳисобланади. Хомашё ва қишлоқ хўжалиги ресурсларини қайта ишлаш, замонавий ўраш-жойлаш материалларидан фойдаланиш хорижий мамлакатлар бозорларида Ўзбекистондаги кичик қишлоқ корхоналари маҳсулотларининг юкори даражада рақобатбардошлигини таъминлай олади.

Шу мақсадда республикада кичик ва хусусий бизнесни шакллантириш ва ривожлантиришни таъминловчи зарур ҳуқуқий асос яратилган. Амалдаги қонунчилик ҳужжатларида, республика Президентининг фармонларида, ҳукумат қарорларида кичик ва хусусий бизнесдан солиқ олиш, унга молиявий ёрдам кўрсатиш борасида имтиёзлар бериш, имтиёзли кредитлар ажратиш, бизнесни ташкил этишда, уни моддий-техника ва хомашё ресурслари билан таъминлаш борасида кўмаклашиш назарда тутилган.

Қишлоқ истиқболи – юрт истиқболи // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 116-б.

“Маҳаллий саноат” корпорацияси аниқ мақсадга йўналтирилган ишларни амалга оширмоқда. 1993–1995 йиллар мобайнида корпорация қишлоқ жойларида 200 дан зиёд кичик ва хусусий корхона ташкил этди. Уларда қарийб 11 минг киши меҳнат қилмоқда.

Қишлоқ истиқболи – юрт истиқболи // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 116-б.

Вилоятлар ва туманларда янги тадбиркорлик тузилмаларини ривожлантириш йўлидаги бюрократик тўсиқлар кўп ҳолларда қуйидагиларда намоён бўлмоқда: маҳаллий ҳокимият органлари, шунингдек назорат қилувчи ташкилотлар ходимлари томонидан қишлоқ тадбиркорларининг хўжалик фаолиятига асоссиз ара-лашуви ва улар ҳуқуқларининг камситилиши, кичик ва хусусий корхоналарни рўйхатдан ўтказишни соддалаштириш тўғрисидаги ҳукумат қарорларининг бажарилишига расмийлик билан ёндашиши, кўчмас мулк объектларини, айниқса, қурилиши тугалланмаган иңшоотларни кимосди ва танлов асосида сотиш тажрибасининг ёйилишига тўсқинлик қилиш, қишлоқ тадбиркорлари ўқувини ташкил этиш даражасининг пастлиги, тадбиркорларга юридик, молиявий ва маслаҳат хизматлари кўрсатиш бўйича махсус фирмаларнинг йўқлиги.

Қишлоқ истиқболи – юрт истиқболи // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 117–118-б.

...Вазият қишлоқда хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни, кўплаб кичик-кичик корхоналар қуришни, сервис-хизмат кўрсатиш соҳаларини йўлга қўйишни тақозо этмоқда.

Қишлоқ истиқболи – юрт истиқболи // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 118-б.

Ҳокимликлар, вазирликлар, катта-катта ишлаб чиқариш корхоналари раҳбарлари шунини тушуниб етиши керакки, одамларни қишлоқдан завод ва фабрикаларга эмас, балки саноатни одамлар ҳузурига – қишлоққа олиб бориш керак! Бунда 20, 60 миллион доллар турадиган гигант фабрикалар эмас, балки ихчам, керак бўлганда ишлаб чиқарадиган маҳсулотни турини тез

ўзгартири оладиган корхоналар қуришга аҳамият бериш лозим.

Қишлоқ истиқболи – юрт истиқболи // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 119-б.

Қишлоқ тадбиркорларининг қўлаб асосли лойиҳалари ва истиқболли ташаббуслари зарур молиявий ресурслар ва амалий қўлаб-қувватлаш тизимининг йўқлигига дахлдор бошқа сабаблар туфайли амалга оширилмай қолиб кетмоқда.

Қишлоқ истиқболи – юрт истиқболи // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 119-б.

Солиқ сиёсатини амалга оширишда кичик ва хусусий корхоналар ҳуқуқларини камситишга йўл қўйилмоқда.

Қишлоқ истиқболи – юрт истиқболи // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 120-б.

Бунинг учун эса Япониядагидек тадбиркорларни қўлаб-қувватловчи, рағбатлантирувчи тизим барпо этиш зарур. Бундан ташқари, қишлоқлардаги ҳеч кимга кераксиз тракторчилар тайёрлайдиган кўлаб билим юрларини ёшларни бозор муносабатлари шароитида ишлаш ва яшашга ўргатадиган билим масканларига айлантирмоқ даркор. Республика Меҳнат вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги бу борада амалий ишга ўтиши керак.

Қишлоқ истиқболи – юрт истиқболи // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 121-б.

Ҳозирги кунда 70 дан ортиқ вазирлик, идора, ташкилот ва муассаса аҳолига ҳар хил турдаги хизматларни кўрсатмоқда. Уларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш ва бу йўналишдаги сиёсатни муваффақиятли юргизиш мақсадида қишлоқ жойларда хизмат кўрсатиш соҳаси-

ни ривожлантириш концепциясини республикада иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг янги талабларини назарда тутган ҳолда ишлаб чиқиш лозим.

Қишлоқ истиқболи – юрт истиқболи // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 122-б.

Давлат уларнинг самарали ишлаши учун шароит яратиб беради. Қонунлар, солиқлар орқали уларни аниқ мақсадларга йўналтириб туради, керак бўлганда манфаатларини ҳимоя қилади.

Қишлоқ истиқболи – юрт истиқболи // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 123-б.

...Тадбиркорлар оладиган кредитлар учун имтиёзли кафолатлар берадиган суғурта компанияси, ана шу кредитларни йўналтириш бўйича лойиҳалар тайёрлайдиган “Ўзбексармоялойиҳа” компанияси ташкил этиш керак.

Қишлоқ истиқболи – юрт истиқболи // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 124-б.

ФАОЛИЯТИМИЗ ВАТАН МАНФААТЛАРИГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

Ўзбекистон истиқлолга эришгач, ўнлаб давлатлар билан мустақил иқтисодий ҳамкорликни йўлга қўя бошлади. Бу соҳа республика тараққиётининг устувор йўналишларидан бири, давлат сиёсатининг муҳим жиҳати деб белгиланди.

Фаолиятимиз ватан манфаатларига хизмат қилсин // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 125-б.

Миллий иқтисодиёт қарз ҳисобига яшай олмайди. Ўзбекистон шу кунга қадар ҳеч кимдан қарздор эмас ва келажакда ҳам бундай бўлишига йўл қўйилмайди.

Фаолиятимиз ватан манфаатларига хизмат қилсин // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 126-б.

Мана шу мақсадда республикада тарифсиз бошқаришнинг қаттиқ чора-тадбирларидан халқро қабул қилинган тарифли бошқаришга босқичма-босқич ўтишни таъминлайдиган норматив-ҳуқуқий негиз ва ташқи иқтисодий фаолиятни амалга ошириш механизми яратилди. Унга кўра, четга чиқарилаётган товарларнинг аҳамиятига қараб бож тарифлари белгиланади.

Фаолиятимиз ватан манфаатларига хизмат қилсин // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 127-б.

...Ташқи иқтисодий фаолиятдаги ҳар бир кадам Ватан ва халқ манфаатини кўзда тутган ҳолда қўйилиши, ана шу манфаат йўлида хизмат қилиши даркор.

Фаолиятимиз ватан манфаатларига хизмат қилсин // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 128-б.

Сўмнинг конвертациясига эришиш – бу йилги фаолиятимизнинг энг муҳим вазифасидир. Чунки кучли миллий валюта – мамлакатнинг нуфузи, иқтисодий қудратининг белгиси, унинг келажигидир.

Фаолиятимиз ватан манфаатларига хизмат қилсин // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 128-б.

ИСЛОҲОТИМИЗ ТАМОЙИЛЛАРИ

Танқидчиларимизга одатда биз бу масалани икки қисмга ажратишни таклиф қиламиз: биринчиси – қонуний негиз; иккинчи қисми – унинг амалга оширилиши. Биз улардан: айтинчи, инсон ҳуқуқлари, виждон эркинлиги, диний эътиқод эркинлиги ва бошқа масалалар бўйича қонунларимиздаги қондаларга бирор эъти-

розингиз борми, деб сўраймиз. Улар эса, йўқ! – деб жавоб беришади.

Ислохотимиз тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 136-б.

Ўзбекистонда барча демократик меъёрларга мос келадиган матбуот эркинлиги йўқ, деб тапиришса, мен уларга: тўғри, ҳақиқатан ҳам шундай, мен бу фикрга қўшиламан, – деб жавоб қиламан. Бироқ биз бунга интиляпмиз, бундай демократик меъёрларга эришиш бизнинг мақсадимиздир.

Ислохотимиз тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 136-б.

Назаримда, иқтисодий интеграциялашнинг стратегик йўлига ўтиш, божхоналарни тугатиш, нарх-навога эркин тус бериш ва умуман нарх сиёсатини яқинлаштириш, тўловларнинг ўтиши, давлатлараро, молиявий ҳамда молия-саноат корпорациялари фаолият кўрсатиши масалаларини, мажбуриятлар ва қабул қилинган қарорларнинг ўзаро бажарилишини назорат қилиб бориш масалаларини ҳал этиш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Ислохотимиз тамойиллари // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 139-б.

КЕЛАЖАККА ҚАТЪИЙ ИШОНЧ БИЛАН БОҚАМИЗ

Шуни таъкидлашимиз керакки, бу жараён 1995 йилнинг биринчи ярмида анча тезлаштирилди ва муайян натижаларга эришилди. Хусусан, ярим йил мобайнида 4300 корхона давлат тасарруфидан чиқарилди. Июль ойининг ўзида акционерлик жамиятлари сони уч минг

олти юздан ошди, улар томонидан 2 миллиард сўмлик акциялар чиқарилди, шунинг асосида қимматли қоғозлар бозори ривожланди. Фонд биржаси, кўчмас мулк биржаси, миллий депозитарий каби ташкилотлар ҳам ўз фаолиятида ижобий натижаларга эришди.

Келажакка қатъий ишонч билан боқамиз // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 144-б.

Хусусийлаштиришнинг ҳозирги босқичида иккита вазифа турибди.

Биринчиси – тадбиркорларнинг ишчанлик қобилиятини кескин кўтариш. Шу билан бирга, ўзларини тиклаб олишлари учун уларга амалий ёрдам бериш, кенг имкониятлар очиш.

Бу вазифаларни бажаришда кунги кеча ташкил қилинган кичик бизнесни ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватловчи махсус Бизнес фонд ва шу фонд билан чамбарчас боғланган Суғурта агентлигига катта ишонч ва умид билан қараймиз.

Иккинчи вазифа хусусийлаштириш жараёнига аҳолининг барча қатламларини жалб қилиш билан боғлиқдир. Бу эса кўчмас мулк ва қимматли қоғозлар бозорларини тезлик билан ташкил этиш ва ривожлантиришни талаб этади.

Келажакка қатъий ишонч билан боқамиз // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 145-146-б.

...Асосий муаммо – сўмимизнинг ички конвертациясига, унинг бошқа мустақкам валюталар билан эркин алмашувига эришиш. Бу эса ҳозирги кунда нақд пул эмиссиясини зудлик билан тартибга солишни талаб этади.

Келажакка қатъий ишонч билан боқамиз // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 146-б.

Бундай ҳолнинг олдини олиш мақсадида ҳукумат қарори билан кенг ҳуқуқларга эга бўлган маҳсус комиссия тузилди ва унинг зиммасига мана шундай ночор ва беқарор аҳволда ишлаётган корхоналар тақдирини ҳал қилиш вазифаси юкланди. Агар қай бир ташкилот ва корхона ишини ва самарасини ошириш имкони топилмаса, банкротлик қонуни асосида бундай инқирозга дуч келган корхона ва хўжаликлар тарқатиб юбориларди, уларнинг раҳбарлари масъулияти кўриб чиқилади, лозим бўлса жавобгарликка тортилади.

Келажакка қатъий ишонч билан боқамиз // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 149-б.

“Ўзистикболстат”нинг умумий раҳбарлигида республикада тўлақонли маркетинг, яъни харид бозорини ўрганиш сиёсати ишлаб чиқилиши ва амалга оширилиши лозим.

Келажакка қатъий ишонч билан боқамиз // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 149-б.

Қишлоқ аҳолиси учун янги иш жойларини ташкил этиш, уларнинг ижтимоий муаммоларини ҳал этиш ислоҳотлар иккинчи босқичининг энг муҳим вазифаларидан бири деб қаралмоғи керак.

Келажакка қатъий ишонч билан боқамиз // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 152-б.

Халқимизнинг ўзи туғилган, киндик қони тўкилган жойга ниҳоятда меҳрли бўлиб, боғланиб қолганини, яъни “дайди” бўлиб кўчиб юриш одати йўқлигини назарда тутадиган бўлсак, қишлоқда одамларни иш билан таъминловчи кичик ва хусусий корхоналарнинг тез ривожланиши қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни тезлаштириш имконини беради.

Келажакка қатъий ишонч билан боқамиз // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 152-б.

...Ислоҳотларимизнинг муҳим манбаларидан бири – Ўзбекистоннинг халқаро ташкилотлар билан кучайиб бораётган ҳамкорлигининг давом эттирилиши ва кенгайтирилишидир. Бунда ташқи алоқаларни ривожлантиришга ва эркинлаштиришга алоҳида эътибор берилди.

Келажакка қатъий ишонч билан боқамиз // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 152-б.

Кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам кўрсатишнинг янги механизми жорий этилди. Ярим йил ичида бу мақсадлар учун давлат бюджетидан 750 миллион сўм ажратилди.

Келажакка қатъий ишонч билан боқамиз // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 153-б.

Ижтимоий муҳофаза ҳақида гап кетганда, бу борадаги сиёсат халқимизнинг тўб манфаатларини ҳимоя қилиш билан бирга одамларнинг меҳнат фаоллигини оширишга, уларда тадбиркорлик руҳининг ривожланишига ёрдам бериши лозимлигига ҳам алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман.

Келажакка қатъий ишонч билан боқамиз // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 153-б.

МАЪНАВИЙ БИРЛИК САРИ МУҲИМ ҚАДАМ

Миллий мустақилликни мустаҳкамлаш, янги мустақил туркийзабон давлатларда тизимли ўзгартиришларни амалга оширишдан иборат жуда мушкул ва ғоят мураккаб жараён дунёда эзгулик билан ёвузлик, инсонпарварлик билан зўравонлик бир-бирига қаттиқ қара-

ма-қарши турган шароитда, баъзан ҳудудларимиздан анча олисда туриб бошқарилаётган, мамлакатлар ва сиёсий кучлар таъсир кўрсатаётган шароитда ўтяпти. Шу боисдан ҳам бизнинг учрашувларимиз очиқ тусда бўлиши лозим ва бунга менинг ишончим комил.

Маънавий бирлик сари муҳим қадам // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 161-б.

Тинчлик, барқарорлик, ҳамкорлик – Ўзбекистон давлати таяниб қурилаётган ва қад кўтариб турадиган учта устундир.

Шу билан бирга биз бир-бири билан боғлиқ ҳозирги дунёнинг бутун мураккаблиги ва бир хил эмаслигини тан оламиз ҳамда кўпчилик бўлиб куч-ғайрат сарфлаш мумкинлигини инкор этмаймиз. Шу муносабат билан мен мамлакатларимизнинг ташқи сиёсий фаолиятини мувофиқлаштириш, бу соҳадаги мавжуд хилма-хилликни бартараф этиш ниҳоятда зарурлигини, “Ташаббуслар танлови” ва чексиз “Ташкилий плюрализм”нинг номатлублигини таъкидлашни истардим.

Бирлашиш “омили” Марказий Осиё давлатлари учун айниқса долзарбдир. Уни тан олиш Қозоғистон, Қирғизистон, Ўзбекистон иштирокидаги минтақавий ҳамжамиятни ташкил этишга олиб келди. Бу давлатлар биргаликдаги куч-ғайратлари билан ўзларининг маърифатли истиқболини шакллантиришга, тараққиёт ва фаровонлик йўлида ривожланиб боришга қарор қилдилар. Марказий Осиё давлатлари ҳамдўстлигининг ташкил этилиши уларнинг бошқа қўшни давлатлардан алоҳида ажралиб чиқишини билдирмай, балки у бозор сари ўтиш шароитида уларнинг хатти-ҳаракатларини жипс-лаштиришга қаратилгандир.

Бирлашиш жараёнини авж олдирмай туриб, Марказий Осиёда тараққиётни ва халқларнинг муносиб турмушини таъминлаш мумкин эмаслигини англаб етиш

ниҳоятда муҳимдир. Бирлашиш фақат иқтисодиёт ва ишлаб чиқариш соҳасинигина эмас, шу билан бирга маънавий, маданий, илмий соҳаларни ҳам қамраб олиши керак.

Маънавий бирлик сари муҳим қадам // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 164-б.

ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТЛАРНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШ ЙЎЛИДА

Ўзбекистон жаҳон сиёсий харитасида, Осиё қитъасининг марказида янги мустақил давлат сифатида тобора кўпроқ тилга тушмоқда. Ўзбекистонда юз бераётган прогрессив ўзгаришлар, унинг жуда катта табиий бойликлари, ишлаб чиқариш, илмий-техникавий ва интеллектуал имкониятлари, ноёб миллий-маданий мероси халқимиз тарихи ва ҳозирги ҳаёти билан қизиқаётган дунёнинг барча минтақаларидаги сиёсатчилар, бизнесчилар, оддий одамларни ўлкамизга тобора кўпроқ жалб этмоқда.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 175-б.

Ўзгариб бораётган жўғрофий-сиёсий структурада Ўзбекистоннинг роли ортиб бормоқда. Ҳамдўстлик мамлакатларидаги шерикларимиз ҳам, шунингдек, биз тўла ҳуқуқли аъзоси бўлган обрўли халқаро ташкилотлар ҳам ҳозирги вақтда Ўзбекистоннинг фикри билан, унинг нуқтаи назари билан ҳисоблашмоқдалар. Ўзбекистоннинг тинчлик ўрнатишга қаратилган изчил сиёсати натижасида унинг Марказий Осиё минтақасидаги осойишталик ва барқарорликнинг кафили сифатидаги мавқеи мустаҳкамланиб бормоқда.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 175-б.

Турли миллат ва динга мансуб миллионлаб кишилар ўз тақдирларини ва келажакларини Ўзбекистон билан боғлаб, бу қадимий сахий заминда тинч-тотув яшамокдалар. Мустақилликка эришган, тоталитар тузум кишанларидан халос бўлган Ўзбекистон халқи ижодий меҳнати билан ўзининг кўл асрлик тарихига янги-янги саҳифалар битмоқда.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 175-б.

Мустақиллик йиллари – ўз ўтмишимизни, ўз маданиятимизни ҳолисона билиб олиш давридир. Бу – жаҳон ҳамжамияти, тарих олдидаги вазифамизни англаб олиш давридир. Бу давр бой имкониятларга эга бўлган республикани танг аҳволга солиб қўйган сабабларни мафкуравий ақидалардан холи тарзда жиддий таҳлил қилиш, тангликни тезроқ бартараф этиш йўллариини излаш йилларидир.

Энг муҳими шуки, мустақилликнинг дастлабки йиллари – республиканинг ўз тараққиёт йўлини фаол излаш, Ватанимизни эркин, кучли ва раванқ топаётган диёрга айлантиришга интилиш даври бўлди.

Давлат мустақиллигини қўлга киритиш натижасида Ўзбекистон учун иқтисодий ва ижтимоий тараққиётнинг, маданий ва маънавий янгиланишнинг кенг истикболлари очилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 176-б.

Биз танлаб олган тараққиёт йўли конституцион асосга эга. Бу йўл Ўзбекистондаги барча аҳоли манфаатларига ҳар жиҳатдан мос тушади.

Айнан шундай йўл Ўзбекистонликларнинг муносиб турмуш кечирishi учун кафолат бўла олади, миллий анъаналар ва маданиятнинг ривожланишини, маънавий-ахлоқий кадриятларнинг қайта тикланишини таъминлайди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 176-б.

Пировард мақсадимиз ижтимоий йўналтирилган барқарор бозор иқтисодиётига, очик ташқи сиёсатга эга бўлган кучли демократик ҳуқуқий давлатни ва фуқаролик жамиятини барпо этишдан иборатдир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 177-б.

Ушбу йўлни амалга оширишга, иқтисодиётни тубдан ислоҳ қилишга бешта муҳим ва машҳур тамойил асос қилиб олинган бўлиб, ўтиш даврининг сиёсати ана шу тамойилларга таянади.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 177-б.

...Давлат бутун халқнинг манфаатларини кўзлаб, ислохотлар жараёнининг ташаббускори бўлиши, иқтисодий тараққиётнинг етакчи йўналишларини белгилаши, иқтисодиётда, ижтимоий соҳада ва суверен давлатимизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида туб ўзгаришларни амалга ошириш сиёсатини ишлаб чиқиши ва изчил рўёбга чиқариши керак.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 178-б.

...Бутун янгиланиш ва тараққиёт жараёни қонунларга асосланмоғи зарур. Иқтисодий ўзгаришлар синалган, амалий кучга эга бўлган қонунларга таянгандагина бу

Ўзгаришлар сезиларли натижалар бериши, муқаррар бўлиши мумкин.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 178-б.

...Демография соҳасидаги реал аҳволни, аҳолининг мавжуд турмуш даражасини ҳисобга олган ҳолда бозор муносабатларига ўтиш билан бир қаторда одамларни ижтимоий ҳимоялаш соҳасида кучли чора-тадбирларни олдиндан амалга ошириш керак.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 178-б.

Доно халқимиз янги уй қурмай туриб, эскисини бузмасликни ўргатади. Бозор иқтисодиётига ўтиш чоғида иқтисодиётни ислоҳ этиш манфаатларига хизмат қилиши, бу жараён мумкин қадар самарали ва машаққатсиз ўтишига ёрдам бериши мумкин бўлган воситалардан воз кечиш кечириб бўлмайдиган хато бўлур эди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 179-б.

Ўзини ўзи бошқариш вужудга келмаган, эркин рақобат бўлмаган, ташқи алоқалар чекланган бир шароитда талаб ва таклиф таъсирида давлатнинг иқтисодиётни бошқаришдан воз кечиши тангликнинг чуқурлашишига, нарх-наво ўсишига ва пулнинг кадрсизланиши кучайишига туртки бўлади.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 180-б.

Биринчи босқич бутунлай янги иқтисодий тизимнинг ҳуқуқий негизларини яратишга, давлатчиликни шакллантириш ва мустақкамлашга, эскича фикрлаш

тарзларини онгимиздан чиқариб ташлашга қаратилган эди. Бу босқичда янги тузум учун ишончли пойдевор яратиш вазифаси қўйилди ва ҳал қилинди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 182-б.

Биринчи босқичда иккита ҳал қилувчи вазифани бирданига ҳал қилишга тўғри келди. Бу вазифалар:

– маъмурий-буйруқбозлик тизимининг оғир оқибатларини енгиш, тангликка барҳам бериш, иқтисодиётни барқарорлаштириш;

– республиканинг ўзига хос шароитлари ва хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда бозор муносабатларининг негизларини шакллантиришдан иборат.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 184-б.

Биринчидан, ўтиш жараёнининг ҳуқуқий асоеларини шакллантириш, ислохотларнинг қонуний-ҳуқуқий базасини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш. Давлат мустақиллигининг ва ҳозирги иқтисодий муносабатларнинг ҳуқуқий пойдевори бўлган Асосий Қонун – Ўзбекистон Республикасининг янги Конституциясини қабул қилиш бош вазифа қилиб қўйилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 184–185-б.

Хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун қулай шарт-шароит яратиш, хусусий мулкни ҳимоя қилишнинг конституциявий ҳуқуқлари ва кафолатларини таъминлаш. Давлат хўжаликларини жамоа хўжаликларига ёки мулкчиликнинг давлатга қаршли бўлмаган бошқача шаклларига айлантириш, фермер (деҳқон) хўжаликларини, унча катта бўлмаган кооперативларни, пудратчи ва ижарачи оилавий жамоаларни ривожлан-

тириш ҳисобига қишлоқда ишлаб чиқаришнинг чинакам ширкатчилик шаклиларини қайта тиклаш.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 185-б.

Аҳолини озиқ-овқат билан узлуксиз таъминлаш иқтисодиётни барқарорлаштиришнинг муҳим бўғинига айланиб бормоқда.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 189-б.

Ислохотлар стратегиясини рўёбга чиқаришда биз учун умумий устуворлик, энг аввало, аҳолини ижтимоий ҳимоялаш соҳасида кучли чора-тадбирларни амалга оширишдан иборат.

Ана шу чора-тадбирлар орасида қуйидагилар алоҳида аҳамиятга эга:

– республикада ижтимоий-сиёсий барқарорликнинг, фуқаролар орасида тинчлик ва миллатлараро тотувликнинг ишончли кафолатларини таъминлаш;

– ижтимоий адолат қоидаларини янада мустаҳкамлаш, аҳолининг энг муҳтож бўлган қатламлари – кексалар, ногиронлар, етимлар, кўп болали oilалар ва ўқувчи ёшларни ижтимоий ҳимоялашнинг кучли воситасини яратиш;

– ижтимоий ёрдамни унга муҳтож бўлган шахсларга бериш, бундай ёрдамнинг аниқ мақсадга йўналтирилганлигини кучайтириш, нафақалар ва бошқа тўловлар тизимини аҳолининг реал даромадлари билан боғлаган ҳолда уйғунлаштириш ҳисобига ижтимоий ёрдамнинг таъсирчанлигини ошириш;

– аҳолининг энг муҳтож қатламларини ижтимоий ҳимоялаш муаммоларини ҳал қилишда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, маҳалла қўмиталари ролини ошириш, кам таъминланган аҳоли қатламла-

рини ижтимоий қўллаб-қувватлашга хизмат қилувчи махсус жамғармалар фаолиятини кучайтириш учун шароит яратиш.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 191-б.

Мустаҳкам ҳуқуқий негиз бўлгандагина ўзини оқламаган эски тизимни тўла ишонч билан қайта куриш, маданий бозор иқтисодиётига эга бўлган янги жамият куриш мумкин.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 192-б.

Республиканинг барча аҳолиси манфаатларини таъминлашга, унинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишга қаратилган қонунлар мавжуд бўлгандагина туб ўзгаришларнинг кучли ижтимоий асослари яратилади.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 192-б.

Шу сабабли биринчи босқичда биз ислохотларнинг ўз ҳуқуқий негизини яратишга асосий эътиборни қаратиб келдик.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 192-б.

...Илгари амал қилиб келган қонунлар аввалги тоталитар тузумни ҳимоя қилиш манфаатларига хизмат қиларди. Бошқариш ва ҳўжалик юритишнинг маъмурий-буйруқбозлик усулларини ёқлайдиган, ишлаб чиқариш воситаларининг умумдавлат мулки бўлишини тан оладиган, хусусий мулк ҳуқуқини, эркин рақобатни батамом истисно этадиган, бозор иқтисодиёти қонунларининг амал қилишини чеклаб кўядиган қондалар расман мустаҳкамлаб қўйилган эди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 192-б.

...Илгари Ўзбекистонда қабул қилинган қонун ҳужжатларининг ҳаммаси умумиттифоқ талабларига батамом мослаштирилган бўлиб, республикамизнинг ўзига хос минтақавий хусусиятларини ҳисобга олмас эди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 193-б.

Мустақилликни қўлга киритгандан кейин Ўзбекистон ён давлат сифатида ўз халқининг манфаатларига, жамиятда ҳам, иқтисодий муносабатларда ҳам демократик ўзгаришларни амалга ошириш вазифаларига мос келадиган янги қонунчилик асосларини ишлаб чиқиши ва қабул қилиши зарур бўлиб қолди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 194-б.

...Биз янгиланиш ва тараққиётда ўз йўлимизни, иқтисодиётни ислоҳ қилишда ўз моделимизни танлаб олдик. Шу сабабли бошқа мамлакатларнинг қонун меъёрлари ва ҳужжатларидан фойдаланиш, ҳатто улар айнан бозор муносабатларига жавоб берса ҳам, биз учун номақбул эди. Биз жаҳондаги демократик меъёрлар ва бозор иқтисодиёти тамойиллари аллақачон таркиб топиб бўлган кўпгина мамлакатларнинг қонун чиқариш соҳасидаги тажрибасини кенг ўргандик. Бу иш бизга хатоларни такрорламаган ҳолда, янгиланган жамият куриш хусусиятларини ҳисобга олиб, гоят қисқа муддат ичида пухта замонавий қонунчилик негизини шакллантириш, ислохотларни ҳуқуқий жиҳатдан таъминлаш бўйича ўз механизмимизни ишлаб чиқиш имконини берди. Қабул қилинаётган кўпгина қонунлар дастлаб таниқли халқаро юридик ташкилотларда ва мутахас-

сислар томонидан экспертизадан ўтказилди. Уларнинг ҳуқуқий жиҳатдан етуқлиги, умум қабул қилинган талаблар ҳамда қоидаларга мослиги юксак баҳоланди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ваган саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 194-б.

Бозор иқтисодиётини қарор топтириш йўлида ҳуқуқий жиҳатдан кўп ишлар қилинди. Республикада ҳуқуқий муассасалар ҳам изчиллик билан шакллантириб борилмоқда. Бозор муносабатларини цивилизациялашган шаклда жорий этишга имкон берадиган қонунлар мажмуи яратилмоқда. Ҳозирги вақтда иқтисодиёт соҳасига тегишли бўлган, иқтисодий муносабатларни шакллантиришнинг ҳуқуқий негизини барпо этадиган 100 га яқин асосий қонун ҳужжатлари қабул қилинди. Ислохотларнинг ҳуқуқий негизини яратиш бир қанча муҳим йўналишлар бўйича амалга оширилди.

Биринчи йўналиш – Ўзбекистоннинг давлат мустақиллиги, иқтисодий мустақиллигининг ҳуқуқий негизларини яратиш, давлатни бошқариш қоидаларини тартибга солувчи қонунларни қабул қилиш. Ана шу йўналиш доирасида “Ўзбекистон Республикаси Давлат мустақиллигининг асослари тўғрисида”ги Қонун, “Ер ости бойлиқлари тўғрисида”ги, “Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар Маҳкамаси тўғрисида”ги, “Жойларда давлат ҳокимияти тўғрисида”ги, “Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида”ги ва бошқа тарихий аҳамиятга эга бўлган қонунлар қабул қилинди.

Қонунлар қабул қилиниши натижасида ер, ер ости бойлиқлари, табиий ва минерал ресурслар, яратилган ишлаб чиқариш қуввати Ўзбекистон халқининг ажралмас, мутлақ мулки эканлиги тан олинди.

Республика ва маҳаллий даражада бошқарув структураларининг вазифалари аниқ чегаралаб қўйилди. Миллий шароитларга ҳаммадан кўра кўпроқ жавоб беради-

ган, жойларда ваколатли ҳокимиятнинг бирдан-бир тўла ҳуқуқли органи бўлган ҳокимлик институти яратилди. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариши соҳасида ноёб механизм тузилди, унинг илдизлари халқ анъаналарига ва тарихан таркиб топган жамоа муносабатлари – маҳаллага бориб тақалади. Шаҳарчалар, қишлоқлар, маҳаллалар фуқароларининг йиғини фуқароларга давлат ишларини бошқаришда иштирок этиш ҳуқуқини амалга оширишга ёрдам беради.

Иккинчи йўналиш – тизимдаги ўзгаришларга, сифат жиҳатидан янги иқтисодий муносабатларга ва, энг аввало, мулкчилик муносабатларига асос соладиган қонунлар мажмуини яратиш...

Қонунчиликнинг учинчи ва ғоят фаол ривожланиб бораётган йўналиши – хўжалик юриштининг ва институционал ўзгаришларнинг бозор шароитларига мос келадиган янги механизмини яратиш. Бу йўналиш қорхоналар ва ташкилотлар янги бозор инфраструктураси вужудга келишини таъминлайдиган хўжалик фаолиятининг ҳамма томонларини тартибга солувчи қонунлар ва меъёрий ҳужжатларнинг улкан мажмуидан иборатдир...

Бозор муносабатларининг қарор топишини давлат томонидан тартибга солиш тизимида иқтисодий жиҳатдан эркин бўлган қорхоналар ва фуқароларнинг давлат билан ўзаро муносабатлари механизмини солиқлар тизими орқали белгилаб берадиган қонун ҳужжатлари қабул қилинди. Монополистик фаолият чеклаб қўйилди. Гаров ҳуқуқи жорий қилинди. Қорхоналарнинг банкрот бўлиши қонун йўли билан эътироф этилди. Бу ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлди. Туғилажак барча баҳсли масалалар бундан буён маданий йўл билан, суд тартибида ҳал қилинмоғи лозим. Бунинг учун Ўзбекистон Республикасининг хўжалик процессуал кодекси ишлаб чиқилди ва хўжалик суди тузилди...

...Яқин орада Фуқаролик кодекси қабул қилинади. Бу кодексда мулкчиликнинг ҳамма шаклларидаги хўжалик фаолиятини тартибга солувчи барча асосий қондалар қонуний тарзда баён этилади.

Тўртинчи йўналиш – Ўзбекистонни халқаро муносабатларнинг тенг ҳуқуқли субъекти сифатида таърифловчи ҳуқуқий нормаларни яратишдан иборат. Ташқи иқтисодий фаолият тўғрисида, Ўзбекистон Республикасининг етакчи халқаро ташкилотларга аъзолиги тўғрисида, валютани тартибга солиш тўғрисида қабул қилинган қонунлар, асосий халқаро пактлар ва битимларнинг Ўзбекистон томонидан имзоланиши мамлакатимизнинг ташқи алоқаларининг ривожланиши тарихида сифат жиҳатидан янги саҳифа очди. Иқтисодиётимизга чет эл инвестицияларини кенг жалб этиш, чет эллик инвесторларнинг ҳуқуқлари ва манфаатлари ишончли ҳимояланишининг кафолатлари таъминланиши бўйича қонун асослари қабул қилинди. Бу Ўзбекистоннинг келажаги учун алоҳида аҳамиятга эга. Чет эл инвестициялари ташқи дунё билан жонли алоқа бўлибгина қолмай, балки чуқур таркибий ва муайян тизимдаги ўзгаришларнинг қудратли манбаи ҳамдир. Буларсиз янгиланган жамиятни қуриш асло мумкин эмас.

Бешинчи, энг муҳим йўналиш – инсоннинг ишончли конституцион ва юридик ҳуқуқларини, ижтимоий кафолатларни ва аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлашни таъминлайдиган қонунларни ишлаб чиқишдан иборат. Инсон, жамоат ташкилотларининг ҳуқуқлари ва эркинликларини, виждон ва дин эркинлигини тартибга солувчи асосий қонунларнинг тайёрланиши, муҳокама этилиши ва қабул қилиниши қонун чиқариш фаолиятида мутлақо янгилик бўлди.

Иш билан бандлик тўғрисида, ногиронларни ижтимоий ҳимоялаш тўғрисида, фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти асослари тўғрисида,

таълим тўғрисида, ёшларга доир давлат сиёсатининг асослари тўғрисида, виждон эркинлиги ва диний таъкилотлар тўғрисида қонунлар қабул қилинди. Бу қонунлар бозорга ўтишнинг мураккаб шароитларида аҳолининг энг муҳтож табақалари манфаатларини қонун кучи билан ҳимоя қилишгагина эмас, балки одамларнинг маънавий, ижодий имкониятларини намоён қилишга, ислохотлар учун мустаҳкам ижтимоий замин яратишга ҳам имкон берди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 201-б.

Мустақил Ўзбекистоннинг илк Конституцияси – давлат ва жамият ҳаётининг Асосий Қонуни қабул қилинганлиги биринчи босқичдаги қонун чиқариш фаолиятининг гултожиси бўлди. Конституция ёш давлатимиз чинакам мустақиллигининг, янги ижтимоий ва иқтисодий муносабатлар дунёга келишининг мустаҳкам пойдевори бўлиб хизмат қилмоқда.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 201-б.

Ўзбекистонда ислох қилишнинг биринчи босқичида мулкчиликнинг ҳамма шакллари тенг ҳуқуқли эканлиги конституцион тарзда эътироф этилди. Бу шакллар қарор топиши учун тенг ҳуқуқий нормалар ва амал қилиш механизмлари яратилди. Бундан ташқари, янги ташкил этилаётган ёки хусусийлаштирилаётган, хусусий мулкчиликка ёки чет эл капиталининг иштирок этишига асосланган корхоналар учун солиқ соҳасида уларнинг фаол ривожланишини рағбатлантирадиган имтиёзлар ва преференцияларнинг бутун бошли тизими мавжуд. Шундай қилиб, илгари давлатга қарашли бўлмаган хусусий секторни, тадбиркорликнинг ривожланишини сунъий равишда чеклаб келган юпилик ва

ташкилий тўсиқларнинг ҳаммаси ҳозирги вақтда амалда олиб ташланди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 203-б.

Давлатга қарашли бўлмаган секторни вужудга келтириш кўпроқ давлат мулкани унинг тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш ҳисобига амалга оширилмоқда.

Бу Ўзбекистон ҳам мансуб бўлган, бозор иқтисодиётининг қарор топиш жараёни эволюцион йўл билан кечган мамлакатлардан тамомила фаркланиб турадиган социалистик тузумдан кейинги мамлакатларда кўп укладли иқтисодиётни шакллантиришнинг ғоят муҳим хусусиятидир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 203-б.

...Иқтисодий ислохотлар биринчи босқичининг ғоят муҳим вазифаси давлат мулки монополизмини тугатиш ва бу мулкни хусусийлаштириш ҳисобига кўп укладли иқтисодиётни реал шакллантиришдан иборат эди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 204-б.

Биз шундай қатъий хулосага келдик – давлат мол-мулки фақат янги мулкдорга сотиш йўли билангина мулкчиликнинг бошқа шаклига айлантирилиши мумкин. Бундан фақат ижтимоий инфраструктура ва экологик ҳимоя воситаларигина истиснодир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 206-б.

Иккинчи муҳим хусусият – хусусийлаштиришга дастурий ёндашувни таъминлаш ва уни босқичма-босқич амалга оширишдан иборат. Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисидаги Қонунда мулкчилик шакллари ўзгартириш соҳасидаги ишлар республика ҳамда ҳудудий миқёсда босқичма-босқич ишлаб чиқиладиган ва тасдиқланадиган махсус дастурлар асосида амалга оширилиши қатъий белгилаб қўйилган.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ваган саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 207-б.

Хусусийлаштириш масаласида биз танлаб олган ёндашувнинг навбатдаги муҳим хусусияти шундан иборатки, биз мулкни давлат тасарруфидан чиқариш чоғида аҳоли учун кучли социал кафолатларини яратдик ва таъминламоқдамиз. Бунда фуқароларнинг мулкдан улуш олишга тенг ҳуқуққа эгаллиги қоидага, шунингдек, хусусийлаштирилаётган корхона меҳнат жамоаси аъзоларининг ижтимоий ҳимояланиши қоидага қатъий амал қилинмоқда.

Ижтимоий кафолатлар, энг аввало шундан иборатки, хусусийлаштириш чоғида бир бутун имтиёзлар тизими яратилган. Масалан, хусусийлаштирилаётган корхона меҳнат жамоасининг ходимлари акцияларни имтиёзли шартлар билан сотиб олишлари мумкин. Янги мулкдорга эскирган асосий фондлар ҳамда ижтимоий инфраструктура объектлари бепул топширилади. Давлат хўжаликларининг мол-мулки, фермалар, боғлар ва узумзорлар имтиёзли шартлар асосида хусусийлаштирилмоқда. Агар хусусийлаштирилаётган корхона асосий фондларни ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондидаги ўз маблағлари ҳисобига сотиб олган бўлса, мол-мулкни сотиб олиш қийматидан чегирмалар ҳам назарда тутилади. Кўпчилик савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаси объектлари янги эгаларига ер участкалари билан

биргаликда сотилади. Корхоналар хусусийлаштирилгач, уларни қўлаб-қувватлаш мақсадида солиқ тўлашда ҳам айрим имтиёзлар белгиланмоқда.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 209-б.

Энг аввало, кичик хусусийлаштириш амалда тугалланди, давлат мулкани бошқариш ва уни мулкчиликнинг бошқа шаклларига айлантирилиши учун керак бўлган муассасалар тизими, махсус органлар тузилди. Бу эса энг асосий яқундир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 209-б.

Кам даромадли, меҳнатга лаёқатсиз ва ёлғиз кекса шахслар, биринчи марта қурилган ёш оилалар ҳамда фуқароларнинг ижтимоий ҳимояланмаган, кам таъминланган бошқа тоифалари, уй-жойга муҳтожлар учун аниқ мақсадли махсус коммунал уй-жой захиралари ташкил этилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 210-б.

Корхоналар ва ташкилотларга ўз ходимлари ва нафақадорларининг уй-жой қуриш ёки квартираларни хусусийлаштириш учун олган ссудалари ё бўлмаса кредитларини батамом ёхуд қисман тўлаб юбориш ҳуқуқи берилган.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 210-б.

...Аграр секторни тубдан ислоҳ қилиш ва жадал ривожлантириш муаммолари ислохотларнинг дастлабки босқичида ҳамда Ўзбекистоннинг бозорга ўтиш стратегиясида ҳал қилувчи аҳамият касб этди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 215-б.

Бутун аграр сиёсатнинг муҳим масаласи – негизи – ерга мулкчилик масаласидир. Ер – ўлкамизнинг энг асосий бойлиги. У едиради, ичиради, яшаш учун асосий шарт-шароитларни яратиб беради. Шу сабабли республиканинг келажаги, Ўзбекистон халқининг келажаги кўп жиҳатдан ердан фойдаланиш муносабатлари қандай ташкил этилишига боғлиқ бўлади.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 216-б.

Қишлоқда бозор муносабатларининг ривожланишига, деҳқоннинг хўжайинлик ҳиссини қайта тиклашга ерни мерос қилиб қолдириш ҳуқуқи билан умрбод фойдаланиш учун бериб қўйиш орқали эришилади.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 216-б.

Қишлоқда бошқарув тузилмаларини қайта ташкил этиш жараёнида бирламчи қишлоқ хўжалик бўғини қандай бўлиши кераклиги аниқ маълум бўлди. Бу фермер хўжаликларини бирлаштирадиган ва уларга хизмат қиладиган, йўл-йўриқ кўрсатадиган ва моддий-техникавий таъминот, техника, агрокимё хизмати кўрсатиш масалаларида ёрдам берадиган кооператив бўлиши лозим.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 218-б.

Ўзбекистонда иқтисодий ислохотларни амалга оширишнинг дастлабки босқичида қўлга киритилган энг муҳим натижа шахсий томорқаларни кенгайтириш, янги суғориладиган ерларни шахсий хўжаликлар ва

боғдала ҳовли участкаларига ажратиб бериш йўли билан аҳолини амалда ер билан таъминлашдан иборат бўлди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 219-б.

Шахсий ёрдамчи хўжаликларни мустақкамлаш борасида туб чора-тадбирлар кўриш ҳисобига: биринчидан, меҳнатга яроқли аҳолининг иш билан банд бўлмаган ортиқча қисмини, асосан қишлоқда яшаётган хотин-қизлар ва ёшларни ижтимоий-фойдали меҳнатга жалб қилишга ва шу тарика ишсизликнинг кучайиб бориш хавфини барҳам топтиришга эришилди.

Иккинчидан, аҳолининг реал даромадларини оширишга, шунингдек, шартномалар асосида қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш билан шуғулланиб келганларга меҳнат дафтарчалари бериш ҳамда уларга қариганида нафақа олиш ҳуқуқини бериш билан кўпгина қишлоқ аҳолиси учун ижтимоий кафолатларни мустақкамлашга эришилди.

Учинчидан, аҳолини ҳаётий муҳим озик-овқат маҳсулотлари билан таъминлашдаги кескинликка барҳам беришга муваффақ бўлинди. Ер участкалари олган оилалар картошка, сабзавот, мева, чорвачилик маҳсулотига бўлган ўз эҳтиёжларини қондирибгина қолмай, балки уларни шаҳарлардаги деҳқон бозорларида сотишни анча кўпайтириб, озик-овқат муаммосини ҳал қилишга улуш қўшди.

Тўртинчидан, якка тартибда уй-жой қурилиши кўламини анча кенгайтиришга муваффақ бўлиндики, бу ҳол аҳолини уй-жой билан таъминлаш, республика аҳолисининг коммунал-маиший ва уй-жой шароитларини яхшилаш соҳасидаги анчагина муаммоларни ҳал қилишга ёрдам берди.

Ниҳоят, бешинчидан, фақат ижтимоий низоларнинг сабаби ва манбаларини бартараф этиш ҳисобигагина эмас, балки кишиларнинг шахсий томорка ерларини ва боғдала ҳовли ерларини ободонлаштиришда фаол қатнашиши, ўзи ва оиласининг манфаатларини кўзлаб фойдали меҳнат билан шуғулланиши натижасида одамлар митингбозлик ва сиёсий экстремизмдан қайтарилди. Бу ҳам республикада ижтимоий-сиёсий вазиятнинг барқарорлигини таъминлашга ҳисса бўлиб қўшилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 220-б.

...Давлат қишлоқ хўжалик корхоналарини саралаб олган ҳолда қўллаб-қувватлаш чора-тадбирларини ишлаб чиқди ва амалга оширди. Ҳозирги вақтда республиканинг ҳамма хўжаликлари даромад солиғидан, қўшилган қиймат солиғидан, бошқа солиқлардан озод қилинган. Фермер (деҳқон) хўжаликлари ташкил этилган пайтдан бошлаб икки йилгача улардан солиқ олинмайди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 224-б.

Аграр сиёсатнинг биринчи босқичда амалга оширилаётган ва ислоҳ қилишнинг навбатдаги босқичларида тубдан ҳал этишни талаб қилаётган ғоят муҳим йўналиши ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалигида банд бўлган ортиқча ишчи кучини бўшатиб олиш ва уларни иқтисодиётнинг бошқа тармоқларига – саноат, хизмат кўрсатиш соҳаларига жалб этишдан иборатдир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 224-б.

Бундан ташқари, ҳар бир посёлкада, ҳар бир қишлоқда майда улгуржи дўконлар, таъмирлаш устахоналари, деҳқонларни қишлоқ хўжалик техникаси, кўчатлар, минерал ўғитлар ва бошқалар билан таъминловчи пунктларнинг кенг тармоғини вужудга келтириш муҳим вазифа бўлиб қолмоқда.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 225-б.

Биринчи босқичда тоталитар тузумдан демократик тузумга, марказлаштирилган тартибда қайта тақсимлаш механизмидан бозор механизмига, қаттиқ маҳкамачилик ва маъмурий-буйруқбозликдан иқтисодий омиллар ва рағбатлантириш чоралари асосида ўзини ўзи бошқаришга ва ўзини ўзи идора этишга ўтиш қийин, баъзан машаққатли бўлди. Бу босқичда бошқаришнинг аслида янги тизими вужудга келтирилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 227-б.

Ишлаб чиқаришни марказлаштирилган тартибда ражалаштириш ва ташкил этишдан, молияни, моддий-ашёвий бойликларни давлат томонидан бошқариш тизимидан воз кечиш зарур эди. Бунинг учун иқтисодий ётқи бошқаришни ташкил этиш тизимига мутлақо янги ёндашувлар талаб қилинди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 228-б.

Бошқарув соҳасидаги ўзгаришлар натижасида кўплаб бошқарув бўғинларининг вазифаси ўзгарди, янги органлар тузилди. Маъмурий-буйруқбозлик тизимининг қолдиқлари, назорат қилувчи тизим ва унинг ижроия органлари тугатилди. Олдинги тақсимот ишлари ҳамда

уларни амалга оширувчи механизмларга барҳам берилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 228-б.

Яккаҳоқим бўлиб олган тақсимот идораси – Давлат таъминот кўмитаси ва унинг вориси бўлган Ўзшартномасавдо ўрнига янги бозор структураси – Республика улгуржи ва биржа савдоси акциядорлик уюшмаси тузилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 229-б.

Собиқ тармоқ доирасида иш юритувчи давлат банклари тугатилди. Агросаноат банки ва Саноат-қурилиш банки ихтисослаштирилган акциядорлик-тижорат банкларига айлантирилди. Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки тузилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 230-б.

Фуқароларнинг давлат мулкани хусусийлаштириб олишига, уй-жой бинолари қуриш, уларни таъмирлашга ва аҳолининг бошқа эҳтиёжларини қондиришга қарз бериш имконияти анча кенгайди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 230-б.

“Ўзбекистон Республикаси маҳаллий ҳокимият идораларини қайта ташкил этиш тўғрисида”ги Қонунга мувофиқ 1992 йил январидан бошлаб вилоят, туман ва шаҳарларда жойлардаги вакиллик ҳамда ижроия-бошқарув ҳокимиятига раҳбарлик қилувчи ҳокимлик жорий этилди. Ҳокимликлар маҳаллий аҳамиятга молик ҳамма масалаларни умумдавлат нуқтаи назаридан

ва ҳокимият ҳудудида яшаётган фуқароларнинг манфаатларига асосланган ҳолда ҳал қилишлари лозим.

Қўйилган вазифаларни бажариш учун ҳокимлар ҳузурда ижроия аппарати тузилди. Бу аппарат илгари халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари ва ижроия кўмиталари бажариб келган вазифаларни ўз зиммасига олди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 234–235-б.

...Ўтиш даврида, етук бозор муносабатлари ва механизмлари ҳали узил-кесил шаклланмаган бир пайтда муайян маъмурий воситаларсиз ёлғиз иқтисодий усулларнинг ўзигина иш бера олмайди. Шубҳасиз, устуворлик ҳуқуқий нормалар ва иқтисодий усулларга берилиши керак, лекин баъзан иш манфаатларини кўзлаб, айниқса, ижро ва молия интизоми соҳасида оқилона маъмурий таъсир кўрсатиш ҳам талаб қилинади.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 235-б.

...Шу сабабли ҳозирги кунда асосий вазифалардан бири кўпгина бошқарув органларида ҳозиргача сақланиб қолаётган расмиятчиликка, ўтакетган қоғозбозликка, қолоқликка қарши қатъиян кураш олиб боришдан иборатдир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 236-б.

Чинакам талаб ва таклиф асосида вужудга келадиган эркин бозор нархларининг амал қилиши бозор иқтисодиётининг ғоят муҳим бўғини бўлиб, бу бўғин маҳсулот ишлаб чиқарувчилар билан истеъмолчиларнинг ўзаро жипс таъсирини таъминлайди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 236-б.

Нархларни эркинлаштириш – иқтисодиётни ислоҳ қилишнинг энг асосий муаммоларидан бўлиб, ислоҳ қилиш жараёнлари қайси йўлдан бориши, қандай ижтимоий-иқтисодий оқибатларга олиб келиши ушбу муаммони ҳал этишга тамоман боғлиқ.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 236-237-б.

Айтиш мумкинки, иқтисодиётни ислоҳ қилиш тамойилларидан бири – республикада ислохотларни аста-секин ва босқичма-босқич ўтказиш тамойили бўлиб, у ҳеч қайси соҳада нархларни эркинлаштиришга ёндашишни, унинг тактикаси ва стратегиясини танлаб олишдагидек аниқ намоён бўлган эмас.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 237-б.

Буларнинг барчаси нархлар ислохотини амалга оширишга, бутун нарх белгилаш тизимини ўзгартиришга пухта ўйлаб, синалган йўл билан ёндашишни ҳамда гиперинфляциянинг ҳалокатли ўпқонига тушиб қолишга йўл қўймасликни талаб қилар эди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 239-б.

Республика ҳукумати аҳолини ҳимоялаш мақсадида чекланган доирадаги озик-овқат ва саноат товарлари нархларининг чегарасини белгилаб қўйди. Шунингдек, аҳолига кўрсатилаётган айрим турдаги хизматларнинг энг юқори тарифлари жорий этилди. Шу муносабат билан дон, буғдой етиштириш учун, ун, бошқа озик-овқат молларини ишлаб чиқаришга қилинадиган хара-

жатларнинг бир қисми республика бюджетидан тўланди. Мактаб ўқувчилари ва талабаларга бепул нонушта ва имтиёзли овқат беришдан кўрилган зарар ҳам давлат маблағлари ҳисобидан қопланди. Булардан ташқари, болаларга мўлжалланган айрим турдаги товарларни, дори-дармонларни ишлаб чиқаришга ҳам дотация берилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 241-б.

Давлат турли компенсация жамғармалари тузди, болалар учун нафақалар жорий этди, энг кам иш ҳақи, нафақалар ва стипендияларни мунтазам суратда ошириб борди. Муҳтожларга маҳалла кўмиталари орқали моддий ёрдам берди, имтиёзли солиқ ставкаларини жорий этди. Шу туфайли корхона компенсация учун қиладиган сарфнинг 50 фоизи бюджетга ажратмалар улушини камайтириш ҳисобига қопланиб, аҳоли манфаатларининг ишончли тарзда ҳимояланиши таъминланди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 241-242-б.

Антимонопол (монополияга қарши) фаол чораларни амалга ошириш учун Молия вазирлиги тизимида Антимонопол ва нарх-наво сиёсатини ўтказиш Бош бошқармаси тузилиб, унга республика рўйхатига ва маҳаллий рўйхатларга киритилган монополия мавқеидаги корхоналар маҳсулоти бўйича нархларни ва рентабеллиликни тартибга солиб туриш ҳуқуқи берилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 242-б.

Бозор муносабатларини шакллантиришни тегишли муҳитсиз – товар, пул бозорларида ва меҳнат ресурс-

лари бозорида хўжалик юритувчи субъектлар ўртасида ўзаро алоқани таъминлаши керак бўлган бозор инфраструктурасисиз тасаввур этиб бўлмайди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 242-б.

Жаҳон тажрибасидан кўриниб турганидек, бозорга ўтиш шароитида меҳнат ресурсларини иш билан таъминлаш муаммоси, ишсизликнинг ўсиши кучайди. Ишсизлик муаммоси макроиқтисодий тартибга солиш чоралари тизимида ҳамда иқтисодий тараққий этган бозор структураси шаклланган мамлакатларнинг бутун иқтисодий сиёсатида энг асосий муаммолардан биридир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 245-б.

Бундай шароитда мукаммал меҳнат бозорини шакллантириш, ишга жойлашишга муҳтож бўлган шахсларни ва мавжуд бўш иш жойларини тўла ҳисобга олиш фоят муқим аҳамият касб этади...

Бунинг учун республикада 240 дан ортиқ меҳнат биржасини ўз ичига олувчи катта тармоқ тузилди. Республиканинг ҳар бир тумани ана шундай биржага эга. Ишсизларни рўйхатга олиш, уларнинг касбини ўзгартириш механизми яратилди, ишсизлик бўйича нафақа тўлаш тизими йўлга қўйилди. Натижада расман рўйхатга олинган ишсизлар ҳозирги вақтда меҳнат ресурсларининг бир фоизидан камроғини ташкил этмоқда.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 245-246-б.

Мустақиллик йиллари очик иқтисодиёт пойдеворини вужудга келтириш учун зарур сиёсий, ҳуқуқий ва ташкилий негизларни яратиш йиллари бўлди. Тоталитар

тузум тугатилиши билан Иттифоқнинг ташқи савдодаги давлат яккаҳоқимлиги ва шу билан бирга ташқи алоқаларни тартибга солувчи ҳуқуқий нормалар, экспорт ва импортни бир марказдан шакллантирувчи умумиттифоқ тизими, валюта ресурсларининг умумиттифоқ даражасида қайта тақсимланиши тартиби барҳам топди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 246-б.

Бундан ташқари, техникавий ёрдам тарзида ажратиладиган маблағлардан хусусий секторга, ишлаб чиқаришни хусусийлаштириш ва қайта қуришга, бухгалтерия ҳисоб-китоби тизимини қайта ташкил этишга, аҳолини ижтимоий ҳимоялашни такомиллаштиришга доир қонун лойиҳаларини тайёрлашга кўмаклашиш ҳамда республикамиз ва халқимиз учун бениҳоя муҳим аҳамиятга молик бўлган бошқа вазифаларни амалга ошириш йўлида фойдаланиш кўзда тутилмоқда.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 250-б.

...Жаҳон иқтисодиётига қўшилишдан иборат бўлган стратегик интеграцион вазифа – Ўзбекистондаги барча ҳўжалик субъектларининг ташқи дунё билан ўзаро алоқалари учун тенг ҳуқуқли ва миллий манфаатларга мос келадиган шарт-шароитлар яратиш асосида халқаро валюта-молия ва савдо механизмларига бевосита қўшилиш назарда тутилади.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 251-б.

Ислохот амалга оширила бошланган пайтдан буён ташқи иқтисодий алоқалар қатнашчиларининг таркиби ва тузилиши ўзгарди. Республиканинг икки мингтадан

кўпроқ хўжалик субъекти, шу жумладан уюшмалар, концернлар, кичик ва хусусий корхоналар ташқи бозорга чиқиш ҳуқуқини олди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 252-б.

Ташқи савдо алоқаларини кенгайтиришни рағбатлантириш мақсадида бир талай имтиёзлар жорий этилди. Аввало, товарларни импорт қилиш учун божхона тўловлари бекор қилинди. Ўз маҳсулотини экспорт қилиш учун божхона тўловлари анча камайтирилди, қўшма корхоналар маҳсулотини экспорт қилиш учун эса божхона тўловлари олинмайдиган бўлди. Валюта тушумидан солиқ олиш ўрнига унинг 30 фоиздан иборат қисмини республика Марказий банкига мажбурий сотиш жорий этилди. Корхоналарнинг экспортдан олинган валюта тушумларини моддий базани ва экспорт имкониятини кенгайтиришга сарфлашдан манфаатдорлигини ошириш учун кўпгина корхоналар валюта тушумининг бир қисмини мажбурий сотилишдан озод этилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 253-б.

Ислохотларнинг биринчи босқичида ташқи савдо икки йўналиш бўйлаб: МДҲ мамлакатлари билан ҳукуматлараро битимлар асосида ва хорижий мамлакатлар билан эркин муомаладаги валютада ҳисоб-китоб қилиш асосида амалга оширилди. Бундан ташқари, бевосита ташқи иқтисодий кооперация алоқалари ўрнатилиши рағбатлантирилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 253-б.

Вужудга келган шароитга асосланиб, Қозоғистон Президенти Н. Назарбоев билан 1994 йил 10 январь куни Тошкентда бўлган учрашувда Ўзбекистон ва Қозоғистон ўртасида ягона иқтисодий маконни вужудга келтириш тўғрисида шартнома имзоланди. Фан, маориф, маданият, соғлиқни сақлаш, саёҳатчилик ва спорт соҳасидаги ҳамкорликни кучайтириш тўғрисидаги ҳуқуқматлараро битимлар ҳам имзоланди. Юқорида қайд этилган шартнома Ўзбекистон билан Қозоғистон ўртасида товарлар, хизматлар, капиталлар, иш кучининг эркин ҳаракатланишини, баҳамжиҳат кредит-ҳисобкитоб, бюджет, солиқ, нарх, божхона ва валюта сиёсатини ўтказишни кўзда тутди. Бишкекдаги учрашувда Қирғизистон ҳам бу шартномага қўшилганлиги Марказий Осиё минтақасидаги ўзаро яқинлашув жараёнлари чуқурлашувида янада катта истиқболлар очди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 254-б.

Уч давлат ўртасида ягона иқтисодий макон тўғрисида тузилган шартнома самара бера бошлади. Алмати шаҳрида битимда қатнашувчи мамлакатларнинг вакилларида иборат Давлатлараро ижроия қўмитаси тузилди. Тошкентда минтақа банк маркази иш бошлади. Саноатни интеграциялаштирадиган дастур ишлаб чиқилди. Ҳозир шу дастур асосида бутун Марказий Осиё минтақаси муҳтож бўлган маҳсулотни ишлаб чиқарадиган, биргаликда сармоя сарфланадиган аниқ объектлар белгилаб олинмоқда.

Муस्ताқил Давлатлар Ҳамдўстлигига кирган мамлакатлар билан бевосита ва кўп томонлама муносабатларни ривожлантириш ташқи сиёсатимизнинг устувор йўналишларидан биридир. Ўзбекистон Ҳамдўстлик ғоясини кўллаб-қувватлади, унинг муассислари қаторига кирди, яқинлашув ва кооперация алоқаларини мус-

тахкамлаш соҳасидаги ишларни жонбозлик билан амалга оширмоқда. Ўзбекистон Иқтисодий Ҳамдўстлик муассасалари – Давлатлараро иқтисодий кўмита, Давлатлараро банк ва бошқа муассасаларни шакллантиришда фаол иштирок этмоқда. Ҳамдўстлик доирасида Россия, Украина, Беларусь, Молдова ва МДҲдаги бошқа мамлакатлар билан икки томонлама ташқи сиёсий, савдо-иқтисодий ва бошқа шартномалар ҳамда битимлар имзоланди, бу ҳужжатлар чамбарчас ўзаро манфаатли ҳамкорликнинг мустаҳкам негизини вужудга келтиради.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 255-б.

Хорижий сармояларни жалб этиш тадбирларини амалга оширишда қуйидаги тамойилларга асосландик:

биринчидан, ташқи иқтисодий фаолиятни янада эркинлаштириш соҳасида аниқ мақсадни кўзлаб сиёсат юритиш;

иккинчидан, республика иқтисодиётига бевосита қариктап маблағни кенг жалб этишни таъминлайдиган ҳуқуқий, ижтимоий-иқтисодий ва бошқа шарт-шароитларни тобора такомиллаштириш;

учинчидан, республикага жаҳон даражасидаги технологияни етказиб бераётган, халқ хўжалигининг замонавий таркибини вужудга келтиришга кўмаклашаётган хорижий сармоядорларга нисбатан эшикларни очиб қўйиш сиёсатини изчиллик билан ўтказиш;

тўртинчидан, маблағларни республика мустақиллигини таъминлайдиган ва рақобатлардош маҳсулот ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган энг муҳим устувор йўналишларда жамлаш.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 256-б.

Амалдаги имтиёзлар ва рағбатлантириш омиллари тизимида

– ишлаб чиқариши ҳажмида товарлар (ишлар, хизматлар) экспорти камида 30 фоизни ташкил этадиган корхоналарга, мулкчилик шаклдаридан қатъи назар, фойда солиқини амалдаги ставкалардан икки баравар камроқ тўлаш ҳуқуқни бериш;

– Республика давлат инвестиция дастурига киритилган лойиҳалар бўйича солиқлар тўлашдан беш йил муддатга озод этиш;

– хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналар даромадининг ишлаб чиқаришни кенгайтиришга ва технологияни янгилашга сарфланадиган қисмидан солиқ олмаслик;

– ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотни рухсатномасиз бемалол четга олиб кетиш;

– Ўзбекистон ҳудудида қўшма корхоналарнинг ва фақат хорижий сармоя билан ишлайдиган корхоналарнинг устав фондига ҳисса қўшиш учун молмулкни четдан бож тўловларисиз олиб кириш;

– жисмоний ва юридик шахсларнинг, жумладан, ажнабийларнинг давлат мулкни хусусийлаштириш жараёнида, шу жумладан кўчмас мулкнинг кенг миқёсда сотилишида бемалол иштирок этишларини таъминлаш;

– инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш учун ер участкаларидан фойдаланиш ва уларни тасарруф этиш ҳуқуқини танлов асосида сотиб олиш кўзда тутилган.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 257–258-б.

1994 йил мобайнида республикага 640 миллион АҚШ доллари миқдорига инвестиция кредитлари бериш тўғрисида халқаро молия муассасалари ва хорижий сармоядорлар билан тузилган битимлар амал қила бошлади, шундан салкам 300 миллион доллари аниқ

объектларни кредитлаш тарзида расмийлаштирилди. Чунончи, Тошкентда Халқаро савдо-кўرғазма комплекси, Хоразм вилоятида қанд-шакар заводи курила бошлади, Американинг “Ньюмонт-Майнинг” компанияси билан биргаликда курилаётган олтин қазиб оладиган кўшма корхона иншоотлари битай деб қолди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 259-б.

Барча ислохотларнинг – иқтисодий, демократик, сиёсий ислохотларнинг асл мақсади инсонга муносиб турмуш ва фаолият шароитларини вужудга келтиришдан иборат.

Аҳолининг энг-ҳимоясиз ва муҳтож табақаларини ўз вақтида қўллаб-қувватлаш эса, ўз навбатида, ислохотларни муваффақиятли ўтказишнинг гаровидир, бошланган ўзгариш ва покланиш жараёни орқага қайтишига йўл бермайдиган ижтимоий таянчдир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 260-б.

Биз бозор муносабатларига яқинлашган сайин ижтимоий сиёсатнинг устувор йўналишлари, аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлаш ва ҳимоя қилиш чоралари ҳамда воситалари ўзгариб бориши керак, деган муҳим сабоқ чиқариб олдик. Ислохотлар бошланғич босқичининг ҳар бир аниқ даврига мослаб ижтимоий ҳимоялашга оид чора-тадбирларнинг тегишли тизими ҳам яратилди. Бошқача айтганда, ижтимоий кўникиш чора-тадбирларини ўзгариб бораётган иқтисодий шароитларга мослаштиришнинг ўзига хос воситаси яратиб қўйилди.

Бу мақсадга эришмоқ учун давлат йўли билан бошқаришнинг кўпдан-кўп усуллари ва услубларидан фойдаланилди. Жумладан, миқдори мунтазам ўзгарти-

риб турилган иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар, турли нафақалар, компенсация тўловлари тарзидаги бевосита пул тўловлари ҳам, имтиёзлар ва турли дотациялар тарзидаги бавосита тўловлар ҳам кенг қўлланилди. Масалан, энг кам иш ҳақи ва пенсиялардан солиқ олинмайдиган бўлди. Корхоналарнинг ўз ходимларига ижтимоий ёрдам кўрсатиш соҳасидаги харажатларидан бир қисми бюджет маблағлари ҳисобидан қопланиб турди. Кенг истеъмол моллари ва хизматларнинг кўпгина турлари нархларидаги тафовутларнинг ўрни қопланди. Айни вақтда кўшимча ижтимоий имтиёзларнинг бутун бир мажмуи: бошланғич синфлар ўқувчилари ва ёлғиз пенсионерлар учун бепул нонушталар, 2 ёшгача бўлган болалар учун бепул овқат, барча мактаб ўқувчилари ва студентлар учун овқатнинг арзонлаштирилиши каби имтиёзлар амал қилиб турди. Кўпгина тоифадаги фуқароларга турар-жойи шахсий мулк қилиб бепул берилди, баъзи турдаги коммунал хизматлар ҳақини тўлашда енгилликлар жорий этилди ва ҳоказо.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 261-б.

...Қайта тақсимлаш воситаси кенг кўламда ишга солинди, шу туфайли ижтимоий чора-тадбирларни амалга ошириш учун зарур воситаларни сафарбар этиш имконияти вужудга келди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 261-б.

Ислохотларнинг биринчи босқичида орттирилган тажриба асосида инсон ва оила ҳаётининг барча соҳаларини таъминлашга қаратилган ва бир-бирини тўлдирувчи чора-тадбирларнинг бутун бир тизими шаклланди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 261-б.

Нархлар эркинлаштирилиши ва пулнинг кадрсизланиш даражаси орғиб бориши муносабати билан даромадларнинг энг кам ва ўртача даражасини мунтазам ошириш ижтимоий ҳимоялаш чора-тадбирлари тизимидаги энг устун йўналишлардан бири бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Бу йўналиш аҳолининг истисносиз барча табақаларини қамраб олди ва ислохотларнинг биринчи босқичи давомида кенг миқёсда қўлланилди. Бунда биз даромадлар нисбатини ўзгартиришга ўзимизга хос ёндашувни ишлаб чиқдик. Бошқа мамлакатлардан фарқли ўлароқ, Ўзбекистонда даромадлар нисбатини ўзгартириш иш ҳақи, пенсиялар, стипендияларнинг, жамғарма банкларидаги аҳоли омонатлари ставкаларининг энг оз миқдорларини бир вақтнинг ўзида марказлаштирилган тарзда қайта кўриб чиқиш йўли билан амалга оширилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 261–262-б.

Даромадлар нисбатини ўзгартириш орқали аҳолини ижтимоий ҳимоялаш чора-тадбирлари тизимида 1993 йилда жорий этилган янги Ягона тариф сеткаси катта аҳамиятга эга бўлди. Бу чора барча тоифадаги ходимларнинг меҳнат ҳақи миқдорларини тариф коэффициентлари орқали, энг кам иш ҳақи воситаси билан бевоСИТА ўзаро боғлаш имконини берди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 262-б.

Республиканинг ички истеъмол бозорини ҳимоя қилиш ҳамда озиқ-овқат маҳсулотлари ва ноозиқ-овқат моллари асосий турлари истеъмолини муайян даражада

саклаб туриш чора-тадбирлари кўрилганлиги аҳолини ижтимоий жиҳатдан ҳимоялашнинг иккинчи энг муҳим йўналиши бўлди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 263-б.

Биз ички бозорни, халқимиз манфаатларини фақат бақувват миллий валютагина ҳимоя қилиши мумкин, деган қатъий ҳулосага келдик.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 264-б.

Илк босқичда аҳолининг кам таъминланган табақаларини ижтимоий ҳимоялаш ва қўллаб-қувватлаш борасида кучли чора-тадбирлар ўтказилганлиги фаол ижтимоий сиёсатни амалга оширишнинг учинчи жуда муҳим йўналиши бўлди. Биз аҳолининг ижтимоий жиҳатдан ночор табақалари – пенсионерлар, ногиронлар, кўп болали ва кам даромадли оилалар, ишсизлар, ўқувчи ёшлар, шунингдек қайд этилган миқдорда даромад олувчи кишиларни ҳимоя қилиш давлатнинг муқаддас бурчидир, деган қоидага асосланиб иш тутдик.

Иш ҳақини ошириш билан бирга, барча тоифадаги мактабларнинг муаллимлари, болалар уйлари, мактабгача ва мактабдан ташқари муассасалар тарбиячилари, олий ва ўрта махсус ўқув юр்தларининг профессор-муаллимлари ва илмий ходимлари, ижодий ва тиббий ходимларни ижтимоий ҳимоялаш ва уларнинг меҳнатини рағбатлантириш мақсадида уларга қўшимча моддий неъматлар – квартира ҳақи ва коммунал тўловлар соҳасида имтиёзлар берилди, яқка тартибда уй-жой қуриб олиш учун ер участкалари биринчи навбатда ажратиладиган бўлди ва ҳоказо.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 265-б.

Кўрилган чора-тадбирлар тўғрисида иқтисодий ислохотларнинг биринчи босқичида аҳолининг энг муҳтож, ижтимоий жиҳатдан ночор табақалари манфаатларини пишиқ-пухта ҳимоя қилиш мумкин бўлди, бу эса аҳолининг муайян бир қисми қашшоқлашувининг олдини олиш, фуқаролар тинчлиги ва аҳиллигини таъминлаш имконини берди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 266-б.

...Ялпи ижтимоий ҳимоялаш тизимидан ишончли ижтимоий кафолатлар ва аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлаш тизимига изчиллик билан ўтиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Адолат тамойилларига изчиллик билан риоя этиш қондаси янгиланган ижтимоий сиёсат қурилишига асос қилиб олинди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 267-б.

Ижтимоий ҳимоя аниқ мақсадли ва аҳолининг аниқ табақаларини қамраб оладиган бўлиши керак. Ижтимоий ҳимоя тизимининг энг муҳим хусусияти аҳолининг турли қатламларига қатъий табақалаштирилган тарзда ёндашувдан иборат бўлмоғи лозим. Бу иш ҳақиқатан ҳам давлатнинг моддий ёрдамига муҳтож бўлган жамият аъзоларига йўналтирилган бўлиши, аниқ мақсадни кўзлаб амалга оширилиши керак.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 268-б.

Биз ижтимоий ҳимоялашнинг асоссиз тенглаштириш тизимидан қатъиян воз кечиб, Шарқда неча минг йиллар давомида қарор топган маънавий-ахлоқий кадриятларга, турмуш тарзи ва дунёқараш хусусиятларига мувофиқ келадиган ўз йўлимизни танлаб олдик.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 268-б.

Шуни таъкидлаш зарурки, 16 ёшгача болалари бўлган оилалар учун нафақалар ота-онасининг ва умуман оиланинг даромадлари миқдоридан қатъи назар, барча оилаларга тўлана бошлади.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 270-б.

Маҳалла туфайли туб аҳоли ижтимоий ва иқтисодий хатти-ҳаракати таркиб топиши, ижтимоий кадриятлар ҳурмат қилиниши, ўзаро муносабат одоби тамойилларининг алоҳида қоидалари сақланиб қолди. Бу эса жамият олдидаги мажбурият ва зиммадаги масъулият сўзсиз бажарилишининг кафолатидир. Маҳалла руҳи республикамизда яшовчи ҳар бир киши дилига сингиб кетган.

Айни мана шу руҳнинг мавжудлиги, фуқароларнинг маҳалла шаклидаги ўзини ўзи бошқариш воситаси орқали одамлар, оилалар ўртасидаги алоқалар пишиқ ва пухта йўлга қўйилганлиги энг муҳтож кишиларга ёрдам беришнинг ижтимоий жиҳатдан адолатли тизimini қайта тиклаш сирларини очиш имконини берди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 271-б.

Ижтимоий кўмаклашувнинг таъсирчан тизимини ташкил этиш йўллари излаш натижасида биз Ўзбе-

кистонда маҳалла орқали мухтожларга ёрдам бериш ижтимоий кўмаклашишнинг энг содда, аммо самарали ва очиқ воситасидир, деган фикрга келдик.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муҳаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 271-б.

Иқтисодий ислохотларнинг янги босқичига ўтишда аввалги босқичдан чиқарган сабоқлар ва бой ҳаёт тажрибаси эътиборга олинishi лозим. Асосий сабоқ шундан иборатки, ижтимоий ҳимоя мезонлари ва воситаларини танлашда ижтимоий адолат тамойиллари, ижтимоий кўмаклашувда аҳолининг аниқ табақаларини мўлжаллаб иш тутиш, шу мадданинг имкони борича кўпроқ самарали бўлишига эришиш чоралари тўла-тўқис ҳисобга олинishi лозим.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муҳаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 274-б.

Халқнинг маънавияти ва маданияти, унинг ҳақиқий тарихи ва ўзига хослиги қайта тикланаётганлиги жамиятимизни янгилаш ва тараққий эттириш йўлидан муваффақиятли равишда олға силжитишда ҳал қилувчи, таъбир жоиз бўлса, белгиловчи аҳамиятга эгадир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муҳаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 274-б.

...Давлат мустақиллиги ва унинг иқтисодиёти ғойибдан келмай, унга эришиш учун халқнинг тинчлиги, осойишталиги ва бирдамлиги зарур, бир ёқадан бош чиқариб, ташаббус билан меҳнат қилиш зарур. Тинчлик, барқарорлик, миллий аҳиллик, қайси миллатга мансублигидан, насл-насаби ва динидан қатъи назар, барча кишилар қалбини диёримиз билан фахрланиш туйғуларига тўлдирмоқда.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 276-б.

...Халқимиз ўз тақдирининг ҳақиқий соҳибидир, унинг донолиги ва аҳиллиги – барқарорлик ва яхшиликка элтувчи ўзгаришларнинг кафолатидир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 276-б.

Бағри кенглик ва анъаналар – цивилизациялашган бозор муносабатларини бунёд этиш, илм-фан ва технологияларни ривожлантириш, умуман фан-техника тараққиётини раванқ топтириш жараёнини энг мақбул йўлга сола оладиган омилларнинг таркибий қисмларидир. Ўз истиқлол ва тараққиёт йўлимизнинг моҳияти ва хусусиятлари ана шулардан иборат.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 277-б.

Халқимизнинг руҳияти – иқтисодиёт, давлат ва жамиятни бозор муносабатлари асосида қайта қуришнинг энг муҳим таянчидир. Маънавий мустақиллик ва ўзига беклик, эзгулик, қалб саҳийлиги ва бағри кенглик халқимизга хос хусусиятдир. Бу гўзал фазилатлар янги иқтисодий ва турмуш шароитларида синовдан ўтди. Халқимизнинг энг яхши хислатлари, ўз ерига, юртига меҳр-муҳаббати, ватанпарварлиги маънавий бирликни мустаҳкамлайди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 277-б.

Она заминимиз – бойлигимизнинг, мустақиллигимизнинг ва гўзал келажакка ишончимизнинг асосий манбаидир. Буюк аждодларимизнинг руҳи нурафшон қилиб турган, бизга илҳом бераётган ва эгнимизни бут, қорнимизни тўқ қилаётган шу муқаддас заминга му-

ҳаббат бамисоли битмас-туганмас чашмадек қайнаб турибди. Инсон бутун вужуди билан шу юртга таъзим қилади. Шодиёна дамларда, мусибатли онларда ҳам биз ундан мадад оламиз, у бизга янгидан куч беради, янги умидлар бағишлайди. Улкан маданий мерос маскани бўлган заминимизда кўпдан-кўп мустақил цивилизациялар ўз қадриятларини авлоддан авлодга ўтказиб, замонларнинг чамбарчас алоқасини, маънавий ва маданий қадриятлар давомийлигини вужудга келтиради.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 277-б.

Биз, озод Ўзбекистон фуқаролари учун мустақилликнинг муқаддас рамзлари – Давлат Герби, Давлат Байроғи, Давлат Мадҳияси азиздир. Улар маънавиятнинг энг муҳим тимсоллари ҳамдир. Улар она Ватан – Ўзбекистон Республикасига ифтихор ва чексиз ҳурмат туйғусини тарбиялайди. Бизнинг байроғимиз Бирлашган Миллатлар Ташкилотида қатнашувчи бошқа мамлакатларнинг байроқлари қаторида мағрур хилпираб, ташқи муносабатларда тенг ҳуқуқлилиқ ва очиқликнинг рамзи бўлиб турибди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 278-б.

Халқ жамиятдаги барқарорликнинг оила ва маҳалла каби ишончли анъанавий воситалари соҳибидир. Айни оила ва маҳалла руҳиётимиз мустақамлигининг таянчидир. Оила ва маҳалла ҳозирги ўтиш давридаги кўпгина муаммоларни ҳал этишда, азалий яхши одатлар билан фойдали янгиликларни бирга қўшишда аҳолига ёрдам бермокда.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 278-б.

Ўзбекистон аҳолиси ўзининг ислохотчи давлатига зўр ишонч билан қарамоқда. Бизда ислохотларнинг ҳар бир янги қадами, ҳар бир янги қонун лойиҳаси ва ҳукумат қарори инсонийлик, одамларга фойдалилик нуқтаи назаридан идрок этилмоқда. Тараққиёт учун одатий бўлмаса ҳам зарурий бўлган нарсаларга республикамиз аҳолиси ишонч билан, онгли равишда ёндашмоқда.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 280-б.

Мулкдорлик ҳуқуқи ва тадбиркорлик туйғуси мамлакат аҳолиси орасида тобора кенг ва чуқур ёйилмоқда, одамлар руҳияти ва феъл-атворида катта ўзгаришларга сабаб бўлмоқда. Тайёрга айёрлик ва ялқовлик майллари дарров бўлмаса-да, баъзан қийинчилик билан бўлса-да, барҳам топмоқда. Ўқимишлилик тушунчаси янги маъно касб этмоқда.

Иқтисодий жиҳатдан эркин меҳнатни тиклаш турмушимизда аста-секин қайтадан қарор топаётган ахлоқий ҳолатдир. Аввало, ишбилармонлар, ўз истеъдоди билан тобора қадр-қиммати ошиб бораётган кишилар бу ҳолатни қайта тикламоқдалар.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 280-б.

Биз ўзбек тилининг халқ ва давлат турмушидаги асосий аҳамияти ва ўрнини қайта тикладик, аммо Ўзбекистонда истиқомат қилувчи барча миллатларнинг тилларига ҳам ҳурмат билан қараймиз.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 281-б.

Ҳуқуқ ва иқтисодиёт барча учун тенг имкониятлар яратмоқда. Инсонийлик, яхшилик, меҳр-шафқатли ва

Ўзаро муносабатларда сабр-тоқатли бўлиш азалдан ҳаммага маълум “Ўзбекчилик” – ўзбекларнинг бир-бирларига ҳурматда бўлиши ва ҳамдардлиги эса инсонийлик ҳамда ишонч муҳитини вужудга келтирмоқда.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 282-б.

Халқимизнинг асрлар оша яшаб келган анъаналари, урф-одатлари, тили ва руҳи негизига қурилган миллий мустақиллик мафқураси умуминсоний кадриятлар билан маҳкам уйғунлашган ҳолда келажакка ишонч туйғусини одамлар қалби ва онгига етказиши, уларни Ватанга муҳаббат, инсонпарварлик руҳида тарбиялаши, ҳалолликни, мардлик ва сабр-бардошлиликни, адолат туйғусини, билим ва маърифатга интилишни тарбиялаш йўлида хизмат қилмоғи лозим.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 283-б.

...Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг пасайиши узоққа чўзилганлиги ва тобора кучайганлигининг бош сабаби, қайта қуриш раҳбарларининг ўзлари эътироф қилишларича, иқтисодий жараёнларга давлатнинг таъсири бўшаштириб юборилганлигида, ҳамма даражаларда ва хўжалик фаолиятининг барча соҳаларида давлат ва меҳнат интизомининг ҳаддан ташқари паст даражада эканлигидадир.

...Аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлаш ва ҳимоя қилиш юзасидан амалий тадбирлар қабул қилишга аслида эътибор берилмади. Уларнинг ижтимоий таянчи амалда ислоҳотлардан узиб қўйилди. Устига-устак, пулнинг қадрсизланишини сунъий тарзда бир даражада ушлаб туришнинг гоҳо инсон ҳуқуқлари бузилишигача олиб борадиган ғайритабiiй усулларидан (иш ҳақи, нафақалар ва бошқа тўловларни узоқ вақт тўламаслик)

фойдаланиш муқаррар суратда ижтимоий оқибатларга, ижтимоий портлашларга олиб келиши мумкин.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 289-б.

Муассасалар ва тизимларни қайта тузишнинг асосий ислохотчиси бўлмиш давлатнинг пухта ўйлаб амалга ошираётган бошқарувчилик сиёсати Ўзбекистонда нисбатан иқтисодий барқарорликка эришишда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 292-б.

Ўтиш даврида аҳоли даромадларини давлат йўли билан тартибга солишнинг бирон-бир шаклларида воз кечиш уларнинг иқтисодий шароитларга номувофиқ ҳолда кўпайишига ёрдам беради, даромадларни моллар билан қоплашда номутаносибликни келтириб чиқаради, бундай ҳол пулнинг қадрсизланиш жараёнини яна ҳам кўпроқ кўчайтиради.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 293-б.

Қатъий солиқ сиёсати, биринчи галда маҳсулот ишлаб чиқарувчиларга нисбатан бундай солиқ сиёсатини ўтказиш давлат бюджетидаги етишмовчиликка барҳам беришни таъминламайди ва шу билан бир вақтда маҳсулот ишлаб чиқарувчиларнинг инвестиция борасидаги имкониятларини камайтиради, пулнинг қадрсизланиши жараёнининг давом этиши эса ишлаб чиқарувчиларни ўзлари олган соф маҳсулотнинг каттагина қисмидан истеъмол учун фойдаланишга мажбур этади.

Ишлаб чиқариш тузилмалари юқори даражада монополиялашганлигича қолмоқда, рақобатчилик муҳити яратилишига ҳалал бермоқда.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 293-б.

Иқтисодий барқарорликка эришиш билан бирга аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш тадбирлари кўрилганлиги республикада барқарор ижтимоий-сиёсий вазиятни таъминлаш имконини берди.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 294-б.

Қишлоқ аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш, улар шахсий томорқа ерларида ҳамда тез кенгайиб бораётган деҳқон (фермер) хўжаликларида иш билан банд бўлишлари учун қулай шарт-шароит яратиб бериш муаммоларига алоҳида эътибор берилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 294-б.

Ижтимоий қўллаб-қувватлаш Ўзбекистоннинг мустақиллигини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш, миллий ўзлигини англашни тиклаш, тил ва миллий анъаналарни сақлаб қолиш ҳамда ривожлантириш, шу ерда яшаб турган бошқа миллатларга мансуб кишиларнинг ижтимоий ҳуқуқлари ва кафолатларини таъминлаш, жамият маънавиятини ривожлантиришга йўналтирилган сиёсий тадбирлар мажмуи билан биргаликда амалга оширилди.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 294-б.

Кўп миллатли жамиятимизда ижтимоий-сиёсий барқарорлик, фуқаролар ўртасида тинчлик ва миллатлараро тотувлик сақланганлиги мустақил Ўзбекистоннинг бунёд бўлиши ва ривожланишининг биринчи, бошланғич босқичида қўлга киритилган энг асосий ютуқ бўлди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 294-б.

Ислохотчи давлат мамлакат сиёсий ҳаётининг хилма-хил томонларига ёрдам бераётир. Сиёсий кўппартия-вийлик йўлидан дастлабки қадамлар қўйилди, бу Асосий Қонун – Конституцияда мустаҳкамланган бўлиб, унинг асосида илк бор олий ҳокимият органи – Олий Мажлисга сайловлар бўлиб ўтди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 295-б.

...Фуқароларнинг маҳаллий ўзини ўзи бошқарувига қонун асосида берилган ҳуқуқ ва эркинликлардан фойдаланиш барқарорликни мустаҳкамлашга, давлат ишларини аҳолининг эҳтиёжлари, кайфиятлари билан мувофиқ ҳолда олиб боришга самарали таъсир кўрсатмоқда.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 295-б.

Барқарорлик, тинчлик, Тотувлик – булар давлатчи-тигимизнинг янги биноси барпо қилинадиган пойдевордир. Бу бизнинг эртанги порлоқ кунимизга олиб борадиган йўлдир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 296-б.

...Сиёсат, иқтисодиёт, ижтимоий соҳадаги ҳар қандай энг катта ўзгаришлар ҳам яратувчилик аҳамиятига эга бўлмоғи лозим. Энг асосийси – олдин ўтган авлодларнинг меҳнати, пешона тери ва қони эвазига вужудга келтирилган барча нарсаларни бузиш эмас, балки саклай билишдир. Жамият биносини асосларигача обдон бузиш билан уни обод қилиб бўлмайди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 296-б.

...Жамият ва халқни экстремистлардан, сиёсий бузгунчилардан асраб-авайлаш, душманлик ва қарама-қаршилик уруғини сочишга ҳар қандай уринишларнинг пайини қирқиш керак. Биз тинчлик, тотувлик, ўзаро ёрдам орқали ҳар қандай қийинчиликларни енгиб ўтамиз.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 296-б.

Биринчи ва, эҳтимолки, асосий вазифа давлат мулкларини хусусийлаштириш соҳасида бошланган ишни охирига етказишдан иборат...

Ислох қилишнинг ҳозирги босқичидаги иккинчи энг муҳим вазифа – ишлаб чиқаришнинг пасайишига барҳам бериш ва макроиқтисодий барқарорликни таъминлаш, ҳам корхоналар, тармоқларнинг, ҳам умуман давлатнинг иқтисодий ва молиявий барқарорлигига эришишдан иборат...

Учинчи муҳим вазифа – миллий валюта – сўмни яна ҳам мустаҳкамлашдан иборат. Иқтисодиёт барқарорлигининг ўзига хос кўрсаткичи, белгиланган ислохотларни муваффақиятли амалга оширишнинг асосий мезони бўлган ўз валютамызни мустаҳкамлаш мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислохотларнинггина эмас, балки ижтимоий ислохотларнинг ҳам энг устувор йўналишидир. Қачон миллий валюта кучли ва обрўли бўлса, иқтисодиёт ўшандагина мустаҳкам бўлади...

Тўртинчи стратегик вазифа – иқтисодиётимиз структурасини тубдан ўзгартириш, хомашё етказиб беришдан тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга ўтиш, унинг сифатини ва рақобатга бардошлилигини жаҳон бозори талаблари даражасига етказишдан иборат.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби мукаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 301-б.

Ўтиш даврининг иккинчи босқичида аҳолининг кам таъминланган қатламларини ижтимоий ҳимоялашни кучайтириш, уларга тегишли ёрдам кўрсатиш борасида илгари тутилган йўл давом эттирилиши керак. Бу бизнинг устувор йўналишимиздир. Ислохотлар давомида кишилар ўз меҳнат ва ақлий имкониятларини амалга оширишлари, қилган меҳнатларига муносиб ҳақ олишлари учун Конституцияда кўзда тутилган тенг ижтимоий кафолатлар ва имкониятларни таъминлаш зарур. Ташаббускорлик ва омилкорлик бутун чоралар билан рағбатлантирилиши лозим. Ҳақиқатан ёрдамга муҳтож аҳолини аниқлаб, шунга қараб уларни ижтимоий қўллаб-қувватлашга ўтиш жараёнини кучайтириш зарур. Бунда айрим кишиларнинг тайёрга айёрлик кайфиятидан тезроқ халос бўлишларида ёрдам бериш муҳим аҳамиятга эга. Айтилганларнинг барчаси пировард натижада одамларнинг дунёқарашини ўзгартириш, уларда бозор муносабатлари руҳиятини шакллантириш зарурлигини назарда тутати.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 303-б.

...Бизнинг ихтиёримиздаги мулк ўзининг ҳақиқий хўжайинига эга бўлиши керак. Мулкни ҳақиқий хўжайинлари қўлига топшириш, тадбиркорлик фаолияти олиб боришлари учун уларга кенг имкониятлар бериш – ўтказилаётган иқтисодий ислохотларнинг асосий мазмуни ана шундан иборат.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 304-б.

Хусусийлаштириш давомида ҳал қилинадиган **иккинчи муҳим вазифа** – кўп укладли иқтисодиётни ва рағбатлантирувчи рақобатчилик муҳитини вужудга келтиришдан иборат.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 306-б.

...Хусусийлаштириш бўйича барча ишларнинг маркази тармоқ, умумреспублика даражасидан ҳуқуқий даражага кўчирилади. Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш дастурларининг амалга оширилиши учун худудий идораларнинг мақомини ошириш, улар ҳуқуқларини кенгайтириш ва жавобгарлигини кучайтириш зарур.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 311-б.

Хусусийлаштириш ишининг муваффақияти у кишлоқда қандай ўтказилаётганига кўп жиҳатдан боғлиқ. Деҳқон хўжалиқларини керагича ташкил қилиш ва уларнинг барқарор ишлаши учун шароит яратиш – шу куннинг муҳим вазифасидир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 312-б.

Аҳолининг хусусийлаштиришда қатнашадиган қисми кўпайиб боришини таъминлайдиган оммавий тарзда хусусийлаштириш механизминини ишлаб чиқиш ҳамда жорий этиш, унинг қимматли қоғозлар бозорига кириши учун кенг имкониятлар очиб бериш зарур.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 313-б.

Барқарорлаштириш сиёсати – энг аввало, бу макроиқтисодиётда мувозанатни сақлаш, ишлаб чиқаришнинг кескин даражада пасайишига ва оммавий ишсизликка йўл қўймасликдир. Шунингдек, у пул кадр-сизланишининг, пул эмиссиясининг бошқарилишини таъминлаш, тўлов балансини бир меъёрда сақлаш соҳа-

сида аниқ мақсадни кўзлаб олиб бориладиган давлат сиёсатидир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 316-б.

Бизнинг ёндашувимиз эса ўзимиз дучор бўлган тангликдан, узоққа чўзилган чуқур тангликдан ижтимоий ларзаларсиз ва портлашларсиз эсон-омон чиқишдан иборат бўлиб, бунга фақат ишлаб чиқаришга таянган ҳолдагина, моддий бойликларни бевосита яратаётганларга суянган ҳолдагина эришиш мумкин. Махсулот ишлаб чиқараётганлар, ерни ишлаётганлар, бинолар, иншоотлар қураётганлар ва янги ишлаб чиқариш қувватларини бунёд қилаётганлар бизнинг таянчларимиздир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 317-б.

...Барқарорлаштириш дастурини ишлаб чиқиш чоғида ана шу қаттиқ монетаризмга таянмаслик керак. Балки мувозанатга келтирилган монетар сиёсатни асосий тармоқларни ва ишлаб чиқаришни таркибан қайта ташкил қилишни кўлаб-қувватлаш сиёсати билан бирга қўшиб олиб бориш зарур. Энг асосийси, аниқлаб олинган устувор йўналишлардан келиб чиқиб, бош стратегик йўлни белгилаб олишдан ва макроиқтисодий сиёсатни шу йўлга қўйишдан иборат.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 319-320-б.

Кундалик истеъмол учун ва иқтисодиётни қайта куриш учун зарур бўлган давлат харажатларини бундан буён ҳам кескин қисқартириш ёрдамидагина бюджетдаги мувозанатни сақлаш йўлидаги уриниш

Иқтисодий аҳволнинг мушкуллашувига ва ислоҳот жараёнининг чўзилиб кетишига олиб келиши мумкин.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 321-б.

Солиқ тизимининг энг муҳим вазифаси – ишлаб чиқаришни ривожлантиришга, моддий-хомашё, табиий, молиявий ва меҳнат ресурсларидан, тўпланган мол-мулкдан самарали фойдаланишга рағбатлантирувчи таъсир кўрсатишдир.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 322-б.

Солиқ тизимини ўзгартиришда асос қилиб олинган бош тамойил – корхоналар зиммасидаги солиқ юкини кескин камайтиришдир. Даромад солигининг юқори бўлиши корхоналарни ўз маблағларини ўз ишлаб чиқаришини ривожлантиришга, техника билан қайта қуроллантиришга. Ўз айланма маблағларини тўлдиришга сарфлаш имкониятидан маҳрум қилади. Бу эса оқибат натижада ишлаб чиқаришнинг пасайишига олиб келади. Бунинг устига оғир солиқ юки узок муддат зиммада туриши натижасида инфляция (пулнинг қадрсизланиши) юқсак даражада бўлишини билвосита қўллаб-қувватлаш хавфи вужудга келади. Бунинг сабаби шуки, ишлаб чиқариш пасайиб бораётган бир пайтда солиқ миқдори корхона даромадларининг инфляцияси кучайиб бориши натижасидагина оширилиши мумкин. Бу эса молия тизимининг барбод бўлишига, ишлаб чиқаришнинг орқага кетиши, ижтимоий муаммоларнинг кескинлашувига олиб келади.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 323-б.

Давлат бюджети даромадларининг катта қисмини жойларга бериш, маҳаллий бюджетларни мустаҳкамлаш зарур. Бу эса минтақалар мустақиллигини ошириш, уларнинг ташаббускорлигини, бюджетнинг ижросидан манфаатдорлиги ва бу борадаги масъулиятини ошириш имконини беради.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 324-б.

Чегаралар вужудга келиши оқибатида юзага келган оғир аҳволнинг асосий сабаби хўжалик алоқаларининг узилиши, деган қоидага асосланиладиган бўлса, Россиянинг ўзида маҳсулотлар етказиб берилмаётганлиги ва тўловлар ўз вақтида бўлмаётганлигини, у ерда тўловларнинг ўз вақтида етиб келмаётганлиги жуда авжига чиққанлигини нима билан изоҳлаш мумкин.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 325-б.

...Оқибат натижада, юқори даражада марказлашган тизим вужудга келиб, у ҳамма нарсани – Иттифокнинг чекланган тизими доирасида, ҳақиқий талабни ҳисобга олмаган ҳолда, нимани ва қанча миқдорда ишлаб чиқариш кераклигини белгилаб беради эди.

Бу тизимда ҳамма нарса – қайси минтақа хомашё етказиб бериши, қайси минтақаларда бу хомашё қайта ишланиши ва қаерга етказиб берилиши белгилаб қўйилган эди. Ўзбекистонга пахта, газ, олтин, рангли ва нодир металллар, сабзавот ва мева етказиб беришда асосий роль ажратилган эди. Буларнинг ҳаммаси меҳнат сарфи ҳамда ана шу хомашё ва материалларга жаҳонда ўрнатилган нарх ҳисобга олинмаган ҳолда, сунъий равишда пасайтириб белгиланган нархларда етказиб берилад эди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 327-б.

Аслини олганда, биз бугун бозор қонунларига асосланувчи янги иқтисодиёт яратаяпмиз. Бунда маҳсулот талаб ва таклифни ҳисобга олган ҳолда, рақобатбардош бўлиши ва у умум қабул қилинган стандартларга жавоб беришини назарда тутган ҳолда ишлаб чиқарилиши лозим.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 328-б.

Корхона раҳбарлари шуни узил-кесил билиб олишлари керакки, ўз ҳисобида валюта тушумлари бўлгандагина ҳар қандай бутловчи ускуна ва материалларнинг хоҳлаган минтақадан, дунёнинг хоҳлаган бурчагидан етказиб берилишини таъминлаш мумкин.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 328-б.

Биз ҳаммамиз битта ҳақиқатни англаб олишимиз лозим – халқ истеъмолчи моллари ва бошқа ҳаётий муҳим маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга қодир бўлмаганларга кредит берилиши пул кадрсизланиши жараёнини кучайтиради, миллий валюта барқарорлигига путур етказди. Шу сабабли муомалага чиқарилган ҳар бир сўм тегишли товар билан қопланган бўлиши керак.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 329-б.

Пулнинг кадрсизланишини келтириб чиқарувчи сабабларни аниқламаган ҳолда унинг суръатини сунъий равишда пасайтириш бу иллатнинг илдизи чуқурлашиб кетишига олиб бориши, бу эса кейинчалик

ушбу жараённинг қайта бошланишига, кризиснинг баргараф этилишига эмас, балки унинг яна ҳам чуқурлашувига сабаб бўлиши мумкин.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 330-б.

Миллий валюта – миллий ифтихор, давлат мустақиллигининг рамзи, суверен давлатга хос белгидир. Бу республикага тегишли умумий бойлик ва мулкдир.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 331-б.

Ўзбекистон халқининг манфаатларига мос молиявий, пул-кредит сиёсатини ва умуман бутун иқтисодий сиёсатимизни амалга оширишнинг аниқ механизмига эга бўлдик.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 331-б.

Ўзак тармоқларни ривожлантириш Ўзбекистон иқтисодий мустақиллигининг энг асосий шартидир.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 343-б.

Фан ютуқлари кенг кўламда жорий этиладиган ишлаб чиқаришларни муттасил ривожлантириш ва уларнинг ролини ошириш тармоқ таркиби сиёсатида жуда муҳим устувор йўналишдир. Фан ва техника ютуқлари кенг кўламда жорий этиладиган саноат тармоқларини ривожлантириш йўли стратегик вазифани – жаҳон бозорида Ўзбекистон мавқеини мустақкамлаш, республиканинг иқтисодий ва технологик мустақиллигига эришиш вазифасини ҳал этади.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 344-б.

Ислоҳотларнинг иккинчи босқичида структуравий сиёсатнинг энг муҳим устувор йўналиши – қишлоқ хўжалигида ва умуман агросаноат комплексида чуқур прогрессив силжишларга эришишдир.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 345-б.

Ўзбекистонда ўтказилаётган туб иқтисодий ислоҳотларда ўз аксини топаётган иқтисодий сиёсат пировард натижада демократик ўзгартиришлар қилиш, кучли суверен ҳуқуқий давлатни барпо этиш учун мустақкам моддий негизни яратишга йўналтирилгандир. Мақсадимиз – демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш. Бу бизнинг эзгу орзуимиз, стратегиямиздир. Миллий тикланиш ҳамда ривожланиш умумий мафқурасининг ва кенг қамровли дастурининг моҳияти шундадир.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 352-б.

Шунинг учун жамиятни ислоҳ қилиш ва янгиланд бўйича кўп қиррали фаолиятимиз марказида инсон, суверен Ўзбекистоннинг фуқароси туради. Ислоҳотларнинг мазмуни айти ҳар бир фуқаро ўз қобилиятини, Ўз истеъдодини намоён этишига, шахс сифатида ўзини кўрсатиш имкониятига эга бўлишига қаратилган. Сиёсий ва ижтимоий ҳаётдаги барча ўзгаришлар айти мана шу олий мақсадга эришишга – ҳар бир кишининг ҳаётини яхшироқ, муносиброқ, маънавий жиҳатдан бойроқ қилишга бўйсундирилган.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 352-353-б.

...Биз умумэтироф этилган демократик қоидалар ҳамда тартибларни халқимизнинг туб ахлоқий қоида-

лари билан уйғун тарзда қовуштира оладиган давлатни бунёд этишга интилаяпмиз. Биз барпо этаётган демократик давлат халқимизнинг маънавий-руҳий дунёсини имкони борича тўла ҳисобга олиб иш юритмоғи лозим. Юксак маънавийлик ва ижтимоий адолатни нозик ҳис этиш, маърифатли ва маълумотли бўлишга интилиш халқимизга хос хусусиятлардир. Бу хусусиятлар кўп жиҳатдан Шарқ фалсафаси, ислом фалсафаси таъсирида шаклланган бўлиб, уларни ривожлантиришга ўзбек халқи бебаҳо ҳисса қўшганлигини ҳамма эътироф этади.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 353-б.

Миллатимизнинг маънавий-ахлоқий ва маданий тотукларини тиклаш, сақлаб қолиш, мустаҳкамлаш ва ривожлантириш тўғрисида бундан буён ҳам тинмай ғамхўрлик қиламиз. Бу ғамхўрлик Ўзбекистон халқининг маданий ўзига хослиги серқирра бўлишининг кафолати, демократик ўзгаришлар кафолати бўлиб хизмат қилмади.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 354-б.

Чинакам демократизм қонунларнинг қай даражада устунлиги билан, ҳуқуқ ва эркинликлар қанчалик кенг берилгани, ижтимоий кафолатлар кучи билан белгиланади. Ҳар қандай давлат, айниқса, чинакам демократияга интилаётган давлат ўз халқи манфаатларини, ўз фуқароларининг ор-номуси ва кадр-қимматини, уларнинг ҳаёти ва эркинлигини ишончли ҳимоя қилишга қодир бўлмоғи даркор.

Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 354-б.

Ҳозирги пайтда аҳолининг ижтимоий заиф қатлам-ларига давлат томонидан моддий ёрдам кўрсатишнинг асосий қоидалари ва йўллари ишлаб чиқилган.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 355-б.

Жамоатчилик ғоялари, жамоа манфаатларининг бирлиги, кўпчилик фикрининг устунлигига асосланиш – жамиятимизнинг муҳим хусусиятидир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 355-б.

Барча одамларга ўз қобилиятларини кўрсатиш ва ишга солиш, ўз эҳтиёжларини қондириш учун дастлабки тенг имкониятлар яратиб бериш кафолатини ишончли равишда ўз зиммасига оладиган давлат-ҳуқуқий механизмни яратиш бизнинг вазифамиздир.

...Ҳалол ишлайдиган ҳар бир одам ўз оиласини боқиш имкониятига, маълумот олиш, тиббий хизматдан фойдаланиш, ижтимоий таъминланишда тенг ҳуқуқларга эга бўлиши даркор. Айни маҳалда бундан буён ҳар бир кишининг жамиятдаги аҳволи унинг хоҳиш-истаги ва меҳнат қила олиш маҳоратига кўра белгила-ниши керак.

Кучли ижтимоий сиёсат мураккаб ўтиш даврида одамларнинг манфаатларини ишончли равишда ҳимоя қилишдангина иборат эмас. Бу, энг аввало, сермахсул меҳнат қилиш учун яхшироқ рағбат ва имкониятлар яратишдан, иқтисодий йўл танлаш ва фаолият кўрсатиш эркинлигига бўлган кафолатли ҳуқуқни қарор топтиришдан, аҳолининг меҳнат ва ижтимоий фаоллигини оширишдан ҳам иборатдир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 357-б.

...Ислохотлар иккинчи босқичининг энг муҳим вазифаси ҳар бир киши меҳнатининг қадрини ошириш, унинг ижодий фаолият кўрсатиш имкониятларини намойиш этиши учун шароит яратишдан иборат.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 358-б.

...Ўзбекистоннинг ҳар бир фуқароси учун қонуний равишда ва унинг кундалик ҳаётида мулкка эга бўлиш, иқтисодий фаолиятда тўла эркин бўлиш, ўзи меҳнат қиладиган соҳани ва иш шаклини танлашда эркин бўлиш ҳуқуқи таъминланиши даркор.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 358-б.

Оналарнинг обрў-эътиборини жиддий равишда ошириш, уларнинг меҳнатини, жисмоний соғлом, маънавий бой ҳамда ахлоқан пок ёш авлодни тарбиялашдаги хизматини муносиб баҳолашимиз керак. Она тўғрисида, унинг фарзанди тўғрисида ғамхўрлик қилиш давлатимизнинг муқаддас бурчидир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 360-б.

...Бутун соғлиқни сақлаш тизимини янада такомиллаштириш алоҳида аҳамиятга эга. Уни тубдан ислоҳ қилишгина эмас, моддий-техникавий жиҳатдан мустаҳкамлаш, замонавий диагностика ва даволаш аппаратлари билан, юқори малакали тиббий кадрлар билан таъминлаш ҳам зарур.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 360-б.

Халқ таълимининг бугун тизимини янада қатъият билан ва тезроқ қайта қуриш зарур. Ҳозирги шароитда

халқ таълими тизимини, унинг барча бўғинларини ягона комплекс сифатида қараш талаб этилмоқда. Бу бўғинлар болаларнинг мактабгача тарбия олишини, умумий ва махсус билимга, профессионал тайёргарликка эга бўлган ёшларнинг шахс сифатида маънавий ва ахлоқий камол топишини, уларнинг жисмоний ривожланишини таъминлайди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 362-б.

Демократик жамият – бу, энг аввало, фуқаролик жамиятидир. Чинакам демократиянинг олий мазмуни – шахслараро, миллатлараро, давлат ва ижтимоий-сиёсий муносабатларни уйғунлаштиришдан иборат. Бунда инсон ва жамият, жамият ва давлат ҳокимияти тинч-тотув яшайди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 363-б.

Республика аҳолиси орасида кўпчиликни ташкил қилган ўзбек миллатининг муқаддас бурчи она тилини, ўз миллий маданияти ва тарихини тиклашдангина иборат эмас, балки биргаликда ҳаёт кечирувчи кам сонли халқларнинг тақдири учун, уларнинг ўзига хос маданий-маънавий хусусиятларини сақлаб қолиш учун, камол топиши ва ўзлигини намоён этиши учун уларга тенг шароит ва имкониятлар яратиб бериш борасида масъул бўлишдан ҳам иборатдир.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 363-б.

Ёш суверен Ўзбекистонимизнинг давлат ва сиёсий тизими янги замонавий демократик хусусиятлар касб этди. Давлат ҳокимиятининг олий органи – Олий Мажлис илк бор кўп партиялилиқ асосида сайланди. Уму-

эътироф этилган демократик нормалар – ҳоҳиш-истак эркинлиги, сўз эркинлиги, виждон ва динга эътиқод қилиш эркинлиги ҳаётимизда мустаҳкам қарор топиб бормокда.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 364-б.

Давлатнинг ва давлат бошқарув органларининг роли тубдан ўзгариб бормокда. Улар ўз асосий функция ва вазифаларини бажаришга: стратегияни белгилаш ва уни рўёбга чиқаришни назорат қилиш, мамлакат муҳофаза қудратини мустаҳкамлаш ва унинг хавфсизлигини таъминлаш, фаол ташқи сиёсат ўтказиш, ижтимоий ва ишлаб чиқариш-хўжалик фаолиятида бозор муносабатларини шакллантириш сингари ишларни амалга оширишга кўпроқ эътибор бермоқдалар.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 364-б.

Ислохотлар жараёнида ижтимоий-маънавий соҳадаги ижтимоий кафолатлар мустаҳкамланди. Мураккаб ўтиш даврида одамларнинг турмуш даражаси кескин ёмонлашувига йўл қўймаслик учун аҳолини ижтимоий ҳимоялаш механизминини ишлаб чиқдик ва у яхши иш берди.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 364–365-б.

Ислохотларни чуқурлаштириш жараёнларини муваффақиятли амалга ошириш учун ҳуқуқий базани кучайтириш, туб ўзгартиришларни рағбатлантириш учун кучли омиллар ва кафолатларни яратувчи янги қонунлар қабул қилиш, халқ хўжалигини доқсак даражада билимдон, касбий жиҳатдан яхши тайёргарлик кўрган, она

Ватанга отақин муҳаббат қўйган, самимий садокатли кадрлар билан мустаҳкамлаш зарур.

Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида // Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т., 1996. – 366-б.

БИЗ ҚУРИШ, ЯРАТИШ ЙЎЛИДАН БОРАВЕРАМИЗ

Шу тўрт йил мобайнида миллий давлатчилигимизни тикладик, дунёга озод ва эркин миллат сифатида танилдик.

Биз қуриш, яратиш йўлидан бораверамиз // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 3-б.

Ташқи сиёсатдаги энг асосий мезонимиз, энг аввало, миллий давлатимиз манфаатларини кўзлаб, уларни барча имкониятлар билан ҳимоя этган ҳолда иш юритишдан иборат.

Биз қуриш, яратиш йўлидан бораверамиз // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 9-б.

...Сиз, муҳтарам халқ ноиблари, халкимиз иродасига асосланиб, қабул қилган қарор мен учун ҳам қонундир.

Биз қуриш, яратиш йўлидан бораверамиз // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 12-б.

ВАТАН МАНГУ ҚОЛАДИ

Албатта, биз интилаётган мақсадга етиш учун, танланган йўлимизда собит қадамлар билан бориб, пировардида авлод-аждодларимиз орзу қилган адолатли демократик давлат ва жаҳият қуриш, эркин ва фаровон ҳаёт яратиш учун ҳали кўпдан-кўп меҳнат қилишимиз,

кўп-кўп синовлардан ўтишимиз кераклигини биз жуда яхши англаймиз.

Ватан мангу қолади // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 16-б.

ҲАРБИЙ ТАЪЛИМ ЗАМОН ТАЛАБЛАРИГА МОС КЕЛСИН

Ўзбекистоннинг сўнгги йиллардаги тараққиёти яқунлари биз танлаб олган йўлнинг тўғрилигини ишонарли тарзда кўрсатиб турибди. Бу йўл ўтказилаётган ислохотларнинг изчиллигига, сиёсий барқарорликни сақташга, миллатлараро тотувликни мустаҳкамлашга асосланган.

Ҳарбий таълим замон талабларига мос келсин // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 19-б.

Қуролли Кучлар – давлатимиз хавфсизлиги ва халқимиз тинч ҳаётининг муҳим гарови эканлиги, шубҳасиз.

Ҳарбий таълим замон талабларига мос келсин // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 20-б.

Давлат Қуролли Кучларини жанговар техника ва қурол-яроғларнинг энг янги намуналари билан жиҳозлаш, қўшинларга барча шарт-шароитлар яратиш, уларнинг ҳаётини таъминлашнинг, ҳарбий хизматчилар ва улар оила аъзоларининг ижтимоий муҳофазаси мустаҳкам тизимини барпо этиш юзасидан аниқ чораларни кўрмоқда.

Ҳарбий таълим замон талабларига мос келсин // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 20-б.

...Армиямиз мафқурадан холи бўлиши лозим. Бизга ҳеч қандай мафқурани тикиштиришмасин. Биз ҳар қандай “буюк” ғояларга қаршимиз.

Ҳарбий таълим замон талабларига мос келсин // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 22-б.

ДЎСТЛИК, ТИНЧЛИК ВА БУНЁДКОРЛИК ЙЎЛИДАН

Бошланган ўзгартиш ва ислохотларнинг асосий мақсади халқларимиз учун яхши турмуш шароити яратиш. ҳар бир кишининг салоҳияти ва имкониятини тўла юзага чиқаришдан иборат.

Дўстлик, тинчлик ва бунёдкорлик йўлидан // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 27-б.

...Биз Ўзбекистон ўз шарт-шароит ва имкониятлари. Халқимизнинг анъаналари ва руҳиятини ҳисобга олган ҳолда ўз йўлидан боради, деган қарорга келдик.

Дўстлик, тинчлик ва бунёдкорлик йўлидан // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 27-б.

Биз Ўзбекистон халқининг амалга оширилаётган ва ишончимиз комилки, барқарор тус олган ислохотларни қўллаб-қувватлашни мустақиллик йилларидаги саъй-ҳаракатларимизнинг энг муҳим яқуни, деб биламиз.

Дўстлик, тинчлик ва бунёдкорлик йўлидан // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 27-б.

Бугун сохта камтарликларсиз айтиш мумкинки, “Ўзбек модели” деб ном олган тараққиёт модели республикадан ташқарида тобора машҳур бўлиб бормоқда.

Дўстлик, тинчлик ва бунёдкорлик йўлидан // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 28-б.

Биз асраб қолишга муваффақ бўлган энг катта бойлик – мамлакатимиздаги сиёсий барқарорлик, фуқаролар тинчлиги ва миллатлараро тотувликдир.

Дўстлик, тинчлик ва бунёдкорлик йўлидан // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 28-б.

...Уч йилча бурун жамиятимиз ҳаётининг барча томонларини белгилаб берувчи мустақил Ўзбекистон Конституцияси қабул қилинди. Янги парламент – Олий Мажлисга сайлов ўтказилди.

Дўстлик, тинчлик ва бунёдкорлик йўлидан // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 28-б.

Ҳуқуқий ислоҳот ҳам ўтказилди. Қабул қилинган қонунлар фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини муҳофаза қилишга, жамиятни демократиялашни чуқурлаштиришга, бозор ислоҳотларини сакрашлар ва фалаж қилувчи ҳолатларсиз тезлаштиришга қаратилган.

Дўстлик, тинчлик ва бунёдкорлик йўлидан // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 28-б.

Иқтисодий сиёсатда биз ижтимоий томонларни доимо ҳисобга олишга ҳаракат қиламиз.

Аҳолининг кам таъминланган қисмини қўллаб-қувватлаш, иш ҳақи, пенсия ва нафақаларни мунтазам равишда ошириб бориш, даромадларни индексация қилиш амалга оширилмоқда.

Дўстлик, тинчлик ва бунёдкорлик йўлидан // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 28-б.

...Миллий валюта – сўм жорий қилинган бўлиб, у ҳозирнинг ўзидаёқ ички конвертацияга эга бўлди. Пул қадрсизланиши суръатлари мунтазам равишда ва изчиллик билан пасайиб бормоқда, давлат бюджети барқарорлик билан деярли камомадсиз бажарилмоқда.

Дўстлик, тинчлик ва бунёдкорлик йўлидан // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 28-б.

МИНТАҚАДА ХАВФСИЗЛИК ВА ҲАМКОРЛИК УЧУН

Янги жамият кураётган, ислохотлар ва янгиланишлар йўлида дадил олға бораётган Ўзбекистон учун, бошқа кўшни суверен давлатлар сингари, амалда давлат чегаралари бўлмаган мазкур минтақада тинчлик ва барқарорлик керак.

Минтақада хавфсизлик ва ҳамкорлик учун // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 33-б.

Хавфсиз дунё – умуман, бутун инсоният учун ҳам, ҳуқуқлари учун курашда озмунча найзаси синмаган ҳар бир инсон учун ҳам олий мақсаддир. Бугунги кунда жаҳондаги кўпгина минтақаларда юз бераётган, одамларни энг асосий ҳуқуқи – яшаш ҳуқуқидан маҳрум қилаётган қонли тўқнашувлар тўхтатилмас экан, инсон ҳуқуқлари ва инсоният тараққиёти соҳасида эришилган ютуқлар тўғрисида жиддий гапириб бўлмайди.

Минтақада хавфсизлик ва ҳамкорлик учун // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 35-б.

Биз саъй-ҳаракатларимизни бирлаштириб, энг асосий қоида ҳозирги замон жамият тараққиётининг бебаҳо бойлиги, ҳатто минтақада барқарорликни ўрнатишнинг муҳим шарти сифатида инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига ҳурмат-эҳтиромни мустақкамлашимиз керак. Биз сиёсий ва иқтисодий ислохотларни олға силжитишимиз, нарқобизнес ва терроризмга, минтақавий ва жаҳон ҳамкорлиги жараёнлари ривожига халақит берадиган барча иллатларга қарши курашишимиз лозим.

Минтақада хавфсизлик ва ҳамкорлик учун // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 35-б.

...Инсон ва кам сонли миллатлар ҳуқуқлари, уларнинг хавфсизлиги кафолатини, ижтимоий қадриятлардан тенг баҳраманд бўлиши кафолатларини таъминлаш, терроризм ва наркобизнесга қарши кураш соҳаларида ҳамкорликка доир маълумотларни марказлаштирувчи ягона ахборот тизимини яратиш зарурати ҳам етилди.

Минтақада хавфсизлик ва ҳамкорлик учун // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 36-б.

ЮКСАК МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР – ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

Ўзбекистон бутун дунё учун очиқ ва биз сайёрамизда рўй бераётган жараёнларни теран ва пухта идрок этишга, демократик қурилиш, бозор муносабатларига асосланган хўжалик юритиш борасида ривожланган давлатлар тўплаган улкан тажриба асосидаги замонавий цивилизация ютуқлари билан танишиш, Европа ва жаҳон ҳамжамиятига янада фаол қўшилишга ҳаракат қиламиз.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 40-б.

Шу маънода, ўзимиз танлаган йўлнинг энг аввалидаёқ АҚШ, Япония, Буюк Британия, Германия, Франция каби иқтисодий жиҳатдан ривож топган мамлакатлар тажрибасига мурожаат этганимиз, бошқа давлатлар тажрибасини ҳам ўзлаштирганимиз бежиз эмас.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 40-б.

Академия – бу оддий ўқув юрти, кадрлар, ҳаттоки, раҳбар кадрлар тайёрлайдиган билим даргоҳигина эмас. У янги тафаккур шаклландирган, ўзимиз тўплаган ва бошқа мамлакатларда тўпланган илғор тажрибалар ўрганиладиган, таҳлил қилинадиган ва таҳсил бериладиган марказ бўлиб қолиши керак.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 42-б.

...Академиянинг моҳияти унинг номида мужассамлашган. Унда ҳаммаси акс этган: у бизнинг давлатчилигимиз, фуқаро жамияти қурилишида, сиёсий, иқтисодий тизимларнинг ислох қилинишида, биз олдимизга қўйган мақсадларга эришишда тарихий, ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлиши керак.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 42-б.

Хусусийлаштириш масалаларида биз сифат жиҳатидан янги босқичга қадам қўйдик. “Кичик хусусийлаштириш”ни, яъни маҳаллий саноат, савдо ва хизмат кўрсатиш соҳалари корхоналарини давлат тасарруфидан чиқаришни амалга ошира бориб, биз муайян тажриба орттирдик, мутахассислар тайёрладик.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 43-б.

Давлат корхоналарини кенг қўламда акциялаштириш орқали хусусийлаштириш жараёнини тугаллаш яқин келгусидаги муҳим вазифадир.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 43-б.

Мулқдорларнинг ҳақиқий синфини шакллантириш реал ҳақиқатга айланади.

Хусусийлаштириш жараёнини номигагина ўтказиш бизнинг иқти-содий сиёсатимизга зиддир. Бундан кўзланган асосий мақсад – бутун мол-мулкни уларнинг ҳақиқий эгалари қўлига беришдир.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 44-б.

Мулкнинг мулкдорга том маънода хизмат қилишига, унинг мулк эгасига, бутун мамлакатга фойда келтириб, ҳар бир фуқаронинг фаровонлигига хизмат қилишига эришиш зарур.

Ана шунда пайдо бўлаётган мулкдорлар синфи ўз мамлакатининг иқтисодиётини мустаҳкамлашдан чинакам манфаатдор бўлади, ижтимоий тузумни мустаҳкамлаш ва ҳимоя қилиш, ижтимоий-сиёсий барқарорликни таъминлаш учун барча имкониятларни яратади.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 44-б.

Бугунги кунда парламент – Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси қабул қилаётган барча қонунлар Президент чиқараётган фармонлар ва ҳукумат қарорлари, амалга ошираётган ишларимиз мамлакатда ушбу соҳани жадал ривожлантиришга қаратилгандир.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 44-б.

...Миллий валютани мустаҳкамлаш ҳозирги даврдаги ва яқин истиқболдаги энг муҳим устувор вазифадир...

Миллий валюта, бу – мустақиллик рамзидир. Бизнинг муқаддас бурчимиз эса – ўз валютамызни кучли, бутун жаҳонда ҳурмат қилинадиган ва бизнесменлар учун жозибадор валюта қилишдир.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 45-б.

Фаол таркибий сиёсат – бу стратегик вазифадир. У кўплаб инвестицияларни талаб этибгина қолмай, балки келгусида республикамиз иқтисодиёти қандай бўлиши, биз жаҳон бозорига қандай салоҳият билан чиқишимиз тўғрисида аниқ тасаввурга эга бўлишни ҳам талаб қилади.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 45-б.

Мустақиллигимизни мустаҳкамлаш йўлидаги энг катта масала, кишиларимиз дунёқарашида, жамиятимизда Ватанга меҳр ғояси биринчи ўринда туриши керак. Ҳар қандай иш асосига миллий орият, миллий ғурур, миллатчилиқ ёки шовинизмга алоқаси бўлмаган, мана шу мамлакат, мана шу халққа мансублиги учун куч-қувват бағишлайдиган ғурур қўйилиши лозим.

Бу муқаддас тушунчалар миллати ва диний эътиқодидан қатъи назар, мана шу юрт, мана шу муқаддас заминда яшаётган ҳар бир кишининг ҳаёти, онги, қони ва жисмига сингиб кетиши керак.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 47-б.

Давлат қурилиши ҳақида гапирар эканмиз, биз босиб ўтилган йўлни, ҳамма нарса ягона мафқура тазйиқида қотиб қолган доғмалар, штамплар ва қолипларга бўйсундирилган собиқ маъмурий-буйруқбозлик тизимини тугатиш юзасидан қилинган ва қилинадиган ишларни танқидий кўз билан кўриб чиқишимиз лозим.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 47-б.

Бошқа мамлакатларнинг аччиқ тажрибаси шуни кўрсатадики, ўтиш даврида дадил чора-тадбирлар билан бозор тузилмаларини ривожлантиришда кўмаклашишга қодир фаол ислохотчи – давлат зарур экан.

Бу вазифаларни ҳал этиш учун эса кучли, қудратли давлат, юксак малакали, ахлоқан баркамол ходимлар керак.

Биз оддий ҳақиқатни тушуниб етишимиз керак: бизнинг давлатимиз, жамиятимизни биров четдан келиб қуриб бермайди. Уни ҳаёти ўз ватанининг келажаги билан узвий боғлиқ бўлган биз ўзимиз, шу мамлакат фарзандлари бунёд этамиз.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 49-б.

Академиянинг асосий вазифалари аниқлаб қўйилган. Улар энг аввало қуйидагилардан иборатдир:

Давлат, ижтимоий ва хўжалик тузилмалари ходимлари орасидан талантили, интеллектуал иқтидорли тингловчиларни танлаб олиш, уларнинг сиёсий, маънавий-ахлоқий ва малака даражасини ошириш, уларни республикада миллий ва умумбашарий кадриятлар уйғунлиги асосида қурилган ҳуқуқий демократик давлатни ва фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг эътиқодли тарафдорлари қилиб тарбиялаш. Бу Академиянинг асосий вазифасидир.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 51-б.

Ўқув жараёнида тингловчиларнинг ривожланган хорижий мамлакатларда тўпланган ижобий тажрибаларни, хорижий тилларни ўрганишга, Ўзбекистоннинг тарихий мероси ва миллий анъаналари соҳасидаги билимларни эгаллашига эътибор қаратилади.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 52-б.

Бировни ўқитадиган, тарбия қиладиган инсон, аввало, ўзи ҳар жиҳатдан баркамол бўлмоғи шарт.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 52-б.

Халқимиз асрий орзуларининг рўёбга чиқиши, мустақил давлатчилик асосларини бунёд этиш учун кенг имкониятлар яратилди.

Ана шу имкониятлардан самарали фойдаланган ҳолда биз бой тарихий меросимиз, анъаналаримиз, ижтимоий кадрятлар, давлат қурилиши борасида ривожланган мамлакатлар эришган тажрибаларга таяниб миллий давлатчилигимиз пойдеворини қўйдик. Бозор иқтисодиётига асосланган адолатли жамият, кучли демократик ҳуқуқий давлат қуриш йўлидан босқичма-босқич илгари бормоқдамиз.

Мамлакатимиздаги барқарор тинчлик, миллатлар ўртасидаги тотувлик ва осойишталик, иқтисодий ислоҳотлар ўтказишдаги диверсиялик бунинг элқин далилидир.

Эндиликда одамларимиз ижтимоий, иқтисодий, маданий ислоҳотлар борасида юргизаётган мустақил давлатчилик сиёсатимиз моҳиятини тобора чуқур англаб етмоқдалар.

Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 53–54-б.

МИНТАҚАВИЙ ХАВФСИЗЛИКДАН ЯЛПИ ХАВФСИЗЛИК САРИ

Ислоҳотларнинг изчиллиги ва олға босишини, демократиялаштириш ва эркин бозор иқтисодиёти йўлининг тўғрилиги, барқарорлик ва мунтазам ривожланиш, барча тинчликсевар мамлакатлар билан ўзаро фойдали, тенг ҳуқуқли муносабатларни йўлга қўйишни бундан буён ҳам таъминлаб бориш, шу билан жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрин эгаллаш биз учун ўта долзарб вазифадир.

Минтақавий хавфсизликдан ялпи хавфсизлик сари // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 59-б.

МАҚСАДИМИЗ – ТИНЧЛИК, БАРҚАРОРЛИК, ҲАМКОРЛИК

СССР парчалангандан кейин ҳар қайси давлат та- раққиёт йўлини ўзи белгилади. Демократик йўл танла- ди. Биронта давлат четдан ёрдам олмасдан, эркин де- демократик давлат қурмаган, бозор иқтисодига ўтмаган.

Мақсад демократик давлат куриш, одамлар тафакку- рини ўзгартириш, бозор иқтисодига ўтиш экан, бу иш- ни биз сизнинг ёрдамингизсиз амалга ошира олмаймиз. Демократик давлат куриш, одамлар тафаккурини ўзгартириш, бозор иқтисодиётига ўтишимиз учун ёрдам керак.

Мақсадимиз – тинчлик, барқарорлик, ҳамкорлик // Бунёдкор- лик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. - 75-б.

...Чегарани бошқа давлат ҳарбий кучлари билан қўриқлаш, бу мустақиллик далолати эмас, такрор ай- таман, мустақиллик далолати эмас. Бу – заифлик да- лолати.

Мақсадимиз – тинчлик, барқарорлик, ҳамкорлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 77-б.

Маърифатли дунёда “фуқаролар давлати” деб гапирилмайди. “Фуқаролар жамияти” дейилади. Давлат – бошқа нарса, фуқаролар жамияти бошқа нарса. Бундай жамиятда давлат ташкилотларидан кўра жамоат ташкилотларининг кадри баландроқ туради. Куч ишлатувчи тузилмалар, вазирликлар, маҳаллий ҳокимият давлат ташкилотлари тизимига киради.

Жамоат ташкилотлари эса фуқароларнинг ихтиёрий бирлашиши асосида ташкил топади. Биз бунга эришишга ҳаракат қилмоғимиз лозим.

Мақсадимиз – тинчлик, барқарорлик, ҳамкорлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 80-б.

Шунинг учун ҳам бизнинг асосий мақсадимиз – бир киши ёки жамоат ташкилотларининг фикри давлат тузилмаларининг фикридан устунроқ бўладиган фуқаролар жамияти қуришдан иборат. Америкада бунга жуда яқин келиб қолинган. У ерда ижтимоий гуруҳларнинг манфаати билан ҳамма ҳисоблашишга мажбур.

Мақсадимиз – тинчлик, барқарорлик, ҳамкорлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 80-б.

ФАН РАВНАҚИСИЗ БУЮК ДАВЛАТ ҚУРИБ БЎЛМАЙДИ

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат, деган шиоримизни истехзо билан қаршилаган айрим кимсалар ҳам бутунги ҳақиқат олдида тан бермоқда.

Бу меҳнаткаш халқимизнинг самарали меҳнатлари натижаси, ютуғидир.

Фан равнақисиз буюк давлат қуриб бўлмайди // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 85-б.

Фан аҳлига, зиёлиларга самарали ишлаш учун зарур шароит яратиб бериш давлатнинг бурчидир.

Фан равнақсиз буюк давлат куриб бўлмайди // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 90-б.

ЎЗБЕКИСТОН РАСМИЙ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ GERMANIA ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИГА РАСМИЙ ТАШРИФИ ЧОҒИДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАРАФИГА УЮШТИРИЛГАН ҚАБУЛ МАРОСИМИДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

...Мамлакатимизда мулкдорлар синфи, шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, майда ва ўртача мулкдорлар синфи пайдо бўлганидагина (барчанинг қашшоқона тенглиги эмас) жамиятимизнинг фаровонлик ва демократия сари барқарорлик билан ва дадил бора олишини таъминлаш мумкин бўлади.

Ўзбекистон расмий делегациясининг Германия Федератив Республикасига расмий ташрифи чоғида Ўзбекистон Республикаси Президенти шарафига уюштирилган қабул маросимида сўзланган нутқ // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 94-б.

Ўзбекистонда истиқомат қилаётган ҳар бир киши учун фақатгина барқарорлик ва хавфсизлик, миллий ва фуқаролар тотувлигигина республикада ислохотлар ва янгиланишларнинг муҳим гарови ҳисобланади, деган оддий ҳақиқат аён бўлиб қолган.

Биз янгиланиш, ҳуқуқий давлат куриш йўлидан дадил ва изчиллик билан бормоқдамиз.

Ўзбекистон расмий делегациясининг Германия Федератив Республикасига расмий ташрифи чоғида Ўзбекистон Республикаси Президенти шарафига уюштирилган қабул маросимида сўзланган нутқ // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 94-б.

ҲАЛҚ ТАШВИШИ БИЛАН ЯШАЙЛИК

Мамлакатимиз тарихан қисқа муддатда катта ютуқларни қўлга киритди. Биз мустақилликнинг ўтган йиллари мобайнида сиёсий, ҳуқуқий, иқтисодий ва маънавий жиҳатдан буюк мамлакатнинг пойдеворини қўйдик. Бутунлай янги тарихий шароитларда миллий давлатчилигимизнинг асосини яратдик. Мамлакатимизда ҳуқуқий демократик давлатни барпо этиш ва фуқаролик жамиятини шакллантириш жараёни тобора чуқурлашмоқда.

Ҳалқ ташвиши билан яшайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 97-б.

Биз бутунлай янги, ўз миллий анъаналаримизга хос бўлган, халқимиз турмуш тарзи ва урф одатларига тўғри келадиган, аynи пайтда жаҳон андозаларига мос баркамол жамият қуриш тамойилларини ишлаб чиқдик.

Ҳалқ ташвиши билан яшайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 97-б.

Бу мамлакатимизнинг халқаро нуфузи тобора ошиб бораётганидан, унинг ҳақиқатдан ҳам келажаги буюк эканлигидан далолат беради.

Дарҳақиқат, бутунги Ўзбекистон жаҳон давлатчилиги анъаналари, халқаро сиёсат ва дунё иқтимоий-сиёсий жараёнларини инсонпарварлик ғоялари билан бойитиш борасида ўзига хос йўлдан бормоқда.

Ҳалқ ташвиши билан яшайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 98-б.

Янги мулкдорлар ҳуқуқий жиҳатдан ҳеч қандай ҳужжатга эга эмаслар. Ташкил қилинган кўп ташкилотлар назоратсизлик оқибатида ўз фаолияти жараёни-

да дастурий йўналишини ўзгартириб, оддий тижорат фирма дўконларига айланиб қоляпти.

Халқ ташвиши билан яшайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 100-б.

Халкимиз меҳнаткаш, меҳнатга ижодий ёндашадиган, тадбиркор ва бунёдкор халқ. Унга имконият керак, холос.

Бу – масаланинг биринчи томони. **Иккинчи томони – ҳуқуқий кафолат.** Айти пайтда мамлакатимизда ана шу иккинчи жиҳатнинг асоси яратилган. Меҳнат қиламан, ишлайман, интиламан, бунёд этаман деган кишига ҳар томонлама ҳуқуқий кафолат берилган.

Халқ ташвиши билан яшайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 106-б.

ТАРАҚҚИЁТНИНГ ҚУДРАТЛИ ҚАНОТИ

Мамлакатимизда инсон эркинлиги учун ҳамма шароитлар яратилмоқда. Ҳар бир фуқаро – на ўзи, на қариндош-уруғлари бирор хавф остида эмаслигини, давлат ҳимоясида эканлигини яхши билади. Мен давлат бойлиги ҳақида гапириб ўтдим. Бу ўринда мен нафақат маънавий, балки шахс бойлигини кўзда тутяпман. Ахир давлат қанчалик бой бўлса, у ҳар бир фуқаросига шу қадар кўп ёрдам бериш имконига эга бўлади.

Келгуси йил бюджетидан биз нафақалар, болаларга бериладиган пул миқдорини оширишни кўзда тутдик. Жумладан, биз 16 ёшгача боласи бўлган оилаларга табақалаштирилган ҳолда ёндашамиз. Биз 16 ёшгача болалари бўлган оилаларга тенг кўз билан қарашга қарор қилдик. Бироқ бу ерда бошқа муаммо ҳам бор. Бу – димоғдор амалдорлар, халқ ташвишидан йироқ мансабдорлар муаммосидир. Балоғатга етмаган фарзанднинг

борлиги ҳақида ўнлаб хат-ҳужжат талаб қиладиган “тўралар”дан, қоғозбозликдан воз кечиш керак.

Тараққиётнинг қудратли қаноти // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 130-б.

ИСТИҚЛОЛ ИМКОНИАТЛАРИДАН ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНАЙЛИК

...Бугунги Ўзбекистон тараққиётида ўзига хос ва ўзига мос тараққиёт йўлини белгилаб олган мамлакатдир. Мустақилликнинг тарихан жуда қисқа даврида мамлакатимиз фақат сиёсий, ҳуқуқий, иқтисодий ва маънавий соҳаларда юксак муваффақиятларга эришибгина қолмай, балки жаҳон сиёсатида янгича ёндашуви орқали дунё ижтимоий-сиёсий жараёнларини янгича мазмун билан бойитишда ҳам фаол иштирок этмоқда. Бугун Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятида ўз ўрни ва нуфузи борлигидан фахрлансак арзийди.

Истиқлол имкониятларидан оқилона фойдаланайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 132-б.

Бугунги кунда ислохотларнинг самараси бевосита дунёқарашимизнинг нечоғли шаклланиши ва тафаккуримизнинг нақадар кенг эканига, эски тизимдан қолган боқимандалик кайфиятидан қанчалик тезроқ озод бўлишига боғлиқ бўлиб турибди.

Истиқлол имкониятларидан оқилона фойдаланайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 133-б.

...Жойлардаги ҳокимлар бугунги замонавий талабларга жавоб бера олмаса, қабул қилинаётган қонун, фармон ва қарорларнинг маъно, негизини яхши англамаса, ташаббускорлик ҳиссиёти ва хусусиятларидан олис бўлиб, янгиларга тўсиқ бўлиб турса, уларни

Президентнинг вакиллари, халқнинг ваколатини олганлар деб бўладими?

Истиқлол имкониятларидан оқилона фойдаланайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 135-б.

...Бугунги барча ишларимиз, машаққатли меҳнатларимиз, орзу-ниятларимиз, интилишимиз, кечани-кеча, кундузни-кундуз демасдан қилаётган сазй-ҳаракатларимиз – ҳамма-хаммаси эртанги ёруғ кунларимиз, муносиб ҳаётимиз, биз раҳбарларга кўз тикиб катта умид билан боқиб турган халқимиз, гўдакларимиз, аёлларимиз, кексаларимиз учундир.

Истиқлол имкониятларидан оқилона фойдаланайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 137–138-б.

Ҳаммадан олдин одамларнинг иссиқ-совуғидан, ғам-ташвишидан хабар топадиган ким?

Албатта, маҳалла аҳли. Турмуш тарзини изга солиш, кундалик муаммоларни ҳал этиш учун, энг аввало, маҳалла фаолиятини кучайтириш, уларга ёрдам бериш зарур.

Истиқлол имкониятларидан оқилона фойдаланайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 138-б.

Жамиятнинг маънавий қиёфаси бевосита қонун устуворлигига боғлиқ. Биз қонунга бўйсуниб яшашни турмуш тарзига айлантормас эканмиз, жиноятчиликнинг олдини олиш муаммо бўлиб қолаверади. Биз ҳуқуқий демократик давлат қуриш йўлидан боряпмиз. Ана шу эзгу мақсадга эришиш эса, энг аввало, одамларнинг ўз ҳақ-ҳуқуқини англай олиши, ўзини ҳимоя қила билишига боғлиқ.

Истиқлол имкониятларидан оқилона фойдаланайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 148-б.

Энг муҳими, одамлар ҳукумат танлаган йўлнинг тўғри ва ҳаққоний эканига тўла ишонч ҳосил қилдилар. Бу бизнинг энг катта ютуғимиздир. Иккинчидан, одамлар тафаккурида ўзгариш юз бермоқда. Бу – тараққиётимиз гарови, катта имкониятдир. Энди ҳамма гап ана шу имкониятдан моҳирлик билан оқилона фойдаланишда қолган.

Истиқлол имкониятларидан оқилона фойдаланайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 149-б.

АСОСИЙ ҚОМУСИМИЗ ТАНТАНАСИ

Конституциямиз юксак савияда, демократия ва адолат тамойилларига асосланган ҳолда ишлаб чиқилганини нафақат республикаимиз фуқаролари, балки хорижий мамлакатларнинг давлат раҳбарларидан тортиб сиёсатчилару оддий фуқароларигача, шунингдек, халқаро ташкилотлар мутахассислари тан олди.

Асосий қомусимиз тантанаси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 154-б.

Конституция – нафақат бугунги куннинг қомуси, балки у эртанги кунимиз, қураётган жамиятимиз истиқболини аниқлаб берувчи ҳужжат, фарзандларимиз йўлини ёритиб тургувчи маёқдир.

Асосий қомусимиз тантанаси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 154-б.

Республикаимизда яшаётган ҳар бир фуқаро мансаби, касби, миллатидан қатъи назар. Асосий қомусимизга бенуқсон амал қилиши лозим. Бу биз шу кунгача эришган ва келгусида албатта эришишимиз мумкин бўлган ютуқларнинг энг муҳим шартидир.

Асосий қомусимиз тантанаси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 155-б.

БУНЁДКОРЛИК – ФАРОВОН ҲАЁТ АСОСИ

Мустақиллик йўлига қадам қўяр эканмиз, биз, аввало, давлат ва жамият қурилишининг, ҳаётимизнинг барча соҳаларини ислоҳ этишнинг ўзимизга хос, ўзимизга мос дастурини ишлаб чиқдик. Бугун биз бош мақсадимиз – бозор иқтисодиётига асосланган эркин демократик жамият қуришнинг аниқ ва асосли дастурига эгамиз.

Тараққиёт дастуримизга кўра, ислохотлар кучли ижтимоий сиёсат билан узвий ва уйғун ҳолатда, босқичма-босқич амалга оширилмоқда.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 156-б.

1995 йил:

– иқтисодий-сиёсий ислохотларнинг пойдеворини яратиш;

– биринчи мартаба кўп партиявийлик асосида ўтказилган эркин парламент сайловлари, жойларда маҳаллий ўз-ўзини бошқариш органларидан тортиб, вакиллик, ижроия, суд органларигача бўлган идора тизимларини барпо этиш, барча сиёсий ва жамоатчилик ҳаракатлари, партиялар ҳамда республика аҳолиснинг жамхи қатламларидан вакиллик бўлган республика парламенти – Олий Мажлисни шакллантириш йили бўлди,

– 1995 йилда ислоҳий жараёнлар иқтисодий, ижтимоий ҳаётимизнинг барча соҳаларини қамраб, турмуш тарзимиз, онгимизга чуқурроқ кириб борди.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 157-б.

Шаклланаётган ижтимоий-сиёсий ҳамда давлат тизими, бир томондан – халқимизнинг кўп асрлик тарихи, маданияти, анъаналарига, шу билан бирга, жаҳоннинг энг илғор тажрибаларига таянса, иккинчи томондан – мавжуд реал шарт-шароитлар, тарихий истиқболни назарда тутди. Тарихий истиқболимизни эса биз жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрин эгаллашда деб биламиз.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 158-б.

Давлат ҳокимиятининг олий органлари тизимининг Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқ шаклланиши, сайлов тизимининг янгилиниши, Олий Мажлисга ўтказилган сайловлар 1995 йилда сиёсий ислохотларни бевосита амалга оширишга имкон яратди. Олий ҳокимият органларига сайловлар жамият онгида туб бурилиш ясаб, мамлакат аҳолиси ислохотларни фаол қўллаб-қувватламоқда.

Қисқа муддатларда давлат, хўжалик, маъмурий, жинсий, фуқаролик, меҳнат қонунчилигининг асослари, шунингдек, кўп укладли иқтисодиёт манфаатларини, асосий демократик принципларни, инсон эрки ва ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи қонунлар яратилди.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 158-159-б.

Бугунги кунда Ўзбекистон Республикаси Конституцияси инсон ва давлат, инсон ва жамият муносабатларининг ишончли кафолати бўлиб турибди. Кўп йиллик фаолиятимизнинг йўриқномаси бўлган Конституция-мизда бугунги реал воқелигимиз ҳам, эртанги кунимиз ҳам ўз ифодасини топган.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 159-б.

Давлат қурилиши соҳасида бу йил давлат тузилмаларининг оёққа туриш, янгиланиш ҳамда ҳокимиятнинг демократияга асосан тармоқланиши шароитида ҳаракат қилиш йили бўлди.

Ижроия ҳокимиятининг тобора халқчиллик ва демократик асосларга суяниши, Олий Мажлис, ҳокимлар бошқаруви, маҳаллий кенгашлар ва жойлардаги ўз-ўзини бошқариш органларининг сифат жиҳатдан янги-ча аҳамият касб этиши сиёсий ҳаётимизга янгиликлар қириб келишининг амалий исботидир.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 160-б.

Иқтисодий соҳада жорий йил биз учун амалга оширилган янги ишлар, ислохотлар, ижтимоий-иқтисодий тараққиёт йўлида эришилган ижобий ўзгаришлар йили бўлди.

Бозор ислохотларини чуқурлаштириш ва жадаллаштириш, хусусийлаштириш ва тадбиркорлик фаолиятини кенгайтириш ҳамда теранлаштириш йили бўлди.

Биз молиявий ва макроиқтисодий барқарорликни таъминлаш, миллий валютанинг қадрини ошириш, аҳолини ижтимоий ҳимоялашни кўзлаган изчил иқтисодий сиёсатни татбиқ қилишга алоҳида эътибор бердик.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 160-б.

...Барчамизга яхши маълумки, иқтисодий ислохотларни амалга оширишда **ўрта, кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш** биз учун устувор йўналиш ҳисобланади. Ҳозир республикада 32 минг кичик корхона мавжуд бўлиб, улар халқ хўжалигининг 22 соҳасида фаолият кўрсатмоқда.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 163-б.

“Хусусий тадбиркорлик ва ташаббусни қўллаб-қувватлаш ҳақида”ги қонуннинг қабул қилиниши, “Бизнесфонд”, амалий алоқалар маркази, “Мадад” суғурта жамиятининг тузилиши кичик тадбиркорликни янада ривожлантиришга хизмат қилмоқда.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 163-б.

Биз ижтимоий соҳада – Ўзбекистон иқтисодиётини ислоҳ қилиш борасидаги кўп қиррали фаолиятимизнинг марказида инсон, мустақил ватанимиз фуқароси туриши керак деган олижаноб ниятдан келиб чиқиб иш кўрдик. Шунинг учун ҳам амалга оширилаётган ислохотларнинг асосий мақсади ҳар бир фуқаронинг шахс сифатида шаклланиши учун, ўз қобилиятини, ўз талантини ишга солиб, ҳаётини янада яхшилаш, маънан бойиши учун барча имкониятни яратиб беришдан иборатдир.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 166-б.

Тузилмани янгилаш сиёсатимизнинг бош мақсади – юксак технологиядан фойдаланиладиган, самарали ва сафарбарлик йўналишидаги бозор иқтисодиётини барпо этишга асосланган мустақил иқтисодиётни шакллантиришдан иборатдир.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 171-б.

Юртимизда бошланган давлат қурилиши, ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий туб бурилишлар, жамиятни янгилаш жараёни кўп жиҳатдан мамлакатимизда мулкдорлар синфини шакллантириш масаласини ҳал этиш билан чамбарчас боғлиқдир.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 172-б.

Инсоният тарихи шуни кўрсатадики, айнан ана шу табақага мансуб одамлар туфайлигина жамиятда барқарорлик, фаровонлик, тараққиёт асоси қарор топади. Мисол учун ҳар қандай иқтисодий ривожланган мамлакатни олиб кўрайлик. У ерда ҳал қилувчи куч – ана шу мулкдорлар синфи ҳисобланади.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 172–173-б.

...Агар жамиятнинг демократик йўлдан изчил ривожланишининг иқтисодий асосини хилма-хил шаклдаги мулк ташкил этса, нуфузли, таъсирчан ўртача мулкдорлар табақаси унинг сиёсий асоси бўлиб хизмат қилади.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 173-б.

...Кучли ижтимоий сиёсатни унутмаслигимиз лозим. **Ижтимоий муҳофаза воситаларини янада мустаҳкамлаш учун аниқ йўналишини кучайтириш зарур.**

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 178-б.

Аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш юзасидан давлат амалга ошираётган чора-тадбирлар аҳолининг меҳнатдаги фаоллигини камайтирмаслиги лозим. Бу муҳофаза, биринчи навбатда, ўз меҳнати билан меъёрий турмуш шароитини таъминлашга қодир бўлмаган табақаларни қўллаб-қувватлашга, яъни бу ёрдам кимларга қаратилганини аниқ белгилаб қўйишни таъминлайдиган қилиб ташкил этиш зарур.

Аҳолининг ижтимоий ночор қисмини муҳофаза қилиш билан бирга меҳнатга рағбатлантиришнинг қудратли механизми – ихтиёримиздаги мавжуд кучларни

жалб этиш, кишиларимизнинг қобилиятини юзага чиқаришни таъминлашга қодир механизмни шакллантириш ҳам керак.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 179-б.

Биз ислохотларни чуқурлаштириш, демократик туб ўзгаришлар йўлидан олға силжиш, ҳаётимизда асл демократик кадриятлар қарор топаётгани тўғрисида гапирганда, аввало, фуқаролик жамияти асосларига ўтиш, фуқароларнинг ўз-ўзини бошқариш муассасаларини бутун чоралар билан кенгайтиришни назарда тутамиз. Бу барча ислохотларимизнинг асосий моҳияти ва бош мантиқидир.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 183-б.

Биз ҳокимият вазифаларининг бир тузилмадан иккинчисига ўз ҳолича, бошқарилмасдан ўтиши беқарорликка, тартибсизликка, демократия асослари, эркинлик ва инсон ҳуқуқлари оёқ ости бўлишига олиб келишини яхши тушунамиз.

Шунинг учун ҳам Олий Мажлис, депутатлар жамоаси олдида мазкур жараённи тартибга соладиган қонунлар қабул қилишдаё ўта масъулиятли вазифа кўндаланг бўлмоқда.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 184-б.

Албатта, ушбу меъёрлар бузиладиган давлат ҳуқуқий давлат бўла олмайди. Албатта, фуқаролари қонунни писанд қилмайдиган давлат ҳуқуқий давлат бўла олмайди.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 184-б.

Сир эмаски, оддий фуқаро, аввало, давлат номидан иш кўрувчи мансабдорларнинг ўзлари қонунларни қандай бажараётганига эътибор беради.

Агар шундай бўлмаса, агар ўша органлар ёки мансабдор шахсларнинг ўзлари қонунларни оёқ ости қилса, мазкур қонунларнинг ўзи обрўсизланади, яна-ям тўғрироғи, жамиятнинг маънавий асосларига путур етади.

Бундай вазиятда қонунларни менсимаслик иллати бутун жамиятни заҳарлайди, давлат томирлари емирилади, чирий бошлайди. Шундан келиб чиққан ҳолда, жамиятимизда шунга ўхшаш ҳолатларга барҳам берадиган давлат хизмати ва давлат хизматчилари тўғрисида қонун қабул қилиш фурсати етди, деб айтиш мумкин.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 184–185-б.

Барча хизматчилар учун улар қаерда хизмат қилишидан қатъи назар, ҳуқуқ ва мажбуриятларнинг умумий рўйхати, тайёргарлик ва малака оширишнинг умумий тизими, лаёқатлилиқ назорати, давлат хизматининг умумий меъёрлари, коррупциянинг олдини олиш ва унга қарши курашнинг умумий тизими амал қилиши керак.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 185-б.

Қонун жамиятнинг давлат ва маъмурият органлари: милиция, прокуратура ҳамда қонунлар ижросини таъминлашга сафарбар этилган бошқа тузилмалари фаолияти устидан самарали назоратини ўрнатиши керак.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 185-б.

Суд ва суд хизматчилари обрўсини кўтариш зарурлигини алоҳида таъкидламоқчиман. Суд – ҳокимиятнинг учинчи тармоғидир. Давлатнинг обрўси, жамиятнинг обрўси суд органлари ва судьяларнинг қонун меъёрларига қанчалик риоя қилишига, улар қабул қилган қарорларнинг адолат меъёрларига нечоғлик мос келишига бевосита боғлиқдир.

Демократик давлат нормалари ва мавжуд амалиётидан келиб чиққан ҳолда, ўтган даврда мамлакатимизда суд тизимини тубдан ислоҳ этиш юзасидан кўп ишлар қилинди. Лекин бу соҳада ва айниқса кишиларнинг онгини ва уларнинг суд ҳокимиятига нисбатан муносабатини ўзгартириш борасида яна кўп ишларни бажаришимиз лозим.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 185-б.

Бугун оддий фуқаро на ўз ҳуқуқларини, на қонунларни ва на суд жараёни тартибларини етарли даражада билмаслигини исботлаб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак.

Очиқ тан олиш керак, суд органлари ва суднинг ўзи оддий фуқаро кўз ўнгида жазоловчи, қораловчи, озодликдан маҳрум этувчи идора сифатида гавдаланади. Эҳтимол, бу қўлол туюлиши мумкин, лекин бор гап шу.

Судга бундай муносабат илдизлари тоталитар тизим ўз сиёсатини суд қарорлари орқали юритган, ягона мафкура ҳукмронлигини ўрнатган замонларга бориб тақалади.

Булар барчаси одамлар онгига чуқур ўрнашиб қолган. Бизнинг вазифамиз ушбу кўникмаларни, психологияни синдириш, одамларнинг судга муносабатини тубдан ўзгартиришдан иборат. Халқ судни фақат одамларни қоралайдиган, жазолайдиган орган деб эмас, аксинча

уларнинг ҳақ-ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қиладиган орган деб билиши керак.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 185–186-б.

Бизнинг олий қонун чиқарувчи органимиз – Олий Мажлис ушбу масала билан ҳам шуғулланиши, суд органлари фаолиятининг ҳуқуқий асосини қадам-бақадам такомиллаштириб бориши зарур. Бу ҳуқуқий асос суд ва судьяларнинг ҳокимиятнинг бошқа барча тармоқларидан ҳақиқий мустақиллигини, суд қарорларини қабул қилишда фақат қонунга бўйсунилишни таъминлаши лозим. Бу ҳуқуқий асос демократизмни, холисликни, суднинг ҳаммабон бўлишини, суднинг ҳимоя доираси кенгайтилишини таъминлаши лозим. Ва ниҳоят, бу ҳуқуқий асос суд тизимига нопок, порахўр ва тасодифий кимсалар кириб қолишига йўл қўймаслиги лозим.

Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 186-б.

ОЛИЙ МАҚСАДИМИЗ

Умуман янги сиёсий тузумнинг асосий бўғинларини шакллантириш тугалланди, дейиш мумкин.

1996 йилга биз ҳокимиятнинг тўлақонли ва салоҳиятли тармоқлари билан кириб бормоқдамиз. Улар ўзаро бир-бирини тўлдиради, қатъий ҳуқуқий асосда ҳаракат қилади ва мустаҳкам қонунчилик базасига эгадир.

Олий мақсадимиз // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 188-б.

Ўзбекистонда амалга оширилаётган ислохотларнинг асосий тамойилларидан бири – ижтимоий йўналишдаги бозор иқтисодиёти – эндиликда экологияни ҳисобга олиб ривожлантиришга қадар кенгайтирилиши мумкин.

Олий мақсадимиз // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 193-б.

Ўзбекистон Конституцияси – жамиятда демократия ривожланиши ва инсон ҳуқуқларига риоя қилинишининг кафолатидир.

Олий мақсадимиз // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 194-б.

...Биз қатъий ишонамизки, Марказий Осиёдаги барқарорлик ва унинг келажаги Россиядаги демократиянинг даражасига ва сифатига боғлиқ.

Олий мақсадимиз // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 198-б.

Марказий Осиёдаги тинчлик, барқарорлик ва ҳамкорлик бизнинг ташқи сиёсат соҳасидаги устувор мақсадларимиздир.

Олий мақсадимиз // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 199-б.

Ўзбекистондаги сиёсий барқарорлик жаҳонда тобора кўпроқ хурматга сазовор бўлмоқда.

Олий мақсадимиз // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 199-б.

“ТАНЛАГАН ЙЎЛИМИЗНИНГ ТЎҒРИЛИГИГА ИШОНЧИМИЗ КОМИЛ”

..Бевосита Ўзбекистонда жамият ҳаётини демократиялаштириш хусусида гапирар эканман, мен, энг аввало, барча учун умумий, энг муҳим унсур бўлган сайланиш, охир-оқибатда демократик фуқаролар жамиятини шакллантирадиган принципларга риоя қилишни таъкидлаб ўтишни истар эдим.

“Танлаган йўлимизнинг тўғрилигига ишончимиз комил” // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 205-б.

..Бугунги кунда Ўзбекистонда фаолият юритаётган партияларнинг барчаси ҳали оёққа туриш жараёнини бошдан кечирмоқда.

“Танлаган йўлимизнинг тўғрилигига ишончимиз комил” // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 206-б.

Фикримизча, бугунги кундаги партиялар шунчаки партия тузиш учунгина тузилмаслиги, бу шунчаки одатда айланмаслиги керак. Ҳар бир партия ўз киефасига, жамиятнинг ўзи суянадиган қатламлари манфаатларини ифода қилувчи аниқ дастурига эга бўлиши лозим. У, ҳозир таомилда бўлганидек, ўзининг маълум ва доимий сайловчиларига ҳам эга бўлиши лозим. Айни пайтда ҳар бир партия обрў-эътибор орттиришга интилиши, кўпроқ ишонч қозонишга, бинобарин, қонун чиқарувчи ва вакиллик органларида, кейинчалик эса ҳокимиятнинг ижрочи органларида ҳам кўпроқ ўрин олишга ҳаракат қилмоғи даркор. Халққа сайлов олди мавсумида эълон қилган дастурининг энг тўғри эканини, мамлакат интилаётган мақсад, фаровон ҳаётга айнан мана шу дастур орқали эришиш мумкинлигини исбот қилган ҳолда, уни изчиллик билан ҳаётга татбиқ этиши лозим.

Ўзбекистондаги партияларнинг шаклланиш жараёни-ни, биз табиий равишда, ислохотлар билан, туб демократик ўзгаришлар йўлидан бораётган жамиятнинг аниқ талаблари билан уйғунликда кўрамиз.

“Танлаган йўлимизнинг тўғрилигига ишончимиз комил” // Бу-нёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 206-б.

Мулқдорлар синфининг кучайиши натижасида янги партиялар вужудга келиши, ўйлаб топилган эмас, балки, ҳаётий зарурат туфайли туғилган ҳаракатлар пайдо бўлиши аниқ. Улар саноат, қишлоқ хўжалиги, савдо ва инсоният фаолиятига хос бошқа соҳалардаги хусусий мулк эгалари манфаатини ифода этади. Айнан шу партиялар, шу ҳаракатлар яшовчанлик ва барқарорлик касб этади, зеро; уларни юзага келтирган ижтимоий қатламларнинг ўзи яшовчан ва барқарор бўлади.

“Танлаган йўлимизнинг тўғрилигига ишончимиз комил” // Бу-нёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 207-б.

Энди тўғридан-тўғри сизнинг саволингизга келсак, *шундай жавоб бермоқчиман: агар сиз собиқ яггифок* ҳудудида рўй бераётган воқеаларни диққат билан кузатаётган бўлсангиз, албатта, Ўзбекистон парламенти яқинда тил тўғрисида янги қонун қабул қилганига эътибор бергандирсиз. Тил ҳақида олдинги қонун 1989 йил – айни, ҳамма нарса йўқ қилиниб, рад этилиб, миллатчилик руҳидаги ҳиссиётлар тўлқини қайнаб, қизишишлар ҳадидан ошган тўполонли даврда қабул қилинган эди. Яширмайман, 89–90 йиллар эҳтимол, ҳатто 91 йилда ҳам шундай бир даврни бошдан кечирдикки, миллатчилик шамоли эсиб, Ўзбекистондаги ижтимоий барқарорликка хавф солибгина қолмасдан, республиканинг келажагига ҳам жиддий таҳдид қила бошлаган эди...

Биз шунда парламентда қонун қабул қилдик. Мен ўша пайтда ҳам то бу қонунга ўзгартиришлар киритилгунга қадар, унда инсон, энг аввало, рус тилида сўзлашувчи миллатлар ҳуқуқларини чекловчи жиҳатлари бор деб ҳисоблар эдим. У даврлар ортда қолди. Ҳозир бизда мутлақо ўзга, барқарор вазият. Ҳатто бозорларда, магазинларда, жамоат транспорти ёки истикомат жойларида миллатчиликнинг айирмачилик қилиш белгиларига дуч келмайсиз. Мен бу ишларни доим кузатиб бораман. Бугун бизнинг жамиятимиз, таъбир жоиз бўлса, шаклланган бир пайтда янги қонун қабул қилишга қарор қилдик. У олдингисидан икки принцип бўйича бутунлай фарқ қилади ва замонавий демократик меъёр талабларига тўла жавоб беради.

Жумладан, биз эски қонуннинг 8-бандини бутунлай олиб ташладик. Унда бирор соҳада ишлаётган одам, 1998 йилга қадар муомала воситаси бўлган давлат тилини билиши зарурлиги назарда тутилганди. Давлат тилини билмаган киши бирор мансабни эгаллаши мумкин эмасдек эди. Биз бу бандни бутунлай олиб ташладик. Биз бу шартни ҳеч бўлмаганда, дейлик, Ўзбекистон республикалари қонунларида акс этган мазмундан фарқ қиладиган тарзда олиб ташладик. Аслида, у бизда ҳеч қачон бўлмаган.

Биз мутлақо тўғри йўл тутдик деб ҳисоблаймиз, яъни шу пайтга қадар давлат тилини билмаслик, давлат ва жамоат ишларида иштирок этишига ҳеч қандай тўсиқ бўлган эмас, бундан кейин ҳам бўлмайди. Бундай чеклашлар бўлиши мумкин эмас. Шунингдек, бу ўзгартиришлар бизнинг жамиятимизда ҳатто, 1989 йилги қонуннинг энг қизгин тарафдорлари орасида ҳам ҳеч қандай салбий муносабат уйғотмади. Чунки бир вақтлар бу ишга жон-жаҳди билан хуруж қилган одамлар ҳам бугун ҳаётга бошқача, босиқ ва одилона назар билан қарашмоқда.

“Танлаган йўлимизнинг тўғрилигига ишончимиз комил” // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 211–212-б.

Иккинчи амалий янгилик илм олиш соҳасига тегишли. Давлат тилини билмаган одамнинг билим ололмаслиги тўғрисидаги ҳар қандай шарт, ҳатто унга озгина ишора ҳам олиб ташланди. Бошқаларини қўя турайлик, кам сонли миллатлар, энг аввало, рус тилида сўзлашувчи аҳоли ҳуқуқлари камситилаётгани тўғрисида бизга таъна қилмасликлари учун мана шу икки вазиятнинг ўзида ҳам биз қонунларимизнинг халқаро ҳуқуқ меъёрларига мувофиқ келишига ҳаракат қилдик.

“Танлаган йўлимизнинг тўғрилигига ишончимиз комил” // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 212-б.

Бизда энг паст ва энг юқори маош оладиганларнинг 10 фоизи ўртасидаги нисбат бирга олтини ташкил қилади. Биз солиқ тизими орқали буни назорат қилиб турамыз. Сизларга “Маҳалла” дастури тўғрисида гапириб беришган бўлса керак. Бу дастур бўйича Молия вазирлиги тизими орқали ўз-ўзини бошқариш органларига маблағ ўтказилиб, маҳалла кўмиталари орқали тақсимланади. Чунки кимнинг қандай яшаётганини маҳалла фаоллари яхши билади. Серфарзанд оилаларга ёрдам кўрсатиб турилади, давлат пенсиялар даражаси турмуш даражасига мос бўлишини назорат қилади ва ҳоказо.

Биз шу тариқа ўта қашшоқ ва ўта бойлар бўлмаслигини назорат қилиб борамиз. Дарвоқе, жаҳон тажрибасида буни назорат қилиб турадиган давлатлар талайгина. Мисол тариқасида Швеция, Австрия сингари мамлакатларни келтирсак бўлади.

“Танлаган йўлимизнинг тўғрилигига ишончимиз комил” // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 224-б.

...Бизда банклар давлат мадади билан ривожланмоқда, ўтиш даврида банкларнинг ривожланишига давлат ёрдам бериши зарур, деб биламиз.

“Танлаган йўлимизнинг тўғрилигига ишончимиз комил” // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 227-б.

Шу модданинг ўзида кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам кўзда тутилган. Бу ёрдамга бюджет харажатлар қисмининг икки фоизи сарфланади. Пенсия фонди бўйича трансферт – биз уни бир вақтлар дотация деб атар эдик, сўнгра субвенция деб атай бошладик, энди эса бозор иқтисодиётига мос ном билан трансферт деб атаяпмиз. Пенсия фонди бўйича ана шу трансфертга 0,5 фоиз ажратилади.

Бундай трансферт нима учун керак? Корхоналарнинг пенсия фондига ажратмалари етмай қолса, маълум бир даврда пенсияларни бюджет фондидан ўз вақтида тўланишига кафолат тарзида керак.

“Танлаган йўлимизнинг тўғрилигига ишончимиз комил” // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 228-б.

Фуқаролар тотувлиги, барқарорликни сақлаб туриш – мен учун курашса арзийдиган асосий мақсад ҳисобланади. Бу бугунги кунда ҳам ислохотларни амалга ошириш, ҳам келажакка ишонч билан қарашга имкон берадиган бойлигимиздир.

“Танлаган йўлимизнинг тўғрилигига ишончимиз комил” // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 234-б.

Менга кеча ишдан олинган Россия телевидениесининг собиқ бошлиғи Олег Попцовнинг бир ибораси ёқади. Матбуот давлатни танқид қилиши керак, давлатнинг хатти-ҳаракатига танқидий назар билан қараш керак. Эҳтимол, айнан шу давлатни бошқараётган

раҳбариятга, ҳукуматга манманлик ва коррупциядан кутулишга ёрдам берувчи воситадир.

Матбуот жамиятнинг соғломлашувига ёрдам бериши лозим.

“Танлаган йўлимизнинг тўғрилигига ишончимиз комил” // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 241-б.

Мухолифат масаласига тўхталадиган бўлсак, мен бу саволга қисман жавоб бердим. Агар киши хоҳласа, сунъий равишда ўзига мухолиф яратиб олса бўлади. Бироқ бу мухолиф эмас. Менинг назаримда, мухолифат аниқ муқобил дастурий ҳужжатга эга бўлиши керак. Яна қайтараман, муқобил, қандайдир дастурий позицияга таяниши лозим. Агар хоҳласангиз, расмий нуқтаи назар, расмий дастур билан рақобатлашиб, ҳурмат қозона оладиган ёки аксинча, аҳоли томонидан қабул қилинмайдиган мухолифат билан ишлашга тайёрман.

“Танлаган йўлимизнинг тўғрилигига ишончимиз комил” // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 241-242-б.

ИСЛОҲОТЛАРНИ АМАЛГА ОШИРИШДА КАТЪИЯТЛИ БЎЛАЙЛИК

...Ислохотлар жараёни учун мустаҳкам ҳуқуқий замин яратилди. Бу ўз навбатида ислохотлар барқарорлигига, уларнинг узлуксиз олға силжишига имкон туғдирди.

Ислохотларни амалга оширишда катъиятли бўлайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 249-б.

Биз кадрлар тайёрлаш тизимини жиддий қайта кўриб чиқишимиз зарур. Кадрларнинг дунёқарашини тубдан ўзгартириш, тадбиркорликка, тижоратга ҳавас-иштиёқ

уйғотиш бугунги куннинг энг долзарб масаласи десак ҳеч қандай муболага бўлмас.

Бизнес асосларини эгаллашга ҳаракат қилиш оммавий тус олиши лозим ва биз бунинг учун барча шарт-шароитларни яратишимиз керак.

Одамлар тафаккурини ўзгартириш зарур. Биз одамларга имкон қадар тадбиркорликни, ўзига, ўз билими ва меҳнатига ишонч ҳиссини кўпроқ юктиришимиз керак.

Ислохотларни амалга оширишда қатъиятли бўлайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 252–253-б.

Биринчидан, шартнома тузиш маданиятини, шартномалар маданиятини бутунлай янги поғонага кўтаришимиз керак.

Иқтисоднинг қандай соҳаси ёки тармоғидан қатъи назар, унинг ижросига жавобгар томонларнинг масъулиятини кучайтиришимиз даркор. Шартномаларнинг мақомини кўтаришимиз ва уларга қонуний асос яратишимиз лозим. Бу борада Олий Мажлис ва ҳуқуқшунослар тер тўкишига тўғри келади. Шартнома қоғозда қолиб кетмаслиги зарур.

Ислохотларни амалга оширишда қатъиятли бўлайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 259–260-б.

Қишлоқ аҳолисининг ижтимоий шарт-шароитлари ҳақида ўйлашимиз керак. Қишлоқ аҳолисига пенсия, нафақа ва бошқа ижтимоий тўловлар ўз вақтида берилиши керак. Гап фақат тўловлар ҳақида эмас.

Олий Мажлиснинг сўнгги сессиясида қишлоқ аҳолисининг турмуш даражасини яхшилаш тўғрисида қарор қабул қилинган, ҳукуматга қишлоқ мактабларини таъмирлаш, қишлоқ тиббий пунктларининг моддий базасини мустаҳкамлаш бўйича икки йилга мўлжалланган

махсус ижтимоий дастур ишлаб чиқиш топширилган эди.

Ислохотларни амалга оширишда қатъиятли бўлайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 264-б.

Тадбиркорликни, касаначиликнинг турли шакллари-ни фаол ривожлантириб, хусусий тадбиркорликка шарт-шароитлар яратишимиз, янги иш жойлари ташкил этишимиз зарур. Энг муҳими – инсонни, дала меҳнаткашларини ер ва мулкнинг ҳақиқий эгаси бўлишига имкон туғдиришимиз лозим.

Ислохотларни амалга оширишда қатъиятли бўлайлик // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 265-б.

ХАЛҚИМИЗНИНГ ЙЎЛИ МУСТАҚИЛЛИК, ОЗОДЛИК ВА ТУБ ИСЛОХОТЛАР ЙЎЛИДИР

Юртимизда қарор топган тинчлик, барқарорлик ва фуқаролар ҳамжиҳатлиги республикамиз иқтисодий-сиёсий ва маънавий ҳаётидаги туб ислохотлар муваффақиятига асосий кафолат бўлди. Бу натижалар, энг аввало, дунёқарашимиздаги ўзгаришлар билан чамбарчас боғлиқдир. Фидойи, меҳнаткаш, танти халқимиз мустақиллик ва мамлакатимизнинг буюк истиқболига интилиб, Ватаннинг қадру қиммати, миллатнинг шаъни эканини англаб, истеъдодини, бутун имкониятини, бутун кучини элу юрт истиқболига бахшида этмоқда.

Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислохотлар йўлидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 268–269-б.

Кичик ва хусусий корхоналар ташкил этиш бозор иқтисодиётининг асосидир. Биз ана шундай кичик, аммо самарали соҳани ривожлантирмас эканмиз, кўзлаган мақсадимизга етиш қийинлашади.

Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 270-б.

Бу ерда яна бир бор такрор айтмоқчиман: саноатни қишлоқ жойларга олиб бориш, уни кенг ривожлантириш, янги кичик ва ўрта корхоналарни қуриш ва қўшимча иш жойларини яратиш билан чекка жойларда яшаётган аҳолини ишлаб чиқаришга жалб этиш керак.

Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 271-б.

Республикамизда бозор муносабатлари ривожланиши баробарида мулкчиликнинг турли шакллари вужудга келмоқда. Бу тадбирларни амалга оширишимиздан асосий мақсад – мамлакатимизда мулкдорлар сафини кенгайтириш.

Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 274-б.

...Халқ соғлиғини, фуқаролар саломатлигини мустақамлаш энг асосий вазифалардан биридир. Биз ҳеч кимнинг тақдирига ҳеч қачон бефарқ бўлмаслигимиз керак.

Республикамизда ёш авлод саломатлиги ҳақида қайғуриш давлат сиёсатига айланди. Бу ҳаммамиздан ва ҳар биримиздан оналар ва болалар саломатлиги ҳақида кўпроқ ўйлашни, кўпроқ ишлашни тақозо этади. Шу боисдан ҳам оналар ва болаларга кўрсатиладиган тиббий хизмат сифатини тубдан яхшилаш, хизмат турлари сонини кескин кўпайтириш лозим.

Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 279-б.

Давлатимизнинг энг муҳим вазифаларидан бири, бу – маънавий жиҳатдан баркамол инсонни тарбиялаш, таълим ва маориф тизимини такомиллаштириш, миллий уйғониш ғояси асосида маънавий ва руҳий жиҳатдан янги авлодни вояга етказишдир.

Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 280-б.

Кези келганда яна такрор ва такрор таъкидлайман: Ўзбекистон халқи ва давлатининг йўли битта – озодлик ва эркинлик, мустақиллик ва туб ислоҳотларни амалга ошириш!

Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 282-б.

Биз ҳуқуқий демократик адолатли давлат қуриш йўлидан бораёпмиз. Биз, мамлакат фуқаросининг кимлигидан қатъи назар, қонун олдида тенглигига, қонун устуворлигига эришишга интиламиз. Афсуски, ҳаёт ҳали бу борада қатор тўсиқларни енгиш кераклигини кўрсатмоқда.

Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 283-б.

Ҳуқуқни муҳофаза этувчи идоралар – милиция, суд, прокуратура ходимлари сафларини малакали, Ватанга ва ўз бурчига садоқатли, инсофли, ёш, иқтидорли ва замон талабига жавоб берадиган кадрлар билан тўлдириш ишлари кучайтирилиши лозим.

Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 285-б.

Вилоятда қонунчиликни янада мустаҳкамлаш, қонунбузарликнинг олдини олиш ва жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш, умуман, ҳозирги иқтисодий ис-

лоҳотлар даврида конун устуворлигини таъминлаш ҳар бир мугасадди раҳбар ва, айниқса, ҳуқуқ-тартибот идораларининг долзарб вазифаси бўлиб қолиши керак.

Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 285-б.

Ҳар қайси халқ ўз келажаги ва тақдирини ўзи белгилаб олиши керак.

Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 297-б.

Ўзбекистон халқи ўз қўлига кишан урдириб, алдаб-сулдаб, онгини бузиб, эски охурга қайтадан ипсиз боғлаб қўйилишига ҳеч қачон ва ҳеч қандай йўл билан резилик бермайди.

Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 297-б.

Бизнинг йўлимиз аниқ ва равшан. Истиқлол, мустақиллик йўлидан, озодлик, эркинлик йўлидан изчил бориш, демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш, халқимиз учун фаровон ҳаёт қўриш, жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллаш.

Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 297-б.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ АХБОРОТ АГЕНТЛИГИ МУХБИРИ БИЛАН СУХБАТИ

...Биз давлатлар ўртасидаги интеграция ва кооперация қуйидаги бешта шартга асосланиши лозим, деб ҳисоблаймиз.

Биринчидан, интеграцияга ихтиёрий қўшилиш, бунда давлатлар тўла тенг ҳуқуққа эга бўлиши керак. Суверенитет ва давлат мустақиллиги тўла сақланиб қолиши зарур.

Иккинчидан, ҳар бир мамлакатда ўтказилаётган ислохотлар бир йўналишда ва бир-бирига монанд бўлиши лозим. Назаримизда, сиёсий ва иқтисодий янгиланишларнинг, қонунчилик ва ҳуқуқий асоснинг турли босқичида турган давлатларнинг интеграциялашуви мумкин эмас.

Учинчидан, ҳар бир давлат, энг аввало, ўз салоҳиятига суяниши лозим...

Тўртинчидан, интеграция жараёнларини сунъий равишда жадаллаштиришга ҳам йўл қўйиб бўлмайди...

Бешинчидан, интеграция жараёнларига мафқуравий тус бериш оқибатида давлатлар устидан қуриладиган парламентлараро, ҳукуматлараро қўшма тузилмаларни ташкил этиш, бу жараённи иқтисодий алоқаларнинг ҳолисона амалга оширилишига зуғум қилиш мутлақо номақбулдир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги мухбири билан суҳбати // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 300–301-б.

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚИ ЎЗ ЙЎЛИДАН ҚАЙТМАЙДИ

Февраль ойида Европа Иттифоқи кенгаши ташқи ишлар вазирлари даражасида шериклик ва ҳамкорлик тўғрисида битим тузиш юзасидан Ўзбекистон билан музокара бошлашга қарор қилди...

Бу ҳужжат ҳамкорликнинг бутунлай янги босқичини бошлаб беради, Ўзбекистон билан Европа Иттифоқи

ҳамда Европа Иттифоқига аъзо мамлакатлар ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг ҳуқуқий негизини барпо этади.

Ўзбекистон халқи ўз йўлидан қайтмайди // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 303–304-б.

Бугун НАТО каби ўзига хос ташкилотда ҳам мамлакатимиз билан АҚШ ўртасидаги ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик тўғрисида гапириш мумкин. Биз “Тинчлик йўлида ҳамкорлик” дастурида иштирок этишни ўз мустақиллигимиз ва истиқлолимизни мустаҳкамлаш нуқтаи назаридан баҳолаймиз.

Ўзбекистон халқи ўз йўлидан қайтмайди // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 304–305-б.

5 апрель куни Тошкентда ягона иқтисодий макон барпо этиш ҳақидаги шартномани имзолаган мамлакатлар Бош вазирларининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Қозоғистон, Қирғизистон, Ўзбекистон Бош вазирлари транспорт ва коммуникация соҳасида келишилган сиёсат ўтказиш, ёқилғи-энергетика ва сув ресурсларидан, шунингдек, газ қувурларидан фойдаланиш, наркотик моддаларнинг ғайриқонуний тарзда айланишига қарши курашда ҳамкорлик қилиш, “Центразлектрон” трансмиллий молия-саноат гуруҳини тузиш, ернинг давлатлараро ижараси ва бошқа масалалар бўйича ўндан ортиқ ҳужжат имзолашди.

Ўзбекистон халқи ўз йўлидан қайтмайди // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 306-б.

Россия билан Белоруссия, Россия, Белоруссия, Қозоғистон ва Қирғизистон ўртасидаги шартномалар ҳақида гапирар эканман, бу шартномаларни имзолаш ва уларни амалга ошириш – энг аввало бу давлатларнинг ички иши эканини яна бир бор таъкидлашни истардим. Ҳар бир давлат ўз тақдири ва келажагини ўзи

ҳал қилади. Бу жараён ихтиёрий эканини назарда тутган ҳолда унга аралашшига ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

Ўзбекистон халқи ўз йўлидан қайтмайди // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 318-б.

КЕЛАЖАГИНИ ЎЗ ҚЎЛИ БИЛАН ҚУРАЁТГАН ЎЗБЕКИСТОНГА ҲАЛАҚИТ БЕРМАНГ

Матбуот ва ахборот воситаларини тўртинчи ҳокимият сифатида эътироф этиш ҳуқуқий давлат оёққа туришининг муҳим шартларидан бири эканлиги бугунги кунда ҳеч кимга сир эмас. Модомики, Ўзбекистон эркин, очиқ ҳуқуқий демократик давлат куришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган экан, бу шартларни сўзсиз бажариши керак. Мамлакатимиз Конституцияси ва қонунлари ҳам айнан мазкур мезонлардан келиб чиқиб яратилди.

Келажагини ўз қўли билан қураётган Ўзбекистонга ҳалақит берманг // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 325-б.

Ҳар бир инсон, хусусан раҳбар ўз камчиликларини кўриб туриши, бу қусурлардан тезроқ қутулишга ва ўз қобилигига ўралиб қолмасликка ҳаракат қилиши керак. Бу коррупцияга ва қонунбузарликка қарши курашнинг энг муҳим шартидир.

Келажагини ўз қўли билан қураётган Ўзбекистонга ҳалақит берманг // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 325-б.

Мамлакатимизда куни-кеча Озодлик радиостанциясининг ваколатхонаси ҳам иш бошлади. Ўзбекистонда Си-Эн-Эн ва жаҳоннинг бошқа етакчи телевидение ва радиостанциялари ҳам ўз ваколатхоналарини очишса, журналистларимиз Ғарб матбуоти вакиллари билан ба-

камти ҳамкорлик қилиб, газеталарнинг қўшма сонларини чоп этишса, мен жуда мамнун бўлардим.

Келажагини ўз қўли билан қураётган Ўзбекистонга ҳалақит берманг // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 326-б.

Мен ўзимнинг Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбирининг саволларига берган жавобларимда собиқ Иттифок ҳудудида бўладиган ҳар қандай интеграцияга қўшилишимизнинг бешта шартини айтиб ўтган эдим. Буларни яна такрорлаб ўтаман.

Биринчидан, бу ихтиёрийлик, тенг ҳуқуқчилик, мустақилликни сақлаб қолиш.

Иккинчидан, интеграцияга қўшилаётган ҳар бир давлат бир хилдаги қонуний базага, бир хилдаги ислохотлар йўналишига эга бўлиши лозим.

Учинчидан, интеграцияга қўшилаётган давлатлар ўз режаларини бировлар ҳисобига тузмаслиги, яъни боқимандаликка йўл қўймаслиги керак.

Тўртинчидан, интеграция жараёнларини сунъий тарзда тезлатиш керак эмас. Интеграция бу – ўта жиддий ва узок давом этадиган жараёндир. Уни амалга ошириш учун аниқ шарт-шароитлар яратилмоғи лозим.

Бу жараёнларни сунъий равишда тезлаштириш жуда хавфли. Ва сўнгги – **бешинчи шарт**, интеграцион жараёнларга мафқуравий тус бермасликдир. Аравани оддан олдин кўйиб бўлмайди.

Келажагини ўз қўли билан қураётган Ўзбекистонга ҳалақит берманг // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 327-328-б.

Ислохотларни ўтказиш баробарида қонуний ва ҳуқуқий асослар яратиш, одамларни ўқитиш, фойдаланилмаётган имкониятларни ишга солиш, қўшма корхоналар ташкил этиш, инвестицияларни топиш ва жалб этиш, янги иш жойлари яратишни ўрганиш зарур. Бу олға боришимизнинг бош шартларидан бири. Биз Ўз-

бекистонда ўз келажагимизни шундай тасаввур этамиз. Шу ва фақат шу асосда интеграция имкониятларидан фойдаланиш, оқилона кооперация йўлидаги турли тўсиқларни олиб ташлаш лозим бўлади.

Келажагини ўз қўли билан қураётган Ўзбекистонга ҳалақит берманг // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 328-б.

ЎТМИШСИЗ КЕЛАЖАК, ҲАМКОРЛИКСИЗ ТАРАҚҚИЁТ БЎЛМАЙДИ

Биз ўтмишсиз келажак бўлмаганидек, ҳамкорлик ҳамда маданий ва интеллектуал маконнинг интеграция-сисиз тараққиёт ҳам бўлмаслигига аминмиз.

Шунинг учун ҳам тараққиётнинг мустақил йўлидан бораётган Ўзбекистон ЮНЕСКО билан мустақкам ҳамкорлик қилмоқда, жаҳоннинг эзгулик сиёсатини ривожлантиришда иштирок этиш мақсадида халқаро миқёсда маънавий алоқаларни кенгайтириш ва мустақкамлаш учун олдимизда очилаётган имкониятлардан фаоллик билан фойдаланмоқда.

Ўтмишсиз келажак, ҳамкорликсиз тараққиёт бўлмайди // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 332-б.

Инсон ҳуқуқлари ва демократия Ўзбекистоннинг миллий ва давлат манфаатларига, халқимизнинг эркесвар миллий тафаккур тарзи ва руҳиятига тўла мос келади.

Ўтмишсиз келажак, ҳамкорликсиз тараққиёт бўлмайди // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 334-б.

Шуни алоҳида таъкидламоқчиман: Ўзбекистоннинг ўзига хос янгилиниш ва тараққиёт йўли куйидаги учта муҳим шартга асосланади:

– умуминсоний кадриятларга содиқлик;

– миллий анъаналар, дин ва маданиятни қайта тиклаш ва мустаҳкамлаш, халқимиз маънавий меросини ривожлантириб, уни ҳозирги замон цивилизацияси ютуқлари билан бойитиш;

– ва ниҳоят, инсон ўз салоҳияти ва истеъдодини эркин равишда намоён қила олиши учун шароит яратиш.

Юздан ортиқ миллат вакили истиқомат қилаётган Ўзбекистонда уларнинг барчасига ўз миллий маданиятлари, анъаналари ва тилларини ривожлантириш учун тенг имкониятлар бериб қўйилган. Биз ўтиш даври қийинчиликларига қарамасдан, мамлакатимизда сиёсий барқарорлик, фуқаролар тинчлиги ва миллатлараро тотувлиқ ҳукм сураётгани, инсоннинг тинч ҳаёт кечириш ва умргузаронлик қилишдек муқаддас ҳуқуқи таъминланаётгани билан фахрланамиз.

Ўтмишсиз келажак, ҳамкорликсиз тараққиёт бўлмайди // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 334-б.

Назаримизда, ЮНЕСКО ёшлар муаммоларига жиддий эътибор бериши зарур. Биз замон ва дунёни мерос қилиб қолдирадиган авлодларнинг эҳтиёжларига қаратилган келажак авлодлар ҳуқуқлари конвенциясини ишлаб чиқишда фаол иштирок этишга тайёرمىз.

Ўтмишсиз келажак, ҳамкорликсиз тараққиёт бўлмайди // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 336-б.

Бу ҳол – бизга жуда ҳам таниш. Чунки Ўзбекистон аҳолисининг ярмини 18 ёшгача бўлганлар ташкил этади. Ўзбекистонда “Соғлом авлод учун” декларацияси қабул қилинган, халқаро жамғарма ишлаб турибди, ўсиб келаётган авлод тарбиясига қўшилган улкан ҳисса учун бериладиган “Соғлом авлод учун” олий давлат ордени таъсис этилган.

Ўтмишсиз келажак, ҳамкорликсиз тараққиёт бўлмайди // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 336-б.

Биз БМТнинг, ЮНЕСКОнинг таълимни секторлар бўйича таҳлил қилиш бўйича қўшма лойиҳаларига фаоллик билан қўшилганмиз. Аҳолиси мутлақ саводхон бўлган Ўзбекистон бу лойиҳалар доирасида АКШ, Франция, Буюк Британия, Германия ва бошқа мамлакатларнинг давлат муассасалари билан ҳам, давлатга тобе бўлмаган ташкилотлари билан ҳам самарали ҳамкорликни амалга оширмоқда.

Ўтмишсиз келажак, ҳамкорликсиз тараққиёт бўлмайди // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 336–337-б.

АМИР ТЕМУР ДАВРИДАГИ БУНЁДКОРЛИК ВА ҲАМКОРЛИК РУҲИ БИЗГА НАМУНА БЎЛАВЕРСИН

Амир Темур “Қонунлар ва урф-одатларга асосланган” давлатни барпо этди.

Амир Темур давридаги бунёдкорлик ва ҳамкорлик руҳи бизга намуна бўлаверсин // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 342-б.

ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК – МАМЛАКАТЛАРИМИЗ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ ГАРОВИДИР

...Шериклик тенг ҳуқуқли бўлиши ҳамда бизнинг эркимиз ва мустақиллигимизни, сайёрамизнинг турли томонлари билан ўрнатилаётган алоқаларимизни мутлақо чекламаслиги лозим.

Иқтисодий ҳамкорлик – мамлакатларимиз тараққиётининг гаровидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 345-б.

Шунингдек, бу жараёни тезлаштириш ҳамда унга сиёсий ва мафқуравий тус беришга ҳам йўл қўйиб бўлмайди. Интеграция ихтиёрийликка, шерик танлашда ҳам, бу жараёнда иштирок этиш даражасида ҳам тенг ҳуқуқ ва тўла эркка асосланиши керак.

Иқтисодий ҳамкорлик – мамлакатларимиз тараққиётининг гаровидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 345-б.

...Давлатлар эмас, уларнинг мафқура ва сиёсатдан холи иқтисодиёти ва бозорлари интеграциялашуви лозимлигини алоҳида қайд этишни истар эдим.

Иқтисодий ҳамкорлик – мамлакатларимиз тараққиётининг гаровидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 345-б.

Тошкент учрашуви чоғида қабул қилинган “Наркотик воситалар, психотроп моддаларни ғайри-қонуний ишлаб чиқариш, сотиш, сунистеъмол қилиш устидан назорат қилиш соҳасида ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик тўғрисида Меморандум” фақат кенг кўламли, мувофиқлаштирилган халқаро сазъ-ҳаракатларгина ХХ асрдаги бу хавfli иллат тарқалишига чек қўйиши мумкинлигидан далолат беради.

Иқтисодий ҳамкорлик – мамлакатларимиз тараққиётининг гаровидир // Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т., 1996. – 348-б.

ЕВРОПА ИТТИФОҚИ МАМЛАКАТЛАРИ ДАВЛАТ ВА ҲУКУМАТ БОШЛИҚЛАРИ КЕНГАШИДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

Ўзбекистон билан Европа Иттифоқи ўртасида шериклик ва ҳамкорлик тўғрисида битимнинг мана шундай юксак анжуманда имзоланиши – шубҳасиз, муносабатларимизнинг янги, ҳал қилувчи босқичга чиққанини исботловчи муҳим воқеадир.

Европа иттифоқи мамлакатлари давлат ва ҳукумат бошлиқлари кенгашида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 3-6.

Биз бу муносабатларга ташқи сиёсатимизнинг мамлакатимизнинг жаҳон ҳамжамияти ва жаҳон хўжалигига интеграциялашувига қаратилган устувор йўналиши, деб қараймиз.

Шу билан бирга биз бу ҳужжатнинг имзоланиши – ёш давлатимизнинг мустақиллиги ва суверенитетини сиёсий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш эканини ҳам миннатдорлик билан қайд этамиз.

Европа иттифоқи мамлакатлари давлат ва ҳукумат бошлиқлари кенгашида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 3-6.

Мустақиллигимизнинг дастлабки кунларидан ҳамда давлатчилик қайта тикланганидан бошлаб, Ўзбекистон демократик ҳуқуқий давлат ва умуминсоний, эътироф этилган идеаллар ҳамда қадриятларга асосланган фуқаролар жамияти қуриш йўлига тушиб олди.

Европа иттифоқи мамлакатлари давлат ва ҳукумат бошлиқлари кенгашида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 3-6.

Ўзбекистон минтақадаги энг йирик мамлакат ҳисобланиб, табиий ва инсоний ресурсларга бой Марказий Осиёда алоҳида жўғрофий ва сиёсий-жўғрофий ўрин эгаллайди. Улкан табиий, минерал-хомашё ва интеллектуал салоҳиятга эга бўлган Ўзбекистон бугуннинг ўзидаёқ Европа Иттифоқига аъзо бўлган кўпгина мамлакатларнинг иқтисодиёт ва савдо соҳасидаги муҳим шерикларидан ҳисобланади.

Европа иттифоқи мамлакатлари давлат ва ҳукумат бошлиқлари кенгашида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 3-4-6.

Марказий Осиёнинг қоқ марказида жойлашган Ўзбекистон бугунги кунда умумевропа жараёнларининг фаол иштирокчиси бўлиб қолган. Биз Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик ташкилоти Хельсинки гояларини мустаҳкамлаш учун минтақавий марказ сифатида айнан давлатимиз пойтахти Тошкентни танлаганини юксак баҳолаймиз. Мамлакатимизнинг НАТОнинг “Тинчлик йўлидаги шериклик” дастуридаги иштироқи ҳам тобора кенгайиб бормоқда.

Европа иттифоқи мамлакатлари давлат ва ҳукумат бошликлари кенгашида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 4-б.

Мен ҳамкорлигимиз Ўзбекистон учун Европада, Европа учун Марказий Осиёда катта имкониятлар очиб беришга қодир эканига тўла аминман. Ҳамкорлигимизнинг мақсади битта – Европа ва Осиёда барқарорлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш, эркин бозор муносабатларини кенгайтириш, демократик кадриятларни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш, инсон ҳуқуқлари ва эркини кафолатлаш, фуқароларимизнинг муносиб ҳаёт кечириши учун зарур шароит яратишдан иборатдир.

Европа иттифоқи мамлакатлари давлат ва ҳукумат бошликлари кенгашида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 5-б.

АҚШ ИШБИЛАРМОН ДОИРАЛАРИ ВАКИЛЛАРИ УЧУН ЎТКАЗИЛГАН БРИФИНГДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

Бугун биз Ўзбекистонда жўшқин ҳамда самарали ҳамкорлик қилиш учун, иқтисодиётимизга инвестициялар киритилиши учун барча зарур шарт-шароитлар яратилган деб айтиш учун ҳамма асосларга эгамиз. Бу-

гунги кунда Ўзбекистонда бизнес билан шуғулланиш фоят фойдали ишга айланиб бормокда.

АҚШ ишбилармон доиралари вакиллари учун ўтказилган брифингда сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 7-б.

...Ўзбекистоннинг халқаро обрў-эътибори кундан-кунда ўсиб бормокда. Яқиндагина гарбда камдан-кам одамлар дунё харитасига қараб Ўзбекистоннинг чегараларини аниқ кўрсатиб бера олар эди. Ҳозир биз жаҳоннинг 94 мамлакати билан дипломатия алоқалари ўрнатганмиз. Тошкентда 35 мамлакат ва биринчи бўлиб АҚШ ўз элчихонасини очган.

Республикада 88 чет эл ваколатхонаси аккредитация қилинган. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти (БМТ), Халқаро Валюта фонди, Жаҳон Банки, Европа Тикланиш ва Тараққиёт Банки (ЕТТБ), Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти (ЕХХТ) ва бошқа халқаро ташкилотлар ўз ваколатхоналари ва бюраларини очишган.

Ўзбекистонда 257 чет эл компанияси ва фирмаларининг, шу жумладан 28 та Америка компанияларининг ваколатхоналари аккредитация қилинган.

АҚШ ишбилармон доиралари вакиллари учун ўтказилган брифингда сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 7-б.

...Ўзбекистонда ижтимоий-сиёсий барқарорлик, фуқаролар тинчлиги ва миллатлараро тотувлик таъминланмокда, бу эса, ўз навбатида, ҳар қандай бизнес учун мажбурий ва зарурий шартдир.

АҚШ ишбилармон доиралари вакиллари учун ўтказилган брифингда сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 7-б.

...Ўзбекистон яна шуниси билан ўзига ром қиладики, ҳозирги вақтда республикада кудратли ҳуқуқий ва қонуний база шакллантирилган, иқтисодий ислоҳотлар йўлининг изчиллиги, бу йўлдан орқага чекинмаслиги ва истиқболлилиги таъминланмоқда. Чет эл инвестициялари ҳамда тадбиркорлик учун кенг имкониятлар ва кафолатлар яратилган.

АҚШ ишбилармон доиралари вакиллари учун ўтказилган брифингда сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр таби. Т. 5. – Т., 1997. ~ 8-б.

Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар Палатаси, Бизнес-фонд, Ўрта, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш учун суғурта компаниялари тармоғи амал қилмоқда.

Ўзбекистон ҳудудида 33 та тижорат банки, 60 дан ортиқ суғурта ташкилотлари ишлаб турибди. 8 та йирик чет эл банки, шу жумладан “Чейз Манхеттен бэнк” ҳам ўз ваколатхоналарини очган. Умид қиламизки, Америкадаги бошқа таниқли банклар ҳам, шу жумладан бизнинг Миллий банкимиз бир-бирларини тушуниш ҳақида бугун меморандум имзолаётган “Бэнк оф Америкэн” ҳам ўз ваколатхоналарини очадилар.

АҚШ ишбилармон доиралари вакиллари учун ўтказилган брифингда сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр таби. Т. 5. – Т., 1997. – 9-б.

АМЕРИКА-ЎЗБЕКИСТОН САВДО ПАЛАТАСИНING ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ШАРАФИГА УЮШТИРГАН ҚАБУЛ МАРОСИМИДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

Яқинда – шу йил август ойида Америка-Ўзбекистон палатаси тузилгани ва рўйхатга олинганига уч йил

тўлади. Бироқ йил сайин, ой сайин биз Ўзбекистонда Палатамиз Кўшма Штатлар билан Ўзбекистоннинг ҳамкорлиги ва шерикчилигини йўлга қўйишда қанчалик катта роль ўйнаётганлигини, у фақат Ўзбекистондагина эмас, балки Марказий Осиёнинг кенг минтақасида ҳам Кўшма Штатларнинг обрў-эътиборини мустаҳкамлаш учун қанчалар кўп иш қилаётганини аниқ мисоллар ёрдамида борган сари кўпроқ сезмоқдамиз.

Америка-Ўзбекистон савдо палатасининг Ўзбекистон Президенти шарафига уюштирган қабул маросимида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 15-б.

Палатанинг ёрдамида мамлакатларимиз ўртасидаги ташқи савдо оборотининг кўпайиб бораётганлиги ҳам ўзаро қизиқишларимиз ўсаётганлигининг, иқтисодий алоқалар кенгайиб бораётганлигининг далолатидир.

Америка-Ўзбекистон савдо палатасининг Ўзбекистон Президенти шарафига уюштирган қабул маросимида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 16-б.

АҚШДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЭЛЧИХОНАСИ БИНОСИНING ОЧИЛИШИ ВА ЭЛЧИХОНА НОМИДАН ЎТКАЗИЛГАН ҚАБУЛ МАРОСИМИДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

Ўзбекистон мустақиллигининг беш йили мобайнида ўз тараққиётида каттагина йўлни босиб ўтди. Тўғри, ҳал этилмаган муаммолар ҳали кўп. Бу ҳам ҳар қандай жамият эволюцион олға ҳаракатининг қонуний воқеасидир. Лекин бир нарсани қатъият билан айта оламаники, Ўзбекистон ривожланган бозор иқтисодиётига эга

бўлган ҳуқуқий, демократик давлат куриш йўлидан ишонч билан бормоқда.

АҚШда Ўзбекистон Республикаси элчихонаси биносининг очилиши ва Элчихона номидан ўтказилган қабул маросимида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 20-б.

Ҳозир Ўзбекистон 94 та мамлакат билан дипломатик муносабатлар ўрнатган, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти, Иқтисодий ривожланиш бирлашган Кенгаши, Халқаро валюта фонди, Жаҳон ва Осиё банклари, бир қатор нуфузли иқтисодий ва молиявий ташкилотларнинг аъзоси бўлиб, улардан мадад олмақда. Мустақкам ҳуқуқий пойдевор негизида, фуқаролараро ва ижтимоий тотувлик асосида, барқарорлик негизида республикада ҳаётнинг барча томонларини кенг кўламда ислоҳ қилиш давом эттирилмоқда.

АҚШда Ўзбекистон Республикаси элчихонаси биносининг очилиши ва Элчихона номидан ўтказилган қабул маросимида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 20-б.

Жамиятимизнинг қиёфаси ўзгариб бормоқда. Демократик ва маънавий қадриятлар мустақкамланмоқда. Табиийки, одамлар ҳам ўзгармоқда. Республика фуқаролари мустабид тузум меросидан, боқимандаликнинг руҳий кишанларидан халос бўлиб, уларда хўжайинлик ва мулкдорлик туйғуси, озод ва мустақил мамлакатда эркин инсон бўлиб яшаш иштиёқи, коммунистик ва диний фундаментализм ва радикализмни тамомила рад этиш иштиёқи тобора яққол намоён бўлмоқда.

Эндиликда Ўзбекистонда демократик ва бозор ислохотлари орқага қайтмайдиган тус олди, деб айтиш учун барча асослар бор.

АҚШда Ўзбекистон Республикаси элчихонаси биносининг очилиши ва Элчихона номидан ўтказилган қабул маросимида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 20-б.

Хусусий сектор ва тадбиркорлик ривожланмоқда ва мустаҳкамланмоқда, иқтисодий ва молиявий аҳвол барқарорлашмоқда, миллий пулимиз мустаҳкамланмоқда, иқтисодиётни жадал ривожлантириш ва аҳоли турмуш даражасини ошириш учун шароитлар яратилмоқда.

Жаҳондаги барча давлатлар билан, халқаро сиёсий ва иқтисодий ташкилотлар билан шериклик муносабатларини фаол ривожлантириб, биз жаҳон ҳамжамияти билан тобора жадал интеграцияга киришмоқдамиз.

АҚШда Ўзбекистон Республикаси элчихонаси биносининг очилиши ва Элчихона номидан ўтказилган қабул маросимида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 20-б.

МИЛЛИЙ МАТБУОТ КЛУБИДА ЎТКАЗИЛГАН МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИДА СЎЗЛАНГАН КИРИШ НУТҚИ

Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятининг тўла ҳуқуқли аъзосига айланганлигини беш йил мобайнида мустақил бўлиб ҳаёт кечираётганлигимизнинг асосий яқунларидан бири, деб ҳисоблаймиз.

Бугунги кунда ишонч билан айтиш мумкинки, Ўзбекистонда амалга оширилаётган ислоҳотларни орқага қайтариб бўлмайди. Бу ўзгаришлар ва ислоҳотлар аҳолимизнинг мутлақ кўпчилиги томонидан қўллаб-қувватланмоқда.

Биз фавқулодда шароитларда сиёсий барқарорликни, фуқаролар тинчлигини ва миллатлараро тотувликни сақлаб қолишга муваффақ бўлдик. Бу эса иқтисодиётда

ларзаларга, ишлаб чиқаришнинг ўпирилиш ҳолларига, одамларнинг қашшоқлашувига йўл қўймаслик имконини берди. Бу қисқа муддат ичида демократик тамойилларга асосланган миллий давлатчилигимизни барпо этиш, бозор иқтисодиётининг пойдеворини қуриш имконини берди.

Миллий матбуот клубида ўтказилган матбуот конференциясида сўзланган кириш нутқи // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр таби. Т. 5. – Т., 1997. – 26-б.

Ҳозирги вақтда бизда халқаро ҳуқуқ нормаларига мувофиқ инсон ҳуқуқларига риоя этилишини таъминлайдиган қонунчилик асосларини ва ташкилий тузилмаларни шакллантириш жараёни тугалланди. Ўзбекистон инсон ҳуқуқлари бўйича 15 та халқаро конвенцияга қўшилди.

Биз миллий қонунчилигимизда асос солинган демократик салоҳиятни рўёбга чиқариш юзасидан, одамлар онгида янги демократик кадриятларни шакллантириш ва мустаҳкамлаш, инсон ҳуқуқларига ва сўз эркинлигига риоя этишнинг, сиёсий муҳолифат амал қилишининг реал қафолатларини шакллантириш бўйича ҳокимиятнинг барча поғоналарида ҳали катта ва заҳматли ишлар олиб боришимиз кераклигини яширмаймиз.

Миллий матбуот клубида ўтказилган матбуот конференциясида сўзланган кириш нутқи // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр таби. Т. 5. – Т., 1997. – 26-б.

ЎЗБЕКИСТОН НЕФТЬ-ГАЗ ТАРМОҒИДА ИНВЕСТИЦИЯ ИМКОНИАТЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН КОНФЕРЕНЦИЯДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

Ўзбекистон мустақилликка эришиб, туб ўзгаришлар йўлига кирди.

Биз ўз олдимизга қийин, лекин амалга оширилиши аниқ бўлган вазифани – ижтимоий йўналишдаги бозор иқтисодиётига ўтилган, ўзимизнинг ғоят улкан табиий, маъдан-хомашё ва иқтисодий имкониятларимиздан тўла-тўқис ва самарали фойдаланишни таъминловчи демократик давлат барпо этиш вазифасини қўйдик. Биз шундай иқтисодиётни барпо этишимиз керакки, у Ўзбекистон диёрида яшовчи ҳар бир киши учун муносиб шароитларни таъминлай олсин. Биз жаҳон тизими-га кенг кўламда қўшилган иқтисодиётни вужудга келтирмоқчимиз.

Ўзбекистон нефтьгаз тармоғида инвестиция имкониятларига бағишланган конференцияда сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 29-б.

“ЭНРОН ГРУП ОФ ЭНЕРЖИ КОМПАНИЕС” РАИСИ ЖАНОБ КЕННОД ЛЕЙ ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ШАРАФИГА УЮШТИРГАН ҚАБУЛ МАРОСИМИДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

Биз сиёсий мустақилликни қўлга киритгач, ҳаётнинг барча соҳаларида ва, энг аввало, иқтисодиётда ўз янгиланиш ва туб ўзгаришлар йўлимизни тавлаб олдик. Бу йўл Ўзбекистоннинг минтақавий ва миллий хусусиятларини тўла-тўқис ҳисобга олишга, жаҳондаги илғор тажрибадан кенг фойдаланишга таянади. Бу ҳол бизга

қисқа вақт мобайнида – бор-йўғи беш йил ичида муҳим натижаларни қўлга киритиш имконини берди.

“Энрон груп оф энерги компаниес” раиси жаноб Кеннод Лей Ўзбекистон Президенти шарафига уюштирган қабул маросимида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 38-б.

Биринчидан, Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятининг тўла ҳуқуқли аъзоси ва ташқи иқтисодий алоқаларнинг фаол иштирокчисига айланди. 1995 йилнинг ўзидагина ташқи савдо оборотининг ҳажми 1,5 барабар ўсиб, 6 миллиард АҚШ долларидан ошиб кетди. Бу йил биз унинг барқарор ўсишини кутмоқдамиз.

Иккинчидан, республикада мулкчиликнинг хилма-хил шакллариغا асосланган бозор иқтисодий муносабатлари реал шаклланиб бормоқда.

Хусусий мулк, фуқароларнинг иқтисодий эркинликлари қонун билан, республика Конституцияси билан ишончли тарзда ҳимояланган. Ҳозирнинг ўзидаёқ маҳсулотнинг 60 фоиздан ортиқроғи, саноат ишлаб чиқаришнинг 50 фоизи, бутун қишлоқ хўжалик маҳсулотининг 97 фоизи, ячки товар оборотининг 98 фоизи тўғри келмоқда. Нодавлат секторида барча ишловчиларнинг 64 фоизи банддир.

Учинчидан, республикада бозор инфраструктураси фаол шаклланиб бормоқда...

Тўртинчидан, муомалага киритилган миллий валюта – “сўм” барқарор бўлиб қолди. Жорий операциялар бўйича унинг қаттиқ валютага айирбошланиши таъминланмоқда...

Бешинчидан, республикада макроиқтисодий барқарорликка эришилди. Инфляция даражаси кескин қисқартирилди.

Ушбу омиллар ижтимоий-сиёсий барқарорлик, фуқаролар тинчлиги ва миллатлараро тотувлик билан, ву-

жудга келтирилган халқаро нормалар ва қоидаларга жавоб берадиган ҳуқуқий база билан уйғунликда Ўзбекистон ўз тараққиётининг сифат жиҳатидан янги даврига қадам кўйди, деб ҳисоблашга асос беради.

“Энрон груп оф энерги компаниес” раиси жаноб Кеннод Лей Ўзбекистон Президенти шарафига уюштирган қабул маросимида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 39-б.

ЎЗБЕКИСТОНДА ФОЙДАЛИ ҚАЗИМАЛАРНИ ҚАЗИБ ОЛИШ ВА ҚАЙТА ИШЛАШ СОҲАСИДАГИ ИНВЕСТИЦИЯ ИМКОНИАТЛАРИ БЎЙИЧА ЎТКАЗИЛГАН КОНФЕРЕНЦИЯДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

Бугун биз илк бор ўзимиз, бошқа мамлакатлар воситасиз ҳақиқатан ҳам гўзал ва ноёб бўлган диёримиз бойликларини тақдим эта оламиз. Бу ҳол Ўзбекистон ўз сиёсий мустақиллигини қўлга киритгани шарофати билангина рўй берди. Биз бу йил мустақилликимизнинг беш йиллигини нишонлаймиз. Неча ўн йиллар мобайнида мамлакатимиз ер ости бойликларининг ҳаммаси – олтин, газ, нефть, пахта Совет Иттифоқининг бойлиги сифатида тақдим этилар эди. Ўзбекистон ўз ресурсларидан ўз манфаатлари, ўз халқи манфаатлари йўлида фойдалана олмас эди.

Ўзбекистон демократик ривожланиш ва янгиланиш йўлидан, ҳуқуқий жамият қуриш йўлидан ишонч билан бораётган бугунги кунда жаҳон ҳамжамиятида интеграцияга интилишимиз, таъқиқ дунёга эшиklarимизнинг очиқлиги ана шу ресурслардан фойдаланиш учун ажойиб имконият яратмоқда.

Ўзбекистонда фойдали қазималарни қазиб олиш ва қайта ишлаш соҳасидаги инвестиция имкониятлари бўйича ўтказилган

конференцияда сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 42-б.

Ўзбекистон ўз истиклол ва тараққиёт йўлини, ижтимоий йўналишдаги бозор иқтисодиётига ўтишнинг ўз моделини танлаб олди ва муваффақиятли амалга ошираётир.

Ўзбекистонда фойдали қазилмаларни қазиб олиш ва қайта ишлаш соҳасидаги инвестиция имкониятлари бўйича ўтказилган конференцияда сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 42-б.

Шуни ҳисобга олиш керакки, Марказий Осиё минтақасида вужудга келган жўғрофий-сиёсий аҳволнинг мураккаблигига қарамай, Ўзбекистон ижтимоий-сиёсий барқарорлик, фуқаролар тинчлиги ва миллатлараро тотувлик ҳукм сураётган мамлакатдир. Биз чет эл сармоядорларининг ҳуқуқлари ва манфаатларини иқтисодий ва молиявий хавф-хатардангина эмас, сиёсий хавф-хатардан ҳам ҳимоя қилишнинг ишончли қафолатларини таъминлаяпмиз.

Ўзбекистонда фойдали қазилмаларни қазиб олиш ва қайта ишлаш соҳасидаги инвестиция имкониятлари бўйича ўтказилган конференцияда сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 42-б.

Республиканинг маъдан-хомашё ресурсларини ишлаб чиқаришга кенг жалб этиш учун Ўзбекистонда барча зарур шароитлар яратилган.

Биринчидан, Ўзбекистон қулай геостратегик мавқега эга. Ўзбекистон билан фаол ҳамкорлик орқали бутун Марказий Осиё минтақасида фойдали муносабатларни ўрнатиш имконияти очилади.

Иккинчидан, кейинги йилларда республиканинг энергетика мустақиллиги анча мустаҳкамланди. Республика қудратли ривожланган энергетика базасига эга. Ўз та-

лабларини ўз энергия манбалари билан, аввало, электр қуввати, табиий газ ва нефть билан тўла таъминламоқда. Ўзбекистон кўшни мамлакатларга энергия манбалари экспорт қилувчи мамлакатдир.

Учинчидан, республикада ривожланган транспорт ва коммуникация тизими бор. Республиканинг барча узоқ туманларини боғловчи темир йўллар узунлиги 6,7 минг км ва автомобиль йўллари узунлиги 80 минг км дан ортиқдир.

Тўртинчидан, республика кудратли меҳнат имкониятларига эга. Аҳолининг ўртача ёши 24 ёш бўлиб, бу XXI аср арафасида шундай меҳнат ресурслари таркибига эга бўлиш имконини берадики, унда аксарият улушни меҳнат фаоллиги юқори бўлган ва ўз касбининг устаси бўлган одамлар ташкил қилади.

Меҳнат имкониятининг ўзига хос жиҳати – иш ҳақи даражаси нисбатан кам бўлгани ҳолда маълумот ва касб даражасининг юксак эканлигидир.

Моддий ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасида банд бўлган ҳар тўрт кишидан бири олий ёки ўрта махсус маълумотга эга.

Бешинчидан, республикада халқаро меъёрларга жавоб берадиган ҳуқуқий тизим вужудга келтирилган. Чет эл инвесторлари учун кучли ҳуқуқий кафолатлар ва имтиёзлар белгиланган.

Чет эл инвестициялари национализация ва реквизиция қилинмайди. Инвесторларга фаолият натижасида олган ўз фойдаларини ҳеч қандай чекловларсиз чет элга ўтказиш кафолати берилади. Хорижий инвесторлар иншоотларга, шунингдек, ер участкалари билан уй-жой биноларига мулкчилик ҳуқуқини олишлари ҳамда ер ва табиий ресурсларга эга бўлишлари ва улардан фойдаланишлари мумкин. Давлат мулкни хусусийлаштириш, шу жумладан, кўчмас мулкни сотиш жараёнига эркин киришиш кафолатланади.

Қўшма корхоналар беш йил мобайнида фойда солиғидан озод қилинадилар.

Қўшма корхоналар маблағни қайта сарфлаш ва инвестицияни амалга ошириш, қарзларни узиш учун сарфлаган маблағлардан ҳам солиқ олинмайди.

Чет эл инвестицияларининг сиёсий ва гайритижорат хавфларидан суғурта ҳимояси таъминланади.

Инвесторлар ўз эҳтиёжлари учун, қўшма корхонанинг устав жамғармасига ҳисса кўшиш учун олиб келадиган мол-мулклари, шунингдек, республика иқтисодиётига бевосита киритиладиган инвестициялар бўйича божхона поштиналаридан озод қилинганлар.

Ўзбекистонда фойдали қазилмаларни қазиб олиш ва қайта ишлаш соҳасидаги инвестиция имкониятлари бўйича ўтказилган конференцияда сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 46–48-б.

ЎЗБЕКИСТОН СПОРТЧИЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

Ҳар бир миллат, ҳар бир халқ ўз насл-насабини, келажақ авлодини асраб-авайлаб, унинг кадрини билса, ундай миллатнинг, ундай давлатнинг келажаги буюк бўлиши муқаррар. Зотан, ҳар қандай миллатнинг равнақи, умумбашарият тарихида тутган ўрни, мавқеи ва шуҳрати бевосита ўз фарзандларининг ақлий ва жисмоний етуқлигига боғлиқдир. Чунки сизнинг қиёфангизда бутун миллат ва мамлакат ғурури, келажаги, унинг буюк истиқболини кўрамиз.

Ўзбекистон спортчилари билан учрашувда сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 50-б.

ТОШКЕНТДАГИ ЧЕТ ЭЛ ДИПЛОМАТЛАРИ ВА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ВАКИЛЛАРИ УЧУН УЮШТИРИЛГАН БРИФИНГДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

Ўзбекистоннинг Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик ташкилоти (ЕХХТ) билан ҳамкорлиги ҳам яхши ривожланмоқда. Бу ташкилот апрель ойининг охирида Тошкентда “Марказий Осиё: ЕХХТ доирасида умумий хавфсизлик ва минтақавий можаролар” мавзуида халқаро симпозиум ўтказди, сўнгра бу сипозиумни Душанбе шаҳрида давом эттирди. Симпозиум қатнашчилари ЕХХТнинг Марказий Осиё минтақасида ишончли мустақамлашдаги ҳиссасини оширишнинг муайян йўллари муҳокама қилишди.

Тошкентдаги чет эл дипломатлари ва оммавий ахборот воситалари вакиллари учун уюштирилган брифингда сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 61-б.

Демократия ва эркинлик йўлидан бораётган Ўзбекистон халқаро меҳр-мурувват ва ҳуқуқни ҳимоя қилиш ташкилотлари учун ҳам очикдир. “Хьюман райтс воч” Хельсинки делегациясининг шу йил май ойининг бошида Ўзбекистонга таърифи чоғида Тошкентда бу ташкилотнинг минтақавий ваколатхонасини очиш ҳақида аҳдлашувга эришилди.

Тошкентдаги чет эл дипломатлари ва оммавий ахборот воситалари вакиллари учун уюштирилган брифингда сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 62-б.

ТАНЛАГАН ЙЎЛИМИЗ ТЎҒРИЛИГИНИ ҲАЁТ ТАСДИҚЛАМОҚДА

...Биз чуқур иқтисодий, гуманитар интеграция ниқоби остида давлатлардан устун турадиган турли-турли тузилмалар тузилишига қатъиян қаршимиз – бу бизнинг манфаатларимизга мос эмас. Биз иқтисодий муносабатларимиз МДХ доирасида чуқурлашиб, мустақамланиши тарафдоримиз, собиқ СССРнинг турли минтақаларида истиқомат қилаётган халқлар ўртасида чин инсоний муносабатлар ривожланиб, мустақамланиши тарафдоримиз.

Танлаган йўлимиз тўғрилигини ҳаёт тасдиқламоқда // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 66-б.

Хулоса тарикасида гапирадиган бўлсак,

биринчидан: Ўзбекистон 1996 йилнинг биринчи ярмида ўзимиз олдин ишлаб чиққан ва астойдил амалга ошираётган сиёсат ривожини ҳамда унинг амалий самарасини яна бир бор тасдиқлаб берди. Бутун жаҳон бундан олди, олдимизга қўйган тамойиллар, мақсадларимиз аниқ. 1996 йилнинг биринчи ярмида ҳам барча саъй-ҳаракатларимиз ана шу режаларни рўёбга чиқаришга қаратилди.

Иккинчи хулоса: 1996 йилнинг биринчи ярми якунлари шуни яна бир бор тасдиқлаб турибдики, бозор иқтисодиётига ўтиш, сиёсий ислохотлар, демократик жамият қуриш борасида бизлар янги-янги қадамлар қўйяпмиз. Бошқача айтганда, юртимизда юз бераётган демократик, сиёсий, иқтисодий ўзгаришлар жараёни орқага қайтмайдиган бўлиб муқаррар тус олаётганини мен катта мамнуният билан таъкидламоқчиман.

Учинчи хулоса: Жамиятимиз, халқимиз бу ислохотларни, ўзгаришларни қизгин қўллаб-қувватляпти. Америкада бўлганимда мухбирлар бундай яқдиллик-

нинг сабаби нима, деб сўрашганди. Майли, сизлар ҳам эшитинглар, жавоб шундай бўлади: Ўзбекистонда яшовчи ҳар бир фуқаронинг мақсади – озод ватанда озод яшаш. Мен жуда хурсандманки, жамиятимиз, халқимиз мана шу мақсад йўлида белни маҳкам бойлаб, ўзини аямасдан меҳнат қиляпти, катта умид билан яшайпти.

Охирги хулоса шуки, Ўзбекистоннинг ташқи, ички сиёсатини жаҳон ҳамжамияти эътироф этяпти, қўллаб-қувватляпти, Ватанимизнинг обрўйи ошмоқда. Ўзбекистоннинг халқаро обрўйи, миллати, эътиқодидан қатъи назар ҳар бир фуқаромизнинг юрагини фахрифтихор туйғулари билан тўлдиради. Келажакка ишончини мустаҳкамлайди.

Танлаган йўлимиз тўғрилигини ҳаёт тасдиқламоқда // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 68-б.

...Бугунги кунда бозор иқтисодиётига ўтаётган барча давлатлар қатори Ўзбекистонда ҳам ташкилий ўзгаришлар юз бермоқда. Биринчи галда статистика ҳисоботида ҳамда илгариги социалистик тизимда мавжуд бўлганидан мутлақо фарқ қиладиган барча индикатив маълумотларда акс этиши лозим. Совет тузуми даврида умумий маҳсулот, ўсиш суръати ва ҳоказоларнинг умумий ҳажминигина кўрсатадиган тизим мавжуд эди. Асосий мақсад – фақат ютуқларни кўз-кўз қилишдан иборат эди. Шунини яна таъкидлайманки, илгари асосий кўрсаткич – ўсиш суръати эди.

Танлаган йўлимиз тўғрилигини ҳаёт тасдиқламоқда // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 69-б.

...Ўзбекистон мустақил бўлган кундан бошлаб сиёсат, иқтисод, маънавият соҳасида ўзининг мақсад-режаларини аниқлаб олди, тамойилларини ишлаб чиқди. Биз танлаган йўл тўғри эканини ҳаётнинг ўзи тасдиқлаб

турибди. Биз бошиданоқ нафақат иқтисод, балки сиёсатда ҳам “шок терапия”сига қарши эдик. Яна бир нарсага иқрор бўляпмизки, ислохотлар ўтказилаётганда, албатта, одамларнинг дунёқарashi, миллий урф-одатлари, анъаналари, шарт-шароити, керак бўлса, табиати, феъл-атвори инобатга олиниши керак. Шунки қилмасак, катта хатога йўл қўйган бўламиз. Ўзбекистонда сиёсий ислохотлар босқичма-босқич амалга оширилмоқда. Ўзбекча айтганда, “мусулмончилик аста-секинлик билан” бўляпти.

Танлаган йўлимиз тўғрилигини ҳаёт тасдиқламоқда // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 70-б.

Муаммолар хусусига келсак, мен улардан учтаси ҳақида гапирмоқчиман. Конституциямиз, қонунларимиз ўзган ҳамма ҳақ-ҳуқуқларни амалга ошириш учун биз ҳали кўп ишлашимиз керак. Иккинчи масала – бу сиёсий муҳолифат. Муҳолифат ҳар бир демократик давлатда бўлиши керак. Муҳолифат мавжудлиги демократия аломати десак, сиёсий хато қилган бўлмаймиз. Ҳозир кучга қираётган партияларга, янги пайдо бўлаётган партияларга бизнинг ишончимиз катта.

Учинчи муаммо – бу матбуот. Мен бир марта эмас, бир неча марта таъкидлаб, алоҳида уқтириб ўтганман: матбуот соҳасида муаммолар жуда кўп. Бу муаммоларни ечишимиз, Ғарб давлатлари, демократик давлатлар андозалари даражасига, албатта, етиб боришимиз керак.

Гапимни якунлаб айтмоқчиманки, Ўзбекистонда сиёсий, демократик ислохотлар бундан кейин ҳам изчил давом этади.

Танлаган йўлимиз тўғрилигини ҳаёт тасдиқламоқда // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 71-б.

АСАКАДАГИ “ЎЗДЭУАВТО” КЎШМА КОРХОНАСИНИНГ РАСМИЙ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

Ҳар қайси давлат, жамият ўз келажагини кураётганда, ўз олдига қўйган юксак марраларга кўтарилишда ҳал қилувчи, муҳим босқичлардан. иқтисодийётида туб бурилиш ясайдиган поғоналардан ўтиши табиийдир.

Беш йил олдин озод ва обод ватан, демократик давлат, янги жамият, эркин иқтисод куриш йўлини танлаб олдик. Жаҳон илғор тажрибасига ва миллий анъаналаримизга, меҳнатсевар халқимизнинг кучига суяниб-таяниб фаровон ҳаётга эришиш учун авваламбор иқтисодимизни эски, бир ёклама, қотиб қолган ҳолатдан янги босқичга кўтариш мақсадини олдимизга қўйдик.

Бошқаларга ўхшаб енгил йўлни қидирмадик. Қандай оғир бўлмасин, узоқни кўзлаб, келажаги буюк давлатимизнинг пойдеворини яратиш учун тараққий топган, обрўли мамлакат, жаҳонда машҳур фирма, компаниялар ва ишбилармонлар билан мустаҳкам манфаатли алоқа боғладик, замонавий, ўзгалар ҳавас қиладиган маҳсулот ишлаб чиқарувчи корхоналар барпо этишга киришдик.

Мана энди, бир вақт халқимизнинг бошлаган саъй-ҳаракатлари ўз ҳосилини бера бошлади.

Асакадаги “ЎЗДЭУАВТО” кўшма корхонасининг расмий очилиш маросимида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 74-75-б.

Бугун нафақат Ўзбекистон ва Марказий Осиё минтақасида, балки собиқ Иттифоқ миқёсида ҳам бутунлай янги завод – кўшма корхона ишга тушиши, тарихимизда илк бор замонавий, жаҳон андазалари талабларига жавоб берадиган енгил машиналар – автомобиллар иш-

лаб чиқарилиши – бунинг ўзи биз танлаган сиёсатнинг тамал тоши, десак ҳеч қандай муболаға бўлмайди.

Мисли кўрилмаган киска муддатларда шундай ҳашаматли биноларни қуриш, бутун дунёга машҳур давлатлар, компаниялар ва фирмалардан замонавий ускуналарни, автоматларни олиб келиб, илғор стандартларга жавоб берадиган технологияларни ўрнатиш, ўзимизнинг фарзандларимизни Жанубий Корея давлатида янги касбларга ўргатиш; шундай мураккаб технологияларни ўзлаштириш чиндан ҳам, ҳар кимнинг кўлидан келмайдиган катта шарафли синов, десак ҳеч қандай хато бўлмайди.

Асакадаги “ЎзДЭУАВТО” қўшма корхонасининг расмий очилиш маросимида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 74-б.

Биз ҳаммамиз яхши англаймизки, ҳаётимизда бўлаётган ижобий ўзгаришлар, мана шу заводнинг, Асака заводининг ишга тушиши ва шу билан боғлиқ бўлган катта умид ва режаларимиз, авваламбор, юртимизда ҳукм сураётган ва биз кўз қорачигидай асраб-авайлайдиган тинчлик ва тотувликка, Ўзбекистон заминида яшаётган миллатларнинг ўзаро бирлигига, яқдиллигига боғлиқдир. Бу буюк ҳақиқатни бугун ҳар қайси фуқаро яхши тушуниб олди.

Биз яшаётган ва меҳнат қилаётган жамоа қанчалик аҳил ва тотув бўлса, ҳар қайси хонадонда ва оилада ўзаро келишиб, муросаю мадора қилиб, бир ёқадан бош чиқариб яшайдиган бўлсак, тинч ва осойишта ҳаётнинг қадрига етиб, белимизни маҳкам боғлаб, ватанимизнинг буюк келажигига бутун вужудимизни, бутун борлиғимизни бахш этиб ишласак – ҳар қандай юксак марра ҳам бизники!

Асакадаги “ЎзДЭУАВТО” қўшма корхонасининг расмий очилиш маросимида сўзланган нутқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. 78-б.

ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЙ ЮКСАЛИШ ЙЎЛИДА

Буларнинг барчаси Республикада иқтисодиётнинг келгуси юксалиши учун мустаҳкам моддий, молиявий ва институционал база – асос яратилганидан, инвестициялаш жараёни фаоллашганидан далолатдир.

Ўзбекистон иқтисодий юксалиш йўлида // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 87-б.

Бугун аҳолининг фаровон яшашига салбий таъсир этувчи омиллар йўқ, аксинча, аҳоли турмуш даражасини ўстириш учун тегишли шароит ва ишончли кафолатлар яратувчи барқарорлик омиллари кучга кирмоқда.

Ўзбекистон иқтисодий юксалиш йўлида // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 87-б.

Биз ўз ислохотларимиз учун мустаҳкам қонунчилик базасини, хорижий сармоядорлар учун кучли кафолат ва имтиёзлар тизимини яратдик. Биз бевосита кредитларни давлат учун эмас, балки бугун муваффақиятли амалга ошириляётган аниқ ва муайян лойиҳалар учун олдик.

Ўзбекистон иқтисодий юксалиш йўлида // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 88-б.

...Давлат қурилиши жараёнида, демократик жамиятни шакллантириш жараёнида давлат, жамоат ва давлатга тобе бўлмаган ташкилотларнинг тўлақонли тизими яратилди, замонавий банк ва молия тизимлари барпо этилди, кенг тармоқли бозор инфраструктураси бунёд қилинди. Энг муҳими, бу тузилмалар амалда ишлай бошлади.

Ўзбекистон иқтисодий юксалиш йўлида // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 90-б.

...Одамларимиз янги шaroитларда ишлаш тажрибасига эга бўла бошладилар. Кўпчилик раҳбарлар ва оддий ходимларнинг табиати, психологияси ўзгарди. Бугун дадил айтиш мумкинки, республика, вилоят ва ишпаб чиқариш даражасида ислохотчилар командаси, эътиқоди бир, маслакдош кишилар командаси шакллана бошлади. Бир йўналишда, ҳамжихат бўлиб, умумий мақсад дастурига амал қилган ҳолда ишлайдиган кишилар командаси пайдо бўлди. Бу инсонлар учун давлат манфаатлари, иш манфаатлари, халқ манфаатлари ҳамма нарсадан ҳам устунроқдир.

Ўзбекистон иқтисодий юксалиш йўлида // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 91-б.

Биз учун бошқаришнинг барча бўгинлари, шу жумладан, қонун чиқарувчиларимиз ва ижроия тузилмаларининг диққат марказида туриши лозим бўлган биринчи даражали вазифаларни белгилаб олиш фавқулодда аҳамият касб этади.

Ўзбекистон иқтисодий юксалиш йўлида // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 91-б.

Олға силжишимизнинг бош шarti бу – хусусийлаштиришни кенгайтириш, мулк шаклларини тубдан ўзгартириш ва бозор инфраструктурасини шакллантириш билан боглиқ ислохотларни янада чуқурлаштиришдир.

Ўзбекистон иқтисодий юксалиш йўлида // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 91-б.

Янги мулк эгалари, тадбиркорлар билан ишлаш, уларнинг савияси ва билимларини ошириш, улардан ҳақиқий бизнесменларни тарбиялаб етиштириш гоят

муҳимдир. Бу масалалар ҳукуматимизнинг, Давлат мулк қўмитасининг, Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатасининг, маҳаллий ҳокимлар ва барча давлат идоралари ҳамда давлатга қарашли бўлмаган идораларнинг диққат марказида турмоғи лозим.

Ўзбекистон иқтисодий юксалиш йўлида // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 92-б.

Бугунги ғоят муҳим вазифа – *корхоналар, тадбиркорлик тузилмаларини мансабдорлик-тўрачиликнинг турли шаклларида муҳофаза қилиш учун маъмурий-бошқарув ишида ишлайдиганлар сонини қисқартиришдан иборат.* Юксак малакали ва билимдон мутахассислардан иборат бутунлай янги бошқарув аппарати барпо этиш, бу мутахассислар учун кучли рағбат ва қафолат тизимини яратиш ҳақида ўйлашимиз зарур.

Ўзбекистон иқтисодий юксалиш йўлида // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 100-б.

ҲОЗИРГИ БОСҚИЧДА ДЕМОКРАТИК ИСЛОҲОТЛАРНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШНИНГ МУҲИМ ВАЗИФАЛАРИ

Бундан беш йил муқаддам мана шу бинода, мана шу юксак минбар орқали *Ўзбекистоннинг мустақиллиги ва суверенитетини эълон қилган эдик.* Ўз келажағимизни ижтимоий йўналишдаги бозор иқтисодиётига асосланган очиқ демократик давлат барпо этишдан иборат, деб қатъий азму қарор этганимизни маълум қилган эдик.

Бу табарруқ кун Ўзбекистоннинг кўп асрлик тарихидан порлоқ саҳифа бўлиб жой олди.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 104-б.

Мустақиллик бизни мустабид ва мафкуралашган тузум кишанларидан озод қилди, ўзбек халқига ўз юртида бошини баланд кўтариб юриш, ўз маданияти ва анъаналарини, кадр-қиммати, дини ва эътиқодини, она тили ва маънавиятини қайта тиклаш имконини берди.

Мустақиллик ва суверенитет жаҳон ҳамжамиятига кириб боришимизга, барча давлатлар билан тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли муносабатлар ўрнатишимизга имконият яратди.

Мустақиллик улкан табиий, минерал-ҳомашё, инсоний, ишлаб чиқариш ва интеллектуал ресурсларимиздан ҳамда юртимиз салоҳиятидан энг аввало ўз халқимиз манфаатлари йўлида оқилона фойдаланишимизга шароит яратди.

Мустақиллик иқтисодий, ижтимоий соҳаларни, жамият ҳаётининг барча жабҳаларини ривожлантиришга, ислоҳ қилишга қатта туртки берди.

Фақатгина истиқлолнинг ҳаётбахш заминидан янги демократик қадриятлар илдиз отишига, инсон ҳақ-ҳуқуқлари ва унинг эрки асосий бойлиги бўлган ҳуқуқий давлат ва фуқаролар жамиятига мос келадиган янги замонавий сиёсий, хўжалик ва жамоа тузилмалари қарор топишига имкон туғилди.

Биз сўз билан айтганда, *истиқлол биз учун тараққиётнинг бутунлай янги, кенг уфқларини очди. Ўз келажагимизни ўз қўлимиз билан яратадиган бўлдик. Ҳаётимиз ва умумий хонадонимизни миллий манфаат ва қадриятларимизга, умумэтироф этилган демократик мезонларга монанд қилиб қуришдек ноёб тарихий имкониятга эга бўлдик.*

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари// Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 104–105-б.

Ўтган беш йил тарих учун бир лаҳза бўлса-да, биз учун бутун бир давр ҳисобланади. Зеро, мана шу беш йил ичида биз бошқа мамлакатлар ўн-юз йиллар мобайнида ўтадиган йўлни босиб ўтдик.

Улкан синовлар, қийинчиликларни бошдан кечирдик. Ҳаётимизнинг энг машаққатли йиллари ортда қолди. Ўзбекистон собиқ Иттифок мамлакатлари орасида биринчилардан бўлиб кенг миқёсли ислохотлар йўлига, жамиятни тубдан ўзгартириш ва янгилаш йўлига кирди. **Биз ўтмиш ва бугунги кунимизни тўғри, ҳолисона баҳолай олдик, қийинчиликларга бардош бериб, ўтмиш даврининг мураккаб муаммоларига оқилона ечимлар топдик.**

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 105-б.

Биз барқарор бозор иқтисодиётига, очиқ ташқи сийosatга асосланган қудратли ҳуқуқий демократик давлат ҳамда фуқаролар жамияти қуришни олдимизга мақсад қилиб қўйган эдик. Бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос ва ўзига мос моделини ишлаб чиққан, мўлжалларни аниқлаб, устувор йўналишларни танлаб, босқичларни белгилаб олган эдик.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 105-б.

Ижтимоий-сиёсий соҳада: биринчи ва энг муҳим ютуғимиз шу бўлдики, ижтимоий-сиёсий барқарорликни, тинчликни, миллатлараро тотувликни таъмин-

ладик, жамиятнинг кўпмиллатлилик асосида шаклланишига шароит яратдик...

Халқнинг ҳаётий тажрибаларига, миллий ва маданий анъаналарига мос тушадиган ҳақиқий демократия тамойиллари қарор топмоқда. Умуминсоний қадриятларнинг устуворлиги тобора мустаҳкамланмоқда, янги демократик мезонлар ҳаётимизга тобора чуқурроқ кириб бормоқда, инсон ҳақ-ҳуқуқлари ва эрки Конституция билан кафолат топмоқда. Миллати, дини, сиёсий эътиқодидан қатъи назар, ҳар бир фуқаро тенг ҳуқуққа эгадир. Одамлар Ўзбекистон ўзларининг умумий хонадони эканини тобора тегна англамоқдалар.

Ўзбекистон ҳудудида 120 дан ортиқ миллат ва элат вакиллари тинч-тотув яшаётганидан фахрланамиз. Ўғил-қизларимиз, ёшлар олий ўқув юртларида, мактабларда 8 тилда таълим олишмоқда. Кўплаб тилларда газеталар чоп этилмоқда, телекўрсатувлар, радиоэшиттиришлар олиб борилмоқда. Умумий сони юзга яқинлашиб қолган маданий-маърифий миллий марказларнинг халқ орасида нуфузи ошиб бормоқда. Фуқароларнинг диний эътиқод эркинлиги ҳуқуқига амал қилинмоқда – республикада 14 та диний конфессия фаолият кўрсатмоқда.

Иккинчи хулоса. Мустақиллик йиллари ҳокимиятни тармоқларга ажратиш асосида миллий давлатчилик пойдеворини барпо этиш борасида тинимсиз меҳнат қилиш даври бўлди.

Эски маъмурий-буйруқбозлик тизими ҳамда унинг ҳокимият ва бошқарув органлари барҳам топди. Давлат ҳаётининг янги демократик, ҳуқуқий асослари яратилди.

Давлат тушунчаси, унинг маъно-моҳияти тубдан ўзгарди. У ислохотларнинг бош ташаббускори ҳамда уларни мувофиқлаштирувчи асосий кучга айланди. Давлат бозор иқтисодий муносабатларига вазминлик

билан, пухта ўйланган ҳолда, босқичма-босқич ўтишни амалга оширмоқда.

1992 йил декабрида Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг қабул қилиниши мамлакатимиз ҳаётида улкан сиёсий воқеа бўлди. Ҳеч бир давлат ўзининг Асосий қонунда давлат ва жамият қурилишининг тамойилларини, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини, жамият тараққиётининг иқтисодий асослари ва стратегик йўналишларини мустаҳкамламасдан туриб, ҳақиқий суверен давлат бўла олмайди. Бизнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси энг демократик, халқаро миқёсда эътироф этилган меъёр ва талабларга жавоб беради, дейиш учун тўла асосларимиз бор.

Бугунги кунда Конституциямиз суверен давлатимизни қонуний-ҳуқуқий жиҳатдан шакллантиришнинг асоси бўлиб қолди.

Халқимизнинг ўз хоҳиш-иродасини эркин ифода этишини таъминловчи **сайлов тизими шаклланди ва қонун билан мустаҳкамланди.** Жумладан, дунёдаги энг ривожланган демократик давлатларда ҳам бизнинг “Сайловчилар ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида”ги Қонунимизнинг ўхшаши деярли йўқ.

1994 йил охирида тарихимизда биринчи марта мамлакат парламенти – Олий Мажлисга, маҳаллий вакиллик органларига очик, демократик сайловлар ўтказилди. Сайловлар халқимизнинг сиёсий савияси, фаоллиги юксалиб бораётганини намойиш этди.

Қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва судлов тизими – яъни ҳокимият тармоқларининг бўлиниши қонуний жиҳатдан мустаҳкамлаб кўйилди. Уларнинг ҳар бирида қонуний асосда авторитаризм ва тоталитаризм зўравонликларини истисно этувчи ҳақиқий демократик меъёр ва тартиблар жорий этилди.

Ижроия ҳокимияти органларининг иш йўсини тубдан ўзгарди: улар режалаштириш ва тақсимлаш ҳуқуқидан маҳрум этилиб, кўпроқ иқтисодий сиёсатни мувофиқлаштириш билан шуғулланиб, қонун доирасида фаолият кўрсатмоқда. Тугатилган вазирликлар ўрнида бозор шароитларига улардан кўра тезроқ мослашадиган хўжалик бирлашмалари, уюшмалар, корпорациялар, холдинг компаниялари вужудга келди.

Республика ва маҳаллий ҳокимият ва бошқарув органларининг ваколатлари чегараланди. Жойларда вакиллик ва ижро этувчи ҳокимият институти – ҳокимлик лавозимлари жорий этилди. Уларнинг ваколат доираси изчил равишда кенгайиб бормоқда.

Халқимизнинг тарихий анъаналари ва тафаккур тарзига мувофиқ, фуқаролар ўз-ўзини бошқарувининг муҳим жамоатчилик органи – маҳалланинг мавқеи қайта тикланди. Маҳалла одамлар ўртасида яхши кўшничлик, ўзаро ҳурмат ва инсонпарварлик муносабатларини тарбиялашда катта аҳамият касб этмоқда. Маҳалла кўмиталари аҳолининг эҳтиёжманд табақалари манфаатларини ҳимоя қилиш ва уларга ёрдам кўрсатишда хайрли ишларни амалга оширмоқда...

Учинчи – энг муҳим ютуғимиз шундан иборатки, барча фуқароларнинг қонун олдида ҳуқуқий тенглигини ҳамда қонуннинг ҳамма нарсадан устунлигини кафолатловчи ҳуқуқий давлатни шакллантиришнинг мустаҳкам асоси яратилди.

Ўзбекистонда давлат ҳаёти, ижтимоий-сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ҳаётнинг барча соҳалари мустаҳкам ҳуқуқий асосда қурилмоқда. Беш йил мобайнида бу борада қабул қилинган қонунчилик ҳужжатларини санаб ўтишнинг ўзиёқ анча вақтни олган бўлур эди. Қонун, маъмурий-буйруқбозлик тизимининг тазйиқ ва зўравонлигидан фарқли ўлароқ, жамиятни бошқариш-

нинг самарали воситасига, ҳамма органлар фаолияти, ҳар бир фуқаро ҳуқ-атворининг мезонига айланмоқда.

Бошқача айтганда, мустақиллик йилларида мамлакатимизда инсон ҳуқуқлари ва эркинлигининг устунлигидан келиб чиқадиган, халқаро миқёсда қабул қилинган янги юридик тамойил ва талабларга асосланган кенг ҳуқуқий муҳит вужудга келтирилди. Биз тоталитар тузумнинг тазйиқ ва зўравонлигидан ҳуқуқий меъёрлар сари улкан қадам ташладик. Бу эса инсоннинг давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, шунингдек, барча мулк шаклларига асосланган маъмурий-хўжалик тузилмалари билан турли-туман муносабатларини йўлга қўйишда яққол намоён бўлмоқда.

Ўзбекистондаги ҳуқуқий ислохотларнинг асосий мақсади суднинг алоҳида ва мустақил ҳокимият тармоғи сифатидаги мавқеини қайта тиклаш ғояси бўлди. Суд ҳокимиятининг янги тармоқлари яратилди. Суднинг ваколатлари сезиларли даражада кенгайтирилди. Фуқароларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини суд орқали ҳимоя қилишни кафолатлашнинг ҳуқуқий меъёрлари шакллантирилмоқда. Эндиги муҳим вазифа – ана шу меъёрларнинг судлов амалиётига изчил кириб боришини таъминлаш, уларнинг одамлар онгида чуқур ўрнашиб қолишига эришишдан иборат.

Тўртинчидан, ҳақиқий демократиянинг зарур ва қонуний белгиси бўлган туб маънодаги кўп партияликни шакллантириш учун жамиятимизнинг сиёсий тузумини мутлақо янгилаш асослари яратилди.

Турли сиёсий ташкилотлар, мафкура ва фикрларнинг ранг-баранглилигига асосланган, бутунлай янги сиёсий тузум яратилди ва у ривожланиб бормоқда. Ҳозирги вақтда республикада 4 та сиёсий партия ва ижтимоий ҳаракат фаолият кўрсатмоқда, 200 га яқин жамоатчилик бирлашмалари рўйхатдан ўтган. Булар – давлат ва жамият масалаларини ҳал этишда тобора фаол ишти-

рок этаётган касабә, ёшлар, аёллар, фахрийлар уюшмалари, шунингдек, жамоатчилик жамғармалари ва ташкилотларидир.

Шундай қилиб, ислохотлар жараёнида республикада янги демократик сиёсий тузумнинг асослари яратилди, деб хулоса чиқариш мумкин. Бу тузум сиёсий ташкилотларнинг, мафкура ва фикрларнинг турли-туманлиги асосига қурилган бўлиб, давлат ва жамиятни бошқаришда фуқароларнинг кенг иштирокини таъминлайди.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 106–110-б.

Мустақиллик йиллари мобайнида иқтисодиёт соҳасида ҳам теран ўзгаришлар рўй берди...

Биринчидан, иқтисодий муносабатларда, айниқса мулк масалаларида туб ўзгаришлар амалга оширилди. Мулкни хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш дастурини амалга ошириш натижасида, мамлакатимизда ҳақиқий кўп тармоқли иқтисодиёт шакллантирилди, нодавлат сектор мустаҳкамланди ва у иқтисодиётимизда фаол роль ўйнай бошлади.

Иккинчидан, ҳўжалик юриштишнинг маъмурий-буйруқбозлик усули, режали бошқариш ва тақсимлашнинг ўта марказлашган тизимига барҳам берилди, иқтисодий рағбатлантиришга, корхоналарнинг иқтисодий эркинлигига ва рақобат тамойилларига асосланган бозор механизмлари тобора кенг жорий этилмоқда.

Учинчидан, бозор инфраструктураси умуман шакллантирилди, янги банк, молия, солиқ тизимлари, фонд ва товар-хомашё биржалари, сугурта, аудиторлик, лизинг компаниялари ва бошқа бозор тузилмалари тармоғи барпо этилди, қимматли қоғозлар бозори фаолиятини кучайтириш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

Тўртинчидан, ўзимизнинг миллий пул тизимимиз яратилди, сўм мамлакатимизда ягона тўлов воситаси бўлиб қолди. Миллий сўмимиз бугунги кунга келиб барқарор, жорий операцияларда эркин алмашилиш қувватига эга бўлган пул бирлигига айланди.

Бешинчидан, иқтисодий ва молиявий барқарорликка эришилди, инфляция даражаси кескин пасайди, ишлаб чиқаришнинг пасайиши тўхтатилди. Иқтисодий ўсиш-ни таъминлаш ва биринчи навбатда чет эл сармоясини жалб этиш асосида инвестиция фаолиятини ривожлантириш йўллари белгиланди.

1996 йилнинг биринчи ярмидан бошлаб Ўзбекистонда иқтисодиётнинг барқарор юксалиши ва аҳолининг турмуш даражаси яхшиланиши кўзга ташлангани барчамизга мамнуният бахш этади, албатта.

Олтинчидан, иқтисодиётнинг тузилма жиҳатидан янгиланиши таъминланмоқда, республиканинг ёнилги-энергия мустақиллигига эришилди, ўзимизнинг ташқи бозорда рақобат қилишга қодир бўлган тайёр маҳсулотимиз улуши ошмоқда, саноат ва қишлоқ хўжалигининг бутунлай янги – автомобилсозлик, микробиология, ғаллачилик соҳалари барпо этилди.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 110–111-б.

Иқтисодий ислохотларнинг энг муҳим якуналаридан бири – аксарият юртдошларимизда мулкка эгаллик, мулкдорлик туйғусининг уйғониши ва ривожланиши жараёни, ўрта қатлам, кичик ва хусусий корхона эгаларининг, мулкнинг, ер участкаларининг, акцияларнинг, бошқа қимматли қўғозларнинг, хуллас, даромад келтирадиган мулкнинг шаклланишидир.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 111-б.

Энди ижтимоий-маънавий соҳада демократик янгиланишларнинг асосий натижалари ҳақида тўхталсак.

Биринчидан – миллий маънавият ва ахлоқнинг тикланиши учун барча шароит яратилди. Жамиятимизни ислоҳ қилиш ва янгилаш бошлангани туфайли инсон маънавияти, юксак ахлоқ ва маданиятнинг қудратли қатламлари очилди, гўзал миллий анъаналар тикланди, жаҳон цивилизациясига салмоқли ҳисса қўшган улуғ аждодларимизнинг улкан маънавий меросига мурожаат этиш бошланди.

Халқнинг тарихий руҳи уйғонмоқда, маънавиятнинг кўзи очилмоқда, шу туфайли одамлар қалбида миллий гурур, она заминга меҳр-муҳаббат туйғулари камол топмоқда...

Бугунги кунда яқин тарихимиз – XIX аср охири ва XX аср бошида, 20–30 йилларда яшаб ўтган, бироқ ҳақсиз равишда унутиб юборилган, мустамлакачи, мафқуралашган ва тоталитар тузум шароитида тухматга учраб, йўқ қилинган ўзбек халқи фарзандларининг шарафли номларини тиклашга катта эътибор берилмоқда.

Миллатимизнинг урф-одатларини, қадриятларимизни, дину эътиқодимизни тиклаш, эъзозлаш, улуғлаш, халқимизга қайта тикланган муқаддас масканларимизни, масжиду мадрасаларни, тарихий обидаларни қайтариш йўлида қилган эзгу ишларимизни нима билан ўлчаб бўлади?..

Иккинчидан – ижтимоий адолат тамойиллари қарор топмоқда. Аҳолининг энг муҳтож қатламларини ижтимоий жиҳатдан қўллаб-қувватлашнинг бутунлай янги тизими барпо этилди...

Энг кам иш ҳақи, пенсиялар, нафақа ва стипендияларнинг қайта-қайта, энг муҳими – нарх-навонинг эркинлиги ва инфляциядан муҳофаза қиладиган тарзда оширилиши, собиқ шўролар ҳудудида мисли кўрилмаган воқеа – аҳоли жамғармаларининг кенг миқёсда **индексация қилиниши**, аҳолини иш билан банд қилиш, пенсия таъминоти бўйича замонавий қонунчиликнинг амалга оширилиши ўтиш даврининг муаммо ва қийинчиликларини енгиллатишга, кўпчиликнинг янги бозор шароитларига мослашишига имкон берди...

Учинчидан – жамиятимиз асоси – оила моддий ва ижтимоий жиҳатдан мустаҳкамланмоқда. Биз давлатимизнинг ижтимоий асосларини мустаҳкамлашда, унинг барқарорлигида мамлакатимизнинг эртанги тақдирини боғлиқ бўлган жисмонан соғлом, маънавий жиҳатдан етук ёш авлодни тарбиялашда оиланинг муҳим ўрин тутишига катта аҳамият бермоқдамиз.

Республикамизда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш бўйича кучли кафолат яратилган, умумий таълим ва ёш авлодни *профессионал жиҳатдан тайёрлаш* тизими ислох қилинмоқда, оилани мустаҳкамлашга кўмаклашадиган, уни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлайдиган турли ижтимоий жамғармалар фаолият кўрсатмоқда.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 111–114-б.

...Ўзбекистоннинг халқаро нуфузи, унинг жаҳон ҳам-жамиятида тутган ўрни ва иштироки юксалиб, мустаҳкамланди. Бугунги кунда Ўзбекистон тенг ҳуқуқли асосда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳамда Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик ташкилоти сингари энг нуфузли ва таъсир доираси кенг барча халқаро ташкилотларга аъзо бўлиб, барча қитъалардаги ўнлаб мамла-

катлар билан дўстона муносабатларни кучайтирмоқда, йирик банк ва молия органлари, давлат ва ҳукуматга қарашли бўлмаган хорижий ташкилотлар билан мустаҳкам ҳамкорлик қилмоқда.

Ҳозирги босқичда демократик ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 114-б.

...Жаҳондаги етакчи мамлакатларнинг кўпчилиги билан, умуман 120 дан ортиқ давлат билан расмий дипломатик муносабатлар ўрнатилган. Тошкентда 35 мамлакат ўз элчихонасини очган ҳамда 19 хорижий давлатнинг элчиси Ўзбекистон Республикасида ўриндошлик йўли билан ишлаб турибди. Республикада 88 хорижий ваколатхона рўйхатдан ўтган, 24 та ҳукуматлараро ва 13 та ҳукуматга қарашли бўлмаган ташкилот фаолият кўрсатмоқда.

Ҳозирги босқичда демократик ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 115-б.

...Ўтган йилларда республика кўплаб муҳим халқаро конвенцияларга қўшилди, Олий Мажлиснинг яқинда бўладиган сессияларида эса инсон ҳуқуқлари бўйича яна бир қанча халқаро ҳужжатлар кўриб чиқилиши ва ратификация қилиниши мўлжалланмоқда.

Ҳозирги босқичда демократик ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 115-б.

Республикада биринчи марта ташқи алоқаларимизни таъминлайдиган ташкилий тузилмалар – Ташқи ишлар ҳамда Ташқи иқтисодий алоқалар вазирликлари, Ташқи иқтисодий алоқалар миллий банки, ихтисослаштирилган ташқи савдо фирмалари, хорижий фирма-

лар, банк ва компаниялар ваколатхоналари тармоғи *барпо этилди*. Улар ҳозир 260 дан ошиб кетган.

Ҳозирги босқичда демократик ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 115-б.

...Ўзбекистон иқтисодиётига жалб этилаётган хорижий сармоялар ҳажми ортди. Бу мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар жараёнига ишонч, тараққиётимиз истиқболга ҳамда кучли давлатнинг иқтисодиёти оёққа тураётганига бўлган ишончдан далолат беради. Биз ҳозирнинг ўзидаёқ 5 миллиард доллардан ортиқ хорижий сармоя жалб этдик.

Шубҳасизки, ўтган беш йилнинг энг муҳим натижаси халқимизнинг танланган йўлнинг тўғрилигига, ўз мамлакатининг буюк келажагига ишончи ортиб бораётганидир.

Ҳозирги босқичда демократик ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 115–116-б.

Ўтган йиллар якунлари, биз тўғри йўл танлаганмиз, ислоҳотларнинг асосий тамойилларини тўғри белгилаб олганмиз, янгиланиш ва тараққиётнинг Ўзбекистон модели ўзини тўла-тўқис оқлаб, муваффақият билан ҳаётга татбиқ этилмоқда, деб айтишимизга асос беради. Янгиланишларнинг хусусияти ва теранлиги, мамлакат ва халқимизнинг бугунги куни ва келажагидаги аҳамияти нуқтаи назаридан, бу йиллар бизнинг янги тарихимизда мислсиз бир давр бўлиб қолади.

Биз бугун чиқаришимиз мумкин бўлган муҳим хулоса шундан иборатки, жамиятимизнинг янгиланишида ва ислоҳотларнинг ўтказилишида, дастлабки босқичларда кўзланган мақсадларга эришилди, олдимизга қўйилган вазифалар бажарилди. Янги вазифаларни

белгилаб олиш имконини берадиган мустаҳкам пойдевор барпо этилди. Жамиятимизни келгусида бар-қарор ривожлантириш учун зарур бўлган шарт-шароит, асослар яратилди.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 116-б.

Демократлаштириш ва турмушимизнинг барча соҳаларида туб ислохотлар ўтказиш жараёни, узоқ ва узлуксиз давом этадиган жараён эканини аниқ билиб олишимиз керак.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 117-б.

Дастлабки босқичда амалга оширилган ишларни қилмаганимизда, бугун келгуси истиқболлар ҳақида ўйлай олмас ҳам эдик.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 117-б.

Ислохотларнинг ҳозирги босқичида, эришилган натижаларнинг ҳолисона баҳосидан келиб чиқиб, демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш йўналишларини белгилаб олишнинг аҳамияти жуда каттадир.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 117-б.

Дарҳақиқат, Ўзбекистон жамиятимизни янада демократлаштириш йўлидан изчил бормокда. Шу билан бирга, барпо этилган сиёсий институтлар шаклан демократик мезонлар ва Ғарб андозаларига ўхшасада,

мазмун-моҳиятига кўра, афсуски, замон талаблари даражасида эмас.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 118-б.

Бу муаммонинг иккинчи жиҳати шундан иборатки, талай муҳим қонунлар тегишли қонун ҳужжатлари билан мустаҳкамланмаган, қабул қилинган ҳуқуқий меъёрлар ва кафолатларни рўёбга чиқаришнинг аниқ механизми етарли даражада ишлаб чиқилмаган.

Кўриниб турибдики, бу борада ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд тизимлари, шунингдек, жамоат ва нодавлат тузилмалари қилиши лозим бўлган ишлар талайгина.

Бу борадаги муҳим йўналишлардан бири инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг самарали механизмини таъминлаш юзасидан муайян тадбирларни амалга оширишдир.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 118-б.

Афсуски, кундалик ҳаётда инсонни, фуқарони камситадиган кўплаб фактлар учраб туради. Бу ҳол мансабдор шахсларга, ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш органларига, яъни вазифасига кўра инсон ҳуқуқларини муҳофаза қилиш лозим бўлган кишиларга мурожаат қилинганда учрамоқда. Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш масалаларида суд органлари ва, энг аввало, Конституциявий суд катъий позицияда турмоғи лозим.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 118-б.

Навбатдаги муҳим масала – республиканинг қонун ҳужжатларини инсон ҳуқуқлари соҳасидаги халқаро меъёрлар ва стандартларга мувофиқ ҳолга келтиришидир. Жаҳонда инсон ҳуқуқлари соҳасида 70 стандарт қабул қилинган. Бу ҳужжатларда ҳукуматнинг ўз фуқаролари олдидаги мажбуриятлари ва уларга нисбатан қилиши шарт бўлмаган ишлар белгилаб берилган. Ўзбекистон ҳозирча бу стандартлардан 15 тасига қўшилган.

Олий Мажлис ана шу йўналишда фаол иш олиб бориши талаб этилмоқда. Ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш органлари тўғрисидаги қонунларни – судлар, прокуратура, милиция тўғрисидаги қонун ҳужжатларини инсон ҳуқуқларининг устуворлиги нуқтаи назаридан қайта кўриб чиқиш керак.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 119-б.

Инсон ҳуқуқларига риоя этилиши устидан мониторинг ва назоратни таъминловчи идоравий тузилмаларни барпо этиш ҳам муҳим вазифадир. Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили институтининг, ҳуқуқпарвар жамоат ташкилотларининг мавқеи ва мақомини кўтариш зарур. Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш соҳасидаги мавжуд Омбудсман институти, Жамоатчилик фикри институти, Амалдаги қонунчилик мониторинги институти, Инсон ҳуқуқлари миллий маркази сингари ташкилотларни ривожлантириш ҳамда бошқа янги институтларни ташкил этиш лозим. Бир сўз билан айтганда, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига риоя этилишини бошқариш ва назорат қилишнинг янги самарали механизмларини барпо этиш зарурати етилди.

Ўзбекистонда инсон ҳуқуқлари мониторинги соҳасида халқаро ва ҳуқуқни ҳимоя қилиш ташкилотлари билан ҳамкорликни ҳам кенгайтириш зарур. Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш соҳасидаги нуфузли халқаро ташкилотларни бундан буён ҳам Ўзбекистонга жалб этиш ва республикада уларнинг фаолиятини йўлга қўйиш лозим.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 119-б.

Аҳолида инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига риоя қилиш борасида янги кадриятлар ва кўникмаларни шакллантириш, пировард натижада эса *инсон ҳуқуқларига ҳурмат-эҳтиромни ва уларга риоя этишни умуммиллат даражасида ривожлантиришга қаратилган маданиятни юзага келтириш гоаят муҳимдир.* Инсоннинг ўз ҳуқуқлари ва мажбуриятларидан яхши хабардор бўлиши шахс ҳуқуқларининг конституциявий кафолатларини рўёбга чиқаришнинг энг асосий шарти бўлиб қолиши керак.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 120-б.

Биз одамларнинг эскича психологиясини ўзгартириб, уларда янги ҳуқуқий онгни шакллантирмоғимиз лозим. Шундай бўлсинки, ҳар бир киши инсон эркинликлари – айни вақтда муайян бурч, мажбурият ва масъулият эканлигини чуқур ҳис этиб турсин. Барча ўқув юртларининг таҳсил дастурларига “Инсон ҳуқуқлари” махсус курсини киритиш, шунингдек, таълим ва тарбиянинг бутун жараёнини инсонпарварлик ғоясига бўйсундириш зарур.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 120-б.

Бугунги кунда Ўзбекистонда кўппартияли тизим фаолият кўрсатиши учун ҳуқуқий асослар яратилган. Турли партиялар ва ҳаракатлар фаолияти учун ҳуқуқий замин мавжуд. “Жамоат бирлашмалари тўғрисида” қонун қабул қилинган. Қонунда ҳар кимга касаба уюшмаларига, сиёсий партиялар ва бошқа жамоат бирлашмаларига уюшиш, сиёсий ҳаракатларда қатнашиш ҳуқуқи берилган.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 120–121-б.

Ўртага қўйилган вазифаларни ҳал этишда жамоат, нодавлат тузилмаларини ривожлантириш бугунги кунда муҳим аҳамиятга эгадир. Бинобарин, бундай тузилмалар замирида, назаримда, фуқаролар ташаббусларини шакллантириш, одамларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш, турмушимизнинг кўпгина долзарб муаммоларини ҳал этиш истиқболлари мужассам.

Шуни яхши уқиб олишимиз керакки, *жамиятимиз тузилмаларида мувозанатни сақлайдиган кучли оммавий, жамоат бирлашмалари бўлмас экан, давлат ҳокимиятининг барча бўғинларида ўзбошимчалик, волюнтаризм, авторитар тафаккур ва бошқарув аппаратининг коррупцияси сингари иллатлар пайдо бўлмаслигига жиддий кафолат ҳам бўлмайди.*

Ҳақиқий демократик жамиятни шакллантириш тўғрисида сўз юритар эканмиз, табиийки, сиёсий муҳолифат зарур эканлигини айтиш лозим.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 121-б.

Маълумки, тегишли юридик мақомга ва конституциявий кафолатларга эга бўлган, ўз хатти-ҳаракатида давлат ва ижтимоий тузумнинг барқарор ҳолати учун жавобгар бўлган, ташкилий жиҳатдан шаклланган муҳолифатнинг бўлиши – жамият ҳолатининг нормал аҳволини кўрсатади. Цивилизациялашган жаҳонда, умум эътироф этган демократик тамойиллар асосида фаолият кўрсатаётган ва ривожланиб бораётган жамият учун бу одатдаги ҳолдир.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 122-б.

Биз сиёсий муҳолифатни муқобил муҳолифат сифатида тушунамиз. Турмушимизнинг ҳамма соҳасида муқобиллик бўлиши лозим. Шу сабабли, муҳолифат ҳақида сўз борар экан, энг аввало, ислохотлар ўтказиш, жамиятнинг тараққиёт ва янгиланиш йўлидан олға бориши бўйича муқобил дастур турларини таклиф этишга қодир, амалий муҳолифатни назарда тутамиз.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 122-б.

...Хар қандай жамиятда муҳолифат, башарти у жамиятни янгилашнинг ташкилотчиси бўлишга интилаётган бўлса, аҳолининг муайян ижтимоий қатламлари ва гуруҳларининг теран манфаатлари ва интилишларининг ҳақиқий ифодачиси ва ҳимоячиси бўлиши лозим. Муҳолифат конституциявий мезонлар доирасида фаолият кўрсатиб, аниқ дастурий ҳужжатга эга бўлиши керак. Ана шу дастурий мақсадларидан келиб чиқиб, аҳолини, айниқса сайлов даврида, ўзи таклиф этаётган ислохотлар ва янгиланиш йўли ҳозирги шароитда жамият учун энг тўғри ва энг мақбул йўл эканлигига ишонтира олиши лозим.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 123-б.

Матбуот, ахборот воситалари демократик ривожланиш учун улкан аҳамиятга эга. Бирок шуни ҳам эътироф этиш керакки, демократлаштириш жараёнида ҳозирча оммавий ахборот воситаларининг фаол роли сезилмаяпти. Улар шу пайтгача ўзларини “тўртинчи ҳокимият” сифатида намоён қилганлари йўқ.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 124-б.

Оммавий ахборот воситалари фаолиятининг ҳуқуқий базасини мустаҳкамлаш зарур. Олий Мажлис, унинг қўмиталари тегишли қонунлар лойиҳалари устида, хусусан “Ахборотдан фойдаланиш тўғрисида”ги, “Матбуот эркинлиги тўғрисида”ги қонунларнинг лойиҳалари устида жиддий иш олиб бориши талаб этилади. Қабул қилинаётган қонун меъёрлари, улар асосида чиқариладиган ҳужжатлар сўз ва матбуот эркинлигини таъминлаши, ахборот бозори шаклланиши учун шароит яратиб бериши, журналистларнинг шаъни ва кадр-қимматини ишончли тарзда ҳимоя этиши лозим.

Эркин демократик ахборот маконини яратиш мақсадида давлатга қаршли бўлмаган, мустақил нашрлар ва ахборот органларининг тармоғини кенгайтириш талаб этилади.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 125-б.

Оммавий ахборот воситалари демократлаштириш йўлининг, ислохотлар йўлининг фаол тарғиботчиси

бўлиб қолиши шарт. Айни пайтда уларнинг ўзи моҳият жиҳатидан демократик бўлмоғи зарур.

Ўзбекистонда яқинда тузилган Оммавий ахборот, вое-ситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармаси, назаримда, айна шу мақсадга хизмат қилади. Уни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашимиз лозим.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштириш-нинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 125–126-б.

Қонунчилик механизмини ва қабул қилинган қонун меъёрлари ижроси назоратини янада такомиллаштириш, республика қонунларини умум эътироф этган халқаро меъёр ва қоидаларга мувофиқ ҳолга келтириш муҳим вазифа ҳисобланади.

Шуни эътироф этиш керакки, қонун лойиҳалари одатда идоравий маҳдудлик хусусиятига эга бўлади. Сабаби шуки, улар моҳият эътибори билан олганда, шу қонунларни ижро этиши лозим бўлган кишиларнинг ўзлари томонидан ишлаб чиқилади. Натижада айрим вазирликлар, идораларнинг манфаатлари кўпинча инсон ва умуман олганда жамият манфаатларига зид ҳолда биринчи ўринга чиқиб қолади.

Айрим қонунчилик ҳужжатларининг йўқлиги, борларининг ҳам гоҳо нотўғри, қонунга хилоф тарзда талқин қилиниши баъзи қонунларнинг самара бермаётганига сабаб бўлмоқда. Қонунчиликнинг мавжуд тартиботидаги жиддий камчиликни ана шунда деб биламан.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштириш-нинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 125–126-б.

Қонунчилик ҳам ўз стратегиясига эга бўлиши керак. Қабул қилинаётган қонунлар баъзан экспертизадан

ўтказилмаяпти. Қонун қабул қилинаётганда уларни албатта тегишли ташкилотлар экспертизадан ўтказиши даркор. Шундан сўнггина биз, жаҳон андозаларига мос қонун қабул қилдик, дея оламиз. Ўзимизни ҳаммадан ақлли ҳисоблашимиз тўғри эмас. Биз ўтаётган йўлни кимдир аввалроқ босиб ўтган. Уларнинг тажрибаларини ўрганиш бизга фақат фойда келтиради.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 126-б.

Қабул қилинаётган қонунларни экспертизадан ўтказиш тартиби йўлга қўйилмаган. Қонунларни, Олий Мажлис ва ҳукумат қарорларини республика аҳолиси, ижрочилар эътиборига ўз вақтида етказишнинг самарали тизими вужудга келтирилмаган. Қабул қилинган қонунларни рўёбга чиқариш механизмлари яхши ишламаяпти.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 126-б.

Суд ислохотини чуқурлаштириш, ҳокимиятнинг учинчи, мустақил ва қарам бўлмаган тармоғи сифатида бутун одил судлов тизимини демократлаштириш – ҳуқуқий давлатни мустаҳкамлашнинг яна бир муҳим йўналишидир. Ижтимоий турмушимизнинг демократик институти тариқасида суднинг аҳамияти жиддий оширилиши зарур.

Фуқароларнинг қонуний ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш судларнинг ва ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш органларининг фаолиятида асосий мазмунга айланмоғи керак.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 126–127-б.

Суд жазоловчи органдан оддий одамларнинг ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилувчи органга айланиб, ҳақиқатан ҳам мустақил бўлиб қолиши лозим.

Бунинг учун:

биринчидан, халқ маслаҳатчилари тизимини ислоҳ қилиш зарур. Фуқароларнинг одил судловни ўтказишда қатнашуви – демократик жамиятнинг асосий принципларидан биридир. Демократия ривожланган кўпгина мамлакатларда профессионал суд билан бир қаторда ҳолис, ҳалол маслаҳатчилар иштирокидаги судлар муваффақиятли ишлаб турибди...;

иккинчидан, судларнинг таркибини такомиллаштириш, уларни янги тузилмалар билан тўлдириш зарур...;

учинчидан, суд қарорларини ижро этиш тизимини қайта ташкил этиш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш зарур...;

тўртинчидан, судларнинг ижро этувчи ҳокимият ва энг аввало жойлардаги ҳокимлар ва прокуратура органлари билан ўзаро муносабатларини тубдан қайта кўриб чиқиш фурсати етди...;

бешинчидан, адвокатлар тизимининг маъқеи ва аҳамиятини кескин кўтариш лозим.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 127–128-б.

Аҳолининг ҳуқуқий тарбиясини тубдан яхшилаш, унинг ҳуқуқий маданият даражасини ошириш, ҳуқуқий ахборотнинг кенг майдонини яратиб бериш – ҳуқуқий давлатнинг қарор топишида муҳим йўналишдир.

Юридик таълим тизимини жиддий тарзда ислоҳ қилиш, юридик олий ўқув юртларига талабалар қабул қилишни анча кенгайтириш, юристларнинг малакаси-

ни ошириш бўйича ягона ўқув марказини ташкил этиш зарур. Ҳозирча республикада юристлар етишмаяпти. Ҳар юз минг аҳолига бизда судлар, масалан, Германиядагига нисбатан 6 марта ва адвокатлар АҚШдагига нисбатан 55 марта кам.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 128-б.

...Сийёсий тизимни ривожлантиришдаги қолоқлик иқтисодий ислохотларни изчил ўтказишда, иқтисодий юксалишни таъминлашда жиддий ҳов, тўсиқ бўлиши мумкин. Бунинг устига, демократлаштириш иқтисодиётнигина эмас, балки турмушимизнинг барча соҳаларини янада ислоҳ қилишда муҳим омил бўлиб қолади.

Давлат, давлатга қарашли тузилмалар ўтиш даврининг бошида ҳал қилувчи роль ўйнади.

Давлат ислохотларнинг ташаббускори бўлиб майдонга чиқди, устувор йўналишларни танлашда фаол иштирок этди, ислохотларни рўёбга чиқаришни, қабул қилинган қарорлар ижроси устидан назорат олиб боришни таъминлади.

Айнан давлат янги ҳуқуқий база ва янги ижтимоий муносабатлар шаклланишида, эркин демократик меъёрларга ўтишда, кўп укладли иқтисодиёт ва бозор инфраструктурасининг қарор топишида, янги банк, молия, солиқ тизими шаклланиб, янги мазмун билан бойишида ташаббускор бўлди.

Дастлабки, энг оғир йилларда давлат аҳолининг ижтимоий жиҳатдан заиф қатламларини, қолаверса, амалда республиканинг бутун аҳолисини ўтиш даврининг қийинчиликларида ҳимоя қилишдек мураккаб вазифани ўз зиммасига олди. Яъни кучли ижтимоий сиёсат ўтказилишини таъминлади.

Ана шу йиллар мобайнида давлатнинг ўзи ҳам анчагина ўзгарди – давлат ҳокимияти ва бошқарув органларининг тизими ва тузилмаси бутунлай янгиланди, уларнинг иш услуби ва шакли ўзгариб бормоқда, тоталитар тизимнинг қолдиқлари жадал бартараф этилмоқда. Давлатнинг ўтиш босқичидаги, миллий давлатчиликни қарор топтириш давридаги бундай роли, бугун кўриниб турганидек, ўзини тўла оқлади.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 128–129-б.

...Пировард мақсадга эришиш – фуқаролик жамиятини қуриш заруратидан келиб чиқиб, иш тутмоғимиз даркор.

Яъни, шундай давлат ва ижтимоий тузилма яратиш керакки, унда кучли марказий ҳокимият ўз саъй-ҳаракатларини мудофаа, давлат хавфсизлиги ва фуқароларнинг хавфсизлиги, тартиб-интизом, ташқи сиёсат, валютамолия, солиқ тизимини шакллантириш, қонунлар қабул қилиш ва жамиятнинг бошқа стратегик вазифаларини амалга ошириш сингари асосий умум-миллий вазифаларга қаратмоғи зарур.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 129–130-б.

Зарур базани – сиёсий, иқтисодий, ҳуқуқий базани яратмай туриб, одамларнинг онгини тегишли даражада шакллантирмай туриб, қисқа давр ичида бу мақсадларга эришишнинг иложи йўқ.

Бу жараёнда бутун жамият, ҳар бир кишининг қатнашуви жуда муҳимдир. Биз фуқароларга кенг ҳуқуқ ва эркинликлар бериш, лозим бўлса, турмушимизда содир бўлаётган ижтимоий-сиёсий жараёнларда

уларнинг фаол иштирок этишини рағбатлантириш йўли билан, ўртага қўйилган мақсадга эришишимиз мумкин.

Бу ўринда шуниси муҳимки, ҳар бир киши ўзини ўз мамлакатининг ҳақиқий фуқароси деб ҳис этиши, ўзига берилган ҳуқуқлар ва эркинликларни тушуниб етиши ва қадрлаши, оғир меҳнатда, зўр курашда қўлга киририлган демократик кадриятларни эъзозлаши ва ҳимоя қилиши лозим.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 130-б.

...Демократия жамиятнинг ҳар бир аъзоси ҳаётининг узвий бир қисмига айланган тақдирдагина, демократия ҳисобланади.

Ҳозирги босқичда демократик ислохотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 130-б.

ЎЗБЕКИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ 5 ЙИЛЛИГИ БАЙРАМИ ТАНТАНАЛАРИДАГИ ТАБРИК СЎЗИ

Бугун биз ўзбек халқининг кўп асрлик тарихида буюк ва мўътабар сана – Ўзбекистонимиз мустақиллигининг беш йиллигини нишонламоқдамиз.

Беш йил муқаддам эски мустамлакачи ва мустабид тузум кишанларидан ҳалос бўлиб, озод ва обод ҳаёт қуришга, таракқий топган демократик давлатлар қаторида ўзимизга муносиб ўрин эгаллашга қатъий азму қарор қилдик.

Беш йил башарият тарихида – бир зум, бир дақиқа, ҳолос. Лекин шу қисқа даврда биз босиб ўтган масофа

бошқалар ўн йиллар, балким асрлар давомида босган йўл билан тенг, десак ҳеч қандай хато бўлмайди.

Мустақиллик ўзбек халқига ўз юртида қадр-қиммати, бўй-бастини, ўз маданияти ва анъаналарини, дину эътиқодини, тили ва маънавиятини қайта тиклаб олишга, миллий ғурур ва миллий тафаккур Ватанга муҳаббат туйғуларини камол топтиришга замин туғдирди.

Юртимизда яшаётган ҳар қайси инсон учун, унинг миллати, дину эътиқодидан қатъи назар, тенг бўлиб яшаш, ягона уйимиз бўлмиш Ўзбекистонимизнинг бугунги ва келажак ҳаётини қуриш имконини яратди.

Жаҳон ҳамжамиятига кириб бориш, барча давлатлар билан тенг ҳуқуқли дўстона алоқа ўрнатиш имкониятига эга бўлдик.

Ўзбекистон мустақиллигининг 5 йиллиги байрами тантаналаридаги табрик сўзи // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 132-б.

...Ҳар қайси жамият аъзоси ўз инсоний ҳуқуқларини, ўз имкониятларини тўла англаб олиб, ўзини мамлакатнинг ҳақиқий фуқароси деб ҳис қилган ва бутун қураётган жамиятимиз ҳаётида фаол қатнашиб, ўз Ватанидан, ўз заминидан, ўз тарихи ва халқидан фахрланиш туйғусига эга бўлган тақдирдагина биз муродимизга етамиз. Ватан ҳамма нарсадан мўътабар ва азизлигини, унинг номини эъзозлашда улуғ бобомиз Амир Темури сингари шарафлаш зарурлигини англаб, Ўзбекистонга ўчмас муҳаббатни, садоқатни, фидойиликни дилга жо қилсак, иншооло, кўзлаган ҳамма мақсадларимизга эришамиз.

Ўзбекистон мустақиллигининг 5 йиллиги байрами тантаналаридаги табрик сўзи // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 134-б.

ЮКСАК МАЪНАВИЯТСИЗ КЕЛАЖАК ЙЎҚ

Хабарингиз бор, мазкур сессияда жамиятимиздаги демократиялаштириш жараёнларини чуқурлаштириш, матбуотни амалда тўртинчи ҳокимият даражасига кўтариш, суд идораларини жазоловчи эмас, балки фуқаролар манфаатини ҳимоя қилувчи қонуний воситага айлантириш тўғрисида гап борди.

Юксак маънавиятсиз келажак йўқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 148-б.

Демократия хусусида шуни аниқлаб олишимиз керакки, ҳеч бир мамлакатга бошқа давлатда қарор топган демократияни тўғридан-тўғри, яъни нусха кўчириш йўли билан жорий этиб бўлмайди. Чунки ҳар бир инсон, ҳар бир жамият ўз ҳаёти билан яшайди. Тўғри, демократиянинг умум эътироф этган, барча учун бирдек зарур бўлган талаблари бор. Биз ана шу талабларни назарда тутган ҳолда демократия жараёнларини чуқурлаштиришда миллий ўзига хослигимизни, анъаналаримизни ҳам инobatга олишимиз зарур. Дунёнинг турли мамлакатларида бўлиб шунга ишонч ҳосил қилдимки, Америка демократияси, айтайлик, Оврупо демократиясидан фарқ қилади. Демокриманки, бу болада барча учун умумий бўлган ягона қолип йўқ.

Шу маънода, ўтган беш йил мобайнида биз нафақат сиёсат, иқтисодиёт борасида, балки ҳуқуқий давлат куриш, жамиятда демократия тамойилларини қарор топтиришда ҳам, таъбир жоиз бўлса, пойдевор барпо этдик. Энди ана шу пойдевор устида фуқаролар эркинлигини таъминловчи демократия биносини тиклашимиз мумкин. Демократиянинг асл моҳияти – инсон қадрқиммати, ҳурмати ҳамма нарсадан улуғ, деган ақидадан иборат бўлмоғи лозим.

Юксак маънавиятсиз келажак йўқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 148-6.

Инсон сўзи она Ватан деган каломлар каби муқаддасдир. Бу муқаддасликни, инсон эркининг дахлсизлигини мустаҳкам қонунларимиз ҳимоя қилиши керак. Халқнинг сиёсий фаоллигини ошириш, ҳуқуқ ва бурчларни теран англатиш борасида матбуот ходимлари кўп иш қилиши лозим. Жамиятда ҳаётга, ўзгаришларга бепарқ қарайдиган лоқайд кимсалар бўлмаслиги керак. Бу тараққиётимизни орқага суриб юборadi. Инсон буюк, эзгу орзулар билан яшасин. Уни нафақат мамлакат, балки жаҳонда рўй бераётган ходисалар қизиқтирсин. Дунёқараши, онги чегараланиб бир қолипда қолмасин. Миллий ғурур, истиқлол мафкураси ғоялари унга доимо ҳамроҳ бўлсин.

Юксак маънавиятсиз келажак йўқ // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 148-149-6.

БИЗ ЎЗ КУЧ ВА ИМКОНИАТЛАРИМИЗГА ИШОНАМИЗ

Биз эса, катта-кичик давлатлар, катта-кичик халқлар бўлмайди, балки халқаро ҳамжамиятнинг тенг ҳуқуқли аъзолари бор ҳамда улар бир-бирини ҳурмат қилиши керак, деган ақидадан келиб чиққан ҳолда барча давлатлар ва халқлар билан муносабатимизни тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли асосга қуришни истаймиз.

Биз ўз куч ва имкониятларимизга ишонамиз // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 157-6.

ХАЛҚИМИЗ БОР ЭКАН, АМИР ТЕМУР НОМИ БАРҲАЁТДИР

Амир Темур – халқимиз даҳосининг тимсоли, маънавий қудратимиз рамзидир.

Халқимиз бор экан, Амир Темур номи барҳаётдир // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 167-б.

Адолат кучда эмас, куч адолатдадир, деган шиор Амир Темур салтанатининг барча ҳудудларида бирдай амал қилиб, ахлоқий-маънавий мезонга айланди.

Халқимиз бор экан, Амир Темур номи барҳаётдир // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 168-б.

Кимки Ўзбек номини, ўзбек миллатининг куч-қудратини, адолатпарварлигини, чексиз имкониятларини, унинг умумбашарият ривожига қўшган ҳиссасини, шу асосда келажакка ишончини англамоқчи бўлса, Амир Темур сиймосини эслаши керак.

Халқимиз бор экан, Амир Темур номи барҳаётдир // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 169-б.

Амир Темур ҳаётининг мазмуни, бетакрор фаолиятининг асосий маъноси – Ватан озодлиги, Ватанга муҳаббат деган олий қадриятлардан иборатдир.

Соҳибқирон бобомизнинг руҳияти истиқлол ва хурлик, эркинлик ғоялари билан табиий ва гўзал бир равишда уйғунлашиб кетган. У ҳатто умрининг сўнгги онларида ҳам зурриёдларига қарата “Истиқлол билан мулку миллат, лашкар ва раъиятни бошқарингиз” деб васият қилган.

Халқимиз бор экан, Амир Темур номи барҳаётдир // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 169-б.

...Ватанга муҳаббатимиз билан Ўзбекистонни жаҳон ҳавас қиладиган буюк давлатга айлантирайлик! Бу йўлда бобокалонимизнинг: “Адолат ва озодлик – дастурингиз, раҳбарингиз бўлсин” деган доно ўғитлари доимий шиоримиз бўлсин!

Халқимиз бор экан. Амир Темур номи барҳаётдир // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 169–170-б.

СОҲИБҚИРОН КАМОЛГА ЕТГАН ЮРТ

Ҳали телефон, телеграф, коммуникация воситалари бўлмаган бир шароитда Амир Темур Шарқни Ғарб билан тинчлик, тижорат, элчилик йўли воситасида бирлаштиришга ҳаракат қилган. Бизнинг бугунги сиёсатимиз Амир Темурнинг бу борада олиб борган олижаноб ишларининг давомидир.

Соҳибқирон камолга етган юрт // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 177-б.

Яна бир бор таъкидламоқчиманки, кимки ўзбек номни, ўзбек миллатининг куч-қудратини, адолат-парварлигини, чексиз имкониятларини, унинг умум-башарият ривожига қўшган ҳиссасини, шу асосда келажакка ишончини англамоқчи бўлса, Амир Темур сиймосини эслаши керак.

Соҳибқирон камолга етган юрт // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 177-б.

АМИР ТЕМУР – ФАХРИМИЗ, ҒУРУРИМИЗ

Ўзбек давлатчилигининг тарихий асослари қарор топганига Амир Темур замонасида икки минг йилдан ошган эди.

Амир Темур – фахримиз, гуруримиз // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 182-б.

Буюк аждодимизнинг қайси фазилатлари биз учун азиз?

Биринчидан, Амир Темур аввало қудратли давлат қурган. Давлат қудрати бўлмаса, бетакрор маънавий мерос ҳам, обидалар ҳам, тарихий ёдгорликлар ҳам бўлмасди.

Ўзбекистоннинг бугунги озодлигини мустаҳкамлаш даврида Амир Темур биз учун буюк давлат асосчиси сифатида қадрлидир. У давлат пойдеворини қурган, давлатнинг ҳуқуқий асосларини барпо этган. Унинг давлатчилик борасидаги фикрлари нафақат ўз даври, балки келгуси авлодлар учун ҳам катта аҳамият касб этади.

Амир Темур ўз давлатини фақат кучга суяниб бошқаргани йўқ. Афсуски, баъзи манбалар ва тадқиқотларда шундай фикрлар баён қилинади. Шахсан мен бу нуқтаи назарга қаршиман. Агар бу давлат фақатгина кучга таянган ҳолда тузилган бўлса эди, авваламбор, бунчалик узоқ давр туролмасди.

Амир Темур ўз давлатини ақл-заковат ва ҳуқуқий асос билан идора этган, десак, адолатдан бўлади.

Унинг “Давлат ишларининг тўққиз улушини кенгаш, тадбир ва машварат, қолган бир улушини қилич билан амалга оширдим”, деган сўзлари бунинг ёрқин далилидир.

Амир Темур – фахримиз, гуруримиз // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 185-б.

...Амир Темур бир ҳақиқатни яхши англаган – жамият эътиқодсиз яшай олмайди. Одамларга дин керак, иймон керак, ишонч керак. У ўз “Тузуқлари”да шундай

дейди: “ҳар ерда ва ҳар вақт ислом динини қувватладим”.

Амир Темур – фаҳримиз, ғуруримиз // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 189-б.

Агарки дарахтнинг илдизи қанчалар чуқур бўлса, у шунчалик баланд, бақувват, осмонўпар бўлади. Ёки замонавий тил билан айтадиган бўлсак, бино қанчалик баланд бўлса, унинг пойдеворини ҳам шунчалик чуқур ва мустаҳкам қуриш керак.

Биз бугун мустақил, адолатли, ҳукуқий давлат қурмоқдамиз. Ўйлайманки, бизнинг бу борадаги принципларимиз – беш тамойилимиз ҳақида бу залда ўтирган кўпчиликнинг хабари бор. Бинобарин, уларни такрорлаб ўтиришнинг зарурати йўқ. Лекин мен иккита нуқтага сизларнинг эътиборингизни қаратмоқчиман:

– **биринчидан**, биз ўз миллатимиз, ўз халқимиз хусусиятларига, ўз миллий қадриятларимизга асосланиб;

– **иккинчидан**, тараққий топган давлатларнинг тажрибаларига ва умумбашарий ақидаларга таяниб, мустақил давлатимизни қурмоқдамиз ва шу асосда жаҳон ҳамжамиятидан ўз муносиб ўрнимизни эгаллаб оломоқчимиз.

Хулоса шуки, бизнинг тарихимизда Амир Темурдай улуғ сиймо бор экан, унинг қолдирган мероси, панду ўғитлари бугунги ҳаётимизга ҳамоҳанг экан, олдимизда турган бугунги муаммоларни ечишда бизга қўл келаётган экан, бизнинг бу меросни ўрганмасдан, таърифламасдан, тарғибот қилмасдан ҳаққимиз йўқ.

Амир Темур – фаҳримиз, ғуруримиз // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 190–191-б.

ҲАЛОЛ ЯШАШ ВА ҲАЛОЛ МЕҲНАТ ҚИЛИШ – БУРЧИМИЗ

Миллий давлатчилигимизнинг мустақкам пойдевори қўйилди. Ҳуқуқий демократик давлат барпо этиш ва фуқаролик жамиятини шакллантириш мақсадлари учун жаҳон илғор андозаларига ва тажрибаларига, шу билан бирга қадимий миллий давлатчилигимиз анъаналарига асосланган ва уйғунлашган ҳолда дадил қадам қўймоқдамиз.

Юртимизда тинчлик, осойишталик ҳукм сурмоқда. Давлатимиз, жамиятимиз мустақиллик шароитида олиб бораётган сиёсатининг энг биринчи мақсади – халқимиз учун, юртимизда яшаётган ҳар қайси оила, ҳар қайси инсон учун муносиб ҳаёт шароитини барпо этиш, тинч, осуда ва фаровон ҳаётимизни мутаҳкамлашдир.

Ҳалол яшаш ва ҳалол меҳнат қилиш – бурчимиз // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 218-б.

Инсон шахсини, унинг юксак маънавий фазилатларини камол топтириш, миллий истиклол мафқурасини шакллантириш, ёш авлодни бой маданий меросимиз ҳамда тарихий кадриятларимизга ҳурмат-эътибор, мустақил ватанимизга меҳр-муҳаббат руҳида тарбиялаш талаблари олдимизга муҳим вазифаларни қўймоқда.

Ҳалол яшаш ва ҳалол меҳнат қилиш – бурчимиз // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 222-б.

Жамиятимизнинг маънавий-маърифий жиҳатдан покланиши, ислоҳотларнинг тақдири, халқимизнинг фаровонлиги биринчи навбатда раҳбар кадрларнинг малакасига, фидойилигига, юртпарварлиги ва иймону эътиқодига боғлиқ.

Ҳалол яшаш ва ҳалол меҳнат қилиш – бурчимиз // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 230-б.

ВАТАН МУКОФОТЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

Биз бугун адолатли, инсонпарвар жамият кураётган эканмиз, аввало, одамларимизнинг қилаётган ишларига, меҳнатига ҳурмат билан қараш, кадрлаш, уларнинг кадр-қимматини жойига қўйиш сиёсатимизнинг пойдевори бўлиши шарт. Чунки одам бу дунёда ўзининг керакли эканини англаб яшаса, қилган эзгу ишларининг беиз кетмаслигига ишонч ҳосил этса, ўзига муносиб иззат-икром кўрса, бундай муносабат меҳнатчиларнинг эл-юрт, жамият олдида фарзандлик бурчини бажаришида ўз самарасини бериши муқаррардир.

Ватан мукофотлари топширилди // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 253–254-б.

Ўзбекистон ўз тараққиётининг машаққатли, мураккаб, зиддиятларга тўла, аммо ғоят шарафли йўлидан юксак мақсад сари, оғишмай бормокда. Бу йўлнинг барча пасту баландликлари, қувонч ва изтироблари, ютуқ ва камчиликлари, бутун халқимиз қатори сизларга ҳам яқини аён. Босиб ўтаётган йўлимиз қанчалар оғир ва қийин бўлмасин, истиқлол йиллари бизнинг мустақил яшаш ва мустақил тафаккур юритишга қодир миллат эканимизни жумлаи жаҳонга ёрқин намоён қилмоқда.

Биз жаҳон ҳамжамиятига кириб борадиган ўз йўлимизни топиб олдик ва бу йўлда дастлабки, шу билан бирга, салмоқли қадамлар қўймоқдамиз. Бу ҳаракатлар, иншооллоҳ, ўзининг ижобий самарасини беришига халқимиз ишонди. Бу ишончини юртимизда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашда, моддий ва

маънавий ҳаётимизда ижобий мақсадлар сари босқичма-босқич қадам қўйиб, сезиларли натижаларга эришишда ифода қилмоқда.

Ўтган йиллар мобайнида халқимиз, жамиятимиз қўлга киритган энг катта ютуқлардан бири айнан мана шу деб айтсак, хато қилмаймиз.

Ўзбекистонимизнинг эртанги куни маънавий-маданий баркамол, руҳан тетик, мустақил фикрлаш ва ишлаш қобилиятига эга бўлган, замонасининг илмий-техника тараққиёти талабларига мос, касб-кор маҳоратини ўзида мужассам этган, гурури баланд, иймони бутун, иродаси бақувват, чинакам ватанпарвар, инсофли ва ориятли инсонлар қўлида деб айтсак, асло муболаға бўлмас.

“Мардлик ва мурувватни Аллоҳ ҳам, халқ ҳам улуғлайди”, дейди соҳибқирон бобомиз Амир Темур.

Ватан мукофотлари топширилди // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 254–255-б.

1997 ЙИЛ – ИНСОН МАНФААТЛАРИ ЙИЛИ БЎЛСИН

Конституциянинг асосий моҳияти яна шундаки, у жамият ва унинг аъзолари олдига мақсад қўяди. Ана шу эзгу мақсадга эришишнинг йўлларини ўзида мужассам этади. Шу ўринда давлат, оила ва жамият манфаатлари, соддароқ қилиб, айтсак, давлат ва инсон манфаатлари уйғунлашиб кетмас экан, ривожланиш сари олға силжиш бўлмайди.

1997 йил – инсон манфаатлари йили бўлсин // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 258-б.

Республикаимизнинг ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари инсон ҳуқуқлари ҳимоясига катта аҳамият бериш-

лари керак. Гоҳо қабул қилган қонун ва фармонларимизда кўзда тутилган мақсадлар амалга ошмаяпти. Уларни тўла амалга татбиқ этиш чораларини кўришимиз зарур. Қонунларга ҳар биримиз риоя қилганимиздагина муайян ҳуқуқий ҳужжат обрўга эга бўлади. У барчамизнинг манфаатимиз йўлида хизмат қилади.

1997 йил – инсон манфаатлари йили бўлсин // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 258-б.

Бизда азалдан ота-онага ҳурмат, эҳтиром кўрсатиш қарор топган. Ҳар бир фарзанд ўз ота-онаси билан фахрланиши лозим. Ота-она ҳам фарзандлар ифтихор қилишига лойиқ кишилар бўлиши тақозо этилади. Чуқур ўйлаб қаралса, Шарқ фалсафасининг мазмуни ҳам шундан иборат. Биз қадриятларимизга риоя қилишга катта аҳамият бермокдамиз.

1997 йил – инсон манфаатлари йили бўлсин // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 259-б.

ИСЛОҲОТЛАР ЙЎЛИДА ҚАТЪИЯТЛИ БЎЛИШ – БУГУНГИ КУН ТАЛАБИ

Соғлом авлодни тарбиялаб вояга етказиш, уларни ҳар томонлама баркамол инсонлар этиб улғайтириш учун шароит яратиш давлат сиёсати даражасига кўтарилди.

Ислохотлар йўлида қатъиятли бўлиш – бугунги кун талаби // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 272-б.

Қонун устуворлигига эришиш, қонун олдида барчанинг тенглигини таъминлаш ҳуқуқий демократик давлат қуришининг ва фуқаролик жамиятини шакллантиришининг муҳим бўғинидир.

Ислоҳотлар йўлида қатъиятли бўлиш – бугунги кун талаби // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 273-б.

Биз мафқуравий сиёсатбозликдан батамом воз кечганмиз. Ким-кимнинг авлоди бўлишидан қатъи назар, авваламбор, унинг ишга муносабати ва меҳнатга ташналиги, қобилияти ва ташкилотчилиги, одамгарчилиги ва бугунги кун талабларига жавоб бериши, керак бўлса, юртга, жамоага қилган хизматига қараб баҳо берилади. Республика даражасида ҳам, вилоят, туман даражасида ҳам, хўжалик ва қишлоқ даражасида ҳам ана шу нарса асосий мезон бўлиши керак.

Бугун замон ўзгарди. Эскича фикрлайдиган кадрлар бугунги сиёсатимизга мутлақо тўғри келмайди. Яъни лаганбардор, хушомадгўй, ҳар қандай топшириққа ҳам ўйламасдан “лаббай!” деб жавоб берадиган, ўз фикри йўқ, аммо ўзидан каттароқ амалдорнинг бемаъни фикрини ҳам сиёсат қилиб олувчиларга энди орамизда ўрин йўқ.

Икки қўлини кўксига қўйиб таъзим бажо этувчи “мулозим”ларнинг замони ўтди. Бугун уларни Президент эмас, замон қабул қилмайди. Яна такрорлаб айтман: замон уларни қабул қила олмайди.

Ўз фикрига эга бўлганлар, дунёқараши кенг, ўз фикрини ҳимоя қилишга қодир бўлганлар, энг муҳими, жамоат манфаатларини ўзининг шахсий манфаатидан устун қўядиганлар, қатъиятли, ориятли, ташкилотчи, эл-юрт дардини юрагидан ўтказадиган мард инсонларнинг замони келди.

Қани энди шундай мардлар юртимизда кўп бўлса!

Санаб ўтилган фазилатларни мужассам этган йигит ва қизларни топиш, тавлаш, ўз жойига қўйиш – бугунги кадрлар сиёсатининг негизи бўлмоғи даркор.

Ислоҳотлар йўлида қатъиятли бўлиш – бугунги кун талаби // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 278–279-б.

ДЕМОКРАТИК ЎЗГАРИШЛАР – ЖАМИЯТИМИЗ ЯНГИЛАНИШИ АСОСИ

Аввало, сиёсий соҳада юз берган ўзгаришларни таъкидламоқчиман. Демократик ўзгаришларни чуқурлаштириш жамиятимизни ислоҳ қилиш ва янгилаш жараёнининг асоси, негизидир.

Демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштиришга доир энг муҳим вазифалар, асосий йўналишлар Олий Мажлиснинг шу йил августда бўлиб ўтган IV сессиясида аниқ белгилаб берилди.

Сиёсий тизим ривожига қолоқлик ҳаётимизнинг барча соҳаларини жўшқин ривожлантиришга ва аввало, иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишга, иқтисодий юксалишни таъминлашга ғов бўлиши мумкинлигини аниқлаб олдик.

Демократик ўзгаришлар – жамиятимиз янгилашиши асоси // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 287-б.

Сиёсий тизимни ислоҳ қилишнинг ички ва ташқи сиёсатимиз асосий йўналишларига мос келадиган энг муҳим устуворликлари ҳозирги босқичда қуйидагиларга қараб белгиланади:

Биринчидан, фуқаролар жамияти ва ҳуқуқий давлатни барпо этишнинг конституциявий асосларини амалга ошириш. Унинг қонунчилик асослари ва янги демократик ташкилотларини шакллантириш.

Иккинчидан, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг таъсирчан воситаларини таъминлашга доир аниқ чора-тадбирларни амалга ошириш.

Сиёсий тизимни ислоҳ қилишнинг учинчи йўналиши – матбуотни, оммавий ахборот воситаларини демократиялаш, шу муносабат билан республикада ижтимоий ҳаётнинг бу муҳим соҳасини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтарадиган чора-тадбирларни амалга ошириш.

Бу устуворликлар вақтинчалик бўлмай, жамиятимизни изчиллик билан янгилаш стратегиясининг асосий моҳиятини ақс эттиришини алоҳида таъкидламоқчиман.

Демократик ўзгаришлар – жамиятимиз янгиланиши асоси // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 287-б.

Аввало, жамиятимиз кундалик ҳаётида халқ турмушининг тажрибасига, миллий ва маданий анъаналарига мос келадиган чинакам демократия қондалари тобора кўпроқ қарор топаётганини айтиб ўтмоқчиман. Умум-башарий кадриятлар устуворлиги, мустахкамланмоқда, янги демократик меъёрлар ҳаётимизга тобора яққол кириб келмоқда. Инсон ва фуқаро тафаккури ҳамда дунёқараши ўзгармоқда, унинг сиёсий фаоллиги ошмоқда.

Давлат, жамият ва шахс ўртасидаги муносабатлар демократик тус олмоқда. Давлатга қарашли бўлмаган тузилмаларнинг ваколатлари кенгаймоқда. Уларнинг ижтимоий муносабатларни ривожлантиришда, жамиятни бошқаришда туган ўрни тобора салмоқли ва фаол бўлиб бормоқда.

Демократик ўзгаришлар – жамиятимиз янгиланиши асоси // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 287-288-б.

Болали оилаларни қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш тўғрисида фармон қабул қилингандан сўнг иж-

тимой муаммоларни ҳал этишда, айниқса, болали оилаларга нафақа беришда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари – маҳалла кўмиталарининг иштироки кенгаймоқда. Бунинг учун фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларида махсус жамғармалар ташкил этилди. Бу жамғармалар маблағидан камхарж болали оилаларга нафақа тўланмоқда.

Демократик ўзгаришлар – жамиятимиз янгиланиши асоси // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 288-б.

Жамиятимизни сиёсий жиҳатдан янгилаш юзасидан қизғин иш олиб борилмоқда. Олий Мажлиснинг сўнги сессиясида “Сиёсий партиялар тўғрисида”, адвокатура ҳақидаги ва бошқа қонунларнинг қабул қилингани бунини тасдиқлайди. “Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсмени) тўғрисида”, “Ахборот олиш кафолатлари ва эркинлиги тўғрисида”, “Журналистнинг касбига оид фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида” ва бошқа қонунлар лойиҳалари биринчи ўқишда кўриб чиқилди.

Республика қонунлари инсон ҳуқуқлари соҳасида халқаро меъёрлар ва андозаларга мувофиқлаштирилмоқда, инсон ҳуқуқларига риоя этилиши устидан мониторинг ва назоратни таъминлайдиган ташкилий тузилмалар – Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ ҳамда Амалдаги қонунлар мониторинг институти тузилмоқда.

Республикада оммавий ахборот воситаларини демократиялаш ва уларни қўллаб-қувватлаш билан шуғулланадиган ижтимоий-сиёсий жамғарма самарали фаолиятини бошлаб юборди.

Демократик ўзгаришлар – жамиятимиз янгиланиши асоси // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 288-289-б.

Мухим бир фикрни таъкидлаб ўтмоқчиман – республикамизда сиёсий ислохотлар кимларгадир демократия тарафдори эканимизни исботлаб бериш, намойиш қилиш учун амалга оширилаётгани йўқ. Қандайдир обрў орттириш мақсадида қилинаётгани йўқ. Бу объектив заруратдир, жоиз бўлса, объектив қонуниятдир. Бу бизнинг чинакам манфаатларимизга мос келади.

Демократик ўзгаришлар – жамиятимиз янгиланиши асоси // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 290-б.

1996 йилни Ўзбекистон учун жаҳондаги жуда кўп халқаро ташкилотлар ва мамлакатлар билан фаол ҳамкорлик йили бўлди, деб бемалол айтишимиз мумкин.

Демократик ўзгаришлар – жамиятимиз янгиланиши асоси // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 296-б.

Ўзбекистон 1996 йилда Европа Иттифоқи билан бир қанча муҳим халқаро ва ҳукуматлараро битимларни имзолади. Улар орасида Ўзбекистон Республикаси билан Европа Иттифоқига аъзо давлатлар ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги оралик битими ҳам бор. Бу ҳужжат июнь ойида Флоренцияда имзоланган Ўзбекистон билан Европа Иттифоқи ўртасида шериклик ва ҳамкорлик ҳақидаги битимнинг мантиқий давоми бўлиб, сиёсий, савдо-иқтисодий ва гуманитар қўшма лойиҳаларни бугунги куннинг ўзидаёқ амалга ошириш имконини беради.

Демократик ўзгаришлар – жамиятимиз янгиланиши асоси // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 297–298-б.

...Биз Европа Иттифоқининг наркотик моддаларни тайёрлаш ҳамда ўз мамлакатлари орқали олиб ўтилишининг олдини олишда Марказий Осиё мамлакатларига ёрдам бериш ҳақида шу йил 14 декабрь куни Дублинда қабул қилинган қарорини юксак баҳолаймиз.

Демократик ўзгаришлар – жамиятимиз янгиланиши асоси // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 298-б.

Бу дастурлар кадрларимизнинг ижтимоий таъминот, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, соғлиқни сақлаш, экология, менежмент, иқтисодиёт ва қонунчилик тизимини ислоҳ этиш, бозор иқтисодиётига йўналтирилган қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, солиқ сиёсати, банк иши, оммавий ахборот воситалари, инсон ҳуқуқлари ва демократик тараққиёт сингари бир қанча муҳим йўналишлар бўйича таҳсил олишини кўзда тутади.

Демократик ўзгаришлар – жамиятимиз янгиланиши асоси // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 298-б.

“Консуллик муассасаларини очиш тўғрисидаги битим” ва “Ҳаво йўли тўғрисидаги битим” имзоланди. Бу ҳужжатлар мамлакатларимиз ўртасидаги алоқаларни ривожлантиришига ишонаман.

Демократик ўзгаришлар – жамиятимиз янгиланиши асоси // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 299-б.

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари билан муносабатлар ҳам ривожланди. Маълумки, биз бу ҳамдўстлик доирасида икки томонлама ва мин-

тақавий асосдаги алоқаларни ривожлантиришни афзал деб биламиз.

Демократик ўзгаришлар – жамиятимиз янгиланиши асоси // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 301-б.

ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ВАКИЛЛАРИГА БЕРИЛГАН ИНТЕРВЬЮ

Ўзбекистон олиб бораётган сиёсат бу – тинчлик сиёсати! Бизларга ҳеч нарса керак эмас. Фақат тинчлик керак. Кучимиз етарли, бойлигимиз етарли, сиёсатимиз аниқ, келажагимиз, тараққиёт йўлимиз аниқ. Энг муҳими, мана шу йўлдан оғишмай олға бориб, мақсадимизга етамиз деб, халқимиз белини маҳкам боғлаган. Яна такрорлайман: бизга фақат тинчлик, осойишталик, аҳиллик керак. Ёвуз ниятли кимсалар овора бўлишади: бизларни бўлиб, бир-биримизга қарама-қарши қўйиб бўлмайди.

Оммавий ахборот воситалари вакилларига берилган интервью // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 308-б.

Чегараларимиз ҳимояси ҳар томонлама мустаҳкам бўлиши керак ва биз бунинг барча чораларини кўрамиз, ифвогарона ҳатти-ҳаракатларнинг такрорланишига асло йўл қўймаймиз.

Оммавий ахборот воситалари вакилларига берилган интервью // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 309-б.

ҚИШЛОҚДА ИСЛОҲОТЛАРНИ ЧУҚУРЛАРТИРИШ – УСТУВОР ВАЗИФА

...Республикада мулкчилик муносабатларини ислоҳ қилиш, хусусан қишлоқда кўп тармоқли иқтисодий вужудга келтириш борасида ташкилий-ҳуқуқий шароитлар яратилди. Мингдан зиёд давлат корхоналарининг мулк шакли ўзгарди, қишлоқда жамоа хўжаликлари, ёпиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятлари, ижарачилар, деҳқон (фермер) хўжаликлари уюшмалари, агрофирмалар, шахсий, ёрдамчи хўжалиқлар ташкил топди. Сўнгги уч йилда деҳқон (фермер) хўжаликлари сони 3,8 баробар ортиб, қарийб 20 мингга етди, бу соҳада юз мингдан зиёд одам ишламоқда, Бир минг беш юзга яқин чорвачилик фермаси акционерлик жамиятларига айлантирилди, 694 ферма кимошди савдосида сотилди.

Қисқача айтганда, қишлоқда ишлаб чиқаришнинг давлат сектори асосан тугатилди. Қишлоқ хўжалигида етиштирилаётган маҳсулотнинг 98 фоизи давлатга қарашли бўлмаган секторда ишлаб чиқарилмоқда.

...Кўрилган чора-тадбирларга қарамай қишлоқда амалга оширилаётган ислоҳотлар ҳамон кутилган натижани бермаяпти. Бу борада қабул қилинган қонунлар, ҳуқуқий ва меъёрий ҳужжатларни татбиқ этишда сусткашлик қилинмоқда. Натижада бозор муносабатларига мос хўжалик механизми секин шакллланмоқда. Ана шу камчиликларнинг оқибатида деҳқон ҳақиқий мулкдорга айлана олмаяпти, қишлоқ мулкдорлар синфи шакллланмаяпти.

Қишлоқда ислоҳотларни чуқурлаштириш – устувор вазифа // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр т таби. Т. 5. – Т., 1997. – 323-324-б.

МУЛҚДОРЛАР СИНФНИ ШАКЛЛАНТИРИШ – ИСЛОҲОТЛАРНИНГ БОШ МЕЗОНИ

Биз иқтисодий янги тизимга ўтказиш, бозор муносабатларини шакллантириш борасида инқилобий сарқашларсиз, яъни тадрижий йўлдан бордик... Чунки айрим мамлакатлардаги каби иқтисодий ислохотларни муайян кун, ой ёки йилда амалга оширамиз, деб режалаштириб бўлмайди. Тажиба шуни тасдиқладики, бу ишлар кутилганидан ҳам мураккаб, ҳаёт талаби қаттиқ. Шу нуқтаи назардан қараганда, бозор муносабатларига ўтишнинг биз ишлаб чиққан беш тамойили ҳаётга мос экани тўла исботланди.

Биз ислохотларни амалга оширишда босқичма-босқич, оддийдан мураккабга қараб эволюцион йўлдан бориб тўғри қилдик. 1991 йилда олдимизга муайян вазифалар қўйган бўлсак, кейинги йилларда ана шу вазифаларни амалга оширишнинг қонуний асосларини яратдик. Сўнги икки йилда эса мураккаб вазифаларни ҳал эта бошладик. Бу давр мобайнида ислохотларнинг қонуний асослари, бозор ҳақидаги тушунчаларимиз тақомиллашди.

Мулқдорлар синфни шакллантириш – ислохотларнинг бош мезони // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 334-б.

...Бу йўлда эришган энг катта ютуғимиз – одамлар онгида рўй берган ўзгаришидир, уларнинг меҳнатга, мулкка бўлган янгича муносабатидир.

Мулқдорлар синфни шакллантириш – ислохотларнинг бош мезони // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 334-б.

Шуни таъкидлаш керакки, ўтказилаётган ислохотларнинг асосий, энг катта мақсади, устувор йўналиши

Ўзбекистонда ҳақиқий мулкдорлар синфини шакллантиришдан иборатдир. Бизнинг қабул қилган барча фармону қарорларимиз, қонунларимиз ҳамма ишимиз ана шу мақсадга қаратилгандир. Бу вазифаларни ҳал этмасдан қутилган натижага, ҳаётимизда, иқтисодиётимизда исталган ўзгаришларга эришиб бўлмайди.

Саноатда ҳам, қишлоқ хўжалигида ҳам, иқтисодиётнинг барча соҳаларида мулк ҳақиқий эгаси қўлига ўтиши керак. Одамлар онгига мулкка эгалик ҳиссини сингдириш лозим. Барча фонд биржалари, қимматли қоғозлар бозорларининг фаолияти одамлар онгида эгалик ҳиссини тарбиялашга хизмат қилиши даркор.

Биз аҳолининг кескин табақалашувига йўл қўймаймиз. Яъни, бизда энг бой ва ўта камбағаллар бўлмайди, балки ўртача мулкдорлар синфи қарор топади. Бу синф иқтисодиётда, борингки, мамлакат ҳаётида муҳим ўрин тутиши, асосий таянч бўлиши керак, деди юртбошимиз.

Бу синфни шакллантириш учун бизда барча шароит, ҳуқуқий асос бор.

Мулкдорлар синфини шакллантириш – ислохотларнинг бош мезони // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 335-б.

Ўзбекистонда албатта кўп укладли иқтисодиёт қарор топади. Давлат мулки ҳам, жамоат мулки ҳам, шахсий мулк ҳам бирдек ривожланиши учун барча шароит яратиб берилади. Асосий қонунимизда қайд этилганидек, давлат шахсий мулкни ҳимоя қилади. Бу бизнинг бош йўлимиздир.

Мулкдорлар синфини шакллантириш – ислохотларнинг бош мезони // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 336-б.

Фуқароларимиз шуни яхши билсинки, биз ҳеч кимнинг чўнтагидаги пулни ҳисоб-китоб қилмаймиз. Пул

топибдими, ҳалолни бўлсин. Ҳуқуқ-тартибот, назорат идораларининг ходимлари ҳам ана шу ақидага амал қилишлари даркор. Бизда ўтмишда ҳам бойлар бўлган. Улар, бизга Шўро даврида уқтирганларидек, золим бўлмаган. Бой-бадавлат одамнинг бутун маҳаллага қишлоққа нафи теккан. Шунинг учун ҳам бой-бадавлат одамларга нисбатан қарашимизни ўзгартиришимиз керак. Давлат, жамоа ишини бажариб қўйгандан кейин ўз манфаати йўлида меҳнат қилсин. Биз буни фақат қўллаб-қувватлаймиз...

Мулкдорлар синфини шакллантириш – ислохотларнинг бош мезони // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 337-б.

ЯНГИЛИККА ИНТИЛИБ ЯШАШ – ТАРАҚҚИЁТ ГАРОВИ

Юртимизда амалга оширилаётган ислохотлар натижа-сида жамиятимиз иқтисодий ва маънавий-маърифий истиқбол сари юз бурмоқда. Истиқлол мафқураси шаклланмоқда. Маънавият ва маърифатни ривожлантириш давлат сиёсатининг энг устувор йўналишини ташкил этмоқда.

Маълумки, инсоннинг, халқнинг, жамиятнинг ва давлатнинг куч-қудрати фуқароларнинг маънавий-маърифий савияси даражаси билан баҳоланади.

Маърифат – маънавиятга олиб келадиган йўл. Бугун қилаётган яхши ишларимиз келгуси авлод баркамоллиги учун хизмат қилиши шубҳасиз. Бугун қандай кўчат эксак, эртага шундай мева оламиз. Ёш авлодни эл-юртга, Ватанга садоқатли, иймон-эътиқодли, мард ва жасур, юқори малакали, маънавияти юксак инсонлар қилиб тарбиялашда таълим ўчоқларининг алоҳида ўрни бор.

Янгиликка интилиб яшаш – тараққиёт гарови // Янгича фикр-лаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 350–351-б.

Ислохотлар натижасини, уларнинг мазмунини халққа етказишда матбуотнинг роли катта. Биз туб янгиланишлар жараёнини қанчалик чуқур ўргансак, қиладиган ишларимиз шунчалик аниқ бўлади.

Матбуот эса ана шу мураккаб вазифани бажармоғи лозим.

Янгиликка интилиб яшаш – тараққиёт гарови // Янгича фикр-лаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 351-б.

Биз очиқ демократик жамият курмоқдамиз. Мақсадларимиз, ниятларимиз ва ишларимиз очиқ. Яширадиган жойи йўқ. Демак, Президент ҳам, вазирлар ҳам, ҳокимлар ҳам, оддий фуқаро ҳам очиқ баҳсдан, очиқ мулоқотдан ўзини тортмаслиги шарт. Бизни сайлаган одамлар ҳокимият фаолиятидан хабардор бўлиши ва унга баҳо беришида матбуот воситачи ролини бажариши лозим. Лекин матбуот эркинлиги, матбуот таъсир кучи ҳақида биз жуда кўп гапирамизу, аммо амалда натижа кўринмаяпти. Матбуот, айниқса, вилоятлар матбуоти ҳамон юзаки бўлиб қолмоқда.

Матбуотимиз ислохотлар, ҳаётимизнинг янгиланиши йўлига тўсиқ бўлиб турган тўрачилик кайфиятини, умуман, ҳаётимизда ечилмаган кўпдан-кўп муаммоларни очиқ-ойдан ёритишда заиф бўлиб қолмоқда.

Албатта, бу ҳол учун фақат матбуот органларининг ўзини айблаш ҳам адолатдан эмас. Мухбирлар ахборот олиш масаласида жуда катта тўсиқларга дуч келаётгани, ахборот бериш бурчи, вазифаси бўлмиш мансабдорларнинг бу муҳим масалага белисанд қараётгани ҳеч кимга сир эмас.

Янгиликка интилиб яшаш – тараққиёт гарови // Янгича фикр-лаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 351–352-б.

Билинги, бу масалада сиёсатимиз қатъий бўлиши шарт: бизнинг яширадиган нарсамиз йўқ. Сиёсатимиз очик-ойдин. Халқ билан бамаслаҳат иш кўрсак, ислоҳотларнинг бориши ва яқунларидан уни доимо хабардор қилиб турсак, қийинчиликларни яширмасдан ҳаётимизнинг энг оғир жиҳатларини ҳам очик ошкор этсак, баён этсак, бундан биз асло ютқизмаймиз, аксинча – фақат ютамиз.

Ошкоралик ва очиклик бизнинг ҳар қадамимизни зимдан пойлаб юрган ганимларимиз тарқатаётган турли мишмишларга, бўхтон ва уйдирмаларга қарши беради. Тирноқ остидан кир ахтариб юрадиган кимсаларга ҳам иш қолмайди.

Ошкоралик, фикр эркинлиги кундалик ҳаёт тарзимизга айланиши керак. Ҳаётда ютуқлар билан бир қаторда кўп камчиликларимиз ҳам бор. Буюк мақсадларни ўз олдига қўйган одам, жамоа, халқ хатоларини очик бўйнига оладиган ва бартараф этиш чорасини кўра биладиган даражада жасур ва мард бўлиши шарт.

Янгиликка интилиб яшаш – тараққиёт гарови // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 352-б.

...Ҳуқуқий-демократик давлатни барпо этиш жараёнида ҳуқуқ органлари фаолиятини такомиллаштириш муҳим аҳамиятга эга.

Янгиликка интилиб яшаш – тараққиёт гарови // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 352-б.

ИСЛОҲОТЛАР ИЗЧИЛЛИГИ – ИНСОН МАНФААТЛАРИ ОМИЛИ

Республикада зарур ҳуқуқий база барпо этилган, бироқ ҳуқуқий меъёрлар ҳозирча суст амалга оширилмокда. Шахсий ташаббусда тадбиркорликни ривожлан-

тириш учун ҳам ташкилий иқтисодий шарт-шароитлар барпо этилган, бироқ бу ерда ҳам тўсиқлар жуда кўп. Ўрта ва кичик бизнес ҳам янада жиддийроқ қўллаб-қувватлашга муҳтож.

Ислоҳотлар изчилиги – инсон манфаатлари омили // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 362-б.

Бу – ислоҳотлар жараёни изчил ва тўхтовсиз жараён экандир. Биз амалга ошираётган ислоҳотларни қандайдир вақт доираси билан, муайян муддатлар билан чеклаб-чегаралаб бўлмайди. Барча ўзгаришларни босқичма-босқич, яъни тадрижий йўл билан амалга оширишимиз лозим.

Биз 1997 йилга айнан мана шу нуқтаи назардан, яъни Ўзбекистоннинг сиёсий, иқтисодий ва гуманитар ислоҳотлар йўлидан далил боришидаги изчил босқич сифатида қарашимиз лозим.

Ислоҳотлар изчилиги – инсон манфаатлари омили // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 363-б.

Инсон манфаатлари ҳимоясини таъминлаш – албатта, узоқ давом этадиган, мураккаб жараёндир. У соф ҳуқуқий, ижтимоий, ахлоқий муаммолар доирасига ҳам сиймайди.

Бозор муносабатлари чуқур идиз отган, умумжаҳон тизимлари билан ҳар томонлама интеграциялашган, иқтисодий бақувват, демократик давлатгина инсон эрки, ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиши, муносиб турмуш шароитини яратиб бериши мумкин.

Шу билан бирга, сиёсий ислоҳотларни жадаллаштириш, жамиятимиз ҳаётида демократик кадриятларни мустаҳкамлаш, аввал кўп марта зикр этганимиздек, иқтисодий ислоҳотлар самарадорлигини оширишнинг муҳим шартидир.

Ислоҳотлар изчиллиги – инсон манфаатлари омили // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 364-б.

Ўзбекистон ҳукумати манфаатдор давлат ва ижтимоий тизимлар билан инсон манфаатлари химоясини амалга оширишнинг 1997 йилга мўлжалланган чора-тадбирлар Дастурини ишлаб чикди. Мазкур Дастурда ечиш кўзда тутилган ўзаро боғлиқ муаммолар мажмуи куйидагиларни ўз ичига олади:

– шахснинг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари химоясини амалга ошириш;

– инсон ҳуқуқи ва унинг ҳуқуқий химоясини таъминлаш;

– инсоннинг маданий, маънавий интеллектуал лаёқатини рўёбга чиқариш учун шарт-шароит яратиш.

Дастурда инсоннинг кўпқиррали манфаатларига жавоб берувчи тадбирлар белгиланган. Асосий гап дастурда белгиланган чора-тадбирларнинг куруқ гапга айланиб қолишига йўл кўймасликда.

Мазкур дастурий чора-тадбирларнинг амалга оширилиши, мамлакатимизнинг ҳар бир фуқаро, ҳар бир шахри, ҳар бир қишлоғи ҳаётида ўз ифодасини топиши ўта муҳимдир.

Мазкур тадбирлар янги ташаббуслар туғилишига, янги имкониятлар очилишига олиб келиши, одамларимизга бунёдкорлик қайфияти бағишлаши билан ғоят муҳимдир. Бугунги барча саъй-ҳаракатларимиз нафақат замондошларимиз, балки келажак авлодларимиз бахт-саодати учун ҳам хизмат қилишини одамлар ҳис этиши айниқса муҳим.

Ислоҳотлар изчиллиги – инсон манфаатлари омили // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 365-366-б.

...Қонунчиликда бу борада кўзда тутилган рағбат ва имтиёзларнинг амалга оширилишини таъминлаш зарур.

Кичик ва хусусий бизнесни ривожлантириш йўлидаги барча тўсиқларга барҳам бериш керак.

Биз хусусий талбиркорликнинг манфаатларини химоя қилувчи қонун ва тартибларга ҳокимиятнинг жамики бўғинлари томонидан оғишмай амал этиладиган катъий ва мажбурий муҳитни вужудга келтиришимиз шарт.

Ислохотлар изчиллиги – инсон манфаатлари омили // Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т., 1997. – 367-б.

ЮКСАК ҲУҚУҚИЙ ТАФАККУР – ДЕМОКРАТИК ЖАМИЯТ ТАҚОЗОСИ

Биз юртимизда эркин, ҳуқуқий, демократик давлат барпо этяпмиз... Мамлакатимизда давлат қурилиши, сиёсат, иқтисодиёт, маънавият соҳаларида амалга ошириладиган ислохотлар ана шу эзгу мақсадни рўёбга чиқаришга қаратилган. Бу олий мақсадга эришишда халқнинг ҳуқуқий жиҳатдан билимли бўлиши, жамиятнинг сиёсий фаоллиги, демократик тамойилларнинг кишилар онига теран сингиб бориши муҳим аҳамият касб этади.

Юксак ҳуқуқий тафаккур – демократик жамият тақозоси // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 25-б.

Ўзбекистон ХХ асрнинг охириги ўн йиллигида мустақилликка эришиб, ўзига хос ва мос тараққиёт йўлини танлаб олди. Бу йўлнинг моҳияти бозор муносабатларига асосланган эркин фуқаролар жамиятини қуриш, халқимизга муносиб турмуш шароити яратиб беришдан иборатдир.

Юксак ҳуқуқий тафаккур – демократик жамият тақозоси // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 25-26-б.

Мамлакатда адолат тамойиллари амал қилиши, барқарорлик ҳукм суриши учун уч субъектнинг, яъни давлат, жамият ва фуқароларнинг ўзаро муносабатларидаги қонунийлик асос бўлади. Бошқача айтганда, ана шу уч субъект – давлат, жамият ва инсон муносабатларида уйғунликка, уларнинг манфаатлари бир-бирига мос келишига эришилсагина, ота-боболаримиз орзу қилган адолатли жамият барпо бўлади. Улар бир-бирининг ҳуқуқини яхши билиши ва ҳурмат қилиши осойишталик ва фаровонликнинг зарур шarti ва муҳим омилidir.

Юксак ҳуқуқий тафаккур – демократик жамият тақозоси // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 26–27-б.

Шўро замонида давлат ўз ҳуқуқини яхши билган ва манфаатларини мустақкам ҳимоя қилган, давлат манфаатлари жамият ва инсон манфаатларидан доимо юқори қўйилган. Бизнинг Конституциямизнинг ўзига хос жиҳати, эски қонунлардан фарқи шундаки, унда инсон ҳуқуқини таъминлаш устувор йўналиш қилиб белгиланган. Лекин кўпгина одамлар ўша эски мафқура асоратларидан жуда секинлик билан халос бўлмоқда. Бу, афсуски, ҳуқуқ-тартибот соҳасида ишлаётган ходимларга ҳам тегишлидир. Чунки улар ҳам ўша эски мафқура асосида, ўша замон олий ўқув юртларида таълим олган, тарбияланган. Бунда уларни, маълум маънода, айблаб бўлмайди, аммо янги тафаккурнинг улар онгига ғоят секин сингиши, дунёқарашлари кескин ўзгармаётганини айтиб ўтишга тўғри келади.

Жамият ҳуқуқи масаласига келсак, мамлакатимизда уни шакллантириш ва рўёбга чиқариш борасида жиддий ишлар қилинди, деди давлатимиз раҳбари. Бир неча сиёсий партия ва ҳаракатлар, кўплаб жамоат ташкилотлари, маҳаллалардаги ўз-ўзини бошқариш орган-

лари самарали фаолият кўрсатмоқда. Жамиятимизда кўп партиялилик қарор топди, сўнги парламент сайловлари шу асосда ўтказилди. Буларнинг барчаси жамият ҳуқуқи пухта ҳимоя қилинаётганининг далилидир.

Учинчи, таъбир жоиз бўлса, энг муҳим субъект – инсоннинг ҳуқуқини таъминлаш бутун дунёда долзарб ва мураккаб муаммо, ҳар бир давлатнинг муқаддас вазифаси бўлиб келган. Чунки инсон ҳуқуқи тушунчаси жуда кенг бўлиб, унга нисбатан қарашлар ҳам хилма-хилдир.

Юксак ҳуқуқий тафаккур – демократик жамият тақозоси // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 27-б.

Ўзбекистон инсон ҳуқуқини таъминлаш борасида дунёда ҳеч бир мамлакатдан кам бўлмаслиги керак. Бунинг ҳам сиёсий, ҳам инсоний жиҳатдан нечоғлик аҳамиятга эга эканини изоҳлаб ўтиришга ҳожат йўқ, деб ўйлайман.

Юксак ҳуқуқий тафаккур – демократик жамият тақозоси // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 28-б.

...Инсон ҳуқуқини ҳимоя қилиш демократиянинг асоси ҳисобланади. Бизга демократияни ўргатишга интилувчилар кўп бўлди. Улар орасида ўзимиздан чиққанлар ҳам бор эди. Лекин биз бу борада ҳам ўзимизга хос йўлдан бордик. Яъни, биз демократиянинг умумий тамойилларига қатъий амал қиламиз. Айни чоғда жамиятни демократиялаштиришда халқимизнинг ўзига хослигини, миллий тафаккурни инобатга олимоғимиз даркор. Эркин демократик жамиятга босқичма-босқич ўтиш орқали борамиз. Ҳеч бир мамлакатда демократия бир кунда қарор топган эмас. Биз улар босиб ўтган ўн йилликларни балки тезроқ босиб ўтармиз.

Лекин бу ишда ҳеч кимдан, ҳатто демократия энг ривожланган мамлакатлардан ҳам нусха кўчириб бўлмайди... Шошма-шошарлик эса демократик тамойилларнинг обрўсини тушириб қўйиши, мутлақо тескари натижалар бериши мумкин. Буни айрим қўшни давлатлардаги вазият, хусусан, қуролли можаролар, одамларнинг бир неча ойлаб маош олмаслиги каби ҳолатлар кўрсатиб турибди. Бунинг асосий сабаби эса ҳуқуқий тафаккурнинг етишмаслигидир. Биз эса демократик тамойилларнинг одамлар онгига сингиб боришига, ҳуқуқ ҳаётимизнинг ажралмас қисми бўлишига эришмоғимиз даркор. Қонуларнинг вазифаси мана шулардан иборатдир.

Бунинг учун эса қуйидаги жиҳатларга аҳамият бермоқ лозим. Биринчидан, халқимиз Президент, Олий Мажлис, ҳукумат қандай фармон, қонун, қарор қабул қиляпти, бундан тўла хабардор бўлиши керак. Иккинчидан, айниқса инсон ҳуқуқига дахлдор ҳужжатларни ҳар бир одам юрагидан ўтказиши, бу қонунлар унинг ҳаётига қандай таъсир қилишини англаб етмоғи лозим. Учинчидан, тайёрланаётган қонунлардан ҳам аҳоли хабардор бўлиши, яъни уларнинг қандай ишланаётгани жамият назоратида туриши зарур. Энг муҳими, давлат бошқарувида, қонунларни ишлаб чиқишда фуқароларнинг кенг иштирок этишига эришиш даркор. Шунда қонунларимиз инсон ҳуқуқини таъминлашга, бошқача айтганда, халқимиз манфаатларига хизмат қилади.

Юксак ҳуқуқий тафаккур – демократик жамият тақозоси // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 28–29-б.

...Халқимизнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш давлат сиёсати даражасига кўтарилиши лозим. Зеро, мустақиллик сўзининг замирида ҳам катта, улуғ ҳуқуққа эга бўлиш деган тушунча ётади. Яъни, мус-

тақиллик нафақат ўзини эркин сезиш, ўз ҳаётини қуриш, балки ўз ҳаёт-мамотини ҳал этишда катта ҳуқуққа эгалик ҳам демакдир.

Юксак ҳуқуқий тафаккур – демократик жамият тақозоси // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 30-б.

ЎЗБЕКИСТОН XXI АСР БЎСАҒАСИДА: ХАВФСИЗЛИККА ТАҲДИД, БАРҚАРОРЛИК ШАРТЛАРИ ВА ТАРАҚҚИЁТ КАФОЛАТЛАРИ

Ўтган йилларнинг мантики бизни ҳозирги кунда учта асосий саволга мурожаат қилишга ундамоқда. Ўзбекистоннинг келажаги ана шу саволларга қандай жавоб беришимизга боғлиқ. Булар қуйидагилардир: хавфсизликни қандай сақлаб қолиш лозим? Барқарорликни қандай таъминлаш даркор? Тараққиёт йўлидан собитқадам ривожланишга нималар ҳисобига эришиш мумкин?

Хавфсизлик, барқарорлик ва танлаган йўлдан оғишмаслик деган ана шу оддий сўзлар замирида чуқур маъно-мазмун бор. Биз буни билиб олмоғимиз ва англаб етмоғимиз зарур.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 34-б.

Биз дин бундан буён ҳам аҳолини энг олий рухий, ахлоқий ва маънавий қадриятлардан, тарихий ва маданий меросдан баҳраманд қилиш тарафдоримиз. Лекин биз ҳеч қачон диний даъватлар ҳокимият учун курашга, сиёсат, иктисодиёт ва қонуншуносликка аралашиб учун байроқ бўлишига йўл қўймаймиз. Чунки бу ҳолни давлатимизнинг хавфсизлиги, барқарорлиги учун жиддий хавф-хатар деб ҳисоблаймиз.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 59-б.

Ўзбекистон Республикаси ҳам ана шу ҳодисалар таъсиридан четда қолгани йўқ. Ўтган мустақил ривожланиш йиллари давлатимизнинг суверенитети ва барқарорлигига таҳдид сақланиб қолмоқда, деб айтиш учун асос бўла олади. Бу таҳдид буюк давлатчилик шовинизми ва агрессив миллатчилик руҳидаги шиорларда, билдирилаётган фикрларда, шарҳларда ва муайян хатти-ҳаракатларда аниқ намоён бўлмоқда.

Бу инсоният тарихида асло янги ҳодиса эмас. Зотан, тарихда айрим йирик давлатлар ва кўп сонли халқларнинг атрофдаги мамлакатлар билан ўз муносабатларини устунлик ва мумтозлик нуқтаи назаридан амалга оширишга интилганлигини кўрсатувчи мисоллар жуда кўп. Бундай ёндашув кўп марталаб кенг кўламдаги тўқнашувларга, қонли урушлар ва можароларга олиб келган. Бутун-бутун халқлар ўртасидаги ўзаро муносабатларда ишончсизлик ва шубҳа туғдирган. Афсуски, улар баъзан авлоддан-авлодга ўтиб келган.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 64-б.

Ўтиш даврининг дастлабки босқичларида демократик ва сиёсий ислохотларнинг боришини умумий баҳолаб, айтиш мумкинки, Ўзбекистон бу масалага алоҳида ёндашмоқда. Давлатни барпо этишдаги бизнинг ўзига хос йўлимиз ҳудудимизда тарихан таркиб топган кўп миллатли жамият тизимини сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш ҳамда ана шу омилдан демократик ҳуқуқий давлат, фуқаролик жамияти барпо этишдан иборат пировард мақсадни кўзловчи вазифаларни амалга ошириш ғоясига асосланади.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 85-б.

Ўзбекистонда бутун ҳуқуқ ва суд тизимини такомиллаштириш дастурини мамлакат ичидаги жиноятчилик ва коррупцияга қарши кучли чора деб ҳисобламоқ даркор. Бир томондан, Қонуннинг мутлақ устуңлиги ва фуқароларнинг ҳуқуқлари кафолатли ҳимоя қилиниши ушбу дастурнинг мақсади бўлиши лозим. Иккинчи томондан, мамлакат аҳолисини ва айниқса ёшларни ҳуқуқий тарбиялашни сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш ниҳоятда зарур.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 94-95-б.

Ҳозирги ва бўлғуси сиёсатчилар олиб борадиган барча ишларда Ўзбекистоннинг умуминсоний қадриятлари ва умуммиллий манфаатлари устувор бўлишини, унинг бутун ҳудудида умумдавлат қонунлари устуворлигини таъминлайдиган тамойил асос қилиб олиниши даркор. Жамият ичидаги алоҳида шахсларнинг уюшқоқлик билан жипслашишига уларнинг қайси уруғга, ҳудудга ёки этник гуруҳга мансублиги эмас, балки умумдавлат даражасида корпоратив (тадбиркорлар, зиёлилар, аграрчилар ва шу қабилар) манфаатларнинг яхши англаган муштараклиги асос бўлиши лозим.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 104-б.

Демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ҳамда одамлар ва бутун жамият онгида умуминсоний қадриятларнинг бирламчилигини ёки устуңлигини мустаҳкамлаш, этник, миллий жиҳатдан ўз қобиғига

ўралиб қолиш йўлидаги уринишларга қарши тинимсиз иш, таъбир жоиз бўлса, кураш олиб бориш керак. Бу эса Ўзбекистонда миллий мустақилликни, суверенитетни ва барқарорликни таъминлашнинг, маҳаллийчилик ва уруғ-аймоқчилик хавфининг олдини олишнинг шакл-шубҳасиз энг муҳим шартларидир.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 105-6.

Истиқлолимиз беш йиллигининг энг муҳим якуни барча халқлар учун “умумий уй”га асос солинганлиги, янги кўп элатли бирлик вужудга келганлиги бўлди. Ўзбек маданиятининг умуминсоний моҳияти, маънавий-руҳий кадриятларнинг ва миллий ўзликни англашнинг тикланиши бу бирликнинг негизини ташкил этди.

Ўзбек халқи руҳининг тикланиши, миллат маънавий-ахлоқий идеалларининг шаклланиши чуқур миллийлик билан умуминсонийлик чамбарчас боғлиқ бўлган ҳодисадир. Ўзбекистонда яшаётган халқлар, ўзига хосликни йўқотмаган ҳолда, умумий руҳиятга, хулқ-атвор фалсафасига эга бўлмоқдалар. Бу эса мустақиллик йиллари мобайнида миллатлараро тотувлик манбаи бўлиб келган ягона маънавий-руҳий негизни вужудга келтирди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 129-6.

Маънавий кадриятларнинг тикланиши уларнинг ҳозирги дунё ва ахборот цивилизацияси кадриятларига мослашишини ҳам англатади.

Биз ҳозирги цивилизация ўзида ифода этадиган ижобий кадриятлар жумласига ҳуқуқий демократик жамият қуриш жараёни билан боғлиқ бўлган кадриятларни ки-

ритамиз. Бу – инсон ҳуқуқларига риоя этиш, тадбиркорлик эркинлиги, сўз эркинлиги, матбуот эркинлиги ва ҳоказолардир.

Ушбу демократик кадриятлар жамиятимиз учун муҳим аҳамиятга эгалиги ҳақида гапирар эканмиз, бу кадриятлар тарихий жиҳатдан ҳам, этник-маданий жиҳатдан ҳам халқимизнинг ўзига хос хусусиятларига зид эмаслигини қайта-қайта таъкидлашни истардик. Қолаверса, тадбиркорлик, эркин савдо, ижтимоий адолат, ўзаро муроसाю мадора ва бошқаларнинг фикрини ҳурмат қилиш деган тушунчалар бизнинг заминимизда тарихий илдизларга эга.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 132 – 133-б.

Ҳозирги демократик жамиятнинг энг муҳим воқеликларидан бири ижтимоий рақобатдир. Халқимизнинг анъанавий кадриятлари у билан уйғунлаштирилмоғи керак. Бозор тузилмалари ривожланиб борган сари бу рақобат анча бемаъни тус олиши, ижтимоий зиддиятга айланиб кетиши мумкин. Бундай рақобатга маърифий, ижодий тус беришга, уни мусобақага, бунёдкорликка айлантиришга биринчи навбатда иқтисодиёт билан боғлиқ бўлмаган, энг аввало, маданий-ахлоқий механизмлар ёрдамида эришиш мумкин. Бу механизмлар қайта тикланаётган миллий кадриятлар билан ҳозирги замон цивилизацияси сингдираётган яшаш меъёрларининг умумлашмасидан иборат бўлмоғи даркор.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 133-б.

Жаҳон ҳамжамиятининг мустақил Ўзбекистонни тан олиши, давлатимизнинг кенг ташқи сиёсий ва ташқи иқтисодий фаолияти ўзбек халқининг маънавий қад-

риятлари ва имкониятлари тикланишига, ўзини бошқа халқлар оиласидаги тўла ҳуқуқли миллат сифатида англаб етишига янада куч бахш этди. Кенг миқёсдаги халқаро алоқалар жаҳон маданиятини янада чуқурроқ билиш, умуминсоний кадриятлардан баҳраманд бўлиш учун қулай замин яратди. Айни маҳалда ўзбек халқининг турли фаолият соҳаларидаги истеъдоди ривожланишига, унинг тadbиркорлик ва киришимлилиқ, бир неча чет тилларни тез ўрганиб олиш каби ноёб фазилатлари тўла-тўқис рўёбга чиқишига имкон берди. Ана шу алоқалар туфайли миллий меҳмоннавозлик ва саховат анъаналари янада ривожланди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 133-б.

Дунёнинг демократик кадриятларидан баҳраманд бўлишда аҳолининг билимдонлиги муҳим аҳамият касб этмоқда. Фақат билимли, маърифатли жамиятгина демократик тараққиётнинг барча афзалликларини кадрлай олишини ва, аксинча, билими кам, оми одамлар авторитаримизни ва тоталитар тузумни маъқул кўришини ҳаётнинг ўзи ишонарли тарзда исботламоқда.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 134-б.

Истиклол йиллари янги мустақил Ўзбекистоннинг миллий давлатчилиги пойдеворини барпо этиш соҳасида пухта ва жиддий иш олиб борилган давр бўлди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 136-б.

...Истиклолгина халқимизга ўз... миллий давлатчилигини шакллантириш имконини берди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 136-б.

Мустақилликка эришилгач, халқимиз олдида кескин муаммолар кўндаланг бўлди. Уларни ҳал қилмасдан туриб, демократия ва ҳокимиятни тақсимлаш принципларига асосланган янги давлатчиликни барпо этиш, демократик ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти куриш мумкин эмас эди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 136-б.

Ўзбекистон демократия қадриятларини, шахснинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, эркин бозор иқтисодиётини барпо этишни ўзи учун энг устувор қадриятлар сифатида танлади.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 136-б.

Шу боис қуйидагилар энг асосий вазифамиз бўлиб қолди:

Биринчидан. Эски маъмурий-буйруқбозлик тизимини, унга мувофиқ бўлган ҳокимият ва бошқарув органларини тугатиш.

Иккинчидан. Янги давлатчиликнинг сиёсий-ҳуқуқий, конституциявий асосларини яратиш. Конституция ва қонунларда ижтимоий муносабатларнинг янги тизимини, ҳам марказдаги, ҳам жойлардаги давлат ҳокимияти органларининг янги тизимини мустаҳкамлаб қўйиш.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 136–137-б.

Янги ўзбек давлатчилигининг қарор топиш жараёни ҳам ташки, ҳам ички мураккаб шароитларда рўй берди.

Ички сиёсатимизда биз бир-бирига боғлиқ икки вазифани ҳал қилишимиз лозим эди. Бу – янги давлатчиликни барпо этиш ҳамда кенг кўламли сиёсий ва иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш вазифаси эди.

Кўшни Афғонистондаги ҳарбий-сиёсий можаро ва Тожикистонда давлатчиликнинг қарор топишидаги қийин кечаётган жараёнлар янги давлатчиликни барпо этишга таҳдид туғдирувчи ташки сиёсий омиллар бўлди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 137-б.

...Янги давлатчилигимиз биз кўп ишларни ибтидосидан бошлашга ҳамда ташки сиёсий фаолият бобида етарли тажрибага эга бўлмаган ҳолда жаҳон ҳамжамиятида ўз ўрнимизни топишга мажбур бўлган бир вазиятда қарор топди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 137–138-б.

...Бу йиллар мобайнида миллий давлатчиликка пойдевор қўйилганлигини ишонч билан айта оламиз. Эски маъмурий-буйруқбозлик тизими ва унга мос бўлган ҳокимият ва бошқарув органлари барҳам топтирилди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 138-б.

1992 йил декабрида Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг қабул қилиниши мамлакат ҳаётида улкан сиёсий воқеа, янги Ўзбекистонни қарор топтириш жараёнидаги муҳим қадам бўлди. Ўзининг Асосий

Қонунида давлат тузуми принципларини, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини, жамиятни ривожлантиришнинг иқтисодий негизлари ва стратегик йўналишларини мустақкамлаб қўймаган давлат чинакам суверен давлат бўла олмайди. Конституция суверен давлатимизнинг қонунчилик-ҳуқуқий негизини шакллантиришнинг асосий пойдевори, мустақил давлатчилигимизнинг тамал тоши бўлди.

Конституцияга мувофиқ, давлат ҳокимияти органларининг аввалги тоталитар тузумдан мутлақо фарқ қиладиган, ҳокимиятларнинг, яъни қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятларининг бўлиниши принципига асосланган тизими яратилди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 138-б.

Ташкил этилган ижро этувчи ҳокимият органлари тизими олдингиларидан тубдан фарқ қилади. Улар режалаштақсимлаш вазифаларидан холи бўлиб, иқтисодий сиёсатни мувофиқлаштириш ва тартибга солиш ролини бажармоқда.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 138–139-б.

Давлат ҳокимияти маҳаллий органларининг янги тизими вужудга келтирилди. Унинг асосини ҳокимлар институти ташкил этади. Унда жойлардаги ижро этувчи ҳокимият билан вакиллик ҳокимияти раҳбарининг вазифалари бирлаштирилган.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 139-б.

...Республика суд тизими мустақил ва бошқа тармоқларга боғлиқ бўлмаган ҳокимият сифатида қарор топтирилди. Суд ҳокимиятининг янги тузилмалари вужудга келди. Суднинг ҳуқуқ доираси кенгайди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 140-б.

Ўзбекистон тарихида илк дафъа жорий этилган Республика Президенти лавозими янги Ўзбекистон давлат ҳокимияти органлари тизимида марказий ўринни эгаллади. У сиёсий тизимнинг ўзаги бўлиб қолди.

Президентлик ҳокимиятида Президентнинг давлат бошлиғи ва ижро этувчи ҳокимият бошлиғи сифатидаги ваколатлари мужассамлашган. Бу ҳокимият жамиятдаги барқарорликнинг ва Ўзбекистон ислоҳотлар йўлидан муваффақиятли олға боришининг кафолати бўлгани ҳолда, янги ўзбек давлатчилиги биносининг асосий таянчига айланиб қолди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 139-б.

Шу билан бирга, давлатнинг моҳияти бутунлай, тубдан ўзгарди. Давлат дастлабки босқичда жамиятни янгилашнинг энг фаол кучига айлангани ҳолда, ислоҳотларнинг бош ташаббускори ва йўналтирувчиси, ижтимоий ҳаётдаги янги ғояларнинг асосий амалга оширувчиси бўлиб қолди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 140-б.

Янги ўзбек давлатчилигини қарор топтиришнинг биринчи босқичидаги вазифалар бажарилиши Ўзбекистоннинг халқаро обрў-эътибори ортиши ва мустақ-

камланишида, жаҳон ҳамжамиятидаги кўплаб мамлакатлар билан дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ўрнатишда ва ривожлантиришда ўз ифодасини топди.

Ўзбекистон мустақил, суверен давлат сифатида энг обрўли ва нуфузли халқаро ташкилотларнинг аъзоси бўлди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6, – Т., 1998. – 141-б.

Ҳозирги вақтда демократик сиёсий тизимнинг энг муҳим субъекти бўлмиш давлатчиликни ислоҳ қилишда янги вазифалар кўндаланг турибди. Бу, авваламбор, ҳозирги босқичда сиёсий институтларнинг ва нодавлат ижтимоий уюшмаларининг хилма-хиллиги ҳамда уларнинг роли мустақамланиши, шунингдек, аҳолининг сиёсий фаоллиги ошиши асосида жамият ҳаётини янада демократиялаш вазифалари муҳим ва долзарб бўлиб қолганлиги билан изоҳланади.

Янги шароитда давлатнинг, давлат ҳокимияти ва бошқарув органларининг гоят муҳим вазифаси сиёсий партиялар, нодавлат, ижтимоий структуралар, фуқаролик жамиятининг эндигина пайдо бўлиб келаётган хилма-хил институтлари билан ишлаш ва ҳамкорлик қилишнинг янгидан-янги шаклларини излаб топишдан иборатдир.

Бутун давлат ҳокимияти органлари ишининг самарадорлигини сақлаб қолган ҳолда ҳокимият ваколатларини марказ ихтиёридан соқит қилиш, бу ваколатларнинг бир қисмини марказдан минтақаларга, маҳаллий ҳокимият органларига олиб бериш йўлларини излаб топиш заруратга айланиб бормокда.

Ўзбекистон. XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 141-б.

Ислохотларнинг дастлабки босқичида давлатнинг фаол роли асосий ваколатлар давлатнинг ва, энг аввало, ижро этувчи ҳокимиятнинг ихтиёрида бўлишини тақозо этди. Демократик ўзгаришларнинг ҳозирги босқичи сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий тараққиётнинг узок вақтга мўлжалланган стратегиясини ишлаб чиқишни талаб қилмоқда. Бунда давлатнинг роли демократик тараққиётимизнинг пировард мақсади – фуқаролик жамияти барпо этиш мақсадига асосланган ҳолда тубдан ўзгариши даркор...

...Ҳозирги шароитда Ўзбекистоннинг янги давлатчилигини мустаҳкамлаш учун жамиятнинг сиёсий институтлари тизимида давлатнинг ролини янада аниқроқ белгилаш керак. Бу, энг аввало, миллий хавфсизлик асосларини мустаҳкамлаш, мамлакатнинг барқарорлигини, қатъий сиёсий ва иқтисодий тараққиётини сақлаб қолиш нуқтани назаридан алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 141–142-б.

XX асрнинг сўнги ўн йиллиги инсоният тарихига буюк ўзгаришлар даври сифатида қаради.

Биринчидан, мустамлакачилик ва ирқий камситиш тарихининг йўқлик қаърига кетди. Социализм ва унинг бутун жаҳонни коммунистик мафкура воситасида босиб олишга бўлган даъволари ҳам ўтмишга айланиб бормоқда.

Иккинчидан, тарих сахнасига янги мустақил давлатлар чиқмоқда. Уларнинг овози жаҳон ҳамжамияти –дан, кучларнинг анъанавий жойлашувида Осиё қитъаси мамлакатларининг роли тобора ортиб бораётганлигини ҳисобга олиб, унга тузатишлар киритишга мажбур бўлинмоқда. Бу мамлакатлар жаҳон тараққиёти тажри-

басига ўз нуқтаи назарлари, меъёрлари ва кадриятларини олиб кирмоқда.

Тўртинчидан, демократик тараққиёт кадриятлари, тамойиллари ва меъёрлари тобора ҳаммабоп бўлиб бормоқда. Эндиликда уларнинг зарурлиги ва амалий таъсирини ҳеч қаерда инкор этиб бўлмайди. Шу билан бирга, демократия ва тараққиёт томон боришнинг ўзига хос йўллари борган сари катта роль ўйнамоқда.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 149–150-б.

Борган сари очиклик, демократик тамойилларга, умуминсоний кадриятлар ва меъёрларга мансублик сиёсати республика ижтимоий ҳаётини демократлаштириш жараёнларида ўз изини қолдирмоқда. Шунингдек, бу ўзгаришларнинг жаҳон ҳамжамияти кўз ўнгида идрок қилинишига ҳам таъсир кўрсатмоқда ва бу билан республиканинг ҳозирги обрў-эътиборини шакллантирмоқда.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 150-б.

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси мамлакатни демократик йўлдан ривожлантиришнинг ҳуқуқий кафолатидир.

Асосий Қонун демократик жамиятнинг қарор топишига кўшган жуда катта ҳисса шундан иборатки, у мавҳум жамият ёки умуман халқнинг эмас, балки муайян инсоннинг эҳтиёжлари, манфаатлари, ҳуқуқ ва эркинликларига қаратилгандир. Конституция инсонни энг катта бойлик сифатида алоҳида кўрсатгани ҳолда фуқаро, жамият ва давлат ўртасидаги ўзаро муносабатларни оқилона ҳуқуқий ҳал этишни сиёсий жиҳатдан расмийлаштиради. Конституциявий меъёрлар ва қонун-

ларнинг устуворлиги, улар инсон манфаатини кўзлаб иш тутишга ва шу доирада ижтимоий ўзаро муносабатларни мақбул ҳолга келтиришга йўналтирилганлиги мамлакатда барқарорликни ҳуқуқий жиҳатдан таъминлашнинг, фуқаролик жамияти асосларини қарор топтиришнинг асосий омилidir.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 151-б.

...Фуқаролик жамияти – ижтимоий макон. Бу маконда қонун устувор бўлиб, у инсоннинг ўз-ўзини камол топтиришига монелик қилмайди, аксинча, ёрдам беради. Шахс манфаатлари, унинг ҳуқуқ ва эркинликлари тўла даражада рўёбга чиқишига кўмаклашади.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 151-б.

Ўтиш даври шароитида, фуқаролик жамияти асосларини шакллантириш жараёни юз бераётган бир пайтда Ўзбекистон аҳолиси турли қатламларининг манфаатларини ифода этиши лозим бўлган кенг тармоқли, кўппартияли тизим каби демократик институтлар ҳамда бошқа жамоат ташкилотларининг қарор топиши ҳам муҳим аҳамият касб этмокда. Шу жиҳатдан олганда, давлатнинг роли сиёсий партиялар ва жамоатчилик ҳаракатларининг вужудга келиши, қарор топиши ва ривожланишини секинлаштириб кўядиган ҳар қандай ғов ва тўсиқларни бартараф этишдан иборатдир. Зеро, сиёсий партияларсиз ва жамоатчилик ҳаракатларисиз республикада вакиллик демократиясини тасаввур қилиб бўлмайди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 152-б.

...Демократиянинг сифати партиялар сонининг кўп бўлиши билан белгиланмаслигини ҳам ёдда тутиш даркор. Ҳақиқатан ҳам кенг ижтимоий гуруҳларнинг манфаатларини ифодалаш ва ҳимоя қилишга қодир бўлган сиёсий партиялар учун нормал сиёсий макон яратиб бериш муҳимдир. Партияларнинг лайдо бўлиши, уларнинг сони, дастурий йўл-йўриklarининг ўзига хослиги ва ҳоказолар эса ижтимоий манфаатлар йиғиндиси ва жамланиши орқали табиий йўл билан белгиланмоғи керак. Сиёсий партиялар мавжуд бўлишининг асосий ва бирдан-бир принципи давлатнинг конституциявий меъёрларини ҳурмат қилиш ва уларга риоя этишдан иборат бўлмоғи лозим.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 152-б.

Жамиятда барқарорликни сақлаш, зарурлиги ҳақида гапирар эканмиз, сиёсий институт сифатидаги муҳолифат масаласини тилга олмаслик мумкин эмас. Бундай институтнинг мавжуд бўлиши демократик жамият учун шарт бўлган ва нормал ҳолдир. Аини маҳалда шуниси ҳам муҳимки, у ташкилий жиҳатдан расмийлашган, тегишли юридик мақомга эга бўлиши, конституция ва қонун нормаларини ҳурмат қилиши, ўз ҳаракатлари билан мамлакатдаги давлат ва ижтимоий тузумнинг қатъий, барқарор ҳолати учун масъул бўлиши, давлат қурилишининг муқобил лойиҳаларига эга бўлиши лозим.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 153-б.

Демократик муҳолифатнинг шаклланиш жараёни вақт билан боғлиқ бўлиб, аслида тоталитар тузумдан

эркин жамиятга ўтиш босқичини бошдан кечираётган бошқа давлатлардаги каби, Ўзбекистонда ҳам демократик институтларнинг пайдо бўлиши билан боғлиқ бўлган мураккаб жараёндир.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 153-б.

Энг асосий ижтимоий институт бўлган мулкка (асосан, хусусий мулкка) муносабатнинг ўзгариши бутун жамиятни ва, хусусан, иқтисодий ҳаётни демократиялашнинг бош бўғини бўлди. Жамиятни сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий янгилаш асосан янги мулкчилик муносабатлари орқали ўтади.

Биз иқтисодий соҳанинг ижтимоий институтларини демократлаштириш ва ривожлантиришга устун даражада эътибор берар эканмиз, энг аввало, мамлакатда иқтисодий барқарорлик бўлгандагина ижтимоий-сиёсий барқарорликни сақлаб қолиш мумкинлигига асосланамиз.

Шу билан бирга, жамиятда сиёсий институтларни шакллантирмай, ижтимоий ўзаро муносабатларининг демократлашувини янада ривожлантирмай туриб, уни иқтисодий ислоҳ қилиш ва янгилаш жараёнини давом эттириш мумкин эмас.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 155-б.

Умуминсоний тамойиллар ва меъёрларни, бутун дунёда чуқур илдиз отган демократик қадриятларни ўрганмай ва улардан фойдаланмай туриб, демократик институтларни шакллантириш, фуқаролик жамиятининг асосларини яратиш мумкин эмас.

Инсоният минг йиллар мобайнида ишлаб чиққан демократик кадриятларни тўла-тўқис ўзлаштириб олиш жамиятда ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг муҳим шартидир. Демократия деганда ҳамманинг манфаатлари йўлида кўпчиликнинг ҳокимияти ва озчиликнинг иродасини хурмат қилиш тушунилади. Батафсил таҳлил қилинганда эса демократия – халқнинг ўз эркинлиги ва мустақиллигига қарашлари ҳам, ҳар бир шахснинг манфаатлари ва ҳуқуқларини ўзбошимчалик билан чеклашлар ва шу йўсиндаги ҳаракатлардан ҳимоя қилиш ҳам, фуқароларнинг ўз-ўзини бошқариш шакли ҳам эканлиги аён бўлади.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 156-б.

Жамиятда демократия қай даражада эканлигини белгилловчи камида учта мезон бор. Булар – халқ қарорлар қабул қилиш жараёнларидан қанчалик хабардорлигидир. Ҳукумат қарорлари халқ томонидан қанчалик назорат қилиниши, оддий фуқаролар давлатни бошқаришда қанчалик иштирок этишидир. Ана шу уч соҳада ҳақиқий силжишлар бўлмас экан, демократия ҳақидаги ҳамма гап-сўзлар ё халққа хушомат қилиш, ёки оддий сиёсий ўйин бўлиб қолаверади. Бундай силжишлар эса бир кунда бўладиган иш эмас.

Иқтисодий, сиёсий ва энг аввало, ҳуқуқий макон тегишлича босқичма-босқич таъминлаб борилмас экан, инсоннинг барча ҳуқуқлари – давлат ишларини юришда қатнашиши, эътиқод эркинлиги, йиғилишлар, уюшмалар эркинлиги ва шу каби ҳуқуқлар ҳавода мулҳак бўлиб қолаверади. Аниқ йўлга қўйилган қонун гизими бўлмас экан, демократия ҳам бўлмайди. Шу билан бирга қонунларнинг ўзини қабул қилиш, ҳукумат за беистисно ҳамма мансабдор шахсларнинг амалий

саъй-ҳаракатлари айнан шу демократик мезонлар орқали ўтиши лозим. Бу жуда муҳим, чунки демократия ҳуқуқий давлатнинг асосий таркибий қисмидир. Ҳуқуқий давлат эса шунчаки расмий қонунийликни билдирмайди, у инсон шахсини энг олий қадрият сифатида эътироф этишга ва тўла-тўқис қабул қилишга асосланган яхлит амал қилувчи тизимдир.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 156–157-б.

Ўзбекистонда демократияга боришнинг бошқа йўли танлаб олинди. Биз мустақил ҳуқуқий давлатни барпо этишнинг асосий мақсад ва вазифаларини белгилар эканмиз, Ўзбекистоннинг цивилизация ва тараққиётнинг юксак, ёрқин чўққиларига эришишида маданий ва тарихий мероснинг, халқнинг инсонпарварлик анъаналарининг юксак марраларини эгаллаган, умуминсоний қадриятлар ва меъёрларга содиқ бўлган озод ва ҳар томонлама уйғун камол топган шахс асосий таянч бўлишини қайта-қайта таъкидлаганмиз.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 158-б.

Демократия – фақат назария ёки сиёсий жараёнгина бўлиб қолмай, шу билан бирга халқнинг турмуш тарзи ва унинг бутун руҳияти, анъаналари, маданияти, психологиясининг хусусиятлари ҳамдир. Демократия ғояларини баён қилиш мумкин... Лекин бу билан демократия сизу бизнинг амалий ҳаётимизга сингмайди. Демократия жамиятнинг қадриятига, ҳар бир инсоннинг бойлигига айланмоғи керак. Халқнинг маданиятидан жой ололмаган демократия турмуш тарзининг таркибий қисми ҳам бўла олмайди. Бу тайёргарлик кўриш ва демократия тамойилларини ўзлаштиришдан иборат анча

узоқ муддатли жараёнدير. Баъзи давлатларда бунга эришгунча кўплаб авлодлар яшаб ўтган.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 160-б.

...Ўзбекистон ана шундай демократик ривожланиш анъаналарига эга. Шу сабабли демократияга босқичма-босқич, мумкин қадар қисқа муддатда ўтиш ғоясининг стратегик аҳамияти, бизнингча, фақат жамиятда барқарорликни сақлаб қолишдангина иборат эмас. У фуқаролик жамиятининг ҳаётбахш куртакларини авайлаб сақлаш, ўстиришдан ҳам иборатдир. Шу билан бирга, биз анъанавий маданиятимиз ва халқимизнинг хусусиятлари, унинг аҳвол-руҳияси ва ижтимоий ташкил бўлиш шарт-шароитлари Ўзбекистон Республикасида демократияни шакллантиришнинг, фуқаролик жамиятини қарор топтиришнинг энг самарали омиллари бўлишини чуқур тушунамиз.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 160-б.

Мамлакатимизда эркин бозор иқтисодиётига асосланган демократик давлатни фуқаролик жамиятини ва фуқароларнинг ўз-ўзини бошқаришини шакллантириш билан чамбарчас боғлиқ ҳолда келажагимизни қуриш учун ҳамма асосларга эгамиз.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 161-б.

Иқтисодий жиҳатдан собитқадам ва барқарор жамиятни шакллантириш масалаларини кўриб чиқар эканмиз, энг аввало тадбиркорлик ва умуман мулкдорлар синфи давлат ва жамоат қурилишида, ижтимоий-сиёсий

барқарорликни сақлаб туриш ва мустаҳкамлашда қандай роль ўйнашини назарда тутиш лозим. Айни ўрта мулкдорлар синфи шакллантирилаётган фуқаролик жамиятининг таянчидир.

Бу ўринда гап, агар мулк шакллари хилма-хиллиги ва биринчи навбатда хусусий мулк ҳар қандай давлатнинг демократик негизлари барқарорлигининг иқтисодий асоси ҳисобланса, реал ишлаб чиқариш воситаларининг ўрта мулкдорларидан иборат кучди қатламнинг мавжуд бўлиши унинг сиёсий асоси эканлиги ҳақида бормоқда. Аҳоли орасида ҳақиқий мулкдорлар ўрта қатламининг кўпчиликини ташкил этиши мамлакатда ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни орқага қайтариш имкониятларини бартараф этишнинг кафолати ҳисобланади.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 167 – 168-б.

Биз ҳуқуқий давлат қуряпмиз. Демак, иқтисодиёт ҳам мустаҳкам қонунчилик ва норматив базага асосланиши, унинг негизида ислоҳ қилиниши лозим. Ислоҳ қилиш жараёнлари мустаҳкам ҳуқуқий негизга асослангандагина, улар барқарор ва собитқадам бўлади.

Иқтисодиётни ислоҳ қилишда ҳақсизликка, ўзбошимчилик ва субъективизмга асло йўл қўйиб бўлмайди. Қонунчилик ва ҳуқуқ-тартибот оёқ ости қилинса, бошқарувнинг маъмурий-буйруқбозлик усуллари, айниқса улар мафқуравий ақидаларга бўйсундирилган тақдирда, қандай оқибатларга олиб келиши яхши маълум.

Башарти ислоҳотлар йўлига тузатишлар киритиш, ниманидир тўғрилаш, ўзлаштириш зарурати туғилса, биринчи навбатда норматив ҳужжатларни ўзгартириш, қонун ҳужжатларига зарур тузатишлар киритиш лозим бўлади. Буни ўзбошимчилик билан, маълум муддат иш

берадиган қарорларга қараб эмас, балки изчил қонунчилик асосида амалга ошириш зарур.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 171-б.

Мустақиллик йилларида республикада халқаро амалиётда қабул қилинган, инсон ҳуқуқ ва эркинликлари устуворлигидан келиб чиқадиган ҳуқуқий қоидалар ва нормаларга асосланган кенг ҳуқуқий макон вужудга келтирилди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 171-б.

Миллий давлатчиликни шакллантириш, демократик ислохотларни амалга ошириш, иқтисодий ён бир ҳолатдан иккинчи ҳолатга ўтказиш ҳамда бозор муносабатларига ўтиш даврида ижтимоий муаммоларга алоҳида эътибор бериш зарур. Жаҳондаги кўпгина мамлакатларнинг ижтимоий ривожланиш соҳасидаги ғоят бой тажрибаси шундан далолат беради. Янги мустақил давлатларнинг ислохот давридаги ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ҳолатининг таҳлили ҳам буни тасдиқлайди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 178-б.

Ўтиш даврида пировард мақсадга эришиш – жамиятни демократлаштириш ва бозор иқтисодийтини рўйбга чиқариш учун айрим босқичларда одамларнинг моддий аҳволи ёмонлашувига олиб келадиган номатлуб, баъзан кескин қарорлар қабул қилишга тўғри келиши ҳисобга олинса, аҳолининг ижтимоий ҳимояланмаган қатламла-

рини қўллаб-қувватлашга доир чоралар кўриш қанчалик аҳамият касб этиши аён бўлиб қолади.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 180-б.

...Ўтиш даврида демократик давлатнинг энг муҳим вазифаси ижтимоий зиддиятларнинг кескинлигини камайтиришдан, бу даврнинг муқаррар қийинчиликларини эҳтиёт чоралари ҳисобига юмшатишдан ва одамларнинг янги турмуш шароитларига мослашишини осонлаштиришдан иборат. Аслини олганда, Ўзбекистон амалга ошираётган сиёсатнинг бозор муносабатларига ўтаётган бошқа давлатлар сиёсатидан энг муҳим афзалликларидан бири ҳам шундадир.

Ижтимоий келишувни қандай таъминлаш мумкин, ижтимоий ҳамжиҳатликка, шу жумладан миллатлараро тотувликка қандай эришиш мумкин, деган мураккаб саволларга жавоб топишга қодир бўлган давлат демократик ва иқтисодий ривожланишга умид боғлаши мумкин.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 182-б.

Очик демократик давлатни куриш, бозор муносабатларини вужудга келтириш халқаро эътироф этилган конституциявий ҳамда ҳуқуқий асосда амалга оширилмокда. Бу асос иқтисодиётни ислох қилиш, унинг кенг кўламда жаҳон ҳамжамиятига интеграциялашуви учун кучли ҳуқуқий кафолатлар ва шарт-шароитларни таъминлаб беради.

Республикада қабул қилинган биринчи Конституция ва бир қатор асосий қонунлар ҳаётимизнинг ҳамма томонларини демократиялашнинг, жамиятимизни янгилаш ҳамда Ўзбекистонни ўзининг ишончли ва ис-

тиқболли шериги деб билаётган жаҳондаги кўплаб мамлакатлар билан ҳамкорлик жараёнлари ортга қайтмаслигининг қудратли ҳуқуқий кафолати бўлиб хизмат қилмоқда.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 227-б.

Конуннинг устуңлиги бизнинг ислоҳотлар моделимиздаги етакчи тамойилдир. У ҳуқуқий давлатнинг асосий мезонларидан бири бўлиб хизмат қилади.

Ўтган даврдаги конунчилик фаолиятини таҳлил қилиб ва умумлаштириб, мамлакатда қабул қилинган конун ҳужжатларининг қўйидаги асосий туркумлارини ажратиб кўрсатиш мумкин:

Биринчидан, давлатчилигимизни мустаҳкамлашга ва давлат тузилмаларини такомиллаштиришга қаратилган конун ҳужжатлари. Улар миллий манфаатларни ҳимоя қилишни таъминлашга, мудофаа қобилиятимизни ва хавфсизлигимизни мустаҳкамлашга ҳокимият органлари ва бошқарув тизимини шакллантиришга қаратилган қатор конунлар тизимини ўз ичига олади.

Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари ўз фаолиятида ҳокимиятларни тақсимлаш тамойилларига амал қилиб, ислоҳотларни амалга оширишга, ҳуқуқий давлат ва фуқаролар жамиятини вужудга келтиришда асосий бўғин ҳисобланади. Улар ўз фаолиятини амалга оширар экан, халққа, унинг манфаатларига хизмат қилмоқда, ҳуқуқ ва эркинликларини таъминламоқда.

Иккинчидан, иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишнинг ҳуқуқий негизини ташкил этадиган конунлар. Шунингдек, фуқароларни ижтимоий ҳимоялашни, мулкдорлар синфини шакллантиришни, мулкчиликнинг ҳамма шакллари тенг ҳуқуқли ривожланиши, тадбиркорлик тараққий топиши, молия, солиқ ва банк сиёса-

ти такомиллашуви ва бошқаларни таъминлайдиган қонулар.

Учинчидан, жамият сиёсий тизимини эркинлаштириш ва демократиялаш, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг таъсирчан механизмни таъминлашга қаратилган аниқ чора-тадбирларни амалга оширишнинг ҳуқуқий асосини ташкил этадиган қонун ҳужжатлари. Улар фуқароларнинг жамиятни бошқаришдаги иштироки кенгайтишининг, матбуот эркинлиги ва оммавий ахборот воситалари ишини такомиллаштиришнинг ҳуқуқий таъминланишини вужудга келтирди.

Тўртинчидан, Ўзбекистонни халқаро ҳуқуқ субъекти сифатида белгилайдиган, республиканинг ташқи сиёсий ва ташқи иқтисодий алоқаларини тартибга соладиган, фаол ва кенг кўламли халқаро ҳамкорлик учун мустақкам ҳуқуқий кафолатлар яратиб берадиган қонунлар.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 227–228-б.

Бозор муносабатларини қарор топтириш учун ҳуқуқий пойдевори давлат ва жамият ҳаётининг ҳамма томонларига тааллуқли бўлган қонун ҳужжатларининг бутун мажмуи, энг аввало, мамлакат Конституцияси яратиб беради.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 228–229-б.

...Мустақиллик йилларида республикада халқаро миқёсда қабул қилинган юридик принциплар ва нормаларга асосланган кенг ҳуқуқий макон вужудга келтирилди. Мазкур норма ва принциплар инсон ҳуқуқлари, эркинликлари устуворлигига асосланади. Бу эса ис-

лоҳотлар, тараққиёт ва ўзаро фойдали ҳамкорликнинг ортга қайтмаслиги учун кафил бўлиб хизмат қилади.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 234-б.

Ўзбекистоннинг мустақил ривожланишидаги ўтган қисқа тарихий даврда республикани суверен давлат сифатида қарор топтириш юзасидан улкан ишлар амалга оширилди. Ҳозир Ўзбекистонни 165 давлат тан олган. Дунёдаги 120 дан ортиқ мамлакат билан расмий дипломатия муносабатлари ўрнатилган. Тошкентда 35 мамлакат ўз элчихонасини очган.

Бугунги кунда Ўзбекистон тўла ҳуқуқли асосда энг обрўли ва нуфузли халқаро ташкилотлар таркибига кирган бўлиб, барча китъалардаги ўнлаб мамлакатлар билан дўстона алоқаларни ривожлантириб бормоқда. Энг йирик банк ва молия органлари, нодавлат ва ноҳукумат ташкилотлари билан яқиндан ҳамкорлик қилмоқда. Республикада 88 та чет давлат ваколатхоналари рўйхатдан ўтган, 24 та ҳукуматлараро ташкилот ва 13 та ноҳукумат ташкилоти ишлаб турибди. Ўтган йиллар мобайнида республика кўплаб жуда муҳим халқаро конвенцияларга қўшилди.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 239-б.

Ташқи сиёсий ва ташқи иқтисодий алоқаларни шакллантиришда Ўзбекистон ўз мустақиллигининг дастлабки йилларидаёқ ишлаб чиқилган қуйидаги асосий тамойилларга амал қилмоқда.

Биринчидан, ўзаро манфаатларни ҳар томонлама ҳисобга олган ҳолда давлат миллий манфаатларининг устуңлиги;

Иккинчидан, тенг ҳуқуқлилиқ ва ўзаро манфаатдорлик, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик;

Учинчидан, мафкуравий қарашлардан қатъи назар ҳамкорлик учун очиклик, умуминсоний қадриятларга, тинчлик ва хавфсизликни сақлашга содиқлик;

Тўртинчидан, халқаро ҳуқуқ нормаларининг давлат ички нормаларидан устуворлиги;

Бешинчидан, ташқи алоқаларни ҳам икки томонлама, ҳам кўп томонлама келишувлар асосида ривожлантириш.

Ўзбекистон ХХІ аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт қафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 239–240-б.

Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти (ЕХХТ) билан самарали ҳамкорлик қилаётганимизни алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Бу ҳамкорлик даражаси ЕХХТ билан биргаликда амалга оширилаётган тадбирларда ва бу ташкилот расмий мансабдор шахсларининг Ўзбекистонга ташрифида яққол кўзга ташланмоқда.

Ўзбекистон ХХІ аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт қафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 245-б.

Бизнинг ЕХХТнинг Марказий Осиёдаги фаолиятини кучайтиришга оид даъватимиз тушуниб қабул қилинди ва у Лиссабон декларациясида ҳужжатлаштирилди. Бу аслида ЕХХТ ўз ҳужжатларида мазкур минтақада барқарорликни қўллаб-қувватлаш ва можароларнинг олдини олиш ниятини баён этган биринчи ҳодиса бўлди. Хавфсизлик, шу жумладан Европадаги хавфсизлик ҳам чегара билмаслиги бугун ҳеч кимда шубҳа туғдирмайди.

Лиссабонда ХХІ аср арафасида ялпи хавфсизликнинг модели хусусида олиб борилган мунозаралар жараёнида биз хавфсизликнинг бўлинмаслиги ҳақидаги асосий қонидани тўла-тўқис қўллаб-қувватлашимизни билдирдик. Шунини мамнуният билан қайд этамизки, можаролар юз бериб турган ҳудудларга яширинча қурол-яроғ етказиб беришни тўхтатиш ҳақидаги таклифимиз Лиссабон учрашувининг якунловчи ҳужжатида ўз ифодасини топди. Умид қиламизки, бу охир-оқибатда ХХІ аср учун умумий ва кенг қамровли хавфсизлик моделининг таркибий қисми бўлиб қолади.

Шу билан бир қаторда сўнгги вақтларда Тошкентда Ўзбекистон ташаббуси билан ЕХХТнинг бир қатор йирик анжуманлари ўтказилди. ЕХХТ Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича Бюроси (ДИИХБ)нинг “Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий институтлар” мавзусидаги халқаро семинар-кенгаши Марказий Осиё, Европа, Америкадаги 21 мамлакат экспертларининг, шунингдек, 29 та халқаро ва ноҳукумат ташкилотлари вакилларининг иштирокида кенг мулоқот ўтказиш имкониятини берди. Улар Марказий ва Шарқий Европада омбудсмен институти, инсон ҳуқуқлари бўйича миллий институтлар фаолиятини ривожлантириш, қонунчилик тизимларини такомиллаштириш ҳамда халқ таълими ва оммавий ахборот воситаларининг инсон ҳуқуқлари соҳасидаги роли масалаларини кўриб чиқдилар.

ЕХХТнинг ДИИХБ ташаббуси билан “Оммавий ахборот воситалари демократлаштириш шароитида” мавзусида семинар ҳам ўтказилди. ЕХХТ Келиштирув ва ҳакамлик суди томонидан ташкил этилган ЕХХТ халқаро семинари ҳам бўлиб ўтди. Буларнинг барчаси тинчлик ўрнатувчи ва ҳуқуқни ҳимоя қилувчи ушбу нуфузли ташкилот билан яқин ва самарали муносабатлар ўрнатилганлигидан далolat беради.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 246–247-б.

Жамиятимизнинг демократик ўзгаришларни чуқурлаштириш йўлидан собитқадам ривожлана боришига бошқа халқаро ташкилотлар билан ва энг аввало Осиё минтақасидаги ташкилотлар билан яқиндан ҳамкорлик қилиш ҳам ёрдам беради.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 248-б.

Қўшма Штатлар жамиятимизни янгилаш, ислоҳ қилиш ва демократлаштириш, республикамизнинг давлат мустақиллиги ва суверенитетини мустаҳкамлаш жараёнига салмоқли ҳисса қўшмоқда.

Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 249–250-б.

ЗАМОНАВИЙ КАДРЛАР – ТАРАҚҚИЁТИМИЗНИНГ МУҲИМ ОМИЛИДИР

...Биз эркин, демократик жамият барпо этишимиз. Бозор муносабатлари ҳаётимизга теран кириб бормоқда. Маънавиятни юксалтириш борасида улкан ишлар амалга оширилмоқда. Қисқача айтганда, дунёқарашимиз, ҳаётимиз ўзгармоқда.

Замонавий кадрлар – тараққиётимизнинг муҳим омилидир // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 262-б.

ЯНГИЧА ТАФАККУР – ЗАМОН ТАЛАБИ

Биз танлаган йўл – ҳукукий демократик давлат куриш йўли. Биз танлаган йўл – фуқаролик жамиятини шакллантириш йўли. Шунинг учун ҳокимиятнинг тармокланиши масаласида энг демократик тамойилларни амалда жорий қилишимиз даркор.

Янгича тафаккур – замон талаби // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 281-б.

АСОСИЙ МАҚСАД – ИҚТИСОДИЙ ЮКСАЛИШГА ЭРИШИШДИР

Биринчи ва энг муҳим яқун: биз инсон манфаатларини амалга ошириш учун зарур шароит, имкон яратмасдан, бу манфаатларни фаол бунёдкор куч сифатида эътироф этмасдан туриб, янгиланиш ва тараққиёт йўлидан тўғри ва изчил ҳаракат қилолмаслигимизни яна бир бор англаб олдик.

Шунинг учун ҳам инсон манфаатларини таъминлаш бўйича кўзда тутилган чора-тадбирлар қай даражада тўла ва муваффақиятли бажарилаётгани алоҳида эътибор талаб қилади.

Шуни қайд этиш лозимки, бу борада анчагина ишлар қилинди...

Шахснинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини таъминлаш, оилаларнинг, ҳар бир алоҳида кишининг турмуш шароити ва фаровонлигини яхшилашга қаратилган чора-тадбирлар амалга оширилди.

Ижтимоий соҳани ривожлантириш, аҳолини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза этиш учун давлат бюджетидан 63,2 миллиард сўм ёки бюджетнинг умумий харажатларидан қарийб 45 фоизи сарфланди.

Шунинг ҳисобидан оналик ва болаликни муҳофаза қилиш бўйича тадбирларни амалга ошириш, давлат томонидан бериладиган ёрдамга муҳтож оилаларга эътиборни кучайтириш имкони яратилди, кам таъминланган оилаларнинг ўзигагина 10,1 миллиард сўмдан ортиқ нафақа берилди.

Тошкентда ногиронлар соғлиғини қайта тикловчи республика маркази ташкил этилди. Нукусда ҳам худди шундай марказни ташкил этиш бўйича ишлар ниҳоясига етмоқда.

Давлат уй-жойга ҳақ тўлашга кетган харажатларнинг бир қисмини, энг аввало, коммунал хизмат учун қисман ҳақ тўлашга кетган харажатни қоплаш борасида ҳам маълум даражада ёрдам кўрсатмоқда. Биринчи ярим йилликда бу мақсадлар учун 653 миллион сўм сарфланди...

Бюджет ташкилотлари ходимларига маошларини, пенсия ва нафақаларини ўз вақтида тўлаш таъминланмоқда. Бу ҳаётимиздаги одатий ҳол бўлиб қолди. Айни пайтда собиқ иттифокнинг жуда кўп мамлакатларида бу нарса энг кескин ижтимоий муаммо бўлиб турибди.

Кейинги пайтларда собиқ совет худудидаги айрим давлатларнинг оммавий ахборот воситалари кўп ойлар давомида иш ҳақи олмаган ўқитувчилар, врачлар, ҳарбий хизматчилар ва бюджет ташкилотларининг бошқа ходимларига маош, пенсионерларга нафақа беришни таъминлаш бўйича қилинаётган хатти-ҳаракатларни катта ютуқ сифатида тақдим этмоқда.

Бу коммунистик режим давридаги “эски анъаналар”ни эслатади: ўзимиз муаммо туғдирамизда, сўнгра уни ўзимиз қаҳрамонона ҳал этамиз.

Афсуски, ҳеч ким бу ҳол ўша мамлакатларда ислохотлар стратегияси ва биринчи навбатда уларни амалга ошириш йўлини танлашда йўл қўйилган хатолар натижаси эканини тан олмайди.

Биз бундан зарур сабоқ чиқариб олишимиз лозим. Энг аввало, ислохотларнинг мақсади ва амалга оширилишини янада чуқурроқ, танқидий назар билан таҳлил этиш даркор. Бу жараёни баҳолашда, ислохотларни амалга оширишнинг энг маъқул йўллари кидиришда хато қилмаслик керак. Айрим муаммоларнинг ечими оғир, таназзул ҳолатига тушиб қолишини кутиб ўтирмаслик зарур...

...Ижтимоий соҳани, айниқса, қишлоқ жойларида ижтимоий соҳани ривожлантириш борасида сезиларли ишлар амалга оширилди. Бу мақсадда 38,4 миллиард сўм капитал маблағ ёки умумий капитал маблағлар ҳажмининг 39 фоизи ўзлаштирилди.

3 миллион квадрат метрга яқин уй-жой, шундан 2,8 миллион қишлоқ жойларида фойдаланишга топширилди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан деярли 1,5 барабар кўпдир.

Бир навбатда 4 минг беморга хизмат кўрсатувчи поликлиникалар, 13,6 минг ўқувчига мўлжалланган умумтаълим мактаблари қурилди. Ҳисобот даврида 2,1 минг янги маъшиий хизмат объекти очилиб, хизматнинг 18 та тури ўзлаштирилди. Аҳоли пунктларини газлаштириш ва сув билан таъминлаш дастурларига мувофиқ, 2,3 минг километр газ, 633 километр сув узатиш тармоқлари фойдаланишга топширилди. Бу 1996 йилнинг биринчи ярмидагига қараганда анча кўпдир.

Республикамизнинг деярли барча ҳудудларида шаҳарлар, туман марказлари, қишлоқлар киффаси ўзгарди ва ободонлашди.

Тошкент шаҳрида қўлланган "Тошуйжойжамгарма-банк" сертификатлари бўйича уй-жой қуриш тажрибаси яхши самара берди.

Қисқа вақт мобайнида 4 мингдан зиёд шаҳар аҳолисига банкда жамгарма ҳисобварақлари очилди. Давлат бюджет маблағлари ҳисобидан уй-жой қиймати-

нинг 50 фоизини қоплаш йўли билан 500 га яқин шинам квартира қурилиб, сотилди.

Ҳозирги кунда 1,5 мингга яқин ана шундай квартира қурилиши давом этмоқда. Бу қурилишлар қийматининг етишмаётган қисмини қоплаш учун банк томонидан тўлов муддати 10 йилга узайтирилган ҳолда имтиёзли кредитлар берилмоқда.

Уй-жой сотиб олишнинг бундай шаклига аҳоли катта кизиқиш билан қарамокда. Буни инобатга олиб, мазкур тажрибани барча вилоят марказлари ва вилоятга бўйсунувчи шаҳарларга ёйиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Шу мақсадда барча вилоят марказларида ўз ҳудудий бўлимларига эга бўлган Ўзбекистон уй-жой жамғарма банки ташкил этилди.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари бу бўлимлар фаолиятини зудлик билан йўлга қўйиши керак. Банк сертификатлари бўйича қуриладиган уйлар учун ўз вақтида ер майдонлари ажратилишини таъминлаш, тегишли муҳандислик коммуникациялари барпо этишда ҳар томонлама ёрдам беришлари зарур...

...Республикада инсон ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза қилишнинг ҳуқуқий ва институционал асослари шаклланди. Инсон ҳуқуқлари бўйича Олий Мажлис вакили тўғрисидаги Қонун қабул қилинди. Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ ташкил топди. Олий Мажлис қошида Амалдаги қонунлар мониторинги институти фаолият кўрсатмоқда.

Бугунги кунда Жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази ташкил этилаётир.

Ўзбекистонда ўтказилган инсон ҳуқуқлари ҳимоясининг қонуний асосларига бағишланган илмий-амалий конференция ва “Ўзбекистонда Омбудсман институти: тажриба ва муаммолар” мавзuidaги “Давра суҳбати” халқаро миқёсда катта кизиқиш уйғотди.

Хорижий олимлар, мутахассислар, ҳуқуқ ҳимоячилари шу нарсага амин бўлдиларки, Ўзбекистонда инсон ҳуқуқлари нафақат конституцион жиҳатдан пухта ҳимоя қилинган, балки у давлат ҳокимияти ва қонуннинг бор қудрати билан ҳақиқий равишда кафолатланмоқда.

Кейинги вақтларда фуқароларни ҳуқуқий тарбиялаш борасидаги ишлар сезиларли даражада фаоллашди. Кўплаб олий ўқув юртларининг ўқув дастурларига инсон ҳуқуқлари бўйича махсус курслар киритилди.

Юристар малакасини ошириш маркази, шунингдек, Тошкент юридик институти қошида жойларда филиалларига эга бўлган Ҳуқуқий тарғибот маърифат маркази ташкил этилди.

Эндиги вазифа ана шу ташкил этилган марказлар ўзларига юклатилган вазифаларни тўла равишда амалга оширишларидан иборатдир.

Асосий мақсад – иқтисодий юксалишга эришишдир // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 286-290-б.

БУХОРО НЕФТНИ ҚАЙТА ИШЛАШ ЗАВОДИНИНГ ТАНТАНАЛИ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДА СЎЗЛАНГАН НУТҚ

Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи қурилиши мисолида меҳнаткаш халқимиз нақадар улкан салоҳиятга эга эканига яна бир бор амин бўлдик. Бу – барқарор, бозор иқтисодиёти шароитида тобора ривожланиб бораётган демократик жамият, ҳуқуқий давлат қуриш йўлидаги кўпгина мураккаб вазифаларни ечишга қодир ва буни бугунги кунда амалда исботлаётган реал кучдир.

Бухоро нефтни қайта ишлаш заводининг тантанали очилиш маросимида сўзланган нутқ // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 312-б.

БАРКАМОЛ АВЛОД – ЎЗБЕКИСТОН ТАРАҚҚИЁТИНИНГ ПОЙДЕВОРИ

Демократик жамиятда болалар, умуман, ҳар бир инсон эркин фикрлайдиган этиб тарбияланади. Агар болалар эркин фикрлашни ўрганмаса, берилган таълим самараси паст бўлиши муқаррар. Албатта, билим керак. Аммо билим ўз йўлига. Мустақил фикрлаш ҳам катта бойлиқдир.

Баркамол авлод – Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 332-б.

ЎЗБЕКИСТОН СУЗИБ ЮРАДИГАН МУЗТОҒ ЭМАС

Ўзбекистон тараққиётнинг Ўзбекистон моделига амал қилмоқда. Мени тўғри тушунишларингизни истардим: биз ўз давлатимизни кураётган эканмиз, қуйидаги тамойилларга асосланамиз. Биринчи тамойил – аждодларимизнинг қадимий маданиятидаги барча улутвор қадриятларни тиклаш. Иккинчиси – буюк меросимизни жаҳон цивилизациясининг барча ютуқлари билан бирлаштириш. Учинчиси – Ўзбекистон улкан ресурсларга эга. Фақат минерал-хомашё, фақат пахта эмас, фақат олтин ёки бошқа нарсалар эмас, яъни республика эга бўлган тўртинчи ресурс – улкан интеллектуал ресурсдан иборат.

Ўзбекистон сузиб юрадиган музтоғ эмас // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 382-б.

...Қанча давлат бўлса – шунча андоза бор... Дунёда бир-бирига мутлақо ўхшайдиган икки киши бўлмаганидек, бир-бирига мутлақо ўхшайдиган икки давлат ҳам йўқ...

Биз ислом андозасига мос келмаймиз. Ислом оламида асосий нарса – шариатдир. Асосийси – Қуръонда ёзилган қонунлар мажмуидир. Биз – дунёвий давлатмиз. Бизнинг Конституциямиз Франция, Германия, Буюк Британиянинг энг яхши демократик ташкилотларидан синовдан ўтган...

Биз давлат ҳаётида Конституцияга қатъий риоя қиламиз.

Ўзбекистон сузиб юрадиган музтоғ эмас // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 383-б.

...Мамлакатнинг гуллаб-яшнаши сари энг қисқа йўл – жаҳон ҳамжамиятига интеграциялашув, яққаланиб қолишдан воз кечиш, ҳар қандай фундаментал оғишларни қабул қилмаслик, ўз миллий хусусиятларимизни сақлаб қолган ҳолда жаҳон цивилизацияси кадриятларидан баҳраманд бўлиш эканини тушуниб етиши учун уларнинг тафаккурини ўзгартириш керак.

Ўзбекистон сузиб юрадиган музтоғ эмас // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 384-б.

...Демократиянинг умумий қонунлари мавжуд бўлса ҳам, ҳар бир мамлакатда демократиянинг ўз қиёфаси бор. Шу билан бирга, давлат ва жамият ҳаётидаги айрим демократик кадриятларни ўзгартириш ўзига хос ҳолда, юзлаб йиллар давомида таркиб топган тафаккур тарзини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилади.

Ўзбекистон сузиб юрадиган музтоғ эмас // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 384–385-б.

...Хар қандай адолатсиз жазо акс таъсир қилади. Қонун нақадар адолатсиз бўлса, у ўзига кўп қарши ҳаракатларни келтириб чиқаради.

Ўзбекистон сузиб юрадиган музтоғ эмас // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 385-б.

...90-йиллар бошидаги демократия йўқ жойдан пайдо бўлгани учун кўлгина ўзбошимчаликларни келтириб чиқарди...

...Янги уй қурмай туриб, эскисини бузмаслик керак, деган ақидага биноан иш тутдик. Эски тузумдан янги тузумга ўтишнинг бутун тизими бизда мана шу шиор остида кечди ҳамда ўтиш аста-секинлик билан, босқичма-босқич амалга оширилди.

Ўзбекистон сузиб юрадиган музтоғ эмас // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 386-б.

Ҳеч нарса одамларни ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари тизимидаги порахўрлик каби чалғитиб, бузмайди.

Ўзбекистон сузиб юрадиган музтоғ эмас // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 386-б.

...Ўзбекистон давлати беш тамойилга амал қилмоқда. Биринчи тамойил: мафқурадан тўла холи бўлиш. Иккинчиси: давлат – бош ислоҳотчи, яъни биз ўтиш даврида иқтисодиётнинг бошқарилиши тарафдоримиз. Учинчи тамойил: қонуннинг устуворлиги. Тўртинчиси: кучли ижтимоий сиёсат. Чунки бизда аҳолининг 48–50 фоизини болалар, яъни 18 ёшгача бўлган болалар ташкил қилади. Бешинчи тамойил барча сиёсий ва ижтимоий жараёнларга босқичма-босқич ўтишдир.

Ўзбекистон сузиб юрадиган музтоғ эмас // Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 387-б.

ОИЛА ФАРОВОНЛИГИ – МИЛЛАТ ФАРОВОНЛИГИ

Конституциямизнинг биз учун муқаддаслиги яна шундан иборатки, ҳар қандай таракқиёт учун гаров бўлмиш тинчлик, осойишталик, тотув ҳаётнинг асосларини белгилаб берган.

Оила фаровонлиги – миллат фаровонлиги // Ҳавфсизлик ва барқарор таракқиёт йўлида. Т. 6. – Т., 1998. – 398-б.

ЖАМИЯТИМИЗ МАФҚУРАСИ ХАЛҚНИ – ХАЛҚ, МИЛЛАТНИ – МИЛЛАТ ҚИЛИШГА ХИЗМАТ ЭТСИН

Ғояга қарши фақат ғоя, фикрга қарши фақат фикр, жаҳолатга қарши фақат маърифат билан баҳсга киришиш, олишиш мумкин.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 3-б.

Миллий мафкура – миллатни бирлаштирувчи байроқдир.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 4-б.

Мафкура ҳар қандай жамият ҳаётида зарур. Мафкура бўлмаса одам, жамият, давлат ўз йўлини йўқотиши муқаррар. Иккинчидан, қаердаки мафқуравий бўшлиқ вужудга келса, ўша ерда беғона мафкура ҳукмронлик қилиши ҳам тайин.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 4-б.

Инсоният янги аср бўсағасида турган бугунги кунда турли хил эски ва янги мафқураларнинг ўзаро кураши

ҳар қачонгидан ҳам кўра шиддатли тус олмоқда. Ранг-баранг, баъзан бир-бирига мутлақо зид дунёқарашлар, сиёсий, миллий, диний оқимлар, мазҳаб ва секталар ўртасидаги фикр талашувлари гоҳо баҳс-мунозара доирасидан чиқиб қонли тўқнашувлар, оммавий қирғинларга сабаб бўлмоқда, одамлар бошига беҳисоб қайғу-кулфатлар солмоқда.

Жамиятимиз мафкураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 5-б.

Ҳозирги вақтда дунёда икки қарама-қарши қутб барҳам топган бўлса-да, турли хил мақсад-манфаатларни ифода этувчи мафкуралар тортишуви тўхтагани йўқ. Очик айтиш керакки, бу тортишувлардан кўзланган асосий мақсад – инсон, авваламбор ёшлар қалбини эгаллаш, муайян мамлакат ёки минтақадаги бирор миллат ёки халқнинг онгига, унинг сезги-туйғуларига таъсир ўтказиш, уни ўз дунёқарашига бўйсундириш, маънавий жиҳатдан заиф ва тобе қилиш. Фикр қарамлиги, тафаккур куллиги эса ҳар қандай иқтисодий ёки сиёсий қарамликдан ҳам кўра даҳшатлидир.

Жамиятимиз мафкураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 5-б.

Узоқ тарихимиздан маълумки, ҳар қандай зўравон босқинчилар ва юртимизда ҳукмронлик қилмоқчи бўлган кучлар ёвуз ниятларига эришиш учун аввало миллий маданият ва анъаналаримизни йўқ қилиш, шу йўл билан бизни маънавий жиҳатдан заифлаштиришга, кучкудратимизни йўқотишга ҳаракат қилганлар. Бу ҳақиқатни ҳеч қачон ёдимиздан чиқармаслигимиз керак.

Жамиятимиз мафкураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 5-б.

Бугунги замонда мафкура полигонлари ядро полигонларига нисбатан ҳам кўпроқ кучга эга. Энг қизиги, шу билан бирга, кишини доимо огоҳ бўлишга ундовчи томони шундаки, агар ҳарбий, иқтисодий, сиёсий тазйик бўлса, буни сезиш, кўриш, олдини олиш мумкин, аммо мафкуравий тазйик, унинг таъсири ва оқибатларини тезда илғаб етиш ниҳоятда қийин.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 6-б.

Энг даҳшатлиси – фикр қарамлиги, тафаккур қуллиги.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 6-б.

Одам ўз мустақил фикрига, собит эътиқодига, ўзи таяниб яшайдиган ҳаётий-миллий қадриятларга, шаклланган дунёқараш ва мустаҳкам иродага эга бўлмаса, ҳар турли мафкураларнинг босимига, уларнинг гоҳ ошқора, гоҳ пинҳона кўринишдаги тазйикларига бардош бериши амримаҳол.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 6-б.

Табиатда ҳам, жамиятда ҳам вакуум – бўшлиқ бўлиши мумкин бўлмаганидек, мафкура соҳасида ҳам бўшлиқ вужудга келишига асло йўл қўйиб бўлмайди.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 7-б.

Мафқурасиз одам, жамият, давлат ўз йўлини йўқотди.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 8-б.

Сир эмас, баъзан беозоргина бўлиб туюлган мусиқа, оддийгина мультфильм ёки реклама лавҳаси орқали ҳам маълум бир мафқуравий мақсадлар ва интилишлар ифодаланади.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 10-б.

Бугунги кунда ғояни, фикрни тақиб билан, маъмурий чоралар билан енгиб бўлмайди. Ғояга қарши фақат ғоя, фикрга қарши фақат фикр, жаҳолатга қарши фақат маърифат билан баҳсга киришиш, олишиш мумкин.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 10-б.

Маънавиятимиз қўлимизда енгилмас кучга айлансин.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 10-б.

Жамиятнинг, жамият аҳлининг мустақкам ва равшан мафқураси бўлмаса, ўз олдига қўйган аниқ бир мақсад-муддаоси бўлмаса, у муқаррар равишда инқирозга юз тутади.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 10-б.

Мақсад дегани – халқни, миллатни бирлаштирувчи, йўлга бошловчи бамисоли бир байроқ. Бу байроқ бутун Ўзбекистон халқининг руҳини, ғурур-ифтихорини, керак бўлса, қудратини, орзу-интилишларини мужассамлаштирадиган улуғ кучдир. Давлатимизнинг, халқимизнинг, эл-юртимизнинг мақсади ўзининг улуғворлиги, ҳаётийлиги ва ҳаққонийлиги билан ҳаммамизни жалб этадиган бўлмоғи лозим. Токи бу мақсад халқни –

халқ, миллатни – миллат қила билсин, қўлимизда енгилмас бир кучга айлансин.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 10–11-б.

Одамларнинг минг йиллар давомида шаклланган дунёқараши ва менталитетига асосланган, айна вақтда шу халқ, шу миллатнинг келажагини кўзлаган ва унинг дунёдаги ўрнини аниқ-равшан белгилаб беришга хизмат қиладиган, кечаги ва эртанги кун ўртасида ўзига хос кўприк бўлишга қодир ғояни мен жамият мафқураси деб биламан.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 11-б.

Шўро даврининг мафқураси, коммунистик дунёқараш, агарки аслини суриштирсангиз, моҳият эътиборига кўра, бизнинг турмуш тарзимизга, халқимизнинг табиатига тамоман бегона эди. Шунга қарамасдан, кишиларнинг онгига мажбуран сингдирилган бу сохта таълимотнинг салбий таъсири ҳануз сезилиб туради. Афсуски, биз бу сарқитлардан ҳали буткул халос бўла олганимиз йўқ.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 11-б.

Истиқлолга эришган кунимиздан бошлаб миллий мафқура, Ўзбекистон жамиятининг миллий ғоясини яратиш масаласи долзарб бўлиб келмоқда.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 11-б.

Албатта, мафқурани бир кун ёки бир йилда яратиб бўлмайди. Чунки мафқура шаклланади, шакллантириб борилади. Унинг асосий тамойилларини ишлаб чиқиш

мумкин. Аммо бу тамойиллар реал ҳаётда ўз ўрнини топмаса, бундай мафқура фақат қоғозда бўлади, холос. Шунинг учун ҳам, менинг фикримча, мафқурани шакллантириш жараёнида, авваламбор. Мамлакатнинг бугунги ҳаёти, ўтмиши, келажаги, бугун тақдири учун қайғурадиган, Ватан қисматини ўз қисмати деб биладиган кенг жамоатчиликнинг илғор дунёқараш ва тафаккурига асосланиш лозим.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 12-б.

Иккинчи шарт шундан иборатки, миллий тарихимиз ва умумбашарий тараққиёт ривожига унутилмас ҳисса қўшган олиму фузалоларнинг мафқура ва унинг жамият ҳаётидаги аҳамияти ҳақида қолдирган илмий мероси, фалсафасий қарашларини ҳар томонлама ўрганиш даркор. Мен бу ўринда Абу Наср Форобий, Беруний, Ибн Сино, Аҳмад Яссавий, Алишер Навоий, Баҳоуддин Нақшбанд, Нажмиддин Кубро каби улуғ аждодларимизнинг шу мавзуга дахлдор асрларини назарда тутяпман.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 12-б.

Мафқура полигонлари ядро полигонларидан кучлидир.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 12-б.

Масалан, Форобийнинг ўша машҳур “Фозил одамлар шаҳри” асарини эсга олайлик. Бундан минг йилча муқаддам яратилганига қарамасдан, бугунги ўқувчи ҳам бу асардан ҳозирги ҳаётнинг мураккаб муаммоларини ҳал қилишда асқатадиган муҳим фикр ва йўл-йўриқларни топа олади.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 12-б.

Мен миллий мафқура хусусида бош қотираётган олимларимиз, маънавият ва маърифат соҳаси ходимларига ер юзида инсоният ва давлатчилик пайдо бўлганидан буён шаклланган жамиятнинг ривожланиш қонуниятларини теран ўрганиш, кишилиқ тарихининг юксалиш ва таназзул давларини, тараққиётни ана шу инқирозлардан омон сақлаб қолувчи ижтимоий-маънавий омилларни ҳар томонлама тадқиқ этган ҳолда бирон хулосага келишни тавсия этган бўлур эдим.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 13-б.

Содда қилиб айтганда, жамиятимизнинг мафқураси шу жамиятнинг таянчи бўлиши оддий инсон ва унинг манфаатларини ифода этиши, халқимизнинг беҳатар, тинч-омон, фаровон, бадавлат турмушга эришиши учун куч-ғайрат манбаи бўлиши лозим.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 13-б.

Ўзбекистоннинг миллий мафқураси мамлакатимизнинг мана шу минтақада, ён-атрофдаги давлатлар орасида ва жаҳон миқёсида ўзига муносиб ўринни, яна ҳам аниқроқ айтадиган бўлсак, ўзининг ихтисосини тўғри ва ҳолисона англаб, шу асосда изчил ҳаракат қилишимиз учун хизмат этиши зарур.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 13-14-б.

Хўш, миллий ғоя, миллий мафқура нималарни ўзида мужассамлантириши ва қандай талабларга жавоб бериши керак?

Миллий мафкура. Авваламбор, ўзлигимизни, муқаддас анъаналаримизни англаш туйғуларини, халқимизнинг кўп асрлар давомида шаклланган эзгу орзуларини, жамиятимиз олдига бугун қўйилган олий мақсад ва вазифаларни қамраб олиши шарт.

Иккинчидан, жамиятимизда бугун мавжуд бўлган хилма-хил фикрлар ва ғоялар, эркин қарашлардан, ҳар қандай тоифалар ва гуруҳларнинг интилишлари ва умидларидан, ҳар қандай инсоннинг эътиқоди ва дунёқарашидан қатъи назар, уларнинг барчасил ягона миллий байроқ атрофида бирлаштирадиган, халқимиз ва давлатимизнинг дахлсизлигини асрайдиган, эл-юртимизни энг буюк мақсадлар сари чорлайдиган ягона ғоя – мафкура бўлиши керак.

Учинчидан, миллий мафкурамиз ҳар қандай миллатчилик ва шунга ўхшаган унсурлардан, бошқа элат ва халқларни менсимаслик, уларни камситиш кайфияти ва қарашларидан мутлақо холи бўлиб, қўшни давлат ва халқлар, умуман жаҳон ҳамжамиятида, халқаро майдонда ўзимизга муносиб ҳурмат ва иззат қозонишда пойдевор ва раҳнамо бўлиши даркор.

Тўртинчидан, миллий ғоя биринчи навбатда ёш авлодимизни ватанпарварлик, эл-юртга садоқат руҳида тарбиялаш, уларнинг қалбига инсонпарварлик ва одамийлик фазилатларини пайванд қилишдек олижаноб ишларимизда мададкор бўлиши зарур.

Бешинчидан, у Ватанимизнинг шонли ўтмиши ва буюк келажagini узвий боғлаб туришга, ўзимизни улуг аждодларимиз боқий меросининг муносиб ворислари деб ҳис қилиш, шу билан бирга, жаҳон ва замоннинг умумбашарий ютуқларига эришмоққа йўл очиб берадиган ва шу мақсадларга муттасил даъват қиладиган ғоя бўлиши керак.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 14–15-б.

Мафкура – ўтмиш ва келажак ўртасидаги кўприкдир.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 14-б.

Миллий ғоя, миллий ифтихор кундалик машаққатли ишларимизда ва бунёдкорлик фаолиятимизда кучимизга куч, ғайратимизга ғайрат қўшиб, ҳақиқатан ҳам келажакга буюк давлат қураётганимизга мустаҳкам ишонч бағишлаб, руҳимизни баланд, белимизни бақувват қилишига ишонаман.

Миллий мафкура воситасида элу юрт бирлашади, ўз олдига буюк мақсадлар қўяди ва уларни адо этишга қодир бўлади.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 15-б.

Миллатнинг, халқнинг ҳамжиҳатлиги эса ҳар қандай тараққиётнинг гаровидир.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 15-б.

Таълим-тарбия – онг маҳсули, лекин айни вақтда онг даражаси ва унинг ривожини ҳам белгилайдиган омилдир. Бинобарин, таълим-тарбия тизимини ўзгартирмасдан туриб онгни ўзгартириб бўлмайди. Онгни, тафаккурни ўзгартирмасдан туриб эса биз кўзлаган олий мақсад – озод ва обод жамиятни барпо этиб бўлмайди.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 17-б.

Бизга мерос бўлиб қолган таълим-тарбия тизимининг маълум бир маъқул жиҳатлари билан бир қаторда унинг энг номақбул томони шундан иборат эдики, ўқув жараёнида ўқувчи ва талабаларни мустақил ва эркин

фикрлашга йўл кўймаслик, ҳар қайси ўқув юртини битирувчиларнинг билимига қараб эмас, аввало, уларнинг собиқ совет тузумига ва сохта ғояларга садоқатини ҳисобга олиб баҳолаш ва ҳаётга йўллаш тамойили асосий ўринни эгаллар эди. Кўп жойларда сифат ўрнига сон кетидан қувиш устунлик қиларди. Кўпчилик ҳақиқий билим ёки малака орттириш мақсадида эмас, амалтақал қилиб дипломли бўлиб олиш илинжида техникум ёки институтларга кирар эди. Бу тузумдан бизга қолган мерослар ичидаги шунга ўхшаган салбий асоратларни, афсуски, ҳозир ҳам сезиб турибмиз. .

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 18-б.

Мақсадимиз – эркин шахсни тарбиялаш.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 20-б.

Кадрлар тайёрлаш Миллий дастуримизда, шу жумладан, ҳали сиз тилга олган икки ҳужжатда назарда тутилган вазифалар тўлиқ амалга ошган тақдирда улар, **биринчидан**, ижтимоий-сиёсий иқлимга ижобий таъсир қилади ва натижада мамлакатимиздаги мавжуд муҳит бутунлай ўзгаради.

Иккинчидан, таълимнинг янги модели ишга тушгач, инсоннинг ҳаётдан ўз ўрнини топиш жараёни тезлашади. Ҳар қандай одам ҳам ўсмирлик чоғида, эндигина вояга етиб келаётган даврида жамиятдан муносиб ўрнини топиши керак, акс ҳолда бу нарса ноҳуш оқибатларга, баъзан эса оғир фожиаларга, ҳатто ижтимоий ларзаларга ҳам сабаб бўлади. Ёш йигит-қизларимизнинг ишда, турмушда, оила ва жамоа орасида ўз ўрнини тополмаслик ҳолатлари уларнинг жамиятда ўз қадрини йўқотишига олиб келади. Ўз қадрига, ўз шаънига эга бўлмаган инсон ҳаётда кўп-кўп тўсиқларга

дучор бўлади, беқарор ва салбий таъсирларга тез берилади, унинг шахс сифатидаги емирилиши ҳам тез кечеди.

Учинчидан, таълимнинг янги модели жамиятда мустақил фикрловчи эркин Шахснинг шаклланишига олиб келади. Ўзининг кадр-қимматини англайдиган, иродаси бақувват, иймони бутун, ҳаётда аниқ мақсадга эга бўлган инсонларни тарбиялаш имконига эга бўламыз. Ана шундан кейин онгли турмуш кечириш жамият ҳаётининг бош мезонига айланади. Шунда одам оломон бўлиб, ҳар лаҳзада серкага эҳтиёж сезиб эмас, аксинча – ўз ақли, ўз тафаккури, ўз меҳнати, ўз масъулияти билан, онгли тарзда, озод ва ҳур фикрли инсон бўлиб яшайди. Бундай одамлар уюшган жамиятни, улар барпо этган маънавий-руҳий муҳитни сохта ақидалар, бақирик-чақириклар, ҳавойи шиорлар билан асло бузиб бўлмайди. Уларни ўзлари ақл-идрок ва қалб амри билан танлаб олган ҳаётий мақсадлардан чалғитиб ҳам бўлмайди.

Тўртинчидан, таълимнинг янги модели жамиятимизнинг потенциал кучларини рўёбга чиқаришда жуда катта аҳамият касб этади. Ҳар қайси инсонда муайян даражада интеллектуал салоҳият мавжуд. Агар шу ички қувватнинг тўлиқ юзага чиқиши учун зарур бўлган барча шарт-шароит яратилса, тафаккур ҳар хил қотиб қолган эски тушунча ва ақидалардан халос бўлади. Ва ҳар қайси инсон Оллоҳ таоло ато этган ноёб қобилият ва истеъдодини аввало ўзи учун, оиласининг, миллати ва халқининг, давлатининг фаровонлиги, бахт-саодати, манфаати учун тўлиқ бахшида этса, бундай жамият шу қадар кучли таракқиётга эришадикки, унинг суръат ва самарасини ҳатто тасаввур қилиш ҳам осон эмас. Олдимизда турган буюк мақсадларга эришишда жамиятимизнинг ҳар бир аъзоси кўшадиган ҳисса шу ҳисобдан

беқиёс бўлиши муқаррар. Мен “портлаш эффекти” деганда айнан шундай ҳолатни назарда тутмоқдаман.

Бешинчидан, биз фуқаролик жамияти куришни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз. Бу соҳада дастлабки, аммо муҳим қадамлар қўйилди. Ишончим комилки, вақти-соати келиб, бугунги ўтиш даври учун зарур бўлган кучли давлат функциялари ва аломатлари аста-секинлик билан тадрижий равишда кучли жамият зиммасига ўтади. Мана шу йўл, мана шу назарий масаланинг моҳиятини атрофлича ёритиш, уни ҳаётимизда, амалиётимизда ҳал қилувчи сиёсатга айлантириш нафақат бугунги, балки эртанги кунимизнинг ҳам энг муҳим ва долзарб вазифасидир. **Тараққиётнинг умумбашарий қонуниятлари, инсониятнинг кўп йиллик ҳаётида синовлардан ўтиб, ижобий натижалар берган тажрибалар худди шу йўлни тақозо этади.**

Биз бир нарсани яхши англаб олишимиз керакки, умумий ва махсус билимларга эга, онгли, тафаккури ҳар хил “измлар”дан озод, замонавий дунёқараш, миллий ва умуминсоний кадриятларга ворис бўлган инсонларгина фуқаролик жамиятини барпо этишга ва уни янада такомиллаштиришга қодир бўлади.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 22–23-б.

Кучли давлатдан – кучли жамият сари.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 22-б.

Амир Темур бобомизнинг “**Куч – адолатда**” деган машҳур таъбирини бугунги кунга нисбатан қўллаб айтидиган бўлсак, мен унга қўшимча қилиб “**Куч – билим ва тафаккурда**” деган бўлардим. Келгуси асрда бу тамойил янада кучаяди ва ижтимоий ҳаётнинг барча жабҳаларини қамраб олади. Бинобарин, халққаро май-

донда биз бошқа мамлакатлар билан соғлом фикр мусобақасига, ижодий рақобатга киришмоғимиз лозим бўлади. Бизнинг келажакимиз мана шу мусобақа ва рақобатга қай даражада бардош бера олишимизга боғлиқ. Ўйлайманки, бунинг учун миллатимизнинг салоҳияти ҳам, ақл-заковати ҳам етарли.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 24-б.

Тўққизинчи-ўн бешинчи асрларда маърифатли дунё бухорийлар, фарғонийлар, хоразмийлар, берунийлар, ибн синолар, улуғбекларни қанчалик иззат-икром қилган бўлса, йигирма биринчи асрда биз халқимиз, миллатимизга нисбатан ана шундай эҳтиромни қайтадан қўлга киритишимиз керак. Ўша даврда улуғ аждодларимиз асос солган ва оламга донг таратган илмий мактабларни замонавий шаклда қайтадан тиклашимиз лозим.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 25-б.

Такрор айтаманки, бунга таълим-тарбия тизимини тубдан ислоҳ қилиш билангина эришиш мумкин. Аслида таълим-тарбия соҳасидаги ислохотнинг чегараси ва поёни йўқ. Токи ҳаёт давом этар экан, таълим ҳам, тарбия ҳам замон ўртага қўяётган янги-янги талабларга кўра мутассил равишда ўзгариб-янгилашиб бораверади. Фақат, биз бу соҳадаги дастлабки қадамларни тўғри қўя олсак, пойдеворни мустаҳкам қилиб барпо этсак, мен шунга ишонаманки, бугунги авлод унинг самарасидан баҳраманд бўлажак, келгуси авлод эса бизнинг қилган шу ишларимизни эҳтиром ва миннатдорлик туйғуси билан эслайди.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 26-б.

Аслида ҳаётимиздаги бутунги барча ислохот, демократик ўзгаришлардан кўзланган мақсад – юртдошларимизнинг турмушини фаровон қилиш, уларнинг ҳақ-ҳуқуқлари, манфаатларини ҳимоя этиш.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 27-б.

Бизнинг сиёсатимизнинг бош йўналишини **Ўзбекистон хавфсизлиги ташкил этади.**

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 27-б.

Ўзбекистон дунёдаги етакчи давлатларнинг, турли-туман сиёсий кучларнинг бир-бирига зид манфаатлари ўзаро муттасил тўқнашиб турадиган бир майдонда жойлашган. Биз буни истаёмизми-йўқми, тарих, тақдир тақозоси шундай. Юртимиздаги беҳисоб табиий бойликлар, унинг геостратегик шароити жаҳонда бизга нисбатан фақат хайрихоҳлик ёки ҳавас туйғусини эмас, балки ҳасад, қора ниятларни ҳам уйғотиши сир эмас.

Харитага диққат билан разм солсангиз, мамлакатимизни этник, демографик, иқтисодий ва бошқа муаммоларнинг оғир юки остида қолган мамлакатлар қуршаб олганини кўриш мумкин. Бунинг устига, Ўзбекистон диний экстремизм, этник жанжаллар, нарко-бизнес ва ҳар хил ташқи кучларнинг таъсирида ички низолар авж олган Афғонистон каби беқарорлик ўчоғи билан чегарадош. Олти йилдирки, қўшни Тожикистонда нотинчлик ҳукм сурмоқда.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 29-б.

Халқимизнинг донолиги, бағрикенглиги, сабр-бардоши бизни ҳар қандай бало-қазолардан асраб, идрокимизни, ақл-заковатимизни чарҳлаб, юртимизда

осойишталик ва миллатлараро, фуқаролараро тинчликни сақлаб қолишга хизмат қилди. Бугун энди ёруғ кунларга етганимиздан гурурланиб, янги-янги марралар сари қадам қўяётганимиз учун фахрланиб ишлаш ва яшашига асосимиз бор.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 30-б.

Энг олий мақсадим – халқимнинг омонлиги.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 30-б.

...Эл-юртимизнинг, шу юртда яшаётган ҳар қайси инсоннинг эсон-омонлиги бизнинг энг катта ютуғимиз ва бойлигимиздир. Бу бойликни кўз қорачиғидай асраб-авайлаш, қадрига етиш – барчамизнинг муқаддас инсоний бурчимиздир.

Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин. – Т., 1998. – 30-б.

ХАЛҚИМИЗ ЖИПСЛИГИ – ТИНЧЛИК ВА ТАРАҚҚИЁТ ГАРОВИ

Биринчи масала – бу демократик жамият ва ҳуқуқий давлат барпо этиш борасида қабул қилаётган қонунларимизнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш масаласидир.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 5-б.

Биз мамлакатимизда янги, мустақкам ҳуқуқий замин яратилди, деб айтишга барча асосимиз бор. Бугун биз:
– давлат қурилиши соҳасида;

– сиёсий тузумни шакллантириш ва жамиятнинг демократик асосларини вужудга келтириш, инсон ҳуқуқларини ва эркинликларини ҳимоя этиш соҳаларида;

– иқтисодни ислоҳ қилиш ва ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётини барпо этиш соҳасида;

– маънавий янгиланиш, маданий қурилиши соҳасида;

– ҳарбий кучларни қуриш, мамлакатнинг мудофаа қудратини таъминлаш чегараларни кўриклаш ва умуман олганда, хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш соҳасида;

– халқаро муносабатларни барпо этиш, ташқи сиёсатнинг тамойиллари ва устувор йўналишларини шакллантириш, халқаро тузилмалар ва хорижий давлатлар билан ҳамкорлик соҳасида қонунлар ва меъёрий ҳужжатларнинг мукамал мажмуига эгамиз.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 5–6-б.

...Мамлакатимизда яратилган ҳуқуқий замин, халқаро экспертларнинг баҳоларига кўра, демократик ўзгаришлар ва бозор муносабатларига ўтаётган давлатлар олдига қўйиладиган энг юксак ва талабчан меъёрларга тўла жавоб бера олади.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 6-б.

Қонунчилик соҳасида қилган улкан ишларимизни сарҳисоб қилар эканмиз, авваламбор, сиз мухтарам депутатларнинг хизматларингизни, қонун чиқарувчи юқори органимиз – Олий Мажлис ҳиссасини катта мамнуният билан эътироф этамиз.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 6-б.

Шу билан бирга, қонунчилик базасини вужудга келтириш бўйича барча ишлар ниҳоясига етган деб ҳисоблаш мумкин эмаслигини ҳам яхши биламиз.

Бу жараёни яна давом эттириш билан бир қаторда, амалдаги қонунчилик ҳужжатларига давр тақозоси ва тўпланган тажриба асосида ўзгартириш ва кўшимчалар ҳам киритмоқдамиз. Бир сўз билан айтганда, ҳуқуқий заминни мустаҳкамлашга қаратилган оғир ва машаққатли, айтиш мумкинки, қундалик қора меҳнат амалга оширилмоқда. Бусиз ҳуқуқий давлат қуриш ҳақида гапиришнинг маъноси йўқ.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 6–7-б.

Бизда қонунчилик базаси юзага келмоқда. Қонунлар қабул қилинмоқда. Табиий савол туғилади: хўш, улар қандай бажариляпти, қандай ижро этиляпти?

Қонун қабул қилиш – бу ишнинг ярми холос. Уларнинг ҳаётга тўла татбиқ қилинишига эришиш даркор. Бунинг учун қабул қилинган қонунларнинг қундалик турмушимизда амалга ошишини таъминловчи таъсирчан механизм яратиш лозим.

Энг муҳими, шу қонунларнинг бажарилиши учун жавобгар бўлган ҳокимият тузилмаларининг масъулиятини ошириш зарур. Тан олиш керак: бу соҳада ҳали кўпгина камчилик-нуқсонлар борки, улар баъзан ҳуқуқий давлат барпо этиш борасида амалга оширилаётган барча ишларни йўққа чиқариши мумкин. Бу нуқсонларни пухталиқ билан бартараф этиш шарт.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 7-б.

Энг муҳим муаммолардан бири – ҳақиқий мулкдорлар синфини шакллантиришга, хусусий мулк манфаат-

ларини мустаҳкамлашга қаратилган қонунчилик ҳужжатларини амалга оширишдан иборат.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 8-б.

Вақт ўтган сари ҳаёт ўзгармоқда, кадриятлар, одамларнинг тафаккур тарзи ўзгармоқда. Ҳар биримиз ўз онгимизда қандай ички ўзгаришлар содир бўлганини, *тасаввур ва тафаккуримиз, бутун маърифий дунёда асрлар давомида шаклланган ва бугунги кунда демократик тараққиёт ва фаровонлик асоси ҳисобланувчи кадриятларга нисбатан муносабатимиз ўзгарганини сезиб турибмиз.*

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 8-9-б.

Бугун бизнинг ҳаётимизда эскича қараш ва қолишлардан буткул воз кечиш, янги мулк муносабатларини жорий этиш бўйича қабул қилинган қонун ҳужжатларини оғишмай амалга ошириш алоҳида аҳамият касб этади.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 9-б.

...Мулкдорлар тоифасига кенг йўл очиш керак, токи у жамиятнинг етакчи ҳаракатлантирувчи кучига, жамиятнинг масъул шахсига айлансин. Бу масала бугунги кундаги энг асосий вазифамиздир.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 9-б.

Иккинчи масала – демократик тафаккур, ҳуқуқий тафаккурни шакллантириш масаласидир.

Конституцияга биноан ҳар бир кишига эркин танлаш, эркин сайлов ҳуқуқи берилган, фуқароларнинг

ҳуқуқ ва эркинликлари аниқ белгилаб қўйилган. Бу ҳуқуқ ва эркинликлар давлат ҳокимиятининг бутун кучи, қонун кучи билан ишончли тарзда ҳимоя қилинади. Барчамиз жамиятнинг ҳар бир аъзоси фикри билан ҳисоблашишни ўрганишимиз, унинг ҳуқуқларини, аввало, ҳар бир кишининг ўз келажагини ўзи яратиш ҳуқуқини ҳурмат қилишимиз лозим.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 9–10-б.

Табиийки, фуқароларга берилган ҳуқуқ ва эркинликлар жамиятимиз қабул қилган қонун-қондалар доирасида амал қилиши керак.

Бу ҳуқуқларни ҳаётга жорий этиш учун ҳар бир инсон, ҳар бир фуқаро ўз конституцион ҳуқуқларини, унга шу ҳуқуқларни берадиган қонунларни пухта билиши зарур. Бусиз инсон ҳуқуқлари ва инсон эркинликлари тўғрисидаги барча мушоҳадалар куруқ гап бўлиб қолаверади.

Қисқаси, кишиларимизнинг, фуқароларимизнинг ҳуқуқий онгини, ҳуқуқий маданиятини юксалтириш зарурлиги ҳақида такрор-такрор гапиришга тўғри келади. Бу ўринда кўп нарса раҳбарларимизга, ана шу қонун ва ҳуқуқларни муҳофаза қиладиган кишиларга боғлиқ. Энг муҳими, улар қонун талабларини сўзсиз бажаришда, қонунларга итоат қилишда бошқаларга ўрнак бўлишлари лозим.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 10-б.

Мен ўз бурчи, ўз хизмат вазифасига кўра қабул қилинган қонунларнинг бажарилишига масъул бўлган шахслар ҳақида алоҳида тўхталишни истардим. Булар – қонунни муҳофаза қилувчи идоралар ва маъмурий органларнинг ходимларидир. Айни шу ходимларнинг хат-

ти-ҳаракатига қараб, кўпчилик жамиятда қонун кучига қандай амал қилинаётганига, ҳуқуқий механизмлар нечоғли кучли эканига, ҳуқуқий жамият қай даражада етуклигига баҳо беради.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 10–11-б.

Юқори малакали, замонавий фикрлайдиган одамларнинг етишмаслиги бизнинг олға силжишимизда ҳамон катта тўсиқ бўлиб турибди. Бундай кадрларни, авваламбор ёш кадрларни топиш, ўстириш, тарбиялаш бугунги куннинг энг долзарб масаласига айланмоқда. Бунда депутатлар, Адлия вазирлиги, барча ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, бошқарув ва ҳокимиятнинг маҳаллий органларига, ҳудудас, ҳаммамизга – Президентдан тортиб то қуйи бўғин раҳбарларигача етарли иш топилади. Мазкур соҳада жамоатчилик назоратининг, жамоат ташкилотларининг, жамоат фикрини ифода этадиган матбуот ва телевидениенинг аҳамияти бекиёсдир.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 11-б.

Шу масалани ечиш йўлида учинчи масала бор бўйбасти билан турмоқдаки, бу – демократик институтларни, турли жамоатчилик ва нодавлат тузилмаларини, фуқароларнинг ўз-ўзини бошқариш органларини мустақамлаш ва ривожлантириш масаласидир. Шу билан бирга, матбуот органлари ва телевидениеге кенг йўл очиб бериб, уларнинг самарали ишлаши учун барча шарт-шаронтларни муҳайё қилиш вазифаси.

Фуқаролар жамиятини қурмоқчи эканмиз, ишни авваламбор шундан бошлаш лозим.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 11–12-б.

Демократик институтлар жамият ҳаётидан мустаҳкам ўрин олиши, ҳал қилувчи кучга эга бўлиши зарур. Бу гап ижтимоий ҳаётимизнинг барча соҳаларига – иқтисодиётга, сиёсатга ва албатта маънавиятга ҳам бирдай – тааллуқлидир.

Оддий бир ҳақиқатни тушунишимиз керакки, демократик институтларни юқоридан, давлат органлари қарори билан яратиб бўлмайди. Бу эскича фикрлашдан бошқа нарса эмас. Юқоридан шаклланган, ташкил этилган барча тадбирлар, одатда, яшашга ноқобил бўлиб чиқади.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 12-б.

Жамоат ва нодавлат тузилмалари ҳаёт тақозоси билан, давр талабига кўра ташкил этилиши керак. Ҳокимиятнинг маҳаллик ва марказий бошқарув органлари эса бу жараёнга тўсик бўлмасликлари, аксинча, бу янги демократик ва жамоат тузилмаларини ташкил этишни рағбатлантиришлари лозим. Токи одамларимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётда, бунёдкорлик ишларида, фуқаролик жамиятини қуришда, турмушимизнинг мазмун-моҳиятини белгиловчи қадриятларни шакллантиришда кўпроқ ва фаолроқ қатнашсинлар. Ана ўшанда четдан туриб томоша қилувчилар, танқидчилар камаяди.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 12-б.

Демократик институтларни ривожлантиришдан бош мақсад – кўпчиликни мумкин қадар жамият қурилишига жалб этиш, уларни ўз тақдирлари, ўз келажақларининг тўлақонли эгаларига айланттиришдан иборатдир.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 12–13-б.

Тўртинчи. Олдин айтганимдек, бу жамиятимиз тараққиётининг ҳозирги босқичида энг долзарб масаладир. Гап кадрлар тайёрлаш бўйича қабул қилган Миллий дастуримиз ҳақида бормоқда.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 13-б.

Таълим ислоҳоти бизни демократик ўзгаришлар, янги жамият барпо этиш йўлидан дадил етакловчи, барчамизни ҳаракатлантирувчи ички куч бўлмоғи зарур. Ҳар биримизга беш бармоқдай, эскича айтганда, тўққиз пулдай аён бўлсинким, таълим ва тарбия тизимини ўзгартирмасдан туриб, одамлар онгини, демакки, уларнинг турмуш тарзини ҳам тубдан ўзгартириш мумкин эмас.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 14-б.

Жамиятни янгилаш, эркин демократик давлатни шакллантириш, тараққиёт ва раванқ йўлидан барча саъй-ҳаракатларимизни биз айнан мана шу тамойил асосида ташкил этишимиз керак.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 14-б.

Бизнинг мамлакатимиз афғон можаросини ҳал этиш бўйича аниқ ва равшан таклифларга эга. Биз бу ҳақда кўп маротаба гапирганмиз. Уларнинг асосий моҳияти нималардан иборат?

Биринчи. Музокаралар жараёни бошланишининг шарти сифатида барча жанговар ҳаракатларни тўхта-тиш. Можарога дахлдор бўлган барча томонлар олдиндан ҳеч қандай шарт ва талаблар қўймасдан, жафокаш афғон халқи манфаатларидан келиб чиқиб, афғонлар-аро мулоқотни бошлаш учун ўз сиёсий иродасини ва

инсоний мардликларини намоён этишлари даркор. Ҳозирги мавжуд вазиятда бу боши берк кўчадан чиқиш йўлидаги энг мураккаб, лекин бирдан-бир зарур қадамдир.

Иккинчи. Ташқаридан таъсир ўтказишга, Афғонистоннинг ички ишларига аралаштишга барҳам бериш. Ҳозир шундай вазият вужудга келдики, муайян сабаблар натижасида Афғонистон кўплаб ташқи кучларнинг бир-бирига зид манфаатлари тўқнашган мамлакатга айланиб қолди.

Афғон гуруҳларини ташқаридан қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантиришга чек қўйилмас экан, бу жафокаш заминда тинчлик бўлмайди. Бунга менинг иймоним комил.

Учинчи. Афғонистонга қурол-яроқ етказиб беришни қатъиян тақиқлаш. Ўзбекистон БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаёқ бу таклифни ўртага қўйган эди. Шундан буён ўтган тўрт йил давомида ана шу эмбарго механизмлари ишга солинганида, биз бугун танклар, артиллерия, ҳарбий авиация, ракетапар ва бошқа техника воситалари ишлатилаётган катта қўламдаги жанговар ҳаракатларнинг гувоҳи бўлиб турармидик? Вайроналик келтирувчи турли қуроллар бу мамлакатга тобора катта миқдорда жўнатилмоқда. Аёнки, бугун Афғонистонга қурол-яроқ етказиб бераётган кучлар ўз сиёсий мақсадларига эришиш билан бир қаторда, “Ўлим савдоси” орқали мўмай даромад билан чўнтақларини тўлдирмоқдалар.

Мен яқинда чегара шаҳримиз Термизда бўлганимда, хаёлимдан шундай оғир ўйлар кечди: шундоқ бир неча юз қадам нарида ўн минглаб бегуноҳ одамлар – болалар, аёллар, кексалар, ана шу ҳарбий техника ёрдамида қурбон бўлаётган мамлакат турибди. Одамлар уй-жойидан, пешона тери билан, жонини жабборга бериб топган бойлигидан маҳрум бўлмоқда.

Афғонистонга қурол етказиб беришнинг яна бир хавфли, даҳшатли томони бор. У ҳам бўлса, унинг қўшни мамлакатларга ҳам ёйилиши, халқаро терроризм, уюшган жиноятчилик ва диний экстремизм учун қулай шарт-шароит яратилишидир.

Тўртинчи. Мамлакатдаги барча миллий-этник ва ҳарбий-сиёсий гуруҳлар вакилларида иборат ҳукумат тузиш. Кўп миллатли Афғонистоннинг кўхна тарихи шундан гувоҳлик берадики, барча этник гуруҳлар ва оз нуфузли миллатлар (пуштунлар, тожиклар, ўзбеклар, хазорийлар, туркманлар ва бошқалар)нинг манфаатлари ҳисобга олинмас экан, бу мамлакатда тинчлик бўлмайди.

Бешинчи. Тинчлик ўрнатиш жараёнида барча манфаатдор мамлакатлар, энг аввало Афғонистонга қўшни давлатларнинг фаол иштирок этиши. Вазият таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, бу мамлакатдаги можаро фақатгина афғонларнинг муаммоси эмас. Можаронинг манба ва сабаблари ғоят чуқур бўлиб, улар бу мамлакат жуғрофий ҳудудидан анча узоқдадир.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 19–21-б.

Ўзбекистон халқи ҳаётимизнинг энг муҳим тамойилларига оғишмай амал қилиб келди ва бу йўлда қатъий туради. Бу йўл – тинчлик, барқарорлик ва ҳамкорлик йўлидир. Барча қўшни мамлакатлар, барча давлатлар билан амалий ҳамкорлик йўлидир.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т., 1998. – 22-б.

ТАРИХИЙ ХОТИРАСИЗ КЕЛАЖАК ЙЎҚ

Жамият тараққиётининг асоси, уни муқаррар ҳалокатдан қутқариб қоладиган ягона куч – маърифатдир.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 1-б.

Мустақилликка эришганимиздан кейин ҳалқимизнинг ўз юрти, тили, маданияти, қадриятлари тарихини билишга, ўзлигини англашга қизиқиши ортиб бормоқда. Бу – табиий ҳол. Одамзод борки, авлод-аждоди кимлигини, насл-насабини, ўзи тугилиб вояга етган қишлоқ, шаҳар, хулласки, Ватанининг тарихини билишни истайди.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 1-б.

Ҳозир Ўзбекистон деб аталувчи ҳудуд, яъни бизнинг Ватанимиз нафақат Шарқ, балки, умумжаҳон цивилизацияси бешиқларидан бири бўлганини бутун жаҳон тан олмақда. Бу қадимий ва табаррук тупроқдан буюк алломалар, фозилу фузалолар, олиму, уламолар, сиёсатчилар, саркардалар етишиб чиққан. Диний ва дунёвий илмларнинг асослари мана шу заминда яратилган, сайқал топган. Эрамизгача ва ундан кейин қурилган мураккаб сув иншоотлари, шу кунгача кўрку файзини, маҳобатини йўқотмаган осори атиқаларимиз қадим-қадимдан юртимизда деҳқончилик, хурмандчилик маданияти, меъморчилик ва шаҳарсозлик санъати юксак бўлганидан далолат беради. Бешафқат давр синовларидан омон қолган, энг қадимги тошёзувлар, битиклардан тортиб, бугун кутубхоналаримиз хазинасида сақланаётган 20 мингдан ортиқ кўлөзма, уларда мужассамлашган тарих, адабиёт, санъат, сиёсат, ахлоқ, фалсафа, тиббиёт, математика, физика, кимё, астрономия, меъморчилик, деҳқончиликка оид ўн минглаб асарлар бизнинг бекиёс маънавий бойлигимиз, ифтихоримиз-

дир. Бунчалик катта меросга эга бўлган халқ дунёда кам топилади. Шунинг учун ҳам бу борада жаҳоннинг санокли мамлакатларигина биз билан беллаша олиши мумкин, деб дадил айта оламан.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 1-6.

Ота-боболаримизнинг асрлар давомида тўплаган ҳаётий тажрибалари, диний, ахлоқий, илмий қарашларини ўзида мужассам этган бу нодир қўлёмаларни жиддий ўрганиш даври келди. Чунки, ўзингизга маълум, шўролар замонида тарихий ҳақиқатни билишга интилиш рағбатлантирилмас эди, ҳукмрон мафкура манфаатларига хизмат қилмайдиган манбалар халқ кўзидан иложи бориचा йироқ сақланарди.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 1-2-б.

Назаримда, ўзбек халқининг тарихий ўтмиши, ўзлиги, маънавияти ҳақида гапираётганда, бизда чуқур илмий асосга таянган таҳлил, муайян масалаларда аниқ ёндашув етишмаяпти. Илмий тилда айтганда, яхлит концепция йўқ. Ўзликни англаш тарихни билишдан бошланади. Исботталаб бўлмаган ушбу ҳақиқат давлат сиёсати даражасига кўтарилиши зарур.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 2-3-б.

Фақат баҳс, мунозара, таҳлил меваси бўлган хулосаларгина бизга тўғри йўл кўрсатиши мумкин. Бу – биринчидан.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 3-б.

Иккинчи масала шундан иборатки, биз комил инсон тарбиясини давлат сиёсатининг устувор соҳаси деб эълон қилганмиз. Комил инсон деганда биз, аввало, онги юксак, мустақил фикрлай оладиган, хулқ-атвори билан ўзгаларга ибрат бўладиган билимли, маърифатли

кишиларни тушунамиз. Онгли, билимли одамни олди-кочди гаплар билан алдаб бўлмайди. У ҳар бир нарса-ни ақл, мантиқ тарозисига солиб кўради. Ўз фикр-ўйи, хулосасини мантиқ асосида қурган киши етук одам бўлади.

Эркин, демократик жамият қурыпмиз. Биз учун ёпик мавзунинг ўзи йўқ. Умумхалқ минбари – телевидение-миз, радиомиз, матбуотимиз бор. Яхши ниятли киши-ларга чегараларимиз ҳаминша очик. Хориждан меҳ-монлар келишяпти, биз чет давлатларга чиқяпмиз. Қунда бўлмаса, кун ора халқаро анжуманлар ўтиб ту-рибди. Бизга мана шу анжуманларда манман деган олимлар билан, хоҳланг, иқтисод, хоҳланг, сиёсат, хоҳ-ланг, тарих, маънавият соҳалари бўлсин, бемалол баҳс-лаша оладиган билимдон, зукко, маърифатли одамлар керак.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 3-б.

Жамият тараққиётининг асоси, уни муқаррар ҳало-катдан қутқариб қоладиган ягона куч – маърифатдир.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 3-б.

Маърифатпарварлик биз учун бугун ҳам ўз аҳамияти-ни йўқотгани йўқ, йўқотмайди ҳам. Ақл-заковатли, юк-сак маънавиятли кишиларни тарбиялай олсаккина, ол-димизга қўйган мақсадларга эриша оламиз, юртимизда фаровонлик ва тараққиёт қарор топади.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 3-б.

Маънавият, маърифатни тартиб қилиш ҳар бир зиёли-нинг виждон ишидир. Маърифатчи фидойи бўлмоғи керак.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 4-б.

Тарихнинг маънавиятимизда тутган ўрни қандай? Тарихни яхши билмасдан туриб, юксак маънавиятга эришиш мумкинми? Албатта, мумкин эмас! Маънавиятини тиклаши, туғилиб ўсган юртида ўзини бошқалардан қам сезмай, бошини баланд кўтариб юриши учун инсонга, албатта, тарихий хотира керак.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 4-6.

Ҳар қайси инсон мен шу миллат фарзанди эканман, mening аجدодларим қимлар бўлган, миллатимнинг ибтидоси қайда, унинг оёққа туриши, тикланиш, шаклланиш жараёни қандай кечган, деган саволларни ўзига бериши табиий. Нега жаҳонга Аҳмад Фарғоний, Муҳаммад Хоразмий, Ибн Сино, Абу Райҳон Беруний, Имом Бухорий, Амир Темури, Улугбек, Алишер Навоий, Бобур каби буюк сиймоларни берган бу миллат XVII–XIX асрларга келиб, то шу чокқача эришган юксалиш даражаларидан тушиб кетди? Нега сўнгги уч аср мобайнида бошимиз қолоқликдан чикмай қолди? Аجدодларимизнинг қаттиқ қаршилигига қарамай, чор Россиясининг ўлкамизни нисбатан осон забт этишида ана шу қолоқликнинг ҳам ўрни бўлмаганмикан?

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 4-6.

Тарихий хотираси бор инсон – иродали инсон: Такрор айтаман, иродали инсондир.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 4-6.

Ким бўлишидан қатъи назар, жамиятнинг ҳар бир аъзоси ўз ўтмишини яхши билса, бундай одамларни йўлдан уриш, ҳар хил ақидалар таъсирига олиш мумкин эмас. Тарих сабоқлари инсонни хушёрликка ўргатади, иродасини мустахкамлайди.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 4-5-6.

Инсон учун тарихидан жудо бўлиш – ҳаётдан жудо бўлиш демакдир.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 5-6.

Хоразм давлати тарихини биз 2700 йиллик тарих деб биламиз. Лекин Россиянинг хоҳ ўтмишдаги, хоҳ бугунги кўзга кўринган бирор бир тарихчисидан сўраб кўринг-чи, шуни тан олармикин? Тан олмайди, билмайди, билишни хохламайди ҳам. Ўжарликнинг сабаби эса битта: башарти тан олгудек бўлишса, тарихий ҳулосалари чиппакка чиқади, илмда сохта йўл билан борганлари фош бўлади. Энг мўътабар, қадимги қўлёзмамиз “Авесто”нинг яратилганига 3000 йил бўляпти. Бу нодир китоб бундан ХХХ аср муқаддам икки дарё брелигида, мана шу заминда умргузаронлик қилган аجدодларимизнинг биз авлодларига қолдирган маънавий тарихий меросдир. “Авесто” айна замонда бу қадим ўлкада буюк давлат, буюк маънавият, буюк маданият бўлганидан гувоҳлик берувчи тарихий ҳужжатдирки, уни ҳеч ким инкор этолмайди. Лекин, юқорида айтганимдек, бирон-бир хорижий журналистнинг, умуман, Фарб адибларининг “Авесто”ни эслашганини билмайман. Ҳулоса шуки, олис-олис жойларда халқимиз, мамлакатимиз ўтмиши ҳақида айтилаётган мулоҳазаларнинг аксарият қисми сохта, ғайриилмийдир.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 5-6.

Ўзбек давлатчилиги қачон пайдо бўлган? Нима эмиш, Ўзбекистон ХХ асрнинг 20-йилларида, аниқроғи, 1924 йили давлат мақомини олган эмиш. Биз шу гапга ишонишимиз керакми? Мақтаниш эмас, янгидан шаклланаётган ўзбек давлатчилиги бошида турган инсон сифатида айтишга ҳаққим бор, керак бўлса, бу иш учун жонимни, борлигимни беришга тайёрман. Чунки, ҳаётимнинг мазмуни шундан иборат. Лекин фақат бир

мен эмас, бутун халқ билишни истайди: ўзбек давлатчилиги қайси асрда пайдо бўлди? Қандай тарихий босқичларни босиб ўтди? Мутахассислар, балки, тунтириб берарлар, балки, аниқ жавоблари бордир? Тарғибот, ташвиқот ишларини олиб бораётган олимлар, балки, алақачон бир фикрга келишгандир? Лекин ҳозирча на матбуотдан, на дарсликлардан мен мана шу саволларга жавоб тополмадим.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 5–6-б.

Давлатчилик бугунги кунда ўта сиёсий масала бўлиб турибди. Нега деганда, Ўзбекистонда давлатчилик бўлмаган, деб орқаваротдан ташвиқот юритаётган, шу фикрни онгимизга сингирмоқчи бўлаётган, керак бўлса, халқаро жамоатчиликни шунга ишонтиришга уринаётган кучлар ҳали бор. Бундай галамисларнинг орасида қандай қилиб бўлса ҳам бизни яна собиқ СССРга қайтариш ниятида юрганлар йўқ, дейсизми? Ўзбек тарихчиларининг бугунги кундаги асосий вазифаси мана шу давронинг пуч эканлигини исботлаш, давлатчилигимизнинг илмий нуқтаи назардан асосланган тарихини яратишдир.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 6-б.

Сиёсатчиман, арбобман деган одам, агар виждони бўлса, ўз халқининг тарихий ўтмишини билиши шарт.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 6-б.

Қадим аждодларимиз ҳаётининг асосини ўтроқ маданият ташкил этганми ё кўчманчими? Ўзбек халқининг шаклланишида қандай элатларнинг таъсири бўлган?

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 6-б.

Атрофимизда жойлашган баъзи давлатлар ва миллатларнинг вакилларида ҳам бизлар қатори ўз тарихлари-

ни бошқатдан ўрганиш, чуқурроқ ўрганиш туйғуларини сезиш мумкин. Балки, бу ҳам тўғридир. Ҳар бир халқ ниманидир ўзининг миллий ифтихори, деб билади.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 7-б.

...биз ўзимизни миллат деб билар эканмиз, ўзбекчилигимиз ҳақида аниқ тушунчага эга бўлишимиз керак. Туркийтилли халқ бор, турк халқи бор. Фарқини ҳар бир фуқаромиз, аввало, фарзандларимиз билиб олсинлар.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 7-б.

Биз ўзбекларни улуғ, бунёдкор халқ деб дунёга тараққий этяпмиз ва аслида ҳам шундай. ЮНЕСКОнинг Париждаги қароргоҳида Амир Темур бобомизнинг тўғиларини ўтказишдан мақсад нима эди? Комил бу инсоннинг, энг аввало, буюк давлат асосчиси, буюк бунёдкор, ижодкор шахс бўлганини, фан, маданиятга ҳомийлик қилиб, жаҳон цивилизацияси тараққиётига бақиёс ҳисса қўшганини олам аҳлига билдириш эди.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 8-б.

Давлатчилигимиз асосларини яратиб кетган Темур бобомиз ғайрат-шижоати, юксак ақл-заковати, тадбиркорлиги, элпарварлиги билан бизга ҳамиша ибрат намунаси бўлиб қолғусидир. Биз у зоти олийдан ҳамиша руҳий мадад оламиз.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 8-б.

Кимгадир ворис бўлиш керак бўлса, биз Берунийларга, Бухорийларга, Амир Темур, Мирзо Улуғбек, Мирзо Бобурларга ворис бўламиз. Ўзбекнинг феъл-атвори барчага аён. У ерни, табиатни севади. Дўпписида сув ташиб бўлса ҳам, дарахт кўкартиради. Ўзбек том маънода бунёдкордир. Унга бировнинг ери керак эмас. Ма-

бодо кўлига қурол олгудай бўлса, фақат ўзини ҳимоя қилиш учунгина олади.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 8-6.

“Тафаккур” журналига берган интервьюда Амир Темур бобомизнинг “Куч – адолатда” деган фикрини ривожлантириб, “Куч – билим ва тафаккурда”, деган ғояни ўртага қўйдим. Тафаккур, маърифат, маънавият қаердаю, Атилла қаерда? Чуқурроқ ўйлаб кўрайлик: Атиллани рўқач қилиб, бизга, сиз ўзбеклар ҳам кўчманчи халқсиз, демокчи эмасмилар?

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 8–9-6.

Тўғри, Мовароуннахр сарҳадларига узок тарихимиз давомида не-не босқинчилар кириб келмаган, кўп йиллар, балки, асрлар давомида юртимизда не-не ўзга сулолалар ҳукмронлик қилмаган, дейсиз. Биз сўз билан айтганда, минг йиллар давомида юртимизга келиб-кетганлар озми? Эрондан Ахмонийлар, Юнонистондан Александр келди, Арабистондан Қутайба, Мўғулистондан Чингизхон келди, рус истилочилари келди. Лекин халқ қолди-ку. Хўш, бунда қандай сир-синоат бор? Халқ қандай ички куч-қудратга таяниб ўзлигини сақлаб қолди? Қадим-қадим замонлардан ўтроқ яшагани, илм-маърифатга интилгани, буюк маданиятга эга бўлгани, ўз урф-одатларини муқаддас билгани учун эмасми?

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 9-6.

Ўзбек номи қачон пайдо бўлган? Совет тарихшуносларининг ёзишича, гўё XVI асрда бизнинг заминимизни Дашти Қипчоқ хонлари ишғол қилгандан кейин ўзбек номи пайдо бўлган эмиш. Ахир, биз Мовароуннахр деб атайдиган икки дарё оралиғида унғача ҳам халқ яша-

ган-ку! Ёки бу халқ бошқа миллат бўлганми? Мантик қани бу ерда?

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 9-б.

Биз совет замонидан қолган бу ақидани қабул қил-сак, миллатимиз тарихи мана шу навбатдаги бос-қинчилар давридан бошланган, деган нотўғри хулоса келиб чиқмайдими? Унда бизнинг неча минг йиллик тарихимиз қаерда қолади? Самарқанд ҳам, Бухоро ҳам, Хива ҳам ўзбекларники экан, бу ерларда ўзбек давлати бўлган экан, нега энди ўз тарихимизни XVI асрдан, қимдир келиб-кегиб, номини қолдириб кетган даврдан бошлашимиз керак? Унгача ҳам бу ерда ўтроқ халқ яшаган-ку! Бу ерда ана шу ўтроқ халқнинг маданияти бўлган-ку! Ким кёлмасин, масалан, мўғуллар келган, XIII асрнинг 20-йилларидан XIV асрнинг 70-йилларига қадар ҳукмронлик қилганлар ва уларнинг маданияти маҳаллий маданиятга сингиб кетган. Бунда маҳаллий халқнинг маданияти, албатта, асос бўлган, устунлик қилган.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 9-б.

Биз халқни номи билан эмас, балки маданияти, маъ-навияти орқали биламиз, тарихининг таг-томиригача назар ташлаймиз.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 9-б.

Бизнинг аجدодларимиз, халқимиз қадим-қадимдан ўтроқ яшаган, миллатимизнинг илиги ўтроқ маданият шароитида қотган. Халқимиздаги “илиги тўқ, бақувват” деган тушунча, мен, ҳатто, қонуният деган бўлардим, бежиз пайдо бўлмаган. Ўзбек халқининг илиги тўқ, бақувват демоқчиман. Яна тилимизда “тагли-тугли”, “палаги тоза” деган иборалар ҳам бор. Бу бир жойда муқим яшаган, ўз турмуш тарзига, ахлоқ-одоб мезонла-

рига, ақидалари ва тафаккур тарзида эга бўлган хонадонларга нисбатан айтилади. Бугун оммани, бир неча юз минглаб, миллионлаб аҳолини бирлаштирган ақидаларга, мезон ва қондаларга эга бўлган халқни қандай изоҳлаш, таърифлаш мумкин?! Ана шу ҳаётий ва ижтимоий мантиқдан келиб чиқсак, таъриф ва изоҳ битта бўлади – миллий борлиғимиз, маданиятимиз илдизи, томири ўтроқ бўлган.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 10–11-б.

Тарихимиз каби, қадим маданиятимизнинг яратилишида ҳам унга кўплаб этник гуруҳлар, эл-элатлар ўз улушини кўшган. Бу – табиий ҳол. Чунки, ҳеч қачон, ҳеч қаерда фақат битта миллатга мансуб маданият бўлмайди. Ҳар қандай цивилизация кўпдан-кўп халқлар, миллатлар, элатлар фаолиятининг ва самарали таъсирининг маҳсулидир. Бир сўз билан айтганда, кўчманчилар, босқинчилар келиб кетаверади, лекин халқ боқий қолади, унинг маданияти абадий яшайди.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 11-б.

Саклар, массагетлар, сўғдлар, бактрияликлар деган турли ибораларнинг орқасидан қувиб юриш ўрнига, тарихчиларимиз миллатга унинг ҳаққоний тарихини кўрсатиб, исботлаб беришлари керак. Зотан, тарих – халқ маънавиятининг асосидир.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 11-б.

Совет даври китобларида Амир Темур аскарлари Москва атрофларига етиб боргани хусусида “мўғул-татар кўшинлари Москвани қамал қилдилар”, деб ёзишган. Ҳолбуки, Соҳибқироннинг аскарлари Тўхтамишхонни тор-мор қилиб, Русияни мўғул истилосидан озод этгандан кейингина Москва атрофида пайдо бўл-

ган. Афсуски, бу ҳақиқат Россия матбуотида 1995 йилдагина ёзилди. Бизнинг тарихчиларимизнинг заифлиги шу даражадаки, шу пайтгача биронтаси чиқиб, йўк, тарихий ҳақиқат бундай, деб айтмаган. Йўкса, Амир Темур қаёқдаю, мўғуллар қаёқда! Қани бу ерда фидойилик, ватанпарварлик? Қани миллий ғурур, миллий ифтихор?

Тарихий хотирасиз келажак йўк // Мулоқот. 1998. № 5. 11-6.

Ҳар бир халқ ўз тарихини ҳар хил таъсир ва таъжовузлардан асраши керак.

Тарихий хотирасиз келажак йўк // Мулоқот. 1998. № 5. 11-6.

Биз бирор ажодимизнинг тўйини ўтказсак, бунга унинг миллатимиз равнақи учун қилган ишлари, тарихимизда тутган ўрни сабаб бўлади. Шу нуқтаи назардан ёндашсак, Амир Темур қим эди? У, биринчи навбатда улуг бунёдкор шахс эди. Самарқанддаги обидаларни, Шаҳрисабздаги ёдгорликларни ким қурди? Туркистондаги Яссавий мақбарасини ким тиклади? Амир Темур ва унинг авлодлари замонида Афғонистон, Эрон, Ҳиндистон ҳудудларида амалга оширилган ободончилик. Меъморчилик ишларини айтмайсизми? Қим “Қуч – адолатдадир” деган оламшумул, теран ҳикматни ўз фаолиятига асосий тамойил қилиб олди?

Тарихий хотирасиз келажак йўк // Мулоқот. 1998. № 5. 12-6.

Юртимизда тарихий шахслар, шаҳарлар, маданий ёдгорликларнинг юбилей ва байрамларини ўтказиш яхши анъанага айланиб қолди. Бу ерда гап тантанадагина эмас, муҳими, биз уларнинг ўз даврида келажак авлодлар учун қолдирган салмоқли мероси, ижобий ишлари, керак бўлса, умумжаҳон цивилизациясига қўшган ҳиссаларини қадрлаймиз. Албатта, ҳар бир миллат ўз ажодларини эслаш, уларнинг ҳурматини жойига қўйишга интилади. Фақат бу каби хайрли ишлар ўз мо-

ҳияти жиҳатидан халқларни яқинлаштиришга, уларни ҳамжиҳат этишга хизмат қилсин.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 12-6.

Шўро даврида ўзбек миллати тарихини бузиб кўрсатишдан, уни чалкаштириб ёритишдан, баъзи саҳифаларини, умуман, кўрсатмасликдан мақсад нима эди? Чор Россиясининг Скобелев деган генерали шундай деб ёзган эди: “Миллатни йўқ қилиш учун уни қириш шарт эмас, унинг маданиятини, санъатини, тилини йўқ қилсанг бас, тез орада ўзи таназзулга учрайди”.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 13-6.

Модомики, ўз тарихини билган, ундан руҳий қувват оладиган халқни енгиб бўлмас экан, биз ҳаққоний тарихимизни тиклашимиз, халқимизни, миллатимизни ана шу тарих билан қуроллантиришимиз зарур. Тарих билан қуроллантириш, яна бир бор қуроллантириш зарур.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 13-6.

Умуман, мен фанни илғор, тараққиёт, прогресс деган сўзлар билан ёнма-ён қабул қиламан. Фаннинг вазифаси келажакимизнинг шакли-шамойилини яратиб бериш, эртанги кунимизнинг йўналишларини, табиий қонуниятларини, унинг қандай бўлишини кўрсатиб беришдан иборат, деб тушунаман. Одамларга мустақилликнинг афзаллигини, мустақил бўлмаган миллатнинг келажаги йўқлигини, бу табиий бир қонуният эканини исботлаб, тушунтириб бериш керак. Фан жамият тараққиётини олға силжитувчи куч, восита бўлмоғи лозим.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 13-6.

Фан давлатга, халққа, жамият тараққиётига хизмат қилиши лозимлигини унутишга асло ҳаққимиз йўқ.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 14-6.

Абу Райҳон Беруний бобомизнинг бундан ўн аср бурун айтган фикрини эслатиб ўтмоқчиман: “Илм-фан кишиларнинг ҳаётий эҳтиёжларини қондириш заруратидан пайдо бўлади”.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 14-6.

Сиёсатда ҳам, ижтимоий ҳаётда ҳам, фанда ҳам вакуум – бўшлиқ пайдо бўлишига йўл қўймаслик керак. Яъни, агар ўз ғоянг бўлмаса, сенинг юртингда чет ғоя келиб ҳукмронлик қилади.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 15-6.

Тарих соҳасида меҳнат қилаётган олим, мутахассисларга муружаат қилмоқчиман: сизлар миллатимизнинг ҳаққоний тарихини яратиб беринг, токи у халқимизга маънавий куч-қудрат бахш этсин, ғурурини уйғотсин. Биз юртимизни янги босқичга, янги юксак маррага олиб чиқмоқчи эканмиз, бунда бизга ёруғ ғоя керак. Бу ғоянинг замирида халқимизнинг ўзлигини англаши ётади. Ҳаққоний тарихни билмасдан туриб эса ўзликни англаш мумкин эмас.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 16-6.

...Бино қанчалар баланд бўлса, унинг пойдевори ҳам шу қадар чуқур бўлади. Биз буюк давлат қуришни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйган эканмиз, бунинг учун замонавий сиёсий, иқтисодий, илмий-техникавий, маънавий имконларимиз билан бир қаторда тарихий асосимиз ҳам бор. 2700 йиллик буюк давлатчилик ўтмишимиз бор.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 16-6.

Ҳаққоний тарихимизни барпо этиш ишини нимадан бошлаш лозим? Аввало, кўп минг йиллик бой ўтмишимизни тадқиқ этишнинг яхлит концепциясини, яъни дастурини, илмий изланишларнинг услубини, кўййлаётган вазифани амалга оширадиган илмий муассасалар, улардаги потенциал, кадрлар масаласини аниқлаб олишдан. Бу келажакда ҳам узлуксиз давом этадиган катта ишнинг бошланиши бўлади. Шундан кейин ана шу аниқ, босқичлари белгиланган дастур асосида ҳар томонлама тадқиқотлар олиб борилади. Бу осон иш эмас. Шўро замонида тамоман ўзга, миллатмиз манфаатларига зид бўлган, коммунистик, шовинистик мафқура ҳукмрон шароитда ёзилган адабиётлардан уни-буни кўчириб тайёрланадиган иш эмас бу.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 16-6.

Фанда бизнинг тарихий томирларимизни аниқлайдиган, миллий ғуруримизни юксалтирадиган янги йўналишлар пайдо бўлиши керак.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 16-6.

Давлатимиз, миллатимизнинг ҳаққоний илмий тарихини яратиш кенг жамоатчилигимиз учун ғоят муҳим ва долзарб масалага айланиши лозим.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. 16-6.

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ИМОМ АЛ-БУХОРИЙ ЁДГОРЛИК МАЖМУИНИНГ ОЧИЛИШИГА БАҒИШЛАНГАН МАРОСИМДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Савоб – улуг инсоний фазилат, юксак исломий қадриятлардан биридир. Менинг комил ишончим шуки,

савоб ишни ҳар ким қилиши керак, савоб ишни ҳар кун қилиш керак.

Савобли амаллар қилиш эса халқимизга хос азалий ҳислатдур.

Савобли ишларни қилган одамга, унинг элу юртига албатта Оллоҳнинг раҳматлари ёғилади. Муқаддас қуръоний оятда таъкидланганидек, “Яхшилиқнинг мукофоти фақат яхшилиқдир”. Биз эзгу ишларни қанча кўп қилсак, улуғ аждодларимизнинг иззат-икромини жойига қўйсак, уларнинг табаррук номларини бутун дунёга тараннум, этсак, Яратганимизнинг ўзи бизни бало-қазолардан асрайди, бизга куч-қудрат ато этади, йўлимизни очиб беради.

Президент Ислам Каримовнинг Имом ал-Бухорий ёдгорлик мажмуининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Ўзбекистон овози. 1998. 24 октябрь.

Оллоҳ таоло қайси юртда, қайси тупроқда мана шундай улуғ зотларни дунёга келтиради?

Парвардигори олам буюк зотларни Ўзи азиз этган жойлардагина дунёга келтиради. Бундай юртлар эса ер юзида санокли. Биз чексиз шукроналик билан айта-мизки, она Ватанимиз Оллоҳнинг назари тушган ана шундай муқаддас диёрдир.

Президент Ислам Каримовнинг Имом ал-Бухорий ёдгорлик мажмуининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Ўзбекистон овози. 1998. 24 октябрь.

Бутун умрини иймон ва эътиқод, ватанпарварлик ва инсонпарварлик, поклик ва ҳалоллик, илм ва маърифат, адолат ва диёнат йўлида фидо этган зотларнинг мўътабар хоклари макон топгна замингина муқаддасдир. Агар шундай инсонлар бўлмаса, улар даҳосининг нафаси сезилиб турмаса, ҳар қандай замин оддий тупроқ бўлиб қолаверади.

Президент Ислоом Каримовнинг Имом ал-Бухорий ёдгорлик мажмуининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Ўзбекистон овози. 1998. 24 октябрь.

Мана шундай вазиятларда бизга метин ирода, сабот-мабонот, ғайрат ва жасорат бахш этадиган буюк ва чексиз яна бир манба бор.

Бу манба – улуғ аждодларимизнинг қонимизда жўш ураётган азму шижоатидир.

Бу манба – ал-Бухорийдек мумтоз боболаримиз даҳосининг ҳаётбахш кудратидир.

Бу манба – уларнинг бизга ҳамиша мададкор бўладиган ўлмас руҳи покларидир.

Ана шу ҳақиқат, ана шу эътиқод ватандошларимиз, азиз фарзандларимиз юрагига, онгу шуурига, тафаккурига тобора теран сингиб бормокда.

Президент Ислоом Каримовнинг Имом ал-Бухорий ёдгорлик мажмуининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Ўзбекистон овози. 1998. 24 октябрь.

Биз мусулмон дунёсининг узвий қисмимиз. Тарихимизнинг энг фожиали, энг оғир даврларида ҳам, мустабид тузум чангалида бўлган пайтимизда ҳам, бизни динимиздан айиришга, унга хиёнат этишга мажбур қилганларида ҳам халқимиз ҳеч қачон ўз исломий эътиқодидан қайтмаган. Бошига қилич келганида ҳам ота-боболарининг муқаддас дини бўлмиш мусулмончиликка ҳамиша содиқ қолган.

Биз, шиори эзгулик бўлган бутун дунёдаги аҳли ислом қатори, динимизни доимо пок ва соф сақлашга интилиб келганмиз. Ва бу йўлдан асло қайтмаймиз. Шунинг учун ҳам динимиздан ҳар хил ғаразли ва нопок мақсадлар йўлида фойдаланишга мутлақо қаршимиз.

Мен илоҳий динимизнинг олижаноб интилишларимизга хизмат қиладиган, хайрли ишларимизда бизга

мадад берадиган битмас-туганмас куч-қудрат манбаи бўлиб қолишига ишонаман.

Президент Ислам Каримовнинг Имом ал-Бухорий ёдгорлик мажмуининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Ўзбекистон овози. 1998. 24 октябрь.

Имом ал-Бухорий ҳазратлари нафақат ўзбек халқи, балки бутун мусулмон оламининг фахр-ифтихоридир. Ул табаррук зотнинг ҳаёти том маънодаги илмий ва инсоний жасорат, букилмас ирода, сўнмас эътиқод тимсолидир.

Олти буюк муҳаддиснинг иккинчиси ҳисобланган Имом Муслимнинг ал-Бухорийга қарата: “Эй, устозларнинг устози, муҳаддисларнинг султони, ҳадисларнинг табиби! Пойингизни ўпишга ижозат беринг!” дея қилган хитоби аҳли исломнинг улуғ бобомизга ҳурмат ва эътирофи нақадар юксаклигини кўрсатади.

Буюк ватандошимиз башариятга тенгсиз маънавий мерос қолдириб кетди. Бу мероснинг гултожи – энг ишончли ҳадислар тўплами – “Ал-Жомеъ ас-Саҳиҳ” ислом динида Қуръони Каримдан кейин эъзозланадиган иккинчи манбадир. Бутун дунё мусулмонларининг эътиқодига кўра, у башарият томонидан битилган китобларнинг энг улуғидир.

Мана, ўн икки асрдирки, бу китоб миллионлаб инсонлар қалбини иймон нури билан мунаввар этиб, ҳақ ва эзгулик йўлига чорлаб келмоқда.

Яратганимизга шукурлар бўлсинки, озодлигимиз шарофати билан ал-Бухорийдек улуғ аждодларимиз эл-юрти бағрига қайтмоқда. Алломанинг ўлмас мероси ҳар бир юртдошимиз хонадонига кириб, онгу тафаккуримизни равшан этмоқда. Қалбларимизни иймон нури ва меҳр-оқибат туйғулари билан мусаффо этмоқда.

Президент Ислам Каримовнинг Имом ал-Бухорий ёдгорлик мажмуининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Ўзбекистон овози. 1998. 24 октябрь.

Биз эски тузум, эски мафқура зуғумидан халос бўлгач, ўзлигимизни, қандай улуғ инсонларнинг авлоди эканимизни, қандай бой ва бетакрор маънавий мерос ворислари эканимизни англаш, миллий кадриятларимизни тиклаш йўлида тарихда из қолдирадиган кўпгина хайрли ишларни амалга оширдик.

Президент Ислом Каримовнинг Имом ал-Бухорий ёдгорлик мажмуининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Ўзбекистон овози. 1998. 24 октябрь.

Маълумки, Ислом диннинг бош ғояси – бу “Ло илоҳа иллаллоҳу, Муҳаммадун расулуллоҳ” калимасидир. Мана шу иймон калимасини рўйи заминдаги ҳар бир мусулмон қалбига сингдиришда ал-Бухорий беқиёс жасорат кўрсатди.

Президент Ислом Каримовнинг Имом ал-Бухорий ёдгорлик мажмуининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Ўзбекистон овози. 1998. 24 октябрь.

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ АҲМАД АЛ-ФАРҒОНИЙ ҲАЙКАЛИНИНГ ОЧИЛИШИГА БАҒИШЛАНГАН МАРОСИМДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Кишилиқ тараққиётига ўзининг ўчмас улушини кўшиб, мамлакатимиз шухратини оламга таратиб, тарих саҳифаларига абадул-абад муҳрлаган Муҳаммад ал-Хоразмий, Абу Райҳон Беруний, Ибн Сино, Мирзо Улуғбек, имом ал-Бухорий, имом ат-Термезий, Баҳовиддин Нақшбанд, Алишер Навоий сингари улуғ сиймоларни етиштирган миллат ҳар қанча ғурурланса арзийди.

Ўзбек диёрида парвариш топган минглаб алломаю адиблар, олиму мутафаккирлар қаторидан ўрин олган

Бурхониддин Марғиноний, Заҳририддин Муҳаммад Бобур, Махдуми Аъзам Косоний, Бобораҳим Машраб, Нодирабегим каби фозиллар дунёга келган Фарғона водийси ушбу ақидани яна бир бор тасдиқлайди. Зеро, бу маскан ҳам кўҳна тарихимизда, давлатчилиқ, илму маърифат, маданият, меъморчилиқ анъаналаримиз тараққиётида беназир ўринга эга.

Президент Ислом Каримовнинг Аҳмад ал-Фарғоний ҳайкалининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 24 октябрь.

Бир ҳақиқатни барчамиз англаб олишимиз зарур. Ўзбек заминиди асрлар давомида фан ва маданиятнинг турли соҳаларида буюк истеъодларнинг парвариш топгани бежиз эмас, албатта.

Жамият тараққиётидаги ҳар қандай ўзгаришлар, янгилликлар, айниқса, инсоният ривожига катта туртки берадиган жараёнлар, кашфиётлар ўз-ўзидан юз бермайди.

Бунинг учун, аввало, асрий анъаналар, тегишли шарт-шароит, тафаккур мактаби, маданий-маънавий муҳит мавжуд бўлмоғи керак. Миллатнинг табиатида, қонида, насл-насабида эзгулик ва маърифат сари интилиш мафқураси ва қонунияти жўш уриши лозим.

Президент Ислом Каримовнинг Аҳмад ал-Фарғоний ҳайкалининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 24 октябрь.

Аҳмад ал-Фарғоний таваллудининг 1200 йиллиги миллатимиз учун катта сиёсий ва маърифий аҳамиятга эга. Биз бу санани давлатчилигимиз ва илму маданиятимиз тарихини, мустабид тузум йилларида ноҳақ унутилган буюк аждодларимизнинг муборак номларини қайта тиклашдек олижаноб ишнинг узвий бир қисми деб биламиз.

Президент Ислам Каримовнинг Аҳмад ал-Фарғоний ҳайкалининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 24 октябрь.

Аҳмад ал-Фарғонийнинг оламшумул мероси дунё маданияти ва маърифати хазиналаридан бири бўлиб, миллий салоҳиятимиз, миллий тафаккуримиз кўлами ва кудратининг исботидир.

Аҳмад ал-Фарғоний кишилик тарихидаги илк Уйғониш даврининг энг забардаст ва ёрқин намояналаридан бири, ўз замонаси фундаментал фани асосчиларидан эди.

Унинг мероси инсониятнинг янги илм чўққиларига кўтарилишига сабабчи бўлди, бутун маърифий дунё олимлари учун дастуруламал бўлиб хизмат қилди. Фарғоналик бу фозил зотнинг “Астрономия асослари” номли шоҳ асари ўн иккинчи асрдаёқ лотин ва иврит тилларига таржима этилган эди.

Европада китоб нашр этиш бошланган XV асрда эса бу асар Италияда, кейинчалик Германия, Франция, Голландия ва АҚШ каби мамлакатларда қайта-қайта чоп қилинган унинг нақадар муқаддас аҳамиятга эгалигини кўрсатади. Инсон тафаккурининг бебаҳо маҳсули бўлган бу китоб асрлар давомида астрономия фани бўйича ўзига хос қомус вазифасини ўтаган. Дунёнинг энг нуфузли дорилфунунларида ундан асосий дарслик сифатида фойдаланиб келинган.

Аҳмад ал-Фарғонийнинг Ернинг шарсимон шаклга эгаллиги борасидаги қарашларини орадан саккиз юз йил ўтиб амалда исботлаган машҳур сайёҳ Христофор Колумб, Ер меридианининг бир даражаси микдори ҳақидаги ал-Фарғоний ҳисобларининг тўғрилигига тўла ишонч ҳосил қилдим, деган дастхат қолдирган.

Бу эътироф бобоқалонимиз, янада кенгроқ айтсам, миллатимиз илмий салоҳиятига берилган муносиб баҳодир.

Аҳмад ал-Фарғонийнинг астрономия фани ривожидagi нуфузи шу қадар эдики, аллома бобомизнинг номи Ер куррасидагина эмас, самода ҳам абадий шуҳрат топди. Ун олтинчи асрдаёқ Ойдаги кратерлардан бирига унинг номи берилган эди. Атоқли астроном Ян Гевелий томонидан 1647 йили нашр қилинган “Селенография” китобида Ойдаги кратерлардан иккитаси икки буюк ватандошимиз – Аҳмад ал-Фарғоний ва Мирзо Улугбек номи билан аталади.

Президент Ислам Каримовнинг Аҳмад ал-Фарғоний ҳайкалининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 24 октябрь.

Бугун озод юртимизда Аҳмад ал-Фарғоний каби зотлар ёқиб кетган илм машъали янгитдан порлай бошлади. Биз ўсиб келаётган ёш авлод таълим-тарбиясини, уларнинг замонавий илғор билимларга эга бўлган ҳолда улуг бобоқалонларимиз меросига муносиб бўлишларини давлатимиз сиёсатининг устувор йўналиши, деб биламиз.

Президент Ислам Каримовнинг Аҳмад ал-Фарғоний ҳайкалининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 24 октябрь.

Бу зотнинг шу ерда туғилгани, тарбия топиб вояга етгани бу юртни барчамиз учун янада азиз ва муқаррам қилади.

Бу зот қаерда яшаган бўлмасин, хоҳ Бағдодда, хоҳ Дамашқда, хоҳ Қоҳирада ўз илмий кашфиётлари билан шуҳрат топган бўлмасин, ишонаманки, у ҳамиша туғилган юртини соғиниб яшаган. Она Ватанининг муҳаббати ва соғинчини бир умр қалбида сақлаб юрган.

Бу туйғу нафақат улуг инсонларга, балки иймонли, диёнатли ҳар бир одамга хос хусусиятдир.

Президент Ислом Каримовнинг Аҳмад ал-Фарғоний ҳайкалининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 24 октябрь.

Йиллар ўтади, асрлар ўтади, янги авлод дунёга келади, лекин бу зотнинг номи, буюк мероси халқимиз учун шон-шараф рамзи бўлиб абадул-абад сақланиб қолади.

Президент Ислом Каримовнинг Аҳмад ал-Фарғоний ҳайкалининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 24 октябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЮНЕСКО ИЖРОИЯ КЕНГАШИ СЕССИЯСИНИНГ 155-ЯКУНЛОВЧИ МАЖЛИСИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Менинг назаримда, жаҳон маданияти ғояси XXI асрдаги умуминсоний тараққиёт фалсафасининг манбаи бўлиб хизмат қилади. Бу ғоя ўтган асрларда ҳам кўп қиррали ва бетакрор инсоният цивилизацияси ривожининг ўзаги, юксак маънавият ва инсонпарварлик ғояларининг асоси бўлиб хизмат қилган.

Мен умуминсоний қадриятлар ривожини ҳар бир халқ маданияти ва ўзига хослигининг ўзаро уйғунлашувида деб биламан.

Маданиятларнинг шу тарздаги уйғунлашувигина умуминсоний маданият ва бутун цивилизациянинг гўзаллиги ва қадр-қимматини яратади. Зеро, умумий цивилизация турли халқларнинг маданиятларидан шаклланади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Миллий ва дунё маданиятларининг энг яхши намуналарини кенг тарғиб қилиш ва оммалаштириш ўсиб келаётган авлодни. замонавий тарбиялашнинг асоси бўлмоғи лозим.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Мен маданият ва маърифат дунёни жаҳолат ва ваҳшийликдан, диний ва миллий экстремизмдан, этник қарама-қаршилик, минтақавий можаро ва урушлардан сақлай олишига ишонаман.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Бутун дунёга машҳур рус ёзувчиси Достоевскийнинг “Дунёни гўзаллик кутқаради” деган машҳур иборасиви бироз ўзгартириб, “Кириб келаётган XXI асрда дунёий маданият ва маънавият кутқаради” деб айтган бўлардим.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Минтақавий ва маҳаллий можаролар, диний экстремизм, террорчилик, нарқобизнес, қурол ва психотроп моддалар савдоси, афсуски, нафақат бизнинг минтақада, балки бутун дунёда тинчлик ва хавфсизликка, барқарорликка таҳдид солиб турибди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Биз миллий маданиятнинг ўзига хослигини тиклаш ва ривожлантиришга қатъга аҳамият берар эканиз, миллий ўзликни англаш жаҳон маданияти ғояларидан, умуминсоний қадриятлардан узилмаслигини назарда тутамиз. Ўзбек халқининг тарихи ва маданияти умумбашарий цивилизациянинг таркибий ва ажралмас қисмидир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Ўзбекистон халқи авлоддан-авлодга асраб-авайлаб мерос бўлиб келаётган тарихий ва маданий қадриятларини ва ўзига хос анъаналарини сақлаб қолишга муваффақ бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Фақат мустақиллик шарофати ўлароқ, Имом ал-Бухорий, Имом ат-Термезий, Баҳовуддин Нақшбанд, Хўжа Аҳмад Яссавий, Муҳаммад ал-Хоразмий, Абу Райҳон Беруний, Ибн Сино, Аҳмад ал-Фарғоний, Амир Темур, Мирзо Улуғбек, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Бобораҳим Машраб, Бурҳониддин Марғиноний, Маҳдуми Аъзам Косоний каби кўплаб, нафақат бизнинг миллий маданиятимиз, балки бутунжаҳон цивилизацияси хазинасига салмоқли ҳисса қўшган буюк аждодларимизнинг номлари ва хайрли ишлари бутун бўй-басти билан намоён бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Ҳазрат Имом ал-Бухорий нафақат ўзбек халқи, балки бутун ислоҳ оламининг фаҳридир. Бу буюқ инсоннинг ҳаёти том маънода илмий ва инсоний жасорат, собит ирода намунаси, юксак эътиқод тимсолидир. Ислоҳ оламида Қуръони каримдан кейин энг ишончли манба саналган “Ал-Жомеъ ас-Саҳиҳ” ҳадислар тўплами у зоти шариф башарятга қолдирган улан мероснинг гултождир. Бутун дунё мусулмонлари яқдиллик билан таъкидлашларича, инсоният яратган китоблар орасида энг буюғи мана шу “Ал-Жомеъ ас-Саҳиҳ”дир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Аҳмад ал-Фарғонийнинг оламшумул мероси жаҳон маданияти ва маърифатининг бебаҳо хазиналаридан биридир. Фарғоналик улуғ ақломаниннг “Астрономия асослари” номли буюқ асари ўн иккинчи асрдаёқ лотин ва иврит тилларига таржима қилинган эди. Кейинчалик бу асар Италия, Германия, Франция, Голландия, Америка Қўшма Штатларида бир неча марта нашр этилди. Буюқ алломаниннг хизматлари эътироф этилиб, Ойдаги кратерлардан бирига унинг муборак номи берилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Айнан таълим миллий давлатчиликни барпо этиш, маънавий уйғониш, иқтисодий юксалиш йўлида пайдо бўладиган қийинчиликларни енгиб ўтишда одамларга мададкор бўлади.

Бу масала бугун ислохотларимизнинг энг мураккаб ва масъулиятли тамойили бўлиб турибди. Янги, бозор иқтисодиёти шароитида ҳар қандай ишни эплаб кетадиган етук малакали, дунёқараши кенг мутахассисларга биз бугун ҳар қадамда, ҳар дақиқада эҳтиёж сезиб турибмиз.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Ишончимиз комилки, таълим ва уни ислоҳ этишга сарфланган маблағ зое кетмайди, аксинча, жамиятимизни муваффақиятли ва изчил ислоҳ этиш учун қудратли, таъсирчан омил бўлади, пировардида “портлаш самараси”ни беради.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Бизнинг бу масалага ёндашувимиз, стратегиямиз кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастуримизда аниқ-равшан баён этилган. Узок йилларга мўлжалланган бу дастур мактабгача, олий таълим ва ундан кейинги бутун ўқув жараёнини ислоҳ этиш, шунингдек, кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш чоратадбирларини қамраб олади.

Дастур жамият тараққиётининг замонавий талабларига, халқаро андозаларга жавоб берадиган мутахассислар тайёрлаш нуқтани назардан ишлаб чиқилган. Янги таълим тизимининг ўзи эса мумкин қадар жаҳон таърибаларига уйғунлашмоғи керак.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

...Биз тўққиз йиллик умумий мажбурий таълим билан ўрта махсус ўқув юртлари – академик лицейлар ҳамда профессионал коллежлардаги уч йиллик профессионал таълимни ўзида мужассам этган ўн икки йиллик таълим тажрибасини мақбул кўрдик. Янги таълим тизимининг асосий моҳияти шундаки, у, аввало узлуксиздир, бу тизимда таълим демократлашади, касб эркин танланади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Мақтаб, лицей, коллежларимизда ЮНЕСКОнинг мақсади, вазифалари ва аҳамиятини очиб берувчи махсус ўқув дастурлари ўқитилиши ҳақидаги таклиф бизга маъқул бўлганини ҳам айтиб ўтмоқчиман. Зеро, тинчлик, адолат, умумбашарий тараққиёт ғояларини қарор топтиришда бу халқаро ташкилотнинг хизмати ниҳоятда катталигига шак-шубҳа йўқ.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

...Бундай таваллуд саналари фақат ўзбек халқи учунгина эмас, балки бугун Марказий Осиё минтақасидаги халқлар учун ҳам маданий ва тарихий аҳамиятга молик эканини назарда тутамиз. Бундай тадбирлар келажак авлодни тарбиялашда ҳам улкан аҳамият касб этади. Биз бундай маросимларни ўтказиш орқали ёшларимизни янги кадриятлар асосида тарбиялаймиз, уларнинг қалбига тарихий ўтмишга ҳурмат билан ёндашиш, уларни авайлаб-асраш, шу халққа мансублиги билан гурурланиш туйғуларини сингдирамиз.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Учинчи минг йиллик ибтидосида биз ҳозирги Ўзбекистон ҳудудида қадимий цивилизациянинг, давлатчилик ва зардуштийлик даври динининг пайдо бўлиши ва ривожланиши нуқтаи назаридан бир-бири билан узвий боғлиқ бўлган, умуминсоният тараққиётида ёрқин из қолдирган икки шонли сананинг гувоҳи бўламиз. Бу Термиз шаҳрининг 2500 йиллиги ҳамда Хоразмда яратилган зардуштийликнинг муқаддас китоби “Авесто”-нинг 2700 йиллиги юбилейларидир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

...Инсоният тарихи турли миллат ва диний эътиқодга мансуб одамлар юз йиллар мобайнида бир оила каби иннокликда яшаганлари борасидаги мисолларни ҳам билади. Минг йиллар давомида турли-туман дин, маданият ва турмуш тарзига эга бўлган халқларнинг биргаликда яшаши ва ҳамкорлиги маркази бўлган Ўзбекистон бунинг инкор этиб бўлмайдиган тасдиғидир. Қадим замонлардан бу ерда мусулмончилик, насронийлик, яхудолик, буддийлик ва бошқа кўхна динлар нафақат бирга яшаган, балки бир-бирини тўлдирган, бойитган. Айнан шу заминда юз йиллар давомида дунё маданиятларининг катта миқёсдаги бир-бирини бойитиш жараёни рўй берган.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Ўзбекистонда турли диний оқим ва конфессияларнинг мавжудлиги ҳам шу билан изоҳланади. Мен фахр билан айтишим мумкинки, халқимизнинг бутун тарихи давомида ҳеч қандай диний низо, одамларни миллати ва диний мансублигига қараб айириш ҳоллари бўлмаган ва бунга биз ҳеч қачон йўл қўймаймиз.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Бизнинг юртимизда ҳеч қачон антисемитизм кўринишлари ҳам учрамаган. Аксинча, Бухоро яҳудийлари ислом таълимотига салмоқли ҳисса қўшган, исломий маданиятнинг асосчиларидан бўлган ўзбеклар билан иноқликда яшаганлар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Ўзбек халқи ўзининг бутун тарихи давомида, ҳамма вақт бошқа халқлар ва конфессиялар вакилларига нисбатан ўзининг хайрихоҳлик ва ҳурмат билан ёндашишини намойён этиб келган. Этник, маданий ва диний хайрихоҳлик ва очиқ кўнгиллик ўзбек халқининг ўзига хос туғма фазилатларидан бирига айланган.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

...Турли диний эътиқод, конфессияларга мансуб кишиларнинг тинч-тотув яшашидан иборат бўлган бизнинг тажрибамизни миллатлараро, диний ва этник асосдаги турли-туман ички ва минтақавий можароларни бартараф этишда муваффақият билан қўллаш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Бугун, XXI аср бўсағасида экологик хавфсизлик, инсон билан табиат муносабатларини тўғри йўлга солиш муаммолари ҳар қачонгидан ҳам долзарб масала бўлиб турибди. Зеро, бу муаммонинг ечилиши барча халқлар-

нинг манфаатларига дахлдордир, жаҳон цивилизациясининг бугуни ва келажаги кўп жиҳатдан шунга боғлиқдир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Экологик хавфсизлик муаммоси аллақачон миллий ва минтақавий доирадан чиқиб, умуминсоният дардига айланди. Шу боисдан уни фақат халқаро ҳамкорлик асосидагина ҳал этиш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Орол фожиаси минтақавий муаммодан умумбашарий фожа даражасига кўтарилди. Унинг таъсири бугуннинг ўзидаёқ экологик ва биологик мутаносибликнинг бузилишида, жуда катта ҳудуддаги аҳолининг генафондига хавф солаётганида яққол сезилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Биз ЮНЕСКО тимсолида энг муҳим инсонпарварлик масалаларининг ечимига ижодий ёндашишда ҳаракатлантирувчи куч бўлиб хизмат қиладиган ўзига хос, бетакрор халқаро ташкилотни кўрамиз. ЮНЕСКО маънавий уйғониш йўлига кирган кўплаб мамлакатларга, жумладан, Ўзбекистонга ҳам халқаро маънавий ҳамкорликни кенгайтириш ва мустаҳкамлаш учун, бутунжаҳон интеллектуал майдонида янада кенгрок фаолият кўрсатиш учун имконият яратиб бераётган ташкилотдир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Келажагимизнинг қандай бўлиши кўп жиҳатдан бугунга боғлиқдир. Учинчи минг йилликда яшаб, ижод қиладиган авлодлар бугун дунёга келмоқда, тарбия топмоқда. Уларнинг камолга етиши, келажаги қандай бўлиши бизу сизга, ҳаммамизга боғлиқ. Сайёрамизнинг эртаси, ҳар бир инсоннинг, ҳар бир халқ ва бутун бир миллатларнинг келажаги ҳам сиз билан бизга боғлиқ.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

АДОЛАТ, ВАТАН ВА ХАЛҚ МАНФААТИ ҲАР НАРСАДАН УЛУҒ

Иқтисодиётда юксак самарадорликка эришиш, жамиятда қонун устуворлиги, демократия тамойилларини қарор топтириш, халқ учун фаровон турмуш шароити яратиш мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг асосий мақсадидир.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 5-б.

Самарқанд нафақат ўзининг буюк тарихи ва боқий ёдгорликлари билан дунёга танилган, балки бугунги салоҳияти ва маданияти, авваламбор меҳнатқаш, меҳмондўст, ор-номусли халқи билан дунёга машҳурдир. Самарқандни дунё тараққиётининг бешиги деб бежиз айтишмайди.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 6-б.

Маҳаллийчилик, ошна-оғайнигарчилик ҳаётимизга, тараққиётимизга хавф соладиган таҳдидлардан бири.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 9-б.

...Бу йўлга кирган раҳбар худбинлик касалига дучор бўлиб, оёғи ердан узилади. Энг ёмони, раҳбарларга нисбатан кенг жамоатчиликнинг ишончи йўқолади. Бундай жамиятдан барака кетади, иш юришмайди, аҳоли ўртасида турли тортишувлар ва норозиликлар пайдо бўлади.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 10-б.

Дарҳақиқат, бундай муҳитда раҳбарга яқин бўлган, ишонган, суянган кадрлари бир-бирларини қўллаб-қувватлайди, содир бўлган қонунбузарлик ва жиноятларни яширади. Жамиятда адолат йўқолади. Бундай ҳолда халқ арз-додини, фарёдини кимга айтиши керак?

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 11-б.

Вилоят давлат аппаратининг ўзагини лаёқатсиз, сиёсий савияси паст, ахлоқий жиҳатдан нопок, аммо, раҳбарнинг ишонган оғайнилари, эски кадрдонлари, бир ҳовуч лаганбардор кимсалар ташкил этса, одамлар эътирозини кимга айтиши мумкин?

Бундай ҳол хизмат вазифасини сунистеъмом қилиш, давлат ва жамоат мулкани талон-торож этиш учун қулай шароит яратади.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 11-б.

Табиий равишда бундай аҳволнинг томири негизи қаерда, деган савол туғилади. Авваламбор, бундай ҳол-

ларнинг замини-томири эскидан қолган салбий, суяк-суягимизга сингиб кетган одат ва асоратларда бўлиши керак. Қолаверса, яна бир сабаби – янги қабул қилинаётган қонун ва фармонлар, демократия ва адолат талабларини менсимасликда, бугунги ҳаётимиздаги ўзгаришларни ҳис этмасликда, камситишдадир.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 14-б.

Минг афсуски, айрим ҳолатларда раҳбарнинг ваколати қанча оширилса, шунча кўп худбинлик касалига учрайди, очқўзлик гирдобига, тамагирлик қомига тушади. Худди дуо кетгандай. Лавозим, вазифа ҳақида гап кетганда, каттами-кичикми, тасдиқланиш олдидан текшириб чиқилади, олдинги фаолияти ўрганилади – дуппадуруст одам. Соғлом, меҳнаткаш оилада тарбия олган, билими ҳам етарли, ҳаракати ҳам бор. Зиммасига олаётган масъулияти ҳақида гапиради, катта-катта ваъдалар беради. Унинг гапларини эшитиб, эртага масжидга имомликка тавсия қилса ҳам бўлади.

Лавозимга ўтиргандан кейин эса кўпи билан бирикки йил ишлайди, сўнг мутлақо ўзгариб кетади. Ишни атрофдаги одамларни ўзгартиришдан бошлайди.

Биринчи галда савдо ва хизмат соҳаси ходимларини ўзгартиради. Мисол учун бозоркомни алмаштиради, эвазига “кўк”идан олади. “Кўк”ини бермаса иш битмайди. Биргина Самарқанднинг энг катта “Сиеб” бозорида неча марта бозорком алмашди.

Иккинчи галда маъмурий органларнинг катта-кичик раҳбарлари ўзгартирилади. Ички ишлар, прокуратура, адлия, суд, божхона, солиқ ва бошқалар. Бундай жойларга ўзининг “шоввоз”ларини ўтказди. Тегинли идораларнинг Тошкентдаги раҳбарлари билан тил бириктиради.

Учинчи навбатда ўзидан олдин ишлаган одамни қоралашга, қилган ишларини йўққа чиқаришга, шунинг ҳисобидан осон йўл билан обрў топишга ҳаракат қилади.

Маҳаллийчилик шу даражага бориб етадики, соғлом фикрловчи одам уларнинг найранглари олдида ожиз қолади. Ақл бовар қилмайдиган қилиқларни тезда англолмайди. Раҳбар худди бир нарсадан кеч қолаётгандай ўзининг ҳам, ҳамтовоқларининг ҳам ҳамёнини тўлдиришга интилади. Бунақа одамларда на инсоф, на ирода ва на имон бор.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 16-б.

Ҳаёт фалсафасидан ва тажрибасидан айтиш мумкинки, ким мўмай даромад, нопок йўл билан бойлик топса, у ҳамиша халқ нафратига учрайди. Ҳалол меҳнати, пешона тери эвазига эмас, ўғрилик, тамағирлик ва порахўрлик билан топган маблағи ҳеч қачон татимайди. Жамиятга, эл-юртга наф келтирмайди.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 16-б.

Ахир, лавозим кишига кибру ҳаво, бойлик тўплаш ва кайфу сафо учун берилмайди-ку! Аксинча, у юксак масъулиятни, ҳаётнинг бутун роҳат-фароғатидан кечишни, керак бўлиб қолганда ўзидан кечишни талаб қилади. Бундай қараш одатга айланиши, ҳаётимизга сингиб кетиши керак.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 16-б.

Халқимизда “қилмиш-қидирмиш” деган мақол бор. Яна “қинғир ишнинг қийини қирқ йилдан сўнг ҳам чиқади” дейишади. Шундай экан, қинғир ишни эл-юрт

назаридан яшириб бўлмайди. Бундай одам бугун бўл-маса, эртага шармандай шармисор бўлиб, шунча йил ишлаб, меҳнат қилиб топган обрў-эътиборини бир кун-да йўқотиб қўйиши мумкин.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улугъ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улугъ. – Т., 1998. – 16-б.

Нима учун мана шундай аччиқ ҳақиқатни баъзан тан олмаймиз? Ҳаёт тажрибасини тарих мисолида кўра-била туриб шундан қайтмаймиз. Нафс балоси шунча-лик кучлими? **Мен ўйлайманки, ҳар қандай соғлом инсон бу саволни ўзига бериб, ўзи жавоб топиши ке-рак.** Эл-юрт нафратидан, охиратдан кўрқиш, ҳаётда ўзининг ўрнини йўқотмаслик ҳар қандай кишининг бурчи эмасми?!

Ҳаёт тажрибаси шуни тасдиқлайдики, раҳбар айшу ишратга берилиб, ўзининг талабчанлик, ташкилотчилик ва раҳбарлик бурчини унутиб қўйганида, қонунга риоя қилиш, тартиб интизом масалалари қолипидан чиқиб кетиши табиийдир.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улугъ » Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улугъ. – Т., 1998. – 17-б.

Ҳуқуқ посбонларининг ўзи жиноятчи бўлса, халқ дардини кимга айтсин?! Ҳақиқатни, адолатни қаердан изласин?

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улугъ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улугъ. – Т., 1998. – 19-б.

Самарқанд минг-минг йиллик шонли тарихга эга, буюк аждодларимизнинг шаън-шавкати билан бу юрт шуқуҳи етти иқлимга маълум ва машҳурдир.

Бу қутлугъ заминдан таралган йил-маърифат зиёси бу-тун инсоният тафаккурини мунаввар этган, десак мубо-лага бўлмайди.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 22-б.

Давлатчилик, эл-улусни бошқаришда адолат, ватан, халқ манфаатини ҳар нарсадан устун қўйиш тамойиллари устуворми? Содда қилиб айтганда, халқ турли бўғин раҳбарлари ишидан розими?

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 23-б.

... Ҳаёт ўз йўлида давом этаверади. Раҳбарлар келиб кетади, эл-халқ қолади. Лекин ана шу раҳбар халқ кўнглидан ўзига жой топа оладими? Эса қоладиган бирон хайрли иш қилдими? Одамларнинг бошини қовуштириб, ўзи ибрат бўлиб, уларни улуғвор вазифаларни бажаришга сафарбар эта олдими? Назаримизда, ҳар бир раҳбар бу ҳақда доимо ўйлаши, ўзига-ўзи савол бериб кўриши керак.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 23-б.

Халқимизда “яхшидан боғ қолади, ёмондан доғ” деган гап бор. Кимдан боғ қоляптию, яхши ном, яхши хотира қоляптию, кимдан доғ, иснод қоляпти, буни одамларнинг ўзи ажратиб олади.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 23-б.

Менинг энг катта ишончим... ёш авлоддир. Замонавий билимга эга, одобли, илмли, кўрсанг ҳавасинг келадиган, баркамол ва шижоатли фарзандларимиздир. Мен ўзимнинг тақдиримни ҳам, мамлакатимиз ва мустақиллигимиз тақдирини ҳам ана шуларнинг киёфасида кўраман. Киши ана шундай фарзандлари

борлигидан куч олади, онги тиниклашади, рағбатланади, кўкси тоғдай кўтарилади.

Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 24-б.

ЮКСАК МАЪНАВИЯТ – ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ АСОСИ

Ислоҳотлар, аввало, инсон манфаатлари учун хизмат қилиши керак. Бу жараёнда халқнинг бевосита иштироки эса бениҳоя катта аҳамиятга эга.

Юксак маънавият – жамият тараққиётининг асоси // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 30-б.

Эл ишониб топширган вазифани суистеъмол қиладиган, шахсий манфаатини халқ ва давлат манфаатидан устун биладиган, ўзига ортиқча бино қўйиб, барчанинг нафратини кўзгатадиган раҳбарлар билан асло келиша олмаймиз! Одамлар ишончидан маҳрум бўлган бундай кимсалар ўрнини бўшатиб бериши керак. Ўларни қонун асосида жавобгарликка тортиш лозим.

Юксак маънавият – жамият тараққиётининг асоси // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 37-б.

Бу бало-қазодан қандай қутулиш мумкин, бу муаммонинг қандай ечими бор?

1) эски асоратлардан халос бўлган, замон талабига жавоб берадиган ёшларни қўллаб-қувватлаш;

2) кўппартиявийлик асосидаги жамоатчилик назоратини кучайтириш, жамиятда демократик тамойилларни мустаҳкамлаш;

3) мулкчилик масаласини ечиш;

4) соғлом кучларни бирлаштириш ва янги ҳаракат, сиёсий кучлар фаолиятига йўл очиб бериш.

Юксак маънавият – жамият тараққиётининг асоси // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуг. – Т., 1998. – 37-б.

АДОЛАТ ҲАР ИШДА ҲАМРОҲИМИЗ ВА ДАСТУРИМИЗ БЎЛСИН

Умрим давомида оттирган озми-кўпми ҳаётий тажрибаларим асосида шундай хулосага келдимки, дунёда инсон продасини синайдиган воситалар кўп. Аммо уларнинг бирортаси ҳам амал, лавозим, мансаб каби одамзотнинг кимлигини, унинг киёфаси ва моҳиятини яққол очиб бера олмайди.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуг. – Т., 1998. – 48-б.

...Мансаб деганлари қандай сирли, бетизгин куч эканки, нега у манаман деган, ақлли-ҳушли, оқ-қорани таниган, туппа-тузук инсонларнинг эл-қорани таниган, туппа-тузук инсонларнинг эл-юрт, давлат ишониб топширган ваколатларни сунистеъмом қилишига, инсофни йўқотишига олиб келади, маҳаллийчилик, уруғ-аймоқчилик, порахўрлик, калондимоеглик каби иллатлар домига тортади?

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуг. – Т., 1998. – 49-б.

Бунинг сабаблари нимада? Бу ярамас иллат қаердан, қандай пайдо бўлади? Бу хунук, аянчли аҳволни қандай қилиб бартараф этиш, жамият танасига канадай ёпишган бу балодан қай тарика халос бўлиш мумкин?

Бу касаллик илдизи хонлар, беклар, қозилар, мингбошию юзбошилар ҳукм сурган олис замонларга бориб тақалади. Балки халқ эртақларидаги порахўр амалдорлар, Абдулла Қодирий тасвирлаган ришвата ботган хон

мансабдорлари ёки бўлмаса Абдулла Қаҳҳорнинг машҳур “Ўғри” ҳикоясида қаламга олинган воқеалар фақатгина бадий тўқима маҳсули эмасдир?..

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуг. – Т., 1998. – 49-б.

Айни чоғда тарихимизнинг турли саҳифаларини кўздан кечирганда, халқимиз маънавияти билан боғлиқ шундай маълумотларга дуч келасизки, улар ҳалоллик, ҳаромдан ҳазар, таъмагирликдан нафратланиш, камтарлик, адолатпарварлик сингари туйғулар миллатимизга хос энг олижаноб фазилатлар эканидан далолат беради. “Бировнинг ҳақи”, “қиёмат қарз”, “пешона тери”, “молимардумхўр” деган сўзлар бунинг яққол ифодасидир.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуг. – Т., 1998. – 50-б.

Худоба минг шукурки, ҳозир ҳам ҳаётимизда шу эзгу тушунчалар барқарор ва устувор. Шунинг учун ҳам биз йўлимизда тўсиқ бўлиб турган, халқимизнинг, фуқароларимизнинг ҳақли равишда норозилиги ва қаҳр-газабига сабаб бўлаётган баъзи бемаъни ишларни тағтомири билан йўқотиш ҳақида очиқ, ошқора гапираяпмиз.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуг. – Т., 1998. – 50-б.

Замонавий дунёқарашимиз, маънавий тамойилларимиз, урф-одатларимиз, кўникмаларимиз янги асосда шаклланаётган ва шубҳасиз эртанги авлод таълим-тарбиясига асос бўладиган ижтимоий-ахлоқий қарашларимиз вужудга келаётган бутунги ҳал қилувчи паллада бу нарса Президент сифатида мен учун ҳам, бутун халқимиз учун ҳам ниҳоятда муҳимдир.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 51-б.

Дунёнинг кўп-кўп мамлакатлари, жаҳон халқларининг ҳаёти, тарихи, иқтисоди, сиёсати, фалсафаси, маданияти шуни кўрсатадики, ёвузликнинг, жумладан порахўрлик, ўғрилик, товламачиликнинг миллати, насл-насаби йўқ. Бу офат башарият бошига битган шундай ашаддий балоки, унинг салбий оқибатларини оламдаги жуда кўп давлатлар, юксак тараққий топган мамлакатлар ҳам ўз ўтмиши, бугунги ҳаётида кўриб-сезиб турибди.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 51-б.

Биз озодликка эришган илк кунимиздан бошлаб, ўз миллий давлатчилигимизни тиклашга киришган дастлабки пайтда ноқ ният ва муддаоларимизни бутун дунёга очик-ойдан маълум қилганмиз: мақсадимиз аниқ – Ўзбекистонда ҳуқуқий демократик давлат куриш, Инсоннинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, унинг орзу-умидларини рўёбга чиқариш учун шароит яратиш – бош вазифамиз. Бу жамиятда халқ ҳукмдорларга эмас, ҳукмдорлар халққа хизмат қилиши – асосий қоида.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 51-б.

...Бошлаган барча ислохотларимизнинг пировард мақсади битта – адолатли жамият барпо этиш.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 51-б.

“Адолат” сўзи минг йиллар давомида инсонга ҳамроҳ бўлиб келган. Асрлар давомида кишилар адолат учун курашган, мислсиз қурбонлар берган.

Адолат ҳақида жуда чиройли гапириш мумкин. Адолат ҳақида жуда узоқ гапириш мумкин. Аммо гап чиройли ва узоқ гапиришда эмас, балки ҳаётда адолатни ўрната олишда.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 52-б.

Айниқса, раҳбар адолати, элу юртга етакчилик қилишдек оғир масъулиятни бўйнига олган одамнинг адолати бугунги кунда бекиёс аҳамиятга эга. Авваллари ҳам кўп бор айтган бир фикримни яна такрорламоқчиман: **халқ очликка, йўқчиликка, ҳамма нарсага чидаши мумкин, аммо адолатсизликка чидай олмайди.** Одил ҳукмдор, адолатли раҳбар ғояси Форобийдан тортиб Алишер Навоийгача ва яна бошқа кўп-кўп мутафаккирларимизнинг улуғ маънавий идеали бўлиб келган. Шарқда қадимдан жуда машҳур бўлган “Сиёсатнома” деган асарда подшоҳ, ҳоким, амир ва беклар, қозию қуззотнинг, замонавий тил билан айтганда, раҳбарнинг бош вазифаси “**қўю кўзиларни бўрилардан муҳофаза қилиб, ҳаром кўллариини кесиб, ер юзини ёмонлик қилувчилардан тозалаш, жаҳонни адолат ва осойишталик билан обод қилишдан иборат**”, деб кўрсатилган.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 52-б.

Ота-боболаримиздан қолган мана шундай доно ўғитлар, Куръони Карим, Ҳадислар нима учун хизмат қилиши керак? Ахир улар бизга, эй банда, сен – одамсан, сени Аллоҳ таоло инсон қилиб яратган, шунга муносиб бўл, юриш-туришинг, хатти-ҳаракатинг, ҳаётинг инсонлик шаънига, инсонлик номига яраша бўлсин, деган фикрни англатиш учун керак эмасми?

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 53-б.

...Дунёда адолат қонуни мавжуд эканини ҳеч ким инкор этолмайди. Эртами-кечми ҳар бир инсон ана шу қонун олдида жавоб бериши муқаррар. Буни асло унутмаслик керак. Қолаверса, одам ўз қилган гуноҳлари, қилмишлари учун замон қонунилари берадиган жазодан қочиши мумкин, аммо охиратда қаерга қочасан?

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 53-б.

Биз янги озод жамият, ҳуқуқий давлат қуришни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйган эканмиз, адолат таъмоилини устувор принцип сифатида эътироф этамиз.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 53-б.

Биз бугун афсус-надомат билан фикр юригиб, баратараф этиш чораларини излаётган нохуш ҳолатни вужудга келтирувчи асосий сабаб шундан иборатки, кўп ҳолларда давлат ходими, давлат хизматчиси, яъни давлат ваколатидан фойдаланадиган амалдор шу ваколатни сунистеъмол қилишга интилади. Нима учун? Чунки мансабдорнинг ўз хизмат вазифасини сунистеъмол қилиши учун қутқу соладиган омиллар кўп. Чунки унинг қўлида ваколат бор, қуч бор. Ана шундай ҳолда ипоқ ходим давлатни ниқоб қилиб, моддий бойликларни тақсимлаш, ишлаб чиқариш соҳасига қўшилиш, кадрлар масаласини ҳал этиш каби нозик масалаларга аралаша бошлайди. Бундай муҳим масалаларда давлатнинг таъсири ва амалдорларнинг роли қанчалик кўп бўлса, у шунчалик аянчли оқибатларга олиб келиши мумкин. Бу фикрни қўплаб давлатлар тажрибасида ҳам, тарихий фактлар мисолида ҳам исботлаб бериш мумкин. Ҳар

бир давлат тарихида янги ижтимоий сифат ҳолатига ўтиш, афсуски, коррупция ва жиноятчилик каби жир-канч ҳодиса билан бирга юз берган.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 54-б.

...Эски тизим қонунлари ўз кучини йўқотиб, янги тизим, янгича ҳаёт кечириниш, ишлаб чиқаришни, ижтимоий турмуш соҳаларини бошқаришнинг янги қонунлари ҳали тўла кучга кирмагани, энг муҳими, одамларимизнинг тафаккурида ўзгаришлар жуда секинлик билан рўй бераётгани, уларнинг янги тизим қоидаларини қийинчилик билан идрок этаётгани ва қабул қилаётгани ҳам шу каби салбий ҳолатларни кучайтирмоқда.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 55-б.

Биз бугун турли хил назоратчилар, текширувчилар, терговчилар ва шунга ўхшаганларнинг сонини қанча кўпайтирсак, ишончим Комилки, порахўрлик баттар авжига чиқади.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 56-б.

...Энг аввало, бизнинг онгу тафаккуримизга, маънавиятимизга кишан бўлиб турган эски асоратлардан холи бўлган, замоннинг илғор талабларига жавоб берадиган гайрат-шижоатли, мард, инсоф-диёнатли ёшларимизнинг ҳал қилувчи вазифаларга келиши учун йўлни кенг очиб бериш керак.

Иккинчидан, ижтимоий ҳаётда демократия талаблари ва тамойилларини тўла қарор топтириш, давлат ва давлат идоралари ишини демократик принциплар асосида ташкил этиш. Бунда бутун дунё тажрибасида ўзини оқлаган усул – ҳокимиятни қонун чиқарувчи, ижроия

ва суд ҳокимиятидан иборат мустақил уч тизимга тақсимлаш ишини амалда рўёбга чиқариш зарур. Жойларда ҳам ҳар қайси бўғинда шу тақсимот оғишмай жорий этилмоғи шарт. Бу уч тизим бир-бирининг ишига аралашмасдан, бир-бирини назорат қилган ҳолда фаолият олиб боришига эришиш лозим.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 57-б.

Ҳар қандай жамиятда ҳам демократия қай даражада эканлигини белгиловчи камида учта мезон бор. Булар – халқнинг қарорлар қабул қилиш жараёнларидан қанчалик хабардорлиги, ҳукумат қарорлари халқ томонидан қанчалик назорат қилиниши, оддий фуқароларнинг давлатни бошқаришда қанчалик иштирок этишидир.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 57-б.

Бугун биз тўқнаш келган вазиятни тубдан ўзгартиришнинг яна бир муҳим шarti – бу мулк масаласини ҳал қилишдир. Яъни мулк ўз эгасини топиши даркор. Ҳаётимизда ва ишлаб чиқаришда хусусий мулк бошқа мулк шакллари – давлат мулки, жамоа мулки, акционерлик мулки ва ҳоказолар орасида асосий устувор ўринни эгаллаши керак.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 57-б.

Хусусий мулкдор устидан назоратчининг ҳам кераги йўқ. Чунки бош назоратчи – унинг ўзи. Қонун асосида ишласа бас, ўз вақтида солиғини тўлаб борса, бўлди. Қанча даромад топса, топаверсин.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 58-б.

Биз жамиятимизда ҳақиқий маънодаги кўлпартия-вийлик муҳитини тезроқ шакллантиришимиз зарур. Чунки партиялар, турли хил нодавлат ташкилотлар дегани – бу жамоатчилик дегани. Демак, кенг жамоатчиликнинг ижтимоий ҳаётдаги таъсирини, ўрни ва ваколатини, ҳуқуқини кучайтириш, унинг чинакам мустақиллигини таъминлаш лозим.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 58-б.

Тепадан туриб, махсус фармон ёки декрет билан жамиятда адолат ва демократияни ўрнатиб бўлмайди. Бу барчанинг бирдек иштироки, биринчи навбатда пешқадам зиёлиларимиз, турли сиёсий партиялар, жамоат ташкилотлари намояндларининг, масъул хизматчиларимизнинг ғайрати, жасорати, ақл-заковати билан рўёбга чиқадиган мураккаб ишдир.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 58-б.

Демократик тамойилларни жорий этишда асрлар синовидан ўтган, бугунги ҳаётимиз талабларига хизмат қиладиган, танлаб-саралаб олинган миллий кадриятлар ва умумбашарий тажрибаларни табиий равишда уйғунлаштира олишимиз лозим.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 59-б.

Жамият аъзолари ўз фикрини эркин ифода эта билиши, сўз эркинлигини ҳимоя қилиш, шу ҳуқуқларнинг амалда таъминланиши учун қафолат яратиш – бизнинг бугунги энг муҳим вазифамиз бўлиши лозим. Одамларнинг эркин фикрини ифода этувчи оммавий ахборот воситалари жамиятда ўзининг мустаҳкам ўрни ва мавқеини эгаллаши даркор.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 59-б.

Агар жамият назоратини ташкил этолмасак, яъни жойларда давлат идоралари устидан жамоатчиликнинг назоратини ўрнатишга эришолмасак, бундай нохуш ҳолатларни тағ-томири билан тугатишнинг имкони бўлмайди.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 59-б.

Бунга эришиш учун эса аввало жамоатчилик вакилларининг сиёсий, ижтимоий савиясини ўстириш керак. Ҳар бир фуқаро, ҳар бир инсон ўз ҳақ-ҳуқуқини яхши билиши ва уни ҳимоя қила олиши зарур. **Одамларни ҳуқуқий маданият, ҳуқуқий онг, ҳуқуқий билимлар билан қуроллантириш асосий вазифалардан бири бўлиши шарт.** Токи жамиятнинг ҳар қайси аъзоси ўз ҳуқуқи, ўз бурчи ва масъулиятини пухта билмас экан, уни ҳаётий эҳтиёж сифатида англамас экан, бизнинг ислоҳот, янгиланиш ҳақидаги барча сўзларимиз, сайъ-ҳаракатларимиз бесамар кетаверади.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 59-б.

...Бу жирканч ишларнинг сабабларидан бири – маънавият, таълим-тарбия соҳасида олиб бораётган ишларимизнинг ҳали талаб даражасида эмаслиги билан боғлиқ. Катъий ишонч билан айтиш лозимки, маънавий бойлик – моддий бойликдан минг бор устун. Шу боис биз таълим-тарбия масаласига давлат сиёсатининг устувор йўналиши сифатида ёндашмоқдамиз. Кадрлар тайёрлаш ҳақида қабул қилинган Миллий дастур ҳам моҳият эътибори билан шу мақсадни амалга оширишга қаратилган.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 61-б.

Бизнинг энг катта ишончимиз, мадад-таянчимиз – бу ўсиб келаётган ёш авлодимиздир. Такроран айтаманки, мен ўзимнинг тақдиримни ҳам, мамлакатимиз ва мустақиллигимиз тақдири ва келажагини ҳам ана шу ёшлар қиёфасида, уларнинг пок қалби, эркин тафаккури, мустаҳкам иродаси ва дунёқарашида кўраман.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 61-б.

Агар биз замон билан ҳамнафас яшамокчи бўлсак, дунёдаги бошқа халқлар, бошқа миллатлардан кам бўлмасликни, аксинча, улар билан тенг, эркин, ҳамкор бўлиб умр кечиришни истасак, фарзандларимизнинг бахту камолини кўрмоқчи бўлсак, ҳаётимизда адолат, фаровонлик, маънавий собитлик қарор топишини хоҳласак, йўлимизда дуч келиб, улуғ ва эзгу ишларимизга ҳалал бераётган турли иллатлардан ҳалос бўлишимиз, уларга қарши қатъият, сабот-матонат, жасорат билан биргаликда кураш олиб боришимиз шарт.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 62-б.

Биз орзу қилаётган фаровон, озод ва обод ҳаётга эришишнинг асосий шарти шуки, унинг қонун-қоидаларига, талабларига бўйсуниб, рияз қилиб яшаш керак. Акс ҳолда умуминсоний тараққиётнинг катта йўлидан четга чиқиб, яна ўша оғир муаммолар гирдобида қолиб кетиш хавфи бор.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин // Адолат, ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуғ. – Т., 1998. – 62-б.

ҚОНУН ВА АДОЛАТ УСТУВОРЛИГИНИНГ ҲАЁТБАХШ МАНБАИ

Конституциямиз, яъни ҳаётимизнинг Асосий Қонуни ҳақида, унинг ўрни ва аҳамияти, маъномоҳияти ҳақида кўп гапириш мумкин. Хусусан:

– унинг давлатимиз, жамиятимиз ва ҳар қандай инсон саъй-ҳаракатларини, уларнинг ўзаро ҳуқуқ ва мажбуриятларини белгилаб ва чегаралаб берувчи Қомус сифатидати жиҳатлари ҳақида;

– Конституциямиз ва унинг асосида қабул қилинган қонун ва фармонларнинг ҳукмронлигини, Конституциямиз олдида барчамизнинг тенглигимиз ва масъулиятимизни таъминлаш масалалари, бир сўз билан айтганда, Конституциямизнинг ўзига ҳос ва ўзига мос бошқа хусусиятлари ва аҳамиятлари ҳақида алоҳида таъриф ва тағрибот қилиш зарур, албатта.

“Қонун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи”. Президент Ислам Каримовнинг Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 6 декабрь.

Инсон ҳуқуқининг давлат ҳуқуқидан устуворлиги тамойили амалдаги қонунчилигимизда, давлат ва ҳуқуқий-маъмурий идоралар фаолиятида ўз тасдиғи ва ижросини тўлиқ тополмаяпти.

“Қонун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи”. Президент Ислам Каримовнинг Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 6 декабрь.

Амалиётда биз кўпроқ эски кайфиятда, яъни кўпроқ давлат манфаатини кўзлаб, давлат манфаатини кўриклаб иш тутмоқдамиз. Инсон манфаатлари ҳуқуқий тажрибамизда энг юксак ва энг устун қадрият бўлишини барчамизнинг онгимизга сингдириш жуда-жуда оғир кечмоқда.

“Қонун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи”. Президент Ислоҳ Каримовнинг Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 6 декабрь.

Давлат идорлари, қонун чиқарувчи ва ижроия ҳокимияти устидан жамоатчилик назоратини ўрнатмасдан туриб, мавжуд салбий иллатларни йўқ қилиб бўлмайди.

“Қонун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи”. Президент Ислоҳ Каримовнинг Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 6 декабрь.

Одамлар фақатгина судга иши тушганда эмас, балки кундалик ҳаётида ҳам адвокатлар хизматидан, уларнинг маслаҳат ва тавсияларидан фойдалана оладиган бўлсинлар.

“Қонун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи”. Президент Ислоҳ Каримовнинг Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 6 декабрь.

Конституциямиз биз учун назарий-ҳуқуқий ҳужжат – бурч ва мажбуриятларимиз мажмуасигина эмас. Балки у ҳаётимизни фаровон этиш, уни чинакам қонуний асосда қуриш, ўз ҳақ-ҳуқуқларимизни таъминлаш, жамиятда қонун ва адолат устуворлигини ўрнатишнинг ҳаётбахш манбаидир.

“Қонун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи”. Президент Ислоҳ Каримовнинг Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 6 декабрь.

Адолат ва қонун устуворлиги учун, унинг талабларини ҳаётимизга жорий этиш учун биргалашиб қурашмоғимиз, фидойи бўлмоғимиз керак. Қонун, яна бир бор қонун – каттаю кичик, жинсидан, миллати, эътиқоди ва мансабидан қатъи назар, – барчамиз учун устувор бўлмоғи даркор!

“Қонун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи”. Президент Ислам Каримовнинг Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 6 декабрь.

Инсон ва жамият, шахс ва оиланинг ўзаро муносабатлари, уларни табиий равишда уйғунлаштириш Асосий Қомусимиз пойдеворини ташкил этади.

“Қонун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи”. Президент Ислам Каримовнинг Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 6 декабрь.

Биз оила ҳақида гапирар эканмиз, авваламбор, оила ҳаётнинг абадийлигини, авлодларнинг давомийлигини таъминлайдиган, муқаддас урф-одатларимизни сақлайдиган, шу билан бирга, келажак насллар қандай инсон бўлиб етишишига таъсир кўрсатадиган тарбия ўчоғи эканини тан олишимиз зарур.

“Қонун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи”. Президент Ислам Каримовнинг Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 6 декабрь.

Онани эъзозлаш – бизнинг миллатимиз, халқимиз учун олий қадрият даражасига кўтарилган фазилат.

“Қонун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи”. Президент Ислам Каримовнинг Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 6 декабрь.

Инсоният тарихи шундан тувохлик берадики, минг йиллар давомида ҳар қайси жамиятнинг маданий даражаси ва маънавий баркамоллиги аёлларга бўлган муносабат билан белгиланади. Айниқса, аёлларга шарқона эҳтиром ва эъзоз биз учун ибратли меросдир. Бежиз эмаски, Шарқда Аёлни фариштага қиёс қилишади. Чунки фаришталар Оллоҳ таоло яратган энг пок, энг бегуноҳ зотлардир.

“Қонун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи”. Президент Ислоҳ Каримовнинг Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 6 декабрь.

Халқимизнинг буюк тарихида ўзининг жасорат ва матонати, ақл-заковати, нафосат ва назокати билан ўчмас ном қолдирган Тўмарис, Бибихоним, Гулбадан-бегим, Зебуннисо, Нодира, Увайсий, Анбар отин ва бошқа юзлаб аёлларимизни ҳамиша эҳтиром билан тилга оламиз.

“Қонун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи”. Президент Ислоҳ Каримовнинг Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 6 декабрь.

Улуғ донишмандлар Ватанга энг муносиб таъриф излаганда, уни Она сиймосига қиёс этганларида катта маъно бор. Дунёда “муқаддас” деган сўзга энг муносиб зот ҳам – Онадир.

“Қонун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи”. Президент Ислоҳ Каримовнинг Конституция кунига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 6 декабрь.

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ БИЗДАН КЎРА КУЧЛИ, БИЛИМЛИ, ДОНО ВА АЛБАТТА БАХТЛИ БЎЛИШЛАРИ ШАРТ!

Биз ислоҳотларни фақат инсон манфаатлари учун, ҳаётимизни яхши томонга ўзгартириш учун, мамлакатимизни кучли ва брқарор қилиш учун ўтказяпмиз.

“Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт!” Президент Ислоҳ Каримовнинг вилоятлар, шаҳар ва туманларнинг ҳокимлари билан учрашувда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 24 декабрь.

Ислохотларнинг асосий мазмуни ҳал этишимиз зарур бўлган учта масалада мужассамлашган.

Биринчидан, деҳқоннинг ерга, мулкка, жамоа даромадининг муайян қисмига эгаллик ҳуқуқини мустаҳкамлаш шакли сифатида **мулккий пайни жорий** этиш;

иккинчидан, ҳар бир деҳқон, хизматчининг манфаатлари билан умумжамоа манфаатларини ўзаро уйғунлаштирадиган қишлоқ хўжалик қохонасини шакллантиришнинг ташкилий-ҳуқуқий жиҳатдан энг самарали шакли сифатида жамоа хўжаликларини қишлоқ хўжалик кооперативларига (ширкатларга) айлантириш;

учинчидан, ҳар бир хизматчининг даромади, оилавий фаровонлиги меҳнатига яраша бўлишини таъминловчи, хўжалик ичида меҳнатни ташкил этишга асосий восита бўлувчи **оилавий пудратни кенг жорий** этиш.

“Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт!” Президент Ислом Каримовнинг вилоятлар, шаҳар ва туманларнинг ҳокимлари билан учрашувда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 24 декабрь.

Барчамиз бутун онгли ҳаётимиз давомида ўқишимиз, ўрганишимиз керак.

“Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт!” Президент Ислом Каримовнинг вилоятлар, шаҳар ва туманларнинг ҳокимлари билан учрашувда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 24 декабрь.

Фарзандларимиз биздан кўра билимли, кучли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт.

“Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт!” Президент Ислом Каримовнинг вилоятлар, шаҳар ва туманларнинг ҳокимлари билан учрашувда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 24 декабрь.

Фарзандларимиз – бизнинг ғуруримиздир. Бу ҳар бир инсон учун тушунарли, албатта. Биз ҳақиқатан ҳам

ўз фарзандларимиз ва набираларимиз билан фахрланишни истасак – улар замонавий билим ва тажрибага эга, иймонли-эътиқодли бўлишларига, Ватанимиз тарихида ўчмас из қолдирган буюк аجدодларимизнинг ишларини давом эттиришларига эришишимиз лозим.

“Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт!” Президент Ислам Каримовнинг вилоятлар, шаҳар ва туманларнинг ҳокимлари билан учрашувда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 24 декабрь.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини амалга ошириш, муболағасиз айтиш кераки, гуллаб яшнаган, кучли демократик давлат, фуқаролар жамиятини шакллантириш, саховатли заминимизда яшаётган одамларнинг бахти ва фаровонлигини таъминлашдан иборат бўлган, узоқни кўзлаган мақсадимизнинг моҳияти, асоси бўлиши лозим.

“Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт!” Президент Ислам Каримовнинг вилоятлар, шаҳар ва туманларнинг ҳокимлари билан учрашувда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 24 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚИГА ЯНГИ ЙИЛ ТАБРИГИ

Ҳақиқатан ҳам, ватан ягонадир, Ватан биттадир. Унинг буюк келажаги ва фаровонлиги учун, халқимизнинг тотувлиги, тинчлиги, миллатлараро жипслиги ва ҳамжихатлиги учун курашиш ҳар биримиз учун ҳам қарз, ҳам фарздир.

Ўзбекистон халқига янги йил табриги // Халқ сўзи. 1999. 1 январь.

КЕЛАЖАКНИ ЖАСОРАТЛИ ОДАМЛАР ҚУРАДИ

Ислоҳотларимизнинг муҳим жиҳатларидан бири – ислоҳотлар ислоҳот учун эмас, инсон манфаатлари учун деган тамойилини принципини рўёбга чиқаришдир.

“Келажакни жасоратли одамлар куради”. Президент Ислам Каримовнинг Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг 1998 йилги яқунлари ва 1999 йилда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисида қилган маърузаси // Халқ сўзи. 1999. 17 февраль.

Қишлоқ хўжалигида ислоҳот ўтказишнинг моҳияти учта мазмунан ягона вазифада мужассамлашган, яъни:

– деҳқонга ер ва мулкка, жамоа даромадининг муайян қисмига эгаллик ҳуқуқни берувчи мулккий пайни жорий этиш;

– жамоа хўжаликларини қишлоқ, хўжалик кооперативлари (ширкатлари)га айлантириш;

– оилавий пудратни жорий этиш.

“Келажакни жасоратли одамлар куради”. Президент Ислам Каримовнинг Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг 1998 йилги яқунлари ва 1999 йилда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисида қилган маърузаси // Халқ сўзи. 1999. 17 февраль.

Биз жамиятимиз тараққиётини фақатгина иқтисодий, ижтимоий фаровонлик билангина эмас, халқимизнинг маънавий баркамоллиги, демократик ва инсонпарварлик тамойилларининг кишилар онгида нечоғлик чуқур илдиз отгани билан баҳолаймиз.

“Келажакни жасоратли одамлар куради”. Президент Ислам Каримовнинг Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг 1998 йилги яқунлари ва 1999 йилда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим устувор йўна-

лишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисида қилган маърузаси // Халқ сўзи. 1999. 17 февраль.

МИЛЛАТ ҚУДРАТИ – ҲАМЖИҲАТЛИКДА

Хоразм воҳаси ўзининг қадимий тарихи, ноёб маданияти, нафис санъати, юксак маърифати, доно фалсафаси ва инсонпарварлиги билан маълум ва машҳурдир.

Хоразм вилояти заминида камол топган ашломалар, фозилу фузалолар, мутафаккиру маърифатпарварлар Ўзбекистонимиз шон-шухратини бутун дунёга таратган. Буюк аجدодларимиз ал-Беруний, ал-Хоразмий ва бошқа ўнлаб улуғ инсонларнинг номлари бутун дунё халқлари учун мўътабар ва муқаддасдир.

Миллат қудрати – ҳамжиҳатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

Биз бугунги кунда ана шундай улуғ аجدодларимиз, мамлакатимиз ва миллатимиз ифтихори бўлган ноёб кадриятларимиз билан ҳақли равишда фахрланамиз. Буюк аجدодларимизнинг пок руҳи ва ўғитлари ўтиш даври оғирлигини енгишда барчамизга таянч ва мадад бермокда.

Миллат қудрати – ҳамжиҳатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

Шунинг афсусланиб қайд этмоқчиманки, охириги вақтда бошқа вилоятларга ўхшаб Хоразм воҳасида ҳам баъзи раҳбарларнинг фаолиятида ўз шахсий манфаатини хизмат бурчидан устун қўйиш, кадрларни танлашда қариндош-уруғчилик, ошна-оғайнигарчиликка йўл қўйилмокда, ҳал қилиниши лозим бўлган муаммоларга масъулиятсизларча ёндошиш, ўзибўларчилик каби ҳолатлар содир бўлмокда.

Бу эса, ўз навбатида, халқ хўжалигининг барча соҳаларига, саноат, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини

ишлаб чиқаришни кўлайтириш, сифатини яхшилашга салбий таъсир кўрсатмоқда.

Миллат қудрати – ҳамжихатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

Мамлакатимизда қишлоқ хўжалигида ислохотларни амалга ошириш учун зарур ҳуқуқий база яратилган бўлишига қарамасдан, вилоятда бу борадаги ислохотлар жуда суст бормоқда. Мулкдорлар синфини шакллантириш, пай асосидаги янги ширкатларни ташкил этишга етарли эътибор йўқ.

Дехқонни ҳақиқий мулк эгасига айлантириш, ҳар бир жамоа абзосининг ҳуқуқ ва мажбуриятларини юридик жиҳатдан мустаҳкамлаб, хўжалик ерларини уларга ижарага бериш, деҳқон ва фермерларнинг билимини, ҳуқуқ ва мажбуриятларини тушунтириш ишлари ҳам қониқарсиз ташкил қилинган.

Миллат қудрати – ҳамжихатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

Мен бир ҳақиқатни ҳар доим таъкидлайман: бизнинг келажагимиз, энг катта ишончимиз, мадад-таянчимиз – бу ўсиб келаётган ёш авлоддир. Мен ўз тақдиримни ҳам, мамлакатимиз ва мустақиллигимиз тақдири ва келажагини ҳам ана шу ёшлар қиёфасида, уларнинг пок қалби, эркин тафаккури, мустаҳкам иродаси ва дунёқарашида кўраман, деб қайта-қайта айтганман.

Наҳотки вилоят раҳбарлари ана шу сўзлар маъноси-ни англамасалар. Қани уларда ёшлар тарбиясига эътибор? Эртанги кунни, келажакни кимларнинг қўлига топширасизлар? Қани, айтингларчи, нимани ўйлаяпсизлар ўзи?

Миллат қудрати – ҳамжихатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

Аҳолининг барча қатламларида мафқуравий, маданий-маърифий, тарбиявий ишларни изчил равишда олиб бориш – бу замон талабидир.

Мен яна бир бор такрорлайман: **мафкура ҳар қандай жамият ҳаётида зарур, чунки мафкура бўлмаса одам, жамият, давлат йўлини йўқотиши муқаррар.**

Қаердаки мафқуравий бўшлиқ вужудга келса, ўша ерда бегона мафкура ҳукмронлик қилиши ҳам табиий.

Энг даҳшатли нарса – бу фикр қарамлиги, тафаккур қуллигидир. Агар оддий қилиб айтадиган бўлсак, халқимизнинг “Ёғочнинг бўшини қурт ейди” деган бир мақолини эслайлик. Худди шу каби маънавияти қашшоқ, ўзининг мустақил дунёқарашига, фикрига эга бўлмаган одамга ҳар қандай маккор ўз таъсирини ўтказа олади. **Биз, ота-оналар, жамоатчилик бўлмаган жойларда бегона, ҳасад ва ёвуз кўз билан қаровчи кучлар пайдо бўлиши муқаррар.**

Миллат кудрати – ҳамжихатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

Ёшлар – бамисоли навихол, агар уларни тўғри ўстириб, парваришлаб вояга етказмасак, иймонсиз, ватанфуруш, ғаламис кимсалар уларни йўлдан оздиради. Бу кимсаларнинг кимлигини, уларнинг гаразли мақсадларини ёшларга, бутун халқимизга тушунтириш раҳбарларнинг, фаолларнинг, кенг жамоатчиликнинг, қолаверса, ўзини мустақил Ўзбекистон фуқароси деб ҳисоблайдиган ҳар бир кишининг вазифаси, бурчи эмасми?

Миллат кудрати – ҳамжихатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

Энг ачинарлиси, мафкура соҳасида йўл қўйилган камчиликлар, муаммоларга юзаки қараш, ёшлар тарбияси ва уларнинг тақдирига бефарқ муносабатда бўлиш ёшлар орасида экстремистик диний оқимларга берилиш, гиёҳвандлик, турли жиноятлар содир этилишига олиб келмоқда.

Вилоятда турли диний экстремизм оқимига мансуб шаҳслар пайдо бўлиб, улар томонидан жиноятлар содир этилмоқда. Бундай сохта, хилма-хил ниқоб остида

пайдо бўлаётган оқимлар бизнинг аҳолимиз, асосан ҳали иймон-этиқоди мустаҳкам бўлмаган ёшларимиз – фарзандларимиз, оилаларимиз бошига катта бало бўлиб тушмоқда.

Шу муносабат билан яқин тарихимизни эслаб, таҳлил қиладиган бўлсак, ажиб бир ҳолатга дуч келамиз. Барчамизга маълум: ҳар қандай жамиятда, ҳар қайси мамлакатда текинхўр, ишэкмас, таъмагир, босқинчи, товламачи кимсалар учраб туради. Афсуски, бу нохуш ҳолат мавжудлигини дунёда ҳеч ким, ҳеч бир халқ ёки жамият инкор этолмайди.

Биров ҳалол меҳнати, пешона тери билан рўзгор тебратади, бола-чақа боқади. Чунки бундай одамларнинг қалбида иймони, диёнати, ор-номуси, охиратдан кўрқиш туйғуси бор, иродаси мустаҳкам. Аммо нопок йўллар билан, кимнингдир ризқини қийиб, одамларни қақшатиб бойлик орттиришни ўзига касб қилиб олган қабих ниятли кимсалар ҳам борки, улар учун бундай муқаддас тушунчалар мутлақо бегона.

Миллат қудрати – ҳамжиҳатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

Фалакнинг гардишини қарангки, ўз мақсадига етолмаган, йиқилса ҳам курашга тўймайдиган, кеча демократ телпагини қийиб юрган бу кимсалар бугун экстремистик ваҳобийлик оқими билан бирлашмоқда.

Шундан кейин бу мувофиқ шахсларнинг на демократлигига, на диндорлигига ишониб бўладими?! Ҳамма гап шундаки, шакл бошқача-ю, мақсад ўша-ўша, яъни нима қилиб бўлса ҳам амалга, мансабга эришиш! Ва ўз нопок мақсадларига эришиш учун барча ёвуз ниятлардан ҳам қайтмаслик.

Агар биз озгина бўлса-да бепарволикка йўл қўйсак, бундай ёвуз интилишларнинг вақтида пайини қирқмасак, бу бало-қазо халқимиз бошига кўп-кўп кулфатлар келтириши мумкин. Февраль воқеалари бу фикрни

тасдиқлаб турибди. Нима, “тоза ислом”, “ислом софлиги учун” деган сохта шиорларни ниқоб қилиб олган бу кимсалар дини ислом макони бўлган юртимизда, дунёга Имом Бухорий, Имом Термизий, Баҳоуддин Нақшбанд каби буюк уламоларни берган халқимизга мусулмончиликни ўргатмоқчими?! Бундай даъволарни эшитганда, беихтиёр “Астафзуруллоҳ!” дегинг келади.

Аслида асрлар давомида дини исломни ким-кимга ўргатиб келган? Мана шу муқаддас Хоразм заминидан етишиб чиққан улуг аждодимиз Маҳмуд аз-Замахшарий дин равнақи йўлидаги бекиёс хизматлари учун “Жоруллоҳ” – яъни “Оллоҳнинг қўшниси” деган юксак мақомга сазовор бўлган. У яратган “Ал-Муфассал” китоби араб тилининг грамматикасига асос этиб олинган ва араб дунёсида унга ҳозиргача амал қилинади. Шу боис араб мутафаккирларидан бири: “Оламдаги барча қишлоқлар жамланиб, Хоразмнинг биргина Замахшар қишлоғига фидо бўлса арзийди. Чунки бу қишлоқ минг йилларда бир марта дунёга келиши мумкин бўлган буюк аз-Замахшарийдек машҳур алломанинг ватанидир”, деганида тўла ҳақлидир. Шундай буюк зотнинг авлодларига муқаддас эътиқодимизга ёт бўлган турли зарарли, захарли таъсирларга берилиш ярашадими? Энг ачинарли томони шундаки, ўз орамиздан чиққан бу кимсаларнинг орқасида катта маблағга эга бўлган, бизнинг юртимизни ўз таъсирига тобе этмоқчи бўлган сиёсий кучлар турибди. Кечагина ўзини ҳақиқий, тоза демократ, деб атаган, динга ҳам, худога ҳам ишонмаган, ҳаром-хариш йўлда юрган, манфаатпарастлик ва мансабпарастлик касалига мубтало бўлган кимсалар ўша ёвуз кучларнинг қўлида кўгирчок бўлиб, ўз Ватанига хиёнат қилмоқда. Бугун улар ўзаро бирлашиб, диний ақидапарастлик, “тоза ислом” ниқобига, либосига ўралиб, эътиқоди мустаҳкам бўлмаган баъзи ёшларни йўлдан оздирмоқдалар. Ҳар қанча афсус би-

лан айтмайлик, бу аччиқ ҳақиқатдан кўз юмиб бўлмайди.

Бундай “дохий”ларнинг таъсири гирдобига тушаётган кимсалар ҳар қандай жиноят, ёвузликдан ўзини тиймайди.

Миллат қудрати – ҳамжиҳатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

Энди икки оғиз сўз вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг фаолияти ҳақида. Шунинг таъкидлаб ўтиш керакки, уларнинг ишлари бугунги кун талабларига жавоб бермайди. Вилоятда уюшган жиноятчилик, ўта оғир ва қасдан содир этилган жиноятлар сони ошиб бормокда.

Айниқса, қонунни муҳофаза қилувчи идоралар ходимларининг жиноятга қўл уриши – бу мутлақо кечиб бўлмайдиган ҳол. Афсуски, вилоятда ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимларининг бундай қилмишларига ҳанузгача чек қўйилмаяпти.

Ўтган йилда вилоят ички ишлар бошқармасининг 8 нафар, солиқ бошқармасининг 3 нафар ва божхона бошқармасининг 5 нафар ходими жиноий жавобгарликка тортилган. Бу кимсаларнинг аксарияти мансабни сунистеъмол қилиш ва тамағирлик билан боғлиқ жиноятлар содир этган.

Миллат қудрати – ҳамжиҳатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

Юртимизда, жумладан, Хоразм воҳасида яшаётган одамларнинг тақдирини ҳал қилишда, уларнинг орзу-умидлари рўёбга чиқишида раҳбарларнинг ўрни ва таъсири бекиёс. Бизнинг ижтимоий-маънавий ҳаётимизда раҳбарнинг масъулияти, нафақат масъулияти, балки раҳбарнинг инсоний фазилатлари алоҳида аҳамиятга эга. Лекин барча раҳбарлар ҳам шу масъулиятни, халқ билдирган шу ишончни етарли даражада ҳис этияпти, деб бўлмадимми?

Миллат қудрати – ҳамжихатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

“Ёшулли” деган эҳтиромга сазовор бўлган одам шу номга муносиб бўлишга интилади, ўзида катта масъулият сезиб яшайди.

Халқ бу сўзни кўпроқ раҳбарларга нисбатан бериб ишлатади. Шундай экан, чинакам ёшулли бўлмоқни орзу қиладиган ҳар бир раҳбар адолат, қатъият, фидойилик, билимдонлик, ташкилотчилик мезонларига амал қилиб яшаши ва ишлаши зарур.

Миллат қудрати – ҳамжихатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

Хурматли ҳокимлар, раҳбарлар, шуни унутмангки, сизларни рентген каби текширадиган, ишларингизга ҳаққоний ва одил баҳо берадиган мезон – шу юртда яшайдиган одамларнинг кўзи, фикри, улар чиқарадиган хулосадир.

Миллат қудрати – ҳамжихатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

Ахир, бۇ ўтқинчи дунёда фақат яхши ном қолдириш, ҳалол меҳнат туфайли қозонган обрў-эътибор билан фарзандлар хотирасида қолиш – ҳар бир инсон учун шараф эмасми?

Миллат қудрати – ҳамжихатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

Адолат бузилдими, раҳбар ўзининг устидан назоратни йўқотдими, атрофини қариндош-уруғи, таниш-билишлари ўраб олдими, оёғи ердан узилдими, иймон-иродаси сусайдими – билингки, вилоятда ёки туманда муҳит бузилади. Одамларнинг бир-бирига ишончи йўқолади, мишмишлар, шу билан бирга, ҳар хил уйдирмалар ҳам кучайиб кетади.

Энг ёмони шундаки, иш ўрнига гуруҳбозлик, шикоятбозлик, ўзаро зиддият ва низолардан иборат носоғлом вазият вужудга келади, меҳнат самараси йўқолади.

Бундай кайфият бир тумандан бутун вилоятга тарқалади, ишимизга, ҳаётимизга, ривожланишимизга ҳалакит берадиган тўсикқа айланиб қолади.

Бугун биз бундай нохуш оқибатларга сабаб бўлиши мумкин бўлган бу ҳолатнинг олдини олиш, вилоятдаги ижтимоий-маънавий муҳитни соғломлаштириш мақсадида тегишли чора ва ташкилий масалаларни кўриб, зарур қарорларни қабул қилишимиз керак.

Миллат қудрати – ҳамжихатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

ЎЗБЕКИСТОН XXI АСРГА ИНТИЛМОҚДА

Бугун ўша давр тўғрисидаги ҳақиқатни ҳолисона айтадиган бўлсак, у замондаги ҳаётимизни жаҳон тарихи ва амалиёти билан таққослайдиган бўлсак, шуни очик айтиш керакки, у пайтда Ўзбекистон бир ёклама иқтисодиётга – Марказга бутунлай қарам, издан чикқан иқтисодиётга эга бўлган яриммустамлака мамлакатга айланган эди.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 6-б.

Мустақиллик йилларида ҳаётнинг ўзи кўп нарсаларга бизнинг кўзимизни очиб берди, кўп нарсага ўргатди. Собиқ Шўролар ҳудудидаги аксарият мамлакатлардан фаркли ўларок, биз баландпарвоз ҳавас ва шиорларга, ҳавойи кайфиятларга берилмадик. Бу касалликдан ўзимизни саклай олдик. Чунки кўпчилик эски тузумни рад этиб, эски тизимни бузиш, демократик жамият ва бозор муносабатлари дастурини эълон қилиб, ўзини ҳақиқий демократия тарафдори дея жар солишнинг ўзи янги ҳаёт қуриш учун етарли, деб ўйлади.

Ҳолбуки, бошқа халқлар тарихи ўзгача аччиқ ҳақиқатни тасдиқлайди: иқтисодий ривожланган, тараққий топган мамлакатлар халқлари бугунги ҳаёт да-

ражасига етиш учун, ўз ҳақ-ҳуқуқларидан, эркинликларидан ва бошқа неъматлардан тўлиқ фойдаланиш учун кўп-кўп йиллар, балки юз йиллаб тинимсиз ва машаққатли меҳнат қилганлар.

Ўзбекистон XXI асрга интилоқда. – Т., 1999. – 6-б.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, нисбатан қисқа вақт мобайнида Ўзбекистонни мустақил ривожлантириш борасида биз нималарга эришдик?

1. Авваламбор Оллоҳ таолонинг иродаси ва марҳамати билан мустақиллик ва истиқлолимизни қўлга киришиб, ўз тақдиримизни ўзимиз белгилаш, барча табиий, минерал-хомашё бойликларимиздан, мамлакатнинг бутун салоҳиятидан ўз халқимиз ва унинг келажаги манфаатлари йўлида фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлдик.

Дунё харитасида жаҳон ҳамжамияти томонидан тан олинган янги давлат – Ўзбекистон Республикаси пайдо бўлди.

2. Мамлакатда сохта гоё, маъмурий-буйруқбозлик асосига қурилган, собиқ Иттифоқнинг мустабид тизимига барҳам берилди. Маълумки, аввал зикр этилганидек, бу тизимда Ўзбекистон фақатгина хомашё базаси, бошқача айтганда, ярим мустамлака ўлка эди.

3. Эркин бозор иқтисодиёти тамойилларига асосланган демократик давлатнинг конституцион, ҳуқуқий ва амалий асосларини яратишга муваффақ бўлдик.

4. Ана шу асосда давлат ва жамиятни, иқтисодиётни, молия ва пул муомаласини, ишлаб чиқариш ва ижтимоий инфратузилмани такомиллаштириш ҳамда бошқаришнинг янги тизимини барпо этишга эришдик. Жамиятда янги маънавий ва ахлоқий кадриятларнинг устуворлиги таъминланди.

5. Мамлакатнинг жаҳон ҳамжамиятидаги нуфузи ва ўрни ошишига хизмат қиладиган, унинг манфаатларига мос қиладиган ташқи сиёсат ва ташқи иқтисодий

алоқаларнинг мустақил йўли шаклланди ва изчил амалга оширилмоқда.

6. Мамлакатимизнинг сарҳадлари ва суверенитетини ҳимоя қилишга қодир бўлган янги миллий армия тузилди. Давлатда хавфсизлик ва жамоат тартибини таъмин этувчи мутлақо янги асосдаги тизим яратилди.

7. Тарихий, миллий ва ахлоқий кадрият ҳамда анъаналарнинг, муқаддас динимизнинг жамиятни маънавий юксалишидаги ўрни ва аҳамияти қайта тикланди.

8. Бизнинг кейинги йилларда эришган энг катта ютуғимиз – бу умумий хонадонимизда қарор топган тинчлик ва барқарорлик, миллатлараро ва фуқаролараро тотувликдир. Одамларимиз тафаккурида бу кадриятнинг беқиёс аҳамиятини англаб етиш туйғуси тобора юксалиб бормоқда.

9. Шаҳар ва қишлоқларимизнинг киёфаси кундан-кунга ўзгармоқда. Иқтисодиёт ва жамиятда шахсий мулк ва мулкдорларнинг, тадбиркорларнинг мавқеи за ўрни мустаҳкамланмоқда.

Йирик иншоотлар, қорхоналар, завод ва фабрикаларнинг қурилгани, ёқилғи ва ғалла мустақиллигига эришилгани, иқтисодиётдаги таркибий ўзгаришлар, изчил ўсиш суръатлари, макроиқтисодий барқарорлик. одамларнинг моддий ва ижтимоий ҳаётидаги сезиларли ижобий ўзгаришлар – буларнинг бари биз танлаган тараққиёт моделининг тўғрилигини тасдиқловчи далиллардир ва бугунги кунда бу ҳақиқатни ҳеч ким инкор эта олмайди.

10. Одамларимизнинг тафаккури ва ҳаётга муносабати ўзгармоқда. Ўтмиш қолипларидан воз кечган жамиятимиз аъзолари ҳаётдаги ўз ўрнини янгича тасаввур этмоқда, ўз кучига ишончи ортиб бормоқда. Кишиларимиз онгида демократик кадриятлар мустаҳкамланмоқда. Бу йиллар давомида биз эришган энг катта ва энг муҳим ютуқ – бу аҳолининг фаоллиги ошаётгани,

ҳаётимизни ислоҳ этиш ва янгилаш зарурлигига, мамлакатимизнинг келажагига бўлган қатъий ишончидир.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 8–10-б.

Тарихни ҳеч қачон ортга қайтариб бўлмайди. Етти йил ичида иқтисодиётни, жамиятнинг ўзини янгилаш жамиятнинг ўзини янгилаш ва ислоҳ қилиш, ўзгаришлар ортга қайтариб бўлмас жараёнга айланди. Биз буни тўла ишонч билан айта оламиз.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 12-б.

Бугун, янги мингйиллик арафасида, бугун маърифатли дунё ўз тараққиёт истиқболлари, стратегиясини белгилаб олмақда.

Собиқ Иттифоқ ҳудудида ташкил топган янги мустақил давлатлар учун бу вазифа алоҳида маъно-мазмун касб этади.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 14-б.

Шу йилнинг охирларида Ўзбекистонда ҳокимият олий органларига сайлов ўтказилишини ҳисобга олсак, бу вазифа биз учун ҳам нақадар муҳим эканлиги аён бўлади. Такрор-такрор айтмоқчиман: жамиятни янгилашнинг инқилобий усулларига биз мутлақо қаршимиз. Биз тадрижий – эволюцион ислоҳотлар йўли тарафдоримиз ва бурга қатъий амал қиламиз. Мамлакатимизнинг тарихий ва миллий хусусиятларини, халқимиз табиатини – менталитетини инобатга олсак, ривожланишнинг мазкур йўли биз учун ниҳоятда мақбулдир.

Шу нуқтаи назардан, ҳаётнинг ўзи, иқтисодиётни ислоҳ этиш ва жамиятни янгилашнинг “ўзбекча модели” танлаган йўлимиз ва тамойилларимизнинг тўғри эканини кўрсатмоқда.

Ислоҳотларнинг айнан босқичма-босқич амалга оширилиши, демократик ва бозор ислоҳотларини кучли

ижтимоий сиёсат, аҳолининг ночор қатламларини муҳофаза қилиш билан уйғун олиб борилиши ижобий натижалар бермоқда. Бу ҳол, менинг назаримда, сиёсатимизнинг қўллаб-қувватланиши ва эътироф этилишига сабаб бўлмоқда.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 14–15-б.

Шундай қилиб, XXI аср арафаси ва унинг дастлабки йилларида мамлакатимизнинг ривожланиш стратегияси, ислохотларни чуқурлаштириш ва жамиятни янгилаш борасидаги фаолиятимизнинг мазмун-моҳияти нималардан иборат бўлиши керак:

Биринчи устувор йўналиш – мамлакат сиёсий, иқтисодий ҳаётини, давлат ва жамият қурилишини янада эркинлаштириш.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 15-б.

Сиёсий соҳани эркинлаштириш борасида: авваламбор аҳолининг сиёсий фаоллигини кучайтириш, жамиятда манфаатлар ва қарама-қарши кучлар ўртасида мувозанатни таъминлайдиган кучли механизмларни шакллантириш зарур.

Демократиянинг энг муҳим тамойили – одамларнинг сайлов ҳуқуқини, ўз хоҳиш-иродасини эркин ифодалаш, ўз манфаатларини рўёбга чиқариш ва ҳимоя қилиш ҳуқуқини таъминлаш учун ҳақиқий шарт-шароит, қонуний-ҳуқуқий замин яратиб бериш лозим.

Давлат қурилиши ва фуқаролик жамиятини шакллантириш жараёнларини эркинлаштириш масаласи ҳам катта аҳамият касб этади. Бу борадаги асосий вазифалар ҳокимият барча тармоқларининг бир-биридан мустақил ҳолда иш юритиш тамойилларини мустаҳкамлаш, ҳокимият ваколатларини нодавлат ва жамоат ташкилотларига, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига босқичма-босқич ўткази бориш, уларнинг ҳақ-

ҳуқуқлари ва эркинликларини муҳофаза этишни кучайтиришдан иборат.

Иқтисодиёт соҳасини янада эркинлаштириш мақсади – биринчи навбатда давлатнинг бошқарув ролини чеклаш, хўжалик юритувчи субъектларнинг иқтисодий эркинликларини ҳамда иқтисодиётнинг барча соҳаларида хусусий мулк микёсларини кенгайтириш, мулкдорларнинг мавқеи ва ҳуқуқларини мустаҳкамлаш демакдир.

Иккинчи устувор йўналиш – жамият маънавиятини янада юксалтиришдан иборат.

Эркин фуқаро маънавиятини, озод шахсни шакллантириш масаласи олдимизда турган энг долзарб вазифадир. Бошқача айтганда, биз ўз ҳақ-ҳуқуқларини танийдиган, ўз кучи ва имкониятларига таянадиган, атрофида содир бўлаётган воқеа-ҳодисаларга мустақил муносабат билан ёндашадиган, айни замонда шахсий манфаатларини мамлакат ва халқ манфаатлари билан уйғун ҳолда кўрадиган эркин, ҳар жиҳатдан баркамол инсонларни тарбиялашимиз керак.

Учинчи устувор йўналиш – кадрлар масаласи.

Муболағасиз айтиш мумкинки, бизнинг келажагимиз, мамлакатимизнинг келажаги, ўрнимизга ким келишига ёки бошқачароқ айтганда, қандай кадрлар тайёрлашимизга боғлиқ.

Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастурни амалга ошириш, ҳаётга татбиқ этиш, ҳеч бир муболағасиз, стратегик мақсадларимиз – фаровон, қудратли, демократик давлат, эркин фуқаролик жамияти барпо этишимизнинг асоси бўлмоғи зарур.

Тўртинчи устувор йўналиш – халқ турмуш даражасининг изчил ва барқарор ўсиши, аҳолини янада кучли ижтимоий химоя қилишни ифода этади.

Бешинчи устувор йўналиш – бу иқтисодиётда таркибий ўзгаришларни таъминлашдир...

Олтинчи устувор йўналиш – жамиятдаги барқарорлик, тинчлик, миллиатлар ва фуқаролараро тотувликни, сарҳадларимиз дахлсизлигини, мамлакатимиз ҳудудий яхлитлигини таъминлашдан иборат.

Шу муносабат билан мен Ўзбекистон бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, халқаро ҳамкорликни ривожлантириш, дунё мамлакатлари билан тенг ҳуқуқлилик асосида шерикчилик қилиш, барча можаро ва муаммоларни фақат тинч сиёсий ва ҳуқуқий воситалар билан ҳал этиш тарафдори эканини яна бир бор маълум қилмоқчиман.

Аммо минтақадаги аҳвол, дунёнинг бошқа ҳудудларида вазиятнинг кескинлашуви Ўзбекистоннинг суверенитетига, изчил ва барқарор ривожига хавф солиши мумкин бўлган кучларга муносиб жавоб қайтарадиган хавфсизлик тизимларини яратишни тақозо этмоқда. Мазкур вазифаларни бажарган тақдирдагина бир фаровон турмушга, адолатли ҳаётга эришамиз, жаҳон ҳамжамиятида ўзимизга муносиб ўрнимиз ва нуфузимиз бўлади.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 16–20-б.

Шу билан бирга, қонунчилик ва меъёрий асосларни шакллантириш жамиятни ўзгартириш ва ислоҳ этиш жараёнидан олдинроқ юриши керак.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 20-б.

Сиёсий маданиятни юксалтириш керак. Одамлар ҳокимият қарорлари қандай қабул қилинишини, уларнинг ижроси қандай назорат қилинаётганини билишлари, бу қарорларни тайёрлаш ва амалга оширишда фаол иштирок этишлари зарур. Бошқача айтганда, жамият марказда ва жойларда сайланган ҳокимият ўз тақдирини қай тарзда ҳал этаётгани, уларнинг истиқболини

қай тарзда белгилаётганидан хабардор бўлиб туриши керак.

Хар бир инсон жамиятдаги ўз ўрнини билиши, ўзини жамиятнинг ажралмас қисми деб ҳис этиши даркор.

Ўзбекистон ХХІ асрга интиломда. – Т., 1999. – 21-б.

Жамиятни демократиялаштириш жараёни сиёсий институтлар – партиялар нодавлат ва жамоат ташкилотларини мустахкамлаш ва ривожлантириш билан бевосита боғлиқ.

Бу гап, аввало, партиялар масаласига тааллуқли.

Барча демократик давлатларда бўлганидек бизда ҳам партияларнинг ўзаро кураши, ғоя ва қарашларнинг рақобати, керак бўлса, сайловчилар овози учун кураш бўлиши табиий. Албатта, бу кураш мамлакатда қабул қилинган конституцион ҳуқуқий меъёрлар ва қонунчилик тартиб-қоидалари доирасида олиб борилиши керак.

Ўзбекистон ХХІ асрга интиломда. – Т., 1999. – 22-б.

Жамият ҳаётида нодавлат ва жамоат тизимларининг мавқеи ўсиб бораётганини алоҳида таъкидлашни истардим...

Уларнинг бош вазифаси – энг аввало, демократик қадриятларни, кишиларнинг қонуний ҳақ-ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишдан иборатдир.

Нодавлат ва жамоат ташкилотларини ривожлантиришдан мақсад – жамият аъзоларининг манфаатлари мувозанатини таъминлаш ва ҳимоя қилиш. Сиёсий ва ижтимоий соҳада эса давлат тизимларига муқобил куч сифатида улар адолат тарозисини ҳаётда ҳукмрон қилишга ҳисса қўшишлари лозим.

Бугун аёллар ва ёшларнинг жамият ҳаётидаги ўрни ва мавқеини янада юксалтириш ўта муҳим масаладир...

Шуни унутмайликки, жамиятнинг демократик ўзгаришлар йўлидан нечоғли илгарилаб кетгани шу жами-

ятнинг аёлларга бўлган муносабати унинг маданий-маънавий савиясини белгилайди.

Ёшлар билан ишлаш масалалари алоҳида эътиборни талаб қилади. Биз мамлакатимизнинг истиқболи ёш авлодимиз қандай тарбия топишига, қандай маънавий фазилатлар эгаси бўлиб вояга етишига, фарзандларимизнинг ҳаётга нечоғли фаол муносабатда бўлишига, қандай олий мақсадларга хизмат қилишига боғлиқ эканини ҳамиша ёдда тутишимиз керак.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 23-б.

Биз фарзандларимизнинг баркамол рухий дунёси учун, уларнинг маънавий-ахлоқий жихатдан етук, жисмонан соғлом бўлиши учун доимо қайғуришимиз, курашмоғимиз зарур.

Шундай экан, вояга етмаганлар ўртасида жиноятчилик даражасининг юқорилигича қолаётгани, рўйхатга олинган ишсизларнинг анча қисмини ёшлар ташкил этиши бизни ташвишга солмай кўймайди.

16 февралдаги фожиали воқеаларнинг иштирокчиларни асосан ёшлар экани бизни айниқса ташвишлантиради. Бизнинг беғам, лоқайдлигимиз, ишимиздаги камчиликлар оқибатида улар жинсий гуруҳлар, экстремистлар таъсирига, диний мутаассиблар таъсирига тушиб қолган.

Бу аввало сиёсий-ижтимоий соҳадаги муайян нуқсонлар, энг муҳими, ёшлар ташкилотлари ва маҳалла кенгашлари ишидаги катта камчиликларни кўрсатади. Мен бу масалада давлат ҳокимияти ва жамоат ташкилотлари барча бўғинлари раҳбарларининг айби борлигини таъкидлашга мажбурман...

Давлат қурилиши жараёнларини чуқурлаштириш ва эркинлаштириш тўғрисида гапирганда Конституцияда ва қабул қилинган қонунларда кўзда тутилган – **ҳокимиятнинг турли тармоқларини бир-биридан ажра-**

тиш тамойили амалда қандай рўёбга чиқарилаёт-ганига алоҳида эътибор бериш муҳимдир.

Мамлакатимизда амалда давлат бошқаруви тизими таркиб топди. Давлатимизда қонун чиқарувчи олий орган – Олий Мажлис бор, сайлаб қўйиладиган маҳаллий ваколатли органлар – Кенгашлар бор, Президент бор, Бош вазир, Бош вазир ўринбосарлари бор, тегишли ваколатга эга бўлган вазирлар ва маҳкамалар раҳбарлари бор. Ҳокимликлар ва уларнинг таркибий бўлинмалари бор. Табиийки, ана шу тизимнинг ҳаммаси, ундаги ҳар бир ҳокимият тузилмаси ўз вазифаларини аниқ бажариши ва ягона пировард мақсадни – халқ иродаси ва умидларини рўёбга чиқаришни кўзлаб ишлаши керак.

Келинг, ўзимизга шундай савол берайлик: бу тизим қанчалик самарали ишламоқда, бу тизимнинг ҳар бир бўғини ўз зиммасига юклатилган вазифаларни ва бурчларини қандай бажармоқда?

Тўрачилик, ўз вазифасига совуққонлик билан қараш, порага сотилиш ҳоллари бу тизим асосларига нечоғли зарар етказмоқда?

Бу муаммоларни ечиш учун қуйидаги масалаларга эътибор бериш лозим:

биринчидан, давлат бошқаруви тизимининг ўзини ривожланган ва демократик мамлакатлар намунаси асосида, уларга ўхшатиб такомиллаштириш. Бу тўхтовсиз давом этадиган жараёндир;

иккинчидан, кадрлар масаласини ҳал этиш. Бошқарув тизимининг асосий, ҳал қилувчи жойларида замонавий фикр юритадиган, ўз халқи, ўз Ватани манфаатларига ғоят садоқатли, юқори малакали кадрлар ишлаши лозим;

учинчидан, ижроня ҳокимияти устидан жамоатчилик, аввало сайлаб қўйиладиган ҳамда ваколатли органлар назоратини, бошқача айтганда, зарур ваколат берилган

халқ депутатлари амалга оширадиган назоратни бутун чоралар билан кучайтириш лозим;

тўртинчидан, халқ ноиблари ва раҳбарлар ўз сайловчилари олдида ўз вақтида ҳисобот беришлари ҳам қарз, ҳам фарздир.

Ўзбекистон XXI асрга интилоқда. – Т., 1999. – 24–26-б.

Фуқаролик жамиятини куриш бир қанча ваколатли вазифаларни давлатдан маҳаллий ҳокимият органларига, жамоат тузилмаларига ва фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органларига босқичма-босқич топширишни кўзда тутали.

Давлат тасарруфида асосан конституцион тузумни, мамлакатнинг мустақиллиги ва ҳудудий яхлитлигини ҳимоя қилиш, ҳуқуқ-тартибот ва муҳофаа қобилятини таъминлаш, инсон ҳуқуқларини, иқтисодий фаолият эркинлигини ҳимоя қилиш, самарали ташқи сиёсат ўтказиш каби вазифалар қолиши керак.

Стратегик аҳамиятга молик масалалар, муҳим иқтисодий ва ҳўжалик масалалари бўйича, пул ва валюта муомаласи бўйича қарорлар қабул қилиш, ҳўжалик юритувчи субъектлар фаолиятнинг ҳуқуқий шарт-шароитларини яратиш, экология масалалари, умумреспублика транспорт ва муҳандислик коммуникацияларини ривожлантириш, янги тармоқларни вужудга келтирадиган ишлаб чиқаришни барпо этиш масалалари давлат миқёсида ҳал этилиши лозим.

Қолган барча вазифалар ва айниқса, биринчи навбатда, бозор ислохотларини амалга ошириш, тадбиркорликни рағбатлантириш, хусусий мулкни ривожлантириш, аҳолини иш билан таъминлаш, истеъмол бозорини тўлдириш, ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш, одамларнинг моддий фаровонлигини ошириш ва аҳолини кучли ижтимоий муҳофаза қилиш масалалари маҳаллий ҳокимият идоралари ҳамда фуқароларнинг

ўзини-ўзи бошқариш органлари томонидан ҳал этилиши керак. Айни шу йўл билан биз фуқаролик жамиятининг мустаҳкам асосларини барпо этишимиз мумкин.

Қонун нуқтаи назаридан қараганда маҳаллий органлар, янги қонунлар қабул қилинган фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари ҳам кўп жиҳатдан ана шундай ваколатларга эга бўлди. Энди энг муҳим вазифа ана шу ваколатларни амалга оширишнинг таъсирчан механизмини яратишдир.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 26–27-б.

Маҳаллий ҳокимият органлари ва фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари бажарадиган вазифалар доирасини кенгайтириш, уларга давлат ваколатларининг бир қисмини босқичма-босқич топшириш лозим. Бунда энг муҳими, аҳолининг касб ва ижтимоий таркиби манфаатларини янада тўлароқ ифодалаш ва ҳимоя қилишда нодавлат, жамоат тузилмаларининг ҳуқуқ ва мавқеларини ошириш даркор. **“Кучли давлатдан – кучли фуқаролик жамияти сари”** деган сўёсий қурилиш дастурининг моҳияти ана шунда яққол намоён бўлади. Айнан шундай ёндашув фуқароларнинг ўзларига ўз ҳаёти ва бутун жамият ҳаётини бошқаришда ва ташкил этишда кенг иштирок этиш учун имконият яратади. Бу эса фуқаролик жамияти тамойилларига тўла мос келади...

Суд-ҳуқуқий соҳасига даҳлдор ислохотларни чуқурлаштириш масалаларига алоҳида тўхталмоқчиман.

Биз адвокатура тизимини кучайтириш ва унинг чинакам мустақиллигини таъминлаш, уларнинг ваколатлари ва мақомини прокуратура мақомига тенглаштириш учун қонунчилик соҳасида ҳам, амалий ишлар соҳасида ҳам кўпгина чора-тадбирлар кўрмоқдамиз.

Ҳар қандай суд жараёнида, жиноий иш кўрилаётган бўлса ҳам, фуқаролик иши кўрилаётган бўлса ҳам, бир

томонда айбловчи, иккинчи томонда тенг ҳуқуқ билан ҳимоячи сўзга чиқади.

Фақат қонунга бўйсунувчи суд, судьялар эса қонуний ҳуқуқларга, ўз виждонига амал қилиб, айбловчи ва ҳимоя қилувчи томонларнинг фикрларини ҳолисона ҳисобга олиш асосида мустақил равишда адолатли, қонуний ҳукм чиқаради.

Бундан хулоса қилиб айтиш керакки, суд тизимини ислоҳ қилиш аввало ҳукм чиқарувчи судьяларнинг чинакам мустақиллигини таъминлашга қаратилиши керак.

Фақат шундай қилганда ҳозир судни жазоловчи орган деб биладиган одам судга ўз ҳуқуқлари ва эркинликларини, манфаатларини ҳимоя қилиши лозим бўлган орган сифатида мурожаат қиладиган бўлади. Ана шундагина суд ҳокимиятнинг ҳақиқий мустақил учинчи тармоғига айланади.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 28–30-б.

Эркин ва мустақил оммавий ахборот воситалари ҳар томонлама ривож топиши лозим. Улар ҳақи равишда ҳокимиятнинг тўртинчи тармоғи бўлиши даркор.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 30-б.

Ҳозирги пайтда қабул қилинган қонунлар ва қонун ҳужжатлари ижроси устидан жамоат назоратини, давлат ҳамда мансабдор шахсларнинг фаолияти устидан назоратни амалга оширадиган механизм сифатида оммавий ахборот воситаларининг мавқеини кучайтириш зарур. Айни шу оммавий ахборот воситалари ҳар бир киши ўз фикрини ифода эта олишига имкон берадиган эркин минбар бўлиши керак. Айни шу оммавий ахборот воситалари жамиятимизнинг демократик кадриятларини ва тушунчаларини ҳимоя қилиши, одамларнинг сиёсий, ҳуқуқий ва иқтисодий онгини шакллантириш бўйича фаол иш олиб бориши лозим.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 30–31-б.

Жамиятда фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш таъминланганда у чинакам ҳуқуқий, фуқаролик жамияти бўлади. Ҳар бир киши ўз ҳуқуқларини аниқ ва равшан билиши, улардан фойдалана олиши, ўз ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қила олиши лозим. Бунинг учун аввало, мамлакатимиз аҳолисининг ҳуқуқий маданиятини ошириш зарур. Шу билан бир вақтда ҳар бир инсон тўраларча ўзбошимчаликдан, қонунсизликдан ўз ҳуқуқларини ҳимоя қиладиган идоралар мавжудлигига амин бўлмоғи керак.

Бу хусусда мен қуйидагиларни амалга оширишни таклиф қиламан.

Биринчидан, инсон ҳуқуқлари соҳасида Миллий ҳаракат дастурини ишлаб чиқиш, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қиладиган муассасаларнинг яхлит тизимини барпо этиш.

Иккинчидан, инсон ҳуқуқлари соҳасидаги асосий халқаро шартномаларга қўшилишга доир ишларни давом эттириш керак.

Янги халқаро шартномаларга қўшилибгина қолмай, шу декларациялар бўйича зиммамизга олган халқаро мажбуриятларни бажаришнинг, барча органлар, мансабдор шахслар ва фуқаролар бу декларациялар талабларига сўзсиз риоя қилишининг механизмини қонун йўли билан ишлаб чиқиш зарур.

Учинчидан, фуқароларнинг ижроия органларига муносабатларининг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш, фуқароларнинг шикоятларини ўз вақтида ва одилона кўриб чиқиш учун, давлат органлари масъулиятини ошириш мақсадида “Давлат органлари томонидан фуқароларнинг шикоятлари ва аризаларини кўриб чиқиш тартиби тўғрисида” қонун қабул қилиш зарур.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 31–32-б.

Энди иқтисодиёт масалаларига ўтсак.

Бу соҳада биринчи галдаги асосий вазифа – мулкдорлар синфини шакллантириш масаласини тубдан ҳал этиш лозим. Бошқача айтадиган бўлсак, биз ўз олдимизга қўйган мақсадни – хусусий мулкчилик етакчи ўринда туралдиган кўпукладли иқтисодиётни барпо этиш мақсадини амалга оширишимиз керак.

Иккинчидан, иқтисодиётни эркинлаштириш ҳақиқий ракобат муҳитини шакллантириш билан узвий боғлиқдир.

Учинчидан, иқтисодиётни эркинлаштириш тўғрисида сўз юритганда, бозор инфратузилмасини ривожлантириш, молия ва банк тизими фаолиятини такомиллаштириш зарурлиги тўғрисида қайта-қайта гапиришга тўғри келмоқда...

Тўртинчидан, ташқи иқтисодий фаолиятни ташкил этишнинг бутун тизимини тубдан қайта кўриб чиқиш лозим...

Бешинчидан, валюта тизими ва бозорини эркинлаштириш зарур...

Олтинчидан, хорижий сармояларни жалб этиш бўйича рағбатлантиришни кучайтириш, кафолат ва имтиёزلарни кенгайтириш, инвестиция фаолияти учун қулай муҳитни шакллантириш зарур...

Еттинчидан, иқтисодиётни эркинлаштириш аввало давлат ва турли текширувчи, назорат қилувчи органлар томонидан корхоналарнинг хўжалик фаолиятига ноўрин аралашини чеклаб қуйиш билан боғлиқ...

Иқтисодиётни эркинлаштириш – хўжалик юритувчи субъектларнинг ўз фаолияти учун иқтисодий ва молиявий масъулиятини ошириш демақдир. Банкротлик институтининг аҳамиятини ошириш, хўжалик судлари фаолиятини кучайтириш лозим.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т., 1999. – 32–37-б.

Мамлакатимиз келажаги учун Олий Мажлиснинг IX сессиясида қабул қилинган Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастурнинг амалга оширилиши жуда муҳим аҳамиятга эга. Бу дастурни бажариш учун жавобгар кишилар олдига мен қуйидаги вазифаларни қўймоқчиман.

Биринчи. Янги ўқув йили бошлангунга қадар таълим тизимида мазкур тажриба қандай ўтаётганини ва унинг дастлабки натижаларини чуқур таҳлил этиб, таълим андозалари, ўқув режалари ва дастурлари мазмунига ислоҳотларнинг бош мақсадидан келиб чиққан ҳолда, яъни янги авлодни камол топтиришга қаратилган зарур тузатишлар киритиш даркор.

Иккинчи. Янги дарсликларни замонавий педагогик ва ахборот технологияларини ўз вақтида ишлаб чиқиш ва жорий этишни таъминлашни алоҳида назорат остига олиш зарур.

Учинчи. Юқори малакали педагог кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлашга алоҳида эътибор бериш лозим. Кадрлар тайёрлашнинг сифати, эркин фикрловчи шахс-фуқарони камол топтириш эртага синфхоналар ва аудиторияларда кимлар дарс ва сабоқ беришига боғлиқ.

Умуман ислоҳот йилларида биргина ўрта махсус, касб-хунар таълими учун 86 та янги муҳандислик-педагогик йўналишлар бўйича 50 мингдан ортиқ педагог кадрлар тайёрлаш лозим бўлади.

Тўртинчи. Ихтисослашган қурилиш трестлари тузишни ниҳоясига етказиш, барча зарур лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаш ва Дастурда белгиланган академик лицейлар ва касб-хунар коллежларини фойдаланишга топшириш ишларини тўла ҳажмда бажариш лозим.

Яна бир бор таъкидлаб ўтишга тўғри келади: амалга оширилаётган барча ислоҳотларнинг тақдири шу масалага. яъни кадрлар тайёрлашга чамбарчас боғлиқлигини

биз аниқ ва равшан англаб олишимиз лозим. Ўзини шу мамлакатнинг ҳақиқий ватанпарвари деб биладиган ҳар бир киши бу Дастурни амалга оширишга ўз меҳнатини, ўз улушини қўшади, деб ишонаман.

Ўзбекистон XXI асрга интилоқда. – Т., 1999. – 38–39-б.

Ички ишлар вазирлиги тўзилмасида ҳам тўб таркибий ислохотларни амалга ошириш белгиланган. Ички қўшинлар вазифалари, тузилиши қайта кўриб чиқилди. Уларни ташкилий, моддий-техникавий жиҳатдан анча мустаҳкамлаш тадбирлари амалга оширилмоқда. Шу билан бирга, йўл ҳаракати хавфсизлигини, жамоат тартибini ва фуқаролар хавфсизлигини таъминлайдиган бўлинмаларни ислоҳ қилиш устида ишламоқдамиз.

Ислохотлар натижасида ички ишлар органларининг фуқароларни ва жамиятни террорчилик, қўпоровчилик ҳуружидан, барча шаклдаги экстремизм, уюшган жиноятчилик каби жиноят кўринишларидан ишончли ҳимоя қилишни таъминлайдиган тизим шаклланиши зарур.

Ички ишлар органлари шахс ҳуқуқлари ва эркинликларини, жамоат тартиби ва фуқаролар хавфсизлигини ҳимоя қилишнинг ишончли гарови бўлиши лозим.

Армияни, чегара қўшинлари ва ички қўшинларни ислоҳ қилишга доир давлат сиёсатини амалга ошириш фақат мудофаа салоҳиятимизни юксалтиришга қаратилган. Бошқача айтганда, бу жараён ягона мақсадни – ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий ислохотларни амалга ошириш, демократик жамият ва ҳуқуқий давлат қуриш учун, одамларимизнинг тинч ҳаёти ва бунёдкорлик меҳнатини таъминлаш учун шарт-шароит яратиб беришни кўзлаб амалга оширилмоқда.

Ўзбекистон XXI асрга интилоқда. – Т., 1999. – 47–48-б.

ПРЕЗИДЕНТНИНГ СУРХОНДАРЁГА САФАРИ

...Маънавий-маърифий соҳадаги ишларни жонлантириш, айниқса, турли диний-экстремистик оқимларга қарши курашни кучайтириш, кадрлар тайёрлаш бора-сидаги ислохотлар кўламини кенгайтириш ҳам муҳим вазифалардан.

Президентнинг Сурхондарёга сафари // Халқ сўзи. 1999. 18 июнь.

ИНТИЛИШ, ИЗЛАНИШ, ТАШАББУС – ТАРАҚҚИЁТИМИЗ ОМИЛИ

Инсон қилаётган ишини тўғри тушиниб етса, унга онгли ёндошса, бажараётган ишидан мамнун бўлса, бу бизнинг катта ютуғимиз, олиб бораётган сиёсатимизнинг амалдаги эътирофи, дейиш мумкин. Агар одам ҳаётда бир из қолдирмоқчи бўлса, жамиятга, юртига наф келтиришни истаса, авваламбор, ўз фикрига, дунёқарашига таяниб яшаши керак. Шундан кейингина олдимизда турган долзарб вазифаларни амалга ошириш имкони туғилади. Шундай ёшлар миллий мафкурамизга, тарихий кадриятларимизга, истиклол йўлига зид айрим оқимларнинг қора ниятларини тушуниб етади ва уларга қарши кураша олади.

Интилиш, изланиш, ташаббус – тараққиётимиз омили // Халқ сўзи. 1999. 19 июнь.

Аёлни ҳурмат қилиш – онани ҳурмат қилиш демакдир... Мен она деганда Ватанни, Ватан деганда онани тушунаман. Аёлни, онани улуғлаш эса, Ватанни, юртни улуғлашдир.

Интилиш, изланиш, ташаббус – тараққиётимиз омили // Халқ сўзи. 1999. 19 июнь.

ОДДИЙ ОДАМЛАР ОРАСИДА

Яшаб турган жойидаги осойишталик учун ҳар бир раҳбар, ҳар бир фуқаро, бутун жамоатчилик масъулдир... Ичимиздан чиққан ақли қосирлар, қалби мажруҳлар бўлмаса, бизни четдан келиб ҳеч ким енголмайди.

Оддий одамлар орасида // Халқ сўзи. 1999. 22 июнь.

...Ғайла бажарилмаса кечириш мумкин, пахта бажарилмаса кечириш мумкин, лекин тинчликни сақлашдаги лоқайдликни кечириб бўлмайди.

Оддий одамлар орасида // Халқ сўзи. 1999. 22 июнь.

Ҳаёт шуни кўрсатаптики, деҳқонни мажбурлаб далага ҳайдаш, буйруқбозлик, зўравонлик қилиш замони батамом ўтиб кетди. Бугун энди деҳқоннинг ўзи далага чиқяпти. Ислохотлар даврида эришган энг катта ютуғимиз – одамларимизда ўз кучига, келажакка қатъий ишонч пайдо бўлди.

Оддий одамлар орасида // Халқ сўзи. 1999. 22 июнь.

Олижаноб мақсадлар ҳамиша замонавий, билимли, фидойи кадрларга бориб тақалади. Шундай ҳислатга эга ёшларнинг турли поғонадаги раҳбарлик лавозимига келишларини тезлаштишимиз керак. Бугун кўп ишларда мен ёш чеҳраларни кўрдим ва бундан хурсанд бўлдим...

Оддий одамлар орасида // Халқ сўзи. 1999. 22 июнь.

Биринчи даъват – интилиш. Ҳар бир одам бу ҳаётда яхши яшасам, бошқалардан орқада қолмасам, дейди. Бунинг учун доимий интилиш бўлиши лозим. Одам бир нарсага эришмоқчи бўлса, белни маҳкам боғлаши, қурашчан бўлиши керак.

Иккинчи даъват – изланиш. Янги ҳаёт қураёلمиз. Мақсадимиз тараққий этган мамлакатлардан кам бўлмаслик. Демак, авваламбор, биз уларнинг тажрибасини ўрганишимиз, уларни ўзимизнинг бой анъаналаримиз, қадриятларимиз билан узлуксиз уйғунлаштириб боришимиз зарур.

Шонли ўтмишимиз билан фақат фахрланиб қолмай, яратиш, бунёдкорлик йўлидан бориш – бу бизнинг мақсадимиз. Инсонда орият бўлиши керак. Кимгадир боқиманда, кимгадир муте бўлиб яшаш бизнинг табиатимизга тўғри келмайди.

Учинчи даъват – ташаббус. Ўз-ўзига махлиёлик, озгина ютуқлар билан кифояланиб қолиш ақлни ўтмаслаштириб, иймонни сустрлаштириб кўяди. Одам ҳаётдан қоникмаслиги, тўғрироғи, ҳаётдан эмас, ўзидан норизолик туйғуси билан яшаши лозим: бошқалар яхши яшяпти, менчи? Мана шу туйғу ташаббусга олиб келади.

Ташаббус тadbиркорлик билан баробар. Ташаббус тadbиркорликка айланса ва қачонки ижобий самара берса, бу қўллаб-қувватлашга лойиқ фазилатдир.

Оддий одамлар орасида // Халқ сўзи. 1999. 22 июнь.

АМАЛИЙ ҲАМКОРЛИК – ТАРАҚҚИЁТ МЕЗОНИ

...Табиий, меҳнат захираларига бой, юксак иқтисодий ва ақлий салоҳиятга, улкан имкониятларга эга Марказий Осиё иқтисодий ҳамжамияти ташқи иқтисодий хужрларнинг олдини олишда биргаликда иш кўриши, биргаликда тараққийёт сари одимлаши лозим. Масалан, Жануби-шарқий Осиёда юзага келган иқтисодий инкирознинг таъсир доираси кенгайиб, у Россия ва Латин Америкаси давлатларигача етиб борди. Бу инкироз Марказий Осиё мамлакатларини ҳам четлаб ўтгани йўқ. Кўшни давлатлардаги иқтисодий аҳвол қандай

эканлигини ҳозир кўпчилик яхши билади. Лекин, таъкидлаш жоизки, бу инқирозга қарши туриш, унинг зарарини имкон қадар камайтириш мумкин эди. Катта бўҳроннинг тўлқини алоҳида бир давлатни осонликча енгиши мумкин, жипслашган бир неча давлатни енгиш эса осон бўлмасди.

Амалий ҳамкорлик – тараққиёт мезони // Халқ сўзи. 1999. 26 июнь.

Бир давлатдан иккинчи бир давлатга қурол-яроғ олиб ўтилса ёки бирор айирмачи ўзга мамлакат ҳудудида яшаб юриб, ўзиникида турли кўпорувчиликлар, "сиёсий ўйинлар" қилгудек бўлса, давлатлараро муносабатларга путур етади. Чегаралардан ўтиш қийинлашади, ўзаро шубҳа ва гумонлар кўпаяди. Бундай шароитда интеграция ҳақида ўйламаса ҳам бўлади. Бинобарин, минтақанинг ҳар бир давлатидаги хавфсизлик муаммоси бевосита бутун минтақанинг муаммоси сифатида қаралиши ва ҳамкорликдаги саъй-ҳаракатлар билан ҳал этилиши лозим.

Амалий ҳамкорлик – тараққиёт мезони // Халқ сўзи. 1999. 26 июнь.

ҲУШЁРЛИККА ДАЪВАТ

...Агар биз бугунги ҳаётимизга, бунёдкорлик ишларимизга, эришаётган ютуқларимизга тўғри баҳо бермасак, уларнинг қадрига етмасак, ўз ҳушёрлигимизни йўқотиб, бизни ҳар қадамда кутаётган таҳдидларни, тинч турмушимизга, хавфсизлигимизга раҳна солаётган, оёқ остидан чиқаётган ҳар хил бало-қазоларни ҳам пайқамай-сезмай қолишимиз мумкин.

Шу билан бирга, бундай ёндашув одамларимизни ташвишга солаётган маълум воқеаларни, уларнинг не-

гизида ётган сабаб-оқибатларни тасаввур этиш, тушунишга кўмак беради.

Хушёрликка даъват // Fidokor. 1999. 29 июнь.

Биз халқимизнинг хоҳиш-иродаси билан танлаган ўз йўдимизда қатъиймиз: яъни Ўзбекистон ақидапарастликнинг – у хоҳ диний, хоҳ коммунистик шаклда бўлсин – ҳар қандай кўринишларига қарши. Шунингдек, биз ҳар қандай шовинистик, бизни менсимаслик, империя кўзи билан қарашга интилишларини, минтақада ҳукмронлик ва зўравонлик қилиш даъволарини ҳам кескин рад этамиз. Аввало яқин кўшниларимиз, дунёдаги барча давлатлар билан тенг ҳуқуқли, ўзаро манфаатли ҳамкорликка эса доимо тайёрмиз.

Хушёрликка даъват // Fidokor. 1999. 29 июнь.

Табиатда бўшлиқ бўлмаганидек, инсоннинг онгу тафаккурида ҳам бўшлиқ вужудга келишига асло йўл кўйиб бўлмайди.

Хушёрликка даъват // Fidokor. 1999. 29 июнь.

Бир ҳақиқатни чуқур англаб олиш даркор: ҳар бир одам, оила, қолаверса, бутун эл-юртимизнинг бахту саодати, жамиятимизнинг барқарорлиги кўп жихатдан одамзод таяниб яшайдиган ғоя ва маслакнинг қанчалик тўғри ва инсонийлигига, бу эътиқод унинг оиласи, фарзандлари, халқининг эзгу мақсадларига, ҳаётий манфаатларига нечоғлик мос келишига узвий боғлиқдир.

Хушёрликка даъват // Fidokor. 1999. 29 июнь.

Биз озодлигимизнинг илк кунлариданоқ маънавият, таълим-тарбия соҳасига жиддий эътибор бердик. Бу улкан тарихий ишлар шу жараёнларнинг бевосита иштирокчиси бўлган халқимизга яхши маълум. Шу боис

уларни бирма-бир санаб ўтиришга ҳожат йўқ. Локал миллий кадриятларимизни, тилимиз, тарихимиз, диндиёнатимизни тиклаш, баркамол авлод тарбияси борасида амалга оширилган ишларни эслаш кифоя, деб ўйлайман.

Хушёрликка даъват // *Fidokor*. 1999. 29¹ июнь.

Кишилар онгини эски тузум асоратларидан халос этиш, улар қалбига янгича тафаккур, янги мафкура ғояларини сингдириш бир-икки йиллик иш бўлмай, балки узоқ давом этадиган жараён эканига бугун ишонч ҳосил қилмоқдамиз. Аммо мафкура-маърифат соҳасидаги вазифамиз фақат одамларимизнинг заҳарланган онгини эски мустабид тузум асоратларидан халос қилишдангина иборат эмас. Бундай деб ўйлаш енгил-елпи фикрлаш билан баробар.

Ҳозирги энг муҳим, энг долзарб вазифамиз – жамиятимиз аъзоларини, авваламбор вояга етиб келаётган ёш авлодни камол топтириш, уларнинг қалбида миллий ғоя, миллий мафкура, ўз Ватанига меҳр-садоқат туйғусини уйғотиш, ўзлигини англаш, миллий ва умумбашарий кадриятлар руҳида тарбиялашдан иборатдир.

Албатта, биз фикрлар ва қарашлар ранг-баранглиги принципига тарафдоримиз. Аммо бу фикр ва қарашларни бирлаштирадиган, уларнинг муштарақ жиҳатларини уйғунлаштирадиган ягона мезон борки, бу миллий ғоя ва миллий мафкурадир.

Миллий ғоя ва миллий манфаатга зид, ёт ҳаракат ва интилишларни биз асло қабул қилмаймиз.

Бизнинг тарғибот-ташвиқот ишларимиз кўпинча тор доираларда қолиб кетяпти, ҳаётнинг кенг қатламларига кириб боролмаяпти, тажрибасиз, гўр, билими, дунёқараши чекланган айрим ёшларнинг онгига етиб бормаяпти. Натижада улар бизга ёт бўлган ташқи таъ-

сирларга, бузгунчи ғояларга кўр-кўрона берилиб, ҳатто ўз ота-онасига, халқи ва Ватанига қўл кўтарувчи ёвуз қотилларга айланмоқда.

Биз барчача маърифий мамлакатларда бўлганидек, ғояга қарши ғоя билан курашиш тарафдоримиз.

Хушёрликка даъват // Fidokor. 1999. 29 июнь.

...Энди елкасига офтоб тегиб, эркин нафас ола бошлаган халқ қўлиқ кишанини қайтадан киймайди.

Давлатимиз адашиб хато йўлларга кириб қолган кимсаларни тўғри йўлга қайтариш учун уларга барча имкониятларни берди. Ўзининг бағри кенг, кечиримли эканини, тузумимизнинг инсонпарварлик моҳиятини яна бир қарра тасдиқлади. Чунки ана шу адашганлар ҳам ўз фарзандларимиз. Уларни элу юрт қорига ярайдиган одамлар қилиб тарбиялаш ҳам бизнинг бурчимиздир.

Хушёрликка даъват // Fidokor. 1999. 29 июнь.

Агар биз ўз кучи, салоҳиятига ишонадиган, боқимандаликни ор деб биладиган, энг ривожланган мамлакатларнинг илғор кишилари билан теппа-тенг муомала қила оладиган, окни қорадан, яхшини ёмондан ажрата биладиган, бу мураккаб, бешафқат ҳаётнинг пасту баланд, тангу тор кўчаларидан Оллоҳ берган ақлзаковати билан тўғри йўлни адашмай топа олишга қодир бўлган баркамол авлодни тарбиялаб етиштирсак, ўйлайманки, ўз мақсадимизга тўла эришган бўламиз.

Хушёрликка даъват // Fidokor. 1999. 29 июнь.

...Биз демократик жамият қураб эканмиз, мафкуравий зўравонликни рад этдик. Биз кишиларнинг сиёсий онги, дунёқарашини бошқариш эмас, балки бой-

итиш, юксалтириш, инсонийлик руҳида, умумжаҳоний меъёрлар асосида тарбиялаш йўлидан бордик. Жамият аъзоларининг қонун олдидаги масъулиятини ҳаётимизнинг устувор тамойиллари деб билиб, бунга катъий амал қилишга интилдик.

Бизнинг пировард мақсадимиз – инсон ҳуқуқлари ҳар томонлама ҳимоя қилинадиган маърифатли жамият барпо этишдан иборат. Иншооллоҳ, биз бу мақсадимизга эришамиз. Чунки бутун маърифий дунё айнан шундай қонунлар асосида яшайди ва тараккий қилади. Чунки бундай жамият аъзолари билан баҳс қилиш, мунозара юритиш, умумий тил топиш мумкин. Аммо миясига хомхаёл васвасаси зулукдай ёпишиб олган, на қонунни, на реал ҳаёт талабларини тан оладиган тўдалар билан қандай муроа қилиш мумкин?

Мен халқни бирлаштирувчи, юксак мақсадлар сари чорловчи мафкура – миллий ғоянинг жамият ҳаётидаги аҳамияти тўғрисида илгари ҳам қайта-қайта айтиб ўтганман. Биз унинг мазмун-моҳияти, уфқларини умумий тарзда белгилаб олдик. Энди ижтимоий соҳа олимлари, мутахассислар, илғор фикрли зиёлилар бу борадаги изланишларни чуқурлаштириб, умумлашган назарий хулосаларни ишлаб чиқишлари, қисқача айтганда, мафкурамизнинг асосий мақсадларини халққа содда, ҳаққоний, тушунарли тарзда ифодалаб беришлари лозим.

Хушёрликка даъват // Fidokor. 1999. 29 июнь.

Миллий ғоя, миллий тафаккурни шакллантирмай, таълим-тарбия соҳасини ислоҳ қилиш, одамларнинг онгини ўзгартириш, уларни умумбашарий мақсадлар сари йўналтиришдек мураккаб ижтимоий вазифаларни ечиш мумкин эмас.

Аёнки, бу муаммо тарғибот-ташвиқот орқали амалга оширилади. Лекин биз нимани ва қандай тарғибот

қилишни аниқ ва пухта тасаввур этишимиз керак. Яъни, агар таъбир жоиз бўлса, мафқуравий озиқ нимадан иборат бўлишини, уни одамлар онгига қай тариқа етказиш усулларини ишлаб чиқиш даркор.

Содда қилиб айтганда, мустақиллик ҳар қайси одам, ҳар қайси оила, юртимиз учун, келажагимиз учун нима берди ва нима беради, деган масалани оддий ҳаётий мисоллар асосида кишилар онгига етказиш, қалбига сингдириш орқали уларнинг дунёқарашини ўзгартириш, кўзини реал ҳақиқатга очиб бериш мумкин.

Таъкидлаш жоизки, жамиятимиздаги бугунги вазият, мавжуд хавф-хатарлар ва уларнинг олдини олиш чоралари ҳақида олимларимиз, пешқадам зиёлиларимиз халққа ўз сўзларини айтишлари керак. Улар бу борада жамият олдида қарздор эканликларини унутмасликлари лозим. Яна шунини ҳам унутмаслик керакки, мафқуравий озиқнинг мезони ҳақиқат ва фақат ҳақиқат бўлиши зарур. Яъни халққа бор ҳақиқатни очик айтиб, шунга кўндириш, ишончини қозониш ва шу асосда уни янги марраларга чорлаш керак.

Бунинг учун авваламбор миллий ғоя, миллий мафқура негизида одамларнинг эркин ҳаёт, обод ва озод ватан қуриш йўлидаги саъй-ҳаракатлари, интилишларини умумлаштирадиган, таҳлил этадиган, шу ғояларни бойитиб-ривожлантирадиган ва кучайтирадиган идоралар фаолиятини ташкил этиш зарур.

Бу ишни қандай йўлга қўймоқ даркор?

Биринчидан, мавжуд вазиятни, яқин истиқболимизнинг ривожланиш тамойилларини, керак бўлса, ундаги салбий ҳолатларнинг ижтимоий сабабларини холис ўрганадиган нодавлат, мустақил ташкилотлар фаолиятини такомиллаштириш, уларнинг имкониятидан тўла фойдаланиш зарур. Токи бу ташкилотлар манфаатдан ёки таъсирдан холи бўлиб, бизга реал ҳаёт ҳақида, муайян ижтимоий ҳодиса ва воқеаларни кел-

тириб чиқарадиган омиллар ҳақида, аччиқ бўлса-да, холисона, ҳаққоний, хулосалар берсинлар. Ва жамиятни эски асоратлардан халос этиш, дунёқарашимиз, маънавиятимиз ва мафқураимизни юксак босқичга кўтариш йўлларини пухта ишлаб чиқишлари ва тавсия этишлари даркор. Бу ишга тарихчилар, Файласуфлар кенгашлари, яқинда тузилган Маърифатпарварлар жамияти каби жамоат ташкилотларини жалб этиш керак.

Иккинчидан, вилоят ва туман ҳокимликларининг бевосита кўмагида Республика Маънавият ва маърифат жамоатчилиги марказининг жойларидаги бўлимлари қошида маърифий тарғибот кенгашларини тузиш лозим. Бу кенгашлар таркиби эл-юрт орасида обрў-эътибор қозонган, юксак савияли, кўпни кўрган, жонкуяр, оташин, энг муҳими, одамларнинг юрагига ҳаққоний сўзи, ёрқин фикри билан йўл топа оладиган фидойи инсонлардан иборат бўлиши керак.

Учинчидан, мактаблар, лицей ва коллежларда бевосита маънавият масалалари билан шугулланадиган мутасадди мутахассислар лавозимларини жорий этиш зарур.

Тўртинчидан, мактаб, лицей ва коллежларда болаларимизнинг онгини юксалтириш, уларни ижобий ишлар ва тарбиявий тадбирлар билан банд қиладиган турли ташкилот ва тўғарақлар тузиш керак. Улар ўғил-қизларимизни ўзлигини англашга, мустақил, онгли фикрлашга ўргатиши, уларнинг тафаккурида бўшлиқ вужудга келишига йўл қўймаслиги лозим.

Модомики, ёшларни фикрлашга ўргатиш, тафаккур тарбияси ҳақида сўз борар экан, биз муҳим бир нуқтани ҳам назардан қочирмаслигимиз зарур. Фикримни очикроқ айтадиган бўлсам, ҳар қандай тарбияда, ҳатто юксак ривожланган демократик тарбия тизимида ҳам озми-кўпми бажарилиши шарт бўлган белгилар мавжуд. Масалан, болани гўдаклигидан юз-қўлини

ювишга ўргатмасангиз, керак бўлса, мажбур қилмасангиз, ювуксиз ҳолда дастурхон атрофига ўтириш унга одат бўлиб қолади. Халқимизга азалдан хос бўлган шарму ҳаё, андиша, ота-онага ҳурмат, катталарга иззат-эҳтиром, кичикларга шафқат каби олижаноб фазилатлар ҳам ўз-ўзидан шаклланиб қолмайди.

Кўриб турганимиздек, бу усул тарғибот-ташвиқот ишларида маълум ўринларда ўзини оқлайди. Чунки тарғибот-ташвиқот ҳам таълим-тарбиянинг бир кўри-нишидир. Шундай қилмасак, биз ёшларимизни ёт таъсирлардан асрай олмаймиз.

Ҳар қайси шахс, аввало ёш авлод қалбида жамият, эл-юрт, қўйингки, ота-она олдида масъулият уйғотиш, иймон ва ирода тушунчаларини мустаҳкамлаш ҳаёти-мизни янгилашнинг муҳим шартидир.

Биз келажак ёшларники, деган гапни кўп айтамыз. Келгуси наслларга биздан озод ва обод Ватан қолишини орзу қилиб яшаймиз. Барча эзгу ишларимиз замирида ана шу олижаноб мақсад мужассам. Биз шу азиз диёрда нафақат фарзандларимиз, балки неварачевараларимиз, йироқ-йироқ авлодларимиз ҳам тинч-омон, фаровон, бахтли-саодатли, маърифий ҳаёт кечиришини, Ўзбекистон деган юрт, ўзбек деган ном дунё тургунича туришини истаимиз.

Биз бугун айрим давлатлардан моддий нуқтаи назардан орқароқда бўлсак-да (бунга кўпгина тарихий объектив сабаблар бор), маънавият нуқтаи назаридан қараганда улкан ғурур билан айтишимиз мумкин: буюк аждодларимиздан мерос қолган кадриятлар ва урф-одатларга, насл-насабимиз ва қонимизга сингиб кетган буюк ҳаётбахш кучга эгамиз. Бу борадаги устунлигимиз бугун маърифий дунёда эътироф этилган. Ана шу қутлуғ меросга муносиб бўлиб яшаш, бу беқиёс бойликни янада бойитиб-ривожлантириш, миллий ўзлиги-

И. А. К. АРИМОВ мислий давлатчилик, истиқлол мафқураси ва ҳуқуқий маданият тўғрисида

миз ва умуминсоний қадриятлар асосида келажагимиз
биносини барпо этиш муқаддас бурчимиздир.

Ҳушёрликка даъват // Fidokor. 1999, 29 июнь.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

Каримов И. А.

Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура.
Т. 1. – Т.: Ўзбекистон, 1996. – 364 б.

Каримов И. А.

Биздан озод ва обод Ватан қолсин. Т. 2. – Т.:
Ўзбекистон, 1996. – 380 б.

Каримов И. А.

Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир. Т. 3. – Т.: Ўзбекистон,
1996. – 366 б.

Каримов И. А.

Бунёдкорлик йўлидан. Т. 4. – Т.: Ўзбекистон, 1996. –
349 б.

Каримов И. А.

Янгича фикрлаш ва ишлаш – давр талаби. Т. 5. – Т.:
Ўзбекистон, 1997. – 384 б.

Каримов И. А.

Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида. Т. 6. – Т.:
Ўзбекистон, 1998. – 429 б.

Каримов И. А.

Жамиятимиз мафкураси халқни – халқ, миллатни – мил-
лат қилишга хизмат этсин. – Т.: Ўзбекистон, 1998. – 30 б.

Каримов И. А.

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови. – Т.:
Ўзбекистон, 1998. – 48 б.

Каримов И. А.

Тарихий хотирасиз келажак йўқ // Мулоқот. 1998. № 5. –
1–16-б.

Президент Ислом Каримовнинг Имом ал-Бухорий ёдгор-
лик мажмуининг очилишига бағишланган маросимда сўз-
лаган нутқи // Ўзбекистон овози. 1998. 24 октябрь.

Президент Ислом Каримовнинг Аҳмад ал-Фарғоний хайкалининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 25 октябрь.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиянинг 155-якуловчи мажлисида сўзлаган нутқи // Халқ сўзи. 1998. 7 ноябрь.

Каримов И. А.

Адолат, Ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуг.– Т.: Ўзбекистон. 1998. – 64 б.

Каримов И. А.

Конун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи // Халқ сўзи. 1998. 6 декабрь.

Каримов И. А.

Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт! // Халқ сўзи. 1998. 24 декабрь.

Каримов И. А.

Ўзбекистон халқига янги йил табриғи // Халқ сўзи. 1999. 1 январь.

Каримов И. А.

Келажакни жасоратли одамлар қуради // Халқ сўзи. 1999. 17 февраль.

Каримов И. А.

Миллат қудрати – ҳамжихатликда // Халқ сўзи. 1999. 27 март.

Каримов И. А.

Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. – Т.: Ўзбекистон, 1999. – 48 б.

Президентнинг Сурхондарёга сафари // Халқ сўзи. 1999. 18 июнь.

Каримов И. А.

Ингилиш, изланиш, ташаббус – тараққиётимиз омили // Халқ сўзи. 1999. 19 июнь.

Одий одамлар орасида // Халқ сўзи. 1999. 22 июнь.

Амалий ҳамкорлик – тараққиёт мезони // Халқ сўзи.
1999. 26 июнь.

Каримов И. А.

Хушёрликка даъват // Fidokor. 1999. 29 июнь.

МУНДАРИЖА

Мустақил Ўзбекистон давлат-ҳуқуқий тараққиёти назариясининг асосчиси.....	3
Истиқлол йўли: муаммолар ва режалар.....	13
Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли.....	27
Халқимизнинг оташқалб фарзанди.....	51
Ўзбекистон – келажаги буюк давлат.....	52
“Ўзбекистоннинг келажаги буюклигига ишончим комил!”.....	60
Адолат мезони бузилса... ..	62
Элни Ватан манфаати бирлаштиради.....	62
Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик.....	63
Янги валютага ўтиш инқилоб билан баробар.....	68
“Ҳар қандай муҳолиф билан баҳслашмоққа тайёрман...”.....	69
Ислоҳотлар муваффақияти – истиқлол қафолати.....	70
Ўзбекистон – улкан имкониятлар мамлакати.....	71
Ислоҳотдан мақсад халқ турмуш даражасини юксалтиришдир... ..	73
Иқтисодий ислоҳот: илк самаралар.....	74
Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли.....	75
Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари.....	95
Биздан озод ва обод Ватан қолсин!.....	107
Халқаро банклар конференцияси очилишида сўзланган нутқ... ..	108
БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маъруза.....	110
Ватан, эл манфаати – муқаддасдир.....	115
Франция Президенти томонидан ўтказилган расмий қабул маросимида сўзланган нутқ.....	119
Фан Ватан равнақига хизмат қилсин.....	119
Иқтисодий мустақиллик – олий мақсадимиз.....	121
Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий қафолати.....	122
Мард майдонда синалади.....	136
Иқтисодий ислоҳот – тараққиётимиз асоси.....	138
Ватанимизнинг салоҳияти ва обрўйини янада оширайлик.....	138
Ҳамкорлик йўлидан тараққиёт сари.....	141
Деҳқончилик тараққиёти – фаровонлик манбаи.....	144
Иқтисодий ислоҳот: масъулиятли босқич.....	145
Йўлимиз – мустақил давлатчилик ва тараққиёт йўли.....	150
Тарихимиз ҳам, келажагимиз ҳам муштарак.....	154
Эл манфаати – фаолиятимиз асоси.....	155
Илму фан мамлакат тараққиётига хизмат қилсин.....	155
Ҳалоллик ва фидойилик фаолиятимизнинг асосий мезони бўлсин.....	158

Мустақиллигимиз боқий бўлсин!.....	161
Ижобий ишларимизни охирига етказайлик.....	161
Мустақиллик – улкан масъулият.....	165
Улуғбек руҳи барҳаёт.....	166
Самимий мулоқот.....	167
Барқарор тинчлик ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик учун.....	167
Тадбиркорлик – иқтисодиёт келажаги.....	169
Фаолиятимиз давр руҳига мос бўлсин.....	171
Халқ ишончи – юксак масъулият.....	172
Ўзбекистон ислохотларнинг янги босқичида.....	178
Савдо уйдан ипак йўлини тиклаш сари.....	181
Ислохот йўлида янада қатъиятли бўлайлик.....	181
Ислохот мезони – одамлар ҳаётидаги ўзгаришдир.....	183
Минтақавий муаммолардан жаҳоншумул муаммоларга.....	209
Ўзбекистон йўли – жаҳон ҳамжамиятига кўшилиш йўлидир.....	211
Биз жамиятни янгилаш йўлидан бормоқдамиз.....	214
Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир.....	214
Диёримиз тинч, осмонимиз доимо мусаффо бўлсин.....	217
Давр тақозоси.....	218
Дўстлигимиз қуёши минг йилликлар қаъридан нур сочади.....	219
Қишлоқ истиқболи – юрт истиқболи.....	222
Фаолиятимиз Ватан манфаатларига хизмат қилсин.....	226
Ислохотимиз тамойиллари.....	227
Келажакка қатъий ишонч билан боқамиз.....	228
Маънавий бирлик сари муҳим кадам.....	231
Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида.....	233
Биз қуриш, яратиш йўлидан бораверамиз.....	290
Ватан мангу қолади.....	290
Ҳарбий таълим замон талабларига мос келсин.....	291
Дўстлик, тинчлик ва бунёдкорлик йўлидан.....	292
Минтақада хавфсизлик ва ҳамкорлик учун.....	294
Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили.....	295
Минтақавий хавфсизликдан ялпи хавфсизлик сари.....	301
Мақсадимиз – тинчлик, барқарорлик, ҳамкорлик.....	301
Фан раванқисиз буюк давлат қуриб бўлмайди.....	302
Ўзбекистон расмий делегациясининг Германия Федератив Республикасига расмий ташрифи чоғида Ўзбекистон Республикаси Президенти шарафига уюштирилган қабул маросимида сўзланган нутқ.....	303
Халқ ташвиши билан яшайлик.....	304
Тараққиётнинг қудратли қаноти.....	305

Истиклол имкониятларидан оқилона фойдаланайлик	306
Асосий қомусимиз тантанаси	308
Бунёдкорлик – фаровон ҳаёт асоси.....	309
Олий мақсадимиз.....	317
“Танлаган йўлимизнинг тўғрилигига ишончимиз комил”	319
Ислоҳотларни амалга оширишда қатъиятли бўлайлик.....	324
Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир	326
Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбири билан суҳбати	329
Ўзбекистон халқи ўз йўлидан қайтмайди	330
Келажагини ўз қўли билан қураётган Ўзбекистонга ҳалақит берманг.....	332
Ўтмишсиз келажак, ҳамкорликсиз тараққиёт бўлмайди.....	334
Амир Темур давридаги бунёдкорлик ва ҳамкорлик руҳи бизга намуна бўлаверсин	336
Иқтисодий ҳамкорлик – мамлакатларимиз тараққиётининг гаровидир	336
Европа Иттифоқи мамлакатлари давлат ва ҳукумат бошлиқлари кенгашида сўзланган нутқ.....	337
АҚШ ишбилармон доиралари вакиллари учун ўтказилган брифингга сўзланган нутқ	339
Америка-Ўзбекистон савдо палатасининг Ўзбекистон Президенти шарафига уюштирган қабул маросимида сўзланган нутқ.....	341
АҚШда Ўзбекистон Республикаси элчихонаси биносининг очилиши ва элчихона номидан ўтказилган қабул маросимида сўзланган нутқ	342
Миллий матбуот клубида ўтказилган матбуот конференциясида сўзланган кириш нутқи	344
Ўзбекистон нефть-газ тармоғида инвестиция имкониятларига бағишланган конференцияда сўзланган нутқ	346
“Энрон груп оф энерги компаниес” раиси жаноб Кеннод Лей Ўзбекистон Президенти шарафига уюштирган қабул маросимида сўзланган нутқ	346
Ўзбекистонда фойдали қазилмаларни қазиб олиш ва қайта ишлаш соҳасидаги инвестиция имкониятлари бўйича ўтказилган конференцияда сўзланган нутқ	348
Ўзбекистон спортчилари билан учрашувда сўзланган нутқ.....	351

Тошкентдаги чет эл дипломатлари ва оммавий ахборот воситалари вакиллари учун уюштирилган брифингда сўзланган нутқ	352
Танлаган йўлимиз тўғрилигини ҳаёт тасдиқламоқда	353
Асакадаги “ЎзДЭУавто” қўшма корхонасининг расмий очилиш маросимида сўзланган нутқ	356
Ўзбекистон иқтисодий юксалиш йўлида	358
Ҳозирги босқичда демократик ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг муҳим вазифалари	360
Ўзбекистон мустақиллигининг 5 йиллиги байрами тантаналаридаги табрик сўзи	385
Юксак маънавиятсиз келажак йўқ	387
Биз ўз куч ва имкониятларимизга ишонамиз	388
Халқимиз бор экан, Амир Темур номи барҳаётдир	389
Соҳибкирон камолга етган юрт	390
Амир Темур – фахримиз, ғуруримиз	390
Ҳалол яшаш ва ҳалол меҳнат қилиш – бурчимиз	393
Ватан мукофотлари топширилди	394
1997 йил – Инсон манфаатлари йили бўлсин	395
Ислоҳотлар йўлида қатъиятли бўлиш – бутунги кун талаби	396
Демократик ўзгаришлар – жамиятимиз янгиланиши асоси	398
Оммавий ахборот воситалари вакилларига берилган интервью	403
Қишлоқда ислоҳотларни чуқурлартириш – устувор вазифа	404
Мулқдорлар синфини шакллантириш – ислоҳотларнинг бош мезони	405
Янгиликка интилиб яшаш – тараққиёт гарови	407
Ислоҳотлар изчиллиги – инсон манфаатлари омили	409
Юксак ҳуқуқий тафаккур – демократик жамият тақозоси	412
Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари	416
Замонавий кадрлар – тараққиётимизнинг муҳим омилidir	443
Янгича тафаккур – замон талаби	444
Асосий мақсад – иқтисодий юксалишга эришишдир	444
Бухоро нефтни қайта ишлаш заводининг тантанали очилиш маросимида сўзланган нутқ	448
Баркамол авлод – Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори	449
Ўзбекистон сузиб юрадиган музтоғ эмас	449
Оила фаровонлиги – миллат фаровонлиги	452
Жамиятимиз мафқураси халқни – халқ, миллатни – миллат қилишга хизмат этсин	452

Халқимиз жипслиги – тинчлик ва тараққиёт гарови	466
Тарихий хотирасиз келажак йўқ.....	476
Президент Ислам Каримовнинг Имом ал-Бухорий ёдгорлик мажмуининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи	489
Президент Ислам Каримовнинг Аҳмад ал-Фарғоний ҳайкалининг очилишига бағишланган маросимда сўзлаган нутқи	493
Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг ЮНЕСКО ижроия кенгаши сессиясининг 155-яқунловчи мажлисида сўзлаган нутқи	497
Адолат, Ватан ва халқ манфаати ҳар нарсадан улуг.....	506
Юксак маънавият – жамият тараққиётининг асоси.....	512
Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин.....	513
Қонун ва адолат устуворлигининг ҳаётбахш манбаи.....	523
Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт!.....	526
Ўзбекистон халқига янги йил табриги	528
Келажакни жасоратли одамлар қуради.....	529
Миллат қудрати – ҳамжиҳатликда.....	530
Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда.....	537
Президентнинг Сурхондарёга сафари	554
Интилиш, изланиш, ташаббус – тараққиётимиз омили	554
Оддий одамлар орасида	555
Амалий ҳамкорлик – тараққиёт мезони.....	556
Ҳушёрликка даъват	557
Фойдаланилган адабиётлар рўйхати	566

**И. А. КАРИМОВ МИЛЛИЙ ДАВЛАТЧИЛИК,
ИСТИКЛОЛ МАФКУРАСИ ВА
ҲУКУҚИЙ МАДАНИЯТ ТЎҒРИСИДА**
(Ўзбекистон Республикаси Президенти
асарларини ўрганувчиларга ёрдам)

Нашр учун масъул *С. А. Раззоқов*
Рассом Ж. Гурова
Техник муҳаррир *А. Хамидов*
Компьютерда терувчи ва саҳифаловчи *Л. Муҳамедова*

Теришга берилди 12.05.99. Босишга рухсат этилди 12.07.99.
қоғоз формати 60x90^{1/16}. «Times» гарнитурда. Офсет босма усу-
лида босилди. Шартли босма табоғи 25,0. Нашр табоғи 35,75.
Тиражи 10 000. Буюртма № К-7246
Баҳоси шартнома асосида.

Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси,
700197, Тошкент ш., Ингизор кўчаси, 68

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот кўмитасининг
ижарадаги Тошкент матбаа комбинатида чоп этилди.
700129, Тошкент, Навоий кўчаси, 30